

TURKISH SOURCES XXVI

**FİRDEVSÎ-İ TAVİL
AND HIS DA'VET-NÂME**

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages
and Civilizations
Harvard University
1995

Edited by
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

FİRDEVSİ-İ TAVİL AND HIS DA'VET-NÂME

by Fatma BÜYÜKKARCI

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES AND LITERATURES

29

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

TURKISH SOURCES XXVI

**FİRDEVSİ-İ TAVİL
AND HIS DA‘VET-NĀME**

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages and Civilizations
Harvard University
1995

DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARININ KAYNAKLARI

29

Yayınlayanlar
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

TÜRKÇE KAYNAKLAR XXVI

FİRDEVSİ-İ TAVİL AND HIS DA‘VET-NÂME

İnceleme, Metin, Dizin,
Tıpkıbasım ve Mikrofiş

Fatma BÜYÜKKARCI

Yayınlandığı yer
Harvard Üniversitesi
Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü
1995

Copyright © 1995 by the Editors
All rights reserved

Bütün telif hakları yayınlayanlara âittir.

Managing Editor
Carolyn I. CROSS

Library of Congress Catalog Card Number 70-131003

This Volume has been typeset
by Fatma BÜYÜKKARCI

Sevgili ağabeyim Ali Rıza BÜYÜKKARCI'ya sevgilerimle.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ (IX)

KISALTMALAR (XI)

1. FİRDEVSİ-İ TAVİL'İN HAYATI VE ESERLERİ [1-8]

1.1. HAYATI (1)

1.2. ESERLERİ (2)

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER (7)

2. DA'VET-NÂME [9-16]

2.1. NÜSHA TAVSİFİ (10)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ (13)

2.3. ESERİN ÖZETİ (14)

3. DA'VET-NÂME'DE ELE ALINAN KONULAR [17-76]

3.1. ASTROLOJİ (17)

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji (19)

3.1.2. Da'vet-nâme'de Astroloji (27)

3.2. MELEKLER, CİNLER (43)

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler, Cinler (48)

3.2.2. Da'vet-nâme'de Melekler, Cinler (51)

3.3. BÜYÜ, DAVET (60)

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet (62)

3.3.2. Da'vet-nâme'de Büyü, Davet (64)

4. HALK RESİMLERİ [77-93]

4.1. DA'VET-NÂME'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ (78)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ [95-102]

6. SONUÇ [103-104]

BİBLİYOGRAFYA [105-108]

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN [109-187]

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL (109)

7.2. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ (110)

7.3. TRANSKRİPSİYONLU METİN (111)

7.4. DİZİNLER (179)

7.4.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini (179)

7.4.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini (181-187)

8. TIPKIBASIM [189]

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, XV. yüzyıl şair ve yazarlarından Firdevsî-i Tavîl'in İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı *Da'vet-nâme* adlı eseri incelenmiştir.

Dîvân edebiyatı şairleri, '*ilm-i nücûm* ve '*ulûm-ı garîbe* gibi ilimlere ait kelime ve terimleri şiirlerinde yeri geldikçe sık sık kullandıklarından dolayı dîvân edebiyatının önemli kaynakları arasında sayılabilecek olan bu ilimlere ait bilgileri içeren eserlerin çok büyük önemi vardır. *Da'vet-nâme* de '*ilm-i nücûm* ve '*ulûm-ı garîbe*ye ait bilgiler içeren bir eserdir.

Bu çalışmada, eserin metnini ortaya koymanın yanısıra eserdeki bilgilerin de sistematik bir şekilde verilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca eserde ele alınan konularla ilgili genel bir bilgi verilmiş ve bu konuların dîvân edebiyatına nasıl yansıdığı örneklerle gösterilmiştir. Örnek olarak aldığımız beyitlerin okunuşlarındaki tutarsızlıkların nedeni, bu beyitleri kaynaklardan olduğu gibi almamızdır. Kaynaklar dipnotlarda gösterilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde yazarın hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi, ikinci bölümde eserin nüsha tavsîfi, dil ve üslûp özellikleri ve özeti verilmiştir. Üçüncü bölümde, *Da'vet-nâme*'de ele alınan konular astroloji, melekler ve cinler ve büyü ve davet ana başlıklarına ayrılarak incelenmiş, bu konular hakkında genel bilgiler verilmiş, dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nâme*'de nasıl geçtikleri anlatılmıştır. Dördüncü bölümde halk resmi hakkında kısaca bilgi verildikten sonra eserde bulunan resimler metindeki sırasına göre tanıtılmıştır. Beşinci bölümde inceleme bölümünün dizini, altıncı bölümde sonuç ve bibliyografya, yedinci bölümde transkripsiyonlu metin ve *Da'vet-nâme*'de geçen özel isimlerin ve astronomi terimlerinin dizini verilmiştir. Son olarak nüshanın tıpkıbasımı ve resimlerin mikrofişleri eklenmiştir. Metnin transkripsiyonu yapılırken, müstensihin sık sık tekrarladığı hatalar gösterilmemiş, bunlara genel olarak nüsha tanıtımı kısmında değinilmiştir.

Bu çalışmamın her aşamasında bilgi ve desteğini esirgemeyen, her konuda bana yardımcı olan hocam Prof. Dr. Günay KUT'a, eserin incelenmesinde değerli bilgilerinden yararlandığım hocam Yard. Doç. Dr. Zehra TOSKA'ya, Arapça kısımların okunması ve tercümesinde yardımcı olan sayın Yard. Doç. Dr. Zülfikar TÜCCAR'a, hocalarım Dr. Esra KARABACAK ve Dr. Tahsin Ömer TAHAOĞLU'na, kütüphane çalışmalarım sırasında bana yardımcı olan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Nadir Eserler Bölümü Şube Müdürü Hatice ÇEŞMECİ'ye teşekkür ederim.

Bu çalışmayı değerlendirerek eserin basımını sağlayan ve bana büyük bir cesaret veren sayın Doç. Dr. Gönül A. TEKİN ve Prof. Dr. Şinasi TEKİN'e teşekkür etmeyi borç bilirim.

KISALTMALAR

ab	:	yazma varak numaraları yanında ön ve arka yüzler
a.g.e.	:	adı geçen eser
a.g.m.	:	adı geçen makale
a.g.t.	:	adı geçen tez
a.g.y.	:	adı geçen yazma
bkz.	:	bakınız
bs.	:	basım
c.	:	cilt
haz.	:	hazırlayan
H.z.	:	Hazret-i
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
mm.	:	milimetre
No	:	numara
st.	:	satır
t.y.	:	basım tarihi yok
RAL	:	Rendiconti dell' Accademia dei Lincei
QGS	:	Qvelleristudier zur Geschiste des Schachspiel
vr.	:	varak
yk.	:	yaprak
yy.	:	yüzyıl
y.y.	:	basım yeri yok
ZDMG	:	Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft

1. FİRDEVSÎ-İ TAVİL'İN HAYATI VE ESERLERİ

1.1. HAYATI

Firdevsî-i Rûmî, Firdevsî-i Tavîl, Uzun Firdevsî veya Türk Firdevsî olarak tanınan yazarın asıl adı Şerefü'd-dîn Mûsâ'dır. *Osmanlı Müellifleri* yazarı Bursalı Mehmet Tahir Efendi, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesindeki bir *Gülüstan* nüshasını kaynak göstererek istinsah.kaydında "İlyâs b. Hızr el-mutahallis bi'l-Firdevsî" adı bulunduğunu kaydeder¹. Fuad Köprülü, E. Blochet'in Paris Milli Kütüphanesinde bulunan bir *Süleymân-nâme* nüshasındaki müellif ifadesine göre Firdevsî'nin adını Şerefü'd-dîn Mûsâ olarak göstermesine dayanarak, bu *Gülüstan* nüshasının başka bir Firdevsî tarafından yazılmış olabileceğini söyler². *Süleymân-nâme* adlı eserin 75. cüzünün önsözüne göre, 'İlyâs b. Hızr aynı çağda yaşayan Moralı Firdevsî olabilir³. Ayrıca, yazarın *Teşhîsü'l-insân*⁴ adlı eserinde varak 7b'de adı Orhan bin Kenek olarak geçer⁵.

Süleymân-nâme adlı eserin 75. cüzünün önsözünde Firdevsî'nin hayatı ve eserleri hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır. Köklü bir aileye sahip olan Firdevsî'nin soyu III. Alaaddîn Keykubat dönemine kadar uzanır. Dedesinin atası Gazi Genek Bey, Sultan Alaaddîn-i Selçukî'nin hizmetinde iken Bilecik fethi sırasında Osman Gazi'ye intisap etmiş, kendisine Sultan Öyüğü (Eskişehir) dirlik olarak verilmiş ve burada bir cami ve hamam inşa ettirmiştir. Orhan devrinde ölen Gazi Genek Bey'in oğlu, Gelibolu sancak beyi olan İlyas Bey'dir. İlyas Bey'in oğlu Hızr Bey, Murad devrinde dedesinin zeameti olan Sultan Öyüğünü tasarruf etmiştir. Oğlu Bazarlu Bey Ankara Savaşında Yıldırım Beyazıt'ın yanında yer almış ve onun oğlu Hacı Genek Bey İstanbul fethinde bulunmuş, gösterdiği yararlıklar karşılığında Edincik kendisine zeamet olarak verilmiştir. Firdevsî'nin annesi Edincik dolaylarındaki Kasr-ı Süleyman harabelerini gezerken, Belkıs Pınarı civarında 857[1453]'de Firdevsî'yi doğurmuştur⁶. Vekayinamelerde Firdevsî'nin ataları hakkında herhangi bir kayda rastlanmamakla beraber bugün Eskişehir'de aynı adla anılan bir mahalle mescidinin hâlen var olduğu *Kutb-nâme*'de⁷ belirtilmektedir. Sözü edilen mescidin hiçbir mimarî özelliğinin bulunmaması Firdevsî'nin soyu hakkında verdiği bilgileri doğrulamaktadır⁸.

1 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915* (İstanbul: Meral Yayınları, 1972), 2:106.

2 M. Fuad Köprülü, "Firdevsî," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1977) 4: 649.

3 Firdevsî-i Rûmî, *Kutb-nâme*, haz. İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980), XII.

4 İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'ndadır.

5 Asuman Ahmed Abdo Shaban, "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990), " X.

6 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; İbrahim Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, a.g.e., XII.

7 Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, 643 numarada kayıtlıdır.

8 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XII.

Firdevsî, *Kutb-nâme* adlı eserinde hiçbir öğrenim görmediğini, marifet yolunda olduğunu ve daha ziyade kendi kendini yetiştirdiğini söyler:

Ne aruz u nahv okudum ne hod sarf
 Cehlile itdüm heba ömri telef
 Lik keşf oldu meani vird ilah
 Marifetde olmuşam Hanum agah
 (*Kutb-nâme*, 1b, 2a)⁹

Köprülü'ye göre Firdevsî aruz bilimini Bursalı Melîhî'den öğrenmiştir. Genç yaşta şiir, tarih, kısas, ilm-i nücûm, temsilat, felsefe, hendese, tıb gibi konularla ilgilenen Firdevsî, yine Fuad Köprülü'ye göre Simavlı Nakşî Şeyhi Abdullah-ı İlahî müridlerindendir¹⁰. Beliğ'in *Güldestân-ı 'İrfân*¹¹ adlı eserinde Firdevsî'nin Abdullah-ı İlahî'ye bir menkabe yazdığı kaydına rastlanır. Yazılarında yer yer Hz. Ali ve Hasan ve Hüseyin medhiyelerine, Ebu Müslim-i Horasanî müridlerinden İshak Nebî, İslâm kahramanlarından ve Abdâlân-ı Rum'un önderlerinden Seyyid Battal Gazi ve Hacı Bektaş-ı Velî hakkında övgü dolu sözlere rastlanır¹².

Firdevsî, Edincik, Bursa, Manisa, Balıkesir ve İstanbul'da yaşamıştır. Balıkesir'de bulunduğu sırada *Da'vet-nâme* adlı eseri Türkçeye çevirmiş, ayrıca *Firaset-nâme* adlı bir eser yazmıştır. En tanınmış ve en önemli eseri *Süleymân-nâme*'ye de burada başlamıştır¹³.

Firdevsî'nin, II. Bayezid'e sunduğu 330-380 ciltlik *Süleymân-nâme* adlı eseri padişah tarafından çok hacimli bulunup içinden 80 cüzü seçilerek diğerlerinin yakıtıldığı, bunun üzerine padişaha duyduğu kırınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsî gibi padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçtığı ve orada öldüğü söylenmesine rağmen 1517'de İstanbul'da olduğu yine kendi eserlerinden anlaşılmaktadır¹⁴. Bugün eserin var olan 81. cüzünü tamamladığını İstanbul'da yazdığı *Hayât u Memât* risalesinde belirtir. 81. cüze Yavuz Sultan Selim'e dua ve övgü ile başlaması, Firdevsî'nin II. Bayezid'in ölümünden sonra İstanbul'da olduğunu gösterir. Fakat ölüm tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemektedir¹⁵.

1.2. ESERLERİ

1. *Süleymân-nâme-i Kebîr*¹⁶:

Firdevsî bu eseri Fatih Sultan Mehmed adına Balıkesir'de yazmaya başlamıştır. Fatih'in ölümünden sonra II. Bayezid'in isteği üzerine yazmaya devam ederek eseri ona ithaf etmiştir. Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid onu teşvik etmişlerdir, hatta müsveddelerini temize

9 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

10 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

11 İsmail Beliğ, *Güldestân-ı İrfân* (Bursa: [y.y.], 1302), 142.

12 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII-XIII.

13 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIII; M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

14 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV.

15 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV; M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651.

16 Eserin yazma nüshaları için bkz. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI-XVII. Ayrıca bkz. dipnot 5 ve Atâ Çalıkkaş, "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentak-Lügat-Metin," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. 1979)

- çekmek için tuttuğu yazıcıların ücretleri dahi bu padişahlar tarafından ödenmiştir.
- Kaynaklarda *Süleymân-nâme* ve Firdevsî'nin eserini padişaha sunuşu konusunda bir takım söylentiler vardır. Bu olaylara neden olarak *Süleymân-nâme*'nin hacmi gösterilmektedir.

Firdevsî, 330-380 ciltlik eserini II. Bayezid'e sunmuş, padişah eseri çok hacimli bulduğu için içinden 80 cüzünü seçerek diğerlerini yaktırmıştır. Firdevsî, padişaha duyduğu kırıngınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsî'yi taklit edip padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçmıştır. *Kutb-nâme* adlı eserinde bu olayın doğruluğunu şu beyitlerle kanıtlamaktadır:

Söz tavil olur idelüm muhtasar
Kim mutavvel söz dilemez namver
Gel dilersen sem-i şaha ire söz
Söz mutavvel olmasın di az u öz
(*Kutb-nâme*, 79b)¹⁷

Atâ Çatıkkaş, Firdevsî'nin Fatih zamanında 1.-5. ciltleri, II. Bayezîd zamanında 6.-80. ciltleri ve Yavuz Sultan Selim zamanında 81. cildi tamamladığını, ayrıca 82 cilt olarak tesbit edilen eserin ilk 5 cildinin ortada olmadığını belirtmektedir¹⁸.

Kaynaklardan Latifî ile Âli eserin 360 cilt olduğunda birleşirler. Fuad Köprülü, bir *Latifî Tezkiresi* nüshasında eserin 1836 meclise ayrıldığının, her mecliste bir kıssa nakledildiğinin ve 720 tevhîd ve kasideyi içerdiğinin kayıtlı olduğunu söyler. Hasan Çelebi, Beyânî ve Şemseddin Sami ise eseri 380 cüz olarak tanıtır. Şemseddin Sami esere *Beyânî Tezkiresi*'ni kaynak alarak *Şah-nâme* adını vermiştir. Katip Çelebi *Keşfü'z-zünûn*'da *Şeh-nâme* maddesinde bu eseri zikrederek eserin 330 cilt olduğunu belirtir. Bursalı Mehmed Tahir Efendi ile bundan naklen Babinger ve V. Minorsky *Süleymân-nâme*'nin 360 cilt ve 499 meclis olduğunu açıklarlar. Tahir Efendi ise eserin 366 cüz ve 399 meclisten ibaret olduğunu belirtmektedir. Paris'deki nüsha eserin ilk 75 cüzünün ihtisarından meydana gelmiştir. Müellif bunun muhtelif yerlerinde asıl eserin 371, 373 ve 375. meclislerini zikretmektedir¹⁹.

Süleymân-nâme'nin mukaddimesinde verilen bilgiye göre II. Murad, Ahmedî, Şeyhî, Şeyhoğlu ve Ahmed Dâî gibi büyük şairlere bir *Süleyman-nâme* yazmalarını teklif etmiş, hiçbirinin böyle bir konuyu yazmaya güçleri yetmemiştir. Yalnız o mecliste bulunan Sirozlu Sadî 3500 beyitlik bir *Süleymân-nâme* yazabilmiştir. Bu Firdevsî'nin deyiimiyle kendi eseri yanında denizden bir katre misali kalmaktadır²⁰.

Bu eser Firdevsî'ye "Uzun" sanını kazandırmıştır. *Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm* adlı mensur eserinden ayırt edilmek için bu adla anılır. Çocukluğunu geçirdiği Belkıs

17 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XIII-XIV.

18 Dr. M. Atâ Çatıkkaş, "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir" *Türk Dünyası Araştırmaları* (Ağustos 1983): 169-178.

19 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XIV; M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 649,650; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 105.

20 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.

harebeleri ve Edincik çevresinin etkisi ile zihni Süleyman Aleyhisselam hikâyeleri ile dolu olan Firdevsî, eserini bu etkilerin sonucu meydana getirmiştir²¹.

Ansiklopedik bir eser niteliğinde olan *Süleymân-nâme*, bütün dinî hikâyeleri ve rivâyetleri bir araya toplar. Ayrıca felsefe, hendese, ilm-i nücûm ve tıbbâ ait bilgileri de içerir. Manzum ve mensur karışık yazılmış olan eserde Firdevsî sık sık kendisini över²².

2. *Kutb-nâme*:

Kışsa-i Cezîre-i Midillî adıyla da bilinen ve destan biçiminde yazılan *Kutb-nâme*'nin konusu Midilli baskınıdır. 1499'da başlayıp 1503'e dek süren Osmanlı-Venedik savaşında Venediklilerin İnebahtı, Modon, Koron ve Dıraç kalelerini kaybetmeleri üzerine 1501 Ekiminde Midilli'ye yapılan deniz harekatı anlatılmıştır. Firdevsî, görgü tanıklarının eserine kaynaklık ettiğini söylemektedir. Bu nedenle eser Midilli tarihi ve II. Bayezid devri için önemli bir kaynaktır²³.

3. *Münâzara-i Seyf u Kalem*:

Bu eserin 980'de Balıkesir'de telif edildiğini Tahir Efendi söylüyorsa da, eser 890 [1485]'da telif edilmiştir. Bir nüshası Ali Emiri, Manzum Eserler 576 numarada bulunmaktadır. Bu eserin mukaddimesinden yazarın, *Hadîkat'ul-hakâyık*, *Firâset-nâme*, *Tecnisât*, *Süleymân u Belkış-nâme*, *Musallah-nâme*, *Tâli-i mevlûd-i kebîr*, *Hadîş-i ahşen* adlı eserleri telif ettiğini öğreniyoruz²⁴.

4. *Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm*:

Süleymân-nâme-i Kebîr'den önce Firdevsî Bursa'da iken telif edilen eser mensurdur. Hz. Süleyman kıssasını ele alan eser Firdevsî'nin bu konudaki ilk eseridir. Başında ve sonunda birer kaside vardır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1231 numarada kayıtlı nüsha 21 satırlı ve 357 yapraktır²⁵.

5. *Silâhşör-nâme*:

Topkapı Sarayı Müzesi H.625 numarada kayıtlıdır. Baron O. M. V. Schlehta Wssehrd tarafından Almancaya çevrilip yayınlanan eserin (*ZDMG*, XVIII (1864), s. 509-522) Türkçe metnini 21 sayfa olarak Viyana'da M. Wickerhauser yayınlamıştır. Ayrıca R. Bonelli 1892'de Roma'da (*RAL*'de V. I. 435-454) ikinci kez 20 sayfa olarak bastırmıştır²⁶.

6. *Şatranç-nâme-i Kebîr*:

1503'te Balıkesir'de telif edilen eser satranç oyununun tarihçesi ve tekniğini anlatır. Manzum ve mensur karışık bir eserdir. İçinde 77 çeşit satranç oyunu şekilleri vardır. Eser

21 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XV-XVI; M.Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

22 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 649; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI.

23 Bu eser bir inceleme ile basılmıştır. bkz. dipnot 3.

24 Ayrıca bkz. M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

25 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII.

26 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, *a.g.l.*, XVI.

sekiz bâbdan oluşmaktadır. Nuruosmaniye (4073), Berlin (1631) ve Münih (250) kütüphanelerinde 3 yazması vardır. Bu eser hakkında A. v. D. Linde *QGS*'de tanıtıcı bir makale yayınlamıştır. Eser, 1892'de basılmıştır. Firdevsî, burada kırk kadar başka eseri de olduğunu belirtmiştir²⁷.

7. *Tercüme-i Câmeşûy-nâme*:

Nasireddin-i Tûsî'nin (672 [1274]) aynı adlı ve 9 bâbdan oluşan Farsça eserini, Firdevsî bir bölüm ekleyerek Türkçeye çevirmiştir. 914 [1508]'te tamamlanan eser, bazı kumaşlardaki lekelerin temizlenmesi yöntemlerinden bahseder²⁸.

8. *Hayât u Memât (Hayât-nâme)*:

Firdevsî'nin son yıllarında İstanbul'da Farsçadan Türkçeye tercüme ettiği bu risalenin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi, No. 2333 arasındadır. 914 Rebîü'l-evvelde başlayan eser, aynı yıl Receb ayında sona ermiştir. 15 satırlı ve 95 varak olup zaman zaman beyitlerle süslenmiş mensur bir eserdir. Ahlak ve tasavvuf konularından bahseder. Firdevsî 5a'da, *Süleymân-nâme-i Kebîr*'in 82. cildini tamamladığını, 6a'da ise bu makalenin 30 bâb üzerine telif olduğunu belirtmektedir²⁹.

9. *Tuhfetü'l-hâdi (Hakâyık-nâme - Hakikat-nâme)*:

Şeyh Abdullah-ı İlahî Menkıbesini içeren bu esere *Kuḥb-nâme*'de Milli Kütüphane 2251/1 numarada rastlanıldığı bildirilmektedir. Süleymaniye Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa Bölümü 1399/2 ve 1343/4, Nafiz Paşa 1509/1 ve Hacı Mahmud Efendi 2587/2 numaralarda da kayıtlıdır. Firdevsî bu eseri Hazine-darbaşı Ali Ağa'nın oğlu Mehmed Bey'e armağan olarak yazmıştır. Yazılış nedeni şu dizelerde belirtilmiştir:

Hatta Firdevs olur çün eşigün
Yüz sürüp bende hizmet dilerüm
Hizmetümdür tapuna hayır dua
Hizmetümde sanma minnet dilerüm
Minnetüm bu hakka gevherdür sözüm
Likin söze sanma kıymet dilerüm
Kıymetüdür şek deyül nazm-ı dürer
Ağadan anmakı kıymet dilerüm
Himmet edüp alverc inam-ı Şah
Yahşı harcluk eyü hilat dilerüm³⁰

27 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XVII; M. Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si" *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985): 186-198.

28 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 106.

29 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 106; Firdevsî-i Tâvil, *Hayât u Memât*, (Süleymaniye kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333), vr.5a;6a.

30 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII.

Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2'de kayıtlı nüsha 17 satırlı ve 37 varaktır. Mensur olan eserin 7b varağında 11 beyitlik bir manzume vardır³¹.

10. *Hacı Bektâş Velî Vilâyet-nâmesi:*

Abdülbaki Gölpınarlı eserin, Hacı Bektaş Velî'nin hayatı hakkında tarihi ve menkabevi bilgiler içeren manzum bir eser olduğunu belirtmektedir³².

Nihânî'nin, 1296 [1878-1879]'da yazdığı manzum *Vilâyet-nâme*'de "*Der beyân-ı sebeb-i nazm-ı kitâb*" bölümünde şu beyitler vardır³³:

Ki ya'nî Hâcî Bektâş-ı Velî'nin
Kerâmâtından ol sırr-ı Alî'nin
Velî nesr idi ol kim söylemişdi
Heman Firdevsî bir nazmeylemişdi
Hurûfun vakt ile âlûde idi
Dahî evrâkı gey fersûde idi
Silinmiş ba'zı yirde lâfz u harfi
Çü mazrûfı yiter olmaya zarfı

11. *Teşhîşü'l-insân:*

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'nda bulunan eserin Farsçadan Türkçeye tercüme tarihi 886 [1481]'dir; eser Ahmet Paşa'ya ithaf edilmiştir³⁴.

12. *Firâset-nâme:*

Bu eserin adı *Süleymân-nâme* ve *Münâzara-i Seyf u Kalem* adlı eserlerde geçmektedir. Bu iki eserdeki kayıtlara göre II. Bayezid'in cülusundan önce Balıkesir'de yazılmıştır. Hiçbir nüshası elde mevcut değildir³⁵.

13. *Pend-nâme-i Eflâtûn:*

Sağlık ve temizlik konularında küçük bir risale olan eser Farsça'dan Türkçe'ye çeviridir. Köprülü, bu eseri Tahir Beyin gördüğünü bildirir³⁶.

14. *Hadîkatu'l-hakâyık:*

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁷.

31 Firdevsî-i Tâvil, *Hakikat-nâme*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2), vr.7b.

32 Abdülbaki Gölpınarlı, *Manakıb-ı Hacı Bektaş-ı Velî-Vilâyet-nâme*, (İstanbul: İnkılâb Kitabevi, 1958), XXII-XXIII.

33 Abdülbaki Gölpınarlı, *a.g.e.*, XXII.

34 Asuman Ahmed Abdo Shaban, *a.g.t.*, XVIII.

35 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106; Firdevsî-i Tâvil, *Münâzara-i Seyf ü Kalem*, (Millet Kütphanesi - Ali Emiri manzum 576) vr.5b.

36 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650-651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

37 Firdevsî-i Tâvil, *a.g.y.*, vr.5b.

15. Tecnisât:

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁸.

16. Tâli-i mevlûd-i kebîr:

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁹.

17. Süleyman-nâme vü Belkîs-nâme:

Firdevsi, bu eserden *Şatranç-nâme-i Kebîr*'de söz eder ve yedi bin beyitten oluştuğunu söyler. Ayrıca *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de de geçmektedir⁴⁰.

Fuad Köprülü ve Bursalı Mehmed Tahir Efendi⁴¹ Firdevsî'nin *Hadîs-i ahsen* adlı bir eserin varlığından söz ederler. *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de diğer eserlerinin de adı geçtiği "*Ender sebeb-i te'lîf-i Seyf-nâme-i Firdevsî*" kısmında şöyle geçmektedir: "... *Ammâ ba'dehu bu risâle-i Seyf-nâme'nüñ mü'ellifi Firdevsî-i bende kim nâ-tüvân u efgende kim Süleymân-nâme'nüñ muşannifidür, eydür kim hicret-i nebevînüñ şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem tokuz yüz sekizinci yılında Vilâyet-i Karasî'de şehr-i Balıkesir'de künc-i halvetde makâm-ı 'uzletde oturmuşdum, üç yüz altmış altı mücelled Süleymân-nâme'nüñ iki yüz seksen yedinci cildin kaleme getirüp bitürmüşüdüm, Şāhuñ devām-ı devletine du'â eyyām-ı rif'atine şenâ kılup bir niçe mücelled kitâbı dahı envā'ından te'lîf itdümise Hadîkâtü'l-hakâik ve Firâset-nâme ve Şatranç-nâme-i Kebîr ve Tecnisât ve Süleymân u Belkîs-nâme ve Müsellah-nâme ve Tâli-i Mevlîd-i Kebîr ve Kutb-nâme mişâli dahı ba'zı Pârsî'den terceme kılup ve ba'zı dahı sâyir kitâblardan istihrâc kılup hadîs-i ahsen emlâhü'l-keâm birle menşûr manzûm taşnîf kılup söyledümse min ba'd bu Münâzara-i Seyf ü Kalem hadîs-i muhtârıla ebyât u eş'ârıla te'lîf taşnîf eyledüm, kaleme rakama getirüp bitürdüm. Tuḥfetü'l-Hādî'yi dergâh-ı a'lâya getürdüm tâ kim Sulṭân bin Sulṭân ...*"⁴² Firdevsî'nin burada "*hadîs-i ahsen*" derken eserlerini güzel bir deyişle mensur ve manzum olarak kaleme aldığını söylemek istediği, dolayısıyla bunun bir eser adı olamayacağı kanaatindeyiz.

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER

Latîfî Tezkiresi'nde, Firdevsî'nin tarih alanında meşhur olduğu, *Süleyman-nâme*'de ilm-i hikmet, hendese ve nücûm ile ilgili konulardan bahsettiği bildirilmektedir⁴³. İbrahim Olgun, Firdevsî'nin çağının bir ansiklopedisti olduğunu, bütün eserlerinin, onun kendi gününde geçerli saydığı bilgilerden haberli olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Bu bilgiler arasında doğu mitolojisi, eski Türk mitolojisi, peygamber kıssaları, tarih, din, tasavvuf, tarikat ulularının hikâyeleri, geometri, astroloji, satranç, binicilik, savaş taktikleri sayılabilir.

38 Firdevsî-i Tâvil, a.g.y., vr.5b.

39 Firdevsî-i Tâvil, a.g.y., vr.5b.

40 Firdevsî-i Tâvil, a.g.y., vr.5b; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XIX;

41 Bursalı Mehmed Tahir Efendi, "a.g.e.", 2: 106; Fuat Köprülü, "a.g.m.", 4: 650.

42 Firdevsî- Tâvil, a.g.y., vr. 5a-6a.

43 Latîfî, *Tezkire-i Latîfî* (İstanbul: İkdâm Matbaası, 1314), 261.

Firdevsî, edebiyatı, bu bilgileri sergilemek için bir araç olarak kullanmıştır. Eserleri öğretici niteliktedir.

Kendi kendini yetiştiren yazarın sağlam ve yöntemli bir bilgiye sahip olmaması, şiirlerinde sık sık dilbilgisi, ölçü ve kâfiye yanlışlıkları yapmasına neden olmuştur. Olgun, hemen hemen bütün beyitlerde ölçü zorlamalarıyla sözcüklerin birbiri içine sokulduğunu, bazı hecelerin kaybolduğunu, aruz ölçüsüne uymak için sözcüklerin uzatılıp kısaltıldığını ve bunların yer yer anlam eksikliklerine neden olduğunu belirtmektedir.

Yazar, bildiği herşeyi her fırsatta tekrarlamaktadır. Fakat, kendisinden önce yaşayan Ahmedî, Ahmed-i Daî ve Şeyhî gibi şairleri saygı ve takdirle anar. Kendisinin, onlar kadar olmamakla birlikte değerli bir şair olduğunu söyleyerek övünür. Kendisini her fırsatta İran'lı Firdevsî'ye benzetir⁴⁴. Firdevsî kendisini değerli bir şair olarak görmesine rağmen kaynaklar bunun tersini söylemektedir. Beyânî, şiiri hakkında "*Îrâd olunacak kadar şi'ri yokdur*" der⁴⁵. Hasan Çelebi ise "*Eş'âr-ı bî-şafâsı hemânâ kelâm-ı mevzûn ve mukaffâ makûlesidür*" der⁴⁶. Gelibolulu Âlî, "*Nolaydı her şâ'ir liyâkâtine göre mahlas ihtiyâr edeydi*" demektedir⁴⁷. Fuad Köprülü, onun çok velut bir yazar olduğunu, fakat şairlik kabiliyetinden mahrum olduğunu, şair sıfatı ile gerek çağdaşları ve gerek tezkireciler tarafından hiç değer verilmediğini belirtmiştir⁴⁸.

Olgun, Firdevsî'nin dilinin Türk dili yönünden çok önemli olduğunu, *Kutb-nâme*'deki Türkçe sözcüklerin yalnız Anadolu'ya özgü olmayıp Türkçe'nin kullanıldığı çeşitli alanlarda da yaşadığını, kullandığı eklerin çok işlek olduğunu ve sözcüklere yepyeni anlamlar kazandırdığını belirtmektedir⁴⁹.

44 İbrahim Olgun, "Uzun Firdevsî ve Türkçeciliği," *Ömer Asım Aksoy Armağanı* (Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978) : 190-192; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XXVI-XXXIII.

45 Beyânî, *Beyânî Tezkiresi*, (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568), vr. 64b-65a.

46 Kınalı-zâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şuarâ*, haz. İbrahim Kutluk 2. bs. (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989) 2: 745.

47 Gelibolulu Âlî, *Künhü'l-aḥbâr*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225), vr. 194b.

48 Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651.

49 İbrahim Olgun, a.g.m., 193-194.

2. DA'VET-NÂME

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı olan eser tek nüshadır. Yirmi üç satırlı ve doksan varak olan eserin bazı sayfalarında satır sayısı, sayfalarda resim veya tılsım bulunduğu için azalmaktadır. Firdevsî, eserin sekiz bâbdan oluştuğunu söylemesine rağmen -"(1b/14-15) *Ve işbu kitâh sekiz bâb üzerine müstemildür.*"- eserde altı bâb bulunmaktadır.

Bursalı Mehmet Tahir Efendi eserin, 893 [1487]'te Balıkesir'de meydana getirildiğinin mukaddimede yazılı olduğunu, garip ilimlere vâkıf kimseler arasında önemli sayılan "Davetiye"lerin cin çağırmaya ait çeşitlerinden bahsettiğini ve sekiz bâb üzerine tertiplendiğini söylemektedir⁵⁰. Köprülü, 'ulûm-ı ğarîbe eshâbı arasında önemli bir yeri olan davetiyelerin çeşidinden bahseden eserin sekiz bâbdan oluştuğunu, Tahir Bey'in 893'te Balıkesir'de telif edildiğini söylemesine rağmen eserin II. Bayezid'in cülûsundan önce 886 [1481]'da Balıkesir'de Farsça'dan tercüme edildiğini belirtmektedir⁵¹.

Firdevsî, eserin 1b varağında eserin yazılış tarihini, yerini ve sebebini şöyle anlatmaktadır: "**Bu fakîr Firdevsî** târih-i hicretüñ sekiz yüz toksan üçüncü sâlinde şehr-i Balıkesir'de bir makâm-ı halvetde sâkin olup 'ömrümi tahşil-i ma'ârif-i külliyye ve hayriyye bahşinde geçürüp 'ulûm-ı riyâziyyâta meşğûl iken bu hâķîr Sultân Bâyezid Hân meclis-i şeriflerinde zikr olunup ol meclisde bulunan ehîbbâlarımızdan biri bu fakîri medh eylemiş, anlar dahı sa'âdetle bir âşârın görsek dimişler. Binâ'en 'alâ zâlik bu zibâ nüshayı te'lif eyleyüp huzûr-ı 'âlîlerine ihdâ eyledüm, tâ kim bu cihetden ma'rifetüm âşikâr olup erbâb-ı ma'ârif kâdrleri katlarında 'âlî ola."

Firdevsî'nin de belirttiği gibi eser Balıkesir'de, Hicrî 893 [1487] yılında telif ve tercüme edilerek Bayezid'a ithaf edilmiştir. Eserin istinsah tarihi ise 1114 [1702-3]'tür. Firdevsî, eserini Arapça ve Farsça çeşitli kitaplardan tercüme ettiğini şöyle belirtmektedir: "*Ve bu Kitâb-ı Da'vet-nâme'yi Şemsü'l-ma'ârifü's-şagîr'den ve Muşhafü'l-kevâķib'denve Daķâyıķu'l-hakâ-yıķ'dan ve bunlardan mâ'adâ mücerreb ve muşahhah da'vet-nâme kitâblarından kim kâ'inât içinde nâdirü'l-vukû'dur, anlaruñ 'Arabîsinden ve dahı Fârisîsinden Türkî lisâna tercüme eyledüm...*"

Da'vet-nâme'de, yukarıda adlarını vererek tercüme ettiğini belirttiği, fakat yazarlarının adını vermediği eserlerden ikisi tespit edilmiştir. *Şemsü'l-ma'ârifü's-şagîr* şeklinde zikredilen kaynak, Muhyi'd-dîn Ebü'l-'Abbâs Ahmed b. 'Ali al-Kureşî al-Bünî'nin (ö. 622 [1225]) *Şems*

50 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 106.

51 Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

al-ma'ārif ve'l-leṭā'if al-'avārif adlı eseridir⁵². *Dakāyiku'l-ḥakāyik* ise Bedreddin M. b. M. b. Sibt el-Māridī'nin (d.826 [1422] - ö.891 [1486]) *Dakā'ik (Raḳā'ik) al-ḥakā'ik (ad-dakā'ik) fī ma'rifet ḥisāb ad-derec ve'd-dakā'ik* adlı eseridir⁵³.

2.1. NÜSHA TAVSİFİ

Bulunduğu Yer	: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi-Türkçe Yazmalar 208
Eser Adı	: <i>Da'vet-nāme-i Firdevsī-i Tavīl</i>
Yazarı	: Firdevsī-i Tavīl
Telif tarihi	: 893 [1487]
İstinsah tarihi	: 1114 [1702-3]
Müstensihi	: Yok
Ölçü	: 245x153 mm., 186x90mm.
Varak sayısı	: 90
Satır sayısı	: 23
Resim Sayısı	: 141
Yazı	: Ta'lik, yer yer Nesih. Bazı kelimeler kırmızı mürekkeple.
Kâğıt	: Krem, kalın ve orta kalın, aharlı, filigranlı, mistarlı, abadî kâğıt. Bazı sayfalarda lekeler var. Bazı sayfalar tamir görmüş.
Cilt	: Mukavva üzerine mor renkli meşin cilt. Kapaklarda kenarlar baskı çerçeveli ve köşebentli. Cilt kenarları ve sırtı yer yer yıpranmış. Şirazeli, bazı sayfalar ciltten ayrılmış.
Başı	: <i>Bismil'lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm, el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalātu ve's-selām 'alā seyyidinā Muḥammedin ve ālihi ve ṣaḥbihi ecma'in.</i>
Sonu	: <i>Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi ḳad vaḳa'a'l-farāga min ṣuhūri Ramazāni'l-mübārek, li-seneti erba'a 'aşere ve mi'e ve elf min hicretin men lehu'l-'izzu ve's-şeref.</i>

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi envanter defterinde, nüshanın eski kayıt numarası 1482 olarak verilmiş, nüshanın yazıldığı yer boş bırakılmış, istinsah tarihi 1114 olarak verilmiş, yazının talik olduğu, 135 adet resim bulunduğu ve fiatının 40 kuruş olduğu belirtilmiştir. Ayrıca cilt rengi siyah meşin olarak belirtilmiştir. Eser, daha sonraki bir tarihte tamir görmüş ve Avrupa usûlü ciltlenmiştir.

Ön cilt kapağının içinde *Edebiyât Kütübḥānesi* damgası vardır. İç kapakta, yarısı yırtılmış bir etikette 149 numarası ve altında *Dārü'l-fünûn* mühürü bulunmaktadır. Mühürün altında şu

52 Carl Brockelmann, *Geschichte Der Arabischen Litteratur* (Leiden: E.J.Brill, 1937) Supp. 1: 798; Kâtip Çelebi, *Keşf el-Zunun*, haz. Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge ([Ankara:] Maarif Matbaası, 1941) 2: 1062.

53 Carl Brockelmann, *a.g.e.*, GAL:II: 216-218; Kâtip Çelebi, *a.g.e.*, 1: 758.

bilgi vardır: "*Dārü'l-fünûn müdürüyyet-i 'umûmiyesinin (252) numaralı ve 7 Eylül 334 târîhli tezkîresi melfûfidur.*" 252 sayısının üstü sonradan çizilmiştir.

Sayfa 1a'da, "*Edebiyât Kütübhânesi, 208, Da'vet-nâme-i Firdevsî-i Tavîl*" kaydı, *Dārü'l-fünûn* mühürü, mührün üstünde üstü çizilmiş 252 ve altında yine üstü çizilmiş 1334 numaraları vardır. Ayrıca kitapla ilgili şu bilgi bulunmaktadır: "*Üçyüz seksen 'aded meclisden 'ihâret olan Şâh-nâme mü'ellifi Firdevsî'nin mühim te'îfidür. Yüz otuz beş 'aded levha-i taşviri hâvidür.*" Sayfanın sol üst köşesinde üstü çizili 208 rakamı vardır. Bundan sonraki varak boştur.

1a'dan itibaren sayfaların sol üst köşesinde 208'den başlayan sayfa numaraları vardır. 208 rakamının üstü çizilmiş, diğer sayfalardaki rakamların üstü çizilmemiştir. Rakamlar 90a'da 297'ye kadar devam etmektedir. Bu eser başka bir ciltten ayrılıp tek cilt haline getirilmiş olmalıdır. Sayfa numaraları, sol üst köşelerde siyah, üst ortalarda ise kırmızı mürekkepledir.

Yazılar tek çizgiden oluşan bir çerçeve içindedir. Kimi sayfaların eninde muhtemelen ciltlenmeden veya tamirden kaynaklanan değişiklikler vardır. Ayrıca resimlerin ve bazı tılsımların çevreleri kırmızı çerçeve içine alınmıştır.

Envanter defterinde eserde 135 adet resim olduğu belirtilmesine rağmen resim sayısı 141'dir. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri"⁵⁴ adlı lisans tezinde ise eserde 34 minyatür ve bir kaç tane geometrik şekil olduğu söylenmektedir. Ayrıca eserin 297 varak olduğu belirtilmiştir. Bu bilgi üst köşedeki sayfa numaraları göz önüne alınarak yanlışlıkla verilmiş olmalıdır.

Resimler genellikle çerçeve içindedir, fakat bazıları çerçevenin dışına taşmıştır. Bazı resimler doğrudan sayfanın üstüne çizilmiş, bazıları ise sonradan yapıştırılmıştır. Bundan resimler için önceden yer ayrıldığı, sonradan buraya ya resim çizildiği, ya da başka bir yere çizilip yapıştırıldığı sonucu çıkmaktadır. Bu da bize resimlerin başka bir nüshadan kopya edilmiş olabileceğini gösterir. 11a'da resim yeri bırakılmasına rağmen resim bulunmamaktadır. Sayfada resmin yapıştırılıp sonradan çıktığına dair izler vardır. 28a, 74a ve 79b'de da resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Sadece bir kereye mahsus olmak üzere, 20a'da resmin kâğıdın arkasında, yani b yüzünde olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca yıldızlarla ilgili bir cetvel ve on daire şekli bulunmaktadır. Bu şekiller *Ķamer* feleğinin dairesi, '*Uṭārid* feleğinin dairesi vb. ile ilgilidir. *Ķamer*'in yirmi sekiz menzili anlatılırken her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de çizilmiştir. Fakat yirmi altıncı ve yirmi yedinci menziller beraber çizildiği için yirmi yedi şekil vardır. (bkz. vr. 30b-34b)

Bazı kelimeler ve özellikle âyetler kırmızı mürekkeple yazılmış, bazı kelimelerin üstü ise kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Eğer bir sonraki kelime kırmızı mürekkepleyse reddade de kırmızı mürekkepledir. Reddadedeler genellikle tutmaktadır. Fakat bazı sayfalarda tamir görüp üzeri kapandığı, yırtıldığı, ya da unutulduğu için reddade bulunmamaktadır: 4b, 5b, 6b, 16b, 19b... 83b ve 88b'de ise üzerlerine resim yapıştırıldığı için reddadedeler görülmemektedir.

54 Ayde Tunalı, "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri," (Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961), 35.

- 2b'deki reddade 3a ile tutmamaktadır, çünkü 2b'deki son kelime 3a'da tekrarlanmıştır.
- 49b'deki reddade 50a'da yoktur. 82b'deki reddade de tutmamaktadır.

Eser ciltlenirken bir varak yanlış yere konmuştur. 82b'den sonra 87a gelmelidir. 82b'deki reddade 83a ile tutmamakta, 87a ile tutmaktadır. 82a ve 82b'den sonra 87a ve 87b gelmelidir. 86b'deki reddade ise 88a ile tutmaktadır. 88b'de ise reddadenin üzerine resim geldiği için reddade okunamamaktadır. Buna göre şu sayfalar birbirini izlemelidir: 82ab, 87ab, 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab, 89ab, 90a. Nüshanın üst köşelerindeki sayfa numaraları ise 289'a dek normal sırasını takip etmiş, bundan sonra şu sırayı izlemiştir: 289, 291, 292, 293, 294, 290, 295, 296, 297.

58b, 59ab ve 60a sayfaları daha sonra doldurulmak üzere boş bırakılmıştır. Bu durum metinde şöyle açıklanmaktadır: "(60b-61a) *Nüşhamızda bu maḥalde iki burūcuñ aḥkāmı yazılmayıp kalmışdur. Muḥarrir-i kitāb fakir daḥi beş şaḥīfe beyāz kāğıd koymışdur, inş'a'llāhu iā'ālā tamamıyla nüshası bulunduḡda tahrīr olına.*" Bu cümlelerden bu nüshanın asıl nüshadan kopya edilmediği, yarım olan bir ara nüshadan kopya edildiği anlaşılmaktadır.

15a, 43a, 45b, 80a, 84a'da derkenar vardır. 43a, 45b ve 46a'daki derkenarlar kırmızı mürekkepledir. Bazı şekillerin adları derkenarlardadır: 16a, 17ab, 18ab, 19ab, 20ab, 21ab, 22ab, 23ab, 24ab, 25ab, 26ab, 27ab, 28ab, 29ab. 51a ve 84a'da tılsımlar derkenarda verilmiştir.

90a'ya yapıştırılmış sayfa ışığa tutulunca altta başka yazıların var olduğu görülmektedir. 90b sayfası da beyaz bir sayfa ile kapatılmıştır, altta yazılar görülmektedir.

Müstensihin, nüshayı istinsah ederken esere aslında olmayan bazı eklemeler yaptığı anlaşılmaktadır. Eserin 28b-13 ve 29a-4 sayfaları arasında 1067[1656] tarihli bir olay anlatılmaktadır. Oysa Firdevsî'nin eseri yazdığı tarih 1487'dir. İtalya'nın Mesne adası'na *Kanṭürus* adlı takımyıldızın düşmesini anlatan bu olay ve tarihi hakkında yaptığımız araştırmalarda herhangi bir ipucuna rastlamadık. Bu nedenle tek nüsha olan bu eserde verilen bilginin doğruluğunu kabul edip bu kısmın esere sonradan eklendiğini, dolayısıyla elimizdeki nüshanın dayandığı nüshanın müellif nüshası olmadığını da kesinleştirebiliriz.

1b-14'te eserin sekiz bâbdan oluştuğu söylenmesine rağmen eserde altı bâb vardır. Altıncı bâbın başlangıcı 62b-5'te müstensih tarafından yanlışlıkla dokuzuncu bâb *-bâb-ı tāsî'-* olarak yazılmıştır. 42b-17'de Arapça bir beyit ve 42b-21-23'te Türkçe rubaî vardır.

Bazı müstensih hataları sık sık tekrarlanmıştır. Bu hatalar transkripsiyonlu metinde düzeltilmiş, ayrıca belirtilmemiştir.

h ve ħ harfleri sık sık yanlış yazılmıştır: 2b-15 ve 11b-22: *muḥtelif/muhtelif*, 2b-20: *vuḥuş/vuḥuş*, 2b-21: *daḥi/daḥi*, 15a-7: *muḥālif/muḥālif*, 15b-14: *ḥafiyye/ḥafiyye*.

z ve z harfleri de karıştırılmıştır: 2a-11: *menzil/menzil*.

ş ve ž harflerinde karışıklık yapılmıştır: 3a-7: *şahuş/şahız*.

' ve ğ harflerinde hata yapılmıştır: 9a-12: *'ālib/ġālib*.

t ve ṭ harflerinde hata yapılmıştır: 10a-14: *muttaşıl/muttaşıl*.

İmlâ hataları da yapılmıştır: 2b-7 ve 8: *yalıñ* kelimesi iki türlü yazılmış, 7'deki *ñ* ile, 8'deki *n* ile; 5b-1: *elinüñ* kelimesinde nun harfinden sonra vav kullanılmış.

Bazen kelimelerin harfleri eksik yazılmıştır, bunlar metinde köşeli parantez içinde gösterilmiştir: 3b-7: *ür[ed]iler*, 7b-12: *va[r]dur*, 9b-7: *olınca[ya]*, 12b-23: *şar[ar]tmak*, 34b-18: *va[r]dur*. Bunlar konuşma dilinin yazı diline aksedişi şeklinde yorumlanabilir.

Bazen kelimeler yanlış yazılmıştır, bunlar cümledeki anlama göre düzeltilmiştir: 3a-14: *bir/bu*.

Bazen kelimeler iki kez yazılmıştır: 2b-23 ve 3a-1: *mekân*.

Bazen kelimeler unutulmuştur, bunlar da anlama göre tamamlanmıştır: 6a-4: *eyüdür*.

Bağlama guruplarında, "ve" bazen hiç gösterilmemiş, bazen harfle (و) gösterilmiş, bazen de hareke ile (ötre) gösterilmiştir. Gösterilmeyenler: *şayd [u] şikâr* (6b-11); *cenk [ü] cidâl* (5a-5). Harfle (vav) ile gösterilen: *neşv ü nümâ* (42a-14). Hareke (ötre) ile gösterilen: *'örf ü 'âm* (43a-1)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ

Da'vet-nâme'nin dili oldukça basit ve sadedir. Sanat amacı güdülmeden yazılmıştır. Eserin amacı öğretmektir, yani didaktik bir eserdir. Eserde çok sayıda Arapça ve Farsça tamlama bulunmasının nedeni, eserin çeviri olması ve birçok terim içermesine bağlanabilir. *Firdevsî*, *Da'vet-nâme*'yi Arapça ve Farsça eserlerden Türkçe'ye çevirdiğini eserin girişinde belirtmektedir.

Cümleler, birçok yerde birbirine "ve" bağlacı ile bağlanmış ve oldukça uzun cümleler oluşmuştur. Devrik cümleler de sık sık kullanılmıştır: "(3a) *Bir âdem bir mekânda hasta olsa ol mekânüñ müvekkellerini şâhib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nâme-i Süleymân'ı okuyup kasem vire ol hastanüñ şifâsı için*". "(22b) *Anuñ kevâkibindendür Şüreyyâ ve Deberân ki menâzil-i Kâmerdendür*". "(42a) *ve bir melek yapışdırur şüret-i 'azm kesb ideni 'azme ve şüret-i (9) lahm kesb ideni lahme*".

Sık sık "ki" ve "kim" bağlaçları kullanılmıştır: "(9a) *ve havâşş-ı Kâmerdendür ki etıbbâ dimişlerdür ki her hasta ki ayuñ nısf-ı evvelinde mariz ola*". "(43a) *pes ol ne tarîk duta kim bu zıkr onları 'amele getüre...*"

Tamlamalarda hem Arapça, hem de Farsça söyleyiş özellikleri kullanılmıştır: *felek-i burûc* (34b-16, 34b-17) / *felekü'l-burûc* (15b-1, 35a-14); *Batn-ı Hût* (30b-19) / *Batnü'l-hût* (22a-5, 28b-10); *hâric-i merkez* (8b-6) / *hâricü'l-merkez* (8a-12).

Bazen aynı anlamlı Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeler beraber kullanılmıştır: *Kâmer* (8b-3), *meh* (36a-11), *ay* (8b-2).

Konu başlıkları genellikle Farsça verilmiştir: "(3a) *Şahratü'n-nâr meşhûr est*", "(4a) *Der havâşş-ı in cân ki Şahratü'n-nârdur*", "(4b) *Der beyân-ı burc-ı Cevzâ*", "(43a) *Der beyân-ı şerâyit-i da'vet-kerden-i ervâh*"

Firdevsî, astroloji veya meleklerle ilgili satırları yazarken söylediklerini sık sık âyet, ibare ve hikâyelerle teyit etmiştir.

2.3. ESERİN ÖZETİ

Giriş (1b-2a)

Bu bölümde eserin nerede, ne zaman, ne sebeple yazıldığı, hangi eserlerden çevrildiği, kaç bâbdan oluştuğu ve bâblar hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Eserin, Hicrî 893'te Balıkesir'de çevrildiği belirtilir. Firdevsî ömrünü تنها bir yerde ilim öğrenmekle geçirirken ve matematik ilmiyle uğraşırken, adı Sultan Bayezid'in meclisinde anılmış, mecliste bulunan dostlarından birisi kendisini övmüştür. Bunun üzerine, Firdevsî'nin bir eserini görmek istemişlerdir. Firdevsî, ustalığının ortaya çıkıp ilim adamları arasında iyi bir yere sahip olmak için bu süslü nüshayı padişaha sunduğunu belirtir.

Da'vet-nâme'yi *Şemsü'l-ma'ârifî's-şagîr*, *Muşhafü'l-kevâkib*, *Dakâyıku'l-hakâyık* ve bunlardan başka nadir olan, denenmiş ve sahih Arapça ve Farsça davetname kitaplarından Türkçeye çevirdiğini söyler. Sekiz bâbdan oluştuğunu belirtir ve sırayla bâblar hakkında kısaca bilgi verir. Burada yedinci ve sekizinci bâblar hakkında bilgi verilmesine rağmen eser altıncı bâbda sona ermiştir. Yedinci bâbda *Mukarrebün* meleklerinin davetlerinin, şartlarının, buhurlarının ve menzillerinin anlatılacağı, sekizinci bâbda *Kamerin* yirmi sekiz menzili bir ayda devr ettiği, her menzile geldiği günlerin ve bu menzillerin kutlu ve kutsuzluğunun anlatılacağı, davet ederken ayın saati, menzili, kutlu ve kutsuzluğu ve bundan başka altı yıldızın durumu bilinmezse davetin doğru olmayacağı belirtilmiştir.

Birinci Bâb (2a-4a): Bu bâb melekler ve cinler hakkında bilgi vermektedir.

Önce Allah'ın rûhlar âlemini hangi sebeple yarattığı, bunların kaç kısım olduğu, her birisinin neye müvekkel olduğu ve vatanlarının nerede olduğu anlatılır. Davet ve tılsım ilminin üstadları olan kişilerin isimleri sayılır. Bu âlemin, cinlerin ve insanın yaratılışı bu üstadların ağzından âyetlerle de desteklenerek anlatılır.

Allah, melek ve cinleri çeşit çeşit yaratmıştır. Dinleri ayrıdır. Mülkleri ve bu mülklerin vezirleri, kadıları, müderrisleri, muhtesibleri, hatipleri, casusları ve tercümanları vardır. Makamları hava, yeraltı, yüksek dağlar, harab değirmenler, hamamlar, denizler, bulutlar, mezarlar, su yolları, ocaklar, fırınlar, eski yıkık yerler ve Kaf Dağı gibi acı ve garip yerlerdir. Vahşi hayvanlara, kuşlara, aslanlara, ejderhalara, yırtıcı canavarlara, deniz hayvanlarına, binalara, Kabe, Kudüs ve Medine gibi kutsal yerlere müvekkellerdir. Örneğin bir kişi bir mekânda hasta olursa davet eden kişi o mekânın müvekkelini davet etmek zorundadır.

Bu bâbda son olarak bütün cinlerin anası olan *Şahratü'n-nâr* adlı cin hakkında bilgi verilir. Bütün cinlerin bunun neslinden olduğu ve Allah'ın hepsinin üzerine birer melek müvekkel ettiği belirtilir. Başında, elinde, ayağında ve karnında toplam dörtbin yüzü olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir.

İkinci Bâb (4a-43a): Bu bâb on iki burçtan oluşan felekler, ayrıca melekler ve zaman kavramı hakkında bilgi vermektedir.

Önce sırası ile on iki burç, şekilleri ve *Kamer* her burca gelince neleri yapmanın iyi olduğu anlatılır ve burcun resmi verilir. Bu burçlar şunlardır: *Hamel, Şevr, Cevzā, Seretān, Esed, Sünbüle, Mîzān, 'Akreb, Kavv, Cedy, Delv ve Hüt.*

Bundan sonra felek tanımlanır ve felekler sırası ile verilir. İlk yedi felek şunlardır: *Felek-i Kamer, felek-i 'Utārid, felek-i Zühre, felek-i Şems, felek-i Mirrih, felek-i Müşterî ve felek-i Zuhal.*

Feleklerin her birinin bir mekânı olduğu, buradan ayrılmadıkları, hareketlerinin çok hızlı olduğu, bazısının *felek-i a'zam* gibi doğudan batıya, bazısının *felek-i şevābit* ve *eflak-ı seyyārāt* gibi batıdan doğuya, bazısının *dolābī*, bazısının *raḥavī* ve bazısının yılankavī hareket ettiği belirtilir. Bazı feleğin merkezi *dokuz eflāk* gibi âlemin merkezidir. Bazı feleğin merkezi *hāricü'l-merkez felekler* gibi âlemin merkezi değildir. *Eflāk-ı tedāvir* gibi bazı felekler bir mekânı kapsamaz. Sabit yıldızların bulunduğu *felek-i şevābit* ve bütün felekleri çevreleyen ve hiç yıldızı olmayan *felekü'l-eflāk (felek-i atlas)* anlatılır.

Daha sonra yukarıda adları geçen yedi felekteki yıldızlar iki bölümde incelenir. Birinci bölümde her bir yıldızın merkezinin ne olduğu, felekler arasındaki yeri, hareketi, büyüklüğü anlatıldıktan sonra feleğin dairesi şema halinde verilir. İkinci bölümde yıldızların nitelikleri ve resmi verilir.

Feleklerin hareketi anlatıldıktan sonra sekizinci felek olan *felek-i şevābit*, yeri, hareketi ve büyüklüğü anlatılır. Sabit yıldızların görünenlerinin sayıları verilir ve tamamının sayısının bilinemeyecek kadar çok olduğu belirtilir. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edildiği belirtildikten sonra kuzey tarafındaki yirmi bir, *munṭakatü'l-burūc* üzerindeki on iki ve güney tarafındaki on beş takımyıldız anlatılır. Takımyıldızların neye benzetildiği, kaç yıldızdan oluştuğu, bu yıldızların yerleri ve özellikleri belirtilir ve resmi verilir.

Birkaç satırda kuzey kutbunun faydaları anlatıldıktan sonra *Kamerin* neden yirmi sekiz menzile ayrılması gerektiği belirtilir ve sırası ile yirmi sekiz menzilin adları, şekli, yeri, doğuş ve batış zamanları, özellikleri ve her menzildeki yıldızların resmi verilir. *Kamerin* yirmi sekiz menzilin isimleri şunlardır: *Şerateyn/Şeretān, Buṭayn, Şüreyyā, Deberān, Heḳ'a, Hen'a, Zīrā', Nesre, Tarfe, Cebhe, Zübre, Şarfe, 'Avvā, Simāk, Gafr, Zubānā, İklīl, Kalb, Şevle, Ne'āyim, Belde, Sa'd-ı Zābiḥ, Sa'd-ı Bula', Sadü's-Su'ūd, Sa'dü'l-Aḥbiye, Ferğ-i Evvel, Ferğ-i Sānī, Rişā.*

Bundan sonra *felek-i burūc* anlatılır. Felekler, hareketleri, *dā'ire-i felekü'l-burūc, dā'ire-i mu'addilü'n-nehār*, mevsimler, burçlar, dereceler hakkında bilgi verilir. Bütün felekleri çevreleyen *felekü'l-eflākda* hiç yıldızı olmadığı, diğer adlarının *felek-i a'zam, 'arş-ı 'azīm* ve *felek-i atlas* olduğu söylenir, hareketi hakkında bilgi verilir ve şema halinde gösterilir.

Şükr adlı bir yıldızın varlığından bahsedilir. Bu yıldızın özellikleri anlatılır ve şeması verilir.

Son kısım meleklerle ayrılmıştır. Melekler tanımlanır, ne sebeple yaratıldıkları belirtilir ve varlıklarının âyetlerde de bildirildiği açıklanır ve örneklendirilir. Meleklerin kaç sınıf olduğu, şekilleri ve görevleri açıklanır:

- *Şalâtda, rükû'da, sücûdda ve ku'ûudda* olan melekler.
- *Hamele-i arş*. İnsan, öküz, arslan ve akbaba şeklindeki dört melek ve her birisinin görevleri açıklanır.

Rûh, İsrâfîl, Cebrail, Mikail ve 'Azrail melekleri. Görevleri ve şekilleri açıklanır. Bazılarıyla ilgili hikâyeler anlatılır.

Mukarrebun (Kerrûbiyûn) melekleri. Görevleri, yedi felekte ne şekilde oldukları açıklanır.

Kirâmen Kâtibîn melekleri. Özellikleri ve görevleri açıklanır ve bunlarla beraber yanlarından hiç ayrılmayan bir meleğin daha olduğu, bunun şekli ve görevi açıklanır.

- *Mu'akkibât* melekleri, *Münker, Nekir, Seyyâhûn* melekleri ve çeşitli müvekkel melekler. Şekilleri ve görevleri açıklanır.

Son olarak zaman hakkında bilgi verilerek senenin nasıl bölündüğü ve gece ve gündüz anlatılır.

Üçüncü Bâb (43a-46a): Bu bâb melek ve cinlerin daveti ve davetin şartları hakkındadır.

'İmam Ca'fer-i Şâdık'tan nakledilerek rûhların hangi şartlarda davet edildiği ve davet edecek kişinin özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra Belinâs Hâkim'in davet şartları hakkında verdiği bilgi aktarılır. Buna göre davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar "*Da'vet-nâme*"de Büyü, Davet" bölümünde verilecektir.

Dördüncü Bâb (46a-62b): Bu bâb güneşin dolaştığı her burca müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Güneş hangi burca geldiyse o burca müvekkel olan melek ve cinlerin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) anlatılır ve resimleri verilir.

Burçlardan *Hamel, Şevr, Cevzâ, Sereţân, Esed, Sünbüle, Mizân, 'Akreb, Kavs* ve *Hût* verilmiş, *Cedy* ve *Delv* burçlarının yeri boş bırakılmış ve nüshanın tamamı bulununca ekleneceği belirtilmiştir.

Beşinci Bâb (62b): Bu bâb güneşin ve ayın, senenin günlerindeki hareketleri hakkındadır. Güneş ve ayın hangi günde, hangi burçta ve hangi menzilde olduğu şematik olarak açıklanır.

Altıncı Bâb (62b-90a): Bu bâb ay, yirmi sekiz menzilden her birine geldiğinde o menzile müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Ay her menzile gelince bir melek ve cinleri gelip müvekkel olur. Müvekkel olan melek ve cinlerinin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) ve melek ve cinlerin resimleri verilir.

Ondokuzuncu menzilden itibaren menzillerin tasnifi karışmıştır.

3. DA'VET-NÂME'DE ELE ALINAN KONULAR

3.1. ASTROLOJİ

Dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nâme*'de astroloji anlatılmadan önce astrolojinin mahiyeti hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir⁵⁵.

İslâm müelliflerine göre astroloji biliminin adı, '*ilm (şinā'at) aḥkāmü'n-* (ya da *kaḏāya'n-*) *nücūm* -yıldızların hükümleri ilmi- veya kısaca '*ilm (şinā'at) ü'l-aḥkām*'dır. Bazı Arap müellifleri XIII. yüzyıldan itibaren '*ilmü'n-necāma* adını da kullanmışlardır. Bunlarla beraber '*ilmü't-tencīm* tabiri, astroloji veya astronomi için kullanılmıştır. Astrologlara *aḥkāmī*, *müneccim* veya *neccām* denir; *müneccim* astronomlar için de kullanılır.

Astroloji, yeryüzünde meydana gelen bütün olayların gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgili olduğu prensibi üzerine kurulmuştur. İnsanlar yıldızların etkisi altındadır. Yıldızların etkisi, herbirinin kendi özellikleri ya da dünya veya diğer yıldızlara göre olan durumlarına bağlıdır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak astroloğun görevidir.

İslâm astrolojisinin kullanımında başlıca üç sistem vardır: 1. *Meşāi'l* (meseleler) sistemi: Müracaat eden biri tarafından günlük hayata ait olaylara, örneğin kaybolmuş bir kişi hakkında bilgi almaya, bir hırsızı ortaya çıkarmaya veya kaybolmuş bir şeyi bulmaya ait sorulara cevap vermek. 2. *İhtiyārāt* sistemi: Bazı işleri yapmak için en uygun zamanı seçmek. Bu zaman ayın on iki evden hangisinde bulunduğunu görmekle belli olur. Hint usullerini tercih eden müneccimler ise on iki ev yerine, yirmi sekiz ay menzilini kullanmışlardır. 3. Doğum günü sistemi ya da sene tahvilleri (*taḥāvīlū's-sinīn*) sistemi: Bir kişinin doğumundan, bir saltanat devrinin, mezhebin ya da dinin başlangıcından, bir şehrin kuruluşundan beri geçen veya geçtiği tahmin edilen senenin kısımlarına dayandırılır. Bunda, doğum anında gökteki durumun doğan kişinin kaderini tesbit ettiği ve bunun değişmeyeceği inancı vardır. Doğum anını kesin olarak tayin etmek güç olduğundan bu sistemdeki güçlükler diğer ikisinden daha fazladır.

55 Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. A. Adnan Adıvar, *Osmanlı Türklerinde İlim* 2.bs. (İstanbul:Remzi Kitabevi, 1970), 40-109; Carlo Alfonso Nallino, "Astroloji, Astronomi" *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1978) 1: 682-693; Carlo Alfonso Nallino, "Sun, Moon, and Stars," *The Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 12: 88-101; Muammer Dizer, *Takiyüddin* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 16-34.

Astroloji, halifelerin ve sultanların saraylarında olduğu gibi halk arasında da son yüzyıla dek hüküm sürmüştür. Astronomi kitaplarında heyete ait matematiksel konuların yanısıra, heyetle ilişkili olan astroloji konularından da bahsedilmiştir. Astrolojinin hüküm çıkarmaya ait kısmı, sayıları oldukça fazla olan kitap ve risalelerde yer almıştır.

'İlm-i tencim yıldızların hareket ve durumlarından ahkâm çıkarmak ilmidir. Hükümdar saraylarında müneccimbaşılik çok önemli bir mevki sayılırdı. Bu ilimle meşgul olanlar, hükümdarların talihlerine bakarlar, önemli olayları haber verirler, savaş ve barış zamanlarını tayin ederler, kısaca *eşref-i saat* ararlardı. Sonraları yalnız önemli olaylar için değil, önemsiz ve basit olaylar için bile *eşref-i saat* tayin etmeye başladılar. Gemi yaptırmak, seyahate çıkmak, vergi toplamak, nikah kıydırmak, ev yaptırmak, hamama gitmek ve hatta müşhil almak gibi konularda zaman tayin olunur ve yeni doğanların zayırları tanzim edilirdi.

Astronomi ilmine Müslümanlar tarafından 'ilmü'l-hey'et (kâinatın manzarası ilmi) ve 'ilmü'l-eftāk (felekler ilmi) ismi verilmiştir. Müslümanlar Aristo'nun tasnifine uyarak astronomiyi dört riyazî ilimden biri olarak saymışlardır. Onlara göre astronominin amacı Yunanlılarda olduğu gibi, yıldızların zahirî hareketlerinin incelenmesi ve geometrik işaretlerin tayininden ibaretti.

İslâmın başlangıcında Arapların bazı amelî astronomi bilgileri vardı. Bedevîlerin, sık sık yaptıkları gece yolculuklarında ay ve parlak yıldızların doğuş ve batış yerlerinden başka kılavuzları yoktu. Senenin mevsimlerini, *menâzilü'l-ķamer* denilen yirmi sekiz yıldız grubuna bakarak tayin ederlerdi. Yerleşik kabileler arasında, tarım mevsimlerini tayin etmek ve hava tahminleri için *menâzilü'l-ķamer* yıldızlarından bazılarının durumlarına bakılırdı. Astronominin ilmî gelişmesi, Hindistan'dan gelen iki kitabın etkisi ile ancak VIII. yüzyılda başlamıştır. Bu kitaplardan biri, 771'de Bağdat'ta Arapçaya nakledilen *Brahmasphutasiddhanta*'dır. Diğer, 500 yılında telif edilmiş olan bir kitaptır. Bunlara daha sonra, Sâsânîlerin son devrinde *Zicü's-ķehriyâr*'ın Arapça tercümeleri eklenmiştir. Yunan etkisi en önemli olanıdır. *Almagest*'in tercümeleri yapılmış, bunu Batlamyos'un, Theon'un, Aristarkhos'un ve diğerlerinin eserlerinin tercümeleri izlemiştir.

İslâm dininde namaz vakitleri ve dinî günler, güneş ve ayın gökyüzündeki konumuna göre ayarlanır, sivil takvimin düzenlenmesi ve çeşitli bölgelerde kible doğrultusunun tayini, astronomi gözlem ve hesaplarına dayanırdı. Bu ihtiyaç rasathanelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. IX. yüzyılın başlarında kurulmaya başlanan rasathaneler uzun yıllar önemini korumuştur. Kuzey İran'da, Sultan Celaleddin Melikşah tarafından Nişabur'da yaptırılan rasathanede onun haleflerinden Sultan Sancar namına, astronom el-Hâzinî, *ez-Zicü's-Sancarî*'yi yazmıştır. Daha sonra İlhanlılardan Hulâgû'nun batı İran'da yaptırdığı rasathanede Naşîrü'd-dîn Tûsî ve arkadaşlarınca on iki yıl süren bir çalışmadan sonra, Farsça meşhur *Zic-i İlhanî*'yi neşretmiştir. Tûsî'nin öğrencisi Kutbu'd-dîn Maḥmûd eş-Şirâzî, Kahire'de İbnü's-Şâtir, Semerkand'da Timur'un torunu Ulug Bey ile birlikte Cemşid el-Kâşî, Kâzî-zâde er-Rûmî ve 'Alî Kuşcu önemli rasatlar yapmışlardır. İslâm dünyasında astronominin bilimsel incelenmesi Ulug Bey ile son bulmuştur.

İslâm'da rasathanelerin ömrünün çok az olmasının başlıca nedeni, rasathaneleri hükümdar ve vezirlerin kurması, bunların desteği kalktığı zaman rasathanelerin kapanmasıdır. Diğer önemli neden ise, dinî ihtiyaçlar için gerekli olan zîcler tamamlandığı zaman, rasathaneye ihtiyaç olmamasıdır. Çünkü İslâm'da rasathanenin asıl amacı zîc düzenlemektir, dolayısıyla bilimsel amaç söz konusu değildir. Bu nedenler, çalışmaları XI. yüzyılda duraklama dönemine sokmuştur. Buna karşılık bu yüzyıl batı dünyası için bir dönüm noktasıdır. Osmanlı İmparatorluğunda ise, XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar müsbet bilimler alanında önemli bir gelişme göze çarpmamaktadır.

Kanunî Sultan Süleyman zamanında devlet hizmetine giren Seydi Ali Reis yalnız denizcilik konularını değil, deniz astronomisini ve coğrafyasını da iyi biliyordu. Arapça ve Farsça eserlerden derlenmiş olan *Mir'atü'l-memâlik* adlı eseri seyahatname niteliğindedir. Gözlem ve deneyimlerini içeren *Muhtâ* adlı eseri deniz astronomisi ve coğrafyası ile, *Mir'atü'l-kâ'inât* adlı eseri ise astronomi ile ilgilidir. Ali Kuşçu'nun *Hulâşatü'l-Hey'e* adlı eserini bazı ilavelerle Türkçeye çevirmiştir. Muştafa bin 'Aliyü'l-Muvakkîit, *Tuhfetü'z-zamân ve harîdetü'l-e'vân* adlı risalesinde, gökkürelerinin ve yıldızların niteliklerinden, deniz ve dağlardan bahseder. III. Murat zamanında Maḥmud bin 'Ali Sipāhizāde, *Evzāḥ'l-mesālik ma'rifeti'l-memālik* adlı eserinde yeryüzü, deniz, ırmak ve göllerden bahseder. Mehmed bin 'Ömer Beyāzıd bin 'Āşık, *Menāzirü'l-'avālim* adlı eserinde, coğrafya ve astronomiden bahseder. Mustafa Zeki, Gıyaseddin Cemşid'in *Süllemü's-semā* adlı eserini Türkçeye çevirmiştir. Abdullah bin Pervîz, Ali Kuşçu'nun *Risāle fi'l-Hey'e* adlı eserini *Mirḳatü's-semā* adı ile çevirmiştir. Tākiyü'd-dîn XVI. yüzyılda İstanbul'da bir rasathane kurmuş ve astronomi ile ilgili eserler vermiştir. Erzurumlu İsmail Hakkı'nın 1756'da yazdığı ve oldukça ün kazanmış *Ma'rifet-nāme* adlı eserinin bir bölümü bu konuya ayrılmıştır⁵⁶.

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji

Dîvân edebiyatında, kozmoğrafya, 'ilm-i nücûm, 'ilm-i siḥr ve 'ilm-i kîmyâ gibi çeşitli ilimlere ait kelime ve tabirleri kullanırken şairler, eserlerine ilmî bir hava vermek veya bu ilimlere ne derece vakıf olduklarını göstermek amacıyla değildirlir. Şair, bu bilgileri kullanırken kelime ve tabirlerle daima belirli teşbihler ve mazmunlar yapar; bu klişe teşbihler, mazmunlar ve diğer hayal sistemleriyle kendi his ve düşüncelerini anlatmaya çalışır. Bunu yaparken gösterdikleri maharet ve incelik onlar için çok büyük önem taşır⁵⁷.

'İlm-i aḥkām-ı nücûma esas olan, yedi gezegen ile on iki burçtur. Bu ilimle meşgul olanlara göre, her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Gezegenlerin her birinin hisler, ahlak, tabiat ve sağlık üzerine etkileri vardır. Her birinin delalet ettiği renk ve özellik başkadır. İnsanlar, etkisi altında bulundukları yıldızın özelliklerine göre iyi veya kötü, cömert veya cimri, talihli veya talihsiz olabilirler. XV. yüzyılda Bâli tarafından II. Murad adına yazılmış olan *Murad-nāme*'de bu ilmin önemi şöyle anlatılmaktadır⁵⁸:

56 Erzurumlu İsmail Hakkı, *Mârifetnâme*, haz. M. Faruk Meyan, (İstanbul: Bedir Yayınevi, 1993), 28-301.

57 Ahmed-i Dâî, *Çengname*, Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin, (Harvard Üniversitesi: Yakınoğlu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992), 148-149.

58 Ağâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 197-199: Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 150.

İlm-i Nücûm

Müneccim olursan dürüş her zaman
 Ki ilm-i riyazet bulasın heman
 Mukavvimliğe kaadir olmak gerek
 Hem öz vaktine hâzır olmak gerek
 Dürüş zice tahsil ide gör tamam
 Ki muhtac olalar sana hâs-u-âm
 Huda nûrdan çün yarattı melek
 Dahi düzdü bir yerle dokuz felek
 Yeri soffa eflâki sayvan kodu
 Bu meydanda oyuncu hayvan kodu
 Ki döne felekler süre işleri
 Ala yazları götüre kışları
 Ne denlü diler ise seyran ide
 Kimi pürferah kimi hayran ide
 Dahi her felekte ki yıldız kodu
 Birisinde ef'âli bin yüz kodu
 Burucu dekaayık yarattı bile
 Ki ahkâmını hikmet ehli bile
 Şu kim okumuş ola ilm-i nücûm
 Havâdis ahâdisini andan um
 Bular noliserdür bilür ekserin
 Nice ekserin belki bilür varın
 Pes anla ki âlemde âkil kişi
 Anı hasıl etmeye koya işi
 Hususâ ki dünyada sultan ola
 Bir iklime hükmedici han ola
 Gerekdür ki ilm-i nücûm okuya
 Kalan işlerin hep anınçün koya⁵⁹

Felek: Gök, gökyüzü, sema, talih, baht, kader olarak da geçer. Çoğulu eflâktır. Batlamyos'un sistemine göre dünya kâinatın merkezidir. Dünyayı içiçe geçmiş bir şekilde, soğan zarı gibi dokuz felek çevreler. Yedisi, yedi gezegenin feleğidir. Birinci felekte *Kamer* ve sırasıyla '*Uṭārid*, *Zühre*, *Şems*, *Mirriḥ*, *Müşterî* ve *Zuḥal* gezegenleri bulunur. Bunların insanlar üzerinde iyi ve kötü etkileri vardır. Sekizinci felek sabit yıldızlar ve burçlar feleği olan *felek-i şevābittir*. Dokuzuncusu ise, cisimden arınmış olup bütün felekleri saran en büyük, en yüksek felektir. *Felek-i atlas*, *felek-i a'zam*, *felekü'l-eflāk* adlarıyla anılır. Hükema felsefesine göre sekizinci feleğe *Kürsî*, dokuzuncuya da '*Arş* denir. *Felek-i atlas* devrini yirmi dört saatte tamamlar. Doğudan batıya doğru dönüp bütün felekleri de döndürür. Diğer

59 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 198-199.

feleklerin hareketi ise iki türlüdür; biri *felek-i atlas* ile doğudan batıya, diğeri de batıdan doğuya doğrudur. *Felek-i atlas*ın dönmesiyle kendi istikameti dışında dönmeye zorlanan sekiz felek, insanların talihleri, refah ve mutlulukları üzerinde değişken ve aksi durumlar ortaya çıkarır. Felekler üzerine şikâyet etmenin nedeni budur: "Kahpe felek, dönek felek" gibi şikâyetlerin nedeni dokuzuncu feleğin ters dönmesidir. "Kanbur felek" tabiri feleğin sırtının yuvarlak oluşundandır⁶⁰.

Felek bazı birleşik sıfatlarda olumlu anlamlarda da kullanılmıştır; felek-câh, felek-rif'at, felek-pâye, felek-meşreb, felek-reftâr gibi. Eflâk, çerh, gerdûn, sipihr, semâ, âsumân ve gök gibi eşanlamlı kelimelerle geçen felek, dîvân şairleri tarafından yükseklik, yücelik, genişlik, sonsuzluk, parlaklık gibi özellikleriyle anılır. Feleğin aldığı renkler nedeniyle pîrûze, çini, minâ-reng, sürh-âb gibi deyimler kullanılır. Dönüşüyle sergerdân olarak nitelenir. Câmi-i eflâk, sakf, tâk, kubbe, günbed, kemer, tennûr, kemân, hokka, devât, dürc, tas, leğen, fânus, çenber, değirmen, dolap, çark, sadef, sanduka, beşik, kayık, merdiven, kapı, bostan, sebze-zâr, gülşen-i hazrâ, gül-zâr, sâgar, kadeh, şişe, sâye-bân, çâder, perde, saz, çeng, âhû, ormanlık (bîşe), çâh, âyîne, bezm, encümen, cennet; pîr, zâl, pîre-zen, zen, rakkâse, sâkî, âşık, şikeste-dil, üstâd, sitem-kâr, musâhib, cübbe-i ezrak, kürk-i sincâb, kabâ, gaddar, kakhâr, sarrâf, hırsız, hayyât, mâder, rahim, subha-gerdân, mihmân-hane, dev, ehrimen, hindû, sîmurg, hevâ-dâr, bî-karar, la'l, defter, dâmen, karı; kasr, saray, eyvân, kûy, asitân, eşik, taht, minber, meydân, top, at, âhûr, Şâmî, zırh, siper, kal'a, bürç, kafes, fülk, bahr, habâb, gûş, suturlâb, su'bân kelimeleriyle birer ilgi nedeniyle kullanılan felek, ihtiyarlığı, dönekliği, kimseye yar olmaması, kahpeliği gibi özellikleriyle şikâyetlere neden olur⁶¹.

Yıldızlar: Kevkeb, necm, ahter, sitare, tâbende, tâbân, bî-hisâb gibi sıfatlarla kullanılan yıldızlar, büyüklük, küçüklük mukayesesı sözkonusu olduğı zaman, küçüklük ifade eder; mukayese edildiğı varlık ise gök veya güneştir. Bu ifade için aldığı sıfat kem-terîndir. Bulundukları yerin sekizinci felek olması ve burçlarda kümelenmiş olmaları nedeniyle çok yerde burç kelimesiyle beraber kullanılır. Çeşm, eşk, katre-i şebnem, akça, jale, dane, arpa, darı, funduk, nukl, çakıl (hasâ), mîh, şükûfe, sibâb, haşem, mum, kandil, meş'al, çocuk, sevgili, leşker, gedâ, âşık, mihman, nokta, göz, yumurta gibi kelimelerle teşbih yapılır. Genellikle yuvarlaklık, parlaklık, renk, küçük küçük parçalar halinde ve serpilmiş olarak bulunmaları nedeniyle benzetmeler yapılır⁶².

Seyyareler: Kamere olan uzaklıklarına göre şöyle sıralanırlar: *Zuhal*, *Müşterî*, *Mirrih*, *Şems*, *Zühre*, *'Uṭārid*, *Kamer*. *Şems*in üstünde olan *Zuhal*, *Müşterî* ve *Mirrihe* *eflâk-i selase-i ulviyye*, *Şems*in altında olan *Zühre* ile *'Uṭāride süfliyyin*, beşine birden *hamse-i mütehayyire* denir. *Kamer* ve *Şems* bunlara eklenince *seb'a-i seyyare* tamamlanmış olur. Bu yedi seyyareye *kevakib-i seb'a-i seyyare*, *heft ayine* veya *heft banu* derler. Bu yıldızlar, sahip oldukları özelliklere göre belli sıfatlarla vasıflandırılırlar. Örneğin *Zuhal*, *nahs-i ekber-ü Hindupeyker*;

60 İskender Pala, *a.g.e.*, 164-165; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 149; Harun Tolasa, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası* (Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973), 425-426; M. Nejat Sefercioğlu, *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 317-318.

61 İskender Pala, *a.g.e.*, 165-166; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 427-431; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 318-330.

62 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 431-433; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 330-333.

Müşterî, sa'd-i ekber-ü saadetgüster; *Mirrih*, Mirrih-i ahmer, naht-i asgar-ı celladmanzar; *Zühre*, sa'd-i asgar, banu-yı azra, zühre-i zehra; *'Uṭārid*, debir-i sema, Utarid-i hûb-sîmâ; *Şems*, Şems-i münir, neyyir-i a'zam; *Kamer*, Kamer-i hûb-manzar, Kamer-i peripeyker, neyyir-i asgar. Sahip oldukları özelliklere göre bunlardan başka sıfatlar da alırlar⁶³.

Kamer: *Neyyir-i asgar* olan *Kamerin* tabiatı soğuk ve nemlidir. *Sa'd-ı mutavassıt* da denir. Bu seyyareye mensup olanlar sebatsız, ihmalcı, kararsız, hayalperver, zayıf ve dayanıksız, bencil ve endişeli olurlar. Birinci feleğe, pazartesi günü ile cuma gecesine hakimdir. *Kamerin* yeri birinci kat göğe Farsçada sipihr denir. Beyaz renk ona aittir. Dostu *Şemstir*, düşmanı yoktur. Keten, kamyş ve kuru ot gibi şeyleri çürütme özelliği vardır. Bu etkisi ayın ilk yarısında fazla, ikinci yarısında az olur⁶⁴.

Ragıp Paşa: Ol mehin ser tâ bepâ nûr-ı mücessemdir teni
Târ-ı kettân-ı nigchten olmuyor pîrâheni⁶⁵

Neşati: Çün bastı kadem sipihre ol şâh
Gösterdi kusûrun arz edip mâh⁶⁶

Eski edebiyatta kıyamet ve ahır zaman manasına kullanılan *devr-i Kamer* tabiri vardır. İnanca göre, yedi seyyareden her birine ait ve biner sene olan yedi devir vardır. Bunların ilki, *devr-i Adem* de denen *Zuhal* devridir. Adem ve *Zuhal* kelimeleri ebced hesabına göre aynı rakamı (45) verirler. *Zuhal*, *Mirrih*, *Müşterî*, *Şems*, *Zühre* ve *'Uṭārid* devirleri geçmiştir. İçinde bulunduğumuz devir ise *devr-i Kamerya* da *devr-i Muhammedi* dir.

Baki: Gerdûn-i dûna âkil isen itme i'timad
Dönsün piyâle devr-i Kamerden budur murad⁶⁷

Şeyh Galip: Vâbeste ise ayş-ü tarab hükm-i nücuma
Mehtab ideriz yâr ile devr-i Kamer'dir⁶⁸

Devr-i Kamer tabiri, genellikle fitne kelimesiyle beraber kullanılır, fitne ahır zaman demektir. *Peyk-i felek*, *kaasîd-ı felek* tabirleri de *Kamerden* kinayedir⁶⁹.

Kamer, güneşten aldığı nûrla geceyi aydınlatan, yol gösteren, doğaya güzellik ve çekicilik veren bir ışık kaynağıdır. El değmemişlik, yanına yaklaşılamama, uzaktan seyr edilme, her gece görünmeme ve bir yerde karar kılmama, karanlığı aydınlatma, yüksekte bulunma, yüzündeki siyah lekeler gibi özellikleriyle sevgili ile birlikte kullanılır. Yıldızlarla padişah-asker ilişkisiyle kullanılır. Yıldızlar, ayın kaybolması üzerine dökülen gözyaşlarına benzetilir. Güneş ile ay âşık-mâşuk ilişkisi içindedir. Gece ile ay, daima sevgilinin saçı ve yüzü (veya

63 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 200.

64 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201; İskender Pala, *a.g.e.*, 56; Ahmet Talat Onay, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, haz. Cemal Kurnaz, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992), 48.

65 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201.

66 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 48.

67 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.

68 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.

69 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201-202.

· yanağı) çerçevesinde ele alınır. Yeni ay (hilâl), sevgilinin kaşına benzetilir. Ayrıca, hilâlin görünmesiyle orucun (Ramazanın) bitip bayramın başlaması ve bayramla başlayan iştret ve eğlence ile ele alınır. Oruçlu nasıl bayramı beklerse, aşık da sevgilinin yüzünü göstermesini öyle bekler. Hilâl, şekli nedeniyle felek noksanı, nakıs ve eksik olarak nitelendirilir. Eksikliğini tamamlamak için güneş ışığına ihtiyacı vardır. Ayrıca dal, nun ve lam harflerine benzetilir. Dolunay, güzellik ve cemal, yuvarlaklık ve parlaklık ile anılır. Ayrıca bedr ayın en ışıklı devresi olduğu için, gece yol bulmayı kolaylaştırıcı özelliği ile kullanılır⁷⁰.

'*Utârid*: Merkür gezegenidir. Eski Yunanlılara göre bir adı da Hermes'tir. Zeus'un oğludur. Babasının kararlarını o ilân eder. Lirin mucididir. Tabiatı soğuk ve kurudur. Diğer yıldızların tabiatlarıyla uyuma özelliğinden dolayı mümteziç ve münafık olarak vasıflandırılır. Buna mensup olanlar zeki, faal, düzgün konuşan, uysal ve sanata yatkın olurlar. Neşeli, hassas, aynı zamanda hilekâr ve vefasızdırlar. İkinci feleğe ve pazar gecesiyle çarşamba gününe hakimdir. Karışık renkler buna aittir. Dostu *Kamer*, düşmanları *Şems* ile *Zühredir*. Edebiyatta debîr-i felek (feleğin katibi), debîr-i sema, münşi-i çerh, tîr gibi tabirler '*Utâride* kinayedir⁷¹.

Baki: Dest urmuş idi kilik-i şihâba debîr-i çerh
Tuğrânüvis-i hükm-i Hudavend-i ins-ü cân⁷²

Sünbülzade: Necm-i bahtında bulur lâmia-i is'âdı
Ne zaman kilik-i Utârid çıkarırsa takvim⁷³

Zühre: Venüs gezegenidir. Nâhid, Çobanyıldızı ve Kervankıran da denir. Tabiatı soğuk ve nemlidir. Bu yıldıza bakmak kalbe sevinç verir. Buna mensup olanlar güzel, zarif, sevdaya meyilli, sanatkar, zevke ve gösterişe düşkün olurlar. *Sa'd-i asgar* dır. Üçüncü feleğe ve salı gecesiyle cuma gününe hakimdir. Yeşil renk, ayrıca inci ve gümüş buna aittir. Efsaneye göre *Zühre* İranlı, çok şuh ve güzel bir kadınmış. Harut ve Marut adlı meleklerden göğce yükselmenin yolunu öğrenip oraya çıkmış. Sazende olarak vasıflandırılır. Dîvân şiirinde şarkı, aşk, güzellik ve çalgı ile birlikte anılır. *Şemsi* seyyareler arasında sultan-ı cihân kabul eden eski müneccimler, diğer seyyarelere o sultanın mahiyetinde birer hizmet vermişlerdir. *Kamer* veziri, *Zühre* çalgıcısı, *Müşterî* kadısı, '*Utârid* katibi, *Zuhal* hazinedarı ve *Mirrih* seraskeridir. Yunan mitolojisine göre aşk ve müzik tanrıçası Afrodite veya Venüstür. Gök ile gündüzün kızıdır. *Zuhal* babasını öldürdüğü zaman birkaç damla kan, denizde bir köpüğe düşmüş, Afrodite bu kan ile köpükten doğmuştur⁷⁴.

70 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443-449; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 347-353.

71 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202-203; İskender Pala, *a.g.e.*, 504; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 423; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.

72 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.

73 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.

74 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446-447; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 151, 152.

Baki: Bezm-i felekte urmuş idi Zühre sâza çenk
Ayş-ü safada hurrem-ü handan-ü şâdman⁷⁵

Çengnâme'de çeng kendini Zühreye teşbih etmiştir:

Felekde şimdi kim var Zühre yıldız
Benem sâzı anuñ her gice gündüz⁷⁶

Zühre, bezm-i ayş düzenler; hem sazende, hem hanendedir. Şah bezmlerinde dolaşır. Sazını çalarken gök ve felekler, bazen de güneş oynayıp semâ yaparlar. Aynı zamanda bestekârdır⁷⁷.

Şems: Afitâb, hurşîd, mihr, gün de denir. *Neyyir-i a'zam* ya da *sultan-ı a'zam* denilen Şemsin tabiatı sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, zeki, sanatkâr, işlerinde başarılı, güneş gibi halkı cezbeden, gösteriş, zevk ve safaya düşkündürler. Dördüncü feleğe ve pazar günü ile perşembe gecesine hakimdir. Sarı renk ona aittir. Kimyagerler altına şems derlerdi. Şemsin hareketi, kuzey burçları olan *Hamel*, *Sevr*, *Cevzâ*, *Seretân*, *Esed* ve *Sünbüle* burçlarında ağır, güncy burçları olan *Mizân*, *Akreb*, *Kavs*, *Cedy*, *Delv* ve *Hût* burçlarında hızlıdır⁷⁸.

Işık ve aydınlık vermesi, parıltısı, ısı taşıması ve dağıtması, bitkilerin gelişmesinde rol oynaması ve la'l gibi değerli taşların oluşmasına neden oluşu, diğer seyyarelerin sultanı olması, doğuşu ve batışı bakımlarından ele alınır⁷⁹.

Nev'i: Tolmadan peymânesi mâhun mey-i hurşîdden
Girmeden raksa felekler nagme-i nâhîdden⁸⁰

Ahmet Paşa: Öykünelden yüzüne hergiz bakılmaz yüzine
Bî-hayâdur ki oldu bu vech ile müstahkar güneş⁸¹

Mirrih: Merih, Mars gezegenidir. *Nahs-i asgar* denilen *Mirrihin* tabiatı aşırı derecede sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, hiddetli, sert, cüretkar, dengeli, kavgacı ve mücadelecidirler. Cellatlar, fesatlar ve yol kesiciler buna mensuptur. Beşinci feleğe ve cumartesi gecesiyile salı gününe hakimdir. Kırmızı renk buna ait olduğu için *Mirrih-i ahmer* derler. Savaşa alamettir. Bir elinde kılıç veya hançer, diğerinde kesik insan başı ile tasvîr edilir. Feleğin seraskeridir. Yunan mitolojisinde savaş tanrısı olarak bilinir. Eski kimyada demir ve bakıra işarettir. Edebiyatta Behram, Behram-ı felek, tîr-i per-tâbî ve tigzen-i âsman gibi tabirler *Mirrih*ten kinayedir⁸².

75 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204.

76 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.

77 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.

78 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205; İskender Pala, *a.g.e.*, 194-195; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 182.

79 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437-442; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 339-346.

80 M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 340.

81 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437.

82 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205-206; İskender Pala, *a.g.e.*, 352; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 153.

- Nef'i: Mâh-ı nev sanma felekte göricek peykânını
Titredi Behrâm elinden düştü zerrîn hançeri⁸³
- Baki: Felek-i işrete bir ahter-i ferhunde iken
Yine Mirrih'sıfat durma döker kanı kadeh⁸⁴
- Şeyh Galip: Mirrih'in eli donup şitâdan
Düştü yere hanceri semadan⁸⁵

Müşterî: Jüpiter gezegenidir. *Sa'd-ı ekber* olan *Müşterî*nin tabiatı sıcak ve nemlidir. Buna mensup olanlar cesur, bağışlayıcı, zarif, talihli, düzgün konuşan, mütevazî ve yumuşak huylu olurlar. Altıncı feleğe ve pazartesi gecesiyle perşembe gününe hakimdir. Mavi renk buna aittir. *Mirrih* ve *Kamer* dostları, *Zühre* ile '*Uṭārid* düşmanlarıdır. Çıplak gözle görülen tek gezegen olması ve parlaklığı nedeniyle kullanılır. Hâtib-i felek, kâdi-i felek gibi tabirler *Müşterî*den kinayedir. Bircîs, Hürmüz, Erendiz, Sakıt da denir⁸⁶.

- Baki: Tedbir-i mu'zamat-ı umûr-i cihan için
Yakmıştı şem'-i fikreti Bircîs-i nüktedan⁸⁷

Kelime anlamından hareket edilerek alışveriş işlerinde müşteri olarak gösterilir⁸⁸.

Zuhal: Satürn gezegenidir. Mitolojiye göre gök ile yerin oğludur. Zaman tanrısı olup ekip biçmeyi korur. Keyvan denilen *Zuhal*in tabiatı aşırı derecede soğuk ve kurudur. Gam ve keder verir. Buna mensup olanlar ahmak, cahil, bilgisiz, korkak, kıskanç ve yalancı olurlar. Hurafelere inanırlar ve hayalcidirler. Madeni kurşundur; eski kimyacılar da kurşunun adı zuhaldır. Yedinci feleğe ve çarşamba gecesiyle cumartesi gününe hakimdir. Siyah renk buna aittir. Dostları *Zühre* ile '*Uṭārid*, düşmanları *Şems* ile *Kamer*dir. *Zuhal* de *Mirrih* gibi kötülüğün alâmetidir. *Nahs-ı ekber*dir. Feleğin hazinedarıdır.

- Vehbi: Nahs-i ekberle tulû itti süreyyâ-yı sühan⁸⁹
- Riyazi: Kevkeb-i nahs-i ekber-i tâlî
Bâg-ı ikbale dîdebânımdır⁹⁰

*Zuhal*in feleği, diğer feleklerin hepsinden büyük ve yüksek, yıllık devri de onların devirlerinden daha uzundur. Yedinci iklim hakîm olan bu yedinci seyyare, bu iklimdeki memleketlerden Hindistan'a da hakimdir. Siyah renk *Zuhale* aittir, Hintlilerin siyah olmaları bundan dolayıdır⁹¹.

83 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293.

84 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.

85 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.

86 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207; İskender Pala, *a.g.e.*, 374; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 307-308; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 337.

87 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207.

88 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436-437.

89 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.

90 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.

91 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208-209; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446.

Bütün seyyarelerin en üstünde olması nedeniyle yüceltme ve yükseltme amacıyla kullanılır. Hindû olarak tasavvur edilir. En üstte olması ona gözcülük, bekçilik, pâsbân görevlerini verir. Eskiden bu işi yapanlar, başta Hindû olmak üzere köleler idi⁹².

Burçlar: Şemsin dönencesi *burç* denen on iki kısma ayrılmıştır. Her kısımda mevcut sabiteler, durum ve şekilleriyle ilgili isimler almışlardır. Bunlar, *Hamel* (koç), *Şevr* (boğa), *Cevzâ* (ikizler), *Seretân* (yengeç), *Esed* (aslan), *Sünbüle* (başak), *Mîzân* (terazi), *'Akrab* (akrep), *Ḳavs* (yay), *Cedy* (oğlak), *Delv* (kova) ve *Hût* (balık)tur. Burçlar nevrûzdan başlar, *Hamel* Marta rastgelir, diğerleri bunu takip eder⁹³.

Felekü'l-burûc veya *felek-i şevâbit* adlı sekizinci felek, sabit yıldızlarla doludur. Eskiler sabit yıldızların sayısını tahmin etmiştir. Fakat her birine ayrı isim vermek imkânsız olduğundan altmış kısma ayırmışlar, yıldızların yakınlık ve görünüşlerine göre isim vermişlerdir. Bunlardan on ikisi *Mıntakatü'l-burûc* üzerindedir. Diğerleri ise bu bölgenin kuzey ve güneyinde bulunurlar. Sonradan felekler dönmeye başlayınca her biri ayrılarak kendi feleğine gider. Burc, burc-ı şeref, burc-ı saadet, burc-ı devlet, burc-ı melahat gibi tabirlerle kullanılır. Mah-ı burc-ı sipihr, meh-i burc-ı şeref, burc-ı devlet ahteri, burc-ı devlet güneşi, burc-ı melahatte ay gibi tabirlerle yüceltilmek istenen güzellik, baht, mertebe ve bazı şahıslar için kullanılır⁹⁴.

Şevr, sözlük manası öküzdür. Eflâkin yükünü o taşımaktadır. *Cevzâ*, yücelik, yükseklik, ululuk gibi manaların ifadesi için kullanılır. *Ḳamer*, *Akrab* burcunda iken sefere çıkılmayacağı inancı yoluyla, sevgilinin kapısından ayrılmamak için bahane icad edilir. *Ḳavs*, kelime manası (yay) ile kaş için kullanılır. *Delv*den, kelime manası (kova) ile felek dolabının su dökmesi hayali çıkarılır. *Hût*, *Hût-ı felek* şeklinde geçer⁹⁵.

Bunlardan başka *'ilm-i tencîme* ait birçok tabir vardır. Her seyyarenin hareket ettiği noktaya dönüşü, o seyyarenin *zaman-ı şerîfi* olur. *Şeref-i Şems*, *şeref-i Ḳamer*, *şeref-i 'Uṭârid* gibi tabirler bunu ifade eder. Üfürükçüler düzenleyecekleri nüsha veya vefkleri güyâ *zaman-ı şeref* de yazarlar.⁹⁶

Baki: Rûyinde la'li üzre hat-ı müşkbâr-ı yâr
Şîrînlık yazar şeref-i âftâbda⁹⁷

Kırân-ı kevakib, iki yıldızın aynı burcun aynı derecesinde bulunmasıdır.

Seyyit Vehbi: Bindi bir zevraka Dâmâd'ı ile Hazret-i Şah
Burc-ı âbîde kıran eyledi san mihr ile mâh⁹⁸

Kırân-ı sa'deyn, *Müşteri sa'd-ı ekber*, *Zühre de sa'd-i asgar* olduğundan bu yıldızların kıranına denir.

92 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 336-337.

93 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 209; İskender Pala, *a.g.e.*, 90.

94 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 434-435.

95 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 435-436.

96 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 214-215.

97 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

98 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

Nedim: Bu meclis-i pürmeymenctin virdiği feyzi
Bahşeyliyemez âdeme sa'deyn kırânı⁹⁹

Çengname'de, güzellerin bir araya gelince bu topluluğun uğurlu oluşunu şair iki uğurlu yıldızın bir araya gelişine telmihle anlatmıştır:

Ƙara gözlü güzel yüzlü periler
Özi Zühre cemâli Müşteriler¹⁰⁰

Nahseyn-i felek, *Zuhal* ile *Mirrîh* yıldızıdır. *İhtirak*, *Ƙamer*den başka diğer yıldızların *Şems*le aynı derecede bulunmasıdır. *Sitare suhtegân*, yıldızların ihtirakine telmihtir. *Haziz* ve *evc*, seyyarelerin dönencelerinin *Şemse* en yakın noktasına *nokta-i haziz*, en uzak noktasına *nokta-i evc* denir¹⁰¹.

Ayrıca, Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î ve Yahyâ Beğ dîvânlarındaki kozmik unsurları inceleyen doktora tezi bu konuda ayrıntılı bilgi edinmek için önemli bir çalışmadır¹⁰².

3.1.2. *Da'vet-nâme*'de Astroloji

Metinde astroloji ile ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Felekler: Bilginlerin dediklerine göre felek, bir *cism-i hasît kerîd*ir. Felekler katman halindedir ve kendi yörüngelerinde dönerler. Hafiflik, ağırlık, yumuşaklık, sertlik, yaşlık, kuruluk ve ayrıca yırtılma ve bitişme gibi özelliklere sahip değillerdir.

Felekler birbirlerini çevrelerler ve hepsi âlemi oluşturur. Yeryüzüne en yakın felek, *felek-i Ƙamer*dir, sonra sırasıyla *'Uṭārid*, *Zühre*, *Şems*, *Mirrîh*, *Müşterî* ve *Zuhal* gelir. Her feleğin bir mekânı vardır; burada hareket eder ve buradan ayrılmaz. Hareketleri hiçbir nesneyle karşılaştırılamayacak kadar hızlıdır. Feleklerden bazıları *felek-i a'zam* gibi doğudan batıya, bazıları *felek-i şevâbit* ve *eflāk-i seyyārāt* gibi batıdan doğuya, bazıları *dolâbî*, bazıları *rahâvî*, bazıları *hamâ'ilî* hareket eder.

Felekler merkezlerine göre ikiye ayrılır; merkezi âlemin merkezi olanlar ve olmayanlar. Örneğin yukarıda ismi geçenlerin merkezi âlemdir. *Hâricü'l-merkez* feleklerin merkezi âlem değildir. *Eflāk-i tedâvîrin* mekânı yoktur. *Felek-i şevâbitte* çok sayıda sabit yıldız bulunur. Bütün felekleri çevreleyen felek *felekü'l-eflāk*tır, burada hiç yıldız olmadığı için *felek-i atlas* da denir. (bkz. vr. 7b-8a)

Felekler sırasıyla şunlardır:

1. *FELEK-İ ƘAMER*

*Ƙamer*in iki yüzeyi vardır. *Muḥaddeb* denilen üst yüzeyi *felek-i 'Uṭārid*in iç yanına, *muḳa''ar* denilen alt yüzeyi *kürre-i nārın* üst yüzeyine temas eder. *Felek-i Ƙamer*in merkezi âlemin merkezidir. *Felek-i Ƙamer* dört kısma ayrılır: Birinci kısma *cevzehr* denir ve *felek-i*

99 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

100 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.

101 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215-216.

102 Sabahat Deniz, "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)," (Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 1992).

'*Uṭārīde* temas eder. İkinci kısım *felek-i cevzehre* temas eder. Üçüncü kısım *ḥāric-i merkez*dir. Bunun altındaki kısım ise *felek-i tedvīr*dir, *Ḳamerin* bulunduğu bu kısma *felek-i esfel* denir. *Ḳamer* bunun hareketiyle beraber hareket eder. *Ḳamer* karanlıktır, fakat güneşten ışık alır. Bütün yıldızların en küçüğüdür, aşağı felekde olup bize yakın olduğu için büyük görünür. Devrini yirmi sekiz günde tamamlar ve batıdan doğuya doğru hareket eder. *Felek-i tedvīri* on dört günde bir devreder. Birinci devirde parlak yüzü, ikinci devirde de karanlık yüzü dünyaya dönüktür.

Ḳamere bütün yıldızlardan hızlı olduğu için *peyk-i felek* denir. Cirmi yerin *otuz tokuz cüz'inden bir cüz've bir rub' cüz'*dür, dairesi dört yüz elli iki mil, dairesinin kutru yüz kırk dört mildir.

Ḳamerin tabiat olayları ve bütün canlılar üzerine etkisi vardır. Bu etki, onun rutubetli olmasına bağlıdır. Bu etkiler metinde şu şekilde sıralanmıştır: *Ḳamer*, med ve cezir olaylarının meydana gelmesine neden olur. Ay parlak olduğu zaman, hayvanların bedenleri daha kuvvetli ve nemli olur. İnsanların damarları dolu olmaz. Ayın ilk yarısında hasta olanın iyileşme olasılığı, ikinci yarısında hasta olandan daha fazladır; çünkü ilk yarıda ışığı fazla olduğu için kuvvet verir. Ayın ışığı fazla olunca hayvanların bedenlerinde kıllar çabuk büyür, sütleri artar. Yumurta akına da olumlu etki eder. Ay parlak olunca rutubeti nedeniyle eşya çabuk bozulur. Ay ışığında çok oturan insanı rutubet nedeniyle uyku basar. Et, bir gece ay ışığında kalsa bozulur. Ayın ilk yarısında balıklar artar ve semiz olur; yılan, böcek gibi haşerat yerden dışarı çıkıp sokarlar ve zehirleri daha etkilidir.

Ayın ilk yarısında dikilen ağaçlar kolay tutar ve meyveleri çok olur. Ay ışığı fazla olduğu zaman ağaçlar daha çok çiçek açıp meyve verir. Ay ışığı azalırken veya ay gökte kaybolurken meyve az olur. Otların ve yemişlerin büyümesi ay bedr oluncaya kadar artar, *maḥāka* varınca büyüme azalır. Şeftali, susam, kavun, karpuz, hıyar ve kabak ay ışığında büyür. Yemışlere vuran ay ışığı renk verir ve ilk yarıda verdiği renk sondakinden daha güzeldir. Ayın ilk yarısında oluşan madenler son yarısında oluşarlardan daha fazladır.

Aşağı sınıftan olan insanlar, yalancılar, gammazlar ve kıskançlar aya mensuptur. (bkz. vr. 8a-9b)

***Ḳamerin* Yirmi Sekiz Menzili ve Bunlarda Bulunan Yıldızlar**

Araplar çölde yaşadıkları için Güneş yılına ihtiyaç duydular. Böylece her mevsimde neyle iligilenmek, yaylakda ve kışlakda nasıl hareket etmek gerektiğini bileceklerdi. Sonra *Ḳamerin* durumlarını izlediler. Felekleri otuz gecede kat ettiğini ve sonunda iki gece görünmediğini gördüler. Bu iki geceyi hesaplarından çıkarıp yirmi sekiz geceye böldüler. Yani feleğin devrini yirmi sekize ayırıp her birine bir *menzil* deyip *Ḳamer* her gece bu menzillerden birinde olur dediler. Her menzile bir alâmet vaz edip bu alâmetleri, *Ḳamerin* yoluna yakın olmak üzere sabit yıldızlardan ayırdılar.

Bu yirmi sekiz menzilin her gece on dördü yerden yukarı, on dördü yerden aşağıda olur. Doğudan doğup batıda batarlar. Bunlara doğduklarında *tālī'*, battıklarında *gārib* ya da *raḳīb* denir. Araplar on dört menzile *Ṣāmī*, on dört menzile *Yemānī* derler. Fecr zamanında,

birinin batıda batıp diğerinin doğuda doğmasına *nev*" derler. Bir menzilin *nev*"inde oluşan her nesne için, yağmur, kar, rüzgar, sıcak ve soğuk etkinliğini gösterir. *Nev*'ler bittiğinde yıl tamamlanmış olur. *Şāmī* menzillerin ilki *Şeraṭeyn*, sonuncusu *Simāk-ı A'zel*, *Yemānī* menzillerin ilki *Ğafr*, sonuncusu *Rişā* dır.

Bilginler feleğin devrini on iki kisma böldüler ve her bir kisma bir burç dediler. Araplar da feleğin devrini yirmi sekize bölüp her birine bir menzil dediler. Burçlar için sabit yıldızlardan şekiller hayal ettiler. Araplar da yirmi sekiz menzil için şekiller hayal ettiler. *Minṭakaṭü'l-burūca* yakın olan sabit yıldızlara *menzil-i Kamer* dediler. (bkz. vr. 30ab)

Metinde her menzil, bu menzilde bulunan yıldızlar ve menzilin özellikleri anlatılmış, ayrıca her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de verilmiştir. *Kamerin* menzilleri ve bunlarda bulunan yıldızlar şunlardır:

1. **Şeraṭeyn:** Bu menzillerin ilkidir. Alâmet anlamındadır, çünkü bu menzil, '*alâmet-i aḥvâl-i sinîn*' ve '*imâret-i tebdîl-i zemindir*. *Şeraṭeyn*, *Hamelin* kılıcındaki iki parlak yıldızdır. İkisinin arasındaki uzaklık bir yayın iki başı arasındaki uzaklık kadardır. Göğe çıktıklarında, biri kuzey, biri güney tarafında olur. Güneş bunlara eriştiğinde zaman mutedil olup gece ve gündüz eşit olur. Bunların birisinin yanında görünmeyen bir yıldız vardır. Araplar, buna *Eşrâṭ* der.

Bu menzil Nisan ayının on altısında doğar, Teşrîn-i evvelin on sekizinde batar. Bunun doğması uğurludur, zaman ve hava iyileşir, rüzgar yumuşak eser, sular artar. Bunun rakibi *Ğafr*dır. (bkz. vr. 30b)

2. **Butayn:** Üç yıldızdan oluşur. *Batn*ın küçültülmüş halidir ve *Batn*, *Batn-ı Hameldir*. *Batn-ı Hūta* oranla küçük olduğu için küçültülmüştür. Nisan ayının son gecesi doğar ve Teşrîn-i evvelin son gecesi batar. Battığında denizler dalgalı olur. Kartallar ve kırlangıçlar sahile, karıncalar yer altına girerler. Doğuşu ise kötüdür; yağmur yağarsa o yıl kıtlık olur. Araplar, buna *Şerü'l-envā'* derler. Doğduğunda otlar kurur, arpa hasadı zamanı gelir. Bunun rakibi *Zubānā* dır. (bkz. vr. 30b-31a)

3. **Şüreyyā:** Buna *el-ḥamēl* *el-Hamel* derler. Ortalarında küçük yıldızlar bulunan altı yıldızdan oluşur. Buna yıldızlarının çokluğu nedeniyle *Şüreyyā* demişlerdir. Doğduğunda yağmur, zenginlik ve bolluk olur. *Şüreyyā* mal çokluğu, zenginlik demektir. Eyyarın on üçünde doğar, Teşrîn-i ahirin on üçünde batar. Doğudan doğduğunda kış gelir. Her gece yükselir, iyice yükseldiğinde kışın en şiddetli zamanıdır; sular donar. Doğuşu mübarektir; meyveler olgunlaşır. Araplara göre de doğuşu uğurludur; yağmuru oldukça yararlıdır ve dünyanın kuruduğu, suya ihtiyaç duyduğu zaman doğar. Bir kişi bunun doğuşundan sonra gemiye binse Allah'ın koruyuculuğundan uzaklaşır. Bunun *nev'i* nedeniyle hava ısınır, meyveler olgunlaşır. Sonlarında Nil nehri yükselir, hayvanların sütleri artar. Rakibi *İklîl*dir. *Şüreyyā* menzillerin en açık ve belli olanıdır. Menzilleri öğrenmek isteyen kişi önce *Şüreyyā*dan başlar. Daha sonra *Deberānı*, *Şeraṭeyni*, *Şeraṭeyn* ve *Şüreyyā* ortasındaki *Butaynı* öğrendikten sonra diğer menzilleri öğrenmek zor değildir. Bu menziller bilince on iki burç da bilinir. Her burç, bu menzillerden iki menzil ve selâse menzile eşittir. (bkz. vr. 31ab)

4. **Deberān**: Bu kızıl bir yıldızdır. *Şüreyyā*dan sonra doğar. Buna *Tābiü's-Şüreyyā* da denir. Bunun yanında gizli yıldızlar da vardır, deve eyeri üzerindedirler. Bunların yeri *Şevrin* arkasıdır. Bunun doğuşu uğurlu değildir. Yağmur yağarsa o yıl kıtlık çok olur. Bunun *nev*'inde sıcaklık artar. Doğduğu zaman küçük göller kurur, sıcak rüzgarlar eser. Doğuşu *Eyyarın* on altısında, batışı *Teşrin-i evvelin* yirmi altısındadır. Bu menzildeki yıldızlara *Deberān* köpekleri derler. Kızıl yıldız *Fahl*, etrafındaki küçük yıldızlara *Kılāş* denir. Rakibi *Kalbdır*. (bkz. vr. 31b)

5. **Heḫ'a**: At göğsündeki daireye denir. *Cevzānın* başıdır. Üç yıldızdan oluşur. Doğuşu *Haziranın* dokuzunda ve batışı *Kânûn-ı evvelin* dokuzundadır. Doğuşu uğurludur. *Nev*"inde kavun ve diğer meyveler olgunlaşır, sıcaklık artar, sıcak rüzgarlar eser. Bunun rakibi *Şevledir*. (bkz. vr. 31b-32a)

6. **Hen'a**: Boyun altındaki nişana denir. *Cevzānın* sol omuzudur. Bazılarına göre ise *Cevzānın* ayacağıdır. İki beyaz ve parlak yıldızdan oluşur. Biri *Zer*, biri *Melisādır*. Bunları çevreleyen üç yıldız daha vardır. Bunlarla beraber *ḥatt-ı Kūfî* ile yazılmış elif gibi beş yıldız olurlar. Bazılarına göre ise sol el ile yazılmış "lam" harfi gibidir. Doğuşu *Haziranın* yirmi ikisinde, batışı *Kanun-ı evvelin* yirmi ikisindedir. *Nev*"inde sıcaklar sona erer, hurma ve incir yetişir. Bunun rakibi *Ne'āyim* dir. (bkz. vr. 32a)

7. **Zirā'**: *Zirā'-ı Esed* iki yıldızda denir, biri *Şam* tarafında olan *Maḳbūz*, biri *Yemen* tarafında olan *Mebsūḫdur*. *Kamerin* menzillerinden olan *Zirā'-ı Maḳbūz*dur. Doğuşu *Temmuzun* dördünde, batışı *Kânûn-ı sanînin* dördündedir. *Nev*"i uğurludur. Bu zamanda yağmurun yağmadığı fazla görülmez. Rakibi *Beldedir*. (bkz. vr. 32a)

8. **Neşre**: Burun direği altında, iki bıyık ortasındaki çukura denir. Birbirinden uzaklığı iki karış görünen iki yıldızdır. İkisinin ortası bulut gibi beyaz görünür. Buna, arslan burnu derler. Doğuşu *Temmuzun* on yedisinde, batışı *Kânûn-ı ahirin* on yedisindedir. Bunun doğuşu kötüdür, sebze ve meyvelere kötü gelir. Rakibi *Sa'd-ı Zābiḥ*dir. (bkz. vr. 32a-32b)

9. **Tarfe**: Buna göz anlamında *Tarf* da denir. İki yıldızdan oluşur. *Ferḳadān* gibi bir parça eğridir. Buna arslan gözleri denir. Doğuşu *Ab* ayının birinci günü, batışı *Kânûn-ı sanînin* birinci günüdür. *Nev*"i iyidir. Yağmur yağarsa çok faydalı olur. Hurma üzümü kesilir, sıcaklık azalır, gece ve gündüz eşit olup geceler uzamaya başlar. Sonbahar mevsiminin başlangıcıdır. Rakibi *Sa'd-ı Bulā'*dır. (bkz. vr. 32b)

10. **Cebhe**: Buna *Cebhe-i Esed* de denir. Dört eğri şekilli yıldızdan oluşur. Her iki yıldızın ortası bir kamçı uzunluğunda görünür. Doğuşu *Ab* ayının on dördünde ve batışı *Şubatın* on dördündedir. *Nev*"i iyidir; yağmur yağarsa bitkiler büyür, ağaçlar yapraklanmaya başlar. Rakibi *Sa'dü's-Su'üddur*. (bkz. vr. 32b)

11. **Zübre**: Demir parçası demektir. Yanında bir küçük yıldız olan parlak bir yıldızdır. Bunlara *Kāhil-i Esed* denir. Doğuşu *Eylülün* ikisinde, batışı *Azerin* ikisindedir. *Nev*"i iyidir; yağmur çok yağar, geceler soğuk olur. Rakibi *Aḥbiyedir*. (bkz. vr. 32b)

12. **Şarfe**: *Zübre* ile beraber olan parlak bir yıldızdır. Buna *Kalbü'l-esed* de denir. *Zirā'*, *Cebhe*, *Zübre* ve *Şarfe*, *Esed* şeklinin parçalarındandır. Doğuşu ile soğuklar, batışı ile

sıcaklar azalır. Doğuşu Eylülün on beşinde, batışı Azerin on beşindedir. *Nev*"inde Nil yükselir, soğuk kış günleri gelir. Rakibi *Fer'-i muḳaddem*dir. (bkz. vr. 32b)

13. **'Avvā**: Ürücü anlamındadır. *Hen'a* gibi, sol el ile yazılmış "lam" şeklindeki beş yıldızdan oluşur. Bu, arslan ardından havlayan köpeklerle benzetilmiştir. *Verekü'l-esed* de denir. Doğuşu Eylülün yirmi sekizinde, batışı Azerin yirmi sekizindedir. *Nev'*i iyidir. Rakibi *Fer'-i mu'aḥḥard*ır. (bkz. vr. 32b-33a)

14. **Simāk**: Buna silahsız anlamında *Simāk-ı A'zel* de denir. Bunun yanında başka yıldız yoktur. Fakat *Simāk-ı Rāmiḥ* yanında onun *Rumḥu* olduğu söylenen bir yıldız vardır. Bu nedenle, *Simāk-ı A'zel*, *Simāk-ı Rāmiḥe* oranla silahsızdır. *Simāk-ı A'zel*, ekvator yakınındadır. *Şarfe* gibi parlak bir yıldızdır. Doğuşu Teşrîn-i evvelin beşinde, batışı Nisanın dördündedir. *Nev*"i iyidir; genellikle yağmur yağar. Rakibi *Batnü'l-Hüttur*. (bkz. vr. 33a)

15. **Ġafr**: Örtmek anlamındadır. *Ḳavsa* benzeyen üç gizli yıldızdan oluşur. Bulunduğu yer *Mizāndadır*. Doğduğunda yeryüzünün canlılığı örtüldüğü için *Ġafr* denir. Gizli olduğu için nazardan korunur. Doğuşu Teşrîn-i evvelin on sekizinde, batışı Nisanın on altısındadır. Rakibi *Şereṭāndır*. (bkz. vr. 33a)

16. **Zubānā**: İki parlak yıldızdır. Bunlara akrep boynuzu denir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin sonunda, batışı Nisanın sonundadır. *Nev*"inde rüzgarlar eser. Bu nedenle Bâbil'de halk evlerine girer. Kış şiddetli olur. Rakibi *Buṭayndır*. (bkz. vr. 33a)

17. **İklîl**: Taç anlamındadır. Dört yıldızdan oluşur; üçü *Re's-i 'Aḳreb* üzerindedir. Bu nedenle *İklîl* denmiştir. *Re's-i 'Aḳreb* üzerinde olan sayılmayıp, üç yıldızdan oluştuğu da söylenir. Doğuşu Teşrîn-i ahirin on dokuzunda, batışı Eyyarın on dokuzundadır. *Nev*"inde sular artar. Rakibi *Şüreyyādır*. (bkz. vr. 33ab)

18. **Ḳalb**: Buna *Ḳalb-i 'Aḳreb* denir. Parlak kırmızı bir yıldızdır. Yanında, biri bundan daha aşağıda bulunan iki küçük yıldız daha vardır. Bunun ve *Nesr-i Vāḳi'* nin doğuşu Teşrîn-i ahirin yirmi altısında, batışı Eyyarın yirmi altısındadır. *Nev*"i iyi değildir; hava soğur ve ağaçlar kurur. Rakibi *Deberāndır*. (bkz. vr. 33b)

19. **Şevle**: Akrep kuyruğu anlamındadır. Birbirine yakın iki parlak yıldızdan oluşur. Yüksekte olduğu için akrep kuyruğu denmiştir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin yirmi beşinde, batışı Haziranın yirmi beşindedir. *Nev*"inde ağaçların yaprakları dökülür ve yağmur çok yağar. Rakibi *Heḳa'dır*. (bkz. vr. 33b)

20. **Ne'āyim**: *Ne'āme* nin çoğuludur. *Ne'āme*, deve kuşuna denir. Ayrıca, kuyunun çarhının yapıldığı ağaca denir. *Şevle* yanındaki sekiz yıldızdan oluşur, dördü samanyolundadır. Bunlara *Ne'āyim-i Vāride* denir. Güya samanyolundan su içерler. Dördü samanyolunun dışındadır. Bunlara *Ne'āyim-i Şādire* denir. Bunlarsa samanyolunun dışında oldukları için güya su içip dışarı gitmişlerdir. Doğuşu Kânûn-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev*'i kışın başlangıcında, gece ve gündüzün eşit olduğu zamandır. Rakibi *Hen'adır*. (bkz. vr. 33b)

21. **Belde**: Bu, *Ne'āyim* ile *Sa'd-ı Zābiḥ* ortasında bir meydandır. Hiç yıldızı yoktur. Sadece çok zor görünen gizli bir yıldız vardır. Bazılarına göre ise bu, *Ḳavs* gibi altı yıldızdan

oluşur. Doğuşu Kânûn-ı ahirin dördünde, batışı Temmuzun dördündedir. *Nev*"inde sular donar. Rakibi *Zābiḥ*dir. (bkz. vr. 33b)

22. *Sa'd-ı Zābiḥ*: İki küçük yıldızdan oluşur. Biri kuzey, diğeri güney tarafındadır. Bunun yanında gizli bir yıldız vardır, buna Araplar tumtumu derler, *Sa'd-ı Zābiḥi* öldürmek ister gibidir. Doğuşu Kânûn-ı ahirin on yedisinde, batışı Temmuzun on yedisindedir. *Nev*'inde ağaçlar yeşermeye başlar, badem ve ceviz ağacı da yeşerir. Rakibi *Neşre*dir. (bkz. vr. 33b-34a)

23. *Sa'd-ı Bula'*: Beraber hareket eden iki yıldızdır. Birisi diğerkinden büyüktür. Güya, diğerkini mahvetmektedir. Sanki onu yutmak için ağzını açmıştır. Doğuşu Kânûn-ı sanînin sonndan bir gece öncesi, batışı Ab ayının baştan bir gece sonrasıdır. *Nev*"inde yağmur çok yağar, kurbağalar ötmeğe başlar, serçeler çiftleşir, güney rüzgarları eser. Rakibi *Tarfed*ir. (bkz. vr. 34a)

24. *Sa'dü's-su'ūd*: Biri parlak, ikisi gizli üç yıldızdır. Bunun zamanında hayvan ve insanlar çok yer ve içerler. Araplar, bunu mübarek sayarlar. Doğuşu Şubatın on ikisinde, batışı Ab ayının on dördündedir. *Nev*'i iyidir; otlar büyür, kuşlar öter, ağaçlar yapraklanır, kırlangıçlar geri gelir. Rakibi *Cebhed*ir. (bkz. vr. 34a)

25. *Sa'dü'l-aḥbiye*: *Hıbân*ın çoğuludur. Çadır anlamındadır. Üçü *Hıbâ* şeklinde olan dört yıldızdan oluşur. Biri ortadadır. Güya diğerk üçü de onun çadırıdır. Bunun zamanında kış nedeniyle haşerat yer altına gizlenir. Bu nedenle bu şekilde adlandırılmıştır. Doğuşu Şubatın yirmi beşinde, batışı (adı yazılmamış) ayının dördündedir. *Nev*"i iyi değildir. Yağmur çok olur, bağlar kesilir. Rakibi *Zübred*ir. (bkz. vr. 34a)

26. *Ferğ-i Evvel*: Buna *Ferğ-i Delv-i Muḳaddem* de denir. *Ferğ-i Evvelin* doğuşu Azerin dokuzunda, batışı Eylülün dokuzundadır. *Nev*'i iyidir. Bunun zamanında üçüncü cemre düşer. Rakibi *Şarfed*ir. (bkz. vr. 34a)

27. *Ferğ-i Şânî*: Buna *Ferğ-i Delv-i Mu'aḥḥar* da denir. Kovadan su dökülen yere *Ferğ* denir. *Ferğ-i Evvel* ve *Ferğ-i Şânî* ikişer yıldızdan oluşur. Bunların zamanında yağmur çok olduğu için bu şekilde adlandırılmışlardır. *Ferğ-i Şânînin* doğuşu Azerin yirmi ikisinde, batışı Eylülün yirmi ikisindedir. *Nev*'i iyidir. Rakibi 'Avvâdır. (bkz. vr. 34ab)

28. *Riṣâ*: Kova urganı anlamındadır. *Hût* burcunun karnında parlak bir yıldızdır. Bu nedenle buna *Batnü'l-Hût* da denir. *Hût* diye adlandırılan küçük yıldızlar kovaya, *Riṣâ* ise kova urganına benzetilmiştir. Doğuşu Nisanın dördünde, batışı Teşrîn-i evvelin beşindedir. *Nev*'inde sular taşar, otlar büyür ve çiçekler açar. Rakibi *Simâktır*. (bkz. vr. 34b)

2. FELEK-İ 'UṬĀRİD

Felek-i 'Uṭāridin merkezi âlemin merkezidir. Üst yüzeyi *felek-i Zührenin* alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i Kāmerin* üst yüzeyine temas eder. Devri batıdan doğuyadır ve bir yılda tamamlanır. 'Uṭārid in *ḥāricü'l-merkez* bir feleği daha vardır, *felek-i tedvîr* denir. Bundan *ḥāricü'l-merkez* bir felek ayrılır, buna *ḥāricü'l-merkez-i şânî* denir ve 'Uṭārid *felek-i tedvîr-i merkez*dir.

Felek-i 'Uṭāridin biri *felek-i küllide* ve biri *felek-i tedvīrde* olmak üzere iki ucu vardır. *Felek-i 'Uṭāridin* *ṣiḥan* üçyüz bin sekiz yüz seksen bin dört yüz seksen mildir. Cirmi, arzın cirminin *yigirmi iki cüz'ünden bir cüz'*dür, ve cirminin dairesi, iki yüz seksen altı fersahtır. *Kuṭru*, iki yüz yetmiş üç mildir. Her bir burçda yirmi yedi gün kalır. Sürekli güneş etrafında dolaşır.

Müneccimler *'Uṭāride münafık* derler, çünkü uğurlu yıldız ile uğurlu, uğursuz yıldız ile uğursuz olur. Bir elinde tuttuğu kalemle yazı yazıp aya sunar. Ehl-i dīvân olanlar, katipler, vergi toplayanlar, tüccarlar, öğretmenler ve hakimler *'Uṭāride mensuptur*. (bkz. vr. 10ab)

3. FELEK-İ ZÜHRE

Felek-i Zührenin merkezi âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır; üst yüzeyi *felek-i Şems* in alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i 'Uṭāridin* üst yüzeyine temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder, ve devrini bir yılda tamamlar. *Felek-i Zühre felek-i Kamere* ve *felek-i Şemse* benzer. *Felek-i Zührenin* cirmi, üç yüz bin yedi yüz doksan beş mildir. *Zührenin* cirmi dünyanın cirminin *otuz dört cüz'inden bir cüz'*dür. *Kuṭru*, *dört yüz kırk tokuz mil ve südüs mildir*. Her burçta otuz yedi gün kalır.

Uğurlu bir yıldızdır. Müneccimler buna *sa'd-ı aşgar* derler, çünkü *Müşteriden* daha az uğurludur. Bu yıldız *sāzende-i felek* de denir. *Zühreye* bakmak ferahlık ve sevinç verir. Aşk derdi olan bir kişi *Zühreye* baksa derdi hafifler. Aşk, dostluk ve cinselliğin sembolüdür. Bir erkek üzgün olduğunda bir kadınla nikahlansa aralarındaki aşk artar. Kızağaları, hatunlar, yiyip içmeye ve eğlenceye düşkün olanlar *Zühreye mensuptur*. (bkz. vr. 10b-11a)

4. FELEK-İ ŞEMS

Felek-i Şemsin merkezi âlemin merkezidir ve iki ayrı yüzeyle çevrilidir. Üst yüzey *felek-i Mirriḥin* altına, alt yüzey *felek-i Zührenin* üstüne temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Üç yüz altmış altı ve *rub'* günde devrini tamamlar. Bundan bir mekânı kaplayan bir felek ayrılır; merkezi âlemin merkezinin dışındadır. *Şemsin felek-i tedviri* yoktur; eğer olsaydı yazın sıcak, kışın soğuk şiddetli olup her biri altı ay sürünce hayvanlar ve bitkiler yaşamazlardı. *Felek-i Şemsin* kalınlığı üç yüz elli beş bin yetmiş dört mildir. *Şemsin* cirmi yüz altmış altı cirm-i arz kadardır. Cirminin *kuṭru* kırk bir bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. *Şems* yıldızların en parlağıdır.

Şemsin mekânı dördüncü felektir. Müneccimlere göre *Şems* yıldızların padişahı, *Kamer* veziri, *'Uṭārid* kâtibi, *Mirriḥ* sahib-ceyşi, *Müşterî* kadısı, *Zuḥal* hazinedarı, *Zühre* cariyesidir. Felekler iklim, burçlar şehir, dereceler ve dakikalar köyler gibidir.

Güneş tutulması, güneşin görünmesine engel olur. Güneş ışınları önce aya gelerek güneşin görülmesine engel olur. Ancak güneş tutulması bazı yerlerde görülmez. *Şems*, ışığı ile bütün yıldızları görünmez yapar ve aya ışık verir.

Denize, karaya ve hayvanlara etki eder. Denizde güneş ısısı nedeniyle buharlaşma olur, bulut oluşur ve yağmura neden olur. Irmaklar ve kuyular meydana gelir ve bitkilere yararlı olur. Bitkiler güneş ışınları yardımıyla biter, ekinler sararır ve meyveler olgunlaşır. Hayvanlar güneş doğduğunda kuvvetlenirler. Ayrıca madenler ortaya çıkar. Altın, gümüş, yakut, zeberced, cıva, kibrit ve zırnih gibi madenler güneşin etkisiyle oluşur.

Üzerlerinde güneş olan kavimlerin yüzleri ince, renkleri siyah, bedenleri zayıf ve yırtıcı huylu olurlar, bunlar Sudan halkıdır. Üzerlerinde güneş olmayan kavimlerin yüzleri yassı, renkleri beyaz, bedenleri kalın ve ham oldukları için hayvan yaradılışlı olurlar, bunlar Rus ve Slav halklarıdır.

Brahmanlar *Şemsin* her bir burçta üç bin yıl kaldığını düşünmüşlerdir. Eğer böyle olsaydı bütün felekleri otuz bin yılda dolaşırdı. Güney burçlarına vardığında mamur yerler harap ve harap yerler mamur, güney kuzey ve kuzey güney, denizler kara ve karalar deniz olurdu. (bkz. vr. 11b-13a)

5. FELEK-İ MİRRİH

*Felek-i Mirrih*in merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Müşteriye*, alt yüzeyi *felek-i Şemse* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Bir yıl, iki ay ve yirmi iki günde devrini tamamlar. Büyüklüğü *felek-i Kamere* ve *felek-i Zühreye* benzer. Kalınlığı, yirmi milyon üç yüz bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. Cirmi, dünyanın cirminin bir buçuk katıdır. *Kuṭru*, dokuz yüz bin sekiz yüz otuz beş mildir.

Mirrih uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı asḡar* derler, çünkü uğursuzluğu *Zuḥalden* azdır. Nitelikleri zorlama ve yenmedir. *Cellād-ı felek* diye adlandırılır. Yol kesenler ve fesad işleyenler buna mensuptur. (bkz. vr. 13ab)

6. FELEK-İ MÜŞTERİ

Felek-i Müşterinin merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Zuḥale*, alt yüzeyi *felek-i Mirrihe* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini on beş yıl, iki ay ve on beş günde tamamlar. Bir görüşe göre de on bir yıl, on ay ve on beş günde tamamlar. *Felek-i Müşteri*, *felek-i Mirrih* ve *felek-i Zühreye* benzer. Cirminin kalınlığı, yirmi milyon üç yüz otuz iki bin dört yüz otuz iki mildir. Cirmi, *seksen dört daḡı sülüş ve rub'-ı arz* kadardır, ve *kuṭrı dört daḡı rub' ve südüṣ kuṭr cirm-i arz* kadardır.

Müneccimler buna *sa'd-ı ekber* derler. Uğurlu bir yıldızdır. Alimler ve vezirler buna mensuptur. (bkz. vr. 14a)

7. FELEK-İ ZUHAL

Felek-i Zuhalin iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i şevâbite*, alt yüzeyi *felek-i Müşteriye* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini yirmi dokuz yıl, beş ay ve üç günde tamamlar. Her burçta iki yıl kalır. Cirminin kalınlığı, yirmi bir milyon altı yüz otuz altı bin altı yüz mildir. Cirmi, dünyanın seksen bir katı, *kuṭru*, dünyanın *kırk daḡı sülüsân* katı kadardır.

Zuhal, uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı ekber* derler. Haraplık, öldürme, kötülük, korku ve hüznün nedeni budur. Türkler ve Avanlar buna mensubdur. *Zuhale* bakmanın kalbe gam verdiği söylenir. (bkz. vr. 14b)

8. FELEK-İ ŞEVĀBİT VE KEVĀKİB-İ ŞĀBİTE

Felek-i şevābit, sekizinci felektir. Merkezi, âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i a'zama*, alt yüzeyi *felek-i Zuhale* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder ve her yüz yılda bir dakika yol alır. Devrini otuz altı bin yılda tamamlar. Bu feleğin kutbu, burçların dairesinin kutbudur. Bütün sabit yıldızlar bu felektedir. Bu nedenle sabit yıldızların seyirleri yoktur. *Felek-i şevābitin* kalınlığı dört milyon yediyüz kırk dört mildir. Büyük sabit yıldızların cirmi *toḫsan dōrt kerre ve ḥums cirm-i arz*, küçük sabit yıldızların cirmi *on sekiz kerre cirm-i arz* kadardır. Bu feleğin *miḥver-i felekü'l-burūc* olan *kuṭru*, yüz elli bir milyon beş yüz otuz yedi bin yüz seksen dört mildir.

Sabit yıldızların büyüklükleri eşit değildir. Bu ilimle uğraşanlar, *felek-i şevābiti* altı *mertebe*ye ayırmışlar, bunlara *aḳdār* ve *a'zam* adlarını vermişlerdir. 'Azm-ı evvelde on beş, 'azm-ı *şānide* kırk beş, 'azm-ı *şālīde* iki yüz sekiz, 'azm-ı *rābi*'de dört yüz yetmiş dört, 'azm-ı *ḥāmisde* iki yüz on yedi ve 'azm-ı *sādisde* kırk dokuz olmak üzere toplam bin sekiz yıldız vardır. Bunlardan başka on dört yıldız daha vardır; dokuzuna *ḥafīyye*, beşine *seḥābiyye* denir. Bunlarla beraber bin yirmi iki olurlar. Bunlar gözlenebilmiş olanlardır, gözlenemeyen sayısız yıldız vardır. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edilmiştir. Bunlar hakkında metinde, Batlamyos'un *Kitāb-ı Miceštī* adlı kitabında bilgi olduğu belirtilmiştir. Bunların bazıları kuzey yarıda, bazıları gezegen yıldızların yolu olan *munṭakatü'l-burūc* üzerinde ve bazıları güney yarıdadır. Bazıları insan, bazıları hayvan ve bazıları terazi gibi cansız nesneler şeklindedir. Bazıları *Ḳıṭ'atü'l-feres* gibi yarım kalmış nesnelere benzetilmiş, bazıları *Ḳanṭurus* gibi iki yarısı farklı canlılardan oluşmuş, bazıları *Mümsikü'l-'inān* gibi başka şekille birleşecek şekilde yarım kalmıştır. Bu şekiller, yıldızları adlandırmak ve anlatmak için tasvîr edilmişlerdir. Bu şekillerin yakınında olan diğer yıldızlara *ḥāricü's-şüret* denir. (bkz. vr. 15a-16a)

Bilginlere göre yıl dört parçaya, her parça yedi *nev'e*, her *nev'* on üç güne ayrılır. *Cebhe* bir gün fazladır. Böylece yıl üç yüz altmış beş gün olur. Bu zaman boyunca güneş *felek-i burūcu* kateder.

Felek-i burūc sekizinci felektir. Müstakil bir burç değildir, hayal edilmiştir. Daha önce de söylendiği gibi her yıldızın bulunduğu, iki kutbu olan bir felek vardır. Bu felek bir kere devr ettiğinde bu felekteki yıldız da bir daire oluşturur. Yıldızlar, doğudan batıya doğru hareket ederler. Yıldızların feleklerine ait hareketi ise batıdan doğuya doğrudur. Örneğin, *Şemsin*, biri kendine özgü, diğeri zorunlu olmak üzere iki çeşit hareketi vardır. Bir yıl boyunca yol aldığı hareket kendine özgüdür. *Felek-i a'zamın* döndürmesi sonucu oluşan gece ve gündüzün bir kere devr hareketi ise zorunludur. *Şems*, batıdan doğuya bir kez devr edince, âlemi kat eden, *Şems* merkezli bir daire oluşur. Bu daireye *felek-i burūc* denir.

Bu daireden başka, merkezi âlemin merkezi olan bir daire daha olduğu kabul edilir. Bunun iki kutbu kuzey ve güneydir. Bu daireye *mu'addilü'n-nehâr* denir. *Felekü'l-burûcun* dairesinin *mu'addilü'n-nehârın* dairesini karşılıklı iki nokta ile kestiği farz edilir. Bu noktalardan birine *nokta-i i'tidâl-i rebî'i*, diğerine *nokta-i i'tidâl-i harîfi* denir.

Bundan başka, *nokta-i mu'addilü'n-nehâr* ve *nokta-i felekü'l-burûc* üzerinden, biri kuzey ve diğer güneyde olmak üzere iki karşılıklı nokta ile geçen bir daire daha vardır. Kuzeydeki noktaya, *nokta-i inkılâb-i şayfi*, güneydekine *nokta-i inkılâb-i şitevî* denir. Bu iki daire, *felekü'l-burûcu* dört eşit kısma ayırır. İlk çeyrek *nokta-i i'tidâl-i rebî'i* ve *nokta-i inkılâb-i şayfi* ortasındadır. Buna *zamân-ı rebî'* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamân-ı rebî'* olur. *İnkılâb-ı şayfi* ve *nokta-i i'tidâl-i harîfi* ortasında olan ikinci çeyreğe *zamân-ı şayf* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamân-ı şayf* olur. *Nokta-i i'tidâl-i harîfi* ve *nokta-i inkılâb-i şitevî* ortasında olan üçüncü çeyreğe *zamân-ı harîf* denir. Güneş bu kısmın karşısına gelince *zamân-ı harîf* olur. *Nokta-i inkılâb-ı şitevî* ve *nokta-i i'tidâl-i rebî'i* ortasında olan dördüncü çeyreğe *zamân-ı şitâ* denir. Güneş, bu kısmın karşısına gelince *zamân-ı şitâ* olur.

Bundan başka, *felekü'l-burûcun* kutbundan çıkan iki büyük daire daha olduğu farz edilir. Dördüncü çeyreği ve bunun karşısındaki *şayfiyi* üçer eşit parçaya böler. Hepsi altı olur.

İki karşılıklı nokta üzerinden âlemi kesen altı daire olduğu farz edilir. Bunların her birisi feleklerin on iki kısmı olur. Her kısım bir burçtur. Her burç otuza ayrılır ve her kısma bir *derece* denir. Böylece bir daire üç yüz altmış derece olur. *Felek-i şevâbit* buna göre on ikiye ayrılır ve her kısımda belirli şekillerde olan yıldızlar vardır. Her kısma bu şekile göre ad verilir. *Hamel* burcu, *Sevr* burcu gibi. (bkz. vr. 34b-35b)

Kuzeyde yirmi bir, *mıntakatü'l-burûc* üzerinde on iki ve güneyde on beş olmak üzere kırk sekiz şekil tasvîr edilmiştir.

A. Kuzey Takımyıldızları:

Kuzey kutbuna bakmak, remede (göz ağrısına) iyi gelir. Gözleri hasta olan kişi, pazar gecesi kuzey kutbuna bakmalı, gümüş bir mili gül suyuna batırıp gözlerine sürmeli, bu işlemlere bir hafta devam etmelidir. (bkz. vr. 29b)

Dahilinde üç yüz otuz bir ve haricinde yirmi dokuz olmak üzere toplam üç yüz altmış yıldızı olan kuzey takımyıldızları şunlardır:

1. **Dübb-i Aşgar:** Dahilinde yedi ve haricinde bir yıldız vardır. Araplar, bu yedi yıldız *Benât-ı na's-ı şuğrâ* derler. Kare şeklindeki dört yıldız *Na's*, bunlardan parlak olan ikisine *Ferkadân*, kuyruğu üzerindeki üç yıldız *Benât*, kuyruğu ucundaki parlak yıldız *Cudeyy* denir. Kible, bu yıldız sayesinde bilinir. (bkz. vr. 16a)

2. **Dübb-i ekber:** *Dübb-i ekber*, başını aşağı sarkıtıp kuyruğunu uzatmış, dört ayak üzerinde duran bir büyük ayı şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde sekiz yıldız vardır. Araplar, kare üzerindeki dört parlak yıldız ve kuyruğu üzerindeki üç yıldız *Benât-ı na's-ı kübrâ* der. Dördü *Na's* ve üçü *Benât*tır. Kuyruğu ucundaki yıldız *Kâ'id*, ortasındaki yıldız *'Ināk*, *Na's* yakınında ve kuyruğu dibindeki yıldız *Cevn*, *'Ināk* üzerindeki küçük

yıldızla *Şehā* denir. Bu yıldızla gözün keskinliği denenir. Bu yıldızla bakan o gece zehirli hayvanlardan korkmaz. Üç ayaktaki ikişerden altı yıldız *Ḳafzāt-ı zibā*, her ikisine bir *Ḳafze* denir. *Esedin* kuyruğu üzerindeki parlak yıldız *Şarfe* denir. Boynu, göğsü ve iki dizi üzerinde yarım daire şeklindeki yedi yıldız *Serīr-i na'ş* ve ya *Havz* denir. Kaşları, gözleri, kulağı ve burnu üzerindeki yıldızlara *Zibā* denir. Arslandan kaçıp havuzun suyunu içtiği söylenir. *Şarfe* üzerindeki toplanmış yıldızlara *Hilye*, ikisi *Hilye* ile *Ḳā'id* ortasında olan sekiz yıldız *Kebidü'l-esed*, üçüncü *Ḳafze* altında ve sol el üzerindeki altı yıldız *Zibā*, kalanlara *Evlād-ı Zibā* denir. (bkz. vr. 16b)

3. **Tinnīn:** *Tinnīn*, büküm büküm bir ejderha şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, dili üzerindeki yıldız *Rāfiż*, başı üstündeki dört yıldız *'Avāyid*, bunların ortasındaki küçük yıldız deve yavrusu anlamına gelen *Rub'*, *Tinnīn*'in sonundaki küçük yıldız *Zanebeyn*, iki parlak yıldız yakınındaki iki yıldız *Azfārü'z-zaneb* kuyruğu dibindeki yıldız ... derler. (bkz. vr. 17a)

4. **Ḳayḳāvus:** Başında takkesi olan bir erkek şeklindedir. *Mültehib* de denir. Ayakları *Cudeyy* yıldızı ile üçlü şekil oluşturur. Dahilinde on bir, haricinde iki yıldız vardır. Araplar, göğsündeki yıldız *Ḳurḥa*, sağ omuzundaki yıldız *Fırḳa*, sol ayağı üzerindeki yıldız *Rā'ī*, ayakları ortasındaki küçük yıldız *Kelbü'r-rā'ī*, ayakları ile *Cudeyy* ortasındaki küçük yıldızlara *Ganām* derler. (bkz. vr. 17ab)

5. **'Avvā:** Metinde, uluyucu anlamına geldiği belirtilmiştir. *Naḳḳār* ve *Şannāc* da denir. Dahilinde yirmi iki, haricinde bir yıldız vardır. *Mekke* ve *Benāt-ı na'ş-ı kührā* ortasındadır. Başında, omuzlarında ve asasındaki yıldızlara *Zibā'*, sol eli üstünde, bileğinde ve elinin etrafındaki küçük yıldızlara *evlād-ı Zibā'*, hariçteki uyluğu ortasındaki kırmızı ve parlak yıldız *Simāk-ı Rāmiḥ*, *Hārisü's-semā* ve ya *Hārisü'ş-Şimāl* denir; çünkü çok parlak bir yıldızdır, sadece güneş ışığı olduğu zaman görünmez olur. *Aḳsām-ı şevābitte ḳadr-i evveldendir*. Sol baldırındaki yıldız *Rāmiḥ* denir. (bkz. vr. 17b-18a)

6. **Fekke:** Ağız kenarı demektir. Sekiz yıldızı vardır. *İklīl-i Şimālī* de denir. Halk, şeklin ortasında boşluk olduğu için buna *dervişler çanağı* der; kenarı delik fakirler çanağı gibidir. Sekiz yıldızdan en parlak olanına *Fekke* denir. (bkz. vr. 18a)

7. **Cāşī:** Buna *Rāḳış* da denir. Dahilinde yirmi sekiz, haricinde bir yıldız vardır. Ellerini açıp dizleri üzerine çökmüş bir erkek şeklindedir. Sağ ayağı *'Avvā*, sol ayağı *Tinnīn* başı üzerindeki *'Avvā* denilen dört yıldız tarafına dönüktür. (bkz. vr. 18ab)

8. **Şelyāk:** Buna *Sulḥafāt/Sulaḥfāt* da denir. Şeklin arkası kaplumbağa gibi yumru olduğu için kaplumbağa anlamında *Sulḥafāt/Sulaḥfāt* denmiştir. Acemler ise *Seng-püşt* der. On yıldızı vardır. Parlak yıldızına *Nesr-i Vāḳi'* denir. Bunun yanında iki küçük yıldız daha vardır, güya bunlar kanatlarıdır. İki kanadını dürüp bir yere konmuş kerkes kuşuna benzer. Bu üç yıldız halk saç ayak anlamına *Eşāfī*, İranlılar ise *Yek-pā* der. Çünkü bunların üçü, üzerine çömlek konmak için yere konmuş üç taştır. Parlak yıldızdan başka yıldızın adı yoktur. (bkz. vr. 18b)

9. **Deccāce**: Boynu uzun, kanatları açık bir ördeğe benzer. Dahilinde on yedi, haricinde iki yıldızı vardır. Kanatları üstündeki yıldızlara *Fevāris* denir. (bkz. vr. 19a)

10. **Zātü'l-kürsī**: Sandalyeye oturmuş bir kadın şeklindedir. Arkasına yaslanmıştır. *Kaykāvusun* başı üstündeki yıldızdan yukarıdadır. On üç yıldızı vardır. Araplar, dayanağın ortasındaki parlak yıldız *Keffü'l-ḥazīb* der, *keff-i mebsūṭa* benzetilmiştir. *Senām-ı Nāke*, yani deve hörgüçü diye de bilinir. *Keffü'l-ḥazīb* gece yarısına varınca duaların kabul olduğu söylenir. Şairler, bunu parlak olduğu için güzellerin alınına teşbih etmişlerdir. (bkz. vr. 19ab)

11. **Hāmil-i Re'sü'l-ḡül**: Buna *Berşāvuş* da denir. Sağ ayağını kaldırmış, sol ayağı üzerinde duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. Sol elinde bir *ḡül* başı vardır. *ḡül* yaban adamı demektir. Dahilinde yirmi altı, haricinde üç yıldız vardır. Kesik baştaki parlak yıldız *Re'sü'l-ḡül* denir. Bu yıldız *ḡadr-i şānīdend*ir. (bkz. vr. 19b)

12. **Mümsikü'l-'inān**: Oyan (yular) tutucu anlamındadır. Bir elinde kamçı, diğerinde yular tutarak ayakta duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. On dört yıldızı vardır. Sol omuzundaki parlak yıldız *'Ayyuḡ* denir, *ḡadr-i evvel* dendir. Sol dirseğindeki yıldız *'Ayn*, sol bileğindeki iki yıldız *Cidyān*, topuklarındaki iki yıldız *Tevābi'-i 'Ayyuḡ* denir. Metinde, sağ omuzundaki yıldızın adı yazılmamış, boşluk bırakılmıştır. (bkz. vr. 20a)

13. **Havvā**: Elllerinde yılan tutan bir erkek şeklindedir. Dahilinde yirmi dört, haricinde beş yıldız vardır. Metinde, hiçbir yıldızın ismi yazılmamıştır. (bkz. vr. 20a)

14. **Hayye**: *Havvān*ın elinde tuttuğu yilandır. On sekiz yıldızı vardır. En çok bilineni *ḡadr-i şālīş*den olan *'Unuḡu'l-Hayyā* adlı yıldızdır. *Hayyān*ın başı üzerindeki yıldız sırasına *Nesak-ı Şāmī*, boynu altındaki yıldız sırasına *Nesak-ı Yemānī*, bu iki sıranın ortasındaki meydana *Ravza*, buradaki yıldızlara *Aḡnam* denir. *Havvān*ın başı üzerindeki yıldız *Rā'i*, *Cāşī* başı üzerindeki yıldız *Kelbü'r-rā'i*, *Tinnīn*in sağ omuzundaki yıldız da *Kelbü'r-rā'i* denir. (bkz. vr. 20b)

15. **Sehm**: Beş yıldızı vardır. *Minḡār-ı derāce* ile *Nesr-i Tāyir* ortasında, *Mecerre-i 'Azīm* dedir. Temreni doğuya dönük, iki *ḡirā'* uzunluğunda bir ok şeklindedir. (bkz. vr. 20b)

16. **'Uḡāb**: *Nesr-i Tāyir* de denir. Uçan kerkese benzer. Dahilinde dokuz, haricinde altı yıldızı vardır. Kanadı üstündeki parlak yıldız da *Nesr-i Tāyir* denir. İki tarafındaki yıldızlar güya kuşun kanatlarıdır. (bkz. vr. 21a)

17. **Delfīn**: On yıldızı vardır. *Nesr-i Tāyire* tabidir. Kuyruğundaki yıldız *Zaneb-i Delfīn*, ortasındaki dört yıldız *'Uḡūd*, üzerindeki yıldız *Delfīn* denir. Halkın yunus balığı dediği hayvandır. (bkz. vr. 21a)

18. **Ḳit'atü'l-feres**: *Muḡdimü'l-feres* de denir, çünkü yarım at gibidir. Dört yıldızı vardır. (bkz. vr. 21ab)

19. **Feres-i A'zam**: Ön yarısı olan bir at şeklindedir. Yirmi iki yıldızı vardır. Başındaki yıldızlara *Selsele*, arkasındaki yıldızlara *Cenāḡü'l-feres*, sol omuzundaki yıldız *Metnü'l-feres*, sağ omuzundaki yıldız *Menkibü'l-feres*, bundan sonraki yıldız *Müştereke-i Delv*, öndeki ikisine *'Arḡuve*, başı üstündeki iki yıldız *Sa'dü'l-beḡāyim*, şekil üzerindeki iki yıldız *Sa'dü'l-bāri'*, dizi üzerindeki iki yıldız *Sa'dü'l-maṭr* denir. (bkz. vr. 21b)

- 20. **Mer'et-i Müselsele:** Ayakları zincirlenmiş, ellerini açmış bir kadın şeklindedir. Ayakları ortasında toplanmış yıldızlar güya zincirdir. Yirmi üç yıldızı vardır. Önlüğü yanındaki parlak yıldız *Batnü'l-hüt* denir. (bkz. vr. 22a)

- 21. **Müşelleş:** Kuzeydeki yıldızların sonuncusudur. Dört yıldızı vardır. Üçlü bir şekildir ve başındaki yıldız *kadr-i şâliş* dendir. (bkz. vr. 22a)

B. *Mıntakatü'l-burûc* Üzerindeki Takımyıldızlar-Burçlar

Bundan sonra *Mıntakatü'l-burûc* üzerinde olan yıldızlar anlatılmıştır. Bunlar on iki burç üzerindeki on iki yıldız şeklidir. Bu on iki şeklin dahilinde iki yüz seksen dokuz, haricinde ise elli yedi yıldız vardır. Hepsi üç yüz kırk altı tanedir. Bu burçların şekilleri, *felek-i mâyil* üzerindeki burçların ortasından geçen ve seyyar yıldızların yolu olan daireye yakındır.

Burçlar ve burçlarda bulunan yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. **Burc-ı Hamel:** Erkek kuzu şeklindedir. Dahilinde on üç, haricinde beş yıldız vardır. Boynuzu üzerindeki iki parlak yıldız *Şeraṭeyn*, hariçte, boynuzdan yukarıda olan parlak yıldız *Nāṭḥ*, oyluğu üzerindeki üçlü yıldızlara *Buṭayn* denir. *Şeraṭeyn* ve *Buṭayn menâzil-i Kamed* dendir. *Hamel* yıldızlarının bunlardan başka bilinen isimleri yoktur.

Kamerin Hamel burcuna gelmesi iyi olarak yorumlanmıştır. *Kamer Hamel* burcunda iken işe başlamak, beylerin yüzünü görmek, ava gitmek, yeni biçmek ve sefere gitmek iyidir. (bkz. vr. 22b, 4a)

2. **Burc-ı Sevr:** Yarım sığır şeklindedir. Dahilinde otuz iki, haricinde on bir yıldız vardır. *Menâzil-i Kamed* den olan *Şüreyyā* ve *Deberān* bunun yıldızlarındandır. *Deberān*, güney tarafta gözü üstünde olan parlak kırmızı yıldızdır, '*Aynü's-sevr*, '*Tâli'ü'n-necm*, '*Tâbi'-i Şüreyyā* ve ya '*Ayyūk* da denir. Bunun etrafında, *Şüreyyā* yagrinında olan yıldızlara *Kılāş* denir. Üzüm salkımı şeklinde oldukları için yıldız yerine konup *en-Necm* denir. Kulağı üzerinde birbirine yakın olan iki yıldız *Kelbeyn* denir. Bunların, *Deberān*'ın köpekleri olduğu söylenir.

Kamer, Sevr burcuna gelince işe başlamak, bina yapmak, nikahlanmak, yeni giymek, mülk ve davar almak, ekin ekmek ve davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 22b, 4a)

3. **Burc-ı Cevzā:** Birbirine sarılmış iki erkek çocuk şeklindedir. Buna *Tev'emān* da denir. Dahilinde on sekiz, haricinde yedi yıldız vardır. Başları üzerindeki iki parlak yıldız *Zirā'-i Mabsūt* denir.

Kamer, Cevzā burcuna gelince kitap ve şiir okumak, haber göndermek, mektup yazmak, hesap kitap yapmak, vekil tayin etmek ve vezirlerin yüzünü görmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23a, 4b)

4. **Burc-ı Sereṭān:** Yengeç şeklindedir. Dahilinde dokuz, haricinde dört yıldız vardır. Parlak yıldızın arkasındaki iki yıldız *Ḥumareyn*, güney taraftaki ayakta olan yıldız *Tarfe* denir. Parlak yıldızın adı yazılmamıştır.

Kamer, Sereṭān burcuna gelince yıkanmak, yeni biçip giymek, mektup ve elçi göndermek, avlanmak, su kuşları avlamak ve şerbet içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 4b)

5. **Burc-ı Esed:** Aslan şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde beş yıldızı vardır. Batlamyos, *Şagîre* adını verdiği üç yıldız daha olduğunu belirtmiştir. Arslanın yüzündeki yıldız *Tarf*, boynunda ve kalbindeki dört yıldız *Cebhe*, çukurdaki yıldız *Zühre*, *Zanebin* arkasındaki yıldız *Zanebü'l-esed* ve ya *Şarfe* denir.

Kamer, *Esed* burcuna gelince davet etmek, işe başlamak, padişah yüzü görmek, ululara derdini söylemek, yemin etmek, düşman üzerine gitmek, savaşmak, harb aletleri hazırlamak ve tılsımlar yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 5a)

6. **Burc-ı Sünbüle:** İki kanatlı ve başak tutan bir kız şeklindedir. Buna *'Ağrā* da denir. Dahilinde yirmi altı, haricinde altı yıldız vardır. Sol omuzundaki parlak yıldız *'Avvā* denir. *Menāzil-i Kamerden* on üçüncü menzildir. Bazılarına göre *'Avvā* karnı üzerindeki yıldızdır. Bunlar aslanın ardından yürüyen köpeklerdir. Buna *'Avve'l-berd* de denir, çünkü kış gelince doğar. Elindeki başağa yakın olan parlak yıldız *Simāk-ı A'zel* denir. *A'zel* silahsız anlamına gelmektedir. Bunun karşısındaki yıldız *Simāk-ı Rāmiḥ* denir. Müneccimler bu iki *Simāke*, *Sākū'l-Esed* derler. Sol ayağı üzerindeki yıldız *Ğafre* denir.

Kamer, *Sünbüle* burcuna gelince bilimle uğraşmak, hat, hendese ve yıldız bilimlerini öğrenmek, sema etmek, elhân-ı âvâza başlamak, büyüklerin yüzünü görmek, derdini söylemek, mektup yazmak, düşman toprağına saldırmak, resim yapmak, davet etmek ve yeni elbise giymek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b-24a, 5b)

7. **Burc-ı Mîzân:** Terazî şeklindedir. Dahilinde sekiz, haricinde dokuz yıldızı vardır. Bilinen yıldızı yoktur.

Kamer, *Mîzân* burcuna gelince sefere gitmek, yeni giymek, mektup yazmak, elçi göndermek, kadınlarla yemek içmek, çocuğı okula vermek, düğün yapmak, içmek iyi olarak yorumlanmıştır, fakat savaşmak ve satın almak iyi değildir. (bkz. vr. 24a, 5b)

8. **Burc-ı 'Akreb:** Akrep şeklindedir. Dahilinde yirmi bir, haricinde üç yıldız vardır. Alnı üzerindeki üç yıldız *İklîl*, bedeni üzerindeki kırmızı parlak yıldız *Kalbü'l-'akreb*, kuyruğı tarafındaki iki yıldız *Şevle* denir.

Kamer, *'Akreb* burcuna gelince çocuğı okula vermek, bilimle uğraşmak, hat yazmak, hendese ve yıldız bilimi öğrenmek, cinsel ilişkide bulunmak, elhân-ı âvâz dinlemek, büyüklerin yüzünü görmek ve imaret yapmak iyi olarak yorumlanmıştır, fakat hamama gitmek iyi değildir. (bkz. vr. 24b, 6a)

9. **Burc-ı Kavs:** Yarısı at, yarısı insan olan ve ok ve yay tutun bir canlı şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, temren ve yayın kabzası üzerindeki, güneydeki ve sağ eli tarafındaki yıldızlara *Ne'âyim-i Vāride* derler. Bunları samanyoluna benzetmişlerdir. Güya bunlar su içmeğe gelen deve kuşlarıdır. Okun dibindeki, sol omuzundaki ve koltuğı altındaki yıldızlara *Ne'âyim-i Şādire* derler. Bunlar sanki su içip dönüp gitmişlerdir. Sol oyluk ve incik üzerindeki yıldızlara *Mürvî* denir.

Kamer, *Kavs* burcuna gelince ilâç içmek, hamama girmek, doğan avlamak, düşmana saldırmak, kimya ilmiyle uğraşmak, cinsel ilişkide bulunmak, bina ve imaret yapmak ve düşmana mektup yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 24b-25a, 6b)

10. **Burc-ı Cedy:** Önü erkek oğlak, arkası balık şeklindedir. Yirmi sekiz yıldızı vardır. İkinci boynuzu üzerindeki iki yıldız *Sa'd-ı Zābih* denir. Bunlardan parlak olanını *Zābihe*, küçük olanını koyuna benzetmişlerdir. Kuyruğu üzerindeki parlak yıldız *'Acīn* denir.

Kamer, Cedy burcuna gelince ulu şeyhlerin yüzünü görmek, imaret yapmak, sefere çıkmak, ava gitmek, ata binmek, mektup yazmak, elçi göndermek, uluların yüzünü görmek ve ulularla konuşmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25a, 6b)

11. **Burc-ı Delv:** Ayakta duran bir erkek şeklindedir. Elinde tuttuğu bardaktan ayaklarına su dökülmekte ve *Hūtun* ağzına akmaktadır. Buna *Sākihü'l-mā* da denir. Dahilinde kırk iki, haricinde üç yıldız vardır. Sağ omuzundaki iki yıldız *Sa'dü'l-melik*, sol omuzundaki iki yıldız *Sa'dü's-su'ūd*, sol eli üzerindeki üç yıldız *Sa'dü'l-belğ* denir. Bu, yutmak için açılmış bir ağıza benzetilmiştir. Sağındaki ve sağ eli üzerindeki yıldızlara *Sa'dü'l-aḥbiye* denir. Çünkü bu doğduğunda, haşerat kış nedeniyle yer altına gizlenir. *Sa'dü'z-zābih*, *Sa'dü's-su'ūd*, *Sa'd-i Belğ* ve *Sa'd-i Aḥbiye menāzil-i Kamedendir*.

Kamer, Delv burcuna gelince bahçe ekmek, tarımla uğraşmak ve içki içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7a)

12. **Burc-ı Hūt:** Birbirine *Haytü'l-kettān* ile bağlanmış iki balık şeklindedir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. Dahilinde otuz dört, haricinde dört yıldız vardır.

Kamer, Hūt burcuna gelince ilâç içmek, hamama gitmek, ulemâ ve şeyhlerin yüzünü görmek, nar-ı necat yazmak, beylerin yanına çıkıp istek bildirmek, ibadet edip Allah'a yalvarmak, tarımla uğraşmak ve dostları davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7b)

C. Güney Takımyıldızları

Bundan sonra güneyde olan güney takımyıldızları anlatılmıştır. On beş şekil vardır. Dahillerinde iki yüz doksan yedi, hariçlerinde on dokuz yıldız vardır. Toplam üç yüz on altı tanedirler.

Güney takımyıldızları yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. **Kaytus:** İki ayaklı, kuş kuyruklu bir deniz hayvanı şeklindedir. Yirmi iki yıldız vardır. Araplar, başı üzerindeki yıldız *Keffü'l-cezmā*, ellerindeki beş yıldız *Ne'āmāt*, kuyruğundaki yıldızlara *Nizām* derler. (bkz. vr. 26a)

2. **Cebbār:** Yıldızları beyaz olduğu için buna *Cevzā* da denir. Elinde asa ve belinde kılıç olan, ayakta duran bir erkek şeklindedir. Otuz sekiz yıldız vardır. Araplar yüzündeki yıldız *menāzil-i Kameden* olan *Hok'a* derler. Sağ omuzundaki büyük parlak yıldız *Menkibü'l-cevzā* denir, *ḳadr-i evveldendir*. Sol omuzundaki yıldız *Nācid*, birbirine yakın olan üç yıldız *Seyfü'l-cebbār*, sol ayağı üzerindeki büyük parlak yıldız *ḳadr-i evvel* den olan *Riclü'l-cebbār*, kolu üzerindeki karışık şekilli dokuz yıldız *Tācü'l-cevzā* ve ya *Zevāyibü'l-cevzā* denir. (bkz. vr. 26ab)

3. **Nehr:** *Cebbārın* ayağı üzerindeki parlak yıldızdan başlayıp batıya, *Kaytusun* göğsü üzerindeki dört yıldız yakınlarına doğru kıvrılarak akan bir ırmak şeklindedir. Otuz dört yıldız vardır. Sonundaki yıldız *Āḥirü'n-nehr*, birincisine *'Arş*, ikinci ve üçüncüye

· *Kürsiyyü'l-cevzā*, nehir üstündeki dört yıldız ve sondaki dört yıldız deve kuşu yuvası anlamına *Edha'n-na'ām*, bunun etrafındaki yıldızlara *Beyz*, nehrin sonundaki yıldız *Zalīm*, bunun ile *Femü'l-Hūt* ortasındaki yıldızlara deve kuşu yumurtası anlamına *Rimāl* denir. (bkz. vr. 26b-27a)

4. **Erneb:** Bu *Cebbârın* ayağı altındadır. Başını arkasına döndürmüş tavşan şeklindedir. On iki yıldızı vardır. Araplar, ikisi bedeninde ve ikisi ayağı üzerindeki dört yıldız *Kürsiyyü'l-cevzā* ve ya *'Arşü'l-cevzā* derler. (bkz. vr. 27a)

5. **Kelb-i ekber:** Bu bir köpek şeklindedir. *Cevzā* yıldızı altındadır. Dahilinde on sekiz, haricinde on bir yıldız vardır. Araplar, köpeğin ağzı üzerindeki yıldız *Şi'ra'l-'abūr* ve ya *Şi'ra'l-yemānī* derler, *ḳadr-i evveldendir*. Cahiliyye devrinde bir kavmin buna ibadet ettiği belirtilmiştir. Bu köpek, feleği ortadan aşar. Samanyolundan *Süheyl* katında geçtiği için *Şi'ra'l-'abūr* denmiştir. Köpeğin çengeli olan yıldız *Mirzemü'l-'abūr*, hariçte dik bir sıra üzerindeki dört yıldız *Ferd*, bağrında, oyluğunda ve kuyruktaki dört yıldız *'Azārā*, hariçteki iki parlak yıldız *Hıṣār* ve ya *Muḥallifin* denir, çünkü iki kişinin bu yıldızlardan biri için yemin ettiği söylenir. Bunlar *Süheyl*den önce doğarlar. Bir kişi bunun *Süheyl*den önce doğduğunu, diğeri de bunun *Süheyl* olduğunu söylemiştir. Bu yıldızı bilen bir kişi ise bunun *Süheyl* olmadığını söylemiştir. Bu yıldızın üzerine yemin edildiği için *Muḥallifin* adı verilmiştir. (bkz. vr. 27ab)

6. **Kelb-i aşgar:** Buna *Kelb-i mukdim* de denir. Çok parlak iki yıldızı vardır. Birincisine *ḳadr-i evvelden* olan *Şi'ra's-şāmī* ve ya *Şi'ra'l-ğumeyşā* denir. Çünkü *Süheyl*in kız kardeşidir. Diğeri *Mirzem* denir. Bu iki yıldız *Zerā'-ı maḳbūz* denir, çünkü *Zerā'* arkasından yarımır. Bunlar *Tev'emeyn* üzerinde duran iki parlak yıldızdır. (bkz. vr. 27b-28a)

7. **Sefîne:** İki kanatlı bir gemi şeklindedir. *Kelb-i ekber* arkasından doğar. Kırk beş yıldızı vardır. Batlamyos'a göre güncydeki kanat üzerindeki yıldız *Süheyl* denir. *Ḳadr-i evvelden* parlak bir yıldızdır. Rum taraflarında görünmez, Yemen tarafında görünür. (bkz. vr. 28a)

8. **Şucā':** Güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklindedir. Dahilinde yirmi beş, haricinde iki yıldız vardır. *Şi'ra'l-ğumeyşā* ile *Ḳalbü'l-esed* ortasındadır. (bkz. vr. 28a)

9. **Bāṭiye:** Çanak gibi dairesel bir şekildir. *Kās* da denir. Yedi yıldızı vardır. Bunun yıldızına *'Aczü'l-esed* ve ya *'Arşü's-simāk* denir. (bkz. vr. 28ab)

10. **Ġurāb:** *Şucā'* yıldızı arkasında, bir karga şeklindedir. Yedi yıldızı vardır. *Şucā'* yıldızlarından birini gagası ile tutmuştur, buna *Minḳārü'l-ğurāb* denir. *Ḳadr-i şālīş* dendir. (bkz. vr. 28b)

11. **Ḳanşūrus:** Yarısı at, yarısı insan şeklindedir. Bir elinde iki salkım, diğeri elinde de *Sebu'* yıldızının ayaklarını tutar. Otuz yedi yıldızı vardır. Karnı üzerindeki parlak yıldız *Baṭnü'l-Hūt* derler, sağ tırnağı üzerindeki yıldız *Hıṣār*, elindeki yıldız *Vezn* denir. Bunlar *Muḥallifin* denen yıldızlardır.

Müstensih bu yıldızla ilgili bir hikâye anlatmıştır. Bin altmış yedi yılında, batı taraflarında, gökten çok parlak bir yıldız düşmüş. Bir yıl geçtikten sonra batıdan gelen tüccarlar, bunun *Kanțûrus* şeklinde bir hayvan olduğunu, Mesne adasına düşüp insanları ve hayvanları öldürdüğünü, daha sonra toprakla üzerindeki insanı vurup öldürdüklerinde atın da öldüğünü, ölünün şehir şehir dolaştırıldığını söylemişler. (bkz. vr. 28b-29a)

12. *Sebu'*: On dokuz yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

13. *Micmere*: Buhurdan anlamındadır. Yedi yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

14. *İklil-i cenübî*: On üç yıldızı vardır. *Fekkeye İklil-i şimālî* dendiği için buna *İklil-i cenübî* denmiştir. Arapların *Kubbe* adını verdikleri *Şanevber*, yani koz ağacı şeklindedir. (bkz. vr. 29b)

15. *Hût*: Büyük bir balık şeklindedir. Dahilinde on bir, haricinde altı yıldızı vardır. Ağzındaki parlak yıldız *Femü'l-Hût* denir, *kadr-i evveldendir*. (bkz. vr. 29b)

Bütün takımyıldızlar kırk sekiz, bunlardaki toplam yıldızlar ise bin yirmi ikidir.

9. FELEKÜ'L-EFLÂK

Bütün felekleri çevrelediği için *felekü'l-eflāk* denmiştir. *Felek-i a'zam* da denir. Ehl-i şer, 'arş-ı 'azîm der. Bir adı da *felek-i atlastır*. Bunda hiç yıldız yoktur. Doğudan batıya, *kuṭb-ı şimālîve kuṭb-ı cenübî* olmak üzere iki nokta üzerine hareket eder. Devrini yirmi dört saatte tamamlar. Bunun hareketiyle beraber bütün felekler hareket eder. Bazılarına göre *felek-i a'zam* elips şeklindedir. Bunun hareketi zorunludur. Oysa feleklerin hareketi duruşlarına göredir. Eğer bu doğru olsaydı anasır ve arz da hareketli olurdu. Demek ki hareketin sebebi nefsanîdir, cismanî değildir. *Felek-i a'zamın* hızı, insanın bildiği bütün nesnelerin hızından fazladır. *Felek-i a'zam*, bütün felekleri, kürre-i narı, havayı, ayı ve arzı kapsar. Hepsi, birbirini çevreleyen on üç küredir. Allah, birbirini kapsayan yuvarlak şekilli oldukları için cisimleri *kerî* yaratmıştır. (bkz. vr. 35b)

Şükr: Bilginler *Şükr* adlı bir yıldız ortaya çıkarmışlardır. Yıldız falına bakmak için gerekli bir yıldızdır. Bu yıldız hızlı hareket eder. Bir ayda bütün âlemi dolaşır. Önemli bir iş yapılacağı zaman yardımcı olması için bu yıldızı görmek gereklidir. Böylece kişi düşmanını yener, bütün istekleri gerçekleşir. Metinde şekli verilen daireden, her gün nereden doğduğu ve hangi yerde olduğu çıkarılabilir. (bkz. vr. 36b)

3.2. MELEKLER, CİNLER

Da'vet-nâme'de oldukça fazla sayıda melek ve cin ismi geçmektedir. Dîvân edebiyatında da geçen melekler hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir¹⁰³.

103 Bu konuda geniş bilgi için bkz. Gustav Davidson, *A Dictionary of Angels*, 2.bs. (New York: The Free Press, 1968), xi-xxix; Arthur Marmorstein, "Angels and Angelology," *Encyclopedia Judaica*, 4.bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 2:956-977; Gershom Scholem, "Demons, Demonology," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 5: 1521-1533; L.H.Gray ve diğerleri, "Demons and Spirits," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 4:565-636; L.B., "Angelology," *The Jewish Encyclopedia*, (New York:

Davidson, incelediği yardımcı din kitaplarında birçok melek isminin geçtiğini, bu isimlerin çoğunun birbirlerinin ikilemesi veya bozulmasıyla oluştuğunu belirtmektedir. Bu metinler onu diğer ilgili kaynak ve metinlere götürmüştür. Bunlar; apokaliptik (vahiyle ilgili), kabalistik (Yahudi mistik geleneği), Talmudik (Müsevilerin kanun ve tefsir kitabı), gnostik (hristiyanlığın başlangıcında rûhani sırları bilmek iddiasında olan dini fırkalar), patristik (eski kilise ileri gelenlerine ve yazdıklarına ait), Merkabah (Yahudi mistik) ve kara büyü el kitaplarıdır. Melek isimlerinde, bir dilden diğerine geçerken, bir nüshadan diğerine kopya edilirken metatezler ve tekrarlamalar meydana gelmiştir. Örneğin Uriel; Sariel, Nuriel, Uryan, Jehoel, Owreel, Oroiael, Phanuel, Eremiel, Ramiel, Jeremiel, Jacob-israel olarak değişmiştir.

Melek, Arapçada haberci anlamına gelen, eski bir Sami kelimesidir. İslâma göre insandan üstün üç çeşit canlı varlık vardır: melek, şeytan, cin. Bunların insandan farklı olan en önemli özellikleri tşk maddeden oluşmalarıdır. Tutku ve kırgınlık gibi insanî özellikleri yoktur. Yemekleri tesbîh ve içecekleri takdîstir. İşleri, Allah'ın adını tekrarlamaktır. Meleklerle gök halkı ya da kalabalık da denir. Allah'ın koruyucularıdır, isteklerini yerine getirir ve emirlerine itaat ederler. Allah'a ibadet eder ve bundan yorulmazlar. Ondan önce söz söylemezler ve onun emri ile iş görürler.

Melekler, bilgi ve güç yönünden insandan üstündür. Allah'a bağıdırlar ve onun mesajlarını insanlara taşırlar. Bazıları ise koruyucu, danışman, rehber, hakim, tercüman, ahçı, avutucu, çöpçatan, ve mezar kazıcı olarak insanlara hizmet ederler. Meleklerin mekânları göğün çeşitli katlarıdır. Melekler ölümsüzdür, fakat sonsuza dek kalıcı değildirler. Hergün dünyaya inip insan vücuduna ve rûhuna hizmet ederler. Her insanda bir iyi, bir kötü melek yaşar. Melekler bütün insanların geleceğini bilir. İnsanlar, meleklerin bu özelliğini büyülerde kullanmışlardır.

Kur'ân'da meleklerin hangi maddeden yaratıldıkları belirtilmemiş, cinlerin ise ateş maricinden (yalınından) yaratıldığı belirtilmiştir. Hz. Ayşe'nin naklettiğine göre Hz. Muhammed, meleklerin nûrdan, cinlerin ateş maricinden yaratıldığını söylemiştir. İbn 'Abbâs'tan nakledilen hadîse göre, üreyen melekler topluluğuna cin denir. Üreme, cin ve şeytanların özelliğidir. Cinler, kendilerine Hz. Adem önünde secde etmeleri emredilenlerdendir. Cinler hem iyi, hem kötüdür. İmana erebilirler. Peygamber, insanlara

Ktav Publishing House Inc., t.y.) 1: 583-597; K., "Demonology," *The Jewish Encyclopedia* (New York: Ktav Publishing House Inc., t.y.) 4: 514-521; D.B. MacDonald, "Melaïke," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Maarif Basımevi, 1972) 7: 661-664; D.B. MacDonald, "Cin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 192-193; D.B. MacDonald, "İfrit," *İslam Ansiklopedisi* 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 940-941; D.B. MacDonald, "Gul," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 4: 822-823; Halim Sabit Şibay, "Cebail," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 41-42; A.J. Wensinck, "Mikail," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 308-309; A.J. Wensinck "Azrail," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1979) 2: 156-158; A.J. Wensinck, "İsrafil," *İslam Ansiklopedisi*, 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 1127-1128; A.J. Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Harut ve Marut," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 5/I: 305-306; Ahmet Saim Kılavuz, "Azrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 4: 350-351; Yusuf Şevki Yavuz, Zeki Ünal, "Cebail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 202-204.

- olduğu gibi cinlere de gönderilmiştir. Bunların bir kısmı cennete gireceklerdir. Affedilmeyenler ise günahları kadar cehennemde yanacaklardır. Cinlerin bir tek ferdine cinnî denir.
- Gûl, İfrit ve Si'lat cinlerin farklı sınıflarındandır. Kur'ân'da, İblis'in cinlerden olduğu ve rabbinin emrinden çıktığı belirtilmiştir. Şeriat, sihir ve büyüde cinlerin etkisini kabul eder, fakat bunun caiz olup olmadığı konusunda birbirine uymayan hükümler bulunur. Cinlerin folklorik açıdan incelenmesinde en önemli nokta, sihir ve büyüde tuttukları yerdir. Tılsım kitapları halk edebiyatının büyük bir kısmını oluşturur.

Meleklerin en büyükleri dört *hameletü'l-'arş* meleğidir. Kıyamet gününde bunların sayıları ikiye katlanacaktır. Görevleri Allah'ı övmenin yanı sıra inananlar için yalvarmaktır. Müslüman efsanelerinde insan, öküz, kartal ve aslan şeklinde geçerler. Birincisi insanlar, ikincisi evcil hayvanlar, üçüncüsü kuşlar ve dördüncüsü vahşi hayvanlar için yalvarır.

Kerrübîyün melekleri gece ve gündüz Allah'ı överler. Bunlara *muḳarrebün* da denir. İblis'in saldırılarından uzakta, göğün ayrı bir yerinde yaşarlar.

Diğerlerinden farklı özellikleri ve isimleri olan dört büyük melek vardır: *Cebrâil*, *Mikâil*, *Azrâil* ve *İsrâfil*. Bunlar, dünyanın sonu geldiğinde en son ölecek meleklerdir.

Cebrâil, bunların hepsinden üstündür. Cibrîl veya Cebrîl olarak da geçer. *Muḳarreb* meleklerdendir. Sadece peygamberlere görünür. Allah ile peygamberler arasında elçilik yapar; Allah'ın emir ve vahiylerini peygamberlere, özellikle Muhammed'e ulaştırır. Cebrâil'in dünyanın dirliğini gözetleyen yardımcıları vardır. Hepsi safrân tüylerle kaplı yüz küçük kanattan oluşan altı büyük kanadı ve isyan eden kavimlere karşı kullandığı iki kanadı vardır. Bazı metinlere göre ise on altı bin kanadı vardır. Gözleri arasında güneş, saçları arasında ay ve yıldızlar parlar. Her gün üç yüz altmış kez *Bahrü'n-nûr*'a girer, her çıkışında kanatlarından milyonlarca damla düşer ve *Rûḥānîyâ* adlı melekler oluşur. Mikâil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Mikâil, Mikâl ve Mikâin olarak da geçer. Vücut için yemek, akıl için bilgi sağlamakla yükümlüdür. Bütün doğa kuvvetlerini kontrol eder. Her gözünden, Allah'ın her damlasından Mikâil'e benzer melekler yarattığı binlerce gözyaşı dökülür. Bunlar karar gününe kadar Allah'a övgü şarkıları söyleyerek yeryüzünü gözleyen *kerrübîyün* melekleridir. Mikâil'in yardımcıları olarak yağmuru, bitkileri, meyveleri kontrol ederler; yeryüzündeki her bitki, her ağaç, her su damlası onların gözlemi altındadır. Sadece Allah Mikâil'in şeklini ve kanatlarının sayısını bilir. Her birinde bir milyon yüz, bir milyon ağız ve bir milyon çeşit lisân ile Allah'ın adını anan milyonlarca dili vardır. İsrâfil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Azrâil, dört *muḳarreb* melekten ölüm meleğidir. İzrâil olarak da geçer. Bütün dünyayı kaplayacak büyüklüktedir. Başı en yüksek göğe ulaşır. Dördüncü ya da yedinci gökte nûrdan bir makamı vardır; ayaklarından biri buradadır. Diğerisi ise cennetle cehennem arasındaki köprü üzerindedir. Yetmiş bin ayağı olduğu da söylenir. Dört bin kanadı vardır. Vücudunda bütün canlıların sayısı kadar göz ve dil bulunur. Ne zaman bir canlı ölürse, bu gözlerden biri kapanır. Dünyanın sonunda sadece dört büyük melek canlı kalacağı için sadece sekiz gözü açık kalacaktır. Her biri özel bir canlı sınıfına ait dört yüzü vardır; kafasındaki yüz

peygamber ve melekler, göğsündeki inananlar, sırtındaki inanmayanlar ve ayakındaki cinler sınıfına aittir.

İlkin o da ötekiler gibi bir melekti. Allah insanı yaratmak istedi, bunun için Cebrâil'e toprağın unsurlarından bir avuç almasını emretti. Fakat İblîs tarafından karıştırılan toprak öyle karşılık verdi ki, ne Cebrâil, ne Mikâil, ne de İsrâfil aldıkları emri yerine getiremediler. Fakat Azrâil başarılı oldu. O zaman Allah onu, yüreğinin sertliğinden dolayı ölüm meleği yaptı. Ölüm meleği olmasının bir nedeni de kuvvetidir. Allah ölümü yarattığı zaman seyretmeleri için melekleri çağırdı. Melekler ölümün kuvveti karşısında kendilerinden geçtiler ve bin yıl süreyle baygın kaldılar. Allah Azrâil'i ölüme hakim kıldığını belirtti.

Azrâil, Allah'ın emri olmadan hiçbir iş yapmaz. Allah'tan, üzerinde ölecek kişilerin adlarının yazılı olduğu yaprakları aldıktan sonra can alır. Bazılarına göre ise bir koruyucu melek gelir ve onu ölecek kişinin zamanının azaldığı konusunda uyarır. Melek, ölen kişinin adını bazılarına göre beyaz, bazılarına göre siyah renkle deftere yazar, fakat ismi yazılı yaprak arştan düşünceye kadar bekler. Bazılarına göre ise, yeryüzünde yaşayan, gökte ise ölü olan kişinin adının yazılı olduğu yaprak, ölümünden kırk gün önce düşer. Bir başka inanca göre bir melek, Allah tarafından gönderilen ve üzerinde o yıl ölecek kişilerin adları bulunan listeyi Şaban ayının ortasındaki kader gecesinde Azrâil'e getirir. Rûhunu teslimde direnen ve ölüm meleğinin keyfî hareket ettiğini ileri süren insanlar vardır. O zaman melek Allah'ın huzuruna gelerek meseleyi anlatır. Allah ona delil olarak üzerinde *Besmele* yazılı bir cennet elması verir, insan bunu görünce rûhunu teslim eder. Bundan başka, ölüm meleği rûhunu almak için insanın boğazına girmek isteyince, ölmek üzere olan zikre başlar ve kapıyı kapar. Melek Allah'ın huzuruna çıkar; Allah ölecek olanın elini yakalamasını söyler. Bu el o sırada sadaka veriyorsa, kapı bu sefer meleğe kapanır. Sonunda melek ele Allah'ın adını yazar, böylece can vermenin acısı duyulmaz olur ve melek rûhu almak için girebilir. Yardımcı melekler bu rûhu göğün en yükseğine götürür, sonra mezarda vücudun yanına koyarlar. Eğer ölen mümin değilse rûhu şiddetle vücuttan koparır. Göğe götürülen rûhun önünde semanın kapıları kapanır ve rûh yeryüzüne atılır. Ölüm meleği, hayattan ayrılan herkesin yanında bulunur. Bazıları bunu, Azrâil'in yardımcıları olduğu, bunların rûhu boğaza kaldırdıkları, Azrâil'in de gelip rûhu aldığı şeklinde açıklarlar.

Azrâil rûhları, inanan ve inanmayan olmalarına göre acıma ya da ceza meleklerine gönderir. Azrâil'in Allah'ın izniyle rûhları çağırdığı, rûhların gelip elinin iki baş parmağı arasına yerleştikleri de söylenir. Bazılarına göreyse Azrâil, inanan rûhları sağ eliyle misk kokulu beyaz ipek içinde toplar ve cennete gönderir. İnanmayanları ise ziftli eski bir kumaşa doldurarak cehennem derinliklerine gönderir. Hiç kimse Azrâil'den kaçamaz, büyüyle bile onu aldatmak imkansızdır.

İsrâfil, Kur'an'da sûru üfleyecek melek olarak tanımlanır. Sûr meleği olarak isimlendirilmesinin nedeni "Üfle!" emri geldiği anda çalabilmek için sûru daima ağzında bulundurmasıdır. İsrâfil'in kıyamet günü herkesten önce uyandırılacağı söylenir. Kudüs'te ölümlere hayata dönüş işaretini verecektir. İlk üflemede dört büyük melek dışında yer ve

gökteki herşey ölecek, yerle bir olacaktır. İkinci üfleme tekrar diriliş üflemesidir. Sûrun etrafında toplanan bütün rûhlar bu sesi duyacaklardır.

Ayakları yedi kat yerin altında, başı arşın sütunlarına erişen çok büyük bir melektir. Dört kanadından biri doğuyu, biri batıyı, biri yeryüzünü örter, biri ile Allah'ın celâline kendini korur. Bedeninde kıllar, ağızlar ve diller vardır. Cehennemin görüntüsü karşısında o kadar çok ağlamıştır ki, Allah ikinci bir Nuh tufanı olmasın diye gözyaşlarını durdurmuştur.

Münker ve **Nekîr** adlı, kabirde ölüleri sorguya çeken ve gerekirse cezalandıran meleklerin ismine Kur'ân'da rastlanmaz, bu isimler hadîste geçer. İnsan gömülüp yalnız kalınca bu melekler yanına gelip otururlar ve ölüyü sorguya çekerler.

İnsanlar gece ve gündüz **Hıfz** meleklerince insan, cin ve şeytandan korunurlar ve bütün işleri bu melekler tarafından yazılır. İki gece ve iki gündüz meleği olmak üzere dört tanedirler. Güneşin doğuşu ve batışında yer değiştirirler. Bazılarına göre ise, sürekli insanın yanında olan beşinci bir melek daha vardır. Bu iki melekten biri sağ ve biri solda ya da biri ön ve biri arkada durur, geceleyin ise biri başucu biri ayakucunda durur. Güneşin doğuş ve batış saatleri tehlikelidir, çünkü cinlerin dolaştıkları saatlerdir. Mümin, bu saatlerde duasını yapıyorsa cinlere karşı emniyetlidir, dua onu korur. Dua bitmeden diğer melekler yanına gelirler. Bu dört koruyucu meleğin yanısıra altı melek daha vardır. Biri gururlu olduğunda insanın saçını çeker; diğeri yılanların girmemesi için ağzının önünde durur; diğeri ikisi gözlerini korur; son ikisi dudaklara yerleşir ve dua kelimelerini dinlerler. Bunların bir görevleri de insanların işlerini yazmaktır. Sağ taraftaki iyi, sol taraftaki ise kötü işleri yazar. Kişi iyi iş yaparsa sağdaki melek hemen yazar; günah işlediğinde ise aynı melek arkadaşına hemen yazmaması, af dilemesi için altı yedi saat beklemesi konusunda yalvarır. Bu melekler sorumlu oldukları kişinin öldüğünü görünce ne yapacaklarını bilemezler. Allah'a yalvarırlar. Allah onlara mezara gitmelerini ve karar günü bu kişinin iyilikleri arasında sayılacak tesbîh, tekbîr ve takdîsi tekrarlamalarını söyler. Bu melekler **Kirāmen Kātibîn** ve **Mu'aḳḳibāt** olarak da geçer.

Allah'ın isminin zikredildiği meclisleri gezen **Seyyāḥūn** melekleri vardır. Kulların hataları için Allah'tan af dileyerek yalvarırlar. Bunlar, resim ya da köpeğin olduğu yere girmezler.

Hârut ve **Mârut** adlı melekler hakkında Kur'ân'da açıklayıcı bilgi yoktur. Bu melekler hakkında dokuzuncu yüzyıldan itibaren anlatılan hikayeler vardır. Allah'a itaat etmekten vazgeçince, onun gazabıyla Bâbil'de bir kuyuya hapsedilmişler, ölümlülere büyü sanatını öğretmişler, fakat insanları kendilerini taklit etmemeleri için uyarmışlardır.

Cennet ve cehennem kesin tanımı bulunmayan meleklerle doludur. Cennetin kapısında **Rıdvan** adlı melek durur. Hûrilerin ise hangi sınıfa sokulabileceği bilinmemektedir. Cehennem, **Mâlik** adlı korkunç melek tarafından korunur. Sayıları on dokuz olan zebanîler onun yardımcılarıdır. **İblîs** cinlere hükmeden kötü melektir, oğlu yardımcısıdır.

Şeytan veya İblîs, önceleri **Hâris** adlı bir melek imiş. Allah, Adem'i yaratıp bütün meleklerle secde etmelerini emredince hepsi secde etmişler. Fakat meleklerin en ulusu ve

hocaları olan Hâris, kendisinin cin olup ateşten yaratıldığını, bu nedenle topraktan yaratılmış olan Adem'e secde etmeyeceğini söyleyerek Allah'a asi olmuş. Allah da onu şeytan kılığına sokmuş ve lanetlemiştir. Şeytan, insanın son nefesinde susuzluğundan faydalanarak su teklif edip karşılığında imanını istemiş. Bu nedenle ölüm döşeginin yanında su bulundurulur ve devamlı dudakları ıslatılır.

Kazvîni'ye göre, yedi gökte çeşitli melek gurupları vardır; dünyayı çevreleyen birinci gökte *İsmâîl* adlı meleğin emrinde inek şeklinde melekler, ikinci gökte *Mihâîl* adlı meleğin emrinde kartal şeklinde melekler, üçüncü gökte *Sa'adiyâîl* adlı meleğin emrinde akbaba şeklinde melekler, dördüncü gökte *Salsâîl* adlı meleğin emrinde at şeklinde melekler, beşinci gökte *Kalkâîl* adlı meleğin emrinde huriler, altıncı gökte *Samahâîl* adlı meleğin emrinde genç erkekler, yedinci gökte *Rubâîl* adlı meleğin emrinde erkekler vardır. Son olarak cennetin ötesinde birbirlerini tanıyamayacak kadar çok sayıda melek vardır. Çakan şimşek sesine benzer seslerle farklı dillerde Allah'ı överler.

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler Ve Cinler

Yazıcıoğlu Mehmed, yer ve göğün yaratılışını anlatırken yedi gök yaratıldığında her birine bekçi olarak melekler konduğunu şöyle anlatmaktadır:

İşbu yedi göğe yedi pâsübân
Kodu kim zabt ola ehl-i âsümân
Evvelinin adı İsmâîl idi
Sânisinin adı Menhâîl idi
Sâlisinin adı Sadâîl idi
Râbiinin adı Salsâîl idi
Hâmisinin adı Kelkâîl idi
Sâdisinin adı Semhâîl idi
Sâbiinin adı Refrâîl idi
Kamusundan âlî Cebrâîl idi¹⁰⁴

Ferişteh, hur, huri, gılman, ervâh-ı kuds, kudsîler, melâik de denen melekler dîvân şiirinde birçok yönleriyle ele alınıp en çok sevgiliye benzetilir. Melek huylu, melek sîmâlî sevgiliyi ya da devrin padişahını melekler överler. Melekler, sevgilinin bulunduğu yeri, sarayı tavaf eder, kirpiklerini ve saçlarını eşiğine süpürge yaparlar, hacet dilemek amacıyla kapısının halkasına yapışıp yüzlerini sürerler. Bazen şair kendini meleğe benzetir. Sanki melekler ona alkış tutar, duasına amin derler. Ayrıca meleklerin tesbîh ve tehlîl içinde bulunmaları, Kabe'yi tavaf etmeleri, Adem'e secde kılmaları, hur ve gılman gibi cenneti tertib ve tanzimde görevlendirilmeleri, insanlara görünmemeleri gibi inanışlar işlenir. Tabiatla olup biten hadiseleri Allah, melekleri vasıtasıyla yapar¹⁰⁵.

¹⁰⁴ Yazıcıoğlu Mehmed, *Muhammediye*, haz. Amil Çelebioğlu, ([y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.]), 1: 84-85.

¹⁰⁵ İskender Pala, *a.g.e.*, 329; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 16-17; Ahmed-i Dâîn, *a.g.e.*, 142; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 22-23.

Ahmed Paşa: Gâh medh okur yuca der-gâhuna ervâh-ı kuds
Geh tutar saff-i mela'ik karşuna dîvân-ı 'îd¹⁰⁶

Ahmed-i Daî: Çü Rustem yâynı kurdu felekler
Atarlar yıldırım okın melekler¹⁰⁷

Allah'a en yakın olan dört büyük melek *kerrûbiyûn* melekleridir. Cebrâil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil adlı bu meleklerle *hamele-i 'arş* da denir.

Yahya Bey: Görünen şebnem değil lutf ile Ka'be yolların
Her gece şâmî gülâb ile sular Kerrûbiyân¹⁰⁸

Cebrâil: Cebrâil, edebiyatta Cibrîl, Cibrîl-i Rûh, Cibrîl-i Emîn, Rûhu'l-Emîn, Rûhu'l-Kuds, Rûh-ı Kudsî, Hümâ-yı Kudsî, Bülbül-i Kudsî, Tûti-i Kuds, Tâvûs-ı Arş, Tâvûs-ı Sidre isimleriyle anılır. *Sidretü'l-müntehâ*"da ikâmet eder. Şiirlerde en çok onun adına rastlanır. Miraç'ta Muhammed'i Arş'a dek götürmesi, kanatları vasıtasıyla uçuşu, Sidre'de ikamet etmesi, vahiy getirmesi, İbrahim'e ateşe atılacağı zaman yardım teklif etmesi, Meryem'i nefesiyle hamile bırakması ve Cennet varlığı oluşu özellikleriyle alınır. Kanatlarıyla sevgilinin güzelliğine bir gölgelik, Allah kelâmı konuştuğu için bülbül, tûtî ve Hümâ görevini yürüten bir kuş, Muhammed'in miraca çıkışı nedeniyle rehber olur. Bazen aşığın canı Cebrâil, sevgilisinin boyu da Sidre olur. Mutasavvıflara göre Cebrâil, akl-ı külldür¹⁰⁹.

Şeyh Galib: Rûhsun nefha-i Cibrîl ile tev'emsin sen
Sırr-ı Hak'sın mesel-i İsi-i Meryem'sin sen¹¹⁰

Mikâil: Rızıkların taksimi ile görevlendirilen Mikâil, rahmet yağdırır, rüzgârları estirir. Diğer bütün melekleri o idare eder¹¹¹.

İsrâfil: Adem peygambere ilk secde eden melek İsrâfil'dir. Kıyamete dek *Levh-i Maḥfûz*'a bakacak ve diğer üç meleğe ne yapacaklarını haber verecektir. Kıyamet gününü, haşr ve neşri Sûruyla haber verecektir. İlk üfürüşünde bütün canlılar ölecek, ikinci üfürüşünde ise hesap için dirileceklerdir. Edebiyatta ikinci üfürüşüyle tenasüp içinde ele alınır¹¹².

İzzet Molla: İzzet bu lây ki sûr-ı İsrâfil uyandıra
Geldi sabâh-ı haşre ne saht oldu hâb-ı çerh¹¹³

Azrâil: Canlıların rûhunu almakla görevli olan Azrâil'e Melekü'l-mevt denir. Kur'ân'da bu isimle geçer.

106 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 17.

107 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 142.

108 İskender Pala, *a.g.e.*, 291.

109 İskender Pala, *a.g.e.*, 97-98; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 349-350; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 23.

110 İskender Pala, *a.g.e.*, 97.

111 İskender Pala, *a.g.e.*, 349.

112 İskender Pala, *a.g.e.*, 262; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 144.

113 İskender Pala, *a.g.e.*, 262.

Eşref: Hasta-i hicrân olan korkar mı Azrâîl'den¹¹⁴

Azâzil (Şeytan): Azâzil, şeytanın melekler arasında yaşadığı ve henüz Adem peygambere secde etme emrini alıp da isyan etmediği zamanki adıdır. Bir efsaneye göre, Allah kâinatı yedi günde yaratırken her gün bir melek yaratmış, bunlardan ilki en büyük melek olup tavus şeklindeki Azâzil imiş¹¹⁵. Dîvân şiirinde rakîb şeytana benzetilir. Meleklerle birarada bulunamayışı, dua edilince kaçışı, müminin imanını çalmaya çalışması, Ramazan ayında elinin bağlanması, hamamlarda ve pis yerlerde bulunması gibi yönlerle anılır. Çirkin ve korkunç görünüşün sembolü olarak ele alınır. İnsan ile bu kötü rûh arasında mukayese yapılarak, insanın ondan daha kötü olduğu belirtilir. Bir görüşe göre şeytan, insanın kendi hırsı ve azmış nefsidir¹¹⁶.

Necati: Aldı sûfînin karârın gösterip yüzün rakîb
Sanki şeytân hastaya su gösterip îmân alır¹¹⁷

Nabi: Aybdır âkile şeytân beni aldattı demek
Kendi nefsimdir eden nefsim ilkâ-yı fesâd¹¹⁸

Şeytan gibi cin taifesine mensup olan gül de çirkin ve korkunç görünüşün ve kötülüğün sembolüdür.

Ahmed-i Daî: Niçe bir gül ile hem-râh olam ben
Niçe bir yol azup güm-râh olam ben¹¹⁹

Periler de cin taifesinin bir koludur, fakat gül ve diğerleri gibi çirkin olmayıp aksine çok güzeldirler. İnanişâ göre insana görünmezler, insandan kaçarlar, su, pınar ve çeşme başlarında mesken tutarlar, insanları buralarda çarparlar ve deli ederler. Bu nedenlerden dolayı edebiyatta, sevgili ile birlikte anılırlar¹²⁰.

Ahmed-i Daî: Geyik gördükde kuş gibi uçardum
Perî-veş âdemî görsem kaçardum¹²¹

Hârut ve Mârut: Büyü ve sihirde meşhur meleklerdir. Dîvân şiirinde Bâbil, Çâh-ı Bâbil, câdû, büyü ve sihirle beraber anılır. Sevgilinin gözleri, gamzesi ve saçları sihir konusunda Hârut ve Mârut'un ustası sayılır. Çâh-ı Bâbil, sevgilinin çene çukurudur¹²².

114 İskender Pala, *a.g.e.*, 64.

115 İskender Pala, *a.g.e.*, 64.

116 İskender Pala, *a.g.e.*, 469; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399-400; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.

117 İskender Pala, *a.g.e.*, 470.

118 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399.

119 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145-146.

120 İskender Pala, *a.g.e.*, 402; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 332-333; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.

121 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146.

122 İskender Pala, *a.g.e.*, 214-215; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 194-195; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

Ahmed Paşa: Sihr ta'lim eylemekde gamze-i câdû-yı dost
Çâh-ı Bâbilde eder Hârût-ı fettân ile bahs¹²³

Rıdvan: Cennetin kapıcısı ya da hazinedarı olan Rıdvan, Ravza-i Rıdvan tamlaması ile cennet yerine kullanılır. Sevgilinin güzelliğini, memduhun lutfunu ve sarayını övmek amacıyla anarlar¹²⁴.

Kirāmen Kātibīn: Kirāmen Kātibīn melekleri, görevlerinin yazıcılık olması nedeniyle anılırlar.

Ahmed Paşa: Ol hûr-ı perî-rû aşurub zulmini hadden
Yazmaz mı melek yoksa ol itdügi günâhı¹²⁵

3.2.2. *Da'vet-nāme*'de Melekler, Cinler

Melekler

Metinde melekler şu şekilde anlatılmıştır:

1. Duruş Şekillerine Göre Melekler:

- a. Salâtta,
- b. Rükûda,
- c. Sücûdda,
- d. Kuûdda

duran melekler olarak sınıflandırılmışlardır. (bkz. vr. 37a-38a)

2. *Hamele-i 'arş* melekleri: Dört tanedir:

1. İnsan şeklinde olanlar: Bunlar daima Allah'a dua edip insanlar için şefaet eder ve rızklarını isterler.
2. Öküz şeklinde olanlar: Bunlar daima dört ayaklı hayvanlar için dua edip rızklarını isterler.
3. Aslan şeklinde olanlar: Bunlar daima yırtıcı canavarlar için dua edip rızklarını isterler.
4. Kerkes kuşu şeklinde olanlar: Bunlar daima kuşlar için dua edip rızklarını isterler.

Hamele-i 'arş melekleri, meleklerin en şerefliisidir. Diğer melekler onlara saygı gösterirler, onlarla Allah'a tevessül ederler. Âyette belirtildiğine göre bu melekler kıyamet gününde sekiz tane olacaklardır (69/17). Ayrıca âyette "*Hamele-i 'arş* ve *muḳarrebūn* melekleri müminler için af dilerler" (4/7) ifadesini görmekteyiz. (bkz. vr. 38b-39a)

3. Rûḥ: Buna *Rûḥu'l-emîn* de denir. Kıyamet gününde diğer melekler bir saf olurken *Rûḥ* ayrı bir saf olacaktır (78/40). Bunun nedeni cüssesinin büyüklüğündendir veya Allah'ın emriyledir. Onun her nefesinden bir rûḥ yaratılır; *Rûḥ* diye adlandırılmasının nedeni budur.

Bu melek, felekleri döndürmeye ve *felek-i Kamer* altındaki anasıra, bitkilere ve hayvanlara müvekkeldir. Diğer meleklerden daha büyük, daha güçlü ve daha şerefliidir. Bazılarına göre yedi gök, yanında bir lokma kalır. 'Abd'ullâh ibn 'Abbâs'a göre bu meleğin

¹²³ Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

¹²⁴ İskender Pala, *a.g.e.*, 410; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 346; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

¹²⁵ Harun Tolasa, *a.g.e.*, 18.

bin tane başı vardır. Bu bin baştan her birinde bin yüz, her yüzde bin ağız, her ağızda bin dil bulunur. Bu diller yetmiş iki çeşit lisan ile Allah'ı tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 39a-39b)

4. *İsrâfil*: Allah'ın emrini başkalarına ulaştıran, cesetlere rûhları üfüren melektir. Elinde *Şûr* vardır. Boynuz biçimindeki *Şûrun* ağzı boru ağzı gibidir, gök ve yer arasını kaplayacak kadar büyüktür. Delikleri çoktur ve her bir delikte elli bin can vardır. Üfürülmeye hazır bir şekilde, daima arş yönüne bakar. *Şûrun* üç kere üfürülmesi gereklidir. Birincisinde tüm yerde ve gökde olanlar korkacaktır (27/87). İkincisinde bütün yaratıklar ölecektir ((39/68). Üçüncüsünde bütün yaratıklar tekrar dirilecektir (39/48).

İsrâfilin dört kanadı vardır; biri batıda, biri doğuda, biri yer ve gök arasındadır, diğeri yeryüzünü örtmüştür. Başı arşın altında, ayakları, yedinci yerden aşağıdadır. Önünde *Levh-i mahfûz* vardır. Allah bir nesneyi yaratmak istediğinde kaleme emreder, kalem onu *Levh-i mahfûza* yazar. *İsrâfil* de bu emri *Mikâile* götürür.

İsrâfilin *nefî-i rûh* ve *ilkâ-i kuvvet* etmede ona yardımcı olan melekleri vardır. (bkz. vr. 39b)

5. *Cebrâil*: *Maâm-ı kürsîde* bulunan *Cebrâil*in diğer adları *Emînü'l-vahy*, *Hâzinü'l-kuds*, *Rûhu'l-emîn*, *Rûhu'l-mukaddes*, *Nâmûs-ı ekber* ve *Tāvus-ı melâyikedir*.

Allah, onun diliyle dört kitap indirmiştir: Tevrat'ı Musa peygamber, Zebur'u Davut peygamber, İncil'i İsa peygamber ve Kur'ân'ı Muhammed peygamber üzerine. Ayrıca yine bu melek aracılığıyla on sayfa Adem peygamber, elli sayfa Şit peygamber, otuz sayfa İdris peygamber, on sayfa İbrahim peygambere göndermiştir. Metinde, Allah'ın yüz dört kitap indirdiği belirtilmiştir. Dört büyük kitapla beraber diğer dört peygambere gönderilen sayfalar da kitap olarak sayılmıştır.

Metinde, *Cebrâil*in, *Lût* kavminin ülkesi büyüklüğündeki altı ülkeyi, kanadının bir tüyü ile yerden kaldırıp göğe çıkaracak kadar kuvvetli olduğu belirtilmiş; öyle ki *Lût* kavmi, gökte meleklerin tesbîhini, melekler de bu kavmin horozlarının sesini duymuşlardır. Sonra onları başaşağı bırakmıştır. Kanatları çok kuvvetlidir; altı yüz kanadı vardır. Bir kavmi yok etmek için kullandığı iki kanadı daha vardır.

Dünyaya müvekkel olan yardımcıları vardır. Bunlar, insan ve hayvanlardan kötülüğü ve zararı uzaklaştırırlar. (bkz. vr. 39b-40b)

6. *Mikâil*: Bu melek, insanların hem bedensel, hem de rûhsal ihtiyaçlarına müvekkeldir; çünkü bedenlerin hayatı gıda ile, nefslerin hayatı hikmet ve marifet ile olur. Mekânı yedinci gökte, *baḥr-i mescûr* üzerindedir. Kanatlarının sayısı belli değildir. Ağzını açınca gökler, yanında bir lokma kalır. Eğer nûruyla tecelli etse kâinat batar.

Yardımcıları vardır; anasıra ve yaratılmışlara *kuvvet-i kıyâm* vermek onların şanındandır. (bkz. vr. 40b-41a)

7. *'Azrâil*: Hareketi durdurmaya ve rûhları almaya müvekkeldir. Makamı aşağı göktedir. Başı, göğün en tepesinde, ayakları yedi kat yerden aşağıdadır. Yüzü, *Levh-i mahfûz*dan yanadır. Yeryüzü, onun gözünde bir tepsi gibidir. Ecel saati gelen kişinin rûhunu ya kendisi veya yardımcıları vasıtasıyla alır. (bkz. vr. 41a)

8. *Kerrübîyün* melekleri: Bunlar *melâyike-i mukarrebündur*; *hazîre-i Kuds*'de toplanıp ibadet ederler ve başkasına iltifat etmezler. Bazı kitaplarda belirtildiğine göre birinci feleğin melekleri inek, ikinci feleğin melekleri tavşancıl, üçüncü feleğin melekleri kerkes kuşu, dördüncü feleğin melekleri at, beşinci feleğin melekleri kızlar, altıncı feleğin melekleri oğlanlar ve yedinci feleğin melekleri erenler şeklindedir. Yedinci felekten yukarıdaki meleklerin sayısı bilinmeyecek kadar çoktur ve çokluklarından birbirlerini bilmezler. Hızır peygamber, bunları çeşitli dillerde tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 41a-41b)

9. *Kirāmen Kātibîn* veya *Hıfz* melekleri: Allah katında mükerrerrem oldukları için *Kirāmen* ve kulların amellerini yazdıkları için *Kātibîn* diye adlandırılmışlardır. Bunlar kulların yaptıklarını ve kalplerinden geçenleri bilirler; iyi niyeti güzel, kötü niyeti ise pis kokuyla bilirler.

Hıfz melekleri iki tanedir; sağ taraftaki iyilikleri, sol taraftaki kötülükleri yazar. Sağ taraftaki *Hıfz* meleği soldakine hükm eder; belki kişi tövbe eder düşüncesiyle kötü niyeti yedi saat geçmeden yazdırmaz. Sağdaki meleği koruyan ve yanından hiç ayrılmayan üçüncü bir melek daha vardır. Bu melek, elindeki nûrdan mızrak ile onu ecinne kötülüğünden korur.

Bir insan öldüğü zaman Allah, bu meleklerle, "Kulumun kabri üzerinde durun, onun için kıyamete kadar dua edin!" diye emreder. (bkz. vr. 41b)

10. *Mu'aqqıbāt* melekleri: Bunlar yeryüzüne bereket ile inerler ve rûhları insanoğlunun ameline (yaptığı işlere) göre göğe çıkarırlar. (bkz. vr. 41b)

11. *Münker* ve *Nekîr* melekleri: Bunların bedenleri siyah, gözleri mavidir ve oldukça heybetli meleklerdir. Kabre girerler ve ölüyü sorguya çekerler. (bkz. vr. 41b)

12. *Seyyāhūn* melekleri: Bunlar devamlı *zikru'llāh* ve ilim meclislerini arayıp buralarda bulunurlar. (bkz. vr. 42a)

13. Çeşitli işlere müvekkel olan melekler: Bir insana sayısız melek müvekkeldir ve bunların çeşitli görevleri vardır.

Bazıları kâinatın ıslahına çalışır ve kötülükleri kovmaya müvekkeldir. Bazı melekler amel etmeyince gıda istenilen vasıflarda olmaz. Ayrıca, yemek yiyen kişiye gerekli şekilde yararlı olmaz. Gıdalar cansız olup tek başına hareket edemedikleri için bu melekler aracılığıyla et ve kemiğe götürülür. Bir melek vücudun ısısı için orada oruca başlar. Bir melek *şüret-i dem* götürür. Bir melek eti, kemiği ve damarları temizler. Bir melek kemiğe gerekli olanı kemiğe ve ete gerekli olanı ete yapıştırır. Bir melek yuvarlak, yassı ve boşluğu olan uzuvlarda boşluk kalmaması için yapışmayı kontrol eder, çünkü eğer herhangi bir uzva uygun olan gıdadan başka bir nesneye eksik ya da fazla giderse şekli değişik ve çirkin olur. Gıdanın incesi göz kapaklarına, katıksız olanı göz bebeğine, kabası oyluklara, katısı kemiğe yapışır. Bu işlem gıdanın değeri ve uygunluk şekline göre olur. Gıda her uzva uygun olan şekliyle kendini gösterir, bazı uzuv küçükken olduğu gibi kalır, büyümmez. (bkz. vr. 42a)

Davet edilen ve müvekkel melekler ve cinler metindeki sırasıyla alınmışlardır. Bu meleklerin dışında birçok melek daha vardır.

Davet Edilen Melekler:

14. **Melek-i Ahmer:** *Şems Hamel* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 46a)
15. **Melek-i دنهش :** *Şems Şevr* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 47a)
16. **Melek-i ميططرون :** *Şems Cevzā* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 48a)
17. **Melek-i Meymūn-ı a'zam:** *Şems Sereṭān* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 50a)
18. **Melek-i شهرش :** *Şems Esed* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 51a)
19. **Melek-i سپد :** *Şems Sünbūle* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 52b. 52b'de سيدون olarak yazılmıştır.)
20. **Melek-i ابي احنف :** *Şems Mīzān* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 54a)
21. **Melek-i Ebyaž:** *Şems 'Aḳreb* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 55b)

Müvekkel Melekler:

22. **صحابا عايل :** *Şems Hamel* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından gelip güneşe nazır olur. Bu meleğin emrinde üç yüz bin melek, bunların her birisinin emrinde üç yüz bin melek ve bu meleklerin her birinin emrinde on beş bin cin vardır. (bkz. vr. 46a)
23. **نفاغاييل :** *Şems Şevr* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Arş altından *rūḥāniler* makamından inip güneşe nazır olur. Bu meleğin hükmünde yedi yüz bin melek, bu meleklerin her birinin emrinde yedi yüz bin melek, bunların da her birinin emrinde yedi yüz bin cin vardır. *Şems Şevr* burcuna gelince Allah'ın emriyle otuz gün boyunca birçok işe başlarlar. (bkz. vr. 47a)
24. **Adı yazılmamış melek:** *Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrūbiyyūn* makamından inip güneşe müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde iki yüz bin tekvîn vardır. Bu tekvînler cinler üzerine müvekkeldir. (bkz. vr. 48a)
25. **سخيطاعايل :** *Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından *rūḥāniler* makamından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyar beş yüz milyon melek, bunların her birinin emrinde yüzbinlerce melek ve bunların da emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bu melekler *Şems Sereṭān* burcuna gelince yeryüzüne inip bitkilere ve hayvanlara müvekkel olup iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 50a)
26. **طعاهاكاييل :** *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Sidretü'l-müntehadan* bir melek inip müvekkel olur. Emrinde on beş bin kez () melek,

bunların her birinin emrinde sekiz yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yedi yüz yetmiş yedi cin vardır. Cinler yeryüzüne inip esbaba müvekkel olup etki ederler. (bkz. vr. 51ab)

27. طماحنيايل : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Levh-i mahfûz* altından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde iki yüz yirmi iki bin melek ve bunların her birinin emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bunlar eşyalara iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 52b)

28. طهماطورايل : *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *melik-i a'lâdan* inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon sekiz yüz bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi dört bin melek ve bunların da her birinin emrinde yetmiş bin cin vardır. Bunlar yeryüzüne inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 54ab)

29. طمعاعايل : *Şems 'Akreb* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrubiyyûn* makamından inip müvekkel olur. Bu feriştenin emrinde iki milyon dört yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde üç yüz otuz bin cin vardır. Kâinata etki ederler. (bkz. vr. 55b-56a)

30. کنهاطاييل : *Şems Kavş* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle yedinci gökten *makâm-ı a'lâdan* inip müvekkel olur. Emrinde altmış dört milyar melek, bunların her birinin emrinde dört milyon dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yüz yirmi beş bin cin vardır. Bunlar zemine inip etki ederler. (bkz. vr. 57ab)

31. طهماكهاعايل : *Şems Hût* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *makâm-ı a'lâdan Kerrubiyyûn* meleklerinden bir melek inip müvekkel olur. Bunun emrinde doksan dört bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi bin melek ve bunların da her birinin emrinde seksen sekiz bin cin vardır. Kâinata inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 61a)

32. غينورش : *Kamer Şeraṭeyn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 63a)

33. کهماطينهورش , طهماالينوحوش , عجبكالينورهقرش , کنحالينهورش , طنحاهيشورهورش , حنطاهاهپينورش : *Şeraṭeyn* menziline müvekkel meleşini davet etmek için okunması gereken yedi melek isimidir. (bkz. vr. 63ab)

34. قبطاييل : *Kamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 64a)

35. غمالاهاور , کماطاهور , ستهماطاهور , سقلاهاور , غرطاهاور , صحکنياهور , کطعاهاور , غنطابنياهور : *Kamer Buṭayn* menzilineyken iki kişi arasında sevgi yaratmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 64b)

36. سممقاطورش : *Kamer Şüreyyā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65a)

37. کماطارهورش , سينطاعارى , قيمينو , لافيماطارنور , فيمياطابستارد , کماعليبور , طارهاغاك , مفيطارايل : *Kamer Şüreyyā* menzilineyken bir kişiyi yoldan döndürmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 65b)

38. ايزطاييل : *Kamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65b-66a)

39. *Kamer Deberān* menzilineyken bir kimseyi yoketmek veya öldürmek için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 66a)

40. *Kamer Hek'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 66b)

41. قطبارطاييل , قطبارطارييل , ستمهاطاييل , بقاطاعاييل , بوطارعاييل , مكاكاييل , محاطاهاييل , محاراييل , وراغاراييل , شماطاغاييل , فهااييل , فهاغاراييل , فلاتوراييل , ولالاساييل , عرياطاييل , قلاطاماييل , عورجاييل , كبراكاييل , كماكاييل , طبكاراييل , نوراناييل , سرماراييل , فرغارلاييل , افلاطاراييل , فمطاراييل , طوفاداغاييل , زناطاهاييل , ميكاماييل , محياييل , ورهاماييل , سقهاطاييل , صطلبدييل , ملاطاماييل , هوراعاييل , مرغاطاييل , *Hek'a* menziline müvekkel olan kırk bir melektir. (Metinde kırk melek denmektedir.) (bkz. vr. 66b-67a)

42. *Kamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 68a)

43. افلاطوراييل , طوطاراييل , فمطاحاييل , ولاطارعاييل , سلامطاراييل , كمقادعاييل , طماغاطازاييل , طارغاهاييل , كماساراييل , ملاطوراييل , عملاطاييل , سفهاطاييل , درطاهاييل , قصلاطاييل , كمعاداييل , سقلاطوراييل , صقلاطوراييل , سكباييل , قطباراييل , درطاييل , وبرلاكال , سلاكماطال , فلاكماهال , عماكاييل , سلاطافاييل , مكلكااييل , اسرافاييل , كمادكارم , ولاداعاييل , سنسهماطوراييل , ملاطارين , فلاتوردن , فلاكمورش , سلاطور , مكوراييل , مطيطان , شططاود , سلفهلوس , عفططارون , سفلاطوراط , فمطاذيف , قسططاغازم , قصطارون , يانوراطاييل , كمطاطور , زمانطارين , سقاطينور , عوعولارودا , افلاطارقط , فرمطاروس , عقرولاييل , فقرطارون , عزطلاط , اوسطاييل , طماعادون , سلحاطارون , عماطاييف , عطقرارو , مراطيناروش , مروانوس , بويانسطوروش , طبقاريط , كنجبيادوم , املاطوراق , سقهماطوراس , *Kamer Hen'a* menzilineyken bir kimseyi ulu devlete ulaştırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yetmiş melek ismidir. (bkz. vr. 68ab)

44. *Kamer Zirā'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 69a)

45. وجهلاطوش , وهلهينوش , وكلجفيوش , وسلجلجوش , وختنغفوش , واخلجقياش , واخلجفيوش , وجنطوش , فردجوش , *Zirā'* menziline müvekkel cininin emrindeki on devdir. Kimya ilmine sahip olmak için yapılan tılsım sırasında davet edilirler. (bkz. vr. 70ab)

46. *Kamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 70b)

47. *Kamer Tarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

48. *Kamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

49. *Kamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 73b)

50. *Kamer Şarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 75a)

51. *Kamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 76a)

52. *Kamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 77a)

53. عماطيناييل , افلاكوطازاييل , ورطاعماجاييل , هماكاسلاييل , شماكاعاهاييل , كماكاهاييل , خبيطاهاييل , جبيطاييل , *Kamer Simāk* menzilineyken yağmur yağdırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken on üç melek ismidir. (bkz. vr. 77b)

54. *Kamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 78a)

55. *Kamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 79b)

56. صفير عنيال : *Kamer İklîl* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)
57. صعها طال : *Kamer Kalb* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)
58. حفظهما عاييل : *Kamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 81b)
59. سيطافينا ييل : *Kamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87b)
60. صفها كاييل : *Kamer Su'ûd* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 83b)
61. کنهها طاييل : *Kamer Ahbiye* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 84b)
62. کهها طا عاييل : *Kamer Muḳaddem* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 85b)
63. قطينا هاييل : *Kamer Mu'aḫḫar* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 86a)
64. غصينطا ييل : *Kamer Ne'âyim* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87a)
65. قطينا كاييل : *Kamer Rişâ* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88a)
66. غفينكما ييل : *Kamer Belde* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88b)
67. صغفينا ييل : *Kamer Zābih* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 89a)
68. زابيھ : *Zābih* : سهها طاييل , طوطغينا ييل , ورعاطغينا ييل , سلاطمها ييل , کمها ييل , صظنهما ييل , ظنهما ييل
menzilinin müvekkel cini üzerine müvekkel olan yedi melektir. *Kamer Zābih*
menzilindeyken sara hastalığını iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir.
(bkz. vr. 90a)

Cinler

1. **Şaḥratü'n-nār:** Allah ilk insanı yaratmadan önce *Şaḥratü'n-nār*'ı yaratmıştır. *Şaḥratü'n-nār* bütün cinlerin anasıdır. Diğer cinler bunun neslindendir ve Allah hepsinin üzerine birer melek müvekkel etmiştir. İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir, fakat elleri, ayakları, karnı ve başında toplam dört bin yüz vardır. Ateş ve havadan yaratılmış, su ve toprak karışmamıştır. (bkz. Resim 1)

Metinde şu şekilde anlatılmaktadır: Allah ona dokuz yüz bin yıl ömür verdi. Yalnızdı. Bu yalnızlıktan kurtulmak için Allah'a yalvardı ve bir dost istedi. Duası kabul olunup kendi nefsinden bir nûr göründü ve bir dişi yaratıldı. Dişisi bir süre sonra hamile kalıp dört bin oğlan doğurdu. Dokuz yüz bin yıl içinde nesli üredi. *Şahratü'n-nâr* ölünce evlatları arasında fesat başladı, tesbîh ve tehlîli unuttular. Yedi iklim ağlayarak Allah'tan bunların, yani *Şahratü'n-nâr*'ın evlatlarının yok edilmelerini istedi. Allah, yedinci göğün meleklerine *Şahra* kavmiyle savaşıp öldürmelerini emretti, fakat öldüremediler. Bunun üzerine Allah, *hameletü'l-'arşdan* حول و قوة adlı iki melek gönderdi. Bunlar cinleri öldürdüler. Sadece bir erkek ve bir dişi kaldı. Tekrar ürediler. Allah, onların üzerine birer melek müvekkel etti.

‘İmām Ca‘fer-i Şādık, *Şahratü’n-nār* şeklini başında taşıyan kişinin padişahlar ve beyler arasında saygıdeğer olacağını rivâyet eder. Metinde, Sultân Maḥmūd Ġaznevî’nin de bu şekli başında taşıdığı ve halkın ondan korkup emirlerine itaat ettiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 3a-4a)

2. قبطاغوروش : *Şems Şevr* burcuna gelince davet edilen meleğin emrindeki ve diğer cinler üzerine müvekkel olan cindir. (bkz. vr. 47ab)

3. عبطا قوهيفرش : *Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir.
(bkz. vr. 49ab)

4. طغاکاهیلزلش : *Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 50b-51a)
5. قصطاغوهینورش : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 53b-54a)
6. طیراغوهینورش : *Şems Mîzān* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 55b)
7. طماغیورش : *Şems Hūt* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 62a)
8. فرقاطهورش : *Kamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65a)
9. سلوظاهال : *Kamer Şüreyyā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65b)
10. سلفماطور : *Kamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 66b)
11. سقطیروش : *Kamer Heḫ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 67ab)
12. رهاطینورش : *Kamer Zīrā'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70a)
13. سغلاطور : *Kamer Neṣre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70b)
14. طماطهورش : *Kamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 73ab)
15. صوراعاطورش : *Kamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 74a)
16. وفاصلیل : *Kamer Şarfe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 76a)
17. عینورهوش : *Kamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 77a)
18. هلاطینورش : *Kamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 78a)
19. هیبطاکاتور : *Kamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 79a)
20. عنططال : *Kamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 82a)
21. عفیکال : *Kamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 83a)

22. طعاطال : *Kamer Ahbiye* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85a)
23. هينان : *Kamer Mukaddem* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85b)
24. غفياهاال : *Kamer Mu'ahhar* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 86b)
25. طعاعال : *Kamer Ne'āyim* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 87a)
26. عفراطال : *Kamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 88a)
27. عتطال : *Kamer Belde* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 89a)
28. كنيئال : *Kamer Zābiḥ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 90a)

Ayrıca dev adları ya da tılsım ve dua şeklinde geçen adlar da vardır:

1. *Kamer Deberān* : سلجاماطوش , سلجاطوش , سلفاهيوش , خيطيفوش , حفيطوش , خلحيفيوش : menzilineyken cinlerin işe gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken dev isimleridir. (bkz. vr. 66b)
2. عماطينورش , سفماطلینورش , كماطاغينورش , دعلاطينورش , طماطماهورش , كطاعهينورش , شطاغيوذش : *Kamer Zirā'* menzilineyken bir yola çabuk ve yorulmadan gidip yolda hiçbir şey kaybetmemek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi dev ismidir. (bkz. vr. 69b)
3. *Kamer Nesre* : رباكاغور , كباطاقور , سقهاطوقور , طماطوقور , هطاماغور , قطاغاقور , فطاطاهور : menzilineyken bir kişinin bahtının açılmaması için işini ve gücünü bağlamak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi rûh ismidir. (bkz. vr. 71b)
4. 'Avvā : سلاطاكافورش , فطاكماغورش , عماكاقورش , فلاتاهياخورش , سفماطاعطورش , عماطاهياطورش : menzilineyken cinine müvekkel olan altı devdir. (bkz. vr. 77a)
5. **Tılsım şeklinde adlandırılmış melekler:** *Kamer Ğafre* menzilineyken bir hastayı ya da afete uğramış kişiyi iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 79a)
6. *Kamer Kalb* : صطال , سهماطال , عماطال , فلاطال , عورطال , طماكال , طهمال : menzilineyken eve dev ve peri gelmemesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81a)
7. *Kamer Şevle* : كبطيوب , عطيوب , صطيوب , سبطيوب : menzilineyken asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81b)
8. **Dua şeklindeki adlar:** *Kamer Ne'āyim* menzilineyken katırın kaçmaması veya geri gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 87a)

3.3. BÜYÜ, DAVET

Da'vet-nâme'de ve edebiyatta büyü ve davet anlatılmadan önce burada genel bir bilgi verilmiştir¹²⁶.

Ortaçağ Avrupasında cadı denilen kadınların büyücü olduklarına, şeytanın hizmetine girdiklerine ve Tanrıya itaat etmekten vazgeçtiklerine inanılırdı. Cadıların çoğu öldürülür veya yakılırdı. Her bölgede, o bölgenin cadılarının bir listesi olan ve büyüleri içeren çok gizli büyü kitapları vardı. Hristiyanlığın yanısıra, Budizm, Musevîlik ve İslâm'da dinî liderlerin karşı çıkmasına rağmen geri kalmış ve eğitimsiz halk arasında büyü, kehanet ve fal yaygınlığını korumuştur.

İnsanlar ilk zamanlardan beri büyü gücüne sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendilerini kötülüklerden korumaya çalışmışlardır. Bu nesneleri üzerlerinde taşıyarak korunacaklarına, böylece kötü rûhların kendilerine saldırmayacaklarına inanmışlardır. Kâğıt parçaları, parşomen veya genellikle gümüşten yapılan metal takılar üzerine çeşitli formüller yazmışlardır. Diğer tektanrılı dinlerde de bu arkaik dönem inançları görülmektedir.

Hristiyanlık ve Musevîlik gibi dinlerde bu inançlarla ilgili yapılan çalışmalarda muskalar, biçimlerine, sembollerine ya da harflerine göre şu şekilde adlandırılmıştır: Üçgen, kare, dikdörtgen, altıgen (Davut'un yıldızı, Hexagram), beşgen (Süleyman'ın yıldızı, Pentacle), Menorah, (yedi kollu şamdan) ve el şekli. Bunların yanında kuşlar, hayvanlar, insan figürleri de kullanılabilir. Ayrıca, henüz tamamen açıklanamayan, Kabalistik yazı olarak bilinen ve figürlerden oluşan harfler de kullanılır.

Üçgenler: İyi amaçlar için kullanılır. Bu şeklin büyüklüğü kademeli olarak küçültülünce kötü rûhun kaybolacağına ve etkisinin azalacağına inanılır.

Kare ve dikdörtgenler: Bu şekiller, her biri bir ya da daha fazla harf içeren kutucuklara bölünür. Böylece güçlü yazıların gizli olarak yerleştirilebileceği akrostişler elde edilir. Kareler, dokuz ve altmış dört arası veya yüz kutucuğa bölünebilir. Dikdörtgenler genellikle küçüktür ve İncil'den âyetler içerirler. Bunların kullanımı ve etkileri İncil'deki âyetlere bağlıdır.

126 Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Montague Summers, *The History of Witchcraft and Demonology*, 7. bs. (New York: University Books, 1956), XV-XXII; 81-109; H.J.Rose ve diğerleri, "Divination," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.& T. Clark, 1921) 4: 775-830; Barbara Freire-Marreco ve diğerleri, "Charms and Amulets," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.& T. Clark, 1921) 3: 392-472; L.B., "Magic," *The Jewish Encyclopedia*, (New York: Ktav Publishing, [t.y.]), 8: 255-257; Raphael Posner, "Amulet," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 2: 906-915; Joseph Dan, "Magic," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 11: 703-716; D.B. MacDonald, "Sihir," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1967) 10: 599-611; A. Fischer, "Kahin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., [t.y.]) 6: 71-73; E. Graefe, "Cedvel," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., 1963) 3:43; D.B. MacDonald, "Beduh," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB., 1979) 2:447-449; D.B. MacDonald, "Cefr," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., 1963) 3:43-45; Hikmet Tanyu, "Büyü," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 6: 506; Cengiz Aydın, "Cedvel," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 214-215; Cengiz Kallek, "Beduh," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 5: 336-337; Metin Yurdağür, "Cefr," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 215-218; Ayrıca bu konularda önemli bir kaynak olan Rudolf Kriss-Hubert Kriss-Heinrich, *Volksglaube im Bereich des Islam*, (Wiesbaden: Otto Haarsowitz, 1960-1962) I-II.

Altıgen (Hexagram): Davut'un yıldızı. Kudüs'te kullanılır. Altı köşeli şekil elle yazılmış muskalarda da görülür.

Yedi kollu şamdan (Menorah): Bazı İran muskalarında kullanılır. Gümüş takılarda sadece harfler vardır, parşomenlerde ise bütün bir âyet bulunur.

El: Kâğıda ya da parşomene kötü gözlerden korunmak için eller dizisi çizilir. Bunun kaynağı Kuzey Afrika'dır. Fas, Tunus ve Cezayir'de Müslümanlarca kullanılır. Bu el bazılarına göre Muhammed'in kızı Fatma'nın elidir.

Kurs, Hilâl, Haç: Haç ve hilâl nadir bulunur. Kuzey Afrika'da kullanılır.

Kabalistik Harfler: Bugüne kadar açıklanamayan gizemli harflerdir. Bu çeşit harfler, Yahudilerce kullanılan muskalardan önce eskiçağ muskalarında da bulunurdu. Bazı din adamlarına göre bu işaretlerin kaynağı çivi yazısı, bazılarına göre ise İbrani yazısıdır. Pratik Kabala kitaplarının çoğu melek alfabeleri içerir ve her alfabe farklı meleğe aittir. Bazı muskalarda bu alfabelerin kullanılmış olması muhtemeldir. Büyü ile ilgili İbranice kitaplar, çeşitli muska formülleri ve örnekler içermektedir.

Kur'ân'da sihirle ilgili en önemli âyetin (II,101) açıklaması bazı müfessirlere göre şöyledir: Şeytanlar sihirin kaynağıdır; göğün duvarlarını dinlerler ve işittiklerine yalanlar katarlar, sonra bunları kâhinlere naklederler ve bunlardan kitaplar meydana getirirler, insanlara bu kitapların içerdikleri şeyleri okuyarak öğretirlerdi. Bu inanç Süleyman zamanında çok yaygındı. Kâhin, bakıcılara ya da gaipten haber veren kişilere denirdi. İlhamlarının kaynağı cin veya şeytanlara dayanıyordu. Cin veya şeytanlar onların ağzından konuşurdu. Fakat bütün cinlerin bilgilerini semevâtta çaldıklarının, bu bilgilerin sahte ve karmakarışık olduğunun Kur'ân'da zikredilmesi, onların kehanetlerini itibardan düşürmüş ve müminlerin kâhinlere başvurmalarını önleyen hadisler ortaya çıkmıştır.

Cetvel, içine çeşitli tılsımlı isim ya da işaretler yazılan, üç, dört ya da daha fazla köşeli veya yuvarlak şekiller için kullanılan bir sihir tabiridir. Bu yazılar, Arapça harfler ya da rakamlar, sihirli kelimeler, Allah'ın, meleklerin, şeytanların, seyyarcelerin, haftanın günlerinin ve unsurlarının adları ve Fatiha, Yâsîn, Ayete'l-kürsî gibi Kur'ân'dan alınan bazı ibarelerden ibarettir. Bu yazıları içeren kâğıt, dumanlarıyla bir kişiyi tütsülemek için yakılır, ya da su içinde eritilip içilir. Genellikle de bir muska muhafazasına konur. Cetvellerin özel bir çeşidi **vefk** denilen karelerden oluşur; hanelerine birbirine uygun rakamlar sıralanır.

Beduh, bir tılsım terimidir ve üç sıralı sihirli karenin unsurlarından oluşur. Gazâlî'nin tılsımı, 'ilmü'l-*hurûf* temeli veya başlangıcı olmuştur. Beduhun köşelerindeki dört rakam veya harfe müzevvecat, diğer beşine ise müfredat denir. Yapılacak tılsım hayra yönelikse müzevvecat, şerre yönelikse müfredat, ikisi de isteniyorsa vefkin tamamı kullanılır.

Cefr'in, Ca'ferü's-Şâdık tarafından, peygamber ailesinden olan kimselerin eğitimi amacı ile bir cefr, yani sütten kesilmiş bir oğlak veya kuzu derisi üzerine yazılmış bir kitap olduğu söylenir. Zamanla bu kitaptan, ayrı ayrı harflerin remiz gibi kullanılarak, bunlardan ahkâm çıkarma inancı doğdu ve 'ilmü'l-cefr tabiri 'ilmü'l-*hurûf* anlamında kullanılır oldu. Bu, harflere sayı değerleri vermek (ebced hesabı) sûretiyle gelecekte haber verme usulüdür.

Hamâil, eskiden gümüş veya meşin bir mahfaza içine konularak boyunda taşınırdı. Daha sonraları üçgen biçiminde kıvrılan muskalar balmumu sürülmüş bir beze sarılmaya başlandı. Hamaillerin içine harfler, rakamlar ve âyetler yazılırdı. Her bir harf ve rakamın delâlet veya temsil ettiği bir sır vardı.

Büyünün amacı, doğa ve insanlara hakim olan rûhları çağırmaktır. Rûhları çağırıp kendine itaat ettirmek için büyücü, rûhların adlarını bilmelidir. Bu yolla melek bilimi oluşmuştur. Kelimelerin iki-üç kez tekrarlanması, benzeşmesi, ikilemeler ve küçük değişikliklerle oluşan Müslümanlık dışı melek isimleri yardımcı dinî kitaplarda bulunmaktadır. Büyü sanatının ehli olabilmek için, rûhların isimlerinin yanısıra, rûhların çeşitli zaman birimleri ve nesnelerle ilişkilerinin de iyi bilinmesi gereklidir. Uygun formüller gümüş, porselen ya da ipek gibi uygun nesneler üzerine yazılmalı ve buhur verilmelidir. Allah'ın doksan dokuz ismi büyülerde kullanılmıştır. En güçlü tılsıma sahip olduğuna inanılan en önemli ismi ise insanlar tarafından bilinmez, peygamber ve evliyalarca bilinir.

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet

Büyü, sihir, füsün, efsun edebiyatta güzellik ile birarada ele alınır. Büyü olağanüstü güzellikler meydana getirme halidir. Eğitim gerektirir ve bir üstada gerek vardır. Bu nedenle büyücülüğün ustası olan Harut'a ve onun bulunduğu yer olan Bâbil kuyusuna hatırlatmada bulunulur. Musa zamanında sihir çok ilerlemiş olduğu için büyü-Musa ilişkisi kurulan beyitler çoktur. Büyü ile oluşturulduğuna inanılan olaylardan bazıları, yağmur yağdırmamak ya da çok yağdırmak, insanda akıl ve irade bırakmamak, mecnun haline getirmek, bir insanı aşık etmek, uykusuz bırakmak, insanı şekil değiştirtip başka kılıklara sokmaktır. Büyülenmiş bir kimse istenildiği gibi idare edilebilir¹²⁷.

Nedim: Gamze-i fettânını koydun ki yıktı âlemi
Bahse dalmışken çeh-i Bâbil'de câdûlarla sen¹²⁸

Ahmed-i Dâî: Anuñ her fitnesinden sihr-i Hârût
Anuñ sihrinden almış fitne Mârût¹²⁹

Büyü, okunan veya yazılan bazı ibareler halindedir. Kaybolan bir şeyi bulmak için suya bakılır. Bunun yanında, ateşte nal kızdırmak, saç kılı ile misk kullanmak, elmanın üzerine yazı yazdırıp yedirmek, kâğıda âyet yazıp bal ile karıştırarak yakmak gibi büyü yolları da vardır. Daire veya halka büyü ile birlikte anılır¹³⁰.

Ahmed Paşa: 'Anberîn zülfün döker geh gâh câdû gözlerün
Kim hemîşe sihr işin müşg ile mû kılur kavî¹³¹

127 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100; İskender Pala, *a.g.e.*, 440; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 194-195; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 224; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.

128 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 224.

129 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.

130 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100-101; İskender Pala, *a.g.e.*, 440.

131 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100.

Eskiden değerli mücevher, para, eşya gibi şeyler yıkıntılara gömülür, bulunmaması için dualar okutulur ve oraya yaklaşıp ejderha veya korkunç bir zenci görünerek korku vereceğine inanılırdı. Buna tılsım denir. Ya da hazine üzerine bekçi olarak bir yılan konur, bu yılan ancak kırk yıl beklerdi. Bu süre sonunda tılsım bozulurdu. Sûfîler bedeni tılsımlı bir defineye, nefsi de yılanı benzetererek yılanın gitmesi için tılsımın bozulması gerektiğine inanırlar¹³².

Nesimî: Bu tılsımı çünkü açtım, zulumâta nûr saçtım
Bu kadar makâmı geçtim ki bu cism ü câna geldim¹³³

Sihir, etkisinden dolayı oka veya peykâna benzetilir. Sihir ile birlikte genellikle fitne, hile, mekr, al, nireng gibi kelimeler kullanılır, büyü ile bu haller arasında ilişki kurulur. Büyünün dev, peri ve taş gibi bazı varlıklara etki etmediği söylenir¹³⁴.

Sahir, sihir-bâz, sihir-sâz, sehhâr, muazzim, füsunger ve câdû kelimeleriyle anılan büyücü, bütün bu büyüleri yapar. Büyücü, büyü yaptığını hiç belli etmez. Rüzgâra, süpürgeye binerek uçabilir. Bu iki durumda büyücü olarak câdû ele alınır. Câdû, su üzerinde de durabilir. Bundan, câdûnun herhangi bir büyücüden farklı olduğu, daha etkili bir kudrete sahip olduğu, işlerini daha anlaşılabilir bir şekilde yürüttüğü sonucu çıkarılabilir. Câdûya, kötülük yapma, zulm etme, kan dökme gibi haller, bazı yerlerde de siyeh-dillik ve siyeh-kârlık yakıştırılır. Bunlarla sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kâkülü ve ayvatüleri için benzetme yapılır¹³⁵.

Ahmed Paşa: Çeşm-i hun-rîzi ne câdû-yı siyeh-dildür kim
Kanmadı kanum içüp kıldı yine kana heves¹³⁶

Bunların dışında, büyü ve büyücünün ele alındığı bir alan da şairlerin söz ve şiir meydanıdır. Şiir bir sihir, şair de büyücüdür. Sihir, İslâmiyette yasaktır, fakat şiir sihir olmakla beraber helâl bir sihirdir.

Ahmed Paşa: Sihr egerçi dîn-i Ahmed'de harâm oldu velî
Vasf-ı gamzende sözüm sihr-i halâl oldu yine¹³⁷

Dîvân şiirinde sevgilinin saçı boyna uzandığı için hamâil olarak nitelendirilir. Böylece saç, hamâil içindeki tılsımın yapacağı işi yapmış olur. Özellikle nazarlık için takılan hamâiller sık geçer. Sevgilinin boynuna dolanmak istenen aşığın kolu da hamâil yerine geçer¹³⁸.

Bâkî: Yazdırıp müşg ile boynuna hamâil taktı
Kendüye etmek için halkı musahhar sünbül¹³⁹

132 İskender Pala, *a.g.e.*, 497; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 415-416; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 155.

133 İskender Pala, *a.g.e.*, 497.

134 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.

135 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 372.

136 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.

137 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101-102.

138 İskender Pala, *a.g.e.*, 206; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 189-190.

139 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 190.

Gelecekte olacak işlerden haber veren cifr ilmiyle uğraşanlara cifrî veya ceffâr denir. Cifr, rakamlar ve harfler yardımıyla bakılan bir çeşit faldır. Beduh da kelimeyi oluşturan harflerin veya ebced hesabına göre karşılığı olan rakamların yazılmasıyla oluşur. Bir kareyi hanelere ayırarak içlerine rakamlar yazılan nüsha veya tılsımlara vefk denir. Bu ilme de 'ilm-i vefk veya 'ilm-i evfâk denir¹⁴⁰.

Ziya Paşa:	Müstakbele şimdi hükmolunmaz Gâibdeki cifr ile bulunmaz ¹⁴¹
Kâmî:	Varak-ı hüsnünü yazdıkta debîr-i kudret Nokta-i hâli komuş vuslatına bâr-ı bedûh ¹⁴²
Sünbülzâde Vehbi:	Dahi evfâka heveskâr olma Meyl-i ikbal ile idbar olma ¹⁴³

3.3.2. *Da'vet-nâme*'de Büyü, Davet

Da'vet-nâme'de, davetin hangi amaçlarla yapıldığı, davet etmek için ne gibi şartların oluşturulması gerektiği, burç ve menzillerde hangi müvekkel meleklerin bulunduğu, bu melekleri ve emrindeki melek ve cinleri davet ederken okunması gereken dualar, davetin tılsımları, hatemleri, tesbîhleri ve buhurları hakkında bilgi verilmiştir.

Davet etmek isteyen, yani rûhları, melekleri ve cinleri çağırıp onlara hükmetmek ve bütün isteklerini gerçekleştirmek isteyen kişi rûhları tanımalı ve davet ilminde maharetli olmalıdır. Davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar şunlardır:

1. Davet eden kişi hayvanî gıda yememeli, bitkisel gıda yemeli, nefesine hakim olmalı, taharetli olmalı ve ibadet etmelidir.
2. Davet eden kişiye yedi şişe gereklidir. Her bir şişede günün müvekkel meleğinin adı, şekli, hatemi, tılsımı, casusu, tercümanı, soru ve cevabı bulunmalıdır.
3. Davetin saati ve buhurları bilinmelidir. Davet eden kişiye yedi sandalye, yedi ocak, yedi yıldız renginde yedi elbise, yedi hutbe, yedi mendil gereklidir. Bu kişi yedi çeşit medh, yedi melek ve yedi ulu cin ismini de bilmelidir.
4. Davet sırasında bulunulması gereken yerler şunlardır: Yüksek bir yer veya tepe, yüksek bir köşk, akarsu kenarı, eski çeşme yanı veya kuyu yanı. Yirmidört peygamber ve dört halife ismi de davet sırasında yazılmalıdır.
5. Davet sırasında bulunmaması gereken hayvanlar, insanlar ve silahlar belirtilir ve nedenleri açıklanır. Bulunmaması gereken hayvanlar; kedi, köpek, katır, horoz, maymun, yılan ve bunlara benzer canavarlardır. Çünkü melek ve cinler bunlardan incinip davete gelmezler. Hatta komşulardan köpek sesi bile işitilmemelidir. Bulunmaması gereken insanlar;

140 İskender Pala, *a.g.e.*, 105; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72; 94; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

141 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 94.

142 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72.

143 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

· fesadlar, namaz kılmayanlar ve kadınlardır. Bulunmaması gereken silahlar; ok, kılıç, tüfek ve savaş aletleridir. Melek ve cinler bunun gibi silahlardan korkarlar.

· 6. Davet eden kişi başka bir şehre giderse bu şehrin müvekkellerini davet ederken neleri yapması gerektiği açıklanır. Bu kişi çeşitli mendil taşımali ve yedi çeşit azayim bilmelidir. Davet edeceği her şehre girince '*Ahd-nāme-i Süleymān*'i okumalı ve buhur yapmalıdır. Çünkü o şehrin müvekkellerini kendine bağlamalı ve dost edinmelidir.

7. Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Davet eden kişi o burcun müvekkel meleğini davet etmelidir. Metinde bu meleklerin adları verildikten sonra melek ve cinler hakkında bilgi verilir ve davet sırasında yapılması gerekenler anlatılır.

8. Davet eden kişinin '*Ahd-nāme-i Süleymān* adlı duayı bilmesi gerektiği ve bunun önemi belirtildikten sonra çok zor bulunduğu belirtilen '*Ahd-nāme-i Süleymān* 'ın tamamı verilir.

Davet yapılırken tılsımlar yazılır, buhur yapılır. Bu işlemler sırasında çeşitli maddeler kullanılır. Bu maddeler şunlardır:

Misk: bkz. vr. 47b-3, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 56b-11, 62a-9, 65a-15, 67a-3, 68a-8, 69a-9, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *zaferan*: bkz. vr. 47b-4, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 55b-6, 57b-4, 67a-3, 68a-8, 69a-10, 71a-4, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *gül suyu*: bkz. vr. 48a-22, 55a-14, 55b-7, 72a-4, 77a-10, 83b-6, 85b-1, *jenkâr*: bkz. vr. 55b-6, 64b-4, 71b-9, 86a-9, *kâfur*: bkz. vr. 55b-6, 61b-2, 71a-3, 86a-9, *(Nisan) yağmuru suyu*: bkz. vr. 47b-3, 49b-2, 51a-1, 53b-4, 68a-9, 72a-4, 80a-2, 81a-2, 89b-3, *hüdhüd kanı*: bkz. vr. 48a-21, 61b-2, 63a-20, 68a-9, 73b-14, 79b-7, *(ölü) balık kanı*: bkz. vr. 51a-1, 77a-10, *yeşil keler ve yılan zehri*: bkz. vr. 51a-1, 51b-12, *pelenk kanı*: bkz. vr. 51b-12, *insan (avrat) kanı*: bkz. vr. 52b-5, 56b-11, 65a-15, 66a-10, 72a-13, 83a-6, *kara kedi kanı*: bkz. vr. 56b-1 *tilki kanı*: bkz. vr. 84b-4, *tuz (suyu)*: bkz. vr. 56b-11, 64b-4, *hıyar suyu*: bkz. vr. 54a-5, *keten (bezir) yağı*: bkz. vr. 64a-8, 64a-9, *kurd ödü*: bkz. vr. 64b-4, *maymun kanı*: bkz. vr. 65b-8, *kara horoz kanı*: bkz. vr. 66a-6, *(beyaz) güvercin kanı*: bkz. vr. 73b-14, *beyaz soğan suyu*: bkz. vr. 67b-2, *soğan kabuğu*: bkz. vr. 66a-2, *sirke*: bkz. vr. 56b-4, 71b-9, 86a-9, *öd*: bkz. vr. 75b-2, 82a-5, 86a-1, *şeker*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, 82a-5, 86a-1, *lâden*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *mastaki*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *zeytin yağı*: bkz. vr. 76a-6, *yarasa ve fare kanı*: bkz. vr. 76b-2-3, *kızıl sığır ödü*: bkz. vr. 79a-4, *karga kanı*: bkz. vr. 79b-7, *sığır sidiği*: bkz. vr. 83a-7, *mısri mürekkep*: bkz. vr. 88a-6, *çelik kalem*: bkz. vr. 62a-7.

Bu tılsımlar çeşitli maddeler üzerine yazılır, bazı maddelere sarılır veya içlerine konur. Bu maddeler şunlardır:

Hatâyî kâğıda: bkz. vr. 56b-2, *Semerkand kâğıda*: bkz. vr. 72a-4, *Bağdâdî kâğıda*: bkz. vr. 88a-6, *sarı kâğıda*: bkz. vr. 48b-23, 61b-2, *jenkâri abâdi kâğıda*: bkz. vr. 54a-5, *jenkâr renk kâğıda*: bkz. vr. 71a-3, *beyaz kâğıda*: bkz. vr. 55a-15, *eski tabut parçasına*: bkz. vr. 56b-10, 71b-2, *kefen parçasına*: bkz. vr. 64a-9, 66a-6, *kalaya*: bkz. vr. 58a-3, *beyaz, nakışlı ipeğe*: bkz. vr. 48b-2, 53b-3, 62a-8, 71a-4, *çölmek içine*: bkz. vr. 56b-3, 81a-3, 83a-7, *(beyaz) mum*

içine: bkz. vr. 48b-2, 53b-1, 73b-12, kazların ayak perdesine: bkz. vr. 53b-1, şişeye: bkz. vr. 49b-2, 71b-12, akik taş: bkz. vr. 46a-19, yeşim taşlı sim yüzüğe: bkz. vr. 51a-5, gümüş levhaya: bkz. vr. 75b-1, bakır levhaya: bkz. vr. 49b-8, 51a-14, 62a-8, çelik levhaya: bkz. vr. 52b-4, tahta levhaya: bkz. vr. 49a-1, mis (ağacı) levhaya: bkz. vr. 54a-2, kavak ağacı tahtasına: bkz. vr. 65a-16, arslan derisine: bkz. vr. 48a-19, geyik derisine: bkz. vr. 50b-17, 51b-7, 67a-10, 68a-9, 76a-16, 77a-10, 89b-3, tilki derisine: bkz. vr. 53b-8, eşek derisine: bkz. vr. 64b-4, 71a-4, delinmemiş ayakkabıya: bkz. vr. 72a-12, beyaz at kılına: bkz. vr. 75b-1, sırça çanak içine: bkz. vr. 90a-7.

Çömlek balçıkla sıvanır (bkz. vr. 56b-5); kâfir mezarlığına gömülür (bkz. vr. 56b-5); ocak altına gömülür (bkz. vr. 81a-3); topraktan kurbağa yapıp çömleğe konup gömülür (bkz. vr. 83a-6-8); çini çanakla su içilir (bkz. vr. 49b-12); tılsımlı su içilir (bkz. vr. 51a-17); kilden insan şekli yapılır (bkz. vr. 65a-17); siyah kalem ucu yakılır (bkz. vr. 79b-6); tatlı yenir, acı ve ekşi yenmez (bkz. vr. 76a-8). Bu tılsımlar amaca göre evde saklanır, hayvanlara bağlanır, üzerinde taşınır, yaya bağlanır, yakılır.

Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Kamer de her gün yirmi sekiz menzilden birinde olur. Aşağıda bu burc ve menzillerde davetin hangi amaçlarla ve nasıl yapıldığı kısaca verilecektir:

Şems Hamel burcuna gelince yapılan davet: Beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer olmak ve şerefini gittikçe arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi *şeref-i Şemsde* bir akik taş üstüne yazılıp taşınmalıdır. Davet sırasında bu meleğin tesbîhi dört kere okunmalı ve Şems buhuru yakılmalıdır.

Sözü geçer olmak ve beyler ve şeyhlerin emrinde olmak için bu meleğin levhi *şeref-i Şemsde* bir parça kâğıda resmedilip arkasına dört isim yazılmalı, Şems buhuru verilip üzerine dört kere '*Ahd-nâme-i Süleymân* okunduktan sonra beyaz mum içine konup sarı ipeğe sarılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Ayrıca tekvînin şekli çizilip cepte ya da bir kesede taşınmalıdır. (bkz. vr. 46a-47a)

Şems Şevr burcuna gelince yapılan davet: Bir kişinin ilgi ve sevgisini arttırıp kendine köle etmek için Şems bu burcun yedinci derecesine gelince bir kâğıda Nisan yağmuru suyu, misk ve zaferan ile tılsım yazılıp ilgisi çekilmek istenen kişinin ocağı altına gömülmelidir. Tılsımı yazarken *Müşteri* buhuru verilip üzerine yedi kere '*Ahd-nâme-i Süleymân* okunmalıdır.

Hayvana zarar gelmesini engellemek için *Zühre Şevr* burcunda iken tekvînin şekli çizilmeli ve hayvanların boynuna bağlanmalıdır. Hayvanlar yönünden talihli olmak için bu şekil, Şems bu burcun yedinci derecesinde iken yazılıp evin damına saklanmalıdır. Yazarken *Müşteri* veya *Zühre* buhuru verilmeli, bu isimler okunmalı, ayrıca yazılıp üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 47a-48a)

Şems Cevzâ burcuna gelince yapılan davet: Bu burcun müvekkel meleğini davet etmek için meleğin şekli arslan derisine çizilmeli, Şems buhuru verilmeli, tesbîh ve *Da'vet-nâme-i Süleymân* yedişer kere okunmalı ve tılsım hüdhüd kanı, misk, zaferan ve gül suyu ile

yazılmalıdır. Hüdüdden kan alırken kuş öldürülmeden kulağı dibinden alınıp âzâd edilmelidir. Eğer ölürse iş batıl olur. Bu tılsım arslan derisine çizilen melek şekliyle beyaz mum içine konup nakışlı ipeğe sarılıp külâhta saklanmalıdır. Tılsım yazılırken *Cevzâ* burcunda alçalan yıldız olmamalı, *Zuhal* ile terbide olmalıdır, yoksa bu davet öldürücü olabilir.

Rûhları kendinden uzaklaştırmamak, insanların gözüne şirin görünmek ve devletini her gün arttırmak için sarı kâğıda on iki kerrubiyân meleği resmedilmeli, bunlar tahta bir levhaya dizilmeli, yabancı dille yazılmış olan adlar yazılmalı ve cinin şekli tavanda saklanmalıdır. Bunlar *Şems* şerefindeyken yazılmalıdır.

Bir kişi sara hastalığına yakalandığında bu meleğin cini davet edilmelidir. *Kulhuvallah* sûresi yağmur suyuyla ve *Müşterî* buhuruyla bir şişe üzerine yazılmalı ve bu isimler misk ve zaferan ile altına yazılıp boyuna bağlanmalıdır. Bu isimler saralı kişi için bir ay okunmalıdır.

Tılsım bakır levha üzerine yazılıp küçük çocukların boynuna asılsa devden ve periden korkmazlar ve öğrendiklerini unutmazlar; düzgün konuşurlar ve zeki olurlar. Peri ve cin çarpmasından ağzı eğrilen kişinin iyileşmesi için levh yazılıp suya bırakılmalı ve çini çanakla bu sudan içilmelidir. (bkz. vr. 48a-50a)

Şems Sereţân burcuna gelince yapılan davet: Eğer bir kişi suya hükmetmek, topraktan su çıkarmak, kurumuş kuyuya su getirmek ya da herhangi bir yerde su çıkarmak isterse, **Şems Sereţân** burcuna gelince tılsım geyik derisine Nisan yağmuru suyu, ölü balık kanı ve yeşil keler zehriyle yazmalı, **Şems Sereţân** davetini ve '*Ahd-nāme-i Süleymān*' ı yedişer kere okumalı ve **Şems Sereţân** buhuru vermelidir. Böylece yüce rûhlar gelip isteği ne ise yerine getirirler. Ayrıca kurumuş kuyudan su çıkarmak isteyen kişi saf gümüşten bir yüzük yapıp ortasına bir yeşim taş geçirmeli, üzerine hatemi **Şems Sereţân** burcundayken yazıp, yüzüğü kurumuş su kuyusuna bırakmalı ve tılsımı da geyik derisine yazmalıdır. Levh, **Şems Sereţân** burcundayken yazılmalıdır. Bir parça bakıra çelik kalemle nakş edilmeli ve kurumuş kuyuya bırakılmalıdır, derhal su çıkar.

Ayrıca bu levh doğum sancısı tutan kadının boynuna bağlanırsa kadın kolay doğurur. Suyu koyup içerse çabuk doğurur. (bkz. vr. 50a-51a)

Şems Esed burcuna gelince yapılan davet: Düşmanı yenmek için savaş alanında bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır. Düşman askeriyle dövüşürken galip gelmek için tılsım Şems Esed burcunda ve Kâmer Delv burcunda iken kaplan kanı, yılan zehiri, misk ve zaferan ile yazılıp pazuda taşınmalıdır.

Söylenen levhin ameli gerçekleşince dört gün oruç tutmak, yüksek bir dağda dört koç kurban etmek, kırkar kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*ve *Âl-i İmrân* sûresi okumak, binbir ekmek pişirip fakirlere vermek gerekir. Bundan sonra bir tali seçip çelik levha üzerine bu meleğin levhini kazmak ve on iki kere *Mirrih* davetini okumak, insan kanıyla balçık hazırlayıp bu levhi içine bastırmak gerekir. Kişi savaş olacağı gün bu levhi boynuna takıp düşman safına karşı durup hışımla bakarsa, Allah'ın emriyle düşman askerine bir korku gelir ve dağılıp kaçarlar. (bkz. vr. 51a-52b)

Şems Sünbüle burcuna gelince yapılan davet: İnsanların gözüne güzel görünmek için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile kazların ayak perdesine yazılıp mum içine konmalı ve külahta taşınmalıdır.

Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek için Şems Sünbüle burcunun yedinci derecesine gelince bir parça beyaz ipek üzerine tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp külahta saklanmalıdır.

Bir kişiyi kendine itaat ettirmek için bu tılsım yazılıp taşınmalıdır. Herkesin gözüne şirin görünmek ve işleri rast gidip dileğine kavuşmak için bu tılsım Şems Sünbülenin yedinci derecesinde iken tilki derisine yazılıp taşınmalıdır. Fakat bu tılsım bir tali bulunup ona uygun bir şekilde olmak şartıyla yazılmalıdır.

Malı arttırmak ve bütün isteklerine kavuşmak için tekvînin levhleri uygun saatte ve burçta mis ağacı levhaları üzerine resmedilip kesede taşınmalıdır. Bağ çekirge, tırtıl, kuş ve diğer hayvanlardan kurtarmak ve âfet-i semavî gelmemesi için cinin şekli jenkâri abadî kâğıt üzerine misk, zaferan ve hıyar suyu ile yazılıp bağ veya bostan ortasında toprak içine saklanmalıdır. (bkz. vr. 52b-54a)

Şems Mîzân burcuna gelince yapılan davet: Kadınlardan, hizmet edenlerden veya güzellerden kendine dost edinmek, ehl-i mutarib arasında ünlenmek, müzik ilminde iyi olmak, iyi nefisli ve fen sahibi olmak için Zühre buhuru verip bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konulmalıdır. Bunun için Şems, Mîzân burcunun dokuzuncu derecesine gelmeli, Şevr taliine başlamalı, Zühre nahsdan kurtulmamalı, Kamerin ışığı eksilmemeli ve kutlu menzilde olmalı, Zühre teslilde olmalı ve mukarinde olmamalı, Zaneb seyyaresinde hiç yıldız bulunmamalıdır. Bu vakitte bir parça misk, zaferan ve gül suyu ile bu tılsım bir parça beyaz kâğıda yazılıp pazunun altında taşınmalıdır.

Bir evde mutluluk ve nimeti arttırmak için bu meleğin tekvîninin levhi yazılıp ev içinde saklanmalıdır. Bu levh jenkâr, kâfur, zaferan ve gül suyu ile Şems Mîzânda, tali Şevrde ve saat Zührede iken Müşterî daveti okunarak yazılmalı, üzerine Müşterî buhuru verilerek 'Ahd-nâme-i Süleymânokunmalıdır. (bkz. vr. 54a-55b)

Şems 'Akrab burcuna gelince yapılan davet: Belalardan korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır. Düşmanı helâk etmek için tılsım kara kedi kanıyla hatayî kâğıt üzerine yazılmalı ve küçük bir köpeğin ağzına bağlanmalı, ses çıkarmaması için köpeğin ağzı sıkıca bağlanmalıdır. Köpek bir çömlek içine baş aşağı konmalı, çömleğin içi eski sirke ile doldurulmalı, sirkenin dökülmemesi için çömleğin ağzı balçıkla sıvanmalı ve kâfir mezarlığına gömülmelidir. Bundan sonra eski kefen parçası alınıp düşmanın adı kefene yazılmalıdır. Fakat kötü tali içinde, İklîl ya da Belde menzilinde yazılmalıdır. Sonra bu meleğin levhi düşmanın adıyla birlikte bir parça eski tabut üzerine yazılmalıdır. Bu meleğin tekvînin şekli tuz suyu ve kadın kanıyla resmedilip levh bununla yazılmalıdır.

Fakat bu tılsım iyi saklanmalı, özellikle kötülerin eline geçmemelidir. Çünkü bu tılsımı bilen kişi birisine düşman olursa onu öldürmek ister ve yanlış birisinin canına kast etmiş olabilir.

Bir kişi müddeisinin çokluğundan korkup dillerini bağlamak isterse levhi onların adlarıyla yazmalı ve bir ceviz ağacı altına gömmelidir. Bütün müddeilerinin dilleri ve ağızları bağlanıp cevap ve zarar veremez olurlar. (bkz. vr. 55b-57a)

Şems Kavs Burcuna gelince yapılan davet: Eşe alışmak ve aralarındaki sevgiyi arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp evin içine gömülmelidir.

Zühd ve salahiyetli olmak için bu meleğin tesbîhi perşembe günü ilk saatlerde okunmalıdır. Allah o kişiye inâyet eder ve bütün amelleri iyi olur. İnsanlar tarafından iyi bilinmek için, tılsımı bir parça kâğıda yazıp külâhında taşınmalıdır.

Bir kişiyi kendine aşık etmek için bu meleğin levhi ve o kişinin ismi bir parça kalay üzerine *Müşterî* saatinde yazılıp hamam hazinesine bırakılmalıdır. (bkz. vr. 57a-58a)

Şems Hüt burcuna gelince yapılan davet: Bir kavmin ya da askerin yardım görmesi için *Şems Hüt* burcunun yedinci derecesine gelince bu menzilin müvekkel meleğini davet etmek, tesbîh ederek hatemini bir parça sarı kâğıda hüdhüd kanı ve kâfurla yazıp *Şems* buhuru vermek gerekir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden bir parça kan alınıp âzâd edilmelidir. Bundan sonra tılsımlar da tesbîh altına yazılıp sonuna meleğin levhi yazılmalıdır. Bu kâğıt asker içinde bir bayrak başına bağlanırsa asker galip olur. Fakat yazılırken *Kamer Esed* burcunda ve *Mirrihe* nazır olmalıdır. Bu tılsım uğurlu talide yazılmalıdır. Bu tılsım dostluk için perşembe günü, düşmanlık için cumartesi günü ilk saatlerde yazılmalıdır.

Bir kişiyi kendine bağlamak ve itaat ettirmek isteyen kişi bu tılsımın sonundaki dört tılsımı ayırıp tekvîn şekliyle birlikte maymun kanı, misk ve zaferan ile geyik derisine yazmalı ve üstünde taşınmalıdır. Levhi pazar günü *Müşterî* saatinde çelik kalem ile bakır levha üzerine nakş edilip ipeğe sarılıp bir parça misk ile taşınsa hayvanlardan zarar gelmez. Bu levh suya bırakılıp saralı hastaya içirilirse şifa bulur. (bkz. vr. 61a-62a)

Kamer Şerafeyn menziline gelince yapılan davet: Bu menzile müvekkel olan meleği davet etmek için yedi melek ismi okunmalı, *Şems* ve *Zühre* buhuru karıştırılmadan ateşte yakılmalıdır. Eğer melek sevgili aşkı ve ekâbir için davet edilirse *tali-i Esedde* veya teslisde, ay *Müşterî* burcunda iken yazılmalıdır.

Bir zalimin elini, dilini ve gözünü bağlamak için isimler uygun talide hüdhüd kanıyla yazılıp zalim birinin mezarına gömülmeli ve *filan oğlu filanın yavuz gözünü, yavuz elini ve yavuz dilini bağladım* denmelidir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden kan alıp âzâd edilmelidir. Tekvîn şekli ve tılsımı da yazılıp sarılmalı ve yüz tekvîn yönüne döndürülmelidir.

Bu amel yazılırken meleğin şekli öne konulmalı, yedi gün '*Ahd-nâme-i Süleymân* ve isimler okunmalı, yedi kere *sûre-i Kehf* okunmalı, davetin buhuru verilmeli ve tılsımlar da yazılmalıdır. Buhur şeker, laden ve mastakidir. (bkz. vr. 63a-64a)

Ƙamer Buṭayn menziline gelince yapılan davet: İki kiři arasında dūřmanlık yaratıp birbirlerinden ayırmak için tılsım keten yağı, yani bezir yağı ile ölü kefeni üzerine, kefen bulunamazsa kefenden kalan parça üzerine yazılmalı ve iki yol geçen yere gömülmelidir. Yedi kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' ve sonra tılsımın sözleri okunmalıdır. Efsun da yazılıp yedi kere okunmalıdır. Bu tılsım eşek derisine kurt ödü, jenkār ve tuz ile *Ƙamer Hamelde* ya da '*Akreb*' burcunda iken *Mirrīḥ* buhuru verilerek yazılmalı ve isimler okunmalıdır. Eğer Cühûdlar mezarlığına gömülse daha iyidir. O gün üç kişiyle savaşılmalı, acı ve ekři şeyler yenmelidir. Fakat Allah'tan korkup her kişiye yapılmamalıdır. Amelin dürüst olması için bir kadınla cima edip gusl edilmeli ve sonra bu hatem yazılıp bir kuyuya bırakılmalıdır. (bkz. vr. 64a-65a)

Ƙamer Süreyyā menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi yoldan döndürmek için tılsım kadın kanı ve misk ile kavak ağacı tahtasına yazılmalı, ağır bir taş altına konmalı ve "*bağladım filan ibn filanı*" denmelidir. Sonra bir parça kilden insana benzeyen bir şekil yapılip adı bu şeklin arkasına yazılmalı, bir parça kâğıda yazılan tılsım bu sûretin boynuna asılmalıdır. Bu iş yapılırken on iki feriştenin isimleri okunmalı ve *Mirrīḥ* buhuru yakılmalıdır.

Yılanları def etmek için tekvînin hatemi arı yuvasına konmalıdır. Arıları ve haramileri def etmek için de maymun kanıyla yazılıp o yere konmalıdır. (bkz. vr. 65a-65b)

Ƙamer Deberān menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi yok etmek veya öldürmek isteyen, isimleri o kişinin ve annesinin adıyla birlikte soğan kabuğuna yazıp makas ile her parçasını arpa tanesi kadar yapıp rüzgāra vermelidir. Tılsımı kara horoz kanıyla bir parça kefen üzerine yazıp eski bir mezarın yanına gömmeli, dūřmanının ve anasının adını da yazmalıdır. Bu kiři hatemi de avrat kanıyla yazıp eski bir kuyuya bırakmalıdır. Fakat *Zuḥal* davetini okumak, altı kere buhurunu vermek ve yedi kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' ı okumak gereklidir.

Cinlerin işe gelmesini isteyen kişi, bir parça mavi kâğıt üzerine dev isimlerini yazıp değirmenini kutbu içine bırakmalı ve '*Uṭārid*' buhuru vermelidir. (bkz. vr. 65b-66b)

Ƙamer Heḳ'a menziline gelince yapılan davet: Misk ve zaferan ile bu menzilin müvekkel meleğinin adını, kırk ismi ve tılsımı yazan savaş alanında zarar görmez. Fakat *Esed* taliinde, teslis-i *Şems*de veya *Mirrīḥ*de yazmalı ve yazarken *Mirrīḥ* davetini ve kırk kere *Şems* davetini okumalı, *Şems* buhuru vermeli ve yazmadan evvel yedi gün takdir içinde olmalı, yani yedi gün yedi gece hayvanî gıda yememeli, ibadet edip yalnız oturmalı ve işi düzgün olması için bu tılsımı geyik derisine yazmalıdır.

Bir parça kâğıda beyaz soğan suyu ile yengeç şekli yazılıp eve gömülürse yılan ve akrep o eve giremez. (bkz. vr. 66b-68a)

Ƙamer Hen'a menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin ulu devlete ulaşmasını isteyen *Şems Zühre* ile teslisde olduğunda bu menzilin müvekkel meleğinin şeklini önüne koymalı, tılsımı misk, zaferan, hüdhüd kanı ve yağmur suyuyla geyik derisine yazıp üzerinde taşılmalıdır. Bu tılsımı yazarken '*Ahd-nāme-i Süleymān*' okumalı ve "*filan oğlu filanın devlete ikbalini getirdim, filan oğlu filanın başına vurdum Allahu taalanın emriyle*" demelidir. Sonra

- yetmiş melek adını yetmiş kere okumalı, yedi gün takva etmeli, cima etmemelidir. Bu rûh isimleri arş-ı azîm olduğu için her gün okunmalıdır. Bu meleğin cininin şeklini çizip taşıyan kişi insanlar arasında kötülüklerden korunur. (bkz. vr. 68a-69a)

Ḳamer Zirā' menziline gelince yapılan davet: Bir yola çabuk ve hiçbirşey kaybetmeden gidip yolda yorulmamak isteyen, tılsımı *şeref-i Ḳamerde* misk ve zaferan ile yazmalı, *Ḳamer* buhuru verip muşambaya sararak koltuğunun altında taşınmalıdır. Bir rivâyete göre de *Şems* buhuru verilmelidir. Yedi dev ismi yetmiş kere okunmalı, melek sûreti de renkli olarak çizilmelidir.

Bu menzilin müvekkel meleğinin emrindeki cin kimya üzerine müvekkeldir. Kimya ilmine sahip olmak isteyen, üzerinde karın hiç eksik olmadığı bir yüce dağda bu cinin emrindeki devleri davet etmelidir. (bkz. vr. 69a-70b)

Ḳamer Neşre menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin dilini ve işlerini bağlamak için bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konmalı ve tılsım jenkâri kâğıt üzerine kâfur ve zaferan ile yazılmalıdır. Sonra kırmızı ipek ve kullanılmamış iplik ile eşek derisine sarılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan ibn filanın benden tarafa olan ağzını ve dilini bağladım, ebedi benim kasdına söz söylemeye kala ebedî, sedd-i Yecüc kim Hazret-i İskender yaptı Yecüc ve Mecüc gamından Allah'ın fazlıyla, onun gibi sedd bağladım, onun gibi bağlanmış olsun.*" Sonra bu tılsım ağır bir taş altına konmalıdır.

Bir kişinin işi ve gücünün bağlanıp bahtının ve işinin açılmaması için eski bir mezardan bir parça tabut alınıp tılsım üzerine yazılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan oğlu filanın işini ve gücünü bağladım ancılayın ki mezarda yatan tabut ile ölünün cismi tozu kabrde deprenmezse, eli ve dili bağlı yatarsa filan ibn filanın da bağlı olur.*" Sonra rûhların adları da yedi kere okunmalıdır.

Bu menzilin müvekkel cininin hatemi düşmanların adıyla beraber jenkâr ve sirke ile bir parça kâğıda yazılıp eski bir kuyuya bırakılmalıdır. Bir cini haps etmek için ismi yazılıp bir şişe içine konur ve ağzı bağlanıp mühürlenir. (bkz. vr. 70b-71b)

Ḳamer Tarfe menziline gelince yapılan davet: İnsanlar arasında saygıdeğer olmak için bu meleğin hatemi misk, zaferan ve gül suyu ile Semerkand kâğıt üzerine yazılmalı ve taşınmalıdır. Fakat bu ameli yazarken *Ḳamer Tarfe* menziline olmalı, '*Uṭârid* buhuru verilmeli ve '*Ahd-nâme-i Süleymân* okunmalıdır. (bkz. vr. 72a)

Ḳamer Cebhe menziline iken yapılan davet: Bir kişinin uykusunu bağlamak için bu tılsım *Ḳamer Cebhe* menziline iken delinmemiş bir ayakkabı üzerine misk, zaferan ve fessadın aldığı kadın kanıyla yazılmalı ve "*filan oğlu filanın uykusunu bağladım*" denmelidir. Eğer aşkı arttırmak için yazılırsa "*filan oğlu filanın aklını ve fikrini aşk için bağladım ve muhabbeti ziyade eyledüm ...*" denmelidir. Bu tılsım yazılıp bu efsun okunduktan sonra ayakkabıya bir kere vurulmalı ve yedi kere şöyle denmelidir: "*el-fenâü'n-nar ve'n-neyyiran fi-mahabbetihi meveddeti aşk filan bin filan.*" Sonra bu ayakkabı dumansız ateşe atılmalıdır. Perşembe veya cuma günü bir tali seçilmelidir. Eğer muhabbet içinse *Ḳamer Zühre* ile *tesdisde* veya *teslisde*, eğer düşmanlık içinse *Ḳamer Mirriḥ* veya *Zuḥal* ile *terbide*, *mukabe-*

lede veya mukarenede olmalıdır. Efsunları okunduktan sonra "bu melek-i cinnün hatemi -hakkiçün sen rast getürgil " denmeli ve ayakkabı ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 72a-73b)

Ḳamer Zübire menziline gelince yapılan davet: Rûhları kendine itaat ettirmek için kırk gün oruç tutup hayvan yememek ve kırk gün boyunca bir gün ve bir gecede seksen kere *Müşterî*, *Zühre* ve *Şems* buhurunu karıştırmak, gece ve gündüz yedişer kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*'ı okumak ve sürekli taharetli olmak gerekir. Kırk gün bitince büyük bir mendil yüksek bir dağ başına konup rûhlar davet edilmeli ve yetmiş kere *Kulhuvallah* sûresi okunup bu tılsım aynı saatte misk ve zaferan ile yazılmalı, mum ile kaplanıp üzerinde saklanmalıdır. Kırk cin bu kişinin emrine girer. Ya da bu tılsım misk, zaferan, hüdhüd kanı ve beyaz güvercin kanıyla yapılmalıdır. Hayvanlar, kulakları dibinden kan alınıp âzâd edilmelidir.

Kadınlar tarafından sevilme için bir parça kâğıda cinin şekli ve şeklin üstüne isimler yazılmalı, sonra şeklin göğsü üstüne okuyup vurulmalıdır. Bu şekilde okunup buhur verildikten sonra dua okunmalıdır. Bu davet okunduktan sonra dumansız ateş ile sekiz kere buhur verilmeli, renkli elbiseler giyinip mücevherlerle süslenmeli veya biraz mücevher taşınmalıdır. Son olarak hatemi misk ve zaferan ile yazılmalı ve on bir kere buhur verilmelidir. (bkz. vr. 73b-75a)

Ḳamer Şarfe menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi kendine aşık etmek için, tılsımları gümüş levha üzerine yazmak ve beyaz at saçı ile sarıp karanlık bir kuyuya bırakmak gerekir. Ayrıca yedi kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*' okunmalı, öd, şeker, laden ve mastaki karıştırılıp istenilen kişinin ismi mendil-i meymun üzerine çekilmeli ve içine girip oturmalıdır. Mendilden çıkmadan istenilen kişi hazır olur. Cinin şekli çizilip istenilen kişinin adı yazılıp zeytin yağıyla ocakta yakılırsa o kişi kendisine tutulur. (Bkz. vr. 75a-76a)

Ḳamer 'Avvâ menziline gelince yapılan davet: Bir nişana ok isabet ettirmek için, tılsım *Ḳavs* taliinde geyik derisine misk, zaferan ve beyaz güvercin kanıyla yazılıp yaya bağlanmalıdır.

İnsanların gözünü bağlamak için, tılsım yarasa ve fare kanıyla kendinden başka bir canlı olmayan halvethanede ayın ilk günlerinden çarşamba gecesini kaz derisine yazılıp koltuk altında taşınmalı ve '*Uṭârid*' buhuru verilmelidir. Ayrıca cinin üzerine müvekkel olan altı dev adı da yazılıp dize bağlanmalıdır. (bkz. vr. 76a-77a)

Ḳamer Simāk menziline gelince yapılan davet: Deniz korkusundan kurtulmak için, tılsım misk, zaferan, gül suyu ve balık kanıyla bir parça geyik derisine yazılmalı ve gemiye bağlanmalıdır. Dalgadan ve selden korkmamak için gemi içinde yazılmalıdır.

Yağmur yağdırmak için bu tılsım balık derisine yazılıp bir taş altına konmalı, *Ḳamer* daveti yetmiş kere okunmalı ve *Ḳamer* buhuru verilmelidir. Yağmurlara ve bulutlara müvekkel olan melek adları yetmiş kere okunmalıdır. Bu adlar okununca derhal müvekkel cinler gelir ve müvekkel meleği insan şeklinde taşırlar. (bkz. vr. 77a-78a)

Ḳamer Gafre menziline gelince yapılan davet: Hastalıktan veya afetten kurtulmak için önce bir kara koyun kurban edilmeli ve tılsım misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp o kişinin boynuna bağlanmalıdır. Bu amele başlanırken üç kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*

okunmalı, üç kere *Müşteri* buhuru verilmelidir. Asi cinlerin bozguna uğrayıp kaçmaları için, adlar kızıl sığır ödüyle yazılıp ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 78a-79a)

***Kamer Zubānā* menziline gelince yapılan davet:** Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek için bir siyah kalemin ucu yakılmalı, *Kamer* bu menzile gelince *Zuhal* buhuru verip hüdhüd, güğercin ve karga kanı ile tılsım bir kâğıda yazılıp o yere gömülmelidir. Ani ölümden korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır.

Çocuk sahibi olmak için *Şems Cedy* burcunun onbeşinci derecesine geçince tesbîh yetmiş kere okunmalı, tılsım misk, zaferan ve Nisan yağmuru suyu ile yazılmalı ve kadın ve erkek bunu boyunlarında taşımalarıdır. Ayrıca kadının hamile kalması için tılsım beyaz bir tas içine yazılmalı, kadın ve erkek bundan su içmelidir. *Zuhal* buhuru verip yetmiş kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' okunmalı, kadın ve erkek ferişte tütsüsünü kendilerine tütsü vermeli. Bu tılsım bütün istekleri gerçekleştirmek için de yazılır. (bkz. vr. 79b-80a)

***Kamer İklîl* menziline gelince yapılan davet:** Kurt, köpek ve başka canlılardan korkmamak için, tılsım, misk ve zaferan ile *Müşteri* talide olduğu zaman *Zühre* buhuru verip yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 80b)

***Kamer Kalb* menziline gelince yapılan davet:** Bir padişahı, meliği veya başka bir kişiyi kendine itaat ettirmek ve bağlamak için, tali *Şevrde* veya *Esedde* iken tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp yeni bir çömlek içine konmalı ve bir ocak altına gömülmelidir.

Oturulan eve dev ve peri gelmemesi için bu menzilin tekvîninin şekli ve yedi isim yazılmalıdır. (bkz. vr. 80b-81a)

***Kamer Şevle* menziline gelince yapılan davet:** Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için, tılsım ve isimler misk ve zaferan ile yazılıp boyuna ve kola bağlanmalıdır.

Bir kişinin arısına zarar gelmemesi, nazardan, haramiden ve haşerattan korunması, balının ve oğullarının çok olması için, tılsım bir parça kâğıda yazılıp arı kovanına konulmalı, öd ve şeker karıştırılıp buhur verilmelidir. (bkz. vr. 81b-83a)

***Kamer Bula'* menziline gelince yapılan davet:** Bu tesbîhi yetmiş kere okuyan kişinin Allah'tan her istediği kabul olur, yazıp üzerinde taşıyan kişi ani ölümünden korkmaz. (bkz. vr. 87b)

***Kamer Su'ūd* menziline gelince yapılan davet:** Kabe'ye zarar görmeden gitmek için bu tılsım misk, zaferan ve gül suyu ile yazılıp pazuya bağlanmalıdır.

Atına zarar gelmemesini isteyen bu menzilin müvekkel cininin şeklini ve tılsımı yazıp atın boynuna bağlamalıdır. (bkz. vr. 83b-84a)

***Kamer Ahbiye* menziline gelince yapılan davet:** Gece korkmamak için, tılsım tilki kanıyla yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Çocuğun uykusunda korkmaması için, tılsım yazılıp boynuna bağlanmalıdır. (bkz. vr. 84b-85a)

***Kamer Mukaddem* menziline gelince yapılan davet:** İnsanlar arasında saygın ve sözügeçer olmak için bu tılsım misk, zaferan ve gülsuyu ile yazılıp üzerinde taşınmalıdır. Çocukların sıkıntıdan kurtulması ve ferahlaması için bu tılsım bir kâğıda yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 85a-86a)

Ƙamer Mu'ahhar menziline gelince yapılan davet: Bir kişi yi aşağılamak için tılsım mürekkep yerine jenkâr ve sirke kullanılarak o kişinin adına yazılmalı ve kâfur ile buhurlanıp Cühûd mezarlığına gömülmelidir. Fakat bu tılsımın olur olmaz kişi için yapılması gerektiğı, yapan kişinin dinsiz bir zalim olacağı da eklendiştir. Sıkıntıdan kurtulmak için cinin tılsımı misk ve zaferan ile yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 86ab)

Ƙamer Ne'āyim menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin atı ve katırının kaçmaması ve kaçarsa geri gelmesi için, tılsım yazılıp hayvanların boynuna bağlanmalı, yedi kere okunmalı ve adlar yazıldıktan sonra tılsıma buhur verilmelidir.

Eve sihir etki etmemesi için müvekkel cinin şekli eve nakş edilmelidir. (bkz. vr. 87ab)

Ƙamer Riřā menziline gelince yapılan davet: Su çıkarmak, bir kuyuya veya kurumuş çeşmeye su getirmek için, adlar nar suyuyla *sıfal* üzerine yazılmalı ve kuyuya veya çeşmeye bırakılmalıdır. Yağımur yağıdırmak için, adlar Mısrî mürekkep ile bağıdadî kâğıda yazılmalı, su ile doldurulmuş bir tasa bırakılmalı, "*İlâhî, yağımuru yağıdıran sensin ve bize yağımur vergil, Kabe kavseyni ev edna ve'l-matar*" denmeli ve dua okunmalıdır. Bu isimler yazıldıktan sonra Ƙamer buhuru verilmelidir.

Denizde sefere çıkmak ve yelden ve selden korkmamak için bu menzilin cininin tılsımı Ƙamer bu menzilde iken yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 88ab)

Ƙamer Belde menziline iken yapılan davet: Bir şehri ve kaleyi almak ya da bir şehri harab etmek için, tılsım misk ve zaferan ile yazılıp o şehrin hamamlarının suyuna bırakılmalı ve *Müşteri* buhuru verilmelidir.

Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak için bu menzilin müvekkel cininin şekli saatinde yazılıp güvercin kafesine gömülmelidir. (bkz. vr. 88b-89a)

Ƙamer Zābiḥ menziline gelince yapılan davet: İnsanlar arasında saygın olmak için bu tılsım misk, zaferan ve yağımur suyu ile bir parça ceylan derisine *Ƙavs* taliinde yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır.

Sara hastalığını iyileştirmek için cine müvekkel olan yedi meleğinin adları misk ve zaferan ile yazılıp saralı kişiye verilmelidir. Hastalığın çabuk iyileşmesi için bu isimler yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip sırça çanak içine yazılmalı ve yemek bundan yenmelidir. (bkz. vr. 89a-90a)

Metne göre davete başvurma nedenleri şöyle gruplandırılabilir:

a. Hastalıklarla ilgili olanlar:

Hastalıklardan korunmak,

Sara hastalığını iyileştirmek,

Çocukların sıkıntısını giderip iyileşmelerini sağlamak,

Gece uykuda korkmamak,

Ani ölümden korkmamak,

b. Dev, peri gibi doğaüstü varlıklarla ilgili olanlar:

- Çocukların devden ve periden korkmalarını engellemek,
- Peri ve cin çarpmasından kurtulmak,
- Cinlere iş yaptırmak,
- Cinleri hapsetmek,
- Oturulan eve dev ve peri gelmesini engellemek,
- Eve sihir etki etmemesini sağlamak,
- Rûhları kendine itaat ettirmek,

c. Hayvanlarla ilgili olanlar:

- Hayvana zarar gelmesini engellemek,
- Çok hayvan sahibi olmak,
- Bağı yabani hayvanlardan korumak,
- Yılan, arı ve haramileri kovmak,
- Uzun kuyruklu ya da akrepleri kovmak,
- Köpek, kurt, ejderha ve diğer canlılardan korkmamak,
- Arıya zarar gelmesini engellemek ve nazardan, haşerattan ve haramiden korumak,
- Arının balının ve oğullarının çok olmasını sağlamak,
- Atı ve katırı kaçırmamak, kaçarsa geri getirmek,
- Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak,

d. Suyla ilgili olanlar:

- Yağmur yağdırmak,
- Suya hükmetmek,
- Yerden su çıkarmak,
- Kurumuş kuyuya veya çeşmeye su getirmek,
- Denizde sefere çıkmak,
- Deniz, dalga ve sel korkusunu yenmek,

e. Aşk, mutluluk, dostluk, düşmanlıkla ilgili olanlar:

- Evde mutluluk ve nimeti arttırmak,
- Eşe alışmak,
- Birini kendine aşık etmek ya da aşkı arttırmak,
- Büyük mutluluğa erişmek,
- Kadınlar tarafından sevilme,
- Bir kişinin ilgi ve sevgisini artırıp kendine bağlamak, itaat ettirmek,
- İnsanların gözüne güzel görünmek,
- Hatun, hadım ve güzellerden kendine dost edinmek,
- Birinin uykusunu bağlamak,
- İki kişi arasında düşmanlık yaratıp ayrılmalarını sağlamak,
- Bir kişiyi aşağılamak ve rezil etmek,
- Düşmanlık yaratmak ya da düşmanlığı arttırmak,
- Korkulan düşmanın ağzını ve dilini bağlamak, cevap ve zarar vermesini engellemek,

- Zalimin elini, gözünü ve dilini bağlamak,
- Birinin yolunu bağlayıp dönmemesini sağlamak,
- Birinin işini, dilini bağlamak ve bahtının ve işlerinin açılmamasını sağlamak,
- Bir kişiyi yok etmek ya da öldürmek,
- f. Savaşla ilgili olanlar:
  - Bir şehri ya da kaleyi almak ve harap etmek,
  - Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek,
  - Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak,
  - Savaşırken, savaş alanında zarar görmemek,
  - Düşmanı yenmek ve düşman askerini korkutup kaçırmak,
  - Düşmanı öldürmek,
  - Bir kavmin ya da askerin yardım görmesini ve galip gelmesini sağlamak,
  - Nişana ok isabet ettirmek,
- g. Doğum ve büyüme ile ilgili olanlar:
  - Hamile kalıp çocuk sahibi olmak,
  - Kolay ve çabuk doğum yapmak,
  - Çocukların düzgün konuşmalarını sağlamak,
  - Çocukların öğrendiklerini unutmamalarını ve zeki olmalarını sağlamak,
- h. İlimle ilgili olanlar:
  - Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek,
  - Müzik ilminde iyi ve ünlü olmak,
  - Fen sahibi olmak,
- ı. Sosyal durumla ilgili olanlar:
  - İnsanlar, beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer ve sözü geçer olmak,
  - Büyükler tarafından beğenilmek,
  - Bir padişahın emrindekileri kendine bağlamak ve itaat ettirmek,
  - İnsanların kendi iyiliğinden bahsetmelerini sağlamak,
  - Zühd ve selahiyetli olmak,
  - İnsanlar arasında gizlenip kötülüklerden uzak olmak,
  - Belalardan korkmamak, sıkıntıdan kurtulmak,
- i. İsteklere kavuşmayla ilgili olanlar:
  - İşlerin rast gitmesini sağlamak,
  - Dileğine kavuşmak,
  - Çok mal sahibi olmak,
  - Bütün isteklerine kavuşmak,
  - Allah'dan her istediğini elde etmek,
- j. Yolla ilgili olanlar:
  - Bir kişiyi yoldan döndürmek,
  - Yola çabuk ve yorulmadan gitmek ve yolda hiçbir şey kaybetmemek,
  - Kabe'ye zarar görmeden gitmek, ata zarar gelmesini engellemek.

4. HALK RESİMLERİ

Halk hikâyeleri edebiyatımızda önemli bir yer oluşturur. Bu hikâyeler aynı zamanda resimlendirilmiş olabilir. Resmin halk edebiyatında önemli bir yeri vardır.

Burada, Malik Aksel'in *Anadolu Halk Resimleri*¹⁴⁴ ve *Türklerde Dini Resimler*¹⁴⁵ adlı kitaplarından yararlanılarak resimler hakkında bilgi verilmiştir. Malik Aksel, özellikle *Anadolu Halk Resimleri* adlı kitabında *Da'vet-nâme*'deki resimlere geniş bir bölüm ayırmış ve bu resimleri incelemiştir.

İslâmın resmi yasaklamasına rağmen, resim geleneği halk arasında oldukça yaygındır. Halk hikâyelerinde, kadın ve erkek arasında kaç göç görülmemektedir. Nakkaş, güzel bir kızın karşısına oturup resmini yapar, hatta bu resim duvarlara da asılır. Resim yapmak dinî geleneklere aykırı olsa bile, bu düşünce tasavvuf erbabına ve tarikat ehline aykırı değildir. Resimden kaçınma ve korkma nedenlerinden biri, insanoğlunun resim yapma yoluyla Tanrıya eşitlik güdeceği inancıdır. Müslümanlıktan başka dinlerde de, sadece insan ve hayvanın değil, cansızların da resmedilmeleri, Tanrıya ve yaratıklarına karşı saygısızlık olarak görülür. Hristiyanlıkta da resim ve heykel yasağı bulunmaktadır.

Oysa Anadolu halkı heykellere saygı ile bakar, bunları kutsal ya da tılsımlı eserler olarak kabul eder. Kayalar arasında, şehir harabelerinde, saray kalıntılarında bulunan heykellere, taş kesilmiş insan vücudu gözüyle bakılır. Bunlar arasında genç ve güzel bir kadın heykeli bulunursa, buna bir aşk efsanesi yakıştırılır. Halk sadece toprak üstündekilere değil, toprak altındakilere de iyi gözle bakar, bunlar tılsımlı ve kutsal olarak görülür; çünkü toprak altı evliyalar uğrağıdır. Anadolu bir inançlar, hurafeler diyarıdır.

Da'vet-nâme'deki resimler halk resimlerinden farksızdır. Bu resimler, şablonumsu, birbirinin eşi yuvarlak çehrelerle sulu boya krokilere benzer. Halk resimlerinde, minyatürlerde görülen çizgi düzenliliği ve kesinliği o kadar açık bir şekilde görülmez. *Da'vet-nâme*'deki resimlerde de minyatürcülüğün geleneğe bağlı inceliklerinden eser yoktur. Bunlar eski halk resmi özelliklerini taşımaktadır.

Figürlerde renkler bazen çizgilerden taşmıştır. Yüzler, hattâ hareketler kısmen birbirinin eşidir. Bunlara üslûplaşmış eski halk resimleri de denebilir. Resimlerde oranlara da dikkat edilmemiştir. Erkek yüzleri kadın veya çocuk yüzlerine benzer, genellikle sakal kullanılmamıştır. Şekiller boşlukta durmaktadır; ağaca bile rastlanmaz.

144 Malik Aksel, *Anadolu Halk Resimleri*, (İstanbul: Baha Matbaası, 1960), 26-28; 115-123; 163-172.

145 Malik Aksel, *Türklerde Dini Resimler*, (İstanbul: Elif Kitabevi, 1967), 140.

Şahratü'n-nâr resminde (bkz. Şekil 1, vr 3b) yüzler pergelle çizilmiş gibi yuvarlaktır. Hepsi önden çizilmiştir ve birbirlerine benzerler. Resimlerin çizgileri, özellikle gözler ve burunlar genellikle aynı tekrarlamaları gösterir. *Şahratü'n-nâr*'ın sûreti bu minval üzere idi demekle sanatçı, sûretten gerçeğe erişmeyi değil, sûretten anlam çıkarmayı seyirciye bırakmıştır. Tek tanrılı dinlerin yaratılış efsanelerinde olmayan bu cin, eski Anadolu bereket tanrılarının halkın hayal gücüne şekil değiştirerek giren bir kalıntısı olabilir.

Yağmur yağdırmak için yazılan tılsım şeklinde iki gözlü h (𐎶) ler bulunur. (bkz. vr 77a) Bu h'lerden gelen su ve yağmur damlaları bu şeklin her tarafını kaplar. Halk arasında kullanılan ve aşkı temsil eden iki gözlü h'nin gözlerinden akan derya misali yaşlar, burada da yüzlerce yıl evvel yağmur tılsımı olarak kullanılmış, yağmur ve bereketi temsil etmiştir.

İki başlı yılan (bkz. Resim 120, vr 79a) zehirle panzehiri temsil ettiği gibi hekimlik sembolü olmuştur. Tılsımlarda ve muskalarda yılan resmi, yilandan korunmayı sağlar.

Metinde 141 resim çizilmiş, 4 resim için yer ayrılmış, fakat bunlar çizilmemiştir. Bu resimlerden çoğu önceden ayrılan yerlere yapıştırılmış, bazıları ise doğrudan sayfaya çizilmiştir. Resimlerde kullanılan renkler, siyah, zeytin yeşili, kahverengi, sarı, bordo ve gridir. Genelde hakim olan renk ise zeytin yeşilidir.

Resimlerle, metinde resimler hakkında verilen bilgiler bazen birbirine uymamaktadır. Örneğin, *Cevzâ* burcu için metinde burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmesine rağmen resimde ceviz ağacı görülmemektedir. Bağdaş kurup oturmuş, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan çizilmiştir. *Sünbüle* burcu için metinde adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbüle benzediği belirtilmesine rağmen, resimde adam giyiniktir. Eserde, resim ve metin arasında kesin bir tutarlılık olduğu söylenemez¹⁴⁶.

4.1. DA'VET-NÂME'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ

1. *Şahratü'n-nâr* (Cin): Gövdesinde onyedi, boynunda bir, kollarında dörder ve başında on olmak üzere toplam otuzyedi yüzü olan, ellerini başının hizasına kaldırmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, şeklin elinde, ayağında, karnında ve başında toplam dört bin yüzü olduğu belirtilmesine rağmen resime ancak otuz yedi yüz sığdırılabilmektedir. (bkz. vr. 3b)

2. *Hamel* (Koç) burcu: Bir koyun üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

3. *Şevr* (Boğa) burcu: Öküz şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

4. *Cevzâ* (İkizler) burcu: Bağdaş kurup oturmuş, ellerini bacaklarına dayamış, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 4b)

146 *Da'vet-nâme*: hakkında, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk ve İslâm Sanatı Kürsüsü'nde bir lisans tezi yapılmıştır. Bu tezde eserdeki resimler incelenmiş ve 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl başı minyatürleri ile bir karşılaştırma yapılmıştır. bkz. Yıldız Ersin, "Davetname ve 17. yy Sonu 18. yy. Başı Minyatürleri Karşılaştırması," (Basılmamış Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1980).

5. **Sereṭān (Yengeç) burcu:** Ön kısıkaçları arasında kadın başı tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

6. **Esed (Aslan) burcu:** Aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

7. **Sünbûle (Başak) burcu:** Adım atar gibi durmuş ve öne doğru eğilmiş, bir elinde başak ve bir elinde orak tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık ve belinde kemer vardır. Metinde, adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbûle benzediği belirtilmiştir. Fakat resimde adam giyinik olarak çizilmiştir. (bkz. vr. 5b)

8. **Mizān (Terazi) burcu:** Dizleri üstüne oturmuş, kafasının arkasında bir terazi olan ve elleri ile terazinin kefelerini tutan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık vardır. Metinde ise burcun tamamen teraziye benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

9. **'Akreb burcu:** Ayakta duran ve ellerinde iki akrep tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Akreplerden birisi daha büyük çizilmiştir. Adamın elbisesi dizleri hizasındadır ve başında başlık vardır. Metinde burcun akrebe benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

10. **Ḳavs (Yay) burcu:** Yarısı insan, yarısı at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at gövdesi ve kuyruğu ejderha başı şeklinde çizilmiştir. Ejderhanın başı laleye benzemektedir ve ok yönüne çevrilmiştir. Erkek elinde ok ve yay tutmaktadır ve ejderhanın başına nişan almıştır. Metinde şeklin kuyruğunun zaman zaman insana saldırdığı, insanın onu okla vurduğu, kuyruğun tekrar saldırdığı ve böylece kıyamete dek savaştıkları belirtilmektedir. (bkz. vr. 6b)

11. **Cedy (Oğlak) burcu:** Keçi üzerine oturmuş, bir eliyle keçinin boynuzunu tutan, bir elinde değnek olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve başında başlık vardır. (bkz. vr. 7a)

12. **Delv (Kova) burcu:** Bir kuyunun yanında duran ve kovayla su çıkaran bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde burcun, üzerinde içi *āb-ı zulāl* ile dolu büyük bir kova olan bir kuyu şeklinde çizildiği belirtilmektedir. (bkz. vr. 7a)

13. **Hūṭ (Balık) burcu:** Büyük bir balığın arkasına bağdaş kurup oturmuş bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Balığın ağzı ve kuyruğu, adamın arkasına destek olacak şekilde zincirle birbirine bağlanmıştır ve adam buna dayanmaktadır. Metinde, burcun balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 7b)

14. **Ḳamer:** Bir daire içinde olan başını elleriyle tutan, bağdaş kurup oturmuş bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Kadının saçları uzundur. Daire ayı temsil etmektedir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 9b)

15. **'Uṭārid:** Başı bir daire içinde olan, dizinin üstünde kâğıt tutarak oturmuş, yazı yazan, önünde yerde bir kalemlik olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 10b)

16. **Zühre:** Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 11a)

17. **Ṣems:** Bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Çevresinde güneş ışınlarını temsilen çizilmiş üçgenler olan başlığı vardır. Vücudu simetrik çizilmiştir. Bacakları insan bacağına

benzememektedir ve ayak uçlarını birbirine değdirerek oturmuştur. Ellerindeki aslanları başlarından tutarak kaldırmıştır. Aslanların kuyrukları, erkeğin bacakları arasında geçme oluşturacak bir şekilde çizilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13a)

18. **Mirrih**: Dört eli olan, bir elinde yengeç, bir elinde kılıç, bir elinde kesik insan başı ve bir elinde başak tutan bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğferi vardır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13b)

19. **Müşteri**: Bir elinde açık bir kitap tutan, başında sarığı ve üzerinde cübbesi olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Önünde bir rahle durmaktadır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14a)

20. **Zuhal**: Yedi eli olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık yoktur. Bir elinde orak, bir elinde taç, bir elinde fare tutmaktadır. Diğer iki elinde ne olduğu tam olarak anlaşılmamaktadır. Bir eli ise boştur. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14b)

21. **Dübb-i Aşgar (Takımyıldız)**: Başı sağa dönük bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 16a)

22. **Dübb-i Ekber (Takımyıldız)**: Başı sola bakan ve yürüyen bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarından birisini kaldırmıştır. (bkz. vr. 17a)

23. **Tinnin (Takımyıldız)**: Dört ayaklı, ağzını açıp dilini dışarı çıkarmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayrıca vücudundan alevler çıkmaktadır ve vücut kavisli çizilmiştir. Metinde, şeklin büklüm büklüm bir ejderha olduğundan başka bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 17a)

24. **Kaykāvus/Mültehib (Takımyıldız)**: Koşan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşağı ve başında takkesi vardır. Giysisi dizlerine kadardır. Metinde şeklin, başında takkesi olan, dans eden ve iki ellerini açmış bir erkek olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 17b)

25. **'Avvā (Takımyıldız)**: Başında kuyruğu aşağı doğru uzanan bir başlık ve belinde uzun kuşağı olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Koşar gibi adım atmış ve bir elini öne doğru uzatmıştır. Diğer elinde ise asa tutmaktadır. Metinde şeklin, iki ellerini uzatmış ve sağ elinde asa tutan bir insan olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

26. **Fekke (Takımyıldız)**: Fekke bir sepet şeklinde tasvîr edilmiştir. Dairenin alt yarısı çanak, üstü ise sepet sapı şeklinde çizilmiştir. Metinde fekkenin ağız kenarı olduğu, halkın buna dervişler çanağı dediği, dairede bir parça delik olduğu ve kenarı delik fakirler çanağı gibi olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

27. **Cāşī (Takımyıldız)**: Başında kuyruğu uzun başlık ve belinde kuşak olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını ve ellerini açıp yukarı kaldırmıştır. Metinde şeklin, iki ellerini açmış ve iki dizi üzerine çökmüş bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 18b)

28. **Şelyāk/Sulhafāt (Takımyıldız)**: Sembolik olarak üstünde kubbe şeklinde küçük bir çıkıntı olan bir yarım daire şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızların iki kanadını dürmüş, bir yere konmuş bir akbaba olduğu belirtilmesine rağmen akbaba çizilmemiştir. Bu

eserdeki resim-metin uyumsuzluğunu gösteren bir örnektir. Metinde ayrıca, şeklin arkasının kaplumbağa gibi yumru olduğu, bu nedenle şeklin kaplumbağa anlamına gelen *Sulḥafāt* adlı ve Farsların *seng-püšt* dediği hayvana benzetilen üç yıldız olduğu belirtilmiştir. Bu üç yıldızın halk saç ayak anlamına gelen *Esāfī* der, Acemler ise *Yek-pā* derler. Bunlar güya üzerlerine çömlek konmak için üç yere konmuş üç taşdır. (bkz. vr. 18b)

29. *Decāce* (Takımyıldız): Kanatlarını iki yana açmış, başını sağa çevirmiş bir ördek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ördeğin sağ ayağı sol omuzun altından, sol ayağı ise sağ omuzun altından çıkarak karnında bir geçme oluşturup iki yana açılmıştır. Kuyruk iki bacağın arasında, kuş ise dik olarak ve önden çizilmiştir. Metinde şeklin, boynu uzun ve kanatlarını açmış bir ördek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 19a)

30. *Zātü'l-Kürsî* (Takımyıldız): Bir taht üzerine oturup arkasına yaslanmış, ayaklarını öne doğru uzatmış, ellerini açmış ve başında tacı olan uzun elbiseli bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Metinde, yıldızın minber ayağı gibi ayakları olan bir sandalye üzerine oturmuş, arkasına yaslanmış, ayaklarını aşağıya sarkıtmış bir kadın şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadının *micmere* ortasında olduğu yazılmasına rağmen resimde bu çizilmemiştir. Şairler sandalyenin arkalığındaki parlak yıldızı, parlak olduğu için güzellerin alınına benzetmişlerdir. (bkz. vr. 19b)

31. *Hāmil-i Re'sü'l-Ġül/Berşāvūš* (Takımyıldız): Bir elinde kesik *Ġül* başı ve diğer elinde kılıç tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kılıcı başının üzerinde tutmaktadır. Elbisesi kısa kolludur ve dizlerine kadardır. Ayaklarını koşar gibi açmıştır ve çıplaktır. Kesik *Ġül* başı oldukça büyük çizilmiştir. Metinde erkeğin sağ ayağını kaldırıp sol ayağı üzerinde durduğu, sol elinde *Ġül* başı tuttuğu, sağ elini ise başının üzerine koyduğu yazılıdır. *Ġülün yaban ademi* olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 19b)

32. *Mümsikü'l-'inān* (Takımyıldız): Bir elinde kamçı, diğer elinde yular tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını adım atar gibi açmış ve bir ayağını kaldırmıştır. Ayakları çıplaktır. Başını arkasına bakar gibi geriye çevirmiştir. Metinde *Mümsikül-'inān*ın yular tutucu anlamına geldiği ve şeklin dik duran, bir elinde kamçı ve bir elinde yular tutan bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20a)

33. *Havvā ve Hayye* (Takımyıldız): Bu resimde *Havvā* ve *Hayye* takımyıldızları beraber resmedilmiştir. Ellerin başı ve kuyruğunu kaldırmış bir yılan tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayaklarını yürür gibi açmıştır ve elbisesi ayak bileklerine kadardır. Adam *Havva*, yılan ise *Hayye*dir. Metinde *Hayyenin Havvā* elinde tasvîr edildiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

34. *Sehm* (Takımyıldız): Ucu sola dönük uzun bir ok şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde bunun doğu tarafına bakan ve iki *zirā'* uzunluğunda olan bir ok olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

35. *'Ukāb* (Takımyıldız): Kanatlarını açmış ve başı sağa dönük bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin kanadını açmış, uçan bir akbaba olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 21a)

36. *Delfin* (Takımyıldız): Baş insan başı, gövdesi ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur, fakat *delfine* halkın yunus balığı dediği, yunus balığının insanı sevdiği, gemilerin yanında gittiği ve batan insanları kurtardığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 21a)

37. *Kıṭ'atü'l-feres* (Takımyıldız): At başı şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Atın yuları vardır. Metinde yıldızın, vücudunun yarısı kesilmiş, ön kısmı kalmış ata benzediği, bu nedenle buna *Mukdimü'l-feres* de dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 21b)

38. *Feres-i A'zam* (Takımyıldız): Yarım gövdeli bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Bir kanadı ve başında yuları vardır. Metinde başı, ön ayakları ve gövdesi olan, fakat sağrısı ve arka ayakları olmayan bir at şeklinde olduğu belirtilmiş, fakat resimde görülen kanattan bahsedilmemiştir. (bkz. vr. 21b)

39. *Mer'et-i Müselsele* (Takımyıldız): Ellerini iki yana açmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine kadar inmiş ve başını sağa çevirmiştir. Metinde şeklin elleri açık, ayakta duran, ayakları zincirli ve sağ eli kuzey, sol eli güney yönüne bakan bir kadın olduğu yazılıdır. Fakat resimde ayaklarında zincir yoktur. Ayakları ortasındaki yıldızların güya zincir olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

40. *Müşelles* (Takımyıldız): İçinde yıldızlar olan bir dikdörtgen şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise yıldızın sadece *müşelles* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

41. *Hamel* (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde *Hamelin* iki boynuzlu erkek kuzu olduğu, önünün batıya, arkasının doğuya, sırtının ise kuzeye baktığı, ağzı ile arkasını kaşır gibi durduğu belirtilmiştir. *Mıntakatü'l-burûc* üzerindeki ilk burçtur. (bkz. vr. 22b)

42. *Şevr* (Takımyıldız): Yarım gövdeli bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarını kıvrımıştır. Metinde yıldızın yarım bir erkek sığır olduğu, süsmek ister gibi başını aşağı eğdiği ve önünün doğu yönüne doğru olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

43. *Cevzā* (Takımyıldız): Birbirlerinin omzuna sarılmış, diğer ellerini bellerine koymuş iki erkek çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Şekil simetrik çizilmiştir. Başları ve ayakları birbirine dönüktür ve çıplaktır. Elbiseleri dizlerine kadardır. Metinde yıldızın birbirlerinin boynuna kollarını koymuş ve birinin başı doğu, diğerinin ise batı tarafına bakan iki erkek çocuk şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

44. *Sereṭān* (Takımyıldız): Yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın önü doğu, arkası batı tarafına bakan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 23b)

45. *Esed* (Takımyıldız): Bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de yıldızın aslan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23b)

46. *Sünbüle* (Takımyıldız): Kanatlı bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde uzun bir kuşağı vardır ve elbisesi bileklerine kadardır. Bir elini aşağı sarkıtmış, diğer elini ise omuzu hizasına kaldırmıştır ve bu elinde başak tutmaktadır. Başı sola, ayakları ise sağa çevrilmiştir. Metinde şeklin iki kanatlı bir kız olduğu, eteğini salıverdiği, sol elini aşağıya

indirdiği, sağ elini ise omuzunun hizasına kaldırdığı ve *sünbüle* tuttuğu, başının *Şarfe* tarafına baktığı ve ayaklarının birbirinden uzak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

47. *Mizān* (Takımyıldız): Bir terazi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin direği doğuya, kefeleri batıya bakan bir terazi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

48. *'Akreb* (Takımyıldız): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 24b)

49. *Kavs* (Takımyıldız): Yarısı insan, yarısı at şeklinde bir canlı olarak tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at şeklinde çizilmiştir. Adam elinde ok ve yay tutmaktadır ve arkasına dönüp nişan almıştır. Başında miğferi vardır. Metinde de şeklin insan ve atdan oluştuğu, boynuna dek at, başının insan olduğu, elinde yay tuttuğu, oku batı tarafına çektiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

50. *Cedy* (Takımyıldız): Gövdesinin ön yarısı oğlak, arkası ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön bacakları çizilmiştir. Başında boynuzları ve sakalı vardır. Metinde de şeklin ön yarısı iki boynuzlu oğlak, arka yarısı ise balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

51. *Delv* (Takımyıldız): Ellerini yukarı kaldırmış ve bir elinde ters bir sürahi tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşak ve başında başlık vardır ve elbisesi bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin ayakta duran, başı kuzeye, ayakları ise güneydoğuya bakan, ellerini uzatmış ve bir elinde ters tuttuğu ve suyu ayaklarına dökülüp ayağı altından *Hût* ağzına akan bir bardak olduğu yazılıdır. Bir adı da *Sākibü'l-mâdır*. (bkz. vr. 25b)

52. *Hût* (Takımyıldız): Çapraz olarak üstüste konmuş iki balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin birbirine *Haytü'l-kettân* ile bağlanmış iki balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. (bkz. vr. 26a)

53. *Kaytus/Kaytas* (Takımyıldız): Aslan başlı, balık kuyruklu ve iki ayaklı bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruğunu başına doğru kıvrımıştır. Metindeki tasvîre uygun olarak çizilmeye çalışılmıştır. Metinde şeklin, iki ayağı ve kuş kuyruğu gibi çatallı kuyruğu olan, önü doğuya dönük bir deniz hayvanı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 26a)

54. *Cebbār* (Takımyıldız): Bir elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kolları vücuduna göre oldukça uzun çizilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin sağ elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış ayakta bir erkek şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bunun yıldızları beyaz olduğu için *Cevzā* da dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 26b)

55. *Nehr* (Takımyıldız): Hafif kıvrımlı ve kenarları boyunca ara ara diktörtgen şekiller bulunan bir ırmak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın büklüm büklüm kıvrımları olan bir ırmak şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

56. *Erneb* (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş bir tavşan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın, önü batı tarafına, başı arkasına çevrilmiş bir tavşan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

57. *Kelb-i Ekber* (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş, kuyruğunu kıvrımış bir köpek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. *Cevzâ* altında olduğu için *Kelb* dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 27b)

58. *Kelb-i Aşgar* (Takımyıldız): Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde buna *Kelb-i Mukdim* de dendiği belirtilmiştir. Bu nedenle bir köpeğin ön yarısı şeklinde tasvîr edilebilir. (bkz. vr. 28a)

59. *Sefîne* (Takımyıldız): Baş ve arka uçları balık kuyruğuna benzeyen yelkenli bir gemi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise iki kanatlı bir gemi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

60. *Şucâ'* (Takımyıldız): Yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

61. *Bâtiye* (Takımyıldız): Çanak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde çanak gibi yuvarlak bir şekil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28b)

62. *Gurâb* (Takımyıldız): Karga şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin bir karga olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 28b)

63. *Kanțûrus* (Takımyıldız): Başı insan, gövdesi at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları koşar gibi açıktır. Elleri açık olan adamın bir elinde kuş ayakları, bir elinde iki salkım ve başında başlık vardır. Metinde şeklin başından ön ayaklarına kadar insan, aşağısı at şeklinde olan, yüzü doğuya arkası ise batıya bakan, bir elinde iki salkım, bir elinde ise *Sebu'* ayaklarını tutan bir canlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29a)

64. *Sebu'* (Takımyıldız): Eşeğe benzer, fakat oldukça küçük bir hayvan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 29a)

65. *Micmere* (Takımyıldız): Üzerinde alevler olan bir mangal şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde kelimenin ilk miminin kesre, ikincinin fetha ile okunduğu ve buhurdan anlamına geldiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

66. *İklîl-i Cenûbî* (Takımyıldız): Bir kozalak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de *şanevber* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

67. *Hût* (Takımyıldız): Balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başı doğu, kuyruğu batı tarafında olan büyük bir balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

68. *Şalâtda olan melekler*: Üç melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kanatları ve taç şeklinde başlıkları vardır. Metinde şeklin insanlar gibi sunuf bağlayıp ayakta duran melekler olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37a)

69. *Rükû'da olan melekler*: Dört melek şeklinde tasvîr edilmişlerdir. Metinde bunların rükûda olup ibadetten gururlanmadıkları belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

70. *Sücûdda olan melekler*: Beş melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunların sücûdda oldukları, bunlara sücûdun caiz olduğu ve buna Allah kelâmının delil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

71. *Ku'ûdda olan melekler*: Altı melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunlar hakkında ku'ûdda olduklarından başka bilgi yoktur. (bkz. vr. 38a)

72. *Şems Hamel* burcuna gelince müvekkel olan melek: Bir koç üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kesik baş profilden çizilmiştir. Başında başlığı vardır ve elbisesi uzundur. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. Bu dört başı, dört eli ve yüzü olan bir erkek şeklindedir. Yüzü sarıdır, altın gibi nûr içindedir. Bir elinde yanmış mum, bir elinde hat yazılmış ve sarılmış name, bir elinde bardak ve bir elinde kinsız kılıç tutar. Metinde ayrıca bunun tekvîni olduğu, şeklinin aslana benzediği, üzerinde Şems ile bir yıldız olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 46b)

73. *Şems Şevr* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Sirtında Hüdühüd kuşu oturan iki başlı bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını yürür gibi kaldırmıştır. Metinde şeklin iki başlı sığıra benzediği, sirtında iki başlı bir Hüdühüd kuşu oturduğu belirtilmiştir. Fakat resimde Hüdühüd tek başlıdır. Bütün cinler üzerine müvekkel olan bir cindir. (bkz. vr. 47b)

74. *Şems Cevzâ* burcuna gelince müvekkel olan melek: İki başlı tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Başların etrafında birer hâle vardır. Bir elinde taç, diğerinde *menşur* tutmaktadır. Metinde şeklin insan başı gibi iki başı, iki eli ve iki kanadı olan, bir elinde taç, bir elinde yazılmış *menşur* tutan bir insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 49a)

75. *Şems Cevzâ* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir koyun ve arkasında dallarına kuşlar konmuş bir ağaç şeklinde tasvîr edilmiştir. Koyunun ayakları kuş ayağı şeklindedir ve kuyruğunun ucunu yukarı kaldırmıştır. Yaprakları ve meyveleri olan ağacın dallarında yüzleri koyuna dönmüş üç ve arkasını dönmüş bir kuş vardır. Bu kuş başını arkasına çevirmiştir. Metinde ağacın koyunun arkasında olduğu ve ceviz ağacına benzediği, üzerinde bir güvercinle konuşur gibi duran dört kumru durduğu belirtilmiştir. Fakat resimde ağaç koyunun arkasında çizilmiştir ve üzerinde toplam dört kuş vardır. (bkz. vr. 49b)

76. *Şems Sereşân* burcuna gelince müvekkel olan melek: Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde nalın ve bir elinde çanak tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kuşağı vardır. Ayakları çıplaktır. Metinde şeklin üç başı ve iki eli olan bir insana benzediği, ellerinde nalın ve çanak tuttuğu belirtilmiştir. Ayrıca meleğin güzel sûretli olduğu da eklenmiştir. (bkz. vr. 50a)

77. *Şems Sereşân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı insan, gövdesi balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir nesne tutmaktadır. Yatay çizilmiştir ve kollarını öne doğru uzatmıştır. Metinde bunun yengeç olduğu, elinde tuttuğu çiçeğin kırmızı ve beyaz güllerden oluşan bir deste olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 50b)

78. *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan melek: Bir başı, iki kanadı ve dört kolu olan ve oturan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında dört gözü ve başının etrafında bir hâle vardır. Bir elinde mushaf, bir elinde altın nar, bir elinde asa ve bir elinde altın tas tutmaktadır. Elbisesi uzundur, belinde kemeri vardır. Metinde bir başı, başında dört gözü ve bir ağzı olan bir adam şeklinde olduğu, dört eli olduğu ve ellerinde mushaf, altın nar, asa ve altın tas tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 51b)

79. *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur. Belinde kemer vardır ve ayakları çıplaktır. Başlar ters yönler bakan horoz başı şeklindedir ve taşları vardır. Adamın bir elinde bıçak, bir elinde ise karpuz vardır. Metinde tekvînin iki başı, iki eli ve iki ayağı olan bir horoza benzediği, bir elinde karpuz, diğerinde bıçak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 52a)

80. *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan melek: İki başlı, iki kanatlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde büküm büküm kıvrılmış bir kemeri vardır. Ayakları çıplaktır. Başlar birbirine yapışık çizilmiştir ve etraflarında bir hâle vardır. Bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve diğerinde altın tas tutar. Sağ kanadın altında bir çanak resmedilmiştir. Metinde meleğin iki başı, iki kanadı ve dört eli olan, bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve bir elinde altın tas tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 53a)

81. *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi saçları beline kadar uzun, sakallı ve bıyıklı bir erkek başı, diğeri ise bir geyik başıdır. Bir elinde ney, diğerinde ise tef tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin iki başlı olduğu, bir başının uzun saçlı insan, diğerinin geyik başına benzediği, bir elinde tef ve bir elinde ney tuttuğu ve önünde bir selvi ağacı olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde selvi ağacı çizilmemiştir. (bkz. vr. 54a)

82. *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan melek: Birbirine yapışık çizilmiş dört başlı, iki kanatlı ve dört eli bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başların etrafında bir hâle ve her başta dört göz vardır. Bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde terazi tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin insan başı gibi dört başı ve her başında dört gözü, ayrıca dört eli olduğu ve bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde mizan tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 54b)

83. *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı ve iki eli bir tavus kuşu şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri öne, diğeri arkaya bakmaktadır. Eller insan eli gibidir ve göğsü çıkıktır. Bir elinde kepçe, diğerinde kase tutmakadır. Metinde tekvînin şeklinin tavusa benzediği, insan eli gibi iki eli olduğu ve bir elinde kepçe, diğerinde kâse tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 55b)

84. *Şems 'Akrab* burcuna gelince müvekkel olan melek: Birbirine bitişik üç başı ve altı eli olan kanatlı bir kadın şeklindedir. Uzun bir elbise giymiştir. Belinde kemeri vardır ve ayakları çıplaktır. Bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutar. Metinde üç başı ve altı eli olan, bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 56a)

85. *Şems 'Akrab* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan soldaki öküz, ortadaki insan, sağdaki ise horoz başı şeklindedir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin bir başı insan, bir başı öküz ve bir başı horoz başına benzeyen insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 57a)

86. **Şems Kavs** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde mızrak ve bir elinde ayna tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde şeklin iki eli ve bir başı olan, bir elinde harbe, bir elinde ayna tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 57b)

87. **Şems Kavs** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir seccade üzerine oturmuş, elleri önünde, sakallı ve bıyıklı bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır. Metinde tekvînin, seccade üzerine oturmuş, tesbîh eden *Müşterî* gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 58a)

88. **Şems Hüt** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başının etrafında bir hâle vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Bir elinde mızrak ve bir elinde *menşur* tutar. Metinde meleğin bir başı ve iki eli olan bir insana benzediği, sol elinde harbe ve diğer elinde üzerinde "*Nasrun min Allahu fethun karibun*" âyet-i kerîmesi yazan bir menşur tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 61a)

89. **Şems Hüt** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kuş başlı, kuyruklu, iki kanatlı bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruk kıvrık gösterilmiştir. Metinde tekvînin başı kuş başına, kuyruğu ejderhaya benzeyen iki kanatlı bir aslan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 62a)

90. **Kamer Şeraṭeyn** menziline gelince müvekkel olan melek: İki aslan üzerine bağdaş kurup oturmuş, dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarığı vardır ve elbisesi uzundur. Bir elinde *sürmedân*, bir elinde *destârçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *kırâbe* tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin iki başlı, sekiz ayaklı bir aslanın üzerine binmiş dört elli bir insan olduğu, bir elinde *sürmedân*, bir elinde *destârçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *kırâbe* tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 63b)

91. **Kamer Şeraṭeyn** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki kanatlı, elinde bel olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır, ayakları çıplaktır ve başının etrafında bir hâle vardır. Metinde tekvînin daima bel ile uçurum kazdığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 64a)

92. **Kamer Buṭayn** menziline gelince müvekkel olan melek: Gövdelerinden geçme oluşacak biçimde birbirlerine sarılmış simetrik iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. İkisi de iki başlı ve iki kolludur. Başlar aslan başı şeklindedir. Birer ellerinde yanmış mum, diğer ellerinde tarak vardır. Metinde meleğin birbirlerine sarılmış, iki başlı ve iki elli iki yilandan oluştuğu, bir elde yanmış mum, diğerinde tarak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 64b)

93. **Kamer Buṭayn** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kıskaçları arasında ay tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Ay, kadın başı şeklindedir. Metinde tekvînin üzerinde ay olan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 65a)

94. **Kamer Süreyyâ** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Dört ayaklı bir leylek şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını kaldırmıştır ve önünde bir kadeh vardır. Metinde tekvînin önünde bir çanak su olan bir laklaka benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 65b)

95. *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melek: İki başı ve iki kanadı olan bir ejderha şeklindedir. Ağızlarıyla kanatlarının uçlarını tutmaktadır. Gövdesi ve kuyruğunun kıvrımları geçme oluşturmıştır. Sağında yılanı dönük bir karga vardır. Metinde şeklin iki başı ve iki kanadı olan ve önünde bir karga duran bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 66a)

96. *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı, dört ayaklı ve kuyruklu bir kaplumbağa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin, ağızlarında yılan tutan iki başlı bir bağa olduğu belirtilmiştir. Resimde ağızlarda çok ince bir çizgi vardır. (bkz. vr. 66b)

97. *Ḳamer Heḳ'a* menziline iken akrep kovmak için çizilen *Sereṭān* şekli ('*Aḳreb Resmi*): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Bununla ilgili tılsım anlatılmıştır. (bkz. vr. 67b)

98. *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan melek: Aslan başlı, deve ayaklı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tutmaktadır. Üzerinde diğer resimlerden farklı olarak pantolon vardır. Kanatları yoktur. Metinde dört eli, deve ayağına benzeyen iki ayağı ve aslan başına benzeyen başı olan bir insan şeklinde yaratıldığı, bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 67b)

99. *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir kedi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de tekvînin kedi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68a)

100. *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerindeki tahtırevanda dört kişinin oturduğu bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Birinin elinde kılıç, birinin elinde ok ve yay, birinin elinde şişe vardır. Metinde şeklin üzerinde dört adam oturan bir fil olduğu, birinin elinde kılıç, birinin ok ve yay, birinin de şişe, *zerka* ve *sinan* olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68b)

101. *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi öne, birisi arkaya bakmaktadır. Metinde de tekvînin iki başlı at şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69a)

102. *Ḳamer Zīrā'* menziline gelince müvekkel olan melek: Ayakları at ayağı şeklinde ve dört kollu bir erkek olarak tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır. Elbisesi ayak bileklerindedir. Bir elinde Hüdühüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve diğer elinde kamış tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin, insan eli gibi dört eli ve at ayağı gibi iki ayağı olan, bir elinde Hüdühüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve bir elinde kamış tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69b)

103. *Ḳamer Zīrā'* menziline gelince bir yola çabuk ve yorulmadan gitmek için çizilen melek şekli: Salâta duran bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında bir hâle vardır. Metinde bu meleğin iki kanatlı insan şeklinde olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 70a)

104. *Ḳamer Zirā'* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Adam yularları tutmaktadır. Başında sarık vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin, üç başlı ve arkasında insan oturan bir deveye benzediği, adamın devenin yularını tuttuğu ve başında yeşil imâmesi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 70b)

105. *Ḳamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde leylek oturan bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Leylek arkasına bakmaktadır. Koç ise koşar gibi çizilmiştir. Metinde meleğin, üzerinde kuyruğundan yana bakan bir leyleğin oturduğu bir koça benzediği ve ayaklarının insan ayağına benzediği belirtilmiştir. Resimde ise ayaklar normal çizilmiştir. (bkz. vr. 71a)

106. *Ḳamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı dört yilandan oluşan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan ortadaki ikisi birbirine, diğerleri ise sağa ve sola bakmaktadır. Adamın bir elinde balık ve diğerinde yelpaze vardır. Metinde tekvînin hepsi yılan başına benzeyen dört başlı, iki elli ve bir elinde yelpaze, diğerinde balık tutan bir insana benzediği, acayib vücutlu bir melek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 71b)

107. *Ḳamer Tarfe* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir seccade üzerine oturmuş, namaz kılan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başında sarık vardır. Önünde başı hizasında bir kandil durmaktadır. Metinde seccade üzerinde oturan, namaz kılan bir insana benzediği, önünde kandil yandığı ve iki kanatlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 72a)

108. *Ḳamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan melek: Üç başı ve dört eli olan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi yılan, birisi kurt, diğeri ise sîmurg başı şeklindedir. Yılanın başında kulakları vardır. Ellerinden birinde elma, birinde bıçak, birinde bir parça saç ve diğerinde orak tutmaktadır. Metinde meleğin üç başı olan bir insana benzediği, başların biri yılan, biri kurt ve biri sîmurg başı olduğu, dört eli olduğu ve birinde elma birinde bıçak, birinde bir parça saç ve birinde kullabe tuttuğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 73a)

109. *Ḳamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başını arkasına çevirmiş ve sırtını kaşır gibi duran bir zürefa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başını arkasına koymuş bir zürefa şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 73b)

110. *Ḳamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan melek: Başı kuş başı şeklinde, dört kollu bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Üç elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir cisim tutmaktadır. Elbisesinin eteği iki katlıdır ve kemeri uzundur. Ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin başı kuş başına benzeyen ve dört eli olan, dört elinde de reyhanlı gül tutan bir melek gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74b)

111. *Ḳamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde tekvînin, beyaz çâr bürünmüş ve yüzü peçeli

bir kadına benzediği, arkasında çârlara bürünmüş iki küçük kızın durduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74a)

112. **Tekvîn/Cin:** Ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. At koşmaktadır. Adam ise arkasına bakmaktadır. Ayakları üzengidedir ve elbisesi uzundur. Belinde kın içinde ok ve yay vardır. Bir elinde kılıç, diğerinde süngü tutmaktadır. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğfer vardır. Atın yuları vardır ve kuyruğu düğümlenmiştir. Metinde, bu şeklin adı ve özellikleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Tekvîn olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 75a)

113. **Ḳamer Şarfe menziline gelince müvekkel olan melek:** Bağdaş kurup oturmuş, iki başlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri sığır, diğeri deve başı şeklindedir. Ellerinden ikisini dizleri üzerine koymuştur. Diğer iki elinin birinde testi, birinde sürahi tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Metinde meleğin bir başı sığır, bir başı deve başına benzeyen iki başlı, dört kollu bir insana benzediği, bir elinde testi ve bir elinde bardak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 75b)

114. **Ḳamer Şarfe menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bacakları uzun bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76a)

115. **Ḳamer 'Avvâ menziline gelince müvekkel olan melek:** İki kanatlı, yayıyla nişan alan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Ayrıca sol elinde oklar vardır. Metinde meleğin, iki kanadı ve iki eli olan, yay çeken ve üç ok tutan bir ferişte olduğu, önünde bir mum ve mumluk olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde mum ve mumluk çizilmemiştir. (bkz. vr. 76b)

116. **Ḳamer 'Avvâ menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin oklu kirpi denen kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76b)

117. **Ḳamer Simāk menziline gelince müvekkel olan melek:** Bir sandalye üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerinde de balık tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında hâle vardır. Metinde meleğin sandalye üzerine oturmuş ve ellerinde balık tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 77b)

118. **Ḳamer Simāk menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başı deve başı şeklindedir ve sola bakmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemer vardır. Bir elinde bakır, bir elinde varaka tutmaktadır. Metinde tekvînin başı deve başı gibi olan insana benzediği, boynunu uzatıp oturduğu, insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde bakır ve bir elinde varaka tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78a)

119. **Ḳamer Ğafre menziline gelince müvekkel olan melek:** İki başlı ve kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar bitişik çizilmiştir ve etrafında hâle vardır. Bir elinde zenberek, diğer elinde insan başı şeklinde tasvîr edilen güneş tutmaktadır. Metinde meleğin iki eli, iki başı, iki ayağı ve iki kanadı olan bir insana benzediği, bir elinde zenberek ve bir elinde güneş tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78b)

120. *Ḳamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Birbirine dolanmış iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar insan başı şeklindedir. İkişer kanatlıdır. Metinde tekvînin birbirine sarılan iki yılan olduğu, başlarının insan başına benzediği, ikişer kanatları olduğu belirtilmiştir. Bugünkü tıp sembolüdür. (bkz. vr. 79a)

121. *Ḳamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan melek: Resim için yer ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde meleğin bir sandalye üzerinde oturan ve önünde bir mangal ateş yanan bir ferîşteye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 79b)

122. *Ḳamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Biri insan, diğeri oğlak başı şeklinde iki başlı bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun, ayakları çıplaktır. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 80a)

123. *Ḳamer İklîl* menziline gelince müvekkel olan melek: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Boyunları uzundur ve köpek başı şeklindedir. Bir elinde yılan, diğerinde dal tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Ayaklarını yürür gibi açmıştır. Metinde meleğin köpek başına benzeyen iki başı ve insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tuttuğu ve yürüdüğü belirtilmiştir. (bkz. vr. 80b)

124. *Ḳamer Ḳalb* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde çiçek desenleri olan bir sandalyeye oturmuş, sığır başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Öne doğru uzattığı elinde çanak, diğerinde zincir tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin sandalyeye oturmuş bir insana benzediği, başı sığır başı gibi olduğu ve bir elinde zincir ve diğerinde çanak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

125. *Ḳamer Ḳalb* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Ağaca sarılmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. İnsan eline benzeyen elleriyle ağacın dallarına tutunmuştur. Kolları ve başı arasında yukarı kalkık iki kanat vardır. Başını aşağı eğmiştir. Metinde tekvînin iki kanadı ve insan eli gibi iki eli olan, altında akarsu olan bir ağaca sarılmış bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

126. *Ḳamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan melek: Ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Atın eyeri yoktur, dizgini vardır. Adamın bir eliyle mızrak, diğer eliyle atın yularını tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin çıplak bir ata binmiş insana benzediği, bir elinde atın dizginini ve bir elinde mızrak tuttuğunu, atın gök kır at olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

127. *Ḳamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçları uzundur. Metinde ise tekvînin resimden farklı olarak oturan bir anı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

128. *Ḳamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir sığır üzerine bağdaş kurup yan oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elinde tesbîh tutmaktadır. Elbisesi uzundur. Sakallı ve bıyıklıdır. Metinde meleğin erkek sığır üzerine oturmuş bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 83a)

129. Bir yılan tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 83b)

130. **Kamer Su'ûd menziline gelince müvekkel olan melek:** Katır üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir eliyle katırın yularını tutmaktadır, diğer elinde de bir varaka vardır. Elbisesi uzundur, belinde kemer ve ayaklarında çizme, başında ise sarık vardır. Metinde meleğin, bir ak katır üzerine binmiş bir insan olduğu, yeşil giydiği, elinde yeşil ipek üzerine yeşil hat ile yazılmış bir âyet-i şerîf tuttuğu belirtilmiştir. Yazılı olan âyet-i şerîf de verilmiştir. (bkz. vr. 83b)

131. **Kamer Su'ûd menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Su içmektedir. Metinde tekvînin, iki başlı bir at şeklinde olduğu ve bir *murğ-zârdan* su içtiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

132. **Kamer Aḥbiye menziline gelince müvekkel olan melek:** Siyah bir ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında miğferi ve belinde kılıcı vardır. Elbisesi dizlerindedir ve ayaklarında çizme vardır. Metinde meleğin, kara bir ata binmiş silahlı bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

133. **Kamer Aḥbiye menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Oturan bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını bağdaş kurar gibi kıvrırmış, diğerini ise dizinden kırarak dik tutmuştur. Baş örtülüdür. Profilden çizilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Belinde kemeri vardır. Bir elini çenesine dayamış, diğer elini ise dizine koymuştur. Metinde tekvînin sadece kadına benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 85a)

134. **Kamer Mukaddem menziline gelince müvekkel olan melek:** Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır ve elbisesi uzundur. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Sakallı ve bıyıklıdır. Yanında bir rahle ve üzerinde açık Kur'ân durmaktadır. Rahle yan çizilmiştir. Metinde meleğin, beyaz elbise giymiş nûrlu bir pîr olduğu, oturduğu, önünde bir rahle ve açık Kur'ân durduğu, daima Kur'ân okuduğu ve zühd ve verâ sahibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 85b)

135. **Kamer Mukaddem menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bir çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçı uzundur. Bir elinde baston tutmaktadır. Metinde tekvînin bir elinde *cevgan* tutan bir çocuğa benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86a)

136. **Kamer Mu'aḥḥar menziline gelince müvekkel olan melek:** Pantolonlu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Saçları uzundur ve ayakları çıplak değildir. Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan tutmaktadır. Metinde meleğin bir elinde gürz ve bir elinde kalkan olan piyadeye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

137. **Kamer Mu'aḥḥar menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar sağa ve sola dönüktür. Metinde tekvînin iki başlı bir turnaya benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

138. **Kamer Ne'âyim menziline gelince müvekkel olan melek:** Biri kuş, diğeri koyun başı olan iki başlı ve iki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde kılıç, diğerinde ise kâğıt tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin bir başı

kuş, diğeri koyun başına benzeyen iki başlı, iki kanatlı ve iki elli bir insana benzediği, bir elinde varaka ve bir elinde kılıç tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 87a)

139. Dizlerinin üstüne oturmuş, ellerini göğsüne kavuşturmuş, başı sarıklı ve elbisesi uzun bir insan çizilmiştir. Resim hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. (bkz. vr. 87b)

140. *Ḳamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin beyaz file benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 88a)

141. Başı insan başı şeklinde olan kuyruklu bir hayvan çizilmiştir. Başında tacı vardır ve saçları uzundur. Nüshanın bu bölümünde sayfalar karışık olduğu için resmin hangi menzile müvekkel olduğu belli değildir. Ayrıca metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 88b)

142. *Ḳamer Belde* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir tepe üzerinde dört burçlu bir kale ve burçların her birinde dört insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Resmin sağ ve solunda iki servi ağacı vardır. İnsanların saçları uzundur. En sağdaki bir elini kaldırmıştır. Metinde meleğin yüce bir dağ başındaki bir kaleye benzediği ve kalenin içinde dört insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 88b)

143. *Ḳamer Belde* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kafes içinde bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin bir kafesde hapis olan bir Hüdhdü kuşu olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89a)

144. *Ḳamer Zābiḥ* menziline gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında tacı vardır. Bir koçu boynuzlarından tutup kaldırmıştır. Elbisesi uzundur ve ayakları görünmemektedir. Metinde meleğin, iki kanatlı bir insana benzediği, bir koçu boynuzlarından tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89b)

145. *Ḳamer Zābiḥ* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar ters yönler çevrilmiştir ve ayakları açıktır. Metinde tekvînin iki başlı ve iki kanatlı bir kuş olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 90a)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ

- Abdâlân-ı Rum 2
Abdullah bin Pervîz 19
Abdullah-ı İlahî, Simavlı Nakşî Şeyhi 2, 5
Abdûlbaki Gölpinarlı 6
Acin 41
Aczû'l-esed 42
Adem, Hz. 22, 44, 47, 48, 49, 50, 52
Afitâb 24
Afrodit 23
Ağnam 38
Ağbiye 30, 57, 59, 92
Ahd-nâme-i Süleymân 13, 65
Âhirü'n-nehr 41
Ahmed Paşa 6, 24, 51, 62, 63
Ahmed-i Daî 3, 8, 50, 62
Ahmedî 3, 8
ahkâmî 17
akdâr 35
Akreb burcu 15, 16, 24, 26, 31, 40, 55, 79, 83, 86
Aksâm-ı şevâbit 37
Alaaddin-i Keykuhat III, 1
Aladdîn-i Selçukî 1
Âlî, Gelibolulu 3
Ali Emiri 4
Ali, Hz. 2, 6
Ali Kuşcu 18, 19
Almagest 18
Anadolu 8, 18, 77, 78
Anadolu Halk Resimleri 77
Ankara Savaşı 1
apokaliptik 44
Aristarkhos 18
Aristo 18
Arkuve 38
Arş 15, 20, 41, 43, 49
Arşü'l-cevzâ 42
Arşü's-simâk 42
astrolog 17
astroloji 17, 18, 19, 27
astronom 18
astronomi 17, 18, 19
A. v. D. Linde 5
'Avâyid
'Avvâ 15, 31, 32, 37, 40, 56, 58, 80, 90
'Avve'l-berd 40
ay 13, 16, 17, 18, 22, 23, 28, 33, 79, 87
'Ayn 38
'Aynü's-sevr 39
Ayşe, Hz. 44
'Ayyûk 39
a'zam 35
'Azârâ 42
Azâzil 50
Azfârü'z-zaneb 37
'azm-ı evvel 35
'azm-ı hâmis 35
'azm-ı râbi' 35
'azm-ı sâdis 35
'azm-ı şâlis 35
'azm-ı şâni 35
'Azrâ 40
Azrâil 45, 46, 49, 50, 52
Bâbil 31, 50, 51, 62
Babinger 3
Bağdat 18
bahr-i mescûr 52
Bahrü'n-nûr 45
Bâkî 22, 23, 24, 27, 63
Balıkesir 2, 4, 6, 9, 14
Bâli 19
Baron O. M. V. Schlehta Wssehrd 4
Bâtiye 42, 84
Batlamyos 18, 35, 40, 42
Baṭn 29
Baṭn-ı Hamel 29
Baṭnü'l-Hüt 13, 29, 31, 32, 39, 42
Bayezid, II 2, 3, 4, 6, 9, 14,
Bazarlu Bey 1
Bedevîler 18
bedr 23, 28
Bedreddin M. b. M. b. Sibṭ el-Māridîni 10
Beduh 61, 64
Behram 24, 25
Behram-ı felek 24
Belde 15, 30, 31, 57, 59, 93
Beliğ 2
Belinâs Hâkim 16
Belkıs harebeleri 3
Belkıs Pınarı 1
Benât 36

Benāt-ı na'ş-ı kübrā 36, 37
 Benāt-ı na'ş-ı şugrā 36
 Berşāvuş 38
 Beyânî 3, 8
 Beyânî Tezkiresi 3
 Beyz 41, 42
 Bilecik 1
 Bircîs 25
 Brahmanlar 34
 Brahmasphutasiddhanta 18
 Bula' 57, 58, 91
 burc 14, 15, 16, 19, 21, 24, 26, 29, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 64, 65, 66, 78, 85, 86, 87
 Burc-ı 'Akreb 40
 Burc-ı Cedy 41
 Burc-ı Cevzâ 39
 Burc-ı Delv 41
 Burc-ı Esed 40
 Burc-ı Hamel -
 Burc-ı Hüt
 Burc-ı Kavs 40
 Burc-ı Mizân 40
 Burc-ı Seretân 39
 Burc-ı Şevr 39
 Burc-ı Sünbüle 40
 Bursa 2, 4
 Bursalı Mehmed Tahir Efendi 1, 3, 9
 Bursalı Melihî 2
 Buṭayn 15, 29, 31, 39, 55, 58, 87
 Ca'fer-i Şādık 16, 57, 61
 Cāşî 37, 38, 80
 Cebbār 41, 42, 83
 Cebhe 15, 32, 35, 40, 56, 58, 89
 Cebhe-i Esed 30
 Cebrâil 16, 45, 46, 48, 49, 52
 Cedy 15, 16, 24, 26, 41, 79, 83
 Cefr 61
 Celaleddin Melikşah, Sultan 18
 Cellād-ı felek 34
 Cemşid el-Kāşî 18
 Cenāhü'l-feres 38
 Cetvel 61
 Cevn 36
 Cevzâ 13, 15, 16, 24, 26, 30, 39, 41, 42, 54, 57, 78, 82, 83, 84, 85
 cevzehr 27
 Cezayir 61
 cezir 28
 Cidyân 38
 clfr 64
 Cirm 28, 33, 34, 35
 Cudeyy 36, 37
 Çengname 24, 27
 Çobanyıldızı 23
 daire 28, 33
 dā'ire-i felekü'l-burūc 15
 dā'ire-i mu'addilü'n-nehār 15
 Dakāyiku'l-hakāyik 9, 10
 Da'vet-nāme 2, 9, 10, 11, 17, 27, 43, 60, 77, 78
 Davidson 44

Davut 52, 60, 61
 Deberân 15, 29, 30, 31, 39, 55, 56, 58, 59, 88
 debîr-i çerh 23
 debîr-i felek 23
 debîr-i sema 23
 Decāce 38, 81
 Delfîn 38, 82
 Delv 15, 16, 24, 26, 41, 79, 83
 derece 36
 devr-i Adem 22
 devr-i Kāmer 22
 devr-i Muhammedî 22
 Dıraç 4
 dokuz felek 15, 20
 Dolunay 23
 Dübb-i Aşgar 36, 80
 Dübb-i ekber 36, 80
 E. Blochet 1
 Ebu Müslim-i Horasanî 2
 Edha'n-na'am 41, 42
 Edincik 1, 2, 4
 Eflâk 26
 eflâk-i selase-i ulviyye 21
 eflâk-ı seyyārât 15, 27
 Eflâk-ı tedāvir 15, 27
 el-Hāzini 18
 Emînü'l-vahy 52
 en-Necm 39
 Eremiel 44
 Erendiz 25
 Erneb 42, 83
 Erzurumlu İsmail Hakkı 19
 Esāfi 37, 81
 Esed 15, 16, 24, 26, 30, 37, 40, 54, 79, 82, 85, 86
 Eskişehir 1
 Eşrât 29
 Eşref 50
 eşref-i saat 18
 evc 27
 Evlād-ı Zibā 37
 el-همله el-Hamel 29
 Evzāhü'l-mesālik ma'rifeti'l-memālik 19
 Fahl 30
 Fas 61
 Fatih Sultan Mehmed 2
 Fatma, Hz. 61
 Fekke 37, 43, 80
 felek 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 43, 49, 51, 53
 felek-i atlas 15, 20, 21, 27, 43
 felek-i a'zam 15, 20, 27, 35, 43
 felek-i burūc 13, 15, 26, 35, 36
 felek-i cevzehr 28
 felek-i esfel 28
 felek-i Kāmer 15, 27, 32, 33, 34, 51
 felek-i küllî 33
 felek-i māyil 39
 felek-i Mirrih 15, 33, 34
 felek-i Müşteri 15, 34
 felek-i Şems 15, 33, 34

felek-i tedvir 28, 32, 33
 felek-i tedvîr-i merkez 32
 felek-i 'Uṭārid 15, 27, 32, 33
 felek-i Zuḥal 34, 35
 felek-i Zühre 15, 32, 33, 34
 felek-i şevābit 15, 20, 26, 27, 34, 35, 36
 Femü'l-Hût 42, 43
 Fer'-i mu'ahhar 1
 Fer'-i muḳaddem 31
 Ferd 42
 Feres-i A'zam 82
 Ferg 32
 Ferg-i Evvel 15, 32
 Ferg-i Delv-i Mu'ahhar 32
 Ferg-i Delv-i Muḳaddem 32
 Ferg-i Şānî 15, 32
 Ferḳadân 30, 36
 Fevâris 38
 Fırka 37
 Firâset-nâme 2, 4, 6
 Firdevsî, İran'lı 8
 Firdevsî-i Tavîl 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
 Fuad Köprülü 1, 2, 3, 6, 8, 9
 Fuzûlî 27
 Ğafr 15, 29, 31
 Ğafre 40, 56, 58, 59, 90, 91
 Ğanām 37
 ğârib 28
 Gelibolu 1
 Gelibolulu Âlî 8
 Genek Bey, Gazi 1
 Genek Bey, Hacı 1
 Gıyaseddin Cemşid 19
 gnostik 44
 Gurâb 42, 84
 Güldestân-ı 'İrfân 2
 Gülistan 1
 gün 24
 güneş 16, 18, 21, 22, 24, 28, 29, 33, 34, 36, 90
 Hacı Bektaş-ı Velî 2, 6
 Hacı Bektaş Velî Vilâyet-nâmesi 6
 Hadîkatu'l-hakâyık 6
 Hadîş-i ahşen 4
 hafîyye, 35
 Hamâil 62, 63
 Hamel 15, 16, 24, 26, 29, 36, 39, 54, 78, 82, 85
 Hamele-i 'arş 16, 45, 49, 51, 57
 Hâmil-i Re'sü'l-Ġül/Berşâvüş 38, 81
 hamse-i mütehayyire 21
 hâric-i merkez 13, 27, 28, 32
 hâricü'l-merkez-i şānî 32
 hâricü's-şüret 35
 Hâris 47, 48
 Hârisü's-semâ 37
 Hârisü's-Şimâl 37
 Harut 62
 Hârut ve Mârut 23, 47, 50
 Hasan, Hz.2
 Hasan Çelebi 3, 8

Hâtib-i felek 25
 Havvâ 38, 81
 Havz 37
 Hayâlî Beğ 27
 Hayât u Memât (Hayât-nâme) 2 5
 Haytû'l-kettân 41, 83
 Hayyâ; 38
 Hayye 38, 81
 Hazinedarbaşı Ali Ağa 5
 Hâzinü'l-ḳuds, 52
 ḥazîre-i Ḳuds 53
 Haziz 27
 heft ayine 21
 heft banu 21
 Heḳ'a 15, 31, 56, 58, 88
 Hen'a 15, 31, 56, 88
 Hermes 23
 Hexagram 60, 61
 heyet 18
 Hıbâ 32
 Hıfz melekleri 47, 53
 Hımareyn 39
 Hışâr 42
 Hızır, Hz. 53
 Hızır Bey 1
 hilâl 23
 Hilye 37
 Hindistan 18, 25
 Hindû 26
 Hint 17, 25
 Hoḳ'a 41
 Horasan 2, 3
 Hulâgû 18
 Hulâşatü'l-Hey'e 19
 hurşid 24
 Hût 15, 16, 26, 32, 41, 43, 55, 58, 79, 83, 84, 87
 Hût-ı felek 26
 Hürmüz 25
 Hüseyin, Hz. 2
 İblîs 45, 46, 47
 İbn 'Abbâs 44
 İbnü's-Şâtir 18
 İbrahim 49, 52
 İbrahim Olgun 7, 8
 İbrani 61
 İdris, Hz. 52
 İfrit 45
 İhtirak 27
 İhtiyârât sistemi 17
 İklîl 15, 29, 31, 40, 57, 91
 İklîl-i cenûbî 43, 84
 İklîl-i şimâlî 37, 43
 İlhanlılar
 'ilm (şinâ'at) ü'l-aḥkâm 17, 19
 'ilm (şinâ'at) aḥkâmü'n- (ya da ḳazāya'n-) nücûm 17
 ilmü'l-cefr 61
 'ilmü'l-eflāk 18
 'ilm-i evfāk 64
 ilmü'l-hey'et; 18
 'ilmü'l-hurûf 61

- 'ilm-i kîmyâ 19
 'ilm-i nücûm /necâma2, 4, 17, 19, 20
 'ilm-i sih'r 19
 'ilm-i tencîm 18, 26;
 'ilm-i vefk 64
 İlyâs b. Hızr 1
 İlyâs b. Hızr el-mutaḥallis bi'l-Firdevsî 1
 İlyas Bey 1
 İnâk 36
 İncil 52, 60
 İncibahı 4
 İnkılâb-ı şayfî 36
 İran 2, 3, 18, 23, 61
 İsa 52
 İshak Nebî 2
 İsmâîl 48
 İsrâfil 16, 45, 46, 49, 52
 İstanbul 1, 2, 5, 19
 İstanbul Arkeoloji Müzesi 1
 İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi,9
 İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk
 Minyatürleri 11
 İtalya 12
 İzrâil 45
 İzzet Molla 49
 Jacob-israel 44
 Jehoel 44
 Jeremiel 44
 Jüpiter 25
 kâdi-i felek 25
 kaasîd-ı felek 22
 Kabala 61
 Kabalistik 44, 60, 61
 Kabe 14, 48, 49
 kâdr-i evvel 37, 38, 41, 42, 43
 kâdr-i şâliş 38, 39, 42
 kâdr-i şânî 38
 Kaf Dağı 14
 Kafze 37
 Kafzât-ı zibâ 37
 Kâhil-i Esed 30
 Kahire 18
 Kâ'id 36, 37
 Kalb 15, 30, 57, 59, 91
 Kalb-i 'Akreb 31, 40
 Kalbü'l-esed 30, 42
 Kalkâil 48
 Kamer 13, 14, 15, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28,
 29, 30, 33, 39, 40, 41, 55, 56, 57, 58, 59, 79,
 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93
 Kâmî 64
 Kanṭûrus 12, 35, 42, 43, 84
 Kanunî Sultan Süleyman 19
 Kâs 42
 Kasr-ı Süleyman 1
 Katip Çelebi 3
 Kavs 15, 16, 24, 26, 31, 40, 55, 79, 83, 87
 Kaytûs/Kaytas 41, 83
 Kaykâvus/Mültehib 37, 38, 80
 Kâzî-zâde er-Rûmî 18
 Kazvîni 48
 Kebidü'l-esed 37
 keff-i mebsût 38
 Keffü'l-cezmâ 41
 Keffü'l-ḥazîb 38
 Kelb 84
 Kelb-ı aşgar 42, 84
 Kelb-i ekber 42, 84
 Kelb-i mukdim 42, 84
 Kelbeyn 39
 Kelbü'r-râ'î 37, 38
 Kelkâil 48
 kerî 27, 43
 Kerrübîyûn 16, 45, 49, 53, 54, 55
 Kervankıran 23
 Keşfü'z-zünûn 3
 Kevâkib-i şâbite 35
 kevakib-i seb'a-i seyyare 21
 Kevkeb 25
 Kevkebetü's-semekeyn 41, 83
 Keyvan 25
 Kible 36
 Kılâş 30, 39
 Kışsa-i Cezîre-i Midilli 4
 Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm 3, 4
 Kıt'atü'l-feres 35, 82
 kıran 26, 27
 Kırân-ı kevakib 26
 Kırân-ı sa'deyn 26
 kilik-i Utârid 23
 Kirâmen Kâtibîn 16, 47, 51, 53
 Kitâb-ı Micestî 35
 Koron 4
 kozmografya 19
 Kubbe 43
 Kudûs 14, 46, 61
 Kur'ân 44, 46, 47, 52, 61, 92
 Kurḥa 37
 kuṭb-ı cenûbî 43
 kuṭb-ı şimâlî 43;
 Kuṭb-nâme 1, 2, 3, 4, 5, 8
 Kuṭbu'd-din Maḥmûd eş-Şirâzî 18
 Kuṭr 28, 33, 34
 kürre-i nâr 27
 Kürsî 20
 Kürsiyyü'l-cevzâ 41, 42
 Latifî 3, 7
 Levḥ-i Maḥfûz 49, 52, 55
 Lût 52
 M. Wickerhauser 4
 mâh 22, 25, 26
 mahâk 28
 Maḥmud bin 'Ali Sipâhizâde 19
 Maḥmûd Gaznevî, Sultan 57
 Mâlik 47
 Malik Aksel 77
 Manisa 2
 Ma'rîfet-nâme 19
 Mars 24
 Mârût 62

Makbûz 30
 Mebsût 30
 Mecerre-i 'Azîm 38
 med 28
 Medine 14
 meh 13, 22
 Mehmed Bey 5
 Mekke 37
 melâyike-i muḳarrebûn 53
 Melek -i Ahmer 54
 Melek -i Meymûn-ı a'zam 54
 Melekü'l-mevt 49
 Melisâ 30
 Menâzirü'l-'avâlim 19
 Menhâil 48
 Menkibü'l-cevzâ 41
 Menkibü'l-feres 38
 Menorah 60, 61
 menzil 14, 16, 17, 28, 29, 30, 64, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93
 menzil-i Kamer 18, 29, 39, 40, 41
 Mer'et-i Müselsele 82
 Merkabah 44
 Merkür 23
 mertebe 35
 Meryem 49
 Mesne adası 12, 43
 Metnü'l-feres 38
 Mehmed bin 'Ömer Beyâzîd bin 'Âşık 19
 Meşâi'l (meseleler) sistemi 17
 mınṭakatü'l-burûc 15, 26, 29, 35, 36, 39, 82
 Micmere 43, 84
 Midilli 4
 Mihâil 48
 mihr 24, 26
 miḥver-i felekü'l-burûc 35
 Mikâil 16, 45, 46, 49, 52
 Minkâr-ı derâce 38
 Minkârü'l-gurâb 42
 Mir'atü'l-kâ'inât 19
 Mir'atü'l-memâlik 19
 Mirkâtü's-semâ 19
 Mirrih-i ahmer 24
 Mirrih 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 33, 34, 80
 Mirzem 42
 Mirzemü'l-'abûr, 42
 Mizân 15, 16, 24, 26, 31, 40, 54, 55, 58, 79, 83, 86
 Modon 4
 Morali Firdevsî 1
 mu'addilü'n-nehâr 36
 Mu'ahḥar 57, 59, 92
 Mu'aḳkıbât 16, 47, 53
 Muḥaddeb 27
 Muḥallifin 42
 Muhammed, Hz. 44, 45, 49, 52, 61
 Muḥit 19
 Muḥyi'd-din Ebü'l-'Abbâs Ahmed b. 'Ali al-Ḳureşî al-Bûnî 9
 Muḳaddem 57, 59, 92

Muḳarrebûn 14, 16, 45, 51
 Muḳdimü'l-feres 38, 82
 Murad, II 3, 19
 Murad, III 19
 Murad-nâme 19
 Musa, Hz. 52, 62
 Musallah-nâme 4
 Muşhafü'l-kevâkib 9
 Mustafa Zeki 19
 Muştafa bin 'Aliyü'l-Muvakkît 19
 müfredat 61
 Mültehib 37
 Mümsikü'l-'inân 35, 38, 81
 münafık 33
 Münâzara-i Seyf u Ḳalem 4, 6, 7
 müneccim 17, 20, 33, 34, 35, 40
 müneccimbaşı 18
 Munker 16
 Munker ve Nekir 47, 53
 münşi-i çerh 23
 Mürvî 40
 Müstereke-i Delv, 38
 Müşelles 82
 Müşteri 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 33, 80, 87
 müzevvecat 61
 Nabi 50
 Nâcid 41
 Nâhid 23
 naḥs-i asgar 22, 24, 34
 naḥs-i ekber 21, 22, 24, 25, 35
 Nahseyn-i felek 27
 Naḳḳâr 37
 Nâmûs-ı ekber 52
 Nasireddin-i Tûsî 5, 18
 Na's 36
 Nâṭıḥ 39
 Ne'amât 41
 Ne'âme 31
 Ne'âyim 15, 30, 31, 57, 59, 92
 Ne'âyim-i Şâdire 31, 40
 Ne'âyim-i Vâride 31, 40
 neccâm 17
 necm 21
 Nehr 41, 83
 Nekir 16
 Nesak-ı Şâmî 38,
 Nesak-ı Yemânî 38
 Nesimî 63
 Neşre 15, 32, 56, 58, 59, 89
 Nesr-i Tâyir 38
 Nesr-i Vâḳi' 31, 37
 Neşati 22
 Nev' 29, 30, 31, 32, 35
 Nev'î 24, 27
 Neyyir-i asgar 22
 Neyyir-i a'zam 24
 Nihânî 6
 Nil 29, 31
 Nişabur 18
 Nizâm 41

nokta-i evc 27
 nokta-i felekü'l-burûc 36
 nokta-i haziz 27
 nokta-i inkılâb-i şitevi 36
 nokta-i inkılâb-i şaylî 36
 nokta-i i'tidâl-i rebî'i 36
 nokta-i i'tidâl-i harifî 36
 nokta-i mu'addilü'n-nehâr 36
 Nuh tufanı 47
 Nuriel 44
 nüsha 26
 Orhan 1
 Orhan bin Kenek 1
 Oroiael 44
 Osman Gazi 1
 Osmanlı Müellifleri 1
 Osmanlı İmparatorluğu 19
 Osmanlı-Venedik 4
 Owreel 44
 Paris 3
 patristik 44
 Pend-nâme-i Eflâûn 6
 Pentacle 60
 Peyk-i felek 22, 28
 Phanuel 44
 QGS 5
 R. Bonelli 4
 Râfız 37
 Ragıp Paşa 22
 Râ'î 37, 38
 Râkış 37
 rakib 28
 RAL 4
 Ramiel 44
 Râmiḥ 37
 rasathane 18, 19
 Ravza 38
 Refrâîl 48
 Re's-i 'Akreb 31
 Re'sü'l-gül 38
 Rıdvan 47, 51
 Riclû'l-cebbâr 41
 Rimâl 42
 Risâle fi'l-Hey'e 19
 Rişâ 15, 29, 32, 57, 59, 93
 Roma 4
 Rub' 37
 Rubâil 48
 Rûḥ 16, 51
 Rûḥāniyâ 45
 Rûḥu'l-emin 49, 51, 52
 Rûḥu'l-kuds 49
 Rûḥu'l-mukaddes 52
 Rum 42
 Rumḥ 31
 Rus 34
 Rüstem 49
 Sa'adiyâil 48
 sabite 26
 sabit yıldız 15, 26, 27, 28, 29, 35

Sadâil 48
 Sa'd-i Ahbiye 15, 41
 sa'd-i asgar 22, 23, 26, 33
 Sa'dü'l-bâri' 38
 Sa'dü'l-behâyim 38
 Sa'd-ı Bula 15, 30, 41
 Sa'd-ı ekber 22, 25, 26, 34
 Sa'dü'l-maṭr 38
 Sa'dü'l-melik 41
 Sa'd-ı mutavassıt 22
 Sa'dü's-su'ûd, 30, 41
 Sa'd-ı Zâbiḥ 15, 30, 31, 32, 41
 Şagire 40
 Şahratü'n-nâr 13, 14, 57, 78
 Sakıt 25
 Sâkıbü'l-mâ 41, 83
 Sâkü'l-esed 40
 Salsâil 48
 Samahâil 48
 samanyolu 31, 40, 42
 Sami 44
 Sancar, Sultan 18
 Şanevber, 43
 Şannâc 37
 Şarfe 15, 30, 31, 32, 37, 40, 56, 58, 83, 90
 Sariel 44
 Şatranç-nâme-i Kebîr 4, 7
 Satürn 25
 Sâsânîler 18
 şaylî 36
 sâzende-i felek 33
 seb'a-i seyyare 21
 Sebu' 42, 43, 84
 Sefine 42, 84
 selâbiyye 35
 Sehm 38, 81
 Selsele 38
 Semerkand 18
 Semhâil 48
 Sênâm-ı Nâke 38
 Seng-püş 37, 81
 Seretân 15, 16, 24, 26, 39, 54, 58, 79, 82, 85, 88
 Serir-i na'ş 37
 Şevr 15, 16, 24, 26, 30, 36, 39, 54, 57, 78, 82, 85
 Seydi Ali Reis 19
 Seyfü'l-cebbâr, 41
 Seyyâhün 16, 47
 Seyyid Battal Gazi 2
 Sidre 49
 Sidretü'l-müntehâ 49, 54
 şihan 33
 Silâhşör-nâme 4
 Si'lat 45
 Simâk 15, 32, 40, 56, 58, 90
 Simâk-ı A'zel 29, 31, 40
 Simâk-ı Râmiḥ 31, 37, 40
 sipihr 22
 Sirozlu Sadî 3
 sitare 21
 Slav 34

- Sudan 34
 Sulḥafāt/Sulḥafāt 37, 81
 sultan-ı a'zam 24
 Sultan Öyüğü (Eskişehir) 1
 Su'ūd 57, 92
 süfliyyin 21
 Süheyl 42
 Süleyman, Hz. 4, 60, 61
 Süleymān-nāme 1, 2, 3, 4, 5, 7
 Süleyman-nāme vü Belkīs-nāme 4, 7
 Süllemü's-semā 19
 Sünbüle 15, 16, 24, 26, 40, 54, 55, 58, 78, 79, 82, 86
 Sünbülzāde Vehbi 23, 64
 Süreyyā 15, 29, 30, 31, 39, 55, 58, 87
 Şah-nāme 3
 Şam 30
 Şāmī 28, 29
 Şehā 37, 38
 Şelyāk/Sulḥafāt 37, 80
 Şems 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 34, 35, 54, 55, 57, 58, 65, 66, 79, 85, 86, 87
 Şemseddin Sami 3
 Şemsü'l-ma'ārif-i ş-şagīr 9
 Şerāṭeyn /Şerētān 15, 29, 31, 39, 55, 87
 şeref-i āftāb 26
 Şeref-i Kāmer 64
 Şeref-i Şems
 şeref-i 'Uṭārid 64
 Şerefü'd-dīn Mūsā 1
 Şerü'l-envā' 29
 Şevle 15, 30, 31, 40, 57, 58, 59, 91
 Şeyh Galib 22, 49
 Şeyhī 3, 8
 Şeyhoğlu 3
 Şi'ra'l-'abūr 42
 Şi'ra'l-gumeysā 42
 Şi'ra's-şāmī 42
 Şi'ra'l-yemānī 42
 Şit 52
 Şucā' 42, 84
 Şükr 15, 43
 Tābi'-i Şüreyyā 30, 39
 Tācū'l-cevzā 41
 taḥāvilü's-sinīn sistemi 17
 Tahir Bey 3, 4, 6, 9
 Tāḫiyü'd-dīn 19
 tāli' 28
 Tāli-i mevlūd-i kebīr 4, 7
 Tāli'ü'n-necm 39
 Talmudik 44
 Tārī 30, 40
 Tārfe 15, 32, 39, 56, 89
 Tāvus-ı melāyike 52
 Tecnisāt 4, 7
 Tercüme-i Cāmeşüy-nāme 5
 Teşhīşü'l-insān 1, 6
 Tev'emān 39
 Tev'emeyn 42
 Tevrat 52
 Tevābi'-i 'Ayyuk 38
 Theon 18
 Timur 18
 Tinnīn 37, 38, 80
 Tuḥfetü'l-ḥādī (Ḥakāyık-nāme - Ḥakikat-nāme) 5
 Tuḥfetü'z-zemān ve ḥaridetü'l-e'vān 19
 Tunus 61
 Tūsī 18
 Türk Firdevsī 1
 Türklerde Dini Resimler 77
 'Ukāb 38, 81
 'Ukūd 38
 Ulug Bey 18
 'ulūm-ı riyāziyyāt 9
 'Unuḳu'l-Ḥayyā 38
 Uriel 44
 Uryan 44
 'Uṭārid 7, 9, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 25, 79
 Uzun Firdevsī 1
 V. Minorsky 3
 vefk 26, 61, 64
 Venedikliler 4
 Venüs 23
 Verekü'l-esed 31
 Vezn 42
 Vilāyet-nāme 6
 Viyana 4
 Yahya Bey 27, 49
 Yavuz Sultan Selim 2
 Yazıcıoğlu Mehmed 48
 Yek-pā 37, 81
 Yemānī 28, 29
 Yemen 30, 42
 Yıldırım Beyazıt 1
 yıldız 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43
 Yunan 18, 23, 24
 Zābiḥ 32, 41, 57, 59, 93
 Zalim 41, 42
 Zaneb 40
 Zaneb-i Delfīn 38
 Zanebeyn 37
 Zanebü'l-esed 40
 Zātü'l-kürsī 38, 81
 ZDMG 4
 Zebur 52
 zemān-ı ḥarīf 36
 zemān-ı rebī' olur 36
 zemān-ı şayf 36
 zemān-ı şeref 26
 zemān-ı şitā 36
 Zer 30
 Zērā' 42
 Zērā'-ı makbūz 42
 Zeus 23 23
 Zevāyibü'l-cevzā 41
 Zibā' 37
 Zic-i İlhanî
 Zicü's-şehriyār 18

Zirā' 15, 30, 56, 58, 59, 88, 89

Zirā'-i Cebhe 30

Zirā'-ı Esed 30

Zirā'-ı Maḳbūz 30

Zirā'-i Mebsūt 39

Ziya Paşa 64

Zubānā 15, 29, 56, 91

Zuḥal 20, 21, 22, 23, 25, 27, 33, 34, 35

Zübre 15, 30, 32, 40, 56, 58, 89

Zühre 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 33, 79

6. SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar 208 numarada kayıtlı olan Firdevsî-i Tavîl'in *Da'vet-nâme* adlı eseri, '*ilm-i nücûm*, *cifr*, '*ilm-i hurûfât*, '*ilm-i ılsım*, '*ulûm-ı garîbe* gibi ilimlere ait bilgiler içeren zengin bir eserdir.

'*İlm-i nücûma* göre yeryüzünde meydana gelen bütün değişiklikler gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgilidir. Her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Her gezegenin, doğa, duygular ve sağlık üzerine etkileri vardır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak da münecimin görevidir. Astroloji, günlük yaşamla ilgili olaylara, sorunlara çözüm bulmaya, bazı işleri yapmak için uygun zamanı tayin etmeye ve doğum anında gökteki durum kişinin kaderini tayin ettiği için, doğum anında gökteki durumu tespit etmeye yarar. *Da'vet-nâme*, felekler, yıldızlar ve burçlar hakkında oldukça geniş bilgi ve terminoloji içermektedir. Bu nedenle eser astroloji kitabı özelliği taşımaktadır. Astrolojiyle ilgili bilgi ve terimlerin yanı sıra astronomiyle ilgili bilgi ve terimler de içerdiği için, bilim tarihi açısından önemli bir eserdir.

Dîvân edebiyatında çeşitli ilimlere ait bilgi ve terimler, yeri geldikçe gerek hayaller, gerekse tasvîrlerle kullanılmıştır. Astrolojiye ait bilgi ve terimler de dîvân edebiyatında en çok kullanılanlardandır. Bu bakımdan *Da'vet-nâme*, dîvân şiiri terminolojisine kaynaklık edecek bir eserdir.

İnsanlar, yüzyıllardır kaynağını bilmedikleri, çözemedikleri veya başa çıkamadıkları sorunlarına ve korkularına büyü yoluyla çözüm bulmaya çalışmışlardır. İnsanoğlunun varoluşundan beri tüm dünyada başvurulmuş büyüye İslâm dininin karşı çıkmasına rağmen günümüzde de itibar edilmektedir. Büyü yaptırdıktan sonra karşısındakinin kendini seveceğine, eşiyle arasının iyi olacağına, önemli kişiler arasında iyi bir yere sahip olacağına, devler ve periler gibi doğaüstü varlıklardan korkmayacağına, düşmanını yeneceğine, işlerinin rast gideceğine, belâlardan uzak olacağına inanan kişi, artık bütün bu sorunlarla başa çıkabilecek inanca ve kuvvete sahiptir. Büyü, manevî, psikolojik destek sağlayarak bir çeşit tedavi yöntemi olmuştur.

İnsanoğlu ilk zamanlardan beri büyüye güce sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendini kötülüklerden korumaya çalışmıştır. Bu yollardan birisi de doğaya ve insanlara hakim olan rûhları davet etmektir. *Da'vet-nâme*, rûhları davet etmenin şartlarından ve usûllerinden bahseden bir eserdir. Güneş yedi burcu, ay yirmi sekiz menzili dolaşırken her burçta ve menzilde çeşitli müvekkel melekler bulunur. Davet eden kişi, bu meleklerin isimlerini ve diğer özelliklerini bilmek zorundadır. Daveti gerçekleştiren kişinin doğru meleği çağırabilmesi için, eserde anlatılan '*ilm-i nücûma* ait bilgileri bilmesi gerekmektedir. Yani bu bilgiler davet etmede yardımcı olmak üzere verilmiştir.

İslâm dinine göre insandan üstün üç canlı vardır; melek, şeytan ve cin. Melekler insanlığın tüm geleceğini bilirler. Bu özellikleri de büyüde kullanılmıştır. Davette önemli rolleri olan melekler hakkında da *Da'vet-nāme*'de geniş bilgi bulunmaktadır.

Da'vet-nāme, tılsımlar ve tılsımda kullanılan malzemelerle ilgili bilgiler içerdiği için folklorik açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca eserde burçların, gezegenlerin, meleklerin ve cinlerin resimleri bulunmaktadır. Minyatürden farklı olarak halk resmi özelliği taşıyan bu resimler sanat tarihi açısından önemli bir malzemedir.

Görüldüğü gibi *Da'vet-nāme*, içerdiği bilgiler ve zengin bir terminolojiye sahip olması bakımından hem bilim tarihi, hem folklor, hem sanat tarihi, hem de dîvân edebiyatı için önemli bir kaynak eser niteliği taşımaktadır. Bu çalışmanın geniş bir kesimin ilgisini çekecek bir eseri otaya koyduğu düşüncesindeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

- Adıvar, A. Adnan. *Osmanlı Türklerinde İlim*. 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1970.
- Ahmed Abdo Shaban, Asuman. "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990.
- Ahmed-i Dâî. *Çengname*. Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin. Harvard Üniversitesi: Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992.
- Ahmet Talât Onay. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*. Hazırlayan Cemal Kurnaz. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.
- Aksel, Malik. *Anadolu Halk Resimleri*. İstanbul: Baha Matbaası, 1960.
- _____. *Türklerde Dini Resimler*. İstanbul: Elif Kitabevi, 1967.
- Aydın, Cengiz. "Cedvel." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- B.L. "Angelology." *The Jewish Encyclopedia*. 1.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- _____. "Magic." *The Jewish Encyclopedia*. 8.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- Beliğ, İsmail. *Güldestan-ı İrfan*. Bursa: [y.y.], 1302 [1884].
- Beyânî. *Beyânî Tezkiresi*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568.
- Brockelmann, Carl. *Geschichte Der Arabischen Litteratur*. Leiden: E.J.Brill, 1937.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi. *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915*. İstanbul: Meral Yayınları, 1972.
- Çatıkkaş, M. Atâ. "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si." *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985).
- _____. "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir." *Türk Dünyası Araştırmaları* sayı 35 (Ağustos 1983) 169-178.
- _____. "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentaks-Lügat-Metin." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1979.
- Dan, Joseph. "Magic." *Encyclopedia Judaica*. 4.bs. 11.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Davidson, Gustav. *A Dictionary of Angels*, 2.bs. New York: The Free Press, 1968.
- Dehhüda, Ali Ekber. *Lugatnâme*. 32c. Tahran: Çaphane-i Devlet ve Çaphane-i Müessese-i İntişar, 1337-1352 [1918- 1934].
- Deniz, Sabahat. "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)." Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992.
- Dizer, Muammer. *Takiyüddin*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

- Ebu Tahir Muhammed bin yakub Firuzabadi. *El-Okyanūs el-Basīt fī tercümeti'l-Kamūs el-muhīt*. Çeviren Mütercim Asım Efendi. İstanbul: Matbaa-i Amire, 1232-1233 [1815-1817].
- El-Mu'cemü'l-Vasît*. Kahire: Mecma'u'l-Lugati'l-Arabiyye; 1980.
- Ersin, Yıldız. "Davetname ve 17. yy. Sonu 18. yy. Başlı Minyatürleri Karşılaştırması." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1980.
- Erzurumlu İsmail Hakkı. *Marifetname*. Hazırlayan M. Faruk Meyan. İstanbul: Bedir Yayınları, 1993.
- Firdevsî-i Taviî. *Hakikat-nâme*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2.
- _____. *Hayat u Memat*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333.
- _____. *Münazara-i Seyf ü Kalem*. Millet Kütüphanesi - Ali Emirî manzum 576.
- Firdevsî-i Rûmî. *Kutb-nâme*. Hazırlayanlar İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoglu. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980.
- Fischer, A. "Kâhin." *İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: MEB, [t.y.].
- Freire-Marreco, Barbara ve diğerleri. "Charms and Amulets." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 3.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.
- Gelibolulu Alî. *Künhü'l-aḥbâr*. Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Manakıb-ı Hacı Bektaş Velî Vilâyet-Nâme*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1958.
- Graefe, E. "Cedvel." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Gray, L.H. ve diğerleri. "Demons and Spirits." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.
- K. "Demonology." *The Jewish Encyclopedia*. 4.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- Kallek, Cengiz. "Beduh." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 5.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Kâtip Çelebi. *Keşf el-Zunun*. Hazırlayan Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge. 1, 2.c. [Ankara:] Maarif Matbaası, 1941.
- Kılavuz, Ahmet Saim. "Azrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Kınalı-zâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü's-Şuarâ*. Hazırlayan İbrahim Kutluk. 2. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989.
- Köprülü, M. Fuad. "Firdevsî." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.
- Kriss, Rudolph ve Hubert Kriss-Heinrich. *Volks Glaube im Bereich des Islam*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1960-1962.
- Latîfî. *Tezkire-i Latîfî*. İstanbul: İkdâm Matbaası, 1314 (1896).
- Levend, Agâh Sırrı. *Dîvân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*. 4. bs. İstanbul: Enderun Yayınları, 1984.
- _____. *Türk Edebiyatı Tarihi*. 3. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1988.
- MacDonald, D.B. "Cin." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- _____. "İfrit." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.
- _____. "Melaïke." *İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: MEB., 1972.
- _____. "Gül." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.
- _____. "Sihir." *İslam Ansiklopedisi*. 10.c. İstanbul: MEB, 1967.

- _____. "Beduh." *İslam Ansiklopedisi*. 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.
- _____. "Cefr." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Marmorstein, Arthur. "Angels and Angelology." *Encyclopedia Judaica*. 4.bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Muhammed Fuâd Abdülbâkî. *Li-Mu'cemü'l-müfrehes Li'l-fazli'l- Kur'âni'l-Kerîm*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1990.
- Nallino, Carlo Alfonso. "Sun, Moon, and Stars." *The Encyclopedia of Religion and Ethics*. 12.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.
- _____. "Astroloji, Astronomi." 5.bs. 9.c. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: MEB, 1978.
- Olgun, İbrahim. "Uzun Firdevsi ve Türkçeciliği." *Ömer Asım Aksoy Armağanı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978.
- Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih ve Deyimleri Sözlüğü*. 3c. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- Pala, İskender. *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*. 2. bs. Ankara: Akçağ Basım Yayım, 1989.
- Posner, Raphael. "Amulet." *Encyclopedia Judaica*. 4. bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Redhouse, Sir James W. *A Turkish and English Lexicon*. 2. bs. Beirut: Libraire Du Liban, 1987.
- Rose, H.J. ve diğerleri. "Divination." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.
- Sami, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî*. 3. bs. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1989.
- Sarı, Mevlut. *Arapça-Türkçe Lugat*. İstanbul: Bahar Yayınları, 1980.
- Scholem, Gershom. "Demons, Demonology." *Encyclopedia Judaica*. 4. bs. 5.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Sefercioğlu, M. Nejat *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- Steingass, F. *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beirut: Libraire Du Liban, 1975.
- Summers, Montague. *The History of Witchcraft and Demonology*. 7. bs. New York: University Books Inc., 1956.
- Şibay, Halim Sabit. "Cebrâil." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Şükün, Ziya. *Farsça-Türkçe Lûgat, Gencine-i Güftâr Ferhengi Ziya*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1967.
- Tanyu, Hikmet. "Büyü." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Tolasa, Harun. *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*. Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973.
- Tunalı, Ayde. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961.
- Türkiye Diyanet Vakfı. *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Wensinck, A.J. "Azrâil." *İslam Ansiklopedisi*. 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.
- _____. "Harut ve Marut." *İslam Ansiklopedisi*. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1977.
- _____. "İsrâfil." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.
- _____. "Mikâil." *İslam Ansiklopedisi*. 3.bs. 8.c. İstanbul: M.E.B., 1979.
- _____. "Münker ve Nekir." *İslam Ansiklopedisi*. 3.bs. 8.c. İstanbul: MEB., 1979.

- Yavuz, Yusuf ve Şevki Zeki Ünal. "Cebrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Yazıcıoğlu Mehmed. *Muhammediye*. Hazırlayan Amil Çelebioğlu. [y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.].
- Yurdagür, Metin. "Cefr." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL

- Metinde kırmızı mürekkeple yazılmış olan kelime veya satırlar **kalın** gösterilmiştir.
- Arapça kısımlar ve eser adları *italik* verilmiştir.
- Metinde eksik yazılan harfler veya kelimeler tamamlanırken köşeli parantez kullanılmıştır.
  - Anlamı bulunamayan kelimeler Arap harfleriyle verilmiştir.
  - Melek ve cin adları da Arap harfleriyle verilmiştir.
  - Okunamayan kelimeler ... şeklinde gösterilmiştir.
  - Transkripsiyonlu metinde ( ) şeklinde gösterilen yerler, metinde boş bırakılan yerlerdir.
    - Cümleyi tamamlayan derkenarlar metin içine alınmış, diğerleri dipnotlarda gösterilmiştir.
    - Resimlerin, şekillerin, tılsımların, levhlerin ve hatemlerin olduğu kısımlar, (Resim), (Şekil), (Tılsım), (Levh) ve (Hâtem) şeklinde gösterilmiştir.
    - Bazı Arapça kısımlarda, özellikle dua cümlelerinde gramer ve harekeleme açısından görülen yanlışlar veya ifade bozuklukları transkripsiyon ve tercümede olduğu gibi bırakılmıştır. Bu tarz kullanımın halk dilinin söyleyiş özelliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا, ء	a, e, ' ,	ش	ş
آ	ā, a	ص	ş
ب	b, p	ض	z, d
پ	p	ط	t
ت	t	ظ	z
ث	s	ع	,
ج	c	غ	g
چ	ç	ف	f
ح	h	ق	k
خ	h	ك	g, k, ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	o, ö, u, ü, û, v
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ي	ı, i, î, y

7.2. TRANSKRİPSİYONLU METİN

1b-(1) *Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm*, (2) *el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalātu ve's-selāmu 'alā seyyidīnā Muḥammedin ve ālihi ve ṣaḥbihi* (3) *ecma'in*. **Bu fakīr** **Firdevsī** tāriḥ-i hicretüñ sekiz yüz toḡsan üçünci sālinde (4) şehir-i Balıkesir'de bir maḳām-ı ḥalvetde sākin olup 'ömrümi taḥşil-i ma'ārif-i külliyye (5) ve ḥayriyye baḥşinde geḫürüp 'ulüm-ı riyāziyyāta meşḡul iken bu ḥakīr Sultān Bāyezid (6) Ḥān meclis-i şerīflerinde zikr olunup ol meclisde bulunan ḫibbālarımızdan (7) biri bu fakīri medḫ eylemiş, anlar daḫı sa'ādetle bir āşarın görsek dimişler. (8) Binā'en 'alā zālīk bu zibā nüṣḫayı te'lif eyleyüp ḫuzūr-ı 'ālilerine ihdā eyledüm (9) tā kim bu cihetden ma'rifetüm āşikār olup erbāb-ı ma'ārif ḫadrleri ḫatlarında (10) 'ālī ola. Ve bu *Kitāb-ı Da'vet-nāme*'yi *Şemsü'l-ma'ārif-i's-ṣaḡīr*'den ve *Muṣḫafü'l-kevākib*'den (11) ve *Daḫāyīku'l-ḫaḫāyīk*'dan ve bunlardan mā'adā mücerreb ve muṣaḫḫaḫ da'vet-nāme (12) kitāblarından kim kā'ināt içinde nādirü'l-vuḫū'dur, anlarıñ 'Arabīsinden ve daḫı (13) Fārisisinden Türkī lisāna tercüme eyledüm. Ve bundan soñra bu kitāba mütāla'a iden (14) iḫvān rūḫumuzu du'ā-i ḫayrdan ferāmuş itmeyeler. Ve işbu kitāb **sekiz bāb** (15) üzerine müştemildür. **Bāb-ı evvel** Ḥaḫ sübhānehu ve ta'ālā ḫazretleri bu melekūt-ı ervāḫı (16) ne vechile yaratdı ve ḫaç bölükdür ve her birisi neye müvekkeldür ve vaṭanları ḫandedür, (17) anı beyān ider. **Bāb-ı sānī** Ḥaḫ ta'ālā bu eflāki on iki burūc üzere ḫalk (18) idüp ve yedi felekde birer kevkeb-i 'azīm ḫalk idüp ve her birisinüñ şıfatları (19) ve seyrleri ve şekilleri ve menzili ve cevzehri ne miḫdārdur, anı beyān ider. **Bāb-ı sālīs** (20) ervāḫ da'vet itmesinüñ ṭarīḫi ne vechiledür ve şerāyiṭi nedür tā kim anları da'vet (21) idicek zararları irişmeye ve da'vete icābet ideler, anı beyān ider. **Bāb-ı rābi'** **2a**-(1) Şems burūcātı seyr iderken her burcda olan ervāḫ gelüp Şemse nāzır (2) olup müvekkel olurlar. Anlarıñ daḫı da'veti ve ṭılsımātı ve şıfatı ve cāsūsı (3) ve tercümānı vardır. Ve anlarıñ daḫı eşkālleri nicedür ve şerāyiṭleri daḫı nicedür, (4) anı beyān ider. **Bāb-ı ḫāmis** Şems her günde ḫaḫı burca varup ve ne (5) derecede olduḫın bildürür ki da'vet ehline begāyet lāzımdur. **Bāb-ı** (6) **sādis** Kāmerüñ yigirmi sekiz menzilini beyān idüp her bir menzilde daḫı (7) melekūtdan ervāḫlarıñ ḫaḫı bölük ervāḫı gelüp müvekkel olurlar ve ol (8) melāyikelerüñ şekli ve hey'eti ve aḫkāmi ve ṭılsımātı ve da'veti ve cāsūsı ne şüretde (9) gelüp görünürler ve tercümānı ne şekildedür ve ṭılsımātı yazılırken buḫūrı (10) nedür ve şerāyiṭleri nicedür, anı beyān ider. **Bāb-ı sābi'** mülk-i melekūt ki (11) muḫarribīndür, anlarıñ da'vetlerin ve şerāyiṭlerin ve buḫūrların ve menzillerin (12) beyān ider. **Bāb-ı sāmīn** Kāmerüñ yigirmi sekiz menzili bir ayda devr idüp (13) her menzile ḫaḫı gün gelür ve ol menzillerüñ sa'd u naḫsin bildürür. Zīrā kim (14) bir kimesne eger da'vet ve eger nār-ı necāt ve eger ṭılsımāt ve eger vefk ve sā'ir fi'l-cümle (15) a'māl ki her ne yazmak dilese Kāmerüñ sā'atin ve menzilin ve sa'd u naḫsin (16) ve bundan mā'adā kevākib-i sittenüñ aḫvālını bilmese a'mālī ṣaḫīḫ olmaz, ammā (17) cemī'-i a'mālde Kāmerüñ aḫvālī bilinmek lāzımdur.

BĀB-I EVVEL: Ḥazret-i Şeyḫ 'Alī Seyrānī (18) rivāyet ider İbraḫīm Meşnevī'den, ol daḫı rivāyet ider Muḥammed bin 'Oşmān'dan, ol daḫı (19) rivāyet ider 'Alī ibn Ebū Bekir'den, ol daḫı rivāyet ider Yunus ibn 'Alī'den, (20) ol daḫı rivāyet ider Naşir-i Tūsī'den, ol daḫı rivāyet ider Ca'fer-i Şādık'dan, ol daḫı (21) rivāyet ider Ebū 'Alī Sīnā'dan, ol daḫı rivāyet ider Büzürcümüḫr Ḥakīm'den, (22) ol daḫı rivāyet ider Yūḫannā Ḥakīm'den, ol daḫı

rivāyet ider Hürmüz Hākīm'den, (23) ol dağı rivāyet ider Yoḥannās Hākīm'den, ol dağı rivāyet ider Tamṭam-ı Hindī'den, 2b-(1) ol dağı rivāyet ider İdris 'aleyhi's-selām'dan ki bu cümle, 'ulūmuñ üstādıdır (2) ve dağı bu ḥakimler 'ilm-i da'vetūñ ve tılsımātuñ üstādlarıdır, rıdvānu'llāhi 'aleyhim ecma'in (3) demişlerdür kim Hāk ta'ālā ḥazretleri bu 'ālemi vücūda getürdi ve içinde ervāḥları (4) ve cinleri dağı nār-ı nūrdan ḥalk eyledi ve zcfāt[ı] āteşden yaratdı ve dağı (5) ādem oğlanın ğubārdan ḥalk eyledi. Kavlulu ta'ālā: "*Ḥalaka'l-insāne min şalşālin* (6) *ke'l-feḥḥāri ve ḥalaka'l-cānne min māricin min nār.*"¹⁴⁷ Şalşāl diyü ğubār laṭife dirler. (7) Türkide kaşurgā Fāriside bād-ı biḥāre dirler. Ve dağı māric diyü āteş yalınına (8) dirler. Meşelā bir āteş yanarken yalını dürlü dürlü olur. Bundan ma'lūm oldu ki (9) ba'zı yalınıñ ba'zı yalın üzerine mertebesi vardır. İmdi Hāk ta'ālā (10) ervāḥı dağı muhtelif yaratdı; meşelā ba'zı ervāḥ Müselmāndur ve ba'zı (11) ervāḥ Cehūddur ve ba'zı Tersā ve ba'zı Naşrānī ve ba'zı āfitāb-perest (12) ve ba'zı put-perest ve ba'zı āteş -perest ve ba'zı yezdān-perestdür. (13) Ve dağı ervāḥlarıñ içinde mülkleri vardır ve ol mülkleriñ dağı vezirleri (14) ve kādılları ve müderrisleri ve muhtesibleri ve ḥatibleri ve cāsūsları (15) ve tercümānları vardır. **Ve dağı** maḳāmları dağı muhtelifdür; ba'zıları hevāda ve ba'zıları (16) yir altında ve ba'zıları yüce tağlarda ve ba'zıları ḥarāb degirmenler içinde (17) ve ba'zıları ḥammāmda olurlar, ve ba'zıları dağı deryālarda ve ba'zıları bulutlarda (18) ve ba'zıları meḳābirlerde ve ba'zıları şu yollarında ve ba'zıları ocaqlarda (19) ve fırınlarda ve eski yanık yirlerde olurlar. Ve ba'zı ervāḥlar dağı müvekkellerdür; (20) ba'zı ervāḥ vuḥūşa ve ba'zı tuyūra ve arslanlara ve ejdehālara ve yırtıcı (21) cānavarlara ve ba'zı ervāḥ dağı baḥrī cānavarlara. Ve ba'zı ervāḥ dağı Kāf (22) tağında 'acāyib ve ğarāyib yirlerde olurlar. Ve ba'zı ervāḥ dağı binālara (23) ve mescid-i şeriflere müvekkellerdür; Ka'be-i şerif ve Kudūs-i şerif ve Medīne-i münevvere ve mekān¹⁴⁸-ı 3a-(1) mübārekeler gibi ervāḥ ile memlūdur. Bir ādem bir mekānda ḥasta olsa (2) ol mekānuñ müvekkellerini şāḥib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nāme-i (3) Süleymānı okuyup ḳasem vire ol ḥastanuñ şifāsı için; meşelā da'vete (4) "*Yā şāḥibe't-tennūr ve'l-ḥammām.*"¹⁴⁹ diyüp ḳasem vire. Ḳasemleri zeyl-i kitābda zıkr (5) olunur. Ve şāḥib-tabī'āt olan münāsebetle müceddeden da'vet terkib idüp (6) kıraat ider.

HİKĀYET: Şaḥratü'n-nār meşhūr est. Ebū 'Alī Sīnā eyidür: Ādem Peyğamberüñ (7) muşhafında getürmişlerdür kim Hāk ta'ālā Ādem-i şafii yaratmazdan muḳaddem bir şaḥz (8) yaratdı kim adına Şaḥratü'n-nār dirler. Anuñ şekli şöyle idi kim başı ādem (9) başı gibi ve iki eli ādem eli gibi ve iki ayağı ādem ayağı gibi, ammā başundan (10) ayağına deĝin ādem yüzi gibi. Elinde ve ayağında ve ḳarnında ve başında (11) fi'l-cümle dört biñ yüzi var ve her yüzinde ādem gibi gözi ve ḳaşı (12) ve burnı ve ağzı var idi. Hāk ta'ālā anı od ile hevādan ḥalk itmiş (13) idi. Şu ile ḥāk aña ḳarışmamışdı. Hāk ta'ālā aña toḳuz yüz biñ (14) yıl 'ömr virdi. Bu Şaḥratü'n-nār Allāhu ta'ālāya münācāt idüp eyitdi kim: (15) "İlāhi ve Mevlāyi! Bu 'abdünü yalnız yaratduñ, baña bir mūnis ve yoldaş yokdur (16) kim anuñla üns tuṭam." Hāk ta'ālā du'āsın ḳabül idüp ol münācātı[n] (17) nefsinden bir nūr zāhir olup bir dişi Şaḥratü'n-nār ḥalk

147 55 Raḥmān 14-15: "Allah insanı, pişmiş çamura benzeyen bir balçıktan yarattı. Cinleri öz ateşten yarattı."

148 Bu kelime vr. 3a-1'de tekrarlanmıştır.

149 "Ey tandır ve hamam sahibi!"

olundu. (18) Ve bunlara âdem nefsi gibi nefs virilüp cimâ' eylediler. Dişisi hâmile (19) olup bir müddetten sonra dört biñ oğlan toğurdu. Tokuz yüz (20) biñ yıl içinde Şahra mucâma'ât kim itti, nesli üredi ve Şahranuñ (21) nesli dünyâ yüzünü tutdı. Ve Şahra fenâya vardı, hâk ü bād oldu (22) üstâd kavlince; çünkim Şahra fânî oldu ve evlâdları çoğaldı, dünyâ (23) doldı, fesâda başladılar, tesbîh ü tehlîli unuttılar. Heft zemîn iñledi. **3b-(1)** Allâhu ta'âlâ hazretine üzerinden ref'in ricâ eyledi. Hâk sübhânehu ve ta'âlâ hazretleri (2) dahı yedinci semânuñ meleklerine emr eyledi ki Şahra kavmiyle cenk idüp helâk (3) ideler. Pes helâk itmeden 'âciz oldılar, nâliş itdiler. Hâk ta'âlâ hazretleri (4) hameletü'l-'arşdan iki melek gönderdi; birinüñ adı حور ve birinüñ adı (5) قود il[d]i. Gelüp bu cinnîleri helâk eylediler. Anlardan hemân iki kimesne (6) kaldı. Birisi erkek ve birisi dişî idi. Bu kalan cinnîler anlaruñ (7) neslinden olup sonra yine ürediler. Hâk ta'âlâ anlaruñ üzerlerine (8) birer melek-i müvekkel kodı. İnşa'llâhu ta'âlâ yirinde her birin yine zıkr idelüm. (9) Ol Şahratü'n-nâruñ şüreti bu minvâl üzere idi: (Resim)

4a-(1) Der havaşş-ı in cân kî Şahratü'n-nârdur. İmâm Ca'fer-i Şâdık'dan rivâyet olunur ki (2) işbu şüreti başında götüren âdem pâdişâhlar ve begler katında mu'azzez ve mükerrem ola. (3) Ve Sultân Mahmûd Gaznevî işbu eşkâli başında götürürdi. Dükeli halâyık andan havf (4) idüp emriñe mu'tî ve münkâd olurlar idi.

BÂB-i ŞÂNÎ: On iki burûcî beyân ider.

(5) **Burc-ı evvel Hameldür.** Bu Hamel burcınıñ şıfatı, mekânı hemân (6) bütün koyına beñzer. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: Kaçan Kamer Hamel burcına gelse eyüdü. İşlere (7) başlamak ve begler yüzün görmek ve şikâra gitmek ve yeñi biçmek ve sefere gitmek (8) eyüdü. Ve eşkâli bu şüret üzeredür: (Resim)

(9) **Der beyân-ı burc-ı Sevr:** Şıfatı öküz beñzer. Kamer Sevre gelse işler[c] başlamak ve binâ kılmak (10) ve nikâh itmek ve yeñi geymek ve mülk almak ve tavar almak ve ekin ekmek ve da'vet (11) itmek eyüdü. Ve şekli bu şüret üzeredür kim taşvîr olundu: (Resim)

4b-(1) Der beyân-ı burc-ı Cevzâ: Bir koz ağacı şeklindedür. Yemiş yirine iki başlu âdem (2) şekli âdem biter. Göbeginden kırk gün aşılır. Kırk gün tamam oldukça bitdüğü (3) budakdan üzilür. Ol ağacuñ budığı yılın on iki ay[ı] seyr idüp (4) yürir, ya'nî civârında gezer. Tâ kim bir nice müddetten sonra Allâhu ta'âlânuñ emriyle bād-ı (5) hazân gibi bir yel eser. Ol iki başlu âdem şıfatlı melek olup yedinci felege gider (6) ve anda tesbîh kılur. Ve ol ağacuñ bir yaprağı zemîne düşse 'âlemi örterdi. (7) Şıfatı bu minvâl üzeredür: (Resim)

(8) Çünkim Kamer Cevzâ burcına gele, kitâblara mü'tâla'a itmek ve eş'âr okumak ve haber (9) göndermek ve nâme yazmak ve hisâb kitâb itmek ve vekil naşb itmek (10) ve vüzerâ yüzün görmek eyüdü.

Der beyân-ı burc-ı Sereţân: Üstâd (11) kavlince yatan engece beñzer. Şöle uludur kim yedi deryâyı bir gözine kosalar (12) henüz dolmaya. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: Çünkim Kamer Sereţân burcına gele, (13) istiħmâm itmek ve yeñi biçüp geymek ve nâme ve resûl göndermek (14) ve şikâr itmek ve şu kuşları avlamak ve şerbet içmek eyüdü. (15) Şıfatı bu minvâl üzeredür: (Resim)

5a-(1) Der beyân-ı burc-ı Esed: Mutlak aslana beñzer. Anuñ ululuğı yedi kat yirleri (2) ve yedi kat gökleri bir loğma iderdi. **Kaçan** Kamer Esed burcına gelse da'vet etmek ve (3) işlere başlamak ve pâdişâh yüzün görmek ve ululara hâcet söylemek (4) ve 'ahd ü peymân kılmak ve **اور** işlerin işlemek ve düşman üzerine 'azm eylemek (5) ve cenk [ü] cidâl kılmak ve âlet-i harb düzmek ve **عدنخون** tılsımât yazmak (6) [eyüdüdür]. Ve şüreti budur: (Resim)

5b-(1) Der beyân-ı Sünbüle: Şıfatı bi-'aynihi âdem gibidür, ammâ elinüñ ve ayaklarınuñ barmakları (2) sünbüle beñzer. Teninde ne kadar kıl varsa ol dağı sünbüle beñzer. Ve ululuğı (3) bundan bil ki elinde olan orağı dünyâdan büyükdür dirler. Biçin (4) vakti olıcağı elindeki orağ ile ten[in]de olan sünbülleri biçüp saçır. **Kaçan** (5) Kamer Sünbüle burcına gelse te'allüm-i 'ilm ve te'allüm-i hatt ve hendese ve 'ilm-i nücüm öğrenmek eyüdüdür. (6) Ve simâ' etmek ve elhân-ı âvâza başlamak ve ulular yüzün görmek ve hâcet (7) söylemek ve nâme yazmak ve gâret etmek ve nakş ve taşvîr kılmak ve da'vet etmek ve yeñi esbâb geymek a'lâdur. Taşvîri budur: (Resim)

(9) **Der beyân-ı burc-ı Mizân:** Şıfatı bi-'aynihi mizâna beñzer. Kefesine yedi kat yirleri (10) kosañ dolmaz. **Kaçan** Kamer Mizân burcına gelse sefere hareket etmek eyüdüdür. (11) Ve yeñi geymek ve nâme yazmak ve resûl göndermek ve hâtûnlar ile 'işret (12) etmek ve oğlan mektebe virmek ve düğün etmek ve şâdile turâb (13) etmek [eyüdüdür], ammâ yaramazdur cenk etmek ve nesne şatun almak. Taşvîri budur: (Resim)

6a-(1) Der beyân-ı burc-ı 'Akreb: Şıfatı 'akrebe beñzer. Bir gözine dünyâ şıgardı, ululuğı (2) ol kadardur. **Kaçan** Kamer 'Akreb burcına gele, oğlan mektebe virmek ve ta'lim-i 'ilm etmek (3) ve hatt yazmak ve 'ilm-i hendese ve nücüm öğrenmek ve cimâ' etmek ve elhân-ı âvâz (4) diñlemek ve ulular yüzün görmek ve 'imâret kılmak [eyüdüdür], ammâ hamma girmek yaramazdur. (Resim)

6b-(1) Der beyân-ı burc-ı Kavs: Şıfatı, âdem başı gibi başı ve at gibi gövdesi ve ejder (2) gibi kuyruğı vardır. Gâh gâh âdemine hamle kılur. Âdemi dağı ok ile urur, (3) yine hamle kılur. Bu minvâl üzere kıyâmete dek cenk ider. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: (4) Kamer kaçan Kavs burcına gelse dârûlar içmek ve hamma girmek eyüdüdür. Ve toğan (5) şikârına gitmek ve düşmana kaşd etmek ve kimyâ düzmek ve cimâ' etmek ve binâ (6) ve 'imâret kılmak ve düşmana nâme yazmak eyüdüdür. Şekli budur: (Resim)

(7) **Der beyân-ı burc-ı Cedy:** Şıfatı şol keçiye beñzer ki aña **ا** keçisi dirler. (8) Ululukda 'azameti şol deñlüdür kim Kâf tağların iki boynuzı (9) arasına kosañ bir şahrâda bir tabak konılmış gibidür dirler. (10) **Yoḥannâsî Hakîm** eyidür: Kaçan kim Kamer Cedy burcına gelse meşâyiḥ-i 'izâm (11) yüzün görmek ve 'imâret eylemek ve sefere hareket eylemek ve şayd [u] (12) şikâra gitmek ve ata süvâr olmak ve nâme yazmak ve resûl göndermek (13) ve ulular yüzün görmek ve ululara sözünü söylemek eyüdüdür. **7a** (Resim)

(1) **Der beyân-ı burc-ı Delv:** Şıfatı bir 'azîm çâhdur kim ol çâhuñ içi âb-ı zulâl (2) ile töludur. Ve üzerinde bir makara ile bir kova var ve ol kova urgan (3) ile aşıldur. Kovası kim kaçan şu çıkarsa baḥr-ı muḥîṭ anuñ katında (4) katre olmaya. Ve ol kuyunuñ ağzı yedi kat

göklere büyüktür. (5) **Kaçan Kamer** Derve gelse bostân ekmek ve zirâ'at ve 'işret itmek eyüdü. (Resim)

7b-(1) **Der beyân-ı burc-ı Hût**: Şıfatı balık şüretindedür, ammâ şol kadar büyüktür ki (2) yedi kat gökleri bir pulunuñ üzerine kosalar ba'zı yiri boş (3) kalurdu. **Kaçan Kamer Hût** burcına gelse dârûlar içmek ve hammâma girmek ve 'ulemâ (4) ve meşâyih yüzün görmek ve nâr-ı necât yazmak ve begler katına varup hâcet (5) taleb kılmak ve 'ibâdet idüp Hâk ta'âlâya münâcât itmek ve zirâ'at (6) eylemek ve aḥbâb da'vet itmek a'lâdur. Ve şüreti budur: (Resim)

(7) **Der beyân-ı 'ulviyyât**: Nazar bunda bir nice emrededür. **Evvel** eflâküñ ḥaḳîkatinde (8) ve şekillerinde ve vâzı'larında ve hareketlerindedür. Bi-tarîki'l-icmâl **bilgi ki** hükemâ (9) dirler ki felek bir cism-i basit kerîdür ki müstemildür vasaṭı, müteḥarrikdür anuñ üzerine. (10) Ve ne hafîdür ve ne şakîldür ve ne ḥârdur ve ne bâriddür ve ne ruṭâbdur ve ne yâbisdür (11) ve ne yırtılmağa ve ne bitişmeğe kâbil degüldür. Ve hükemânuñ bunlardan her birine delilleri (12) va[r]dur. Kütüb-i ḥikmetde getürmişler. Bizim kitâbımız anuñ şadedinde degüldür. Ve eflâk (13) kerilerdür, ba'zısı ba'zını muḥitlerdür. Ve cümlesinden bir kerî ḥâşıl olur ki (14) aña 'âlem dirler. Ve cümle-i eflâkden 'anâşıra aḳrabî felek-i Kâmerdür, andan sonra 8a-(1) felek-i 'Uṭâriddür, andan sonra felek-i Zühredür, andan sonra felek-i Şemsdür, (2) andan felek-i Mirriḥdür, andan felek-i Müşterîdür, andan felek-i Zuḥâldür. Ve her felegüñ (3) bir mekânı vardır. Anda hareket ider ve ol mekândan hareket itmez ve hareketden (4) yorulmaz. Ve felegüñ serî' olanınuñ sür'atini bir nesneye nisbet itmek olmaz. (5) Âdem bildügi hareketlerden bir gayetdedür ki 'ilm-i hendesede şâbit olmuştur. (6) At gâyet sür'at ile segirtse ayâğın kaldırıp girü yire koyuncaya dek (7) felek-i a'zam biñ fersaḥ miqdârı kat'-i menâzil ider. Ve eflâkden ba'zınuñ (8) hareketi maşriḳdan mağribedür felek-i a'zam gibi. Ve ba'zınuñ hareketi mağribden (9) maşriḳadur felek-i şevâbit ve eflâk-i seyyârât gibi. Ve ba'zınuñ hareketi bize (10) nisbet dolâbî ve ba'zınuñ rahâvî ve ba'zınuñ ḥamâ'ilidür. Ve ba'zı felek (11) **müstemildür** vasaṭı. Ve anuñ merkezi merkez-i 'âlemdür, toḳuz eflâk böyledür. (12) Ve ba'zınuñ merkezi merkez-i 'âlem degüldür ḥâricü'l-merkez felekler gibi. Ve ba'zı müstemil (13) degüldür vasaṭı eflâk-i tedâvîr gibi. Ve bunlaruñ her birisi şerḥ ü beyân (14) olınsa gerek inşâ'allâhu ta'âlâ. Çün bildüñ ki yedi felekler kevâkib-i seb'a-i (15) seyyârenüñ felekleridür. Ve bir felek daḫı felek-i şevâbitdür. **Bilgi ki** şevâbit (16) şol seyyâre olmayup miḥ gibi miḥlanmış yıldızlardur ki anuñ a'dâduñ (17) Allâhu ta'âlâ bilür. Ve bir felek ki cemî'-i eflâke müstemildür, aña felekü'l-eḫlâk dirler. (18) Ve anda hiç yıldız yokdur. Anuñçün aña felek-i atlas dirler. 'Arş-ı 'azîmdür. (19) **Nazar-ı evvel ki** felek-i Kâmerde idi, anda bir kaç faşl vardır.

Faşl-ı evvel ki felek-i (20) Kâmerdedür. Bilgi ki Kâmerüñ iki saṭḥı vardır; saṭḥ-ı a'lâsı ki aña muḥaddeb dirler, (21) felek-i 'Uṭârîdün iç yanına mûmâs ve muttaşıldur, ve saṭḥ-ı esfeli ki aña muḳa''ar (22) dirler, kürre-i nâruñ muḥaddebine mûmâsdur. Ve felek-i Kâmerüñ merkezi 'âlemüñ merkezidür. (23) Ve Kâmerüñ bir devri yigirmi sekiz günde tamam olur. Ve ol devr ki aña maḥşûşdur, 8b-(1) mağribden maşriḳadur. Ve felek-i tedvîri on dört günde bir devr ider. (2) Devr-i evvelinde ayuñ mûnevver olan yüzü arz cānibine olur ve devr-i şānide (3) muzlim olan yüzü arz cānibine olur. Ve Kâmerüñ felek-i küllisi dört kısma (4) münḳasim

olur; üçü müstemildür vasatı, biri küçücekdür müstemil degüldür (5) vasatı. Felek-i evveline cevzehr dirler ki ol mümâsdur felek-i 'Uṭāride. Felek-i (6) şānisi mümâsdur felek-i cevzehre. Felek-i şālişi hāric-i merkezdir. Anmā küçücek (7) olan felegi ki felek-i hāricü'l-merkezün tahtındadır, aña felek-i tedvîr dirler, (8) ve Kāmer anda merküzdür ve hareket-i Kāmer anuñ hareketi ile olur.

Faṣl-ı şānī ki cirm-i (9) Kāmerdedür. Bilgil ki bir kevkebdür ki anuñ mekânı felek-i esfeldür. Ve anuñ (10) cirmi muzlimdür, ammā Şemsden nūr kabûl ider eşkāl-i muhtelif ile Şemsden (11) bu'dı sebebi ile. Ve cümle-i felegi bir ayda kat' ider. Ve Kāmer cümle-i yıldızların (12) küçücegidür. Aşağı felekde olup bize akreb olduğün büyük görünür. (13) Ve Kāmer cemī'-i kevākibden esra'dur, anuñçün aña peyk-i felek dirler. Ve Kāmerün (14) cirmi yirün otuz toktuz cüz'inden bir cüz' ve bir rub' cüz'dür. Ve Kāmerün (15) dā'iresi dört yüz elli iki mildür. Ve dā'iresinün kutrı yüz kırk dört (16) mildür. **V'allāhu a'lem felek-i dā'ire-i Kāmerdür:** (Şekil)

(17) **Faṣl-ı şāliş havāşş-ı Kāmerdür. 9a-(1)** Bilgil ki Kāmerün te'sirâtı ruṭûbet sebebi iledür, nitekim Şemsün te'sirâtı harâret (2) sebebi iledür. İmdi çün Kāmer âfâkdan bir ufqda olsa deñiz anda meddini (3) ziyâde ider Kāmerün seyrine muvâfık. Çün Kāmer ol mevzi'ün vasat-ı semâsına (4) vara, ol zemânda gâyet medd olur. Çün Kāmer vasat-ı semâdan münḥatt olup (5) aşağı inmekde ola, cezr ya'nî şu eksilmekde olur. Tâ aña dek ki Kāmer ol mekânun (6) mağribine irişür, ol zemânda gâyet cezr olur. Çün Kāmer ol mekânun mağribinden (7) zâ'il ola, girü medd zâhir olur. Ol vakt ki Kāmer ve medd arzâ ire, ol vakt (8) gâyet medd olur. Ve çün Kāmer ve medd arzdan zâ'il ola, gâyet cezr olur. Ve eger (9) girü medde şürû' ide tâ aña dek ki Kāmer ufq-ı şarkîye ire, ol mevzi'de girü gâyet (10) medd olur. Ve her gicede ve gündüzde ol mekânda iki medd ve iki cezr olur. **Ve havāşş-ı (11) Kāmerdendür** ki hayvânâtuñ bedenleri Kāmer ziyâde olduğu vaktde akvâ olup nemü (12) gâlib olur. Ve âdemînüñ bedeninde daḥı ahlât-ı zâhire meyl ider ve tamarları (13) çendân mümteli olmaz. Ve bu umûr tıbb ehline zâhirdür. **Ve havāşş-ı Kāmerdendür** ki etıbbâ (14) dimişlerdür ki her hasta ki ayuñ nişf-ı evvelinde marîz ola, anuñ tabi'atı (15) def'-i marâzda akder olur nişf-ı şānide hasta olandan. Zîrâ nişf-ı (16) evvelde Kāmerün nûrı ziyâde olmakdadur. Pes tabi'ata kuvvet virür. **Ve havāşş-ı (17) Kāmerdendür** ki Kāmerün nûrı ziyâde oldukça hayvânâtuñ bedeninde kıl tızcek (18) yiyünüp ziyâde olur, ve memelerinde südleri daḥı ziyâde olur. Ve yımırta (19) ağı daḥı böyledür. Ve ay aydınında eşyâ tızcek fâsid olur ruṭûbeti (20) sebebi ile. Ve çün âdem ay aydınında çok otursa ruṭûbet ziyâde (21) olup uyhu galebe ider, ve kâhillik ziyâde olur, ve a'zâ کوشرز کام (22) ve şudâ' hâsıl olur. Ve eti bir gice ay aydınında kosañ ta'âmı bozılır. (23) Ve daḥı ay evvelinde balıklar ziyâde olup semüz olur. Ve nişf-ı evvelinde **9b-(1)** ḥaşarât-ı arz, yılan ve çıyan ve böcekler yirden taşra çok çıkarlar ve muḥkem (2) şokarlar ve zehirlerinün te'siri ziyâde olur. **Ve havāşş-ı Kāmerdendür** ki ağaçları (3) ayuñ nişf-ı evvelinde dikseler dutar ve yemiş çok olur. Ve çiçek açup (4) yemiş dutmak ayuñ nûrı ziyâde olduğu zemânda olsa eyü olur. Ve eger (5) ol zemânda ayuñ nûrı eksilmede ola yâ vasat-ı semâdan zâyil olduğu (6) vaktde ola, cyü olmayup yemiş az olur. Ve otlar ve yemişler ay bedr (7) olunca[ya] dek büyümesi ziyâde olur. Maḥākâ varınca büyümesi eksilür. Ve bu chl-i (8)

bostāniler katında zāhirdür. Huşūşā şeftālū ve susam ve kavun ve karpuz (9) ve hıyār ve kabak ay aydınında büyüdüğü izhārdur. Ve nūr-ı Kamer yemişler üzerine vāki' (10) ola, reng ü elvānı kâbiliyyetine göre virür kızıl ve yeşil ve sarı ve bunlardan (11) ğayrı. Ayuñ nısf-ı evvelinde olan rengi ahirinde olan renginden ahsen (12) olur. **Ve havāşş-ı Kamerdendür** ki nısf-ı evvelinde zāhir olan ma'deniyyāt cevheri (13) nısf-ı ahirinde zāhir olandan ziyāde olur. Ehl-i ma'den katında bu dağı (14) zāhirdür. Ve Kamere 'avāmü'n-nās ve kâzibler ve gammāzlar ve hāsūdlar mensūbdur. (15) **Şüret-i Kamer budur:** (Şekil)

10a-(1) Der beyān-ı ahvāl-i 'Uṭārid: Bilgil ki felek-i 'Uṭāridüñ merkezi merkez-i 'ālemdür. (2) Anuñ muḥaddebi ya'nī saṭḥ-ı a'lāsı felek-i Zührenüñ muḳa'aruna mümāsdur. Ve muḳa'arı (3) ya'nī saṭḥ-ı ednāsı felek-i Kamerüñ muḥaddebine mümāsdur. Ve ol devr ki aña maḥşūşdur, (4) mağribden maşrıkadur. Ve bu dağı bir yılda devrin tamam ider. Ve 'Uṭāridüñ (5) bir felegi dağı vardır, hāricü'l-merkezdür. Ve aña felek-i tedvīr dirler. Ve ol (6) felek-i tedvīrden bir felek-i hāricü'l-merkez dağı münfaşıl olur, aña (7) hāricü'l-merkez-i şānī dirler. Ve 'Uṭārid felek-i tedvīr-i merkezdür. Pes lāzım (8) olur ki felek-i 'Uṭāridüñ iki evci ola biri felek-i küllīde ve biri (9) felek-i tedvīrde. Ve iki ḥazīzi ola bunlarda. Ve felek-i 'Uṭāridüñ (10) şıḥanı üçyüz biñ sekiz yüz seksen biñ dört yüz seksen mildür. (11) Ve anuñ cirmi cirm-i arzuñ yigirmi iki cüz'ünden bir cüz'dür. Ve cirminüñ (12) dāi'resi iki yüz seksen altı fersahdur. Ve kuṭrı iki yüz yetmiş üç (13) mildür. Ve her bir burcda yigirmi yedi gün eglenür. Ve anuñ rücū'ı (14) ve istikāmeti çokdur. Ve muttaşıl Şems etrafında dolanur, ayrılmaz. (15) **Dāi're-i felek-i 'Uṭāriddür:** (Şekil)

10b-(1) Ve bilgil ki 'Uṭārid bir kevkeb-i muḥtelifdür ki müneccimler buña münāfık dirler. Zīrā (2) sa'd yıldız ile sa'd ve naḥs yıldız ile naḥsdur. Bir elinde kalem tutup (3) yazı yazup Kamere 'arz ider. Ve 'Uṭāride ehl-i divān ve kâtibler ve muḥaşşılar (4) ve hāzergānlar ve mu'allimler ve 'ameldārlar mensūbdur. **Şüret-i 'Uṭārid budur:** (Resim)

(5) **Der beyān-ı ahvāl-i Zühre:** Bilgil ki felek-i Zühre maḥdūddur iki ḥadd ile ki (6) anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve ḥadd-i a'lāsı mümāsdur felek-i Şemsüñ muḳa'arına. (7) Ve ḥadd-i ednāsı mümāsdur felek-i 'Uṭāridüñ muḥaddebine. Ve aña maḥşūş olan (8) devr mağribden maşrıkadur. Ve bir yılda devrin tamam ider felek-i Şems devri (9) gibi. İllā bu kadar vardır ki Zührenüñ felek-i tedvīri anı seyr ider. Messi (10) seyr-i Āfitābuñ muḥālifidür. Vaḳtā ki müstakīm ola, Zühre öñine düşer. (11) Vaḳtā rāci' ola, Zühre girüye düşer. Felek-i Zühre felek-i Kamere ve felek-i Şemse (12) müşābihdür. Ve eger felek-i Şemsüñ tedvīri olaydı hiç fark olunmazdı. (13) Ve felek-i Zührenüñ cirmi üç yüz biñ yedi yüz toḳsan beş mildür. **11a-(1) Ve cirm-i Zühre cirm-i arzuñ otuz dört cüz'inden bir cüz'dür.** Ve anuñ (2) kuṭrı dört yüz kırk toḳuz mil dağı südüs mildür. Ve her burcda (3) otuz yedi gün eglenür. Ve bu bir kevkeb-i sa'd[d]ür ki müneccimler buña sa'd-ı aşgar (4) dirler. Anuñçün sa'd-ı aşgar dirler ki Müşteriden eksikdür sa'd olmakda. (5) **Şüret-i felek-i Zühredür:** (Şekil)

(6) **Der beyān-ı ahvāl-i kevkeb-i Zühre:** Buña nazar ferāḥ ve sürür virür. Eger bir kimesnede (7) şūriş-i 'ışk olsa Zühreye nazar ile ḥıffet ḥāsıl olur. Ve maḥabbet ve ülfet (8) ve cimā' aña müte'allikdür. Ve Zühr[e] ḥasnetü'l-ḥāl olduğı vaḳt bir 'avrete nikāh (9) olınsa

beynlerinde ziyāde maḥabbet ola. Ve bu kevkebe sāzende-i felek dirler. Hādımlar (10) ve ḥātūnlr ve ehl-i 'işret ve erbāb-ı hevā bu kevkebe mensūbdur. **Şūret-i Zühre:** (Resim)

11b-(1) Der beyān-ı aḥvāl-i Şems: Felek-i Şems maḥdūddur iki saṭḥ-ı mütevāzi kerī (2) ile ki merkezi merkez-i 'ālemdür. Saṭḥ-ı a'lāsı mümāsdur felek-i Mirriḥūñ muḳa'arına. (3) Ve saṭḥ-ı ednāsı mümāsdur felek-i Zührenūñ muḥaddebine. Ve aña maḥşüş olan (4) devr maḡribden maşriḳadur. Üç yüz altmış altı ve rub' günde devrini tamam (5) ider. Ve andan bir felek münfaşıl olur ki müştemildür vasaṭı. Ve anuñ merkezi (6) ḥāricdür merkez-i 'ālemden. Ve felek-i Şems kendüden aşığa kevkebleriñ eflāki (7) gibidür. İllā bu kadar vardur ki cirm-i Şems felek-i tedvīr meşābesindedür ki (8) Şemsūñ felek-i tedvīri yokdur. Hāḳ celle ve 'alā ḡāyet luṭfından Şems (9) için felek-i tedvīr ḥalk itmemiş. Ve eger Şemsūñ felek-i tedvīri olaydı (10) çünkü rāci' olurdu. Şayfda ḥarāret mütezā'if ve şitāda burūdet (11) müştedd olup her biri altı ay mümtedd olduğda ḥayvānāt ve nebātāt (12) helāk olurlar idi. Ve felek-i Şemsūñ şihānı ya'nī saṭḥ-ı a'lāsından saṭḥ-ı (13) esfeline dek mesāfe üç yüz elli beş biñ yetmiş dört mildür. Ve cirm-i (14) Şems yüz altmış altı cirm-i arz kadardur. Ve cirminūñ ḳutrı kırk bir biñ (15) toḳuz yüz toḳsan sekiz mildür. Ve daḡı Şems cümle-i kevākibūñ ekberidür (16) nūrda. Ve anuñ mekānı felek-i rābi'dür. Ve müneccimler dirler ki Şems yıldızlarıñ (17) pādişāhidur ve Kāmer vezīridür ve 'Uṭārid kātibi ve Mirriḥ şāhib-ceyşi (18) ve Müşteri ḳādısı ve Zuḥal ḥazīnedārı ve Zühre cāriyesi ve eflāk (19) iḳlimler ve burūclar şehirler ve dereceler ḳaryeler ve daḳıḳalar ḳaryeler gibidür. (20) Ve bu teşbih teşbih-i meliḥdür. Ve sebeb-i kūsūf-ı Kāmer Şemse ḥāyil olmaḳdur (21) bizim ile Şems ortasında. Şu'a'-i maḥrūṭi evvel cirm-i Kāmere irer, pes nūr-ı Şemsūñ ru'yetine ḥāyil olur. Lākin miḳdār-ı kūsūf muḥtelif olur evzā'-ı (23) mesākin ihtilāfiyle manḳar sebebi ile. Gāḥ olur ba'zı vilāyetde kūsūf olur, **12a-(1)** ba'zı vilāyetde vāḳi' olmaz. Ol vilāyet ehline naḳar ḥaylūlet-i Kāmer (2) olmaduḡı eıldendür. Ehl-i hey'et ḳatlarında müşāhiddür. Temme. (3) **Dāire-i Felek-i Şemsdür:** (Şekil)

(4) **Havāşş-ı Şems:** Bilgil ki Şemsūñ te'sīrātı 'ulviyyātda ve suflıyyātda zāhirdür. (5) Ammā 'ulviyyātda te'sīri budur ki kemāl-i nūrı ile cemī'-i yıldızları nā-bedīd ider (6) ve Kāmere nūr virür. Ammā suflıyyātda te'sīri baḥrde ve berde ve cemād-ı ḥayvānda (7) olur. Baḥrde te'sīrinūñ eşeri budur ki Şemsūñ ḥarāreti ile deryālardan (8) buḥār ḳalkar ki ol buḥār mürekkebdür eczā-i nāriyye ve eczā-i mā'ıyyeden. Pcs (9) eczā-i nāriyye kendü merkezine ḳaşd ider. Çün hevā nāra irer, mütekāşif (10) olup seḥāb ḥādiş olur. Ve andan yaḡmur peydā olup Hāḳ ta'ālā (11) dileduḡı yirlere nāzil olur. Ḥayāt-ı bilāda ve 'ibāda sebep olur. (12) Ve andan ırmaḳlar ve eşmeler zāhir olup meyveler ve ekinlere bā'ış olur. (13) Nitekim Hāḳ ta'ālā buyurur: "*Ve hüve'llezī yursilu'r-riyāḥa buşran beyne yedeyhi raḥmetihi* (14) *ḥattā izā aḳallet saḥāben şikālen suḳnāhu li-beledin meyyitin fe-enzelnā bihi'l-mā'e* (15) *fe-aḥrecnā bihi min külli's-şemerāt.*"¹⁵⁰ Ve yirde ve cemādıda te'sīrāt ve ḥavāşş **12b-(1)** Şemsdendür. Ehl-i ma'ādin zirā çün eczā-i āb eczā-i arzıyye ile muḥallaṭ ola, (2) bāṭın-ı arzda 'uşārāt zāhir olur

150 7 A'rāf 57'den iktibas: "Rüzgārları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar (o rüzgārlar), ağır bulutları yüklenince onu ölü bir mecnleket sevkederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız."

ve harâret-i Şems aña nuşh virür. Ve andan (3) ecsâm-ı ma'deniyye mütevellid olur her mevzi'ün isti'dadı hasbince altun (4) ve gümüş ve sâ'ir pütcede erimege kâdir olanlar filizzât-ı gîti ve yâkût ve zeberced (5) ve bunlardan gayriler jive ve kibrît ve zırnîh gibi. Ve bunlar gayriler dahı (6) te'sîrât-ı Şemsdendir. Ve dahı otlar ve ekinler ve ağaçlar, zîrâ nebâtâtun cümlesi (7) harâret-i Şems ile biter. Ve her mekân ki anda harâret-i Şems olmaya, anda nesne (8) bitmez. Ve eger dilerseñ ki nebâtâtta te'sîrât-ı Şemsi bilesin, nazâr kııl hareket-i (9) yevmiye hasbi ile nîlüfere ve hatmiye ve kene otına ki evvel-i nehârda çün (10) Şems irtifâ'da ola, nice kuvvetlenür ve bülend olur. Ve çün Şems hadd-i (11) zevâla irişe, bunlarda şolmak eşeri zâhir olur. Ve hayvânda te'sîrât (12) ve havâşş-ı Şemsden kuvvet kıılup ki çün şubh zâhir ola, âbdân-ı hayvânâtda (13) kuvvet ve neşât peydâ olur. Şems tulû' idüp mürtefi' oldukça (14) ol kuvvet ziyâde olur. Tâ ol vakte dek ki vasa'ı semâya varur, (15) andan sonra kuvvet ve neşât za'îf olur. Şems gurûba karîb olıncaya dek (16) za'af ziyâde olur. Kaçan Şems gurûb ide, hayvânâ[t] meskenine rücû' (17) idüp dahı za'îfü'l-kalb olup nevme teveccüh iderler. Ve dahı havâşş-ı (18) garibesindendir ki şol kavm ki semt-i re'slerinde Şems ola, anların yüzleri (19) ince ve levnleri siyah ve bedenleri za'îf ve hulıkları yırtıcılar gibi olur, (20) ve bunlar bilâd-i Sûdân halkıdır. Ve ol kavm ki Şems anların semt-i re'sinden (21) ba'id ola, anların yüzleri yaşsı ve levnleri ak ve bedenleri galîz ve hulıkları (22) behâyim hulkı gibi olur hâm oldukları içün ve bunlar bilâd-i Rus ve Şakâlîbe (23) halkıdır. Ve dahı havâşş-ı Şemsdendir ekinleri şar[ar]tmak ve yimişleri gövertmek. 13a-(1) Ve berâhime zu'm eylediler ki evc-i Şems her bir burcda üç biñ yıl eglenür. (2) Eyle olsa cümle-i felegi otuz biñ yılda tamam devr ider. Ve şöyle dirler ki (3) çün Şems burûc-ı cenûbiye irse hey'ât-ı zemin mütebeddil olup âbâdân (4) harâb ve harâb âbâdân olur ve cenûb şimâl ve şimâl cenûb olur (5) ve deñizler kuru ve kurular deñiz olur, *va'llâhu a'lemu bi-sıhhati zâlike*¹⁵¹. Eger vâkı' (6) olursa haşşa-i 'acîb ve te'sîr-i garîbdür. Ve bizim i'tikâdımızda Hâk ta'âlâ (7) kelâm-ı mecîdinde buyurduğınadır: "*Yevme tubeddelu'l-arzu gayre'l-arzi ve's-semâvâtu* (8) *ve berezû'llâhi'l-vâhidi'l-kahhâr.*"¹⁵² Hükemânun kavli şahîh olduğu taqdîrce bi-irâdeti'llâhdur. (9) **Şûret-i Şemsdür:** (Resim)

(10) **Der beyân-ı ahvâl-i Mirrih:** Bilgil ki felek-i Mirrih dahı iki saht ile maḥdûddur. (11) Ve anun merkezi merkez-i 'âlemdür. Saht-ı a'lâsı felek-i Müşteriye mümâsdur ve saht-ı (12) ednâsı felek-i Şemse mümâsdur. Ve devri mağribden maşriqadur. Ve bir yıl (13) iki ay ve yigirmi iki günde devrin tamam ider. Ve felek-i Mirrih vaz'da felek-i (14) Kamere ve felek-i Zühreye müşâbihdür. Ammâ anlardan ekberdür ki kalınlığı yigirmi biñ kez (15) biñ ve üç yüz biñ toktuz yüz toktan sekiz mildür. Ve felegi işbu 13b-(1) meḥekkde taşvîr olındı: (Şekil)

(2) Bilgil ki Mirrih bir kevkeb-i naḥsdur ki buña müneccimler naḥs-ı asgar dirler. Zîrâ nuḥûsetde (3) Zuḥalden eksükdür. Ve anı vaşf iderler qahr u galebe ile. Ve cellâd-ı felek tesmiye (4) olınur. Ve yol kesiciler ve fesâd işleyenlere mensûbdur. Ve cirmi bir buçuk cirm-i

151 "Allah bunun doğru olduğunu en iyi bilendir."

152 14 İbrahim 48: "Yer başka bir yer, gökler de (başka gökler) haline getirildiği, (insanlar) bir ve gücüne karşı durulamaz olan Allah'ın huzuruna çıktıkları gün (Allah bütün zalimlerin cezasını verecektir)."

arż (5) miqdārıdır. Ve kutrı tokuz yüz biñ sekiz yüz otuz beş mildür. Ve şüreti (6) bu şekil üzeredür: (Resim)

14a-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Müşterî: Bilgil ki felek-i Müşterîniñ dağı iki sağı vardır. Sağı (2) a'lâsı felek-i Zuhal mümâsdur ve sağı ednâsı felek-i Mirrihe mümâsdur. Ve anuñ (3) merkezi merkez-i 'âlemdür. Ve devri mağribden maşrıkadur. Ve devrini on beş yıl (4) ve iki ay ve on beş günde tamam ider. Ve bir kavlde on bir yıl ve on ay (5) ve on beş günde tamam ider. Ve felek-i Müşterî felek-i Mirrih ve felek-i Zühre (6) gibidür. Ve cirminüñ şıhanı yigirmi biñ kez biñ ve üç yüz otuz iki biñ (7) ve dört yüz otuz iki mildür. Ve bir kavlde biñ kez biñ ve üç yüz otuz (8) iki biñ mildür. Ve şüret-i felegi budur: (Şekil)

(9) Müneccimler buña sa'd-ı ekber dirler. 'Ulemâ-i 'izâm ve vüzerâ-i kirâm buña mensübdür. Ve cirmi (10) seksen dört dağı şülüş ve rub'-ı arz kadardur. Ve kutrı dört dağı rub' (11) ve südüs kutr cirm-i arz miqdārıdır. Ve şüreti bu taşvir üzeredür: (Resim)

14b-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Zuhal: Bilgil ki felek-i Zuhal için dağı iki hadd vardır. Sağı (2) a'lâsı felek-i şevâbite mümâsdur ve sağı ednâsı felek-i Müşterîye mümâsdur. Ve devri (3) mağribden maşrıkadur. Ve devrini yigirmi tokuz yıl ve beş ay ve üç günde tamam ider. (4) Ve cirminüñ şıhanı yigirmi bir biñ kez biñ ve altı yüz otuz altı biñ ve altı yüz mildür. (5) Ve feleginüñ şüreti budur: (Şekil)

(6) Bilgil ki Zuhal bir naḥs kevkeldür. Müneccimler buña naḥs-ı ekber dirler. Ve ḥarâblığı ve helâki (7) ve fesâdı ve ḥavfi ve ḥüzni aña isnâd iderler. Ve buña türkler ve 'avânlar mensübdür. (8) Ve cirm-i Zuhal seksen bir cirm-i arz miqdārıdır. Ve kutrı kırk dağı şülüşân kutr-ı (9) arz miqdārıdır. Ve dirler ki Zuhal nazar itmek ḳasâvet-i ḳalb virür nitekim (10) Zühreye nazar sürür virür. Ve her bir burûcda iki yıl durur. Ve şüreti (11) işbu şekil üzere mahlûḳdur: (Resim)

15a-(1) Faşl-ı der beyân-ı hareket-i eflâk ki rücû'-ı kevâkibde ve anlarıñ istikâmetindedür. (2) Bilgil ki kevâkibüñ rücû'ı ve istikâmeti felek-i tedvîre nisbetdür. Şol vakt ki (3) felek-i tedvîrüñ hareketi aña ḥavî olan felegüñ hareketine muvâfıḳ ola, hareket-i (4) kevâkib ziyâde olur. Zîrâ iki hareketüñ ictimâ'ı olur; biri felek-i ḥavî (5) hareketi ve biri felek-i tedvîr hareketi. Bu hâlde müstakîm olur. Ve ibtidâ-i istikâmet (6) felek-i tedvîr-i a'lâsından olur. Ve şol vakt ki felek-i tedvîrüñ hareketi (7) aña olan felegüñ hareketine muḥâlif ola, mādâm ki hareket-i felek-i tedvîr aḳall ola, (8) felek-i ḥavî hareketinden müstakîm görünür. İllâ bu kadar vardır ki ol hâletde (9) anuñ seyri eksikrek olur. Ve çün anuñ hareketi felek-i ḥavî (10) hareketinden ziyâde ola, râci' olur. Zîrâ hareket-i felek-i ḥavî egerçe (11) felek-i tedvîri döndürür. Lâkin felek-i tedvîr iki cüz' hareket ider (12) öyleye bir cüz' bir cüz'e muḳâbil olup bir cüz' ziyâde ḳalır öyleye (13) râci' görünür. Çün bildüñ ki yedi felegüñ her birinden seb'a-i seyyâreden (14) biri vardır.

Şimden girü sekizinci felegi beyân idelüm ki aña felek-i (15) şevâbit dirler. **Bilgil ki** felek-i şevâbit için dağı iki sağı vardır. Sağı (16) a'lâsı felek-i a'zama mümâsdur ve sağı ednâsı felek-i Zuhal mümâsdur. Ve anuñ (17) merkezi merkez-i 'âlemdür. Ve devr-i ḥaşşı mağribden maşrıkadur. Ve her yüz yılda bir dakîḳa (18) ḳat' ider ve otuz altı biñ yılda devrin

tamam ider¹⁵³. Ve bu felegün kutbı (19) kutb-ı dāire-i burūcdur. Tafsili gelse gerekdür. Ve cümle kevākib-i şābite bu felekde (20) merkūzdur. Anuñçün kevākib-i şābitenüñ seyrleri muhtelif degüldür. Felek-i (21) şevābitüñ şihāmı otuz dört biñ kez biñ ve yedi yüz kırk dört mildür. (22) Ve cirm-i a'zam-ı şevābit-i kevākib toksan dört kerre ve hums cirm-i arz kadardur. (23) Ve cirm-i asgar-ı kevākib-i şābite on sekiz kerre cirm-i arz kadardur. Ve kutr-ı felek-i **15b**-(1) kevākib-i şābite ki mihver-i felekü'l-burūcdur, yüz elli bir biñ kez biñ ve beş yüz otuz (2) yedi biñ yüz seksen dört mildür. Ve şol kimesne ki 'ilm-i hendeseden haberdār (3) olmaya, bu ecrāmuñ mekādiline münkir olur. Ammā 'ilm-i hendese bilenler katında müsteb'ad (4) degüldür. Bilgil ki bir haftalık şakirdlerine ta'līm idüp öğredirler ve ol (5) sā'at secde idüp Hāk sübhānehu ve ta'ālānuñ vahdāniyyetine burhān istemez. (Cetvel)

(6) **Bundan sonra kevākib-i şābiteleri dahı beyān idelüm:** (7) Bilgil ki kevākib-i şābiteler dahı miqdārda berāber degüllerdür. Ba'zısı ekber ve ba'zısı (8) asgardur. Pes bu şan'atüñ ehli altı mertebe i'tibār itmişlerdür. Ol merātibe (9) aqdār ve a'zam diyü ad virmişlerdür. 'Azm-ı evvelde olan 15 kevākibdür ve 'azm-ı (10) şānide olan 45 kevākibdür ve 'azm-ı şālişde olan 208 kevākibdür ve 'azm-ı (11) rābi'de olan 474 kevākibdür ve 'azm-ı hāmisde olan 217 kevākibdür (12) ve 'azm-ı sādide olan 49 kevākibdür. Bunüñ cümlesi 1008 kevākibdür. (13) Ve bu merātibden hāric on dört kevākib dahı vardur ki toközına (14) hafıyye ve beşine şehābiyye dirler. Cem'an 1022 olur. Bu kevākib-i merşūd (15) olundur. Gayr-ı merşūd olanı ancak Allāhu tebāreke ve ta'ālā hazretleri bilür. (16) Lākin 'ulemā-i 'izām ol mertebe ma'lūm idinilmişler ki bir ādem kürre-i arzı eline alup (17) kum idüp ta'dād itmek lāzım gelse ne miqdār 'aded olursa kevākib-i şābiteler (18) andan ziyādedür dimişler. Eflāküñ 'ilmi ancak Hāk ta'ālā hazretlerine mahşüşdür. (19) Ve bunlardan ba'zı şüretler tevehhüm eylemişlerdür. Ol şüretler kevākibleri müstemildür. (20) Batlemiyos Hākım *Kitāb-ı Miceştī*'de şebt eylemişdür. Bunlaruñ ba'zısı nişf-ı şimālidedür. (21) Ve ba'zısı mınṭakatü'l-burūc üzerindedür ki tarīk-i kevākib-i seyyāredür. Ve ba'zı[sı] (22) nişf-ı cenūbda. Ve ba'zı şüret-i insānda ve ba'zı şüret-i hayvānda ve ba'zı (23) cānsız nesneler şüretinde Mīzān gibi. Ve ba'zını ba'zı nesneye teşbīh eylemişlerdür ki **16a**-(1) tamam olmamışdur¹⁵⁴ Kıt'atü'l-feres gibi. Ve ba'zı cānlulardan ba'zınuñ (2) nişfına ve ba'zı andan gayrı bir cānlu[nu]ñ nişfına beñzer Kāntūrus gibi. Ve ba'zı (3) ol şüretlerden tamam olmaz tā ki gayrı şüretten aña bir nesne zamm idersin (4) Mümsikü'l-'inān gibi. Bu şüretleri anuñçün taşvīr eylemişlerdür ki tā ki kevākibleri (5) anlar eyle bileler ve gayrılere bildüreler. Ve çün kevākibleri zikr itmek (6) dileyeler, dirler ki fülān şüretüñ fülān 'użvunda şimāl tarafında, yāhūd (7) Mınṭakatü'l-burūc üzerinde, yā cenūb tarafındadır dirler, fi'l-hāl ma'lūm olur. (8) Ve dahı bunlardan gayrı kevkebler ki şüretlerüñ qurbında ola, kaṅgı şürete karīb (9) ise aña izāfet iderler ve anlara hāricü's-şüret dirler. Hāmel başından (10) yukarıdur. 'Arablar aña Nāṭih dirler. Ve bu kırk sekiz şüretten cānib-i şimālde (11) yigirmi birdür ve Mınṭakatü'l-burūc üzerinde on ikidür ve cānib-i cenūbda dahı (12) on beşdür. Evvelā cānib-i şimālde olan

153 "Otuz altı bin" önce yazı ile yazılmış, sonra üstü çizilerek rakamla yazılmıştır.

Der-kenar: Her yüz yılda bir derece olursa 36000 yıl ider ve eger her yüz yılda bir dakika olursa 3160000 ve her derecesi dörder dakika olduğda her dakikası yüz yıl olduğda 144000 yıl ider.

154 **Kāntūrus** kelimesi yazılmış, üzeri sonradan silinmiştir.

şüretler ki yigirmi birdür ve bunların (13) kevâkibleri üç yüz otuz birdür ve hâric-i şüret olan kevâkibler yigirmi (14) tokuzdur, cümlesi 360'dur.

Ol yigirmi bir şüretten şüret-i evveli (15) **Dübb-i aşgardur**. Bunun şüretinde olan kevkebleri yididür ve hâric-i şüretde (16) birdür. Ve 'Arab bu yedi kevâkibe Benât-ı na's-ı şugrâ dirler. Ol dört kevkebdür ki (17) murabba'dur, anlar[a] Na's dirler. Ve üç kevkeb ki kuyruğı üzeredür, anlara Benât dirler. (18) Ol dört kevkebün iki neyyirine Ferkadân dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir ki kuyruğı ucındadır, (19) aña Cudeyy dirler. Ve kıbleyi anuñ ile bilürler. Ve kutb-ı mu'addilü'n-nehâr akrebdür Cudeyye.

1 - Şüret-i Dübb-i aşgar: (Resim)

16b-(1) Biri dahı **Dübb-i ekberdür**. Bunun şüretinde olan kevkebleri yigirmi yididür ve hâric-i (2) şüretinde sekizdür. Ve 'Arab ol dört kevkeb-i neyyire ki murabba' üzeredür ve üç (3) kevkeb ki kuyruğı üzeredür, aña Benât-ı na's-ı kübrâ dirler. Dördü Na's ve üçü (4) Benâtdur. Ve ol kevkeb ki kuyruğı ucındadır, aña Kâ'id dirler. Ve ol kevkeb ki (5) vasatındadır, aña 'İnâk dirler. Ve ol kevkeb ki Na's kurbında ve kuyruğı dibindedür, (6) Cevn dirler. Ve 'İnâk üzerinde bir küçük kevkeb vardır, aña Şehâ dirler. (7) Anuñ ile gözin hiddetin imtiyhân iderler. Ve her kim ki bu kevkebe nazar idüp (8) dise ki "*E'uzu bi-rabbi's-suhiyyeti min külli 'akrabin ve hayye*"¹⁵⁵, ol gice zehirlü (9) cânavarlardan emîn ola. Ve ol altı kevkeb ki her ayağında iki kevkeb (10) vardır ve üç ayağındadır, Kafzât-ı zibâ dirler, her ikisine bir Kafze dirler. (11) Ve ol Kafze ki sağ ayağı üzeredür, aña Tâbi' dirler. Ve Şarfe ol kevkeb-i (12) neyyirdür ki Esed kuyruğı üzeredür. Ve 'Arab dirler ki "*Zarabe'l-esedu bi-zenbihi'l-arzi* (13) *tekaffezet ez-zabâ*"¹⁵⁶. Ve ol yedi kevkeb ki boynı üzere ve gögsi üzere ve iki (14) dizleri üzeredür, ke'ennehu nısf-ı dâ'iredür, Serîr-i na's dirler. Ve ba'zılar (15) aña Havz dirler. Ve ol kevkeblere ki kaşları ve gözleri ve kulağı ve burnı (16) üzeredür, anlara Zibâ dirler ki arslandan kaçdı, varup havzuñ şuyın (17) içir. Ve ol kevâkib ki Şarfe üzere cem' olmuşlardır, anlara Hilye dirler. Ve ol (18) sekiz kevkeb ki ikisi Hilye ile Kâ'id ortasındadır ki neri ziyâde rüşendür, (19) aña Kebidü'l-esed dirler. Ve altı kevkeb ki üçüncü Kafze altında ve sol (20) eli üzerindedür ki üçü anlardan ziyâde rüşendür, Zibâ dirler. (21) Bâkisine Evlâd-ı Zibâ dirler. Ve bilgil ki Dübb-i ekber bir büyük ayu (22) şüretindedür ki dört ayağı üzere тұrur, ammâ başın (23) aşğa şalıp kuyruğın uzatmış. Ve şekli budur:

2 - Şüret-i Dübb-i ekber: (Resim)

17a-(1) Biri dahı **Tinnîndür**. Bunun kevkebleri otuz birdür. 'Arab dili üstinde (2) olan kevkebe Râfız dirler. Ve dört kevkeb ki başı üzeredür, aña 'Avâyid dirler. (3) Ve ol dört kevkeb ortasında bir kevkeb-i şağır vardır, aña Rub' dirler ki (4) deve yavrusı ma'nâsınadır. Ve ol kevkeb-i rüşen ki âhir-i Tinnîndür, (5) Zanebeyn dirler. Ve ol iki kevkeb ki iki kevkeb-i rüşen kurbındadır, aña Azfârü'z-zaneb (6) dirler. Ve kuyruğı dibinde bir kevkeb vardır, aña عَجَب ¹⁵⁷ dirler, erkek (7) sırtlan ma'nâsına. Ve Tinnîn ejderhâdur büküm büküm. Şüreti budur:

3 - Şüret-i Tinnîn: (Resim)

155 "Her akrep ve yilandan Süha (yıldızının) Rabbine sığınırım."

156 "Aslan kuyruşuyla yere vurursa ceylan kaçır."

157 Bu kelime Zâbih olabilir.

(8) Biri dahı **Ḳayḳāvus**dur. Buña Mültehib dirler. Bir recül şüretindedür ki başında (9) takyesi var. Raḳs urur iki ellerin açmış. Ve anuñ iki ayakları kevkeb-i (10) Cudeyy ile şekl-i müşelleşdür. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi on birdür **17b**-(1) ve hāric-i şüret olan iki kevkebdür. Ve ‘Arab sīnesinde olan kevkebe Ḳurḥa (2) dirler. Ve sağ omuzu üzere olan kevkebe Fırḳa dirler. Ve ol kevkeb ki şol (3) ayağı üzeredür aña Rā’i dirler. Ve iki ayakları ortasında bir küçük (4) kevkeb vardır aña Kelbū’r-rā’i dirler. Ve anuñ ayakları ile kevkeb-i Cudeyy (5) ortasında küçücek kevkebler vardır anlara Ğanām dirler. Şüreti budur:

4 - Şüret-i Ḳayḳāvus: (Resim)

(6) Biri dahı ‘**Avvā**dur. Uluyucu ma’nāsınadur. Buña Naḳḳār dirler ve Şannāc dirler. (7) Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevkepleri yigirmi ikidür ve hāric-i şüretinde (8) olan birdür. Ve bu bir recül şüretindedür ki iki ellerin uzatmış ve sağ elinde (9) ‘aşā vardır. Ve bu kevākib-i Mekke ve kevākib-i Benāt-ı na’ş-ı kübrā ortasındadır. (10) Başında ve omuzlarında ve ‘aşāsında olan kevkeblere Zibā’ dirler. Ve şol (11) eli üstinde ve bileğinde ve elinüñ etrāfında olan hurde kevkeblere evlād-ı Zibā’ (12) dirler. Ve ol hāric-i şüret olan bir kevkebdür ki ahmer ve neyyirdür, uyluğı ortasındadır, (13) aña Simāk-ı Rāmiḥ dirler ve Hārisü’s-semā ve Hārisü’s-şimāl dahı dirler. Zīrā ğāyetde **18a**-(1) rüşen yıldızdur, nā-bedīd olmaz, illā şu‘ā-i āfitāb ile nā-bedīd olur. Ve şol (2) baldırında olan kevkebe Rāmiḥ dirler. Ve ol Simāk-ı Rāmiḥ aḳsām-ı şevābitde ḳadr-i (3) evveldendür. Şüreti budur:

5 - Şüret-i ‘Avvā: (Resim)

(4) Biri dahı **Fekke**[dür], ağız kenarıdur. Kevkebi sekizdür. İklil-i Şimālī dahı dirler. Ve ‘avām (5) dervişler çanağı dirler ki degirmiliginde bir pāre gedügi vardır, kenārı gedik (6) fakirler çanağı gibidür. Ve ol sekiz kevkebün biri ğāyetde rüşendür, yalnız (7) aña dahı Fekke dirler. Şüreti budur:

6 - Şüret-i Fekke: (Resim)

(8) Biri dahı **Cāṣī**[dür]. Buña dahı Rāḳış dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan (9) kevākib yigirmi sekizdür. Ve bir kevkeb hāric-i şüretdür. Ve bu bir recül şüretindedür ki **18b**-(1) iki ellerin açmışdur, iki dizi üzerine çökmüşdür. Sağ ayağı ‘Avvā cānibine (2) ve şol ayağı şol dört yıldız cānibinedür ki Tinnin başı üzerinedür ki anlara ‘Avvā (3) didiler. Şüreti budur:

7 - Şüret-i Cāṣī: (Resim)

(4) Biri dahı **Şelyāk**dur. Buña Sulḥafāt¹⁵⁸ dahı dirler. Bunuñ kevkepleri ondur. (5) Ve kevkeb-i neyyirine Nesr-i Vāḳi’ dirler. Zīrā anuñ ile iki kevkeb-i şağır vardır, (6) gūyā anlar kanadlarıdur, kendü nefesine zamm idüp konmuşdur. Pes şol (7) kerkese beñzer ki iki kanadını dürmüş, bir yire konmuşdur. Ve ol kevkeb-i neyyir (8) ile bu iki kevkeb-i şağire ‘avam Eṣāfi dirler saç ayak ma’nāsına ki (9) ‘Acemler Yek-pā dirler. Zīrā anlaruñ üçi gūyiyā üç taşdur ki üç (10) yire konmuşdur üzerlerine çölmek konmak için. Ve bu şüretün (11) kaplubāğa gibi arkası yumrı olduğu için Sulḥafāt dirler kaplubāğa (12) ma’nāsına ki ‘Acemler Seng-püş dirler. Ve ol kevkeb-i neyyirinden ğayrı kevkebinün (13) ism-i haşşı yokdur. Şüreti budur:

8 - Şüret-i Şelyāk: (Resim)

¹⁵⁸ Bu kelime Sulahfāt şeklinde de okunur.

19a-(1) Biri dağı **Decācedür**. Bu bir boyunu uzun ördek gibidür kanadların (2) açmış ola. Bunuñ kevkebi dāhil-i şüretde on yedidür ve hāric-i (3) şüretde ikidür. Ve kanadları üstinde olan yıldızlara Fevāris dirler.

9 - **Şüret-i Decāce:** (Resim)

(4) Biri dağı **Zātü'l-kürsīdür**. Bu bir 'avret şüretindedür ki bir kürsi (5) üzerinde oturmuş. Ve ol kürsinüñ ayakları vardır minber ayağı gibi. (6) Ve ol 'avret arkasın müsne de tayanmış ve ayakların aşağı sarkıtmış (7) ve micmere ortasındadır. Kaykāvusuñ başı üstindeki kevkebdan (8) yukarudadur. Bunuñ kevākibi on üçdür. Ve 'Arab ol kevākibüñ (9) neyyirine ki vasaı-ı müsneddedür, Keffü'l-hazib dirler. 'Arab bu kevkebi keff-i (10) mebsüta teşbih itmişlerdür. Ve Senām-ı Nāke ya'nı deve örgüci demekle dağı (11) meşhürdür. Kaçan Keffü'l-hazib nişfu'n-nehāra vāşıl olsa du'ālar (12) müstecāb olur dirler. Lākin muharrir-i fakir "Bir kitābda gördüm ki (13) Nevruz günü Şems Hamel burcınıñ derece-i ülāsına (14) geldikde Keffü'l-hazib mukābile gelür. Ol gün nişfu'n-nehārda (15) bile bulunur, ger du'ā ol vakitte müstecāb olur." Ve şā'irler (16) bunu maḥbūblaruñ alına teşbih iderler münevver olduğıün. Şüreti budur:

19b - **Şüret-i Zātü'l-kürsī:** (Resim)

(1) Biri dağı **Hāmil-i Re'sü'l-ğūldur**. Buña Berşāvüş dağı dirler. Bu bir recül (2) şüretindedür ki şol ayağı üzere durur. Sağ ayağını kaldırmış, (3) sağ elini başı üzere komış, şol elinde bir gül başı var. Ve anuñ (4) dāhil-i şüretinde yigirmi altı ve hāric-i şüretinde üç kevkeb vardır. Ve ol (5) kesik başında bir kevkeb-i neyyir vardır ki aña Re'sü'l-ğül dirler Ve bu kevkeb (6) kadr-i şānidendür. Gül yaban ādemi dimektür. Ve şüreti budur:

11 - **Şüret-i Berşāvüş:** (Resim)

20a-(1) Biri dağı **Mümsikü'l-'ināndur** oyan dutucu ma'nāsına. Bu bir kāyim recül (2) şüretindedür bir elinde kamaçı ve bir elinde oyan dutmuş. Ve bunuñ (3) kevkepleri on dördür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki şol omuzındadır (4) aña 'Ayyūk dirler. Kadr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki şol dirsegindedür (5) 'Ayn dirler. Ve iki kevkeb ki şol bilegindedür aña Cidyān dirler. Ve ol (6) kevkeb ki sağ menkibindedür ( ) dirler. Ve iki kevkeb ki topuklarındadır (7) Tevābi'-i 'Ayyūk dirler. Şüreti budur.

12 - **Şüret-i Mümsikü'l-'inān:** (Resim)

(8) Biri dağı **Havvā[dur]**. Bu bir kāyim recüldür ki iki elleri ile bir yılan tutar. (9) Ve bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibler yigirmi dördür (10) ve hāric-i şüretinde olan kevākibler beşdür. Ve bu cümle-i (11) kevākibden birinüñ ism-i maḥşüşı ma'rūf (12) degüldür. Ve şüreti budur. (13) Kāğıd ardındadır:

13 - **Şüret-i Havvā ve Hayye:** (Resim)

20b-(1) Biri dağı **Hayyedür**. Bu bir yilandur ki Havvā anı iki eliyle tutmuşdur (2) ve ol yılan başıyla kuyruğunu kaldırmışdur. Ve bunuñ kevkepleri (3) on sekizdür. Meşhür olan 'Unuķu'l-Hayyā didikleri kevkebdür ki kadr-i (4) şālişdendür. Ve ol şaff-ı kevākib ki Hayyānuñ başı üzeredir, anlara (5) Nesak-ı Şāmī dirler. Ve ol şaff-ı kevākib ki boyunu altındadır, anlara (6) Nesak-ı Yemānī dirler. Bu iki şaffuñ ortasında olan meydana (7) Ravza

dirler. Ve ol kevkebler ki Ravzadadur, anlara Ağnam dirler (8) Ve ol kevkeb ki Havvānuñ başı üzeredür, aña Rā'i dirler. Ve ol (9) kevkeb ki Cāsī başı üzeredür, aña Kelbü'r-rā'i dirler. Ve ol kevkeb ki (10) Tinninüñ sağ omuzındadur, aña dağı Kelbü'r-rā'i dirler. Ve Hayyānuñ (11) şüreti Havvā elinde taşvîr olunmuşdur.

Biri dağı **Sehmdür**. Bunuñ (12) kevākibi beşdür. Minķār-ı Decāce ile Nesr-i Tāyir ortasında Mecerre-i 'Azîmde. Ve bu (13) bir ok şüretindedür ki temreni maşrık cānibinedür. Ve uzunluğı iki zirā'dur. (14) Şüreti budur:

15 - Şüret-i Sehmdür: (Resim)

21a-(1) Biri dağı **'Uķābdur**. Buña Nesr-i Tāyir dağı dirler. Kanadın açmış uçar (2) kerkese beñzer. Dāhil-i şüretde olan kevākibi toközür ve hāric-i şüretinde (3) olan altıdır. Kanadı üstinde bir kevkeb-i neyyir vardur, aña dağı Nesr-i Tāyir (4) dirler. İki tarafında olan kevkebler gūyā kanadlarıdır. Pes kanadların açmış (5) tayrānde gibidür. Ve buña Nesr-i Tāyir demek Nesr-i Vāķi' muķābelesinde vāķi' (6) olduğıçündür ki ol konmuşdur, uçar. Şüreti budur:

16 - Şüret-i 'Uķāb: (Resim)

(7)Biri dağı **Delfîndür**. Bunuñ kevākibi ondur. Nesr-i Tāyire tābi'd[ür]. Ve ol (8) kevkeb ki kuyruğındadur, aña Zaneb-i Delfîn dirler. Ve dört kevkeb ki (9) vasatındadur, 'Arab anlara 'Uķūd dirler. Üzerinde olana 'Amūd dirler. (10) Ve Delfîn 'avām yunus balığı didikleridür. İnsanı sever, gemiler yanınca bile (11) gider ve ğark olan insanı kırtarur. Şüreti budur:

17 - Şüret-i Delfîn: (Resim)

(12) Biri dağı **Ķıt'atü'l-feresdür**. Buña Muķdimü'l-feres dağı dirler. Zirā nişf-ı (13) eczāsı kesilmiş nişf-ı muķdimi kalmış feres gibidür. Ve kevākibi dörtdür.

21b 18 - Şüret-i Ķıt'atü'l-feres: (Resim)

(1) Biri dağı **Feres-i A'zamdur**. Bu bir at şüretindedür ki başı var ve iki ön (2) ayağı ve teni var, ammā sağrısı ve iki kıç ayakları yokdur. Ve bunuñ kevākibi (3) yigirmidür. Ve ol kevkebler ki Selsele dirler ve ol kevkebler ki arkasındadur, (4) Cenāhü'l-feres dirler. Ve ol kevkebler ki sağ omuzındadur, Menkibü'l-feres dirler. (5) Ve şol omuzında olana Metnü'l-feres dirler. Ve andan sonra dört kevākib (6) dağı vardur, aña Müştereke-i Delv dirler. İki muķdimine 'Arķuve dirler. Ve iki kevākib ki (7) başı üzeredür, aña Sa'dü'l-behāyim dirler. Ve iki kevkeb ki şüreti üzeredür, (8) aña Sa'dü'l-bāri' dirler. Ve iki kevkeb ki dizi üzeredür, Sa'dü'l-maţr dirler. (9) Şüreti budur:

19 - Şüret-i Feres-i A'zam: (Resim)

22a-(1) Biri dağı **Mer'et-i Müselseledür**. Bu bir 'avret şüretindedür kâyime. Ellerin (2) açmış, iki ayaklarında zencir var. Ve bu 'avretün sağ eli şimāl cānibine (3) ve şol eli cenüb cānibine açılmış. Ve iki ayakları ortasında cem' (4) olmuş çok kevākibler var, gūyiyā zencirdür. Ve bunuñ kevākibi yigirmi (5) üçdür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki mizerni yanındadur aña Baţnü'l-hüt dirler. (6) Şüreti budur:

20 - Şüret-i Mer'et-i Müselsele: (Resim)

(7) Biri dağı cānib-i şimālde olan yigirmi bir şüretüñ āhiri olan **Müşelles**dür. (8) Bunuñ kevkepleri dördür. Müşelles şüretindedür. Ve başında olan kevkeb (9) kadr-i şālişdedür.

21 - **Şüret-i Müşelles**: (Resim)

(10) Şimdiye dek cānib-i şimālde olan kevākibler beyān olundu ki cem'an (11) üçyüz altmış kevākib idi. Şimden soñra Mıntakatü'l-burūc üzerinde (12) olan kevākibleri beyān idelüm. Anlar dağı on iki şürettedür (13) ki on iki burūc üzerindedür. Ve bu on iki burūc yukaruda (14) zıkr olunmış idi. Şimdi bu maħalde dağı şüretleri ve kevākibleri ile (15) zıkr idelüm. Ve bunlaruñ kevākibleri iki yüz seksen toktuzdur. Ve hāric-i şüretde 22b-(1) olan elli yedi kevkebdür ki cümlesi üç yüz kırk altı olur. Ve bu on iki (2) burūcuñ şüretleri karıbdür şol dā'ireye ki evāsı-ı burūc üzere (3) mürūr ider felek-i māyil üzerinde ki tārık-i seyyāredür. Her burc ne şürete (4) maħall ise anuñ ismi ile mezkūrdur ve kevākibi dağı beyān kılınur.

Evveli (5) burc-ı **Hamel**: Erkek kuzıdur. Bunuñ dāhil-i şüretinde on üç kevkeb vardur (6) ve hāric-i şüretinde beşdür. İki boynuzlı kuzı şüretindedür ki öni (7) mağribe ve ardı maşrıka ve arkası şimāl tarafına. Ve ardına bakup ağız ile (8) arkasın kaşur gibidür. Ve iki kevkeb-i neyyir ki boynuzu üzerindedür, anlara (9) Şeraṭeyn dirler. Ve hāric-i şüretde olan bir kevkeb-i neyyir ki boynuzından (10) yukarudur, aña Nāṭıḥ dirler. Ve şol iki kevkeb ki oyluğı üzerindedür, (11) Müşelles şekildür, dılı'ları berāberdür, bunlara Buṭayn dirler. Şeraṭeyn (12) ve Buṭayn menāzil-i Kāmerdendür. Ve Hamel kevākibinüñ bunlardan ğayrı ism-i ma'ruf[ı] (13) yokdur. Şüreti bu şekil üzeredür:

1 - **Şüret-i Hamel**: (Resim)

(14) **Sevr**: Erkek sığırdur. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi otuz ikidür (15) ve hāric-i şüretinde olan on birdür. Bu bir sığıruñ nişf-ı muḳdimidür ki (16) göbeline dek aşğa itmişdür süsmek ister gibi öni maşrıḳ cānibine. (17) Anuñ kevākibindendür Şüreyyā ve Deberān ki menāzil-i Kāmerdendür. Ve Deberān cenūb (18) cānibinde gözi üzere olan kızıl kevkeb-i neyyirdür ki 'Aynü's-sevr dağı dirler 23a-(1) ve Tāli'ü'n-necm ya'nī Tābi'-i Şüreyyā ve 'Ayyūḳ dirler. Ve anuñ eṭrafında olanlara (2) Kılāş dirler ve Şüreyyā yağrınında olan kevkeblerdür. Cümlesi üzüm salḳımı gibi (3) olduğıçün bir kevkeb yirine koyup en-Necm dirler. Şüreyyā didiklerinüñ vechi (4) beyān olınsa gerekdür. Ve iki birbirine karıb olan kevkebler ki kulağı üzeredür, (5) Kelbeyn dirler. Şol zu'me-i binā' ki anlar Deberānuñ kelbleridür, ya'nī tafşıl[i] (6) gelse gerek. Sevrüñ şüreti budur:

2 - **Şüret-i Sevr**: (Resim)

(7) **Cevzā**: Buña Tev'emān dağı dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde on sekiz ve hāric-i (8) şüretinde yedi kevkeb vardur. Bu iki oğlancık şüretindedür ki bir birinüñ (9) boynına kolların salmışlardur. Başlar maşrıḳ ve şimāl cānibinedür. Ve iki neyyir (10) kevkebler ki buñların başı üzeredür anlara Zırā'-i Mebsūt dirler. Şüretleri (11) bu minvāl üzeredür:

3 - **Şüret-i Cevzā**: (Resim)

23b-(1) **Sereṭān**: Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi toköz ve hāricinde olan (2) dördür. Ve bu yengeç şüretindedür. Muḳdimi maşrıḳ mu'aḥḥarı mağrib tarafınadır. (3) Ve bunuñ kevkeb-i neyyirine ( ) dirler. Ve anuñ ardında olan iki kevkebe (4) Hımareyn dirler. Ve ol kevkeb ki cenüb tarafına olan ayagındadır, Tarfe dirler. (5) Şüreti budur:

3 - Şüret-i Sereṭān: (Resim)

(6) **Esed**: Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi yigirmi yedi ve hāric-i şüretinde olan (7) beşdür. Ammā Baṭlemiyos üç daḥı vardır diyüp aña Şağire diyü ad virmişdür. (8) Ve bu arslan şüretindedür. Ve ol kevkeb ki arslanuñ yüzindedür, şüret-i (9) Sereṭāndan hāric olan ile Tarf dirler. Ve ol dört kevkeb ki boynında ve ḳalbindedür, (10) Cebhe dirler. Ve ol kevkeb ki çukurdadır, Zübne dirler. Ve ol kevkeb ki mu'aḥḥar-ı (11) Zanebedür, Zanebü'l-esed ve Şarfe daḥı dirler. Vech-i tesmiyesi beyān olınsa gerekdür:

5 - Şüret-i Esed: (Resim)

(12) **Sünbüle**: Buña 'Azrā daḥı dirler. Dāhil-i şüretinde yigirmi altı ve hāric-i şüretinde (13) altı kevākib vardır. Bu bir kız şüretindedür ki iki ḳanadı var. Ve etegin şalı (14) virmiş. Ve şol elini aşığa şalıvirmiş ve sağı elini omuzına berāber ḳaldırmış, 24a-(1) bir sünbüle tutmuş. Ve başı Şarfenüñ cenübınadır ve ayakları birbirinden ırakdur. (2) Ve şol menkibi üzerinde olan kevkeb-i neyyire 'Avvā dirler. Ve ol on üçünci (3) menzildür menāzil-i Ḳamerden. Ve ba'zılar 'Avvā ol kevkebe dirler ki ḳarnı üzeredür (4) ke'ennehu kelblerdür, Esed ardınca ürürler. Ve 'Avve'l-berd daḥı dirler, zirā çün (5) ṭulū' ide ḳış zāhir olur. Ve ol kevkeb-i neyyir ki elinde olan sünbülesine (6) yakındur, aña Simāk-ı A'zel dirler. A'zel yaraḳsız ma'nāsınadır, zirā silāhı yokdur. (7) Ve anuñ muḳābilesinde olana Simāk-ı Rāmiḥ dirler. Ve müneccimler bu iki Simāke Sāḳü'l- (8) Esed dirler. Aşağıda tafşıl olınsa gerekdür. Ve şol ayagi üstinde olan (9) kevkebe Ğafre dirler. Vech-i tesmiyesi zıkr olınsa gerekdür. Şüreti budur:

6 - Şüret-i Sünbüle: (Resim)

(10) **Mizān**: Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi sekiz ve hāric-i şüretinde olan (11) toközür. Ve bu terāzū şüretindedür. 'Amūdı maşrıḳ cānibine ve kefeleri mağrib tarafınadır. Kevkeb-i meşhūru yokdur.

7 - Şüret-i Mizān: (Resim)

24b-(1) **'Aḳreb**: Bunuñ dāhil-i şüretinde yigirmi bir ve hāric-i şüretinde üç kevkeb vardır. (2) 'Aḳreb şüretindedür. Ve üç kevkeb ki alnı üzeredür, İklil dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir-i (3) aḥmer ki bedeni üzeredür, Ḳalbü'l-'aḳreb dirler. Ve ḳuyru[ğı] cānibinde olan iki (4) kevkebe Şevle dirler. 'Aḳreb şüreti budur:

8 - Şüret-i 'Aḳreb: (Resim)

(5) **Ḳavs**: Buña daḥı dirler¹⁵⁹. Bunuñ kevākibi otuz birdür. Bu bir cānlu şüretindedür (6) ki mürekkebdür ādem ile atdan. Boynına varıncaya dek atdur ve boynından (7) yukarısı ādemdür. Ve elinde yay tutup oḳı[n]ı doldurup mağrib (8) cānibine çeker. Ve 'Arab ol kevkeb ki temren üzeredür ve ol kevkeb ki (9) ḳabza-i kemān üzeredür ve ol kevkeb ki taraf-ı cenüb

159 Burada cümle düşüklüğü vardır, yıldızın diğer adı yazılmamıştır.

üzeredür ve ol (10) kevkeb ki sağ eli tarafınadır, Ne'âyim-i Vâride dirler. Mecerre-i ırmağa beñzetmişlerdür. (11) Güyiyâ anlar deve kuşlarıdır, şu içmege gelmişlerdür. Ve ol kevkeb ki .okuñ (12) dibi üzeredür ve ol kevkeb ki şol omuzı üzeredür ve ol kevkeb ki (13) koltuğı altındadır, Ne'âyim-i Şâdire dirler. Ke'nnehü şu içüp dönüp (14) gitmişlerdür. Ve ol iki kevkeb ki kemānuñ gūşe-i şimālindedür, aña (15) Talmeyn dirler. Ve ol kevkeb ki şol oyluğı üzere ve incügi üzeredür, (16) Mürvî dirler. Şüreti budur:

25a 9 - Şüret-i Kavs: (Resim)

(1) **Cedy**: Erkek oğlağdur. Kevākibi yigirmi sekizdür. Ve bu nişfına dek oğlağ (2) şüretindedür. İki boynuzı vardır. Ve nişf-ı āhîri balığ nişfı gibidür. (3) Ve ol iki kevkeb ki ikinci boynuzı üzeredür, Sa'd-ı Zābiḥ dirler. Ve anuñ (4) kevkeb-i neyyirini Zābiḥe teşbîh itdiler. Ve kevkeb-i şağîrini koyuna beñzetdiler ki ol (5) bunu boğazlar. Ve ol iki kevkeb-i neyyirine ki kuyruğı üzeredür, 'Acîn dirler.

10 - Şüret-i Cedy: (Resim)

25b-(1) Delv: Buña Sākibü'l-mā daḥî dirler. Bunuñ dāḥil-i şüretinde kırk iki ve ḥāric-i (2) şüretinde üç kevkeb vardır. Bu bir recül şüretindedür kāyim. Başı şimāl (3) cānibine ayakları cenūb tarafına maşrîḳ cānibine müteveccih olmuş. İki ellerin (4) uzatmış, bir elinde bardağ var. Başın aşağı etmiş. Şu iki ayaklarına (5) dökülmüş ve şu ayağı altından Hūt ağzına akmış. Ve ol iki kevkeb ki (6) sağ omuzındadır, Sa'dü'l-melik dirler. Ve ol iki kevkeb ki şol omuzındadır, (7) Sa'dü's-su'ūd dirler. Ve ol üç kevkeb ki şol eli üzeredür, Sa'dü'l-belğ dirler (8) Ve anı teşbîh itmişler şol açılmış ağza ki bir nesneyi yutmak ister. Ve ol (9) kevkeb ki sağındadır ve ol kevkeb ki sağ eli üzeredür, Sa'dü'l-aḥbiye (10) dirler. Zîrā çün tulū' ide, ḥaşerāt yir altına gizlenürler kışdan ötürü. (11) Sa'dü'z-zābiḥ ve Sa'dü's-su'ūd ve Sa'd-i Belğ ve Sa'd-ı Aḥbiye menāzil-i Kāmerdendür.

11 - Şüret-i Delv: (Resim)

(12) **Hūt**: Buña Kevkebetü's-semekeyn daḥî dirler. Bunuñ dāḥil-i şüretinde (13) olan kevākibi otuz dört ve ḥāric-i şüretinde olan dördür. (14) Bu iki balığ şüretindedür ki bir birine bağlanmışdur iplik ile ki (15) ol iplige Ḥaytū'l-kettān dirler. Şüreti budur:

12 - Şüret-i Hūt: (Resim)

26a-(1) Ve çün Mıntakatü'l-burūc üzerinde olan şüretler ve kevākibler beyān olındı. (2) Dāḥil-i şüretde ve ḥāric-i şüretde olan cümlesi üç yüz kırk altı kevkebdür. (3) **Şimden girü cānib-i cenūbda olan şüretleri ve kevākibleri beyān idelüm** ki (4) şüretleri on beşdür. Dāḥil-i şüretlerinde olan kevākibleri iki yüz (5) toksan yedi ve ḥāric-i şüretlerinde olan on toktuzdur ki cem'an (6) 316 olur.

Kaytus: Bunuñ kevākibi yigirmi ikidür. Bu bir ḥayvān-ı (7) baḥrî şüretindedür ki iki ayağı var ve kuş kuyruğı gibi kuyruğı (8) var öni maşrîḳ cānibine. 'Arablar başında olan kevkebe Keffü'l-cezmā dirler. (9) Zîrā imtidādı Keffü'l-ḥazîb imtidādından eksükdür. Ve beş kevkeb ki (10) ellerindedür, Ne'amāt dirler. Ve ol kevkebler ki kuyruğındadır, Nizām dirler.

(11) Ve ol kevkeb ki kuyruğınuñ çatalındadır, صنوع -i şānî dirler.

1 - Şüret-i Kaytus: (Resim)

(12) **Cebbār**: 'Älem buña Cevzâ dahı dirler kevākibi aķ olduğıçün. Bunuñ kevākibi 26b-(1) otuz sekizdür. Ve bu bir ķāyim recül şüretindedür. Şağ elinde 'aşā var ve belinde (2) kılıç kuşanmış. 'Arablar yüzinde olan kevkebe Hoķ'a dirler. Eşāfi dahı dirler ki (3) menāzil-i Kāmerdendür, beyān olınsa gerekdür. Ve ol neyyir-i 'a'zam ki şağ omuzındadır, (4) Menkibü'l-cevzâ dirler. Kādr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki şol omuzundadır, (5) Nācid dirler. Ve ol üç kevkeb ki birbirine ķarıbdür, aña Seyfü'l-cebbār dirler. (6) Ve ol neyyir-i a'zam ki şol ayağı üzeredür, Riclü'l-cebbār dirler. Bu dahı ķadr-i (7) evveldendür. Ve ol tokuz kevkeb ki şekl-i müşevveşdür ki yeñi üzerinde, Tācū'l-cevzâ (8) dirler ve Zevāyibü'l-cevzâ dahı dirler. Şekli budur:

2 - Şüret-i Cebbār: (Resim)

(9) **Nehr**: Bunuñ kevākibi otuz dördtür. Bu bir ırmaķ şüretindedür. İbtidā ider (10) Cebbār ayağı üzerinde olan kevkeb-i neyyirden ve mürür ider mağrib cānibine (11) büküm büküm. Tā ol dört kevkeb ķurbına varur ki Kāyṭus sinesi üzeredür. (12) Pes mürür ider cenüb tarafına üç kevkeb üzere. Girü rücū' ider (13) maşrıķ cānibine üç kevkeb üzere. Andan rücū' ider cenüb şavbına (14) üç kevkeb-i müctemi' üzere. Andan münķatı' olur ve mürür ider cenüb (15) üzere ol iki yıldıza ki bir birine ķarıbdür. Andan mürür ider 27a-(1) üç kevkeb-i müteķāribe. Andan sonra irişür bir kevkeb ki āhir-i Nehrde ķadr-i (2) evveldendür, ve anuñ adı Āhirü'n-nehrdür'. Ve evvelkiye 'Arş ve ikinciye ve üçünciye (3) Kürsiyü'l-cevzâ dirler. Ve ol dört ki Nehr üstindedür ve ol dört ile ki (4) cānib-i āhirindedür, Edḥa'n-na'am ya'nī deve ķuşı yuvası dirler. Ve ol (5) kevkebler ki eṭrāfındadır ve Beyz dirler. Ve ol neyyir ki āhir-i Nehrdedür, Zālīm (6) dirler. Ve bu Zālīm ile Femü'l-Hūt ortasında olan çok kevākibe Rimāl (7) dirler. Deve ķuşı yımirtası ma'nāsınadır. Şekli budur:

3 - Şüret-i Nehr: (Resim)

(8) **Erneb**: Bunuñ kevākibi on ikidür. Ve 'Arab ol dört kevkebe ki ikisi bedeni (9) üzere ve ikisi ayağı üzeredür, Kürsiyyü'l-cevzâ dirler ve 'Arşü'l-cevzâ dahı dirler. (10) Ve bu Cebbāruñ ayağı altındadır. Tavşan şüretindedür. Öni mağrib cānibinedür (11) ve başını ardına döndürmişdür.

4 - Şüret-i Erneb: (Resim)

(12) **Kelb-i ekber**: Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākib on sekiz ve ḥāric-i şüretinde (13) olan on birdür. Ve bu bir kelb şeklindedür ki kevkeb-i Cevzâ altındadır, anuñçün (14) buña Kelb dirler. Ve 'Arab ol kevkebe ki kelb ağızı üzeredür, Şi'ra'l-'abūr (15) ve Şi'ra'l-yemāni dirler ki ķadr-i evveldendür. Ve bir ķavm cāhiliyyetde buña 'ibādet (16) iderler idi. Zirā bu Kelb felegi 'arzen ķat' ider. Hilāf sāir kevkebdür. 27b-(1) Hāķ ta'ālā anuñçün buyurur: "*Ve ennehu hüve Rabbu's-Şi'rā.*"¹⁶⁰ Ve Şi'rā'l-'abūr anuñçün (2) didiler ki Mecerreden 'ubūr ider Süheyl ķatında. Ve ol kevkeb ki ķengel-i kelbdür, (3) Mirzemü'l-'abūr dirler. Ve ol dört kevkeb ki şaff-ı müstakīm üzeredür şüretten (4) ḥāric, Ferd dirler. Ve ol dört kevkeb ki bağrında ve oyluķda ve kıyruķdadur, (5) 'Azārā dirler. Ve iki kevkeb- neyyir ki ḥāric-i şürettedür, Hışār dirler ve dahı (6) Muḥallifin dirler. Zirā iki kimesne bunlaruñ

160 53 Necm 49: "Doğrusu Şi'rā yıldızının Rabbi de O'dur."

biri için yemîn eylemişlerdür, zirâ (7) bunlar Süheylden evvel tulû' iderler. Pes bir kimesne yemîn eylemiş ki bu Süheyldür. (8) Ve bir kimesne ki andan habîr imiş, yemîn eylemiş ki bu Süheyl degüldür. Pes hulf, (9) ya'ni yemîn olunduğu için Muḥallifin dimişlerdür.

5 - Şüret-i Kelb-i ekberdür: (Resim)

(10) **Kelb-i aşgar:** Buña Kelb-i muḫdim dahı dirler. Ve bunuñ kevkebi ikidür. Birbirinden neyyirdür. (11) Evvel-i neyyirine Şi'ra's-şâmi dirler. Kadr-i evveldendür ve Şi'ra'l-gumeysâ dahı dirler. (12) Zirâ ol Süheylüñ kız karındaşıdır. Ve Şi'ra'l-'abûr Süheyl katında Mecerreden (13) 'ubûr idüp evvel şimâl-i şarkide kalup Süheyl için ağladı. Pes (14) 'Arablar didiler: "*Hattâ gamîzat 'aynâhâ.*"¹⁶¹ Ve ol birine Mirzem dirler. Ve bu iki kevkebe **28a-(1)** Zērâ'-ı maḫbûz dirler. Zirâ Zērâ' âhirden müte'ahḫardur. Ve bunlar ol iki neyyirdür ki (2) Tev'emeyn üzere dururlar. Şekli budur:

6 - Şüret-i Kelb-i aşgar: (Resim)

(3) **Sefîne:** Bunuñ kevākibi kırk beşdür. Ve bu bir sefinedür ki iki kanadlu. Kelb-i ekber (4) akabince doğar. Ve Batlemiyos dimiş: "Ol kevkeb-i neyyir ki cenûb cānibinde olan (5) kanad üzerindedür, Süheyl dirler. Kadr-i evvelde bir rüşen kevkebdür. Rûm (6) diyârında görünmez, Yemen tarafında görünür."

7- Şüret-i Sefîne: (Resim)

(7) **Şucâ':** Bunuñ dāhil-i şüretinde olan yigirmi beş ve ḥāric-i şüretinde olan (8) ikidür. Ve bu Şi'ra'l-gumeysâ ile Kalbü'l-esed ortasındadır. Cānib-i cenûba (9) māyil bir ince uzun yılan şüretindedür. Ve şüreti budur:

8 - Şüret-i Şucâ': (Resim)

(10) **Bāṭiye:** Buña Kās dahı dirler. Bunuñ kevākibleri yididür. Ve bu **28b-(1)** bir şekl-i müstedirdür çanak gibi. Ve bu kevākibe 'Aczü's-simāk dirler.

Şüret-i Bāṭiye: (Resim)

(2) **Ġurāb:** Bunuñ kevākibi yididür. Ve bu bir karḡadur Şucâ' arkası üzere. Ve kevākib-i (3) Şucâ'dan bir kevkebi minḡārî ile dutılmışdur ve ol kevkebe Minḡārü'l-ġurāb (4) dirler. Kadr-i şālişdendür.

Şüret-i Ġurāb: (Resim)

(5) **Ḳanṭûrus:** Bunuñ kevākibi otuz yididür. Ve bunuñ şüreti başından (6) ön ayaklarına gelince âdem şüreti gibidür ve ön ayaklarından aşağı (7) at şüretidür. Yüzi maşriḡ cānibine, ardı maḡrib cānibinedür. (8) Ve bir elinde iki şalkım vardır, ve bir elinde Sebu' ayakların tutmuş. (9) Ve ol at karnı üzerinde bir kevkeb-i neyyir vardır ki aña (10) Baṭnü'l-Hût dirler. Ve dahı sağ tırnağı üzere bir kevkeb dahı (11) vardır ki aña Hıṣār dirler. Ve bir elinde dahı bir kevkeb vardır ki (12) aña Vezn dirler. Ve bunlar ol kevkebdür ki Muḥallifin dirler. Bu zikr (13) olunmışdı. Muḥarrir-i fakîr cydür ki: "Biñ altmış yedi târihinde ba'de selâti'l-maḡrib (14) semâdan bir âteş peydâ oldu. 'Âlemi münevver kıldı. Ahḡāmından müneccimîn (15) 'âciz kaldılar. Bir sene mürûrından sonra Frengistāndan bâzergānlar gelüp (16) haber virdiler ki işbu Ḳanṭûrus şeklinde bir ḡayvān üç yüz zirâ miḡdārı **29a-(1)** boyı var. Frengistān'da olan

¹⁶¹ "Gözlerini kapayınca kadar."

- Mesne atasında semâdan düşüp vâfir âdem (2) ve hayvân helâk idüp bi'l-âhere üstâdlar
- 'arabalar ile toplar peydâ idüp (3) üzerinde olan âdemi urup helâk eyledikde at dağı helâk olup
- (4) şüretini vilâyet-be-vilâyet gezdirdiler. Allâhu ta'âlânun bu da bir 'acâyibindendir.

Şüret-i Kantûrus: (Resim)

- (5) **Sebu'**: Bunuñ kevâkibi on toktuzdur. 'Arab kevâkib-i Kantûrus ile Sebu' Semâ-i neyyih dirler.

Şüret-i Sebu': (Resim)

- (6) **Micmere**: Kesr-i mîm-i evvelî ve feth-i şâniyye ile buhûrdan ma'nâsına. Bunuñ kevâkibi yididir.

29b- Şüret-i Micmere: (Resim)

- (1) **İklîl-i cenûbî**: Bunuñ kevâkibi on üçdür. Ve bu cenûbî ile kayd olındı, zîrâ (2) Fekkeye İklîl-i şimâlî dirler. Ve bu Şanevber şekli üzeredir ki 'Arablar buña Kubbe dirler.

Şüret-i İklîl: (Resim)

- (3) **Hût**: Bunuñ dâhil-i şüretinde olan kevâkibler on bir ve hâric-i şüretinde (4) olan altıdır. Ve bu bir büyük balık şüretindedir. Başı maşriq cānibine (5) ve kuyruğı mağrib tarafınadır. Ve ol kevkeb-i neyyir ki ağzındadır, aña Femül-Hût (6) dirler. Kadr-i evveldendir.

Şüret-i Hût: (Resim)

- (7) **Cānib-i cenûbda** olan şüretler ve kevâkibler bi'l-küllîyye beyân olındı. (8) Lâkin icmâlû't-tafsîl dâhil-i şüretinde olan kevâkibleri iki yüz toktan yedi (9) ve hâric-i şüretlerinde olan on toktuzdur ki cümlesi üç yüz on (10) altıdır. Ve cümle şüretler kırk sekizdir ve cümle kevâkibler biñ yigirmi ikidir.

- (11) **Şimden soñra fevâ'id-i kutb-ı şimâlî beyân idelüm.** Aña nazar gözde olan remede şifâ (12) virür. Nazaruñ keyfiyyeti budur ki gözlerinde marâz olan kimesne yekşenbih gicesi kutb-ı (13) şimâlî berâberinde durup aña nazar ide ve bir gümüş mili gül şuyına daldurup 30a-(1) iki gözlerine çeke. Bir hafta buña müdâvemet ide bi-emrillâhi ta'âlâ şifâ bula. (2) **Ve bundan soñra Kamerün yigirmi sekiz menzilin beyân idelüm.** Çünkü 'Arablar beyâbânda (3) sâkin oldılar, katlarında hilâl i'tibâr olsa yıl-ı evvelî muhtelif olur idi. (4) Gâh şayfü'l-Çinde ve gâh şitâ'ül-Çinde olup zabt-ı sâl için sene-i (5) şemsiyye i'tibârına dağı muhtâc oldılar tâ ki senenün fuşulını bileler. Ve her (6) faşda neye meşgûl olmak gerek ve yaylakda ve kışlakda nice hareket itmek (7) gerek. **Pes** Kamerün hâline nazar itdiler. Şöyle buldılar ki felegi otuz gicede kat' (8) ider, ammâ âhirinde iki gice görünmez. Lâ-cerem ol iki giceyi hisâblarından (9) ıskât idüp yigirmi sekiz giceye i'tibâr itdiler. **Pes** devr-i felegi (10) yigirmi sekize kısmet idüp her kısmına bir menzil i'tibâr idüp Kamer her gice (11) bu menzillerden birinde olur didiler. Ve her menzile bir 'alâmet vaz' itdiler (12) ve bu 'alâmetleri kevâkib-i sâbiteden i'tibâr itdiler tarîk-i Kamere karîb olmak (13) üzere. Ve bu yigirmi sekiz menzilün her gice on dördi yirden yukarı olur (14) ve on dördi yirden aşağı olur. Ve her gâh ki yürürler, maşriqdan tulû' (15) idüp mağribde gurûb iderler. Tulû' idicek Tâli' ve gurûb idicek (16) Gârib dirler ve Rakîb dağı dirler. Ve 'Arablar on dört menzile

Şāmī (17) ve on dört menzile Yemānī dirler. Ve fecr vaktinde birinüñ mağribde sâkıf olup (18) ve birinüñ maşriqda tâlî' olmasına nev' dirler. Ve her nesne ki bir menzülün (19) nev'inde vâki' olur, yağmur ve kardan ve yilden ve ıssıdan ve şovukdan (20) aña nisbet iderler. Ve çün nev'ler tamam ola, yıl âhire irmiş olur. Ve evvel-i (21) menzil-i Şāmī Şeraṭeyn ve âhiri Simāk-ı A'zeldür. Ve evvel-i menâzil-i Yemānī Ğafr (22) ve âhiri Rişâdur. **Ve bu mebhâsı** bir takrîr ile dağı beyân idelüm: Hükemâ devr-i felegi (23) on iki kısma takسیم itdiler ve her kısma bir burc diyü ad virdiler. Buncılayın 30b-(1) 'Arablar dağı devr-i felegi yigirmi sekize takسیم idüp her kısmına bir menzil didiler. Ve Kamerün bunlara (2) nüzûli için ve nitekim burûc için kevâkib-i şâbiteden hükemâ şüretler tevehhüm itdiler. (3) Buncılayın bunlar dağı şüretler tevhim itdiler. **Pes** kevâkib-i şâbite ki Mıntakatü'l-burûca (4) qarîb ola ki memerr-i Kamere qarîb yâ mahâzîdür, menzil-i Kamer didiler. **Şimden girü** menâzilün (5) isimlerin ve vech-i tesmiyelerin ve ba'zı ahvâllerin ve şekillerin ve ba'zı ahkâmların (6) beyân idelüm:

Evvelkisi **Şeretândur**. Şîğa-i teşniyedür. Gâh böyle hâlet-i ref' ile (7) isti'mâl olunur, gâh Şeraṭeyn dirler hâlet-i naşb u cer ile isti'mâl olunur. (8) Ve bu lafz feth-i şîn ve râ ile teşniye-i şerettür 'alâmet ma'nâsına. Zîrâ bu menzil (9) 'alâmet-i ahvâl-i sinin ve 'imâret-i tebdîl-i zemindür. Ve Şeraṭeyn iki kevkeb-i neyyirdür ki (10) bunların mahalli karn-ı Hameldür. Ve ikisiniñ ortasında bu'd bir yayun iki (11) başı kadardur. Çün vasaṭ-ı semâya ireler, biri şimâl nâhiyesinde ve biri cenûb (12) nâhiyesinde olur. Çün Şems bunlara irişe, zemân mu'tedil olup gice (13) ve gündüz berâber olur. Ve bunların birisiniñ berâberinde bir kevkeb-i hafî vardur, (14) ba'zı 'Arablar anı bile i'tibâr idüp Eşrât dirler. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bu menzülün tulû'ı Nisân ayının on altısında olur ve sükûṭı (16) Teşrin-i evvelün on sekizinde olur. Ve bunun tulû'ı mahmüddür. Zamân ve hevâ (17) eyü olur, yiller yumuşak eser ve şular ziyâde olur. Ve bunun rakîbi (18) Ğafrdur.

İkincisi **Buṭayndur**. Taşgîr-i Batındur ki ol Batn Batn-ı Hameldür. Ve taşgîr (19) olındı, zîrâ Batn-ı Hûta nisbet aşgardur. Ve bu üç kevkeb hafîdür, müşelleşdür. (20) Ve şekli budur: (Şekil) Nisândan bir gice kalıcak doğar ve Teşrin-i evvelden bir gice (21) kalıcak sâkıf olur. Çün ol sâkıf ola, deñizler muştarib olur (22) ve kartal ve kırlanguç sevâhile ve karınca yir altına girer. Ve bunun tulû'ı mazmümdür ki (23) yağmur yağsa ol yıl kızlık olur. 'Arablar buña Şerü'l-envâ' dirler. Bunun 31a-(1) tulû'ında otlar kurur ve arpa haşâdı irişür. Ve bunun rakîbi Zubânâdur.

(2) Ve üçüncüsü **Şüreyyâdur**. Buña el-بت el-Hamel dirler. Altı kevkebdür ki ortalarında hürde (3) yıldızlar vardur. Buña Şüreyyâ didiler keşret-i kevkebi için. Yâ anuñ tulû'ında yağmur olur, (4) şervet, ya'nî gînâ olur. Zîrâ Şüreyyâ taşgîr-i şervâdur ve şervâ te'nis-i servândur, (5) keşirü'l-mâl dimekdür. Şekli budur: (Şekil) Eyyârün on üçünde doğar, (6) Teşrin-i âhirün on üçünde sâkıf olur. Çün maşriqdan tulû' ide, (7) kış zâhir olur. Ve her gice yukarı kalkar. Tâ vasaṭ-ı semâya ire, kış kemâlin (8) bulur ve şular tonar. Tulû'ı mübârekdür. Resûl'llâh şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem buyururlar ki: (9) "İzâ ṭala'a'n-necme lem yebka mine'l-'âheti şey'un."¹⁶² Ya'nî kaçan Şüreyyâ tulû' eylese bâkî kalmaz (10) âfet-i

162 Hadîs olarak bulunamamıştır. "Yıldız doğduğu zaman âfetten birşey kalmadı."

meçyveden bir nesne. Ve 'Arablar bunuñ tülû'ını maħmūd dutarlar. Ve yağmurı (11) ğāyetde nāfi' olur. Zīrā ol vakt arz kurur, şuya muhtāc olur. (12) 'Arablar dirler: "İzā tala'a's-Şüreyyā irtecce'l-baħru va'htalaṭati'r-riyāhu ve sallata'llāhu (13)ta'āla'l-cinne'ale'l-miyāhi."¹⁶³ Ve Resūlu'llāh 'aleyhi's-selām daħı buyurur: "Men rakibe'l-baħr (14) ba'de't-tulū'i's-Şüreyyā fe-kaḍ beru'et minhu'z-zimmetu."¹⁶⁴ Ya'nī bir kimesne Şüreyyā tülû'ından (15) soñra gemiye binse Haḳ ta'ālānuñ hıfzından çıkmış olur. Ve Şüreyyānuñ nev'inden (16) hevāda ıssılar olur ve mīveler irer. Ve āhirinde Nīl artar ve hayvānlarda (17) süd ziyāde olur. Bunuñ rakibi İklīldür. **Ve bilgil ki Şüreyyā** azher-i (18) menāzildendür. Şol kimesne ki menāzili bilmek dileye, gerekdür ki evvel Şüreyyādan ibtidā (19) ide ki tarīk-i Kāmer üzeredür. Ve andan taleb-i Deberān ider. Anuñ cānib-i (20) şarkisinde bir gönder miqdārı yirdedür. Ve an[dan] soñra ki taleb-i Şeraṭeyn kıla ki (21) cānib-i ğarbisinde iki gönder miqdārı yirdedür. Ve andan taleb-i Buṭayn (22) kıla ki Şüreyyā ve Şeraṭeyn ortasıdadur. Bu menāzil-i erba'a ma'lūm olduğdan (23) soñra bāķi menāzil[i] bilmek tarīk-i Kāmer üzeredür. Ve maħfī degüldür ki menāzil 31b-(1) bilincek on iki burūc daħı bilinür. Ve yukaruda zikr olındı ki (2) Kāmer yigirmi sekiz menzilden her birinde olur, ammā seyri müteşābih degüldür. (3) Gāh serī' hareket ider, gāh baṭī hareket ider. Gāh bir gün nişfu'n-nehārda (4) bir menzilüñ evvelinde olur, ve yevm-i şānide nişfu'n-nehārda menzil-i şālişde (5) olur. Ve gāh olur bir gün nişfu'n-nehārda bir menzilüñ evvelinde olur, (6) ve yevm-i şānide nişfu'n-nehārda ol menzilüñ āhirinde olur. Vaktā ki (7) devr-i felek gāh on iki burūc i'tibāriyle münkasim olup ve gāh yigirmi (8) sekiz menzil i'tibāriyle münkasim olduysa imdi her burcuñ hışşesi menāzil-i (9) mezkūreden iki menzil ve şelāşe menzil oldı.

Dördinci **Deberān**dur. Ba'zılar (10) zammateyn ile okuyup vech-i tesmiye beyān idüp Şüreyyānun ardında olduğün (11) böyle tesmiye olındı. Ve ba'zılar fethateyn ile okuyup vech-i tesmiye beyān idüp (12) Şevrūñ yağırı gibidür didiler. Ve bu bir kızıl kevkebdür. Şüreyyādan soñra tülû' (13) ider. Ve buña Tābi'-i Şüreyyā daħı dirler. Ve anuñ ile kevākib-i hafıyyeler vardur, muḥaffe (14) hey'eti üzeredür. Bunlaruñ mevķi'i Şevr arkasıdur. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bunuñ tülû'ı maħmūd degüldür. Kaçan yağmur çok yağsa ol yıl kızılık olur. (16) Ve bunuñ nev'inde ıssı ziyāde olur. Ve 'Arab dirler: "İzā tala'a'd-Deberān (17) yebiṣeti'l-kaḍ rān."¹⁶⁵ Kaçan tülû' eylese Deberān, gölcikler kurur ve ıssı yıllar eser (18) ve bād-ı semūm zāhir olur. Ve bunuñ tülû'ı Eyyāruñ on altısıdadur ve daħı (19) süķūtı Teşrin-i evvelüñ yigirmi altısıdadur. Ve bunuñ katında olan kevkeblere (20) Deberān kelbleri dirler. Ve ba'zılar ol kızıl kevkebe Faḥl dirler. Ve etrāfında (21) olan hürde kevkeblere Kılāş dirler. Ve bunuñ rakibi Kālbdür.

Beşinci (22) **Hek'a**dur. At göğsindeki dā'ireye dirler. Ve bu Cevzānuñ başıdur. (23) Ve bu üç kevkebdür ba'zı ba'zına qarīb Buṭayn gibi. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye 32a-(1) bi-tarīk-i teşbihdür. Bunuñ tülû'ı Hazīrānuñ tokuzında ve süķūtı Kānun-ı evvelüñ (2) tokuzındadır. Bunuñ tülû'ı 'azīzdür. 'Arablar dirler: "İzā tala'ati'l-Hek'a raca'a'n-nās (3)

¹⁶³ "Şüreyya doğduğu zaman deniz dalgalanır, rüzgâr çıkar ve Allah cini sulara musallat eder."

¹⁶⁴ Hadis olarak bulunamamıştır. "Kim Şüreyyanın doğmasından sonra denize çıkarsa onun üzerinden düşer (Allah onu koruyamaz.)"

¹⁶⁵ "Deberan doğunca küçük göller kurudu."

'ani'n-nuc'a." ¹⁶⁶ Ve bunuñ nev'inde kavun ve sâ'ir fevâkih irer ve ıssı (4) ziyâde olur ve bād-ı semûm eser. Ve rakîbi Şevledür.

Altıncı **Hen'**adur. Boyın (5) altında olan nişana dirler. Ve bu Cevzânuñ şol omuzudur. Ve ba'zılar (6) Cevzânuñ ayağıdur dirler. Ve bu iki ak yıldızdır, iki seng ortasında (7) bir kamçı kadar yir görünür. Birine Zer ve birine Melisâ dirler. Ve üç yıldız (8) dağı vardır ki bunları muhîtdür. Pes mecmû'ı beş yıldızdır ki şekli (9) hatt-ı kûfî ile yazılmış elif gibi ve ba'zılar şol el ile yazılmış lām (10) gibidür dirler. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ tulu'ı Haziranuñ yigirmi (11) ikisindedür, sükûtı Kânûn-i evvelüñ yigirmi ikisindedür. Bunuñ (12) nev'i envâ-i Cevzâdandır. Bunda ıssı nihâyete irer ve hurma ve incir irişür. (13) Ve bunuñ rakîbi Ne'âyimdür.

Yedinci ¹⁶⁷ **Zirâ'**dur. Bilgil ki Zirâ'-ı Esed diyü (14) iki yıldızdır dirler. Biri Maqbûz ve biri Mebsûtdur. Maqbûz Şâm cânibinedür, (15) Mebsût Yemen cânibinedür. Menzil-i Kâmer olan Zirâ' Maqbûzdur. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. (16) Bunlaruñ ortası bir kamçı kadar görünür. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ tulu'ı (17) Temmûzuñ dördinde ve sükûtı Kânûn-ı şâninüñ dördindedür. Ve bunuñ nev'i (18) mahmûddur. Nâdir vâki' olur ki bunuñ nev'inde yağmur yağmaya. Ve bunuñ rakîbi (19) Beldedür.

Sekizinci **Nesredür**. Aşılda bu iki bıyık ortasında burun (20) diregi altında olan çukurca yire dirler. Ve bu iki kevkebdür ki ikisinüñ (21) birbirinden bu'dı bir karış miqdârı görünür. Ve ikisinüñ ortasında (22) bulut gibi beyâz görünür. Ve buña arslan burnı dirler ki şekli budur: (Şekil) Ve (23) bunuñ tulu'ı Temmûzuñ on yedisinde ve sükûtı Kânûn-ı âhirüñ on yedisindedür. **32b-(1)** Ve bunuñ nev'i mezmûmdur, zira' ve eşmâre fesâd ider. Ve bunuñ rakîbi (2) Sa'd-ı Zâbihdür.

Ve toközüncü **Tarfedür**. Buña Tarf dağı dirler, göz ma'nâsına. (3) Bu iki kevkebdür. Ferkadân gibi bir miqdâr egridür. Bunlara arslan gözleri (4) dirler. Şekli budur: (Şekil) Tulu'-ı Âb ayınuñ evvelinde ve sükûtı Kânûn-ı (5) şâninüñ evvelindedür. Ve bunuñ nev'i mahmûddur, yağmur yağsa çok fâ'ide (6) ider. Ve hurma üzümü kesilür, ve ıssı eksilür. Gice ve gündüz berâber olup gice (7) uzamağa başlar ve ibtidâ'-i faşl-ı hazân olur. Ve bunuñ rakîbi Sa'd-ı Bulâ'dur.

(8) Onuncu ¹⁶⁸ **Cebhedür**. Buña Cebhe-i Esed dirler. Bu dört egri kevkeblerdür. Her iki (9) kevkebüñ ortası bir kamçı miqdârı görünür. Şekli budur: (Şekil) Tulu'ı (10) Âb ayınuñ on dördinde ve sükûtı Şubatüñ on dördindedür. (11) Bunuñ nev'i mahmûddur, yağmur yağsa nebât çok biter ve ağaçlar yapraklanmağa meyl (12) ider. Ve bunuñ rakîbi Sa'dü's-su'üddur.

Ve on birinci **Zübredür** zamm-ı zâ ile, (13) timur parçası dimekdür. Bu bir kevkeb-i neyyirdür ki yanında bir kevkeb-i aşgar vardır. (14) İkisinüñ ortası bir kamçı miqdârıdır. Ahkâm ve şebât mülâhaza olunup (15) Zübre dinilmişdür. Buñlara Kâhil-i Esed dirler. Şekli budur: (Şekil) Tulu'ı (16) Eylülüñ ikisindedür ve sükûtı Âzerüñ ikisindedür. Bunuñ nev'i (17) mahmûddur, yağmur çok yağar ve giceler şovuk olur. Ve bunuñ rakîbi Ahbiyedür.

¹⁶⁶ "Hek'a doğduğu zaman insanlar otlaktan döndü."

¹⁶⁷ Metinde dördüncü yazılmıştır, fakat sıraya göre yedinci olmalıdır.

¹⁶⁸ Bu kelime üçüncü olarak yazılmıştır, fakat sıraya göre onuncu olmalıdır.

(18) On ikinci **Şarfe**. Bu bir kevkeb-i neyyirdür, Zübreye mülâki olur. Şekli budur: (Şekil) (19) Bilgil ki Zîrâ' ve Cebhe ve Zübre ve Şarfe Esed şüretiniñ eczâsındandır. Bunuñ (20) tulû'ı ile burûdet münşarif olur ve sükûtı ile harâret münşarif olur. (21) Ve buña Kâlbü'l-esed dahı dirler. Tulû'ı Eylûl ayınuñ on beşinde ve sükûtı (22) Âzerüñ on beşindedür. Ve bunuñ nev'inde Nîl artar ve cyyâm-ı berd-i 'acüz girer. (23) Ve bunuñ rakîbi Fer'-i muğdimdür.

On üçüncü **'Avvâdur** medd ile ve kaçır ile, ürücü 33a-(1) ma'nâsınadır. Beş yıldızdur şol el ile yazılmış lâm gibi. Nitekim Hen'a öyledür. (Şekil) (2) Ve bunı kelblere teşbîh itmişlerdür ki arslan ardınca ürürler ve anuñçün 'Avvâ (3) dimişlerdür. Ve buña Verekü'l-esed dirler. Tulû'ı Eylûl ayınuñ yigirmi sekizinde (4) ve sükûtı Âzerüñ yigirmi sekizindedür. Bunuñ nev'i mahmûddur. Ve bunuñ rakîbi (5) Fer'-i mu'ahhardur.

On dördüncü **Simâkdur**. Buña Simâk-ı A'zel dirler, yaraqsız (6) ma'nâsınadır. Bunuñ yanında bir kevkeb dahı yokdur. Ammâ Simâk-ı Râmiñ yanında (7) bir kevkeb dahı vardır ve ol anuñ Rumhıdur dirler. Pes Simâk-ı A'zel Simâk-ı (8) Râmiñ nisbet yaraqsızdur. Ve 'Arab iki Simâk-ı Esedüñ iki sâkıdur dirler. (9) Ve Simâk-ı A'zel Hañ-ı İstivâ kurbındadır. Ve bu bir kevkeb-i neyyirdür Şarfe gibi. Şekli (10) budur: (Şekil) Bunuñ tulû'ı Teşrin-i evvelüñ beşinde ve sükûtı Nisânuñ dördindedür. (11) Ve bunuñ nev'i 'azîzdür. Nâdir vâkı' olur ki yağmur yağmaya. Ve bunuñ rakîbi Batnü'l-Hûtdur.

Ve on beşinci **Ğafırdur** feth-i ğayn ve sükûn-ı fâ ile örtmek (13) ma'nâsınadır. Ve bu üç kevâkib-i hafıyyedür, Kavsa şebîhdür. Mevķı'ı Mîzândur. Şekli (14) budur: (Şekil) Buña Ğafır dirler, zîrâ bu tulû' idicek yirüñ tazeligi ö[r]tilür. (15) Kendüsi kevâkib-i hafıyyedür, nazardan örtilür. Tulû'ı Teşrin-i evvelüñ on sekizindedür (16) ve sükûtı Nisânuñ on altısındadır. Ve bunuñ rakîbi Şeretândur.

Ve on altıncı (17) **Zebânâ**¹⁶⁹dur feth-ı zâ ile. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. Bunlara 'akreb boynuzı dirler. Bu iki (18) kevkebdür. Ortası beş arşun miğdârıdur. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı Teşrin-i (19) evvelüñ âhîrinde ve sükûtı Nisânuñ âhîrindedür. Bunuñ nev'inde yiller eser. Ve iklim-i (20) Bâbil'de halk evlerine girerler. Ve şiddet-i şitâ irer. Ve bunuñ rakîbi Buţayndur.

(21) Ve on yedinci **İklîldür**. Tâc ma'nâsınadır. Bu dört kevkebdür, üç Re's-i 'Akreb (22) üzeredür, anuñçün İklîl didiler. Ba'zılar Re's-i 'Akreb üzere olanı i'tibâr (23) idüp üç kevkebdür didiler. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı Teşrin-i âhîrüñ on 33b-(1) tokuzında ve sükûtı Eyyâruñ on tokuzındadır. Bunuñ nev'inde şular artar. (2) Ve bunuñ rakîbi Şüreyyâdur.

Ve on sekizinci **Kalbdür**. Bu bir kevkeb-i ahmer neyyiredür. (3) Bunuñ ile iki kevkeb-i sağır dahı vardır, biri andan yukarı, biri andan aşağı. (4) Şekli budur: (Şekil) Buña Kalb-i 'Akreb dirler. Bunuñ ve Nesr-i Vâkı'üñ tulû'ı (5) Teşrin-i âhîrüñ yigirmi altısındadır ve sükûtı Eyyâruñ yigirmi altısıdır. Bunuñ (6) nev'i mezmûmdur, şovuk olup ağaçlar suyunı kurıdır. Ve bunuñ rakîbi Deberândur.

169 Burada Zebânâ olarak harekelenmesine rağmen sözlükte Zubânâ şekli vardır.

(7) Ve on tokuzuncı **Şevledür**, feth-i şin ve sükûn-ı vâv ileddür. 'Akreb kuyruğı (8) ma'nâsınadır. Ve bu iki kevkeb-i neyyiredür ki birbirine mütekâribdür. Buña 'Akreb kuyruğı (9) anuñçün didiler ki mürtefi'dür, şâl-ı bezâniyyedendür. Şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Kânun-ı (10) evvelüñ yigirmi beşinde ve sükûtı Hazirânuñ yigirmi beşindedür. Bunuñ nev'inde (11) ağaçların yaprağı dökülür ve yağmur çok yağar. Ve bunuñ rakibi Heğ'a'dur.

Ve yigirminci (12) **Ne'âyimdür**. Ve bu cem'-i ne'âmedür. Ve ne'âme deve kuşına dirler. Ve dahı kuyunuñ çarhı ağacına (13) dirler. Ve bu sekiz kevkeb-i Şevle berâberinde, dördü Mecerrededür, anlar[a] Ne'âyim-i Vâride dirler, (14) gūyiyâ Mecerreden şu içerler. Ve dördü Mecerreden hâricdür, anlar[a] Ne'âyim-i Şâdire dirler. (15) Bunlar Mecerreden taşra olduğıçün gūyiyâ şu içüp taşra gitmişlerdür. Şekli budur: (Şekil) (16) Tûlû'ı Kânun-ı evvelüñ yigirmi ikisindedür. Bunuñ nev'i kış evvelinde (17) olur gice ve gündüz berâber olduğda. Ve bunuñ rakibi Hen'adur.

Ve yigirini birinci **Beldedür**. (18) Bu bir meydândur Ne'âyim ile Sa'd-ı Zâbiḥ ortasında. Ve anda kevkeb yokdur. (19) İllâ bir kevkeb-i hafî vardır ki güç ile görünür. Ve ba'zılar bunu altı kevkebdür (20) dirler Kavs gibi. Ve şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Kânun-ı âhirüñ dördinde (21) ve sükûtı Temmūzuñ dördindedür. Bunuñ nev'inde şular donar. Ve bunuñ (22) rakibi Zâbiḥdür.

Ve yigirmi ikinci **Sa'd-ı Zâbiḥdür**. Bu iki kevkeb-i şağırdür. (23) İkisiniñ ortası bir zirâ' yokdur, bir[i] yukarıdur cânib-i şimâle ve biri 34a-(1) aşağıdur cânib-i cenûba. Ve anuñ yanında bir kevkeb-i hafî vardır, 'Arab aña bunuñ (2) **تم** idur dir. Bu anı zebḥ eylemek ister. Şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Kânun-ı (3) âhirüñ on yidisinde ve sükûtı Temmūzuñ on yidisindedür. Bunuñ nev'inde (4) ağaçlara şu yürür, badem ve ceviz ağacı harekete gelür. Ve bunuñ rakibi Neşredür.

(5) Yigirmi üçüncü **Sa'd-ı Bula'dur**. Bu iki kevkebdür hareketde berâber. Ammâ birisi birinden (6) büyükdür, gūyiyâ ol birin yuda yorı maḥv ider. Şekli budur: (Şekil) Bundan (7) vech-i tesmiye zâhirdür ki anı yutmağa ağız açmışdur. Ve tûlû'ı Kânun-ı şâninüñ (8) bir gice kalıcağdur ve sükûtı Âb ayınuñ bir gicesi geçicekdür. Bunuñ nev'inde (9) yağmur çok yağar ve kurbaga ötmeg[c] başlar ve serçe cimâ' ider ve bād-ı cenûb eser. Ve bunuñ (10) rakibi Tarfedür.

Yigirmi dördüncü **Sa'dü's-su'üddür**. Bu üç kevkebdür. Biri neyyirdür, (11) ikisi hafîdür. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ vaktinde vech-i ma'âş zâhir olur (12) insana ve hayvana. Ve 'Arab bunu mübârek 'ad iderler, anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (13) Ve tûlû'ı Şubatüñ on ikisindedür ve sükûtı Âb ayınuñ on dördindedür. (14) Bunuñ nev'i maḥmüddür ki otlar biter ve kuşlar öter, ağaçlar yapraklanır ve kırlangıç (15) gelür. Ve bunuñ rakibi Cebhedür.

Yigirmi beşinci **Sa'dü'l-aḥbiyedür**. Cemî'i hıbâdur (16) çadır ma'nâsına. Bu dört kevkebdür üçü hıbâ şüretinde, birisi vasatında. (17) Gūyiyâ bu üç anuñ çadırıdır. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye bunda zâhirdür. (18) Ve haşerât yir altına gizlenür kışdan. Anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (19) Tûlû'ı Şubatüñ yigirmi beşinde ve sükûtı ( ) dördindedür. Ve bunuñ (20) nev'i maḥmūd degüldür, yağmur çok olur, bağlar kesilür. Ve rakibi Zübredür.

(21) Ve yigirmi altıncı **Ferg-i Evveldür**. Buña Ferg-i Delv-i Mukdim dahı dirler.

Ve yigirmi yedinci (22) **Ferg-i Şānīdūr**. Buña Ferg-i Delv-i Mu'ahhar dahı dirler. Ve Ferg koğadan şu dökülen (23) yire dirler. Bunların her birisi ikişer kevkebdür. Ve her kevkebün ortası 34b-(1) beş zirā' mīqdārı görünür. Şekli budur: (Şekil) Bunlar bu ism ile tesmiye olındılar, (2) zirā bunların vaktinde yağmur çok olur. Ferg-i Evvel tūlū'ı (3) Āzerün tokuzunda ve sūkūtı Eylölün tokuzındadır. Ve bunun nev'i (4) mahmūddur. Ve bunda üçüncü cemre düşer. Ve bunun rakibi Şarfedür. Ve Ferg-i (5) Şānīnün tūlū'ı Āzerün yigirmi ikisindedür ve sūkūtı Eylölün yigirmi (6) ikisindedür. Bunun nev'i mahmūddur. Ve rakibi 'Avvādur.

Ve yigirmi sekizinci (7) **Riṣādur**, koğa urganı ma'nāsınadır. Bu bir kevkeb-i neyyiredür ki Hūt (8) burcının batnındadır, anuñçün buña Batnū'l-Hūt dahı dirler. Ammā Riṣā didikleri (9) ol cihetdendir ki şol hürde yıldızlar ki anlardan cism-i Hūt tevehhüm olunmuşdur, (10) anı koğaya ve bunları koğa urganına teşbih iderler. (Şekil) (11) Şüreti budur. Tūlū'ı Nīsānün dördünde ve sūkūtı Teşrīn-i evvelün beşinde (12) olur. Bunun nev'inde şular taşar ve otlar biter ve çiçekler açılır. Ve bunun rakibi (13) Simākdur. Temmetü'l-menāzil.

Bilgi ki ve 'ulemā demişler ki yıl dört cüz'dür. Her cüz'i (14) yedi nev' ve her nev' on üç gündür. Ve biri, ya'nī Cebhe bir gün ziyādedür. (15) Öyle olsa tamam sene üç yüz altmış beş gün olur. Bu mīqdār zemānda (16) Şems felek-i burūcı kaṭ' ider. **Çünkü bunlar ma'lūm oldu, felek-i burūcı dahı** (17) **beyān idelüm:**

Felek-i burūc bir felek-i müstaķil degüldür sā'ir eflāk gibi. Bilki emr-i (18) mevhūmidür. Ve bundan evvel zıkr olındı ki her bir kevkebün felek-i mahşūşı va[r]dur. (19) Ve ol felegün iki kūtbi vardır. Ve kevkeblerün her biri feleginde merkūzudur. Ve çün (20) felek bir kere devr ide, ol kevkeb ki feleginde merkūzudur, andan bir dā'ire hāşıl (21) olur. Ve kevākibün maşrıktan mağribe harekātı kasriyyedür. Zirā ol harekāt ki (22) kevākibün eflākine mahsūsdur, mağribden maşrıkadur. Meşelā Şemsün iki seyri vardır; (23) birisi zātī ve birisi kasridür. Bir yıldan bir yıla kaṭ' itdügi seyr zātīdür. 35a-(1) Gicede ve gündüzde bir kere devr itdigi felek-i a'zamuñ döndürmesi ile hareket-i (2) kasridür. İmdi kaçan felek-i Şems bir kere devr ide mağribden maşrıka, bir dā'ire-i (3) 'azīme tevehhüm olunır merkez-i Şemsden. Ol dā'ire 'ālemi kātī' olur. Ol dā'ireye (4) felekü'l-burūc dirler. Andan sonra bir dā'ire dahı farz iderüz devā'ire-i (5) 'izāmeden ki anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür, ve anuñ iki kūtbi şimāl ve cenūb (6) olur. Ve ol dā'ireye mu'addilü'n-nehār dirler. Ve çün farz iderüz ki dā'ire-i (7) felekü'l-burūc dā'ire-i mu'addilü'n-nehārı kaṭ' ide nişfına iki nokṭa-i mütekābil (8) üzere; birine nokṭa-i i'tidāl-i rebī'ī dirler ve birine nokṭa-i i'tidāl-i harifī dirler. (9) Andan sonra bir dā'ire dahı farz iderüz ki nokṭa-i mu'addilü'n-nehār üzere (10) ve nokṭa-i felekü'l-burūc üzerine geçer iki nokṭa-i mütekābil ile, biri şimāl (11) biri cenūbī. Şimāliye nokṭa-i inkılāb-i şayfī ve cenūbiye nokṭa-i inkılāb-i şitevī (12) dirler. Pes bu iki dā'ire felekü'l-burūc dört kısım-ı mütesāviyeye münkasım kılur. Rub'-ı (13) evvel ki nokṭa-i i'tidāl-i rebī'ī ve nokṭa-i inkılāb-i şayfī ortasındadır, zemān-ı (14) rebī' dirler. Zirā Şems mādām ki feleginde

bu kavsa müsāmit ola¹⁷⁰, zemān-ı rebī' olur. (15) Ve rub'-ı şāniyye ki inkılāb-ı şayfī ve nokta-i i'tidāl-i harifī ortasındadır, zemān-ı (16) şayfī dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa müsāmit ola, zemān-ı şayfī (17) olur. Ve rub'-ı şālişe ki nokta-i i'tidāl-i harifī ve nokta-i inkılāb-i şitevī ortasındadır, (18) zemān-ı harifī dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa müsāmit ola, zemān-ı (19) harifī olur. Ve rub'-ı rābi'e ki nokta-i inkılāb-ı şitevī ve nokta-i i'tidāl-i rebī' (20) ortasındadır, zemān-ı şitā dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa (21) müsāmit ola, zemān-ı şitā olur. Ve andan sonra iki dā'ire-i 'azīme farz (22) iderüz kutb-ı felekü'l-burūcdan hurūc ider. Rub'-ı rebī' anuñ muqābili (23) şayfiden her birini üç kısım-ı mütesāviye münkasim ider, cümle devā'ir altı olur. **35b-(1)** Ve çün tevehhüm iderüz altı dā'ire ki 'ālemi kaṭ' ider iki nokta-i müteqābil üzere, (2) her birisi eflākūñ on iki kısım[ı] olur. Her bir kısma bir burc dirler. Ve her burc (3) otuza kısmet iderler, ve her kısma bir derece dirler. Pes dā'ire-i 'azīme üç yüz (4) altmış derece olur. Nitekim yukarıda zikr olunmuşdur. Ve çün bu i'tibār (5) ma'lūm oldu, imdi bilgil ki felek-i şevābiti anuñ ile i'tibār iderler. (6) On iki kısım olur, ve her kısımda kevākib vardır eşkāl-i muhtelif ile. (7) Bir kısımda olan kevākib şüret-i Hamel iledür. Birinde olan şüret-i Sevr ile (8) dūr. Her bir kısma anuñ şekli ile ad verdiler āhir-i aḡsāma dek. Çün diyeler (9) fülān kevkeb fülān burcdadır, ma'nāsı oldur ki eger bir haṭṭ-ı müstaḡim farz (10) eylesek merkez-i 'arzdān geçüp kevākibe irişe ve kevākibden geçüp felek-i (11) şevābite irişe, ol kısımda vāki' olur. Baṭlemiyos Hākim demiş: "Her burcuñ (12) dā'iresi dört yüz seksen altı biñ [kez] iki yüz elli toḡuz biñ yedi yüz yigirmi bir (13) ve seb' mildür. Ve her burcuñ tūl otuz toḡuz biñ kez biñ ve üç yüz (14) seksen biñ üç yüz on mil ve nişf ve sūdüs mildür. Ve 'arzı (15) biñ kez biñ ve üç yüz yigirmi iki biñ toḡuz yüz kırk üç mil (16) ve şülüş mildür."

Bunlardan sonra felekü'l-eflākdur. Ve āña felekü'l-eflāk (17) anuñçün didiler ki cemī'-i eflāki muḡiṭdür. Ve āña felek-i a'zam daḡı dirler. Ve ehl-i şer' (18) 'arş-ı 'azīm dir ve felek-i atlas daḡı dirler. Ve anda hiç kevkeb yokdur. Ve hareketi (19) maşriḡdan maḡribedür ki iki nokta üzerine hareket ider; biri kutb-ı şimālī ve biri kutb-ı (20) cenūbīdür. Ve devrini yigirmi dört sā'atde tamam ider. Ve anuñ hareketi ile cemī'-i eflāk (21) hareket ider. Ba'zılar demişler: Felek-i a'zam zarfdur, zarfuñ hareketi mazrūfuñ hareketini (22) müstelzimdür. Buña vārid olur ki ol didüḡūñ āyiniyyededür. Eflākuñ hareketi (23) hareket-i vaḡ'ıyyedür. Bu didüḡūñ şahih olduğu taḡdirce 'anāşır ve 'arz daḡı **36a-(1)** müteḡarriḡ olmak gerek idi. İmdi şavāb-ı ta'līlde budur ki sebeb-i hareket nefsānīdür, (2) cismānī degüldür. Ya'nī Hāḡ ta'ālā felek-i a'zamda bir kuvvet ḡomuşdur ki ol kuvvet felek-i (3) a'zamuñ kendinūñ ve sā'ir eflākūñ ve anlarda olan felekiyyātūñ tahrikine kādirdür, (4) ancak andan tecāvüz itmez. Ve felek-i a'zamuñ sür'at-i hareketi insān müşāhede itdüḡi (5) her nesnenūñ hareketinden esra'dur ki hendesede sābitdür ki Şems hareket-i ḡasriyyesi ile (6) hareket ider. İnsān ayāḡın ḡaldırup ḡoyıncaya dek sekiz yüz fersaḡ miḡdārı yir (7) kaṭ' ider. Ve bu ma'nānuñ şihḡatine delil oldur ki rivāyet vārid olmuştur. (8) Resūlu'llāh 'aleyhi's-selām, Cibrīl 'aleyhi's-selāmdan su'al eyledi duḡūl-ı vaḡt-i (9) şalātdan. Cibrīl 'aleyhi's-selām "Lā na'am" didi. Ve

170 Bu kelime olan şeklidir, fakat ola okunması gerekir.

- beyân eyledi ki ben "lâ" diyince (10) Şems beş yüz fersâh miqdârı yir hareket eyledi didiler.
- Ve felek-i a'zam (11) cemî'-i eflâkı ve kürre-i nârı ve hevâ ve mâhı ve 'arzı müstemildür.
- Cümlesi on üç kürredür (12) birbirini muhîr. Ve ahsenü'l-eşkâl şeklü'l-müstedir olduğün Hâk ta'âlâ (13) ecsâmı kerî halk eyledi.

36b-(1) Ve dahı bilgil ki hükemâ Şükr adlu bir yıldız istihrâc itmişlerdür. Ve bu yıldızuñ seyri serî'dür. (2) Şöyle ki bir ayda cemî'-i 'âlemi seyr ider. Kaçan bir mühim 'amel olsa bu yıldızı görmek gerekdür ki (3) ol kişinüñ ardında ola ki haşmına gâlib olup murâdı hâşıl ola. Ve her gün (4) ne maḥalden toğduğı ve ne maḥalde olduğı bu dâ'ireden ma'lûm olur. Dâ'ire budur: (Şekil)

(5) **Bundan soñra semâvât ve arzda olan melekleri beyân idelüm:** Melâyike bir cevher-i (6) basîtdür şâhib-ḥayât ve şâhib-nuṭk. Ve pâkdür zulumât-ı şehvâniyyeden (7) ve küdürât-ı nefsâniyyeden gasb ve 'ısyân gibi. Ve eşkâl-i muhtelifle ile teşekküle (8) kâdirlerdir. Ve bunlarda yimek ve içmek olmaz. Ta'âmları tesbîh ve şarâbları (9) takdîsdür. Ve şüretleri muhtelifdür. Ve miqdârları mütefâvitdür. Böyle mahlûk (10) oldukları ıslâḥ-ı mahlûkât içündür. Ve feleklerde melekler oldukları delîl-i naklî (11) ile şâbitdür, ammâ delîl-i 'aklî ile dahı şâbitdür. Zîrâ Hâk şübḥānehu ve ta'âlâ ḥazretleri (12) bahırlarda olan ka'r-ı muzlimleri bile ḥâlî kılmadı, ma'lûmdur ki nice nice mahlûk vardır. (13) Ve cevvi-i hevâyı dahı ḥâlî komadı, anda dahı envâ'-ı tıyûr halk eyledi. Ve beyâbân-ı (14) yâbisi ve cibâl-i 'âliyeleri dahı ḥâlî komadı, anlarda dahı vuhûş ve sibâ' (15) halk eyledi. Ve zulumât-ı turâbı dahı ḥâlî komadı, ecnâs-ı ḥaşerât halk idüp **37a-(1)** dürlü dürlü cānavarlar ile māl-â-māl itdi. Bil ki bir ayagın başduğı yiri ka'r-ı (2) zemîne varınca kazsañ nice dürlü ḥayvancıklar bulırsın. Pes ḥallâk-ı muṭlak (3) celle ve 'alâ ḥazretleri bu nūrānî ve şeffaf halk eyledigi felekleri kaçan ola ki (4) meleklerden ḥâlî kıla. Ve meleklerüñ envâ'ını kimesne bilmez, illâ Hâk şübḥānehu ve ta'âlâ bilür. (5) Ve nitekim buyurır: "*Ve mā ya'lemu cunūde Rabbike illâ hüve.*"¹⁷¹ Ve hemân şu denlü ma'lûmdur ki Ḥazret-i (6) Resûlu'llâh haber virmişdür ki zerrât-ı 'âlemden bir zerre yokdur ki aña bir melek (7) müvekkel olmaya. Ve hiç bir katre yokdur illâ anı bir melek inzâl ider yirlere. Ve göklerde (8) hiç bir mevzi' yokdur ki anda bir melek 'ibâdete meşgûl olmaya. Ve dahı melâyikelerüñ (9) her bir sınıfınuñ 'ibâdetleri bir degildür. Ve makâmları dahı muğâyirdür. Kâla'llāhu ta'âlâ: (10) "*Ve mā minnâ illâ lehu makāmun ma'lûmun ve innâ lenaḥnu's-şaffüne ve innâ naḥnu'l-müsebbihüne.*"¹⁷² (11) Lâ-cerem ba'zı melâyike şalâtda olan benî âdem gibi şunûf bağlayup müstakîmü'l-kāme (12) dururlar bu minvâl üzere: (Resim)

37b-(1) Ve ba'zı melâyike rükû'da olup 'ibâdetden istikbâr itmezler. Nitekim Hâk ta'âlâ buyurır: (2) "*Ve men 'indehu lâ yestekbirüne 'an 'ibâdetihi.*"¹⁷³ 'İndiyyetden murâd kurb-ı şerefdür. (Resim)

(3) Ve ba'zı melâyike sücûddadur. Ve anlarda sücûd cāizdür, bilki vâkı'dür. Buña Hâk ta'âlâ kelâmı (4) delîldür, kaṭi'dür: "*Ve iz kulnâ li'l-melâ'iketi uscudû li-âdeme fe-secedû illâ*

171 74 Müddeşir 31'den iktibas: "Rabbinin ordularını, kendisinden başkası bilmez."

172 37 Şâffât 164-166: "(Melekler şöyle derler:) Bizim her birimiz için, bilinen bir makam vardır. Şüphesiz biz, orada sıra sıra dururuz ve şüphesiz Allah'ı tesbîh ederiz." Metinde şâffüne yerine şâdıküne yazılmıştır.

173 21 Enbiyâ 19'dan iktibas: "O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet hususunda kibirlenmezler."

İblise ebā ve'stekbere ve kâne (5) mine'l-kāfirīne."¹⁷⁴ Ammā bu istidlāl-i secdeden murād ma'nāsı şer'î olup melâyikeden murād (6) cümlesi olduğu takdırce midür, yohsa şeytānuñ bile olduğu şunūf midür? (Resim)

38a-(1) Ve ba'zı melâyike dağı ku'üddadur. Pes şol kimesne ki şalavāta müdāvemmet ide, cümle-i (2) melâyike şevābın bulur.

HİKÂYET: Üveys el-Karānî Hazretleri dir imiş Hâk ta'ālā hazretlerine (3) şöyle 'ibâdet ideyin kim gökte melekler iderler. Pes bir gice dirler idi kim (4) bu gice kıyām gicesidür, ol gice şabāha dek kıyāmda olurlar idi. Ve ertesi (5) gice dirler idi bu gice rükū' gicesidür, ol gice şabāha dek rükū'da olurlar (6) idi. Ve yine bu gice sücūd gicesidür diyü şabāha dek secdede olurlar idi. (Resim)

(7) Ve hükemā dimişlerdür: Melâyike cevāhir-i mecerrededür. Nüfūs-ı nâîkaya muhāliflerdür hakikatde. (8) Ve münkasimlerdür iki kısma; bir kısmının hâli istiğrâkdur, Hâkdan gāyra iştiğāl itmezler. (9) Nitekim Hâk ta'ālā buyurur: "*Yusebbihüne'l-leyle ve'n-nehāre lā yesturūne.*"¹⁷⁵ Bunlar 'ulviyyātdur, ya'nî (10) melâyike-i muḳarrebündür. Ve bir kısmının hâli taḣarruf ve tedbīrdür semādan arḣa ḳaḣa-i (11) ezelî vāḳi' olduğu üzere. Nitekim Hâk ta'ālā hazreti buyurur: "*Ve'n-nāzi'āti garkān (12) ve'n-nāḣiḣāti neḣḣan ve's-sābihāti sebḣan fe's-sābihāti sebḣan fe'l-müdebbirāti (13) emren.*"¹⁷⁶ Ve melâyikelerin müte'addid kanadları vardır. Ednā mertebe iki kanadı olur. Cebrāîl 38b-(1) 'aleyhi's-selāmuñ altı yüz kanadları vardır. Nitekim Hâk ta'ālā buyurur: "*Cā'ili'l-melā'iketi (2) rusulen ūlī ecniḣatin meḣnā ve şüleḣe ve rubā'a.*"¹⁷⁷ Ve dağı melâyikenün ba'zısı semāviyye (3) ve ba'zısı arzıyyedür. Semāviyye olan melâyikeleri ol ḳadar maḣbūb ḣalk olınmışdır ki (4) insān görmege ḣāḳat getüremez. Müḣāhede ḳılsa teslīm-i rūḣ ider, nūrāniyyetine (5) ḣāḳat gelmez. "*Fe-tebāreka'llāhu aḣsenu'l-ḣālikīn.*"¹⁷⁸

Ve dağı bilgil ki ḣamele-i 'arḣ (6) dört melekdür. Biri ādem şüretindedür, dā'imā benī ādem için şefā'at (7) idüp rızḳların dileyüp Hazret-i Hâḳḳa du'ā ider. Biri dağı öküz (8) şüretindedür, dā'imā behāyim için du'ā idüp rızḳların diler. Biri dağı (9) arslan şüretinde olup dā'imā yırtıcı cānavarlar için du'ā idüp (10) rızḳların ḣaleb ider. Ve biri dağı kerkes ḳuşı şüretinde olup dā'imā (11) ḳuşlar için du'ā idüp rızḳların ḣaleb ider. Nitekim Hâk ta'ālā buyurur: (12) "*Yusabbihüne bi-ḣamdi Rabbihim ve yestağfirüne li-men fi'l-arḣ.*"¹⁷⁹ Ammā yevm-i kıyāmetde (13) sekiz olsalar gerekdür. Nitekim Hâk celle ve 'alā buyurur: "*Ve yaḣmilu 'arḣe Rabbike favḳahum (14) yevme'izin semāniye.*"¹⁸⁰ Ve dağı bunu bilgil ki cümle-i ḣamele-i 'arḣ ve melâyike-i muḳarrebün mü'minler (15) için istiğfār ve ḣaleb-i mağrifet iderler. Nitekim Hâk sübhānehu ve ta'ālā buyurur: (16) "*Elleḣine yaḣmilüne'l-'arḣe ve men*

174 2 Bakara 34: "Hani biz meleklerle (ve cinlere): Âdem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu."

175 21 Enbiyâ 20: "Onlar, bıkıp usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tesbîh ederler."

176 79 Nâzi'ât 1-5: "Söküp çıkaranlara, yavaşça çekenlere, yüzdükçe yüzenlere, yarıştıkça yarışanlara, iş düzenleyenlere andolsun."

177 35 Fâtır 1'den iktibas: "... Melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan ..."

178 23 Mü'minün 14'ten iktibas: "... Yapıp-yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir."

179 42 Şûrâ 5'den iktibas: "... [melekler de] Rablerini hamd ile tesbîh ediyorlar ve yerdekiler için mağfiret diliyorlar..."

180 69 Hâḳḳa 17'den iktibas: "... O gün Rabbinin arḣını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir."

havlehu yusebbihüne bi-hamdi Rabbihim ve yu'minüne bihi (17) ve *yestağfirüne li'llezîne âmenû Rabbenâ vesî'at külle şey'in rahmeten ve 'ilmen.*"¹⁸¹ (18) Hamele-i 'arş eşref-i melâyikedür. Sâ'ir melâyikeler anlara selâm virüp ta'zim ve tekrim (19) kırlar ve anlar ile Hâk ta'âlâ hazretine tevessül iderler. Eger su'âl olunur ki eflâk (20) kerî olduğu takdirce ki mezheb-i hükemâdur, 'arş dağı kerî olur. Kerî olan (21) götürülmeğe muhtâc olmaz. Ve götürülmek nice olur, anuñcün kim hamele ola. Biz eydürüz ki (22) 'arşı götürmekden murâd anuñ hıfzından ve anuñ tedbirinden mecâzdur. Ve şâhib (23) demek dağı kurbıyyetden kinâyedür. Ve dağı su'âl olunur ki kıyâmetde hamele-i 'arş niçün **39a**-(1) sekiz olur. Biz eydürüz ki Hâk ta'âlâ celle celâlehu hazreti 'azametüñ izhâr içündür. (2) Nitekim bir sultân kendüyi halka göstermek istese tahtınuñ kurbına 'azimü's-şân (3) kimesneler ihsâr ider, tâ ki halka mehâbet ile görine.

Ve dağı cümle-i melâyikeden (4) biri dağı **Rûh** didikleri melekdür ki kıyâmetde sâ'ir melâyikeler bir şaff olup (5) ol yalnız bir şaff olur demişler yâ cüssesinüñ 'azametinden veyâ 'inde'llâhi ta'âlâ (6) 'azametinden. Ve ba'zılar dağı melâyike-i Rûh bir şaff olurlar demişler. Kavlulu ta'âlâ (7) "*Yevme yekûmu'r-rûhu ve'l-melâ'iketu şaffen.*"¹⁸² Ba'zı müfessirîn buña zâhib olmuşlardur ki (8) Rûh diye tesmiye olundu ki her nefes anuñ enfâsından bir rûh halk olur. (9) Ve bu melek müvekkeldür felekleri döndürmeğe ve felek-i Kamer altında olan 'anâşıra ve nebâtâta (10) ve hayvânâta. Ve bu melek ekber ve aqvâ ve eşrefdür sâ'ir meleklerden. Ba'zılar demişler ki (11) seb'-i semâvât yanında bir lokma olurdu. Ve 'Abdu'llâh ibn 'Abbâsdan rivâyet (12) olunur ki Rûh didikleri melegüñ biñ başı var, ve her başında biñ yüzi (13) var, her yüzinde biñ ağzı var, ve her ağzında biñ dili var. Ve her dili ile (14) yetmiş iki dürlü lûgat ile Hâk ta'âlâ hazretini tesbîh ve tehlîl ider. **Muharrir-i fakîr:** (15) Bir kitâbda gördüm ki bu melek bir gün kendüyi görüp "Hâk ta'âlâ hazretini ben (16) bu kadar lisân ile bu kadar biñ yıldır tesbîh ve tehlîl iderüm." dir. Hâk ta'âlâ (17) dağı eyidür ki: "Zemîne nâzil ol!" Ol dağı zemîne nâzil olduğda görür ki bir (18) za'îf benî âdem yolda hem gider ve hem Hâk ta'âlâ hazretini tesbîh ve tehlîl ider. Dir ki: (19) "*Sübhâna'llâhi 'adedu mâ sebbahahu'l-musebbihün munzu kattı ile'l-ebedi ez'âfen muzâ'afeten* (20) *ebeden sermeden ilâ yevmi'l-kıyâmeti ve lâ ilâhe illa'llâhu 'adedu mâ hallelehu'l-muhallelün munzu kattı* (21) *ile'l-ebedi ez'âfen muzâ'afeten ebeden sermeden ilâ yevmi'l-kıyâmeti.*"¹⁸³ Buña göre tahmîd (22) ve temcîd idüp gider. Çün kim Rûh bunu gördi, bî-hüd olup Hâk ta'âlâ (23) hazretinden hicâb idüp istigfâre meşgûl oldu. Ve yine semâya 'urûc idüp **39b**-(1) hizmetinde oldu. Ve kaçan Hâk ta'âlâ hazretini zıkr cylese her bir ağzından tağlar (2) gibi nûrlar çıkar. Ve eger ol vakitte melâyikeler tesbîh ve tehlîl itmekde olmasalar (3) anuñ nûrından yanarlar idi. Ve anuñ bir kademi başduğı yir yedi biñ yıllık (4) mesâfedür. Ve anuñ biñ kerre biñ, ya'nî on kerre

181 40 Gâfûr 7'den iktibas: "Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunan (melekler), Rablerini hamd ile tesbîh ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler; Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır..."

182 78 Neb'e 38'den iktibas: "Rûh (Cebrail) ve melekler saf saf olup durduğu gün..."

183 "Allah'a tesbîh edenlerin sayısı sonsuza kadar çok çoktur. Bu kıyamet gününe kadar devam eder. Ayrıca Allah'dan başka Tanrı yoktur ve Allah'ı zikr edenlerin sayısı da sonsuza kadar kat kat çoktur. Bu kıyamet gününe kadar devam edecektir."

yüz biñ kanadı vardır. (5) Ve bu melege Rûhu'l-emîn dahı dirler. Ve bunuñ taşviri maqdûr-ı beşer degildir.

(6) Ve cümle-i melâyikeden biri dahı İsrâfîl (' m)¹⁸⁴dür ki Hâk ta'âlâ hazretinüñ emrini gayrlara (7) ol ulaştırur, ve cescdlere ervâhı ol nefh ider. Ve Şûr anuñ elindedür ki (8) boynuz gibidür. Ve boru ağzı gibi ağzı vardır, ammâ 'arzı beynü's-semâ ve'l-'arzdur. (9) Ve Şûruñ çok delükleri vardır, ve her bir delügünde elli biñ cân vardır. Ve 'arş (10) cânibine dâimâ nazar ider ki kaçan emr ola, tâ ki nefh ide. Ve bu Şûrı üç kerre (11) üfürse gerekdür. Nefha-i evvelde cemî'-i yirde ve gökde olanlar havf itseler gerekdür. (12) Nitekim Hâk ta'âlâ buyurur: "*Ve yevme yunfahu fi's-şûri fe-fezi'a men fi's-semavâti ve men (13) fi'l-arzi illâ men şâ'a'llâhu.*"¹⁸⁵ Ve nefha-i şânide cemî'-i maḥlûkâtâ eccl irse gerekdür. (14) Kavluhu ta'âlâ: "*Ve nufiha fi's-şûri fe-şai'ka men fi's-semâvâti ve men fi'l-arzi (15) illâ men şâ'a'llâhu.*"¹⁸⁶ Ve nefha-i şâlişde cemî'-i maḥlûkât hayât bulsa gerekdür. Kavluhu ta'âlâ: (16) "*Şumme nufiha fihi uhrâ fe-izâ hum kıyâmun yenzurûne.*"¹⁸⁷ Ve İsrâfîlün dört kanadı vardır; (17) biri maşriḳda ve biri mağribde ve birini döşemişdür yirden göke varınca ve birini (18) dahı yüzine perde itmişdür Hâk ta'âlâ 'azametinden. Ve başı 'arş altındadır. (19) Ve iki ayakları yedinci yirden aşağıdadur. Ve levh-i maḥfûz ki cevher-i ruḥânîdür, anuñ (20) önündedir. Kaçan Hâk ta'âlâ bir nesneyi icâd itmek dilese kaleme emr ider ki anı (21) levh-i maḥfûza yazar. Ve İsrâfîl (' m) ol emri görüp Mikâil (' m)'e irişdirür. (22) Ve anuñ melâyikeden bunca a'vânı vardır nefh-i rûh iderler veyâ ilkâ'-i kuvvet iderler (23) cemî'-i mevcûdâta.

Ve biri dahı **Cebrâil** 'aleyhi's-selâmdur. Aña Emînü'l-vahy dahı dirler **40a-(1)** ve Hâzinü'l-kuds ve Rûhu'l-emîn dirler. Kavluhu ta'âlâ: "*Nezele bihi'r-rûhu'l-emîn 'alâ (2) kalbike.*"¹⁸⁸ Ve Rûhu'l-muḳaddes ve Nâmûs-ı ekber ve Tâvus-ı melâyike dahı dirler. Hâk ta'âlâ (3) hazretleri anuñ dili ile yüz dört kitâb inzâl eyledi; on şuhuf Âdem (4) 'aleyhi's-selâm üzere, ve elli şuhuf Şit 'aleyhi's-selâm üzere, ve otuz şuhuf (5) İdrîs (' m) üzere, ve on şuhuf İbrahîm (' m) üzere, ve Tevrâtı Musâ (' m) (6) üzere, ve Zebûrı Dâvud (' m) üzere, ve İncîli İsâ (' m) üzere, ve Furkânı (7) Hâtimü'l-enbiyâ Muḥammedü'l-Muṣtafâ 'aleyhi's-selâm üzere. Ve Hâk ta'âlâ Cebrâil hakkında (8) buyurur: "*Zî kuvvetin 'inde zî'l-'arşi mekîn.*"¹⁸⁹ Ve anuñ kuvveti şöyledür ki altı (9) pâre Şehristân-ı kavm-i Lûtî kanadınuñ bir tüyi ile arzdan kaldırıp (10) âsumâna çıkarıp melâyikelerün tesbîhin kavm-i Lût işidüp ve anlaruñ (11) horosları âvâzını dahı melâyikeler işidüp andan sonra baş aşağı (12) şalivirüp ka'r-ı zemîne kahr eyledi. Ve uçmakta dahı şol deñlü kuvveti (13) vardır ki Nemrûd-la'in İbrahîm 'aleyhi's-selâmı ol dem âteşe attıkda Hâk ta'âlâ (14) hazreti "Yetiş yâ Cebrâil!" diyüp Sidreden Hazret-i

184 "' m" harfleri burada ve daha sonra "'aleyhi's-selâm" yerine kullanılmıştır.

185 27 Neml 87'den iktibas: "Sûr'a üfürüldüğü gün, -Allah'ın diledikleri müstesna-, göklerde ve yerde bulunanlar hep dehşete kapılır..."

186 39 Zümer 68'den iktibas: "Sûr'a üflenince Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir..."

187 39 Zümer 68'den iktibas: "... Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!"

188 26 Şu'arâ 193-194'den iktibas: "Onu Rûhu'l-emîn (Cebrail) ... senin kalbine indirmiştir."

189 81 Tekvîr 20: " [O Kur'ân] ... değerli, güçlü ve arşın sahibi (Allah'ın) katında itibarlı ..."

İbrahim'e bir nefesde (15) yetişmişdir. Ve Hazret-i İbrahim'e "Seni âteşden halâş ideyin mi?" didükde (16) Hazret-i İbrahim 'aleyhi's-selâm dağı Cebrâile hitâb idüp eyidür ki: "Hak ta'âlâ (17) benüm ahvâlümü bilür mi?" didükde Cebrâil dağı "Na'am yâ İbrahim." dir. "İmdi saña (18) ricâ olmaz, ricâ ancak ol Zât'adur." didükde Hak celle ve 'alâ hazretleri dağı (19) âteşe hitâb idüp "**Yâ nâru künî berden ve selâmen 'alâ İbrahim.**"¹⁹⁰ didükde (20) âteş bir gülistân olup Hazret-i İbrahimün bir mübarek kılına hatâ gelmemişdir. (21) Ve Cebrâilün altı yüz kanadı vardır ve makâmı kürsidedür. Ve bunlardan gayrı iki (22) kanadı dağı vardır, anları açmaz, illâ bir kavmün helâkı için açar. Ve bunun a'vânı (23) vardır, 'âleme müvekkeldür. Bunların şânındandır kuvvet-i gazabiyye ve gayret-i ihdâş **40b**-(1) insânda ve sâ'ir hayvânda def'-i şer ve zarar için. **Hikâyet** olunur ki bir gün (2) Resûl'llâh şalâllâhu 'aleyhi ve sellem Cebrâil 'aleyhi's-selâma didi ki: "Dilerin ki seni kendü (3) şüretinde görem." Cebrail 'aleyhi's-selâm dağı didi ki: "İzn-i Hak olursa bu gice bakî'de (4) ay aydınında gel gör." didi. Resûl 'aleyhi's-selâm ol gice bakî'e çıkup gördi ki (5) Cibril 'aleyhi's-selâm afâkı sed itmiş. Bu hâli gördükde mağşi 'aleyh oldılar, ya'nî (6) bayıldılar. Çün kendülerine geldiler, yine evvelki şüretinde buldılar. Ve didiler ki: "Ben (7) sizi böyle zann itmez idüm." Cebrâil 'aleyhi's-selâm dağı didiler ki: "Yâ Resûla'llâh, (8) bu fakîrde ne var? İsrâfîl hazretlerini göreydün ki 'arş-ı 'azîm omuzunda ve iki (9) ayakları yedi kat yirden aşağıdadur. Her gün Hak sübhânehu ve ta'âlâ hazretlerinin (10) 'azametinden serçe yavrusı kadar kalur." didiler.

Ve cümle-i melâyikeden biri dağı (11) **Mikâil** 'aleyhi's-selâmdur ki cemî'-i halkun rızkına müvekkeldür ecsâd için, ve 'ilm-i hikmete müvekkeldür (12) ervâh için. Nitekim hayât-ı ebdân gıda ile olur buncılayın hayât-ı nefis hikmet (13) ve ma'rifet ile olur. Ve mekân-ı Mikâil yedinci gökdedür, bahr-i mescûr üzerindedür. (14) Ve anuñ kanadlarının 'adedin ve üzerlerine hâkim olduğu 'adedin Hak ta'âlâ bilür. (15) Ve eger ağzın açsa cümle-i semâvât yanında ancak bir lokma olaydı. Ve eger nûr ile tecelli (16) eylese kâ'inât nûrından batardı. Ve anuñ a'vânı vardır. Anların şânındandır (17) kuvvet-i kıyâm virmek 'anâşıra ve müvelledâta ve gâyetine her nesneyi irişdürmege, ve ol (18) hameledendür erzâk. **HİKÂYET:** 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu bir gün Yahûdilerün dersihânelerine (19) girdi. Meşale bahsinde Cebrâil 'aleyhi's-selâmı su'al cyledi. Didiler ki: "Ol bizüm (20) düşmanımızdır. Bizim esrârumıza Muhammed'i vâkıf ider. Ve ol hasef ve 'azâb melegidür. (21) Ve Mikâil ucuzluk ve kızlık melegidür." Ve 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu didi ki: " Bunların Hak ta'âlâ (22) katında menzilesi nicedür?". Didiler ki: "Cebrâil sağ yanında ve Mikâil şol (23) yanındadır. Ve ikisinin ortasında 'adavet vardır." didiler. 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu **41a**-(1) didi ki: "Anlar 'adû degüllerdür ve sizler merkeblerden ekfersiz." 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu (2) Resûl'llâh 'aleyhi's-selâm huzûrına gelmedin bu âyet-i kerîme nâzil oldu: (3) "*Men kâne 'aduvven li'llâhi ve melâ'iketihî ve rusûlihî ve Cibrîle ve Mikâle fe-inna'llâhe 'aduvven (4) li'l-kâfirîn.*"¹⁹¹

190 21 Enbiyâ 69'den iktibas: "...Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik ol!"

191 2 Bakara 98: "Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e ve Mikâil'e düşman olursa bilsin ki inkarcı kâfirlerin düşmanıdır."

Ve cümle-i melâyikeden biri dahı 'Azrâil 'aleyhi's-selâmdur. Bu bir melekdür ki (5) harekâtı teskîn ve kabz-ı ervâh için müvekkeldür. Ve anuñ maqâmı aşağı gökdedür. (6) Ve başı semâ-i 'ulyâda ve ayakları yedi kat yirden aşağıdadur. Ve yüzi levh-i (7) mahfûzdan yañadur. Ve cemî'-i arz anuñ nazarında bir tebsi gibidür. Ve levh-i mahfûzda (8) her kimesnenüñ kim eceli sa'âti gele, ol vaqt olıcağ rûhını kabz ider (9) yâ bi'z-zât veyâ a'vânı ile.

HİKÂYET: Bir gün 'Azrâil hâzretleri Dâvud (' m) (10) huzûrında idi. İki kimesne da'vâya geldiler. 'Azrâil birisi için "Bunuñ (11) 'ömri yedi gün kaldı." diyü Dâvud peygambere haber virdi. Bir nice müddetten (12) sonra Dâvud 'aleyhi's-selâm ol kimesneyi hayâtta gördi. 'Azrâilden su'âl (13) idüp 'Azrâil cevâb virdi ki: "Ol senüñ katından gidicek bir fakîre (14) şadaka itmiş. Ol fakîr de du'â idüp Allâhu ta'âlâ saña 'ömr vîrsüñ (15) dimiş. Hağ ta'âlâ du'âsın kabûl idüp ol kimesneye yigirmi yıl dahı 'ömr (16) virdi. Pes bunda "Eş-şadakatı teruddu'l-belâ' ve tezîdu'l-'ömre."¹⁹² fehvâsı zâhir oldu. (17) "Yemhû'llâhu mâ yeşâ'u ve yüşebhitu ve 'indehu ümmü'l-kitâb."¹⁹³ maзмünü bâhir oldu. (18) İmâm Fahr-i Râzî rahmetu'llâhı 'aleyh dimiş ki: "Bu âyet-i şerîfde iki kavîl vardır; (19) biri oldur ki 'âmm ola her nesneye, nitekim zâhir lafz anı iktizâ ider (20) öyleye rızka ve ecele ve sa'âdete ve şekâvete ve imâna ve küfre 'âmm olur, (21) ve kavîl-i şânî oldur ki hâş ola ba'zı nesneye, ammâ zâhiren 'umûmdur."

Ve melâyikeden [ba'zı] (22) kerûbiyyündür. Bunlar şol meleklerdür ki yukarıda melâyike-i muşarrebûn diyü zıkr (23) olunmuşdur. Bunlar 'âkiflerdür, hâzîre-i Kudsde Allâhu ta'âlâdan gayra iltifât 41b-(1) itmezler. **Ve ba'zı kitâblarda mestûrdur** ki melâyike-i felek-i evvel bakar şûretindedür, (2) ve melâyike-i felek-i şânî tavşancıl şûretindedür, ve melâyike-i felek-i şâliş kerkes (3) şûretindedür, ve melâyike-i felek-i râbi' at şûretindedür, ve melâyike-i felek-i hâmis (4) kızlar şûretindedür, ve melâyike-i felek-i sâdis oğlanlar şûretindedür, ve melâyike-i (5) felek-i sâbi' erenler şûretindedür. Ve felek-i sâbi'den yukarı ol kadar melâyike (6) vardır ki a'dâdın ancak Allâhu ta'âlâ bilür. Ve keşretlerinden birbirlerini bilmezler. Ve Hâzret-i (7) Hıızr tesbîh ve tehlîl ider lûgat-ı muhtelif ile.

Ve melâyikeden ba'zısına Kirâmen Kâtibîn (8) ve Hıfz dahı dirler. Hağ ta'âlâ buyurur: "Ve inne 'aleykum le-hâfîzîne Kirâmen Kâtibîne ya'lemüne (9) mâ tef'alûn."¹⁹⁴ Hağ ta'âlâ bunları vaşf eyledi Kirâmen demek ile Allâhu ta'âlâ katında (9) mükerrem oldukları için, ve dahı vaşf eyledi Kâtibîn demek ile a'mâl-i 'ibâdî (11) yazdıkları için. Ve dahı vaşf eyledi 'âlim olmalarıyla ef'âl-i 'ibâda. Zîrâ (12) yazdıkları zann ile degül, yakîn iledür. Ve bunlaruñ 'ilmi mahsûs ola ef'âl-i (13) cevârihe, yâ 'âlim ola ef'âl-i kulûbe. Ammâ ef'âl-i kulûbı bildükleri böyle olmak (14) gerekdür ki hayr niyyeti râyiha-i tayyibe ile şerr niyyeti râyiha-i kerîhe ile bilürler. Ve bu Hıfz (15) melekleri ikidür; biri sağ yanında hayrın yazar, biri şol yanında şerrin (16) yazar. Ve şol yanında olan melek üzerine sağ yanında olan melek hâkimdür. (17) Şerr niyyeti yedi sa'âte varınca yazdırmaz belki tevbe kıla diyü. Ve bir melek dahı vardır (18)

192 "Sadaka belayı kovar, ömrü uzatır."

193 13 Ra'd 39: "Allah dilediğini siler, (dilediğini de) sabit bırakır. Bütün kitapların aslı onun yanındadır."

194 82 İnfitâr 10-12: "Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır; onlar, yapmakta olduklarınızı bilir."

hergiz yanından ayrılmaz, anuñ ile üç olur. Elinde nürdan harbe vardur, dā'imā (19) anı hıfz ider ecinne şerrinden. Kaçan ādem vefāt itse Hāk ta'ālā emr ider: "Kulumuñ (20) kabri üzerinde duruñ, anuñçün kıyāmete dek tesbih ve tehlil kılūñ." dir.

Ve melāyikeden (21) ba'zına Mu'aqqıbat dirler. Berekāt ile nāzil olurlar ve ervāh[ı] a'māl-i benī ādem ile (22) semāya şu'ūd kılurlar.

Ve melāyikeden ba'zı Munker ve Nekirdür. Kendüleri kara ve gözleri (23) mā'i ve gāyet heybetlü meleklerdür. Kabre dāhil olurlar ve meyyite su'āl kılurlar.

42a-(1) Ve melāyikeden ba'zı Seyyāhındur ki dā'imā mecālis-i zikru'llāhı ve mecālis-i 'ilmi arayıp (2) anda hāzır olur.

Ve melāyikeden ba'zılar müvekkeldür ıslāh-ı kā'ināta ve def'-i fesāda. (3) Ve kā'inātdan her bir ferde bunca melāyikeler müvekkellerdür. Meşelā gıdā gıdā olmaz bir nice (4) melek 'amel itmeyince ve ekl iden kimesneden cüz' olmaz melāyike 'ameli olmayınca. İmdi (5) bir melek gıdāyı civār-ı lahme ve 'azme cezbe ider, zırā cemāddur, ثیق hareket itmez. (6) Ve bir melek anda imsāk ider tā ki harārete anda 'amel ider. Ve bir melek şüret-i dem (7) giderür. Ve bir melek fāşılı def' ider. Ve bir melek lahmı ve 'azmı ve 'urūkı temeyyüz ider aña (8) lāyık olan ile. Ve bir melek yapışdurur şüret-i 'azm kesb ideni 'azme ve şüret-i (9) lahm kesb ideni lahme. Ve bir melek miqdār-ı ri'āyet ider yapışdurmakda tā ki deyirmi (10) olan 'użvun deyirmiligi ve yaşşı olan 'użvun yaşşılığı ve mücevvef olanuñ mücevvefliği (11) bātil olmaya. Zırā eger gıdādan bir 'użva münāsib olan şekilden gayrı nesne zāid (12) zamm olınsa müteğayyir-i şüret olup akbah olur idi. İmdi gıdānuñ rakīki göz (13) kapaklarına ve şāfisi göz bebegine ve gālizi oyuklara ve şulbı 'azma muttaşıl olur kadr (14) ve şekl-i ri'āyeti ile. Pes her 'użva münāsib olan şekli ile neşv ü nümā bulur. Ba'zı (15) 'użv şabī iken olduğu üzere kalur, kebir olup bī-endām olmaz. İmdi (16) bu deñlü melekler saña hizmet iderler, hāl bu ki sen bunlardan bī-habersin.

(17) **Hākikat-i zemān beyānındadır.** Bunda beş mezheb vardur. Evvelki oldur ki hükemā (18) katında zemān cevher-i mücerreddür. İkinci oldur ki zemān nefsi-i felek-i a'zamdur. Üçüncü (19) oldur ki zemān nefsi-i hareket-i felek-i a'zamdur. Dördüncü oldur ki zemān hareket-i (20) felek-i a'zamdur. Beşinci oldur ki zemān müteḥaddid ma'lūmdur ki anuñ ile takdīr (21) olunur müteceddid-i mübhem. Meşelā kaçan denilse zeyd ne vakt geldi, dinilür gün (22) toğduğu vakt, kaçan muḥātab bile vakt-i tulū'-ı Şemsi. Meşhūr olan mezheb-i (23) rābi'dür ki Aristonuñ ve aşhābınuñ muḥtārıdur ki zemān miqdār-ı hareket-i felek-i a'zamdur. **42b-(1)** Ve bu ya'nī zemān münkasim olur karnlara, ve karnlar münkasim olur senelere, ve seneler (2) münkasim olur şehrlere, ve şehirler münkasim olur haftalara, ve haftalar münkasim olur (3) eyyām ve leyālīye, ve eyyām ve leyālī münkasim olur sā'ate, ve sā'at münkasim olur (4) derecāta, ve derecāt münkasim olur dakikaya, ve dakika münkasim olur şāniyeye, tā 'āşireye (5) varınca, ve 'āşire münkasim olur āna. Ve dahı zemān mużmahill olur şey'en-fe-şey'en. (6) Ya'nī az çok gider, ammā nazar itseñ az vakitde çok gitmiş bulursın. Ve zemānuñ (7) senüñ 'ömrüñdür. Ve 'ömrüñ mechūldur senüñ katında ve ma'lūmdur 'inde'llāhu ta'ālā. (8) Pes müddet-i 'ömr bir mesāfe gibidür ki muttaşıl anı kaṭ' idüp gidersin. Bir ān (9)

karāruñ yokdur. Ve her yıl bir günlük menzildür, ve her ay bir konakdur, ve her hafta (10) bir fersengdür, ve her gün bir mildür, ve her nefes bir adımdur. Ve her anda bir nefes (11) gider, tüzcek nihāyete varılır her ne deñlü ba'id ise de. **Ve dağı** karn seksen (12) yıla veyā otuz yıla dirler¹⁹⁵. Nitekim Hāk ta'ālā buyurur: "*İnne 'iddete's-şuhūri 'inda'llāhi (13) isnā 'aşere şehren fī-kitābi'llāhi yevme ḥalaḳa's-semāvāte ve'l-arḫe minhā erba'atun ḥurum.*"¹⁹⁶ (14) Ve 'Arab katında sene üç yüz elli dört gündür. İmdi bir ay otuz, bir ay yigirmi (15) tokuz olur. Ve şehr iki hilāl o[r]tasında olan zemāna dirler. Ve hükemā zu'm eylediler ki (16) mūcib-i havādiş evzā'-ı felekdür. Anuñçün dā'imā eflākden şikāyet iderler. (17) **Şi'r**:

Zamānī siḥāmü'd-dehri ḥayşu lā erā

Ve keyfe bi-men yermī ve leyse bi-rāmin¹⁹⁷

(18) Çün şerī'at-ı Muḥammediyye zuhūr idüp havādiş-i kaḫa-yı İlāhī-i muḫadder ve taḫdīr-i (19) Hāk ile idügi ma'lūm oldu. Havādiş-i ḡayra isnād menhī olup Resūl-ı (20) Rabbi'l-ālemin buyurdılar ki: "*Lā testebu'd-dehre fe-inna'llāhe hüve'd-dehr.*"¹⁹⁸ Pes (21) ḫālik-i dehr mutaşarrıf-ı şehr olur. **Rubā'ī**:

Nik ü bed kim muḫtaşıfdur her beşer

Şād u ḡamla dağı hem ḫayr ile şer

Anı sen çarḫa ḫavāle eyleme

Çünkü ser-geştedür ol senden beter

Leyālī eyyām beyān ider. Bilgil ki 43a-(1) yevm 'örf ü 'āmda ṭulū'-ı Şems ile ḡurūb-ı Şems ortasında olan zemāna (2) dirler. Ammā şer'de ṭulū'-ı Mücerre ile ḡurūb-ı Şems ortasında olan zemāna dirler. (3) Ve leyl ḡurūb ile ṭulū' ortasında olan zemāna dirler. Ṭulū' dağı ḫavleyn (4) üzeredür. Ve mecmū'-ı leyl ü nehār yigirmi dört sā'at olur. Vakitlerin dağı (5) fuşūl-ı erba'aya teşbīh eylemişlerdür. Şabāḫ zemānı bahār gibidür, nişfu'n-nehār (6) şayf gibidür, aḫşam zemānı güz gibidür, nişfu'l-leyl şitā gibidür.

(7) BĀB-I SĀLİŞ:

Der beyān-ı şerāyit-i da'vet-kerden-i ervāḫ:¹⁹⁹

'İmām Ca'fer-i Sādik (8) eyidür: "Bir kişi da'vet itmek dilese, ya'nī ervāḫdan birin ḫāzır kılmak dilese ve Süleymān (9) gibi ervāḫı kendüye muṭī' itmek ve aña ḫükm itmek ve cümle-i maḫşūdın bulmak (10) ve genc-ḫüneler ve definelere açmak ve tılsımāt bozmak ve dīvlere ḫükm itmek (11) ve cihān ḫalkuñ kendüye muṭī' ve münḫād kılmak dilese ve dünyā yüzinde her ne (12) maḫşūdı var ise aña irmek dilese ve ḡā'ibden rızḳ elüme girsüñ dise (13) veyā bir maḫbūbı döşegiyle ḫāzır kılmak dilese, pes ol ne tarīḳ duta kim bu zıkr (14) onları 'amele getüre. **Bilgil kim** bu zıkr olınan maḫşūdlar ele girmeye ervāḫ ile (15) āşinālık kesb itmek

¹⁹⁵ Sözlükte ise karnın 40 ya da 100 yıl olduğu söylenmektedir.

¹⁹⁶ 9 Tevbe 36'dan ıktıbas: "Gökleri ve yeri yarattığı günde Allah'ın yazısına göre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylarıdır..."

¹⁹⁷ Her ne kadar görmesem de zamanın dünyanın oku gibidir, ok atmayı bilmeyen bir kimse nasıl ok atar!

¹⁹⁸ "Zamanı bırakma, çünkü Allah bir zamandır."

¹⁹⁹ Der-kenar: Va'llāhu'l-'azīm bu kavlı kişib İmām Ca'fer'e isnāddur.

gerekdür ve 'ilm-i da'vetde mâhir olmak gerekdür, zîrâ bunuñ (16) gibi kâr-ı ervâhlar
 'amelidür, anlarıñ kuvvetiyle 'amele gelür. **İmdi** bu 'ilmüñ üstâdı (17) Belinâs Hâkîm eyidür:
 "Bu 'ilm-i da'vet ulu 'ilmdür ve tarîk-i enbiyâdur. Ol cihetden kim (18) bu da'vet 'ilmi
 'ulemâ-i efâzılina müte'allikdür." Belinâs Hâkîm ki İskender 'aleyhi's-selâmuñ (19) hâş vezîri
 idi ve bu 'ilm-i da'vetde mâhir idi ve tılsımât 'ilminde dahı (20) nazîri yok idi, ve İskenderüñ
 kuvvet-i bâhiresi kâ'inâtı zabt eyleyüp (21) a'dâsına zafer bulduğı bu Belinâs Hâkîmüñ 'ilm-i
 da'vetde mâhir olduğı (22) sebebi ile idi. Ol zemân kim İskender bir çeri ile cenk idüp 'âciz
 (23) kalsa Belinâs Hâkîm da'vet kuvvetiyle ervâhları cem' idüp ervâh dahı 43b-(1) tekvinleri
 cem' idüp mağlûb iken gâlib olurlardı. **Ve dahı** bir yirde (2) defîne olsa Belinâs Hâkîm ol
 defîneyi ervâhlara açdırup İskender (3) çerisine in'âm iderdi. **Pes** Belinâs Hâkîm eyidür ki bu
 'ilm-i da'vetüñ sekiz (4) şartı vardır. **Evvel-i şartı** oldur ki hayvânî olan gıdâlardan nesne
 yemeye, (5) ve kendü nefsinı kendüye mu'tî kıla. Ve çün nefesine gûş-mâl vire, lâ-cerem (6)
 nefsi-rûhânî kuvvet tuta. Ve çünkim nefsi-rûhânî gâlib ola, ol kişiye (7) ervâhlar yakın ola.
 Ve nebâtî kim her günde ikişer etmek yiye kim yüzer dirhem (8) ola. Ve dâ'imâ tahâret üzere
 yürüye ve 'ibâdetden hâlî olmaya. Bu bâbda (9) ma'nâ ziyâde olur. **İkinci** şartı oldur kim
 da'vet ehline yedi şişe gerekdür kim (10) her bir şişede her bir günüñ melek-i müvekkeli adın
 ve şeklini ve hâtemini ve 'azîmetini (11) ve câsûsını ve tercümânın ve su'âl ve cevâbın bilmek
 gerekdür, zîrâ da'vet (12) ehline bunları bilmek gerekdür. İnşa'llâhu ta'âlâ aşağıda beyân
 kılalum. **Üçünci** (13) şartı oldur ki sâ'atlerin ve buhûrların bildikten soñra da'vet ehline yedi
 (14) kürsî ve yedi micmer ve yedi cerîr ve yedi dürlü câme ve her câmenüñ rengi yedi (15)
 yıldız renginde ola, ve yedi huṭbe ve yedi mendîl ve yedi dürlü medḥ ve yedi (16) melegüñ
 isimlerüñ ve yedi cinnî ulularınıñ adların bilmek gerekdür. İnşa'llâh (17) zeylde beyân
 olunur. **Dördünci** şartı oldur ki şâhib-da'vet bir yüce maḳâmda (18) yâ bir yüce depede veyâ
 bir yüce köşkte veyâ âb-ı revân kenârında ve yâhûd (19) bir çeşme-i kühen yanında ola veyâ
 bir kuyu yanında ola. Ve dahı da'vetin üzerinde (20) yigirmi dört peygamberüñ şekli yazılmış
 ola kâğıd ü[zer]inde ve yâhûd divar yüzine, (21) hiç olmazsa bâri ism-i şerîfleri mestûr
 gerekdür: 1-Âdem 2-Havvâ 3-Şît 4- (22) Nûḥ 5- Şu'ayb 6- Mûsâ 7-Lûṭ 8-Şâlih 9-Üzeyr 10-
 Lokmân 11-Eyyüb (23) 12-İbrahîm 13-Dâvûd 14-Süleymân 15-Zekerıyyâ 16-Ya'kûb 17-
 İshâk 18-Yûsuf 44a-(1) 19-'İsâ 20-Meryem 21-Hûd 22-Hıẓr 23-İlyâs 24-Muḥammedü'l-
 Muṣṭafâ. (2) Ve dört yâr kim Ebû Bekr, 'Ömer, 'Osmân, 'Alî'dür, bunlar dahı yazıla.
Beşinci (3) şartı oldur ki şâhib-da'vet menziline herîre ve kelb ve kaṭır ve ḥoros ve maymun
 (4) ve yılan ve bunlara beñzer cânavarlar dutmaya, zîrâ ervâh bunlardan incinürler, (5)
 da'vete gelmezler. Ve komşulardan dahı kelb âvâzı işidilmeye. Ve da'vet eyledüğü hâneye (6)
 fâsîdler ve bî-namâzlar ve 'avretler komaya. Ve hânesinde ok ve kılıç ve tûfeng (7) ve âlet-i
 ḥarb olmaya, bunuñ gibi silâhlardan korkarlar. **Altıncı** şartı oldur ki (8) şâhib-da'vet sefere
 gitdükde dürlü mendîl getüre. Ve yedi dürlü 'azâyim bile. (9) Ve her şehrüñ kim içine gire ve
 anda da'vet kılacakdur, gerekdür kim şehre giricek (10) 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuya ve
 buḥûrın kıla. Çünkim ol şehrüñ müvekkellerüñ kim da'vet (11) kıla ve âşinâlık kıla, ol gürûhı
 kendüye mu'tî kılup muḥibb ide. Ve dahı (12) gerekdür kim her ay başında 'Ahd-nâme-i
 Süleymânı okuya ve buḥûrın kıla. Eger (13) dirseñ kim buḥûrı nedür, 'ûd ve şekerî ve lâden

ve maṣṭakī (14) ve kendir kim ak ola, ve centiyāna. Bu altı ahlāṭı buḥūr kılop tokuz kerre (15) üzerine 'Ahd-nāmeyi okuyup yağa. **Yedinci** oldur kim Şems her ayda, ya'nī otuz (16) günde bir burca taḥvīl ider, bālāda meṣtūr burūclardur. Ehl-i da'vete gerekdür ki (17) yedi melegi da'vet kıla, çünkim Şems Hamel burcına gele, melek-i²⁰⁰ **Aḥmer**'i da'vet kıla, (18) ve çünkim Şems Sevr burcına gele, melek-i دنهش 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems (19) Cevzā burcına gele, melek-i ميططرون 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems Sereṭān burcına (20) gele, melek-i **Meymūn-ı A'zam**'ı da'vet kıla, ve çün Şems Esed burcına gele, melek-i (21) شهرش 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems Sünbüle burcına gele, melek-i سپيد 'i da'vet (22) kıla, ve çünkim Şems Mīzān burcına gele, melek-i ابي احف 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems (23) 'Akreb burcına gele, melek-i **Ebyaẓ**'ı da'vet kıla. Bunları da'vet itdükden soñra **44b-(1)** beş melek daḥı vardır kim bunlar daḥı şeyṭānlar ve dīvler üzerlerine müvekkeldür, (2) ve dört firişte daḥı vardır, bunlar muḳarreb men 'inde'llāhdur. Ve bunların (3) uluları Ādem 'aleyhi's-selāmuñ muṣḥafında beyān olınmışdur.

HİKĀYET: Mağrib (4) üstādlarından istimā' olunmışdur ki cinnīlerūñ melekleri bī-haddür. Ammā her bir (5) maḳāmda bir gürūh müvekkeller vardır. Şāḥib-da'vet olan kimesne ol maḳāmda (6) olan müvekkelleri daḥı da'vet kıla. Pes ma'lūm oldu ki şāḥib-da'vet (7) ol maḥallūñ müvekkellerūñ da'vet idüp ele getürmeyicek bu bābda maḳşūd (8) ḥāşıl olmaya. Eger şehirde ve eger kıyede dükelisinde bir melek-i müvekkel (9) vardır kim ol cinnīler ol melek-i müvekkellerūñ maḥkūmidur. **Ve daḥı** bilgil ki cinnīlerūñ (10) pādīşāḥı ve vezīrleri ve kādīları ve beglerbegileri ve vā'ızları (11) ve ḥāṭibleri ve muḥtesibleri ve müderrisleri ve mu'allimleri ve cāsūsları vardır. (12) **Ve daḥı** bunları ḥāzır kılmak olduğda ol melek-i müvekkeli da'vet kıla. Gelicek (13) eyide kim: "Ey melek-i müvekkel! Baña bir cinnī ulusu gerek kim yā vezīrden, yā kādīdan, (14) yā vā'ızdan, yā müderrisden, yā muḥtesibden, yā şihnedden." Ve yāḥūd gayrīden bir (15) müvekkel-i cinnī isteye ol melek-i müvekkelinden. Elbette taleb eyledigü müvekkeli virür. (16) **Eger dilerseñ** kim melek [ü] cinniyi ḥāzır kılasın ve bunlardan ḥācet dileyessin, gerekdür kim (17) üç gün oruç tuta. Üç günden soñra bir yüce ṭağa ve yāḥūd ol şerḥ (18) eyledigimiz gibi yüce evde mendil bırağasın kim ol mendilūñ dā'iresi (19) per-kār şıfat ola ve mendilūñ çevresinde Āyete'l-kürsī yazılmış ola. (20) Ve şāḥib-da'vet ol mendilūñ ortasında otura ve buḥūr kıla. (21) Ve kendü kitābın önünde kıya. Ve bir kılıç ve bir ḥarbe ikisin daḥı yalın idüp (22) dike kıya kim dīvlerden emīn ola. Zīrā kim cinnler ve dīvler ālet-i ḥarbden (23) kōrkarlar. Andan soñra periler namāzınıñ ezānını okuyasın. **Ezān-ı 45a-(1) perīyyān budur:** "Māliḥun, māliḥun, شهرى , شهرى , كلكلوى (2) , كلكلوى , māhum, māhum, mehālikī, mehālikī, kırūbī, kırūbun, (3) ḥubbukum, ḥubbukum, ḥāmendī, bī-Rabbi, tevḥīdī, ve bī-Rabbi yūḥīydī, (4) ve bī-Rabbi yāsīn ve'l-Kur'ānī'l-ḥakīm, ve e yā Muḥammed seyyide'l-mürselīne, (5) aḥzırūnī ve āṭī'ūnī."²⁰¹ **Ve daḥı** andan soñra 'Ahd-nāme-i Süleymān ibn (6) Dāvudı okuya yedi kerre, ve daḥı buḥūr kıla.

200 Metinde melik biçiminde harekelenmiştir.

201 "Tuzlu, tuzlu, onlar değıl, onlar değıl, yok olmalar, yok olmalar, yakınlar, yakınlar, sizin sevginiz, sizin sevginiz, ḥāmendī, Allah'la beraber, birlik ve Allah'la beraber bir olma, ve yasinin Rabbi, ve yüce kuran'ın yaratıcısı, ve ey peygamberlerin efendisi Muhammed, onları benim için hazır edin ve bana itaat edin."

Andan sonra her ne kim dilerse hâcetin (7) dileye. Ve her kerre kim 'Ahd-nâme-i Süleymân ibn Dâvud okuya, başın aç. Ve her kerre kim (8) 'Ahd-nâmeyi tamam ide, secde kıla. **Ve** **dağı** bilkim 'Ahd-nâme-i Süleymân okumayınca da'vet (9) kılsañ da'vete icâbet olmaz ve melek-i cinnî gelmez. Nitekim Âyete'l-kürsî okunmayınca (10) Müselmânlar melegin da'vet itseñ olmaz. Ve ancılayındır kim 'Ahd-nâmesüz dağı (11) melek-i müvekkel gelmez. Ve 'Ahd-nâmenüñ şahîhi dünyâ yüzinde az bulunur. Bu 'Ahd-nâmenüñ (12) nice yıllar derd-i serin çeküp otuz yılda bulduk ve tecrübe eyledük, el-hamdu li'llâhi rast (13) geldi. Pes gerekdür kim cinnilerden saña mu'tî' olmaya ve yâhûd ziyân kılmak dileye, (14) şâhib-da'vete 'adû ola, gerekdür kim melek-i müvekkele ol cinniden şikâyet kıla. (15) Melek-i müvekkel ol cinnîye yâ gûş-mâl virür veyâ helâk ider. **Sekizinci** şartı oldur ki (16) şâhib-da'vet olan kimesne bu 'Ahd-nâme-i Süleymân bin Dâvud bilmek (17) gerekdür ve lâzımdur. 'Ahd-nâmesüz 'amele gelmek mümkün degüldür. Ol 'Ahd-nâme-i 'azîm (18) budur. Bu 'Ahd-nâmeyi gâyet ile 'azîz tutmak gerekdür kim Hâk sübhânehu ve ta'âlânuñ (19) ulu olan isimleri bunda zikr olunmuşdur. Dünyâda hisâb bu 'Ahd-nâmeye (20) mâlik olmağdur. Çünkü mâlik olundı, ötesi âsân üzeredür. İmdi (21) bu fakîr-i pür-takşîr bir hurûfın kemm itmeyüp tamamen tahrîr eyledüm ki bu kitâba mâlik (22) olan kimesne aslâ zahmet çekmeyüp mütercimi olan Firdevsî-i fakîri ve muharrir-i kitâbı (23) dağı hayr u du'âdan ferâmuş buyurmayalar. 'Ahd-nâme-i Süleymân (' m) ibn Dâvud budur: **45b**²⁰²

(1) *Bismi'l-lâhi'r-raḥmāni'r-raḥîm*, (2) *Va'llāhu 'alā mā neḳûlu vekîlun*.²⁰³ *bi-mā yeḳûlûne vekîlun ve 'âhedtekum bi-'ahdi'llāhi ve mîşâḳihi* (3) *ve esmâihi'l-muḳaddeseti, bi-kelimâti'llāhi't-tâmmâti ve bi-'izzetihi* (4) *ve sulṭānihi ve ceberûtihi ve ṭā'ati fî ḥalkihi ve 'azametihi* (5) *ve 'arşihî ve kursihî ve arzihî ve semâvâtihi ve cennetihi ve nârihi* (6) *fe-ḥalaktum li-Süleymāni'bni Dâvud 'aleyhi's-selām, en lâ yuḥaliku* (7) *'ahdike ve lâ mîşâḳikum ve lâ 'anmā yenzela'llāhu ileyke min esmâ'ihî'l-* (8) *mübâreketi'l-meymûneti'l-muḳaddeseti, en lâ ye'ûde bi-şey'in min ma'şîyetike* (9) *ba'dehu yevminâ hâzâ ve zâlike yevmike'lleẓî tesmiyeti zâlike'l-yevmi* (10) *min evvelihî ilâ müntehâ fe-zekerûhâ hâzihi'l-'ahdi ve hâze'l-yevmi* (11) *elleẓî 'âhedtum bi-nebiyyu'llāhi beynenâ ve beynekum kefilun ve vekîlun* (12) *ve hâzihi yuṭâlibukum minkum en entum ḥâliktum el-ḥamdu min benî âdeme* (13) *ve benâti ḥaḳḳen ev yuḥâlifu eḥadun min ceyşikum 'alâ en te'ḥuzûhu* (14) *a'lâ beriyyetin fe-uḥẓitum bi-zâlike ve ḳultum semî'nâ ve eṭa'nâ* (15) *li-hâze'l-meliki'l-müsallâti 'aleynâ ve bi-ḥâtemi's-sihri'lletî saḥḥare lenâ* (16) *lehâ ve aḳrarnâ bi-zâlike* *فینطوس و مبرس و اویس و لسطینا بس* (17) *fe-innî ḥalaknâ 'ahdike ve eşeruhu fî-cemî'i benî âdeme ve Benâti Havvâ* (18) *fe-ente fî-ḥalli minâ ve min dimâ'inâ ve eş'ârinâ ve ebşârinâ* **46a**-(1)²⁰⁴ *ve'l-elḥâvini 'indeke ve lâ ya'fikenâ min ba'dinâ ve ba'duke* (2) *ve ḥatime Süleymānibni Dâvud 'ale'l-cinni ve'ş-şeyâtâni mine'l-islâmi* (3) *'ale'l-cinni ve'ş-şeyâtîni ve'l-ḡeylâni's-siḥḥarati* (4) *ve ümmi's-şıbyâni ve'l-âyâtihi ve bi-hürmeti hâzihi'l-'ahdi ve li'd-da'veti* (5) *ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llāhi'l-*

202 Der-kenar: 'Ahd-nâme-i Süleymân bin Dâvud, Artık elb taraflarınıñ ne derecede .... .. başından ... .. buyuruñ.

203 Bu kısım derkenardadır. 12 Yûsuf 66:" ... Söylediklerimize Allah şahittir."

204 Der-kenar: Leḥû minâ.

· 'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁵ **Pes** hîredmendâne (6) ma'lûm ola ki bu sekiz şerâyiî ile bu 'Ahd-nâmeyi bilmeyen bir vech ile da'vete(7) kâdir degüldür.

· **BÂB-I RÂBÎ'**: Şems Hamel burcına gelse melek-i Ahmeri da'vet kıla. (8) **Bilgil ki** Şems Hamel burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle 'arş altından bir firişte (9) gelüp Şemse nâzır olur. Ve ol firištenüñ hükminde üç yüz biñ firişte (10) vardır. Ve bunlaruñ dağı her birisinüñ hükminde üç yüz biñ melekût vardır. (11) Ve ol melekütleruñ dağı her birinüñ hükminde on beşer biñ cinniler vardır. (12) Ve bu meleklerüñ şifatları nedür²⁰⁶ ve da'vet ve şerâyiî nicedür. Ve bu zikr olınan (13) melekût Şems Şevr burcına varınca otuz gün yir yüzinde fermân-ı İlâhi ile (14) bunca muhtelif işlere şürû' iderler. Ve ol firištenüñ adına صباطاعايل (15) dirler. Şüreti âdem şüretine beñzer, dört başı ve dört yüzi ve dört eli (16) vardır. Ve levnü şarudur altun gibi nûra gark olmuşdur. Bir elinde yanmış (17) mûm tutar, ve bir elinde dağı haft yazılmış ve şarılmış nâme tutar, ve bir elinde (18) bardak ve bir elinde yalın kılıç tutar. Ve anuñ hâtemi budur: (Hâtem) (19) Ve bir kişi kim bu hâtemi şeref-i Şemsde bir 'akîk taş üzere yazdırup getürse begler (20) ve pâdişâhlar katında 'azîz ola, ve gittikce şerefi ziyâde ola. **Ve dağı** bu firištenüñ (21) tesbihi budur, ve da'vet idicek dört kerre okumak gerekdür ve buhûr-ı Şems 46b-(1) yakmak gerekdür. **Tesbihi budur:** "Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm, Allâhümme yâ ḥâliḳe'l-endâri' (2) l-endâri'l-ezhâru'l-me'âlî, sübhâneke ente'l-kâdiru 'alâ külli şey'in (3) ve's-sebâbetu yuḡnî bi-emrike, sübhâneke yâ dâ'imu'n-na'mâ ente'l-ḡâlibu 'alâ (4) külli şey'in, sübhâneke yâ burhâne'l-ervâḥ ve ḥâliḳe'l-eşbâḥ, sübhâneke (5) yâ kadîme'l-emân, yâ mânie'l-emân, sübhâneke yâ ḥâliḳu'l-ḥalak bi-tarfeti'l-'ayn (6) ente'l-ḥâliḳu kulle maḥlûḳin ve ente râzıḳu kulli merzûḳin ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete (7) illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁷ **Ve levhi dağı budur:** (Levh) (8) Eger dilerse kim cümle ḥalâyık ortasında (9) maḳbûlü'l-keḷâm olup begler ve meşâyihler (10) fermân-berîn ola, bu levhi şeref-i Şemsde bir pâre kâğıda naḳş idüp ve ardına (11) dağı işbu dört esmâyı yazup Şems buhûrın virüp ve yazdıktan soñra (12) üzerine dört kerre 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuyup andan bu levhi ak mûm (13) içine koyup sarı ḥarîre şarup yanında götüresin. **Esmâ inest:** (14) تمنحيثا، شمنحيثا، قمشيثا، سبومسيثا

47a-(1) Ve dağı bu yazılan tekvîn şüretini yazup cebinde ve yâhûd kisesinde götüre. (2) Bunuñ şüreti arslana beñzer. Ve üzerinde Şems ile bir yıldız vardır. Ve anuñ (3) hâtemi budur: (Hâtem)

205 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Bütün dediklerine vekildir. Allah'ın ahdi ve kitabı ve mukaddes isimleri ve sözleri ve yüceliği, güçlülüğü, arşı, kürsüsü ve gökleri, cenneti, cehennemi ile söz verdim. Süleyman b. Davud için senin ahbine ve kitabına ve Allah'dan inen herşeye muhalefet etmesin diye yarattınız. Ayrıca bugünden sonra başından sonuna kadar sana karşı gelmesin. Bugün başından sonuna senin takdir ettiğin gündür. Allah'ın peygamberine ahd ettiniz. Peygamber aramızda vekildir. Bu da sizin Ademoğullarından ve Havva kızlarından olduğunuzu gösteriyor. Ve hiçbiriniz muhalefet etmesin. Ve biz üzerinize musallat olan bu meliki dinledik ve itaat ettik dediniz. Bu ahdi hatırlayın. Aranızda kefil ve vekil olan bütün insanoğluna yarattık. Ve sen bizim kanımızdan, etimizden helâlsin. Ayrıca Davudoğlu Süleyman şeytan ve cinlere mühür bastı. Sihir yapanların ağzını kapattı. Bu ahdin yüzü hürmetine. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

206 Bu kelime metinde nârdur şeklindedir.

207 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyi yaratan Allah'ım, sana yakışmayan şeylerden tenzih ederim, senin herşeye kadir olduğuna, devamlı nimet verdiğine tesbîh ederim. Rûhların delili olduğuna, aydınlıkları yarattığına, güven verdiğine, bütün yaratıkları bir anda yarattığına, her yaratıcıyı senin yarattığına, ihtiyacı olanlara rızıkları senin verdiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

Şems Sevr burcına tahvîl eylese melek-i (4) دهنش 'i da'vet kıla. Şems Sevr²⁰⁸ burcına gelse 'arş altından rûhâniler makâmından (5) bir firişte nüzûl idüp Şemse müvekkel olup nâzır olur. Şıfatı ve ahkâmı (6) ve tekvîni ve hâtemi ve havâşsı nicedür, anı beyân idelüm. Ol firištenüñ (7) hükminde yedi yüz biñ firişte vardır. Ve ol firişterüñ her birisi[nü]ñ (8) emrlerinde yedişer yüz biñ firişter vardır. Ve ol firişterinüñ (9) her birinüñ emrinde dağı yedişer yüz biñ cinniler vardır kim anlara mu'ti' (10) olmuşlardır. Çün Şems Sevr burcına gele, ol firişter bunca işlere (11) şürü' iderler. Ve ol cinniler dağı bunca şürûra şürü' iderler. Ve ol firişte kim (12) cümlesinüñ ulusıdır, anuñ adına نغماغایل dir[ler], ve anuñ hâtemi budur: (Hâtem). Ve ol melek âdeme beñzer. İki kanadı var. Bir elinde harb-i (14) ra'ib ve bir elinde dağı şibâbe tutar. Tesbîhi budur: "*Bismi'llâhi'r-raḥmāni'r-raḥīm*, (15) *Allāhümme yā dābire 'alā ente'l-kādiru'l-'aliyyu'l-'alīmu'l-kebir*, *yā sübhāneke*, (16) *yā ma'būde'l-ebda's-sulṭān sermedī sübhāneke lā ilāhe illā hüve Raḥi't-* (17) *tevvāb, sübhāneke lā ilāhe illā'l-ḡafūru'ş-şukūr*, *yā rāziḳe'l-ḡalāyık ve ḳāzımu'l-* (18) *erzāk bi-yedi ḳudretike, sübhāneke lā ilāhe illā hüve ente'l-ḡayy lā yemūtu ebeden* (19) *ve lā ḡavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm*." ²⁰⁹ Ve ol cinninüñ şüreti kim (20) dükeli cinniler üzerine müvekkeldür, anuñ adına قيطاغوروش dirler. Şüreti (21) şığıra beñzer, ammā iki başı var şığıra beñzer. Ve arkasında bir hüdhüd oturur, (22) anuñ dağı iki başı var. Ve ol hüdhüdün tesbîhi budur: "*Allāhümme yā ḡālīḳu'l-cinn* (23) *'ani'l-ma'ārici'l-ḳavmī, sübhāneke yā emān ente ḳādir 'ale'l-ecsād ve't-tābī* **47b**-(1) *ve muḳaddir 'alā taşvīrāni el-'āliye, sübhāneke yā vehhāb, yā tevvāb ve lā ḡavle* (2) *ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm*." ²¹⁰ Ebū 'Alī Sīnā eyidür: "Āfitāb Sevr burcınun (3) yedinci derecesine geldükde bir kimesne bu tılsımâtı bir kâğıda āb-ı Nisān ve misk (4) ve za'ferān ile yazup ocağ altına göme, ammā kendü ocağı ola. Ol kimesnenün (5) meyli ve muḡabbeti gün-be-gün ḡālib olup ol kimesnenün ḡulāmı ola. Ammā yazarken (6) Müşterī buḡūrın virüp üzerine yedi kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı okuya. (7) **Tılsım budur:** (Tılsım) (8) "*El-mu'tedilu aḡsenu'l-ḡulḳ* **الهباحه** *şāhibu'd-deniyye ve'l-ḡayle ve'z-zehebe'l-cevāhir ve't-ṭarafa* (9) *ve'l-lehu ve't-ṭarab fe-leleknā yenḡuri biḡā illā vaḳade'l-laḡīdān fe li'l-lā'ibi ve'l-mizāc ve'l-ḳābil ve'l-luṭf* (10) *el-'ādili'ş-şefiyyete 'alā enkiḡa 'l-'aşere ṭ-ṭarab ve yerūdeni ve't-ṭayyib es'eluke min zeynike* (11) *bi-zinyeti'l-lehvi ve't-ṭarabe tefalu lī kid ve kid nāru'llāhi ta'āla vaḡdehu*." ²¹¹ Bu tılsımāt ile bu du'āyı yazup Allāhu (12) ta'ālādan isti'ānet taleb idesüz. Şüret-i tekvîn budur: (Resim)

48a -(1) Ve her kim bu tekvînün şüretini Zühre Sevr burcında iken yazup aḳ tenlü (2) behāyiminün boynına bağlasa ol behāyimlerün birine zarar irişmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (3)

208 Metinde Ḥamel yazılmıştır.

209 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Yüce ve tedbirle Allah'ım, sen herşeye kadirsin. Senin sonsuza dek ibadet edilecek olduğuna, bağışlayıcı olduğuna, senden başka tanrı olmadığına, şükür edilecek olduğuna tesbîh ederim. Ey rızık veren Allah'ım, senin kuvvetinle rızıklar dağıtılır. Senin her zaman canlı olduğuna tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

210 "Ey cinler yaratan Allah'ım, sana güveniyorum, sen herşeye kadirsin. Yüksek yaratıcılığın kudretine sahip olan vericiye ve bağışlayıcıya tesbîh edilir. Ey vehhâb, ey tevvâb, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

211 "Güzel yaratan, altınların sahibi olan, eğlence sahibi olan, güzelliklerin, oyunların sahibi olan, sana bu eğlencelerin güzelliğini soruyorum. Yaratılanların en güzeli atların, altınların, mücevherlerin, eğlencelerin sahibi bu duayı yazarak Allah'dan yardım talep etmektedir."

Ve dağı bir kimesnenün hayvânâtıdan tâli'i olmasa bu şüreti Şems Sevr (4) burcında iken ammâ yedinci derecesi ola, ol günde yazup hânesinün (5) sakfına pinhân ide. Ve yazarken Müşterî ve yâhûd Zühre buhûrın vire, (6) ve bu isimleri okuyup ve yazup yanında götüre. Behâyim kısmından tâli'i (7) ziyâde ola. **Esmâ inest:** "Yâ ğufrân yâ deyyân yâ müstaî'u'n-nûr fe-müstaî'u'n-nûr (8) yâ ستماليع yâ beyānu yâ hāliku'l-eşyā mine'l-'ademi akzā hāceti (9) bi-hakki'n-nûri'l-mukaddesi't-tāhire bi-hak yākūti'l-aḥmar el mu'allak bi-yemini 'arşıke (10) yâ مهلائج yâ شداي صباوث اذوناي الوهم Mūsā ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹² Bundan sonra 'acāyib (12) müşāhede idesin.

Şems Cevzā burcına geldükde melek-i مبطلون 'i da'vet (13) kılasın. Çün Şems Cevzā burcına gelse kerūbiyān maḳāmından Allāhu ta'ālānuñ (14) emriyle bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel olur. Ve ol firištenün emrinde (15) on beş kerre yüz biñ firişte vardır. Ve her bir firişte[nin] dağı emrinde dört kerre (16) yüz biñ firişte vardır. Ve anlaruñ dağı her birisinin emrinde ikişer yüz biñ (17) tekvîn vardır. Ve bu tekvînler cinniler üzerine müvekkellerdür. Ammâ ol mu'azzam (18) firişteyi ve tekvîni ve adlarını ve da'vetini beyân idelüm. Bu firištenün da'veti (19) oldur ki kaçan Şems Cevzā burcına vara, arslan derisine bu şüreti yaza. (20) Ve önüne koyup âfitāb buhûrın vire. Ve zıkr-i âti tesbîhi yedi kerre ve zıkr-i (21) mesbûk Da'vet-nāme-i Süleymānı yedi kerre okuya. Ve bu tılsımâtı hüdhüd kanıyla (22) ve misk ve za'ferān ve gül suyu ile yaza. Ammâ kim hüdhüdi öldürmeye, illā kim (23) kulağı dibinden bir pâre kan ala kifāyet miḳdārı, andan āzād ide. **48b-(1)** Ve eger öldürse 'ameli bātil olur. Andan evvel yazduğı şüret ile bu tılsımâtı (2) ak mûm içine koyup bir nakşlu harîr içine şarup külâhında pinhân ide. (3) Ammâ gerekdür kim yazarken göre kim Cevzā burcında bir kevkebün ric'ati ve hâṭibi (4) olmaya ve Zuḥal birle terbi'de olmaya, yohsa helāk ider. **Hâtem inest:** (Hâtem) (5) Bu hâtem firištenündür ve tesbîhi dağı budur. Evvel bunu okumak gerekdür. (6) **Tesbîh inest:** "Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm, Allāhümme yâ müdebbire'l-umûr, yâ nûre'n-nûr (7) yâ 'ālim fi's-şudûri Allāhümme yâ hālike'l-ervāḥ 'an-nûr ve hāzihi'l-kelime'ti mektûbun (8) fi'n-nûriyyeti ve'z-zebûri, Allāhümme yâ hālike'z-zıll ve'l-ḥarûre, yâ mu'ti'e'l-cenneti ve'n-nûri (9) yâ şāhibe'l-ḥudûd ve't-taşavvuri yâ erḥame'l-eltâf ve's-server Allāhümme şāni'u'n-nûr (10) fi' vechi's-şems fi's-semāvāti'l-منظور Allāhümme yâ hālike'l-bahḥāre ve'l-buhûr, (11) Allāhümme yâ hālike'z-zâkir ve'l-mezkûr sübhāneke lā ilāhe illā hüve nûru'n-nûr ve lā havle (12) ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹³ **Tılsımāt inest:** (Tılsım) (13) "Ve lā havle ve lā kuvvete (14) illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹⁴ **Ve dağı** bil kim ol firištenün şüreti âdem şüretine beñzer. Âdem (15) başı gibi iki başı ve iki eli ve iki kanadı vardır. Bir elinde tâc ve bir elinde (16) yazılmış menşûr tutar. Ve başında tâcı

212 "Ey affeden, ey bağışlayan, ey ışık veren, ışık veren ey ey açıklayan, ey yoktan vareden, benim ihtiyacımı gör, kutsal ve temiz ışık hatırı için, senin oturduğun yerin sağında açık kırmızı yakut hatırı için."

213 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyin tedbirini alan aydınlıkların aydınlığı, insanın içindekini bilen ve rûhları yaratan Allah'ım, bu sözler Tevrat ve Zebur'da yazılmıştır. Allah'ım, sen gölgeyi ve sıcaklığı, cenneti ve ışığı yaratan, herşeyin sahibisin, güneşin aydınlığını ve denizcileri ve denizleri sen yarattın, hatırlayanları ve hatırlatanları sen yarattın. Senin ışıkların nuru olduğuna, senden başka Tanrı olmadığına tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

214 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

altundandır. Bunlar cümle kerübîyyündür. Bir kişi (17) on iki kerübîyyün nakş idüp şarı kâğıda yazup ol kâğıdı oğlancıkların 49a-(1) hece okuduğu gibi bir tahta levh[e] iki başlı dizesin. Ve ol yazılı olan adları (2) gayr-ı dilce kim yazuludur, yazasın. Ve andan sonra ol tekvîn şüretini ders-hānesinde (3) sakf üzere şaklaya, aslā'ervāhlar andan kaçmaz ve halāyık gözine (4) şîrîn görine ve devleti gün-be-gün ziyāde ola. Pāris ve Kirmān üstādları (5) bunuñla çok 'amel iderler. Ammā ol vakt yaza kim Şems şerefinde ola, muvāfık (6) olur. Ve şüret-i firişte **īnest**: (Resim)

(7) Ve dağı ol şüret-i cinnî kim anuñ tekvînidür, şıfatı koyuna beñzer. Ammā kim (8) başı ikidür. Ve ayakları kuş ayağına beñzer. Ve önünde bir ağaç (9) vardır koz ağacına beñzer. Ve üzerinde dört kumrı kuşu vardır, (10) bir güvercin ile kelimāt ider gibi ol ağacda tururlar. Şüret-i tekvîn 49b **īnest**: (Resim)

(1) Bu tekvînüñ adı[na] عبطا قومي فرش dirler. Ve eger bir kimesneyi şar'[a] dutsa (2) bu tekvîni da'vet kıla. Ve sūre-i Kul ühiyyeyi yağmur suyu ile bir şişe (3) üzerine Müşteri buhūrıyla yaza. Ve bu isimleri de altına yazup boynuña bağlaya, (4) ammā misk ve za'ferān ile ola. Derhāl şifā bula. Ve dağı bu isimleri bir ay (5) ol maşrū' için okumak gerekdir. **Esmā īnest**: "Yā طهيجيا yā كبعجيا (6) yā كبعجيا yā ضعليا yā كبعليطيا yā طهيجيا". Ve eyidürler kim bu adlar (7) şol isimlerdür kim Kamerüñ yüzinde yazılıpudur ve *Kitāb-ı Engilün*'de şerhi (8) mestürdür. Ve bu tılsımı bir bakır levh üzerine yazalar ve oğlancıkların boynına (9) aşalar, dīvden ve periden emîn olalar ve her ne kim öğrenürlerse unutmayalar (10) ve 'azīm-i zîrek ve faşihū'l-lisān olalar. Ve yetmiş iki dürlü havāşşı vardır. (11) Ve her kimüñ ağzı egilse perî yili ve cinnî fi'linden olur, bu levhi yaza (12) ve şuya bırağa ve çini çanağıla ol şudan içe, derhāl şifā bula. 50a-(1) (Tılsım)

Şems Sereṭān burcına geldükde melek-i (2) Meymūn'ı da'vet kıla. Kaçan Şems (3) Sereṭān burcına varsa Allāhu ta'ālānuñ (4) emriyle 'arş altından rūhāniler makāmından (5) bir firişte nüzul idüp Şemse müvekkel (6) olur. On beş biñ kez yüz biñ (7) firişte anuñ mahkūmidur. Ve dağı ol (8) firişterüñ her birinüñ taht-ı yeddinde nice yüz biñ firişterler vardır. Ve ol (9) firişterüñ dağı taht-ı yeddinde nice yüz biñ cinniler vardır ki 'adedin ancak (10) Allāhu ta'ālā bilür. Şems Sereṭān burcına gelicek yir yüzine inüp nebātāta (11) ve hayvānāta müvekkeller olup eyüden ve yavuzdan te'sirāt iderler. (12) Ve ol firištenüñ kim adına سخيطة ايل dirler. Ve dağı anuñ hātemi (13) vardır. **Hātem īnest**: (Hātem) Ve anuñ şüreti ādem şüretine beñzer (14) üç başı var. Ve iki eli var; bir elinde na'lin ve bir elinde çanak tutar. (15) Şüreti īnest: (Resim)

50b-(1) Ve dağı tesbîhi vardır. Tesbîh **īnest**: "Allāhümme yā Rabbe'l-erbāb ve müsebbibe'l-esbāb (2) veyā müfettihe'l-ebvāb, Allāhümme yā nūre's-semāvāt ve'l-'arż, Allāhümme (3) yā müzeyyine'l-melekūt bi-nūri kudsi'l-a'lā "şümme denā fe-tedellā fe-kāne kābe (4) kavseyni ev ednā"²¹⁵ Allāhümme yā bedī'ü's-semāvāti ve'l-'arżi²¹⁶ Allāhümme yā şāhibe'l-ervāh (5) ve yā mūnise'l-cinn ve'l-melek, sübhāneke lî lā ilāhe illā hüve'l-emān (6)

215 53 Necm 8-9: "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu."

216 Bedī'ü's-semāvāti ve'l-'arżi bölümü 2 Bakara 117'den iktibas: "(O), göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır.

'an rahmetike fî külli بليان , sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ hüve'l-musta'âni'l-burhân, (7) sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ hüve's-sâni'ü'l-mâni'u'd-dâfi'u'r-râfi'l-câmi'l-vâsi' (8) yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'âzîm."217 (9) Ve bu melegün şüreti güzeldür. Ve tekvîni dağı hemçünân hemân (10) balık şüretine beñzer, ammâ başı âdem başı gibidür. Ve iki eli dağı vardur kim (11) âdem eli gibi; bir elinde bir deste gül tutar kıvı ve ak ve bir elinde yengeç tutar. (12) Şüret-i tekvîn inest: (Resim)

(13) Ve her kim dilese bu tekvîniñ tesbîhin bile, budur. **Tesbîh inest:** "Yâ ارضطوبرا (14) يارطبا yâ نورانرطبا." **Ve dağı** tekvîniñ hâtemi inest: (Hâtem) "Yâ lâ ilâheğayri"218 (15) Ve dağı her kim dilerse şuyı kendüye mu'ti' kıla, yir içinden şu çıkara, yâhüd (16) kurumuş kuyuya şu getüre ve yâhüd istediğı yirden şu çıkara, gerekdür kim (17) Şems Sereţân burcına tahvîl itdüğı vağı geyik derisine bu tılsımâtı **51a-(1)** Nisân yağmurınıñ şuyı ile ve ölü balık kanıyla ve yeşil keler zehriyle ve ol (2) vağı ki yaza, gerekdür kim Kâmer da'vetin yedi kerre okuya, yidi kerre dağı 'Ahd-nâme-i (3) Süleymânı okuya ve Kâmer buhûrın vire, tâ kim ervâh-ı 'ulvî gelüp makşû[d]nı makşûd (4) ne ise göstereler. Ve dağı bilgil kim bu tekvîniñ adına طغاكاهيلرزلس dirler. (5) Ve dağı her kim dilerse bir hâlis simden bir yüzük düzüp ve ortasına (6) bir yeşim taş geçürüp üzerine bu hâtemi Şems Sereţân burcında iken yaza (7) ve ol hâtemi kurumuş şu kuyusuna birağı. Ve bu tılsımâtı dağı geyik derisine yaza. (Tılsım) (8) "ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'âzîm."219 **ve lev-ci'nâ bi mişlihi mededen.**"220 Ve dağı (9) bu levhi ol zemân düzmek gerekdür kim Kâmer Cevzâ burcında ola. Bir pâre bakıra (10) nakş ideler pülâd kalem ile. Ba'dehû ol kurumuş kuyuya birağalar, derhâl şu çıkı. (11)221 **Ve dağı** her kim bu levhi oğlan toğuran 'avretüñ burusu tutduğı vağı boynına (12) bağlasa selâmet ile toğura. Ve dağı şuya birağıp içe, tüzcek toğa inşa'a'llâhu ta'âlâ. (13)

Şems Esed burcına gelse melek-i شهرش 'i da'vet kıla. Çünkü Şems Esed burcına (14) gele, Allâhu ta'âlâ hâzetlerinüñ emriyle Sidretü'l-müntehâdan bir melek nüzûl idüp (15) Şemse müvekkel ola. Ol melegün emrinde on beş biñ kez firişte vardur kim (16) ol firişterüñ her birisinüñ emrinde dağı sekizer yüz biñ firişte vardur. (17) Ve her bir firişte emrinde dağı yedi yüz yetmiş yedi cinniler vardur kim yir yüzine (18) inüp esbâba müvekkel olup te'sîrât iderler. Ve ol firişte kim Şemse müvekkeldür. **51b-(1)** Anuñ adına طغاكاهيل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Başı birdür, ammâ başında (2) dört gözi vardur. Ve bir ağı ve dört eli vardur. Bir elinde muşhaf ve bir elinde (3) altundan nâr vardur, ve bir elinde 'aşâ ve bir elinde altundan tās vardur. (4) Şüreti inest: (Resim)

217 "Allah'ım, ey Tanrıların Tanrısı, sebepleri ortaya çıkaran, kapıların açıcısı, göklerin, yerin ışığı, gökleri ışıkla süsleyen, (Ayet bkz. dipnot 69) göklerin ve yerlerin güzeli, rûhların sahibi, cin ve meleklerin dostu, senden başka Allah olmadığına tesbîh ederim. Sen herşeye yardım eder, herşeyi yaparsın, herşeyi yükseltirsin. Ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, YüceAllah'dan başka güç yoktur."

218 "Senden başka Tanrım yok."

219 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

220 18 Kehf 109'dan itkibas: "... bir o kadar da ilâve getirsek dahi..."

221 Derkenarda levh vardır. "El-umûru yâ 'âlimu mâ fi's-şudûri." Anlamı: "İşleri yürüten ve insanların içinde olanı bilen."

(5) Ve dahı ol melegüñ hâtemi **İnest:** (Hâtem) Ve dahı ol melegüñ tesbîhi **İnest:** (6) "Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme yâ sâmi'e's-sâmi'in yâ men ya'lemu murâdu'l-müridîn, (7) yâ men yu'liku havâyicu's-sâ'ilîn yâ men yüsebbihu lehu sirru'l-vâfî, yâ men yerḥamu (8) bukâ'u'l-hâ'ifîne yâ men ya'lemu ḥamdu'l-'âminîne, yâ men yukabbilu 'özü'n-nâdimîne, yâ men (9) yuşlihu 'amele'l-müfsidîne, sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ ente ḥallaşanâ mine'n-nâri, yâ Rabbi (10) ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm."²²² Ve her kim tesbîhi meşâf ve ma'reke ortasında (11) okusa ol düşmanı çerisi yüz biñden ziyâde olursa bi-emri'llâh münhezim ola. Ve dahı (12) bu tılsımâtı Şems Esed burcında ve Kamer dahı Delv burcında iken pelenk kanı ve yılan **52a-(1)** zehri ve misk ve za'ferân ile yazup bazusunda götürse Allâhu ta'âlânuñ emriyle (2) ol kimesneye ḥatâ vâkı' olmayup yalnız ol çerî ile bile döğüşe 'âkıbet gâlib (3) olup münhezim kıla. Tılsımât **İnest:** (Tılsım) (4) "أهيا شراييا ادوناي اصابوٓث ال شداي Mūsā yâ Allāh (5) yâ Allāh yâ Allāh yâ Rabbāh yâ Rabbāh yâ Rabbāh yâ Mevlā yâ Mevlā yâ Mevlā (6) yâ Seyyidā yâ Seyyidā yâ Seyyidā²²³ ve lev ci'nā bi-mişlihi meddeden."²²⁴ Ve dahı (7) bu melek-i tekvîn şū[r]eti ḥorosa beñzer, iki başı ve iki ayağı ve iki eli [vardur]. Bir elinde karpuz (8) ve bir elinde bıçak vardur. Şüreti **İnest:** (Resim)

52b-(1) Ve dahı bu zıkr olınan levhüñ 'ameli olıcak gerekdür kim dört gün oruç tuta, (2) ve dört kumral қоç kurbân ide bir tağ firâzında, ve kırk 'Ahd-nâme-i Süleymânı (3) okuya, ve kırk sûre-i 'Âl-i 'İmrân okuya, ve biñ bir etmek bişirüp fuḳarāya vire. (4) Ve andan soñra tâli' ihtiyâr idüp bir pülâd levh üzerine bu levhi kaza, (5) ve on iki kerre Mirriḥ da'vetin okuya. Ve andan soñra âdem kanıyla balçık düzüp (6) bu levhi içine başdura. Ve ol gün ki meşâf olıcakdur, levhi boynına taḳa. Ba'dehu (7) düşmen meşâfına karşı tura ve ḥışmla nazar ide. Allâhu ta'âlânuñ emriyle düşmen (8) çerisine bir ḥavf târi olup perâkende olalar ve firâra yüz tutalar. Ve Sultân (9) Maḥmūd Gaznevî bunuñla 'amel ider idi. (10) Bundan özge 'amel bu kâ'inât (11) içinde yokdur. Ekşer kitâblarında chl-i (12) Hind bu[nı] taḥkîk idüp tafşil (13) cylemişlerdür, gaflet olınmaya, (14) **İnest:** (Levh)

(15) **Şems Sünbüle burcına geldükde melek-i سيدون da'vet kılina.** Çünkü Şems (16) Sünbüle burcına gele, Allâhu ta'âlânuñ emriyle Levh-i maḥfûz altından bir firişte nüzul (17) idüp Şemse müvekkel olur kim ol firiştenüñ emrinde on beş kerre yüz (18) biñ firişte vardur. Ve her birinüñ emrinde dahı iki yüz yigirmi iki biñ firişter (19) vardur. Ve bunlaruñ dahı her birinüñ zîr-i ḥükminde nice yüz biñ cinniler olup eyüden (20) ve yavuzdan eşyâya te'sîr iderler. Ve ol müvekkel melegüñ adı طماحانيايل 'dür. (21) Şüreti âdem şüretine beñzer, iki başı, iki kanadı ve dört eli var. Ve bir elinde (22) kalem ve bir elinde süñü ve bir elinde varak ve bir elinde altun taş tutar. Şüret-i **53a-(1) İnest:** (Resim)

222 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, işitenleri işiten, isteyenleri bilen, fakirlerin ihtiyacını bilen, tesbîh edilen, ağlayanlara acıyan, hamd edenlerin kıymetini bilen, özü bağışlayan, bozguncuları ıslah edensin. Ya Allah, sana tesbîh ederim ki bizi ateşten kurtar. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

223 "Musa, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah!"

224 bkz. Dipnot 72.

(2) Ve dahı bu melegün tesbîhi **İnest**: "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme yā -dāyimü'l-bekā, (3) yā ḡāfire'l-ḥatā, yā sāmi'e'd-du'ā, yā 'azīme'l-'atā, yā ḡadīme'l-bennā, yā keṣīre'l-vefā (4) yā ṣerīfe'l-cezā, sübhāneke yā lā ilāhe illā hüve ente Rabbu'l-erbāb (5) veyā müsebbibe'l-esbāb, ve yā müfettiḥe'l-ebvāb, sübhāneke yā ṣefīke, (6) yā refīke, yā ḡafīze, yā muḡīte, yā ḡamīde, yā mecīde, yā mukīte Allāhümme, yā ḡālīke'l-melekūt (7) fi's-semāvāti'l-ūlā, Allāhümme yā nūre's-semāvāti ve'l-ūlā sübhāneke yā deyyān (8) yevme'd-dīne, yā ḡufrāne yevme ilā cezīn ente nūru'l-enbiya'l-mürselīn ve ṣallā'llāhu (9) 'alā Muḡammedin ve ālihi ecma'in.*"²²⁵ Ve dahı melek-i müvekkeliñ ḡātemi budur: (Ḥātem) **53b-(1)** Bu ḡātemi misk ve za'ferān birle ḡazlaruñ ḡışāvesine yaza, dahı mūm içine (2) koyup külāhında götürse cümle 'ālem gözine maḡbūb görinüp muḡterem ola. (3) Ve dahı Şems Sünbüle burcınıñ yedinci derecesine geldükde bir pāre ak ḡarīr üzerine (4) bu tılsımātı misk ve za'ferān ve yağmur suyu ile yazup külāhında pinhān ide, (5) ol kiṣiye 'ilm-i kimyā ve 'ilm-i simyā taḡṣīli āsān ola. Tılsımāt **İnest**: (Tılsım) (6) "*Ve lev ci'nā bi-miṣlihi mededen*"²²⁶ *ve lā yezīdu'l-ḡāmīle illā ḡaffāren.*"²²⁷ Ve dahı bu tılsımātı (7) yazup bir kimesne niyetine götürse ol kimesneyi elbette kendüzine muṭī' kıla. Ve dahı bu tılsımātı (8) dilkü derisine Şems Sünbülenüñ yedinci derecesinde iken yazup götürse cümle 'ālem (9) gözine ṣīrīn görine bi-emri'llāhi ta'ālā, ve cemī' a'māli rast gelüp murādına vāṣıl ola. (10) Ammā ṣol şart ile yaza ki bir tāli' bulup ānā muvāfīk ola. Ol günde bir tāli' (11) iḡtiyār ide, āfākda terbi'den ve ric'atden ṣaḡına, zīrā emr ber-'aks olur. (12) Ve'l-ḡāṣıl bu aṣl şeyi ḡalışan 'ilm-i nücūmdan ḡabīr olmak gerekdür. İşbu tekvīnüñ (13) adına *قصطاغرينورث* dirler. İki başı vardır, bir başı ādem başı gibidür (14) ṣaḡları aṣāḡa dökilmüş. Ve bir ṣūreti dahı geyik başına beñzer. Bir elinde def (15) ve bir elinde ney tutar. Ve önünde bir serv ağacı vardır. Ve levḡleri dahı budur: (Levḡ) **54a-(1)** Ebū 'Alī Sīnā bu levḡleri ḡok ṣerḡ itmişdür. Ammā ṣu ḡadar var kim bu levḡleri (2) sā'atinde ve burūcında mis levḡler üzerine naḡṣ idüp kisesinde (3) götürse mālı ziyāde olup cemī' maḡṣūdātına vāṣıl ola. **Şūret-i tekvīn (4) İnest**: (Resim)

(5) Bu şū[r]et-i tekvīni jenkāri ābādi kāḡıd üzerine misk ve za'ferān ve ḡıyār suyu ile (6) yazup bāḡuñ veyā bostānuñ ortasında topraḡ içine pinhān itseler çekirgeden (7) ve tırtıldan ve kuşdan ve ḡayri muṣırr cānavarlardan ol bāḡ bi-emri'llāhi ta'ālā emīn ola, (8) ve āfet-i semāviyye dahı irişmeye.

Şems Mizān burcına geldükde melek-i *ابى اخن* 'i da'vet (9) kıla. Çün Şems Mizān burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle melek-i a'lādan bir firişte **54b-(1)** nüzül idüp Şemse müvekkel olur. Dört başı var ādem başı gibi, ammā her yüzinde (2) dört gözi var. Ve dört eli var; bir elinde tesbīḡ tutar, ve bir elinde micmer tutar, (3) ve bir elinde ibriḡ ve bir elinde mizān tutar. Ve ol melegün adı *طهياطرايل* 'dir. (4) Ve anuñ ḡükminde on kerre yüz biñ firişte

225 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, sen devamlı varsın, hataları bağışlarsın, duaları dinlersin, çok verirsın, elin açıktır, yapın eskidir, vefan çoktur, cezan hayırlıdır, sana tesbīḡ ederim ki ya Allah, senden başka ilāh yoktur, sebeblerin müsebbibisin, kapıları açansın, ṣefkatlisin, arkadaşsın, herşeyi saklarsın, korursun, herşeyi zamanlarsın, yüksek göklerdeki herşeyin yaratıcısısın, onların nūrusun, ya deyyān, ya ḡufrān, sen gönderilmiş olan peygamberlerin nūrusun, Muhammed'e ve hūtiin ailesine Allah'ın salat ve selamı olsun."

226 bkz. Dipnot 72.

227 "Yük taşıyanın (yükü) ancak bağışlayıcı olunca artmaz."

vardur. Ve anlaruñ dağı her birisinüñ emrinde (5) yüz yigirmi dörder biñ firişte vardur. Ve anlaruñ dağı her birisinüñ emrinde (6) yetmişer biñ tekvîn vardur kim bunlar yir yüzine inüp eyüden ve yavuzdan (7) te'sîr iderler bi-emri'llâhi ta'âlâ. Şüret-i firişte **înest:** (Resim)

55a-(1) Ve dağı ol melegüñ hâtemi **înest:** (Hâtem) Ve anuñ tesbihi **înest:** (2) "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme yâ nûre's-semâvât ve'l-'arz, yâ Rabbe'l-beyti'l-ḥarâm, (3) yâ Rabbe'l-mescidi'l-ḥarâm, yâ Rabbe'l-beledi'l-ḥarâm, yâ Rabbe'r-rükn ve'l-makâm, yâ Rabbe'l-meş'aru'l-ḥarâm, (4) yâ Rabbe'l-hâlli ve'l-ḥarâm, yâ Rabbe'n-nûr ve'z-zalâm, yâ Rabbe't-taḥiyyeti ve's-selâm (5) yâ Rabbe'l-ḳudreti fi'l-enâm hellâğ rûḥa Muhammedin 'annâ bi't-taḥiyyeti ve's-selâm, sübhâneke (6) yâ lâ ilâhe illâ ente, yâ Rabbe'l-erbâb, ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²²⁸ (7) Ve dağı dilersen kim hâtûnlardan ve hâdımlardan ve hūblardan kendüye dost kılop (8) ehl-i muṭarib ortasında şöhet bulup 'ilm-i mûsikîde kâmil ve nefsi hūb (9) olup zū-fünûn ola, gerekdür kim Zührenüñ buḥûrın virüp ve bu şüreti (10) önünde koya. Ol zemân kim Şems Mîzân burcınıñ tokuzıncı derecesine gele (11) ve tâli'-i Şevre âgâz ide, ammâ kim ihtiyât kılmak gerekdür kim Zühre infilât-ı (12) naḥsda olmaya ve Kâmer dağı nûrından zâid ya'nî ayru olmaya, sa'd menziline ola, (13) ve Zühre teşlîşde ola muḳârinde olmaya, ve seyyârâtdan Zânebde bir kevkeb olmaya, (14) ol vâktde gerekdür kim bir pâre misk ve za'ferân ve gül şuyı ile bu tılsımâtı (15) bir beyâz kâğıd üzerine yazup bâzûsınıñ altunda götüre. Tılsım **înest:** (Tılsım) "*Ve lev ci'nâ bi-mişlihi mededen.*" (16) **Şüret-i tekvîn işbu kâğıduñ ardındadır.** (Resim)

55b-(1) Ve dağı bu tekvînüñ şüreti tāvûşa beñzer. Ve iki eli var âdem eli gibi; bir elinde kepce (2) ve bir elinde kâse tutar. Ve iki başı var. (3) Ve ol firiştenüñ levhini yazup (4) ev içinde şaklaya, hemişe ol ev (5) içinde şâdlık ve ni'met firâvân ola. (6) Ve dağı bu levhi jenkâr ve kâfur ve za'ferân (7) ve gül şuyı ile Şems Mîzânda ve tâli' Şevrde ve sâ'at Zührede ve Müşterî (8) da'vetin okuyup yaza. Ba'dehu üzerine Müşterî buḥûrıyla 'Ahd-nâme-i Süleymânı (9) okuya. Bilgil kim ervâḥ işinde hiçbir iş olmaz kim 'Ahd-nâme-i Süleymânı (10) okunmaya. Ve dağı bilgil kim işbu tāvûş şüretinde olan tekvînüñ (11) adına طبراغوهينورث dirler.

Şems 'Aḳreb burcına gelse (12) melek-i ebyâz da'vet kılına. Çünkim Şems 'Aḳreb burcına vara, (13) Hâk ta'âlânüñ emriyle kerûbiyân maḳâmından bir firişte nüzûl idüp (14) Şemse müvekkel olur. Ve ol firiştenüñ zîr-i hükminde on beş kerre yüz altmış **56a-(1)** biñ firişte vardur. Ve her birinüñ zîr-i hükminde dağı dört yüz biñ firiştereler vardur. (2) Ve dağı her birisinüñ taht-ı yeddinde üç yüz otuz biñ cinniler vardur kim bu kâ'inât (3) içinde te'sîrât iderler. Ve ol melek-i mu'azzamuñ şüret-i âdem şüretine beñzer. Üç (4) başı ve altı eli vardur. Bir elinde kılıç ve bir elinde yay ve bir elinde rebâb (5) ve bir elinde ḥıyâr ve bir elinde ibrik ve bir elinde külâh tutar. Ve hâtemi **înest:** (6) (Hâtem) Ve dağı bir kimesne ol melegüñ tesbihin okusa belâlardan (7) emîn ola. Tesbih **înest:** "*Bismi'llâhi'r-raḥman'ir-*

228 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey göklerin ve yerlerin nûru, Allah'ım Beytülharam'ın (Kabe) Rabbi, ey Mescid-i Haram'ın Rabbi, ey Beled-i Haram'ın (Mekke) Rabbi, ey mezarın Rabbi, ey Kabe'nin Rabbi, ey helâl ve haramların Rabbi, ey aydınlığın ve karanlığın Rabbi, ey selamların Rabbi, ey herşeye kadir olan Rabbim, bizden Muhammed'in rûhuna selam et. senden başka ilâh yoktur. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

*rahīm, Allāhümme yā nûre'n-nûri'l-'aliyyi'l-a'lâ yâ Rabbe'l-ecsâd, (8) yâ men hüve Rabbun küllü şey'in, yâ men hüve ilāhe küllü şey'in, yâ men hüve ḥalāka küllü şey'in, yâ men hüve ṣāni'un küllü şey'in, (9) yâ men hüve favka küllü şey'in, yâ men hüve kable küllü şey'in, yâ men hüve ba'de küllü şey'in, yâ men hüve 'ālimun küllü şey'in, (10) yâ men hüve kādirun küllü şey'in, yâ men hüve yebkī ve yefnā küllü şey'in, sübhāneke lâ ilāhe illā ente (11) Ra'ûf er-rahīm ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."*²²⁹ طماعايل 'dir. 56b-(1) Ve daḥı bir kimesne düşmanı helāk itmek istese bu tılsımâtı kara kedi kanıyla (2) ḥatāyi kâğıd üzerine yaza. Ve segçenüñ ağzına bağlaya. Ol segçenüñ ağzını (3) muḥkem ide ancılayın ki āvāza virmeye. Ve bir çölmek içine koya, daḥı başı aşağa (4) aṣa koya. Ağzını çölmegün eski sirke birle tıldura. Çölmek ağzını muḥkem (5) balçıkla sıvaya kim sirke dökülmeye. Andan kâfir mezārında defn ide. Ve daḥı (6) gerekdür kim bir pâre eski kefen pâresini ala ve ol 'adūnuñ adını kefen içinde (7) yaza. Ammā gerekdür kim bed t̄ali' içinde yaza, yâ menzil-i İklilde yâ Beldede yaza. (Tılsım) (8) "Āmīn Āmīn Āmīn. **Şerḥ-i tekvīn-i levḥ-i o.**" Ve daḥı ol melek-i müvekkelün tekvīni (9) vardır. Anuñ daḥı levḥi vardır. Ol zemān kim bu 'ameli eyledükden sonra bu levḥi daḥı (10) bir pâre eski t̄abūt üzerine yaza, ve ol düşmanuñ adın bile yaza. Ve bu tekvīnün (11) şüretin tuz suyuyla ve ḥātūn kanıyla şekl ide. Ve levḥi daḥı anuñla yaza, mücerrebdür. (12) Zengibār içinde olan üstādlardan nakl olunur kim bu levḥün otuz altı ḥavāşşı vardır. (13) Levḥ inest: (Levḥ) Ammā kim bu 'ameli şaklamak gerekdür (14) t̄a kim yaramaz eline düşmeye. Zīrā kim (15) bu 'ameli bilen ādem bir kimesne ile ḥuşūmet (16) eylese derḥāl bu 'amele şūrū' idüp (17) ol kimesnenün helākin kaşd ider. İmdi 57a-(1) yâ veliyye'n-ni'metine yâ bir emr-i sehlden ötürü bir mazlūmuñ başına kaşd ider. Ve daḥı (2) bu tekvīnün şüreti bir başı ādem başı ve bir başı ḥoros başı ve bir başı öküz (3) başı gibidür. Şüreti inest: (Resim)

(4) Ve daḥı bir kimeshe müdde'isinün çokluğundan ḥazer idüp dillerin bağlamak murād (5) eylese bu levḥi yaza, ve ol müdde'ilerinün adların bile yazup bir koz ağacınıñ (6) altına göme kosa cemī' müdde'ilerin dilleri ve ağızları bağlanup cevāba kādir olmayup (7) zararları bi-emri'llāh def' ola.

Kaçan Şems Kavs burcına gelse yedinci semāda (8) maḳām-ı a'lādan bi-emri'l-lāhi ta'ālā bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel olur. (9) Anuñ emrinde sekiz yüz biñ [kerre] seksen biñ firişter vardır. Ve anlarıñ her birinün (10) hükminde iki yüz kerre yigirmi iki biñ firişter vardır. Ve bunlarıñ daḥı her birinün (11) zīr-i hükminde yüz yigirmi beşer biñ cinniler vardır kim bunlar zemāne inüp te'sirāt (12) iderler. Ve ol firişte-i mu'azzamuñ adına كنه طاييل dirler. Şüreti ādeme beñzer. Bir başı 57b-(1) var ve iki eli vardır. Bir elinde ḥarbe ve bir elinde āyine dutar. Şüret-i firişte (2) inest: (Resim)

(3) Ve daḥı bu firištenün ḥātemi vardır. Bir kimesnenün ḥātūnı ile ülfeti olmasa (4) bu ḥātemi misk ve za'ferān ile bir pâre kâğıda yazup ol evin içinde (5) defn eyleseler birbirlerine

229 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, ey yüce nûrun nûru, bedenlerin sahibi, O herşeyin sahibidir, herşeyin ilâhıdır, herşeyi yaratmıştır ve yapmıştır, herşeyin üstündedir ve herşeyden öncedir ve herşeyden sonradır ve herşeyi bilir, herşeye kadirdir, kalıcıdır ve herşeyi yok eder, sana tesbîh ederim ki senden başka ilâh yok, raufsun, rahîmsin, yüce Allah'dan başka güç yoktur."

'azīm-i maḥabbet üzere olalar. Hātem **īnest:** (6) (Hātem) Ve daḥı bu melegün tesbīhi vardır, dā'imā bu tesbīhi (7) kuvvetiyle āfitāba müvekkel olup okur. Ve her kim dilerse kim (8) zühd ü şalāhiyyet üzere ola, bu tesbīhi pençşenbih günü evvel-i sā'atde (9) mülāzemet kıla. Hāḳ ta'ālā ol kimesneye 'ināyet kılup cemī' a'māli ḥayra (10) mübeddel ola. Ve daḥı dilerseñ kim cemī' ḥāḳ u 'ālem senün iyiligün söyleyeler, **58a-(1)** bu tılsımātı bir pāre kâğıda yazup külāhında götüresin. Tılsımāt **īnest:** (Tılsım) (2) Ve daḥı maḥabbet için bu levhi bir pāre (3) ḳalay üzerine Müşteri sā'atinde yazup (4) ve ol murād eyledüğün kimesnenün ismini daḥı (5) bile yazup ḥammām ḥazinesine bıraka, derḥāl (6) ol kişi aña maḥabbet ide. Levḥ **īnest:** (Levḥ) (7) Ve daḥı tesbīhi Müşteri tesbihidür. Lākin bu maḥalde tesbīhi yazılmamış idi. Biz [d]aḥı yazmaduk. (8) Ammā tekvini Müşteri şıfatındadır. Seccāde üzerine oturmuş tesbih ider. Şıfatı (9) **īnest:** (Resim)

60b-(1) Nüşamızda bu maḥalde iki burūcuñ aḥkāmı yazılmayup ḳalmışdur. Muḥarrir-i kitāb faḳir daḥı **61a-(1)** beş şāḥife beyaz kâğıd ḳomış mıdur, inşa'a'llāhu ta'ālā tamamıyla nüşhası bulundukda (2) taḥrīr olına.

Şems Hūt burcına geldükde maḳām-ı a'lādan bi-emri'llāhi ta'ālā (3) kerūbiyān firiştelerinden bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel olur. (4) Adına طهياكها عايل dirler. Bir 'azīm mübārek firiştedür. Hāḳ ta'ālā anı raḥmet (5) deryāsından yaradıpdur. Bu melegün şüreti ādeme beñzer. Bir başı ve iki eli (6) vardır. Bir elinde menşürü var ve üzerinde "*Naşrun mine'llāhi ve fetḥun ḳarībun*"²³⁰ āyet-i (7) kerimesi yazılmışdur. Ve şol elinde ḥarbe tutar. Ve taşviri **īnest:** (Resim)

(8) Ve daḥı bu melegün taḥt-ı yeddinde on yedi kez biñ ve daḥı yetmiş yedi biñ (9) melek vardır. Ve anlaruñ her birisinün ḥükminde daḥı yüz yigirmişer biñ melek vardır. (10) Ve her melegün emrinde daḥı seksen sekiz biñ tekvin vardır ki bu kâ'ināta (11) nüzül idüp eyüden ve yavuzdan te'sir iderler. Ve ol melegün ḥātemi **īnest:** (12) (Hātem) Ve her kim dilerse kim bir ḳavm veyā bir leşker nuşret bula, **61b-(1)** gerekdür kim Şems Hūtuñ yedinci derecesine geldükde bu firişteyi da'vet kıla. (2) Ve tesbih ile bu ḥātemi bir pāre şaru kâğıd üzerine hüdhüd ḳanıyla ve kāfur ile (3) yazup āfitāb buḥūrın vire, illā hüdhüdi helāk kılmaya. Bālāda daḥı zıkr (4) olunmuş idi, ḳulağı dibinden bir pāre ḳan alup yine āzād eyleye. Ve andan soñra (5) bu tılsımātı daḥı tesbih altına yaza. Ve āḥirinde daḥı levhi yaza. Ve bu kâğıdı (6) ol leşker içinde bir 'ālem başına bağlaya, bi-emri'llāhi ta'ālā ol leşker manşür ve muḳaffer ola. (7) Ammā yazarken Ḳamer burc-ı Esedde ola ve Mirriḥe nāzır ola, ve onuncı gün kim Müşteriye (8) مشواي ola. Çünkim bu şurūt yirine gele, inşa'a'llāhu ta'ālā manşür olmada şübhe (9) olmaya. Tesbih **īnest:** "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme müzeyyenu'l-melā'iketi'l-a'lā* (10) *lā ilāhe illā ente'l-ḳādirü'l-gālibu sübhāneke yā hüve yā men ca'ale'l-'arḫa mihāden, yā men* (11) *ca'ale'l-cibāle evlāden, yā men ca'ale'l-leyle libāsen, yā men ca'ale'n-nehāre ma'āşen, yā men ca'ale'n-nevme* (12) *subāten, yā men ca'ale'l-eşyā'e ezvācen, yā men ca'ale'n-nāre mirşāden, yā men ca'ale'l-ḥalāyike* (13) *ezvācen, yā men hüve hüve yā*

230 61 Şaff 13'ten iktibas: "...Allah'dan yardım ve yakın bir fetih..."

hüve."²³¹ **Ve dağı** bu tılsımâtı sa'd t̄ālī'de yaza. (14) Ve dağı maḥabbet için bu tılsımâtı pençşenbih günü evvel-i sâ'atde ve 'adâvet (15) için şenbih günü evvel-i sâ'atde yaza. Bu kadar şerh kifâyet ider. **Tılsımât inest:** (Tılsım) 62a-(1) Ve dağı bilgil kim ol melegün tekvinî şüret-i arslana beñzer. Ammâ başı kuş başına (2) beñzer. İki kanadı var. Ve kuyruğı ejderhâya beñzer. Adına طماغیورش [dirler]. (3) Ve eger dilerseñ kim bir kimesneyi kendüye muṭī' ve münkād idesiñ, bu şüret-i (4) tekvinî maymun kanıyla ve misk ve za'ferân birle ve ol tılsımâtıların āhirinden (5) dört tılsım ayıra, bile yazasın ve üzerinde götürsin. Ammâ kim geyik derisine (6) yazasın, bi-emri'llāhi ta'ālā maṭlūbı muṭī' ve münkād ola. Şüret-i tekvin inest: (Resim)

(7) Ve dağı her kim bu levhi yekşenbih günü sâ'at-i Müşteride pülād kalem ile bakır levh (8) üzerine nakş idüp dībāya şarup bir pāre (9) misk ile bile götürse ḥayvānātdan ziyān (10) görmeye. Ve bu levhi şuya birağup şar'a (11) tutan ādeme içürseler bi-emri'llāhi ta'ālā (12) şifā bula. Bū maḥalle gelince Şemsün on iki (13) burūc üzere olan melegün ve tekvinlerin beyān ve 'ayān eyledük. Bundan soñra (14) Kamerün dağı yigirmi sekiz menzilde olan aḥvālın beyān idelüm inşallāhu ta'ālā.

62b-(1) BĀB-I ḤĀMİS:

Şems ve Kamer bir senede ve her günde vāḳi' olan ḥareketlerin (2) beyān ider. Meşelā Şems ve Kamerün ḥareketleri her günde kaṅḡi burcda ve kaṅḡi (3) menzilde olduğın işbu dā'irede beyān eyledük. Hisābı Rūmī aylar hisābınca (4) ve yāḥūd burūc hisābınca olur. Aşḥābına işbu dā'irede ma'lūm olur: (Şekil)

BĀB-I SĀDİS²³²:

Menāzil-i Kameri beyān ider. İmdi Kamer bu menāzili otuz günde seyr ider. (6) Ve her bir menzile geldükçe bir melek müvekkel olur. Ve anuñ taht-ı hükümetinde nice biñ tekvinleri (7) ve cinnileri vardır. Şemsde beyān olduğu gibi Kamerün dağı bu kadar kerre nice yüz biñ (8) melegi vardır ki a'dādın ancak Ḥaḡ sübhānehu ve ta'ālā ḥazretleri bilür. Ve Kamer bu kevākiblerin 63a-(1) ednāsıdır. Var kıyās it ki sâ'ir kevākibler dağı buña kıyās olup nice melāyikeler (2) dağı anlara hizmet iderler. İmdi Ḥaḡ sübhānehu ve ta'ālā ḥazretlerinin kudretini kimesne idrāk (3) itmez, ancak yine kendü kudretini kendü bilür. Bu on sekiz biñ 'ālem içinde olan (4) maḥlūḡ cümlesi kudretinde ḥayrān ve ser-gerdāndur.

Der beyān-ı menzil-i Şeraṭeyn: (5) Bilmek gerekdür kim Ḥaḡ sübhānehu ve ta'ālā ḥazretleri Kamer her bir menzile geldükde bir melek-i müvekkel irsāl (6) ider. Ve anuñ zır-i hükümetinde dağı nice biñ ervāḡ ve tekvin olur. (7) Ve ol firiştenün kim şüreti Şeraṭeyn menziline müvekkeldür, arslana binmişdür. (8) Ol arslanuñ iki başı ve sekiz ayağı var ve üzerinde bir ādem şıfatı (9) üzere bir melek vardır. Adına غینورش dirler. Bir ādemdür ki dört eli vardır. (10) Bir elinde sürmedān ve bir elinde destārçe ve bir elinde āyine ve bir elinde kırābe (11) tutar. Ve ol şirün adına سبطرشایل dirler. Anuñ ḥātemi dağı inest: (12) (Ḥātem)

231 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, ey melekleri süsleyen Allah'ım, kadir ve galip olan senden başka ilāh yoktur, (Allah'a) tesbîh ederim ki sen yeri beşik yaptın, sen dağları direk direk yaptın, geceyi korumak için yaptın, gündüzü para kazanmak için yaptın, uykuyu dinlenmek için yaptın, herşeyi çift yaptın, ateşi karşı koymak için yaptın, kainatı çiftleşmek için yaptın, ey O , O, ey O."

232 Bu bāb, bāb-ı tāsī' olarak yazılmıştır.

Eger dilerseñ kim bu melek-i müvekkeli da'vet kılasın, zeylde (13) olan yedi firištenüñ adını okuyasın. Ve ol vakt âfitâb buhûrın yakmak gerekdür. (14) Ve hem buhûr-ı Zühre vermek gerekdür ve buhûrı karışdurmamak gerekdür. Ve kurs gibi (15) vezn idüp oda atmak gerekdür. Ve eger maḥbûb muḥabbeti içün ve ekâbir içün ise (16) tâli'-i Esedden ve Teşlîşden Mâh ve Müşterî burcında iken yazasın. Ve daḥı (17) bir zâlimüñ elini ve dilini ve gözünü bağlamak dilesen münâsib tâli'de bu esâmeleri (18) yazup bir zâlimüñ meşhedine göme koyasın. Eyidesin kim "Fülân oğlu fülânüñ (19) yavuz gözünü ve yavuz elini ve yavuz dilini bağladum." diyesin. Ve hüdhüd kanıyla yazasın, (20) ammâ hüdhüdi öldürmeyesin, kulağı dibinden kan alup âzâd idesin. Ve daḥı (21) şûret-i tekvîni bile yazasın. Ve tılsımâtını daḥı bile yazasın, şara koyasın. (22) Ve yüzünü tekvîn cānibine döndüresin. **Esâmi-i firişte inest:** (23) کھماطینوھورش , طحہمالینوھورش , عجبکالینورھقرش (1)-63b , کنحالینوھورش , طنحایثورھورش , حنطاھاہینورش (23) , کھماطینوھورش . **Şûret-i firişte inest:** (Resim)

(3) Ve daḥı bu 'ameli yazarken bu firištenüñ şûretini önünde kıya. Ve yedi günde 'Ahd-nâme-i (4) Süleymân ile bu isimleri okuya, ve şûre-i Kehfi daḥı yedi kerre okuya. Ve da'vetin (5) buhûrın vire, buhûrı şeker ve lâden ve maştaḳı. Ve bu tılsımâtı daḥı yaza: (Tılsım) **64a-(1) Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

(2) Dâ'imâ bel ile yar kıazar. (3) **Der beyân-ı menzîl-i Buṭayn:** Çün Kamer Buṭayn menziline gele, Hâḳ ta'âlânüñ emriyle Kamere bir melek (4) müvekkel olur. Anuñ şûreti iki yılan gibidür. Her bir yılanuñ iki başı var (5) ve ikişer eli var. Birbirine şarmaşmışlardır. Bir elinde yanmış çerâğ vardır. (6) Ve bir elinde tarâḳ tutar. Anuñ adına تطاییل dirler. Ve daḥı anuñ ḥâtemi vardır. (7) **Hâtem inest:** (Hâtem) Her kim iki kişi arasında 'adâvet (8) kılamak murâd eylese ve birbirinden ayırmak murâd eylese, bu tılsımâtı kettân yağıyla (9) ya'nî bezîr yağıyla ölü kefeni üzerine yaza. Kefen bulunmaz ise kefenden ziyâde (10) kıalan parça üzerine daḥı câ'izdür, yazup iki yol geçer maḥalle defn ide. Ve ol (11) iki kişinüñ aralarına yazup 'Ahd-nâme-i Süleymânı yedi kerre okuya. Ve andan sonra (12) eyide kim: "*El-ḳaynâ el-'adâvete beyne fülân ve beyne fülân kemâ 'adavetî beyne's-şekleyn* 64b-(1) *ve'l-ḳıstî kemâ ferrâḳde beyne'l-arzî ve's-semâ'i kemâ ferrâḳte beyne'l-mâ'i ve'n-nâri kemâ* (2) *ferrâḳte el-mülke ve's-şeyâtîni kemâ ferrâḳte beyne'l-'aseli ve'l-milḥi*"²³³ Tamam bu efsûnı yaza, (3) ve yedi kerre okuya. **Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

(4) Ve daḥı bu tılsımâtı eşek derisine ḳor dâvûd ile ve jenḳâr ve tuz ile Kamer (5) Ḥamelde ve yâḥûd 'Akreb burcında ola. **Şûret-i tılsımât inest:** (6) (Tılsım) محبت ولا يترد ولا تدخلين فلان (7) Çünkim bu tılsımâtı yaza, andan sonra (7) bu adları okuya: (8) صحکینیاھور , کطعاطاھور , عفتابنیاھور (9) کماطاطاھور , سقہماطاطاھور , سقلاطاطاھور , غرطاھاھور . Ve eger Cühûdlar gûristânına gömseler daḥı a'lâdur. (10) Ve Mirriḥ buhûrın vire. Ve ol gün kim yaza, ḳaşd ile üç kişiyle cenk idüp 65a-(1) şavaşa. Ve ol gün acı nesneler ve ekşi nesneler yiye kim eşeri tîz zâhir ola, (2) ammâ Hâḳ ta'âlâdan ḥavf idüp degme kişiye itmeye. **Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

233 "Fılanla filan arasındaki, aynen benim iki şekil arasındaki düşmanlık gibi, düşmanlığı bulduk; yerle göğü, suyla ateşi ayırman gibi; mülkle şeytanları ve balla tuzu ayırman gibi."

(3) Şüreti yengeç gibidür. Üzerinde (4) bir ay vardır. Ve bunuñ adına (5) فرقاطاھورش [dirler]. Eger dilerseñ (6) kim 'amel dürüst ola, bir 'avret (7) ile cimā' kılup gusl ide. Dañi (8) bu hâtemi yaza, bir kuyuya birağa. (9) Hâtem inest: (10) (Hâtem)

(11) **Der beyân-ı menzil-i Şüreyyâ:** Kaçan Kamer Şüreyyâ menziline gelse Hâk ta'âlânun emriyle bir melek (12) müvekkel olur. Anuñ şüreti âdem şüretine beñzer ki bir kaz arkasında oturur. (13) İki eli var; bir elinde yelpâze ve bir elinde kafaî bardak durar. Anuñ adına (14) سقاطورش dirler. Hâtemi inest: (Hâtem) (15) Bir kişiyi yoldan döndürmek dilerseñ bu tılsımâtı 'avret kanıyla misk ve kavağ (16) ağacı tahtasına yaza ve bir ağır taş altına koyu ve dañi eyide kim: "Bağladum fülân ibn (17) fülânı." Andan soñra bir pâre kilden âdeme beñzer nesne düze. Bu adı ol (18) şüretün arkasına yazup nakş ide kim bu şüret fülân ibn fülânun (19) şüretidür. Ve bu tılsımı bir pâre kâğıda yazup ol şüretün boynına aşu (20) koyu. Ve bu 'ameli iderken zeyilde yazılan (21) on iki firiştenün isimlerini (22) okumak gerekdür ve Mirrih buhûrı yazmak (23) gerekdür. Şüret-i tılsım inest: (Tılsım) **65b-(1) Esâmî-i firişte inest:** كقاطارھورش (3) سبطاعاري , فيمينو , لافيماطارنور , فيماطابستارد (2) كماعليبور , طارھاغاك , مغيبطارايل , كقاطارھورش (3) سبطاعاري , فيمينو , لافيماطارنور , فيماطابستارد (2) كماعليبور , طارھاغاك , مغيبطارايل , سبطاوارو . Ve dañi ol cinnî ki tekvîn-i firiştedür, şüreti laklağa beñzer. (5) Dört ayağı var. Ve önünde bir çanak şu vardır. Adına سلوطاھال dirler. (6) Yılanları def' etmek için yazup arular yuvasına koyu. Ve dañi aruları ve (7) harâmîleri def' etmek için yaza, ol yirde koyu, def' ide. Ammâ gerekdür ki (8) maymun kanıyla yaza. Hâtem inest: (Hâtem) (10) 'Arab üstâdları dirler kim bu hâtemi Nüşirevân yazdurup barmağında (11) götürürdi, cümle 'aduları def' oldı.

Der beyân-ı menzil-i Deberân: (12) Kaçan kim Kamer Deberân menziline gele, Hâk ta'âlânun emriyle bir melek müvekkel olur. (13) Adına ابرطاييل dirler. Şüreti ejdehâya beñzer. İki başı ve iki kanadı **66a-(1)** var. Ve önünde bir karga vardır. Ve çün bir kimesneyi dilerseñ kim buhûr idesin (2) ve yâhûd helâk idesin, bu isimleri şogan kabuğuna yazup mıkrağ ile (3) her pâresin arpa kadar idüp rüzgâra viresin. Ammâ ol kişinün adını (4) ve anası adını bile yaza. **Esmâ inest:** ورعاجلاطاييل , نورعاكاييل , سفهاطاييل (5) كقطاھاييل , كنهطاييل . Ve dañi bu tılsımâtı (6) kara horos kanıyla bir pâre kefen üzerine yaza, bir eski makberenün pehlüsü (7) altına göme. Ol haşmun adını ve anası adını bile yaza. Tılsımât inest: (Tılsım) (8) Andan soñra kim bu esmâi tılsımâtı her kim 'amele getüre, bu hâtemi dañi yaza. (9) Ammâ 'avret kanıyla yaza, ve bir eski kuyuya birağa. Hâtem inest: (10) (Hâtem) Ammâ gerekdür kim Zuhal da'vetin okuyasın, (11) ve altı kerre buhûrın viresin, ve yedi kerre 'Ahd-nâmc-i Süleymânı okuyasın. **66b-(1)** Ve dañi ol cinnî kim bu menzile müvekkeldür, anuñ şüreti boğaya beñzer. İki başı var. (2) Ağızlarından yılan tutarlar. Ve anuñ adına سلماطور dirler. Eger dilerseñ (3) kim cinnîler işe gele, bir pâre mâ'i kâğıd üzerine bu isimleri yazup degirmen (4) kutbı içine birağasın. Ve 'Uğârid buhûrın viresin. Ervâh hizmetinde tek bu (5) üzere olalar. Ol divlerin isimleri budur: سلجاطورش , سلفاھيوش , خيطيفورث (6) حفيطورث , خلحفيوش . (7) Ol tekvîne-i cinnînün şüreti inest: (Resim)

(8) **Der beyân-ı menzil-i Heğ'a:** Çün Kamer Heğ'a menziline gelse bir firişte aña müvekkel olur. (9) Anuñ adına هماغايل dirler. Hâk ta'âlâ anı âdem şeklinde yaradıpdur. Dört

(10) eli ve iki ayağı [var]. Ve başı arslan başına beñzer, ve ayakları deve ayagına beñzer. (11) Bir elinde žurna ve bir elinde süpürge ve bir elinde hancer ve bir elinde tarak tutar. (12) Ve kırk firişte dahı aña müvekkeldür. İsimleri **İnest:** محاراييل , محاطاهاييل (13) , بوطارعاييل , ولااساييل , عرياطاييل , قلاطاماييل , عورجايل , قطبارطاييل (14) , سقمهاطاييل , بقاطاعاييل , فوغارلاييل , افلاطاواييل , فمطاراييل , طوفاداغاييل (16) , وراغاراييل , شماطاغاييل , فمهااييل , فماغاراييل , فلاتوراييل , ملاطاماييل (1)-(67a) , هوراعاييل , مرغاطاييل , كبراكاييل , كماكاييل , طبكاراييل , نورانايل (17) , سرماراييل (3) فمطاراييل , وراطالاييل , طباطاهاييل , زناطاهاييل , ميكاماييل (2) محياييل , ورهاماييل , سقمهاطاييل , صطلبدييل , سلاماعاييل . Ve her kim misk ve za'ferān birle (4) bu melek-i müvekkeli ve bu kırk isimleri ve tılsımı bile yaza, her veğāya kim varsa cenk (5) itse her cenk ü cidāl arasında aña noksān ve hālel gelmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (6) Ammā tāli'-i Esedde yaza, ve yāhūd tešlīs-i Āfitābda yaza, veyā Mirriḥde yaza. Ve hem (7) yazarken Mirriḥ da'vetin okuya ve kırk kerre Āfitāb da'vetin okuya ve Āfitāb buḥūrın (8) vire. Ve dahı yazmazdan evvel yedi gün taḳdīr içindē ola, ya'nī yedi gün (9) ve yedi gice ḥayvānāt yimeye, 'ibādet kıluḫ ḥalvetde otura, 'uzlet kıla. (10) Ve bu tılsımātı geyik derisine yaza, tā kim işi dürüst gele. Tılsımāt **İnest:** (Tılsım) (11) "*Ve lā ḥavle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyū'l-'aẓīm.*"²³⁴ Ve dahı ol cinni kim (12) bu firištenüñ tekvīnidür, şūreti kedi şūretine beñzer. Ve adına ستطيروش 67b-(1) dirler. Bir yirde kim kuyruğı uzun veyā 'akreb olsa def' itmek için (2) bir pāre kāğıda ak şogan suyu ile işbu seretān şūretini yazup (3) ol evde defn cyleseler her yılan ve 'akreb ol ḥāneye girmeye. Şūret-i (4) seretān **İnest:** (Resim) (Resim)

68a-(1) Ve dahı bilmek gerekdür kim ol melegüñ tekvīni kim dimişdük, anuñ dahı şūreti (2) kedi gibidür. **İnest:** (Resim)

(3) **Der beyān-ı menzil-i Hen'a:** Kaçan kim Kamer Hen'a menziline gelse bi-emri'llāhi ta'ālā (4) bir melek-i müvekkel gelür kim anuñ adına تمهاطاييل dirler. Şūreti fıl (5) şūretine beñzer. Üzerine dört ādem oturur. Birisinüñ elinde kılıç vardur, (6) ve birisinüñ elinde tır ve kemān ve birinüñ elinde şişe ve zerḫa ve sinān (7) tutar. Ve eger dilerseñ kim bir kimesne ulu devlete irişe, bu şūreti öñünde (8) kıya. Vaktā kim Āfitāb Zühre ile tešlīsde ola, bu tılsımātı misk ve za'ferān (9) ve hüdhüd kanı ve yağmur suyu ile geyik derisine yaza ve üzerinde götüre. Ve dahı (10) mışri altun ile heykel adına, ḥaṭā vāḳi' olmaya. Lākin riyāzetsüz ve 'Ahd-nāmesüz (11) olmaz. Ve dahı bu tılsımāt alta yanına yazmak gerekdür. Ve yazarken demek (12) gerekdür kim: "Fülān oğlu fülānuñ devlete iḳbālını getürdüm, fülān oğlu fülānuñ (13) başına urdum Allāhu ta'ālānuñ emriyle." diye. Andan soñra bu yetmiş melek adın (14) yetmiş kerre okuya. Yedi gün taḳvā ide ve cimā' itmeye. Ve her gün okuya kim (15) bu ervāḥ 'arş-ı a'zamdur. Nāmḥā **İnest:** ولاطارعاييل , سلامطاراييل , كماقادعاييل (16) , طماغاتازاييل , طارغاهاييل , درطاهاييل , قصلاطاييل , كمعاداييل (1)-(68b) , صفلاطوراييل , افلاطوراييل , طوطاراييل (17) فماطاحاييل , فلاكماهال , عماكاييل (3) سلاطافاييل , مكلكايل , اسرافياييل , كماساراييل , ملاطوراييل (2) عملاطاييل , سفهاطاييل , فلاكمورش , سلاطور (5) مكوراييل , مطيطان , شططاهود , سكبايل , قطباراييل (4) درطاييل , ويرلاكال , سلاكماطال , قصطاورن (7) يانوراطاييل , كماطاطور , زمانطارين , كمادكاررم , ولاداعاييل (6) سنسهماطوراييل , ملاطارين , فلاتورن , عزطلاط , اوسطاييل (9) طماعادون , سلحاطارون , سلفهلوس , عفعطارون (8) سفلاطراط , فمطاذيف , قسططاغازم

234 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

املاطوراق (11) سفھاطوراس ، سقاطینور ، عوعولارودا ، افلاطارقط (10) فرماطاروس ، عقرولایل ، فقرطارون ، فیماعولای (13) سماعاریفوط ، عماطایف ، عطرارو ، مراطیناروش ، مروانوس (12) بویانسطورش ، طبقاریط ، کنجابیادوم ، املاطوراش (14) bil kim bu tılsımât-ı şerîf budur. **Tılsım inest:** (Tılsım) **Şûret-i fil:** (Resim)

69a-(1) Ve dağı bu şûret-i tekvîni kim yazmak gerekdür ol cihetden kim yazup götüren (2) kimesne halâyık arasında ahfâ ziyâde ola ve yavuz dilden beri ola. Ve dağı (3) bu tekvînüñ şûreti bir atdur kim iki başı var. **Şûreti inest:** (Resim)

(4) **Der beyân-ı menzîl-i Zîrâ:** Çünkim Kamer Zîrâ' menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (5) Anuñ adına حنطاعایل dirler. Şûreti âdeme beñzer. Dört eli var âdem (6) eli gibi ve iki ayağı var at ayağı gibi. Bir elinde hüdhüd kuşu ve bir elinde (7) levh ve bir elinde hancer ve bir elinde kâmiş tutar bir melekdür. Eger dilerseñ (8) kim bir yola tiz tiz gidüp ve hiç ol yolda bir nesne ki zâyi' itmeyüp (9) yorılmayasın, gerekdür kim bu tılsımâtı şeref-i Kamerde yâzasın misk (10) ve za'ferân birle. Ba'dehu buhûr-ı Kamer ile tebahhîr idüp koltuğun altında (11) muşamma' birle şarup götüresin. Bi-'izni'llâhi ta'âlâ ne kadar yol kim (12) giderse yorılmaya. Bir rivâyetde Āfitâb buhûrı dirmek gerekdür. **Tılsım (13) inest:** (Tılsım) **69b-(1) Şûret-i melek inest:** (Resim)

(4) Ve dağı bu yedi dîv adlarını yetmiş kerre okuya. Nâm-ı dîv **inest:** (5) شطاغیرودش ، عماطینوروش ، سفھاطلینوروش ، کماطاعینوروش (6) دعلاطینوروش ، طماطماهورش ، کطاعهینوروش . Ve dağı (7) işbu firişte şûretini bile yazmak gerekdür. Ve rengini nîlgün itmek (8) gerekdür tâ kim hâşşıyyeti ziyâde ola. Bu melek âdem şûretindedür. (9) İki kanadı vardır. Lâkin ismi nüshamızda olmadığı ecilden (10) biz dağı tahrîr eylemedük. () Bir gayrı nüshada (11) bulunursa işbu açık mahalle ketb olına. **Şûret-i firişte 70a-(1) inest:** (Resim)

(2) Ve dağı bu firištenüñ tekvîni şûreti bir deve gibidür. Üç başı vardır. (3) Arkasında bir âdem oturur. Başında yeşil 'imâmesi vardır. Devenüñ (4) mehârın tutar. Adına رهاطینوروش dirler. Kimyâ üzerinde müvekkeldür. Ve dağı (5) dirler kim bunuñ zîr-i hükümetinde on dîv vardır. Anlar dağı kimyâ üzerine (6) müvekkel olup ol 'ameli işleycn kimesnelerüñ 'amelin bâtıl ider ve işlemege (7) mâni' olur. Bu fenne tâlib olana evvelâ lâzımdur ki bir yüce tağ kim dâ'imâ (8) üzerinden kar eksük olmaya, meşelâ Keşiş Dağı gibi. Ve eger dilerseñ kim (9) kimyâ 'ilmin ele getüresin, bu dîvleri ol yüce tağda da'vet (10) kılasın Meymun-ı A'zam 'azîmetiyle. Ba'dehu anlardan murâdın hâşıl idesin. (11) Ve bu dîvlerin isimleri budur: وجهلاطوش ، وهلهینوش ، وکلجفیوش ، وسلجلجوش ، وخنطغوش ، وخلجقیاش (1) **70b-(1) inest:** (Resim) **Şûret-i رهاطینوروش**

(3) **Der beyân-ı menzîl-i Neşre:** Çün [Kamer] bu menzile gelse bir melek-i müvekkel gelür kim adına (4) توهایل dirler. Şûreti koyun koçuna beñzer. Ve üzerinde bir laklak kuşu (5) oturur. Burnu kuyruğundan yaña tırur. Ammâ ayakları âdem ayağına beñzer. (6) Ve dağı anuñ tekvîn-i cinnîsinüñ adına سعتلاطور dirler. (7) Heykeli âdem heykeline beñzer, ammâ dört başı vardır. Her başı yılan başına (8) beñzer. Ve dağı âdem eli gibi iki eli vardır. Bir elinde yelpâze tutur (9) ve bir elinde balık tutar. Bir 'acib hey'etlü firiştedür. Ve dağı anuñ (10) hâtemi vardır. **Şûret-i hâtem inest:** (Hâtem) **71a-(1) Ve şûret-i firişte inest:** (Resim)

(2) Ve eger dilerseñ kim bir kişinüñ dilini ve ef'âlini bağlayasın, ve bu şüreti (3) öñüne koyasın. Ve bu tılsımâtı bir jenkâr renk kâğıd üzerine kâfur (4) ve za'ferân ile yazasın. Ba'dehu eşek derisine al ipek ile şarasın (5) kim kız oğlan ipligi ola. Ve eyide kim: "Fülân ibn fülânuñ benden tarafa olan (6) ağzını ve dilini bağladum, ebedî benüm kâsdıma söz söylemeye kala ebedî sedd-i Ye'cüc (7) kim Hâzret-i İskender yaptı Ye'cüc ve Me'cüc gamından Allâhu ta'âlânuñ fazlı (8) birle, anuñ gibi sedd bağladum." diyü ancılayın bağlanmış olsun diye ba'dehu bir (9) ağır taş altına koya. Tılsım ĩnest: (Tılsım) 71b-(1) Ve eger bir kişinüñ işini ve gücünü bağlayasın kim anuñ bahtı ve işi açılmaya, (2) bir eski mağbereden bir pâre tâbüt alasın. Bu tılsımı üzerine yazasın. (3) Zıkr olunduğı gibi eyidesün kim: "Fülân oğlu fülânuñ işini ve gücünü bağladum, (4) ancılayın kim bu gürhânda yatan tâbüt ile meyyitüñ cismi türâbı kabrde (5) deprenmezse eli bağı ve dili bağı yatarsa fülân ibn fülânuñ dağı bağı ola. (6) Ba'dehu bu ervâhuñ adlarını dağı yedi kerre okuyasın. ĩnest: (7) طباطقور , ططامغور , قطاغاور , فطاطاور (8) ستهاطورور , كباطاور , رياكاغور . Ve dağı ol cinnî kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına (9) () [dirler]. Eger bu cinnînüñ hâtemini jenkâr ile ve sirke ile bir pâre kâğıd (10) üzerine yazasın, dağı bir eski kuyuya birağasın, ve 'adûlaruñ adın bile yazasın. (11) Hâtem ĩnest: (Hâtem) Ve dağı dilerseñ kim (12) bir cinniye mağbûs kılasın, ismini bir şişe içine yazup koyasın ve ağzını bağlayup (13) mühürleyesin, bi-emri'llâhi ta'âlâ mağbûs olur. Şüret-i سقلاطور ĩnest: (Resim)

72a-(1) **Der beyân-ı menzil-i Tarfe:** Çün Kâmer Tarfe menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına تهاطيل dirler. Şüreti nemâza тұrmuş, taḥiyyete oturmuş, seccâde üzerinde (3) oturmuş âdeme beñzer. Öñünde kandil yanar iki kanadı var bir melekdür. Ve daḡı (4) anuñ bir ḡâtemi vardır. Bu ḡâtemi misk ve za'ferân ve gül şuyı ile Semerkand (5) kâğıd üzerine yazup götürse âdemiler ve ulu begler arasında 'azîz ve muḡterem ola. (6) Ammâ bu 'ameli yazarken Kâmer Tarfe menziline olup 'Uṭâridüñ buḡûrın vire, ve 'Ahd-nâme-i (7) Süleymânı okuya. Nitekim zikr cyledük. 'Ahd-nâmesüz hiç bir şey 'amele gelmez. Şüret-i melek inest: (Resim)

(8) **Der beyân-ı menzil-i Cebhe:** Kâmer Cebhe menziline gelse bir firişte gelüp Kâmere müvekkel olur. Anuñ (9) adına **هجا طایل** dirler. Şûreti âdeme beñzer. Ammâ kim üç başı vardır; bir başı yılan (10) ve bir başı kurd ve bir başı sîmurğ başına beñzer. Ve dört eli dağı vardır; bir elinde (11) elma ve bir elinde bıçak ve bir elinde bir pâre saç ve bir elinde kullâbe tutar. Ve eger (12) bir kimesnenüñ uykusın bağlayasın, gerekdür kim Kâmer Cebhe menzilinde iken bir delinmedük (13) na'l üzerine bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve 'avret kanıyla kim feşşâd almış ola, 72b-(1) yaza ve eyide kim: "Fülân oğlu fülânuñ uyhusın bağladum." Ve eger maḥabbet için yazarsa diye kim (2) "Fülân oğlu fülânuñ 'aqlını ve fikrini maḥabbet için bağladum ve maḥabbeti ziyâde eyledüm, **العجل العجل العجل الساعته الساعته الساعته** Tılsım inest: (Tılsım)

(4) Çünkim bu tılsımı yaza ve bu efsûnı okuya, bir kerre ol na'la ura ve yedi kerre dahı (5) eyide kim: "*el-kına'n-nār ve'n-nīrān fi maḥabbetihi meveddete 'aşkın fülān bin fülān.*"²³⁵ Ve andan (6) ol na'lı oda bırağa ve gerekdür kim od tütünsüz ola. Ve dahı yekşenbih veyā azine

235 "Filanoğlu filanın sevgisinde ve aşkında bizi ateşe at."

(7) günü ola. Ve bir tāli' ihtiyār kıla. Maḥabbet için olursa Kamer Zühre ile tesdīsde (8) veyā teslīsde ola. Ve eger 'adāvet için olursa Kamer Mirriḥ ile veyā Zuḥāl ile terbi'de (9) veyā mukābelede veyā mukārenede ola. Ve bu efsūnı okuya. **İnest:** "Na'l āmed nefsan, (10) mäh āmed tābān, ebr āmed bārān, şir āmed garrān, pıl āmed ḥirmān, mār āmed galtān, (11) berķ āmed dirahşān, dīv āmed bāzān, bīd āmed lerzān, āb āmed seyelān, ḥāk āmed (12) rīzān, nār āmed sūzān, bād āmed vezān, tīr āmed perrān, seyf āmed tāzān." (13) **Maḥabbet için** dilese böyle okuya: "Ne na'l geldi بيلسه ne ay geldi tābān, ne bulut 73a-(1) geldi bārān, ne arslan geldi garrān, ne yıl geldi ḥirmān, ne yılan (2) geldi galtān, ne berķ geldi rahşān, ne dīv geldi bāzān, ne sögüd geldi (3) lerzān, ne şu geldi seyelān, ne toprak geldi rīzān, ne od geldi sūzān, (4) ne pıl geldi evzān, ne ok geldi perrān, ne kılıç geldi (5) tāzān.²³⁶" De kim: "Fülān geldi, giryān geldi, teni (6) lerzān geldi, dili biryān geldi, yire galtān geldi, büşile cān geldi (7) ki ḥūşān geldiler cāna, geldi kim cān geldi, geldi kim remmān geldi, geldi (8) kim 'ıyān geldi, geldi kim bēyān geldi, geldi kim arslan ağzına geldi." (9) Andan sonra diye kim: "Bu melek-i cinnūn ḥātemi ḥakkiçün sen rast getürgil" diye. (10) Andan na'lı evde kapaya, 'acāyip göre. **Şüret-i tekvīn İnest:** (Resim)

(11) Ve daḥı bu firištenūn tekvīni şüreti zürāfe gibidür başını arkasına komış. 73b-(1) Adına طماطهورش dirler. **Şüreti İnest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Zübre:** Çünkim Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp Kamere müvekkel olur. (3) Adına ماكاطایل dirler. Anuñ şüreti hemçünān firişte gibidür. Dört eli var. (4) Ammā başı kuş başına beñzer. Ve dört elinde daḥı reyḥānlu gül tutar. Ve eger bir kişi (5) dilese kim ervāḥları kendüye muṭi' kıla, evvelā gerekdür kim kırk gün erba'ine girüp (6) oruç tutup ḥayvānātdan berhiz ide. Buḥūr-ı Müşterī ve buḥūr-ı Zühre ve buḥūr-ı Āfitāb (7) ile karışdurup karzlar ide. Andan bu kırk gün içinde bir gün ile bir gicede (8) seksen 'aded karz-ı buḥūr ide. Ve gicede ve gündüzde yedişer kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı (9) okuya. Ve dāim tahāret birle otura. Kırk gün tamam olduğda mendil-i kübrāsını (10) bir yüce tağ başına döşeyüp ervāḥı da'vet kıla. Ve yetmiş kerre Kul ūḥiyye (11) süresin okuyup bu tılsımātı ol sâ'at içinde misk ve za'ferān ile (12) yazup müm ile kaplayup kendüde şaklaya. Mādām ki bu tılsımāt üzerinde (13) ola, kırk cinnī anuñ ḥükmüne rām ola. Ve yāḥūd bu tılsımātı misk ve za'ferān ve hüdhüd (14) ve güvercin kanıyla ola, ammā beyaz güvercin ola. Nitekim zıkr eyledük, kulaqları 74a-(1) dibinden kan alalar, sonra āzād ideler. **Şüret-i tılsımāt İnest:** (Tılsım) (2) Ve daḥı ol cinnūn kim bu tekvīnūn adına صوراعاطورش dirler, 'avrete beñzer. Ak çār bürünür (3) ve yüzinde niķāb var. Ve iki küçük kızlar daḥı var, anlar daḥı çārlar bürünüp ardınca dururlar. (4) **Şüretleri İnest:** (Resim)²³⁷

74b (Resim)

(1) Her kim dilerse 'avretler aña maḥabbet ide, bu şüreti bir pāre kāğıda ve bu isimleri ol (2) şüretūn yukarusına yaza. Andan sonra ol şüretin sīnesi üzerine okuyup (3) ura. Ve eyide kim: Der füsün;

²³⁶ Anlama uymadığı için "Ki 'aşk geldi (5) ki od geldi sūzān" bölümü çıkarılmıştır.

²³⁷ Resim yeri boş bırakılmıştır.

هيجوا قلوب النساء في الملا العالم، تمحيشا هسقياد شقنا بحق الله الا كبر اعظم و بحرمة هذه الدعوة الحق و دعوة الملائكة
الوفا الوفا العجل العجل العجل الساعة الساعة الساعة يا ملك الاكبره الاسرق ميمون الاعظيم.

Çünkü bu vechile okuya. Andan (7) buhūr vire ve bu du'âyı okuya: "*Bismi'llāhi'r-rahmani'r-rahīm, Allāhümme bi-luṭfī keremike* (8) *ma'a'l-melāyiketi'l-muḳarrebīn ve enbiyā'u'l-mürselīne bi-ḥaḳḳi Rabbi'l-'arşı'l-'azīm* (9) *eyyetuha's-sīretu'r-raṭıbe'l-mu'tedile'l-latıfe aḥsenü'l-ḥalk ed-ḍaḥḥāke şāhibu'z-ziyneti* (10) *ve'l-ḥiyelete ve'z-zehebe ve'l-cevāhire ve't-ṭarafe ve'llah ve't-ṭurāb ve'l-kınā bi-nehrike* 75a-(1) *bi-mā el-evtāru ve'l-'eydānu ve'l-la'ibu ve'l-cerrāhu ve'l-makāmetu ve'l-gābiletu ve'l-latfetu* (2) *el-'ādiletu's-saḳfiyetu 'ale'l-enkiḥati maḥabbeti'l-'aşreti ve't-ṭarabi ve serüren ve't-ṭayyibi* (3) *es'eluke men zeyyeneke bi-ziynetihī illā kevākibu ve bi-ziynetihī'l-lehv ve't-ṭarab tef'alu li kezā ve kezā.*"²³⁸ Çünkü bu da'veti okuyasın, yalunsuz ot ile sekiz kerre buhūr viresin. (5) Ve renkli tonlar giyesin ve cevāhir ile zeyn olasın, ve yāhūd birāz cevāhir (6) götüresin. Andan sonra bu hātemi misk ve za'ferān birle yazasın, on (7) bir kerre buhūr viresin. **İnest: (Hātem) (8) Şüret-i tekvīn inest: (Resim)**

(9) **Der beyān-ı menzıl-i Şarfe:** Çün Kamer Şarfe menziline gelse Allāhu ta'ālānuñ emriyle bir melek gelüp (10) Kamere müvekkel olur. Anuñ adına *عزمها طاهليل* dirler. Şüreti ādeme beñzer. Ammā kim iki (11) başı vardır. Bir başı sığır başına ve bir başı deve başına beñzer. Ve dört eli vardır; (12) bir elinde desti ve bir elinde bardak tutar. Bir kimesneyi 'aşk ile ālūde kılmak dileseñ 75b-(1) gerekdür kim bu tılsımâtı gümüş levh üzerine yaza. Ve ak atun şacı ile şarup (2) bir karañu kuyuya bırağa. Ve yedi kerre 'Ahd-nāme'yi okuya. Ve 'ūd ve şeker ve lādin ve maştaḳi (3) karışdurup bile yaza. Ve ol diledügin kimesnenün adını mendil-i meymün üzerine (4) çeke, içerü girüp otura. Henüz mendilden taşra gelmedin diledügi kişi hāzır ola. (5) Şüret-i melek inest: (Resim)

(6) Ve 'azīmet ve nār-ı necāt ve tılsımāt budur: "*Yā 'azimeti 'aleyküm yā eşḥābu's-sihr ve'l-vesvās* (7) *ve ehlu'n-nār min cunūdi İblise seyyidu's-şeyātīn ve ma'şerete*"²³⁹ *ellezī yūvesvisūne* (8) *fī kulūbi benī ādeme ve benātu Havvā ecma'īne shevātun muḥtelifetun ve lezzātīn şettā ve naṭikūn* (9) *fī'l-'ālemi bi-ḳuzāmā havāyici* *بوا عطيهوته بوا عطشته بوا عطيهوته بوا عطشته* *الروا (11) ابيوسته بوا نوالش بوا عطلهوهشته بوا عطلشته بوا كهيهوته (10) بوا كهيهوته* *خلجفيوش ve حنطينقرش ve حنطوش ve دجوش* (12) *yā melikū'l-cinn ve's-şeyātīn bi-ḥaḳḳin* *الروا (15) الروا* *ve yā men 'aşere* (15) *yā melikū's-şeyātīn bi-ḥaḳḳi naḳṣi hāteme Süleymāne ibnu Dāvūde 'aleyhimu's-selām* 76a-(1) *bi-ḥaḳḳin* *كسطنطيهما لسطعطيهما ebihā maḥalli yeshum ve bi-ḥaḳḳi'l-'aceli'l-'aceli'l-'acele.*"²⁴⁰ (2) **Tılsımāt-ı 'acāyib-i mücerribāt inest: (Tılsım)**

238 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, melaikelerle ve peygamberlerle olan lütfun hürmetine sana yalvarıyorum. Yüce Allah'ın hakkı için ey güzel, yaratık güler yüz yaratmışsın. Ziyet, altın, mücevher, eğlence sahibi senin kurbanın olsun. Telleri, mızrapları, oyunları, cerrahları, makameleri, latifeleri doğru olup sevilen on tane arasında güzel bir eğlencedir. Soruyorum sana, seni kim süsledi? Ancak o yıldızlarla eğlence bitince bana böyle yaparsın."

239 Derkenarda "ilā bi'llāh" yazılıdır.

240 "Ey sihir ve vesvese sahipleri ve ateş ehli, bunlar İblis'in askerleridir. Onlar Ademoğullarının nefislerini vesveseye düşürürler. Aynı zamanda Havva kızlarını da vesveseye düşürürler. Muhtelif şehvetler verirler."

Ve 241 "لا يمين الساعة العجل الوا *fülân bintu fülân fî mahabbetihi fülân ibnu fülân* " (3) .
 .dahi ol cinnî kim bu menzilüñ tekvinidür, şüreti kirpiye beñzer. (5) Adı[na] *فواصل* dirler.
 Her kişi kim bu tekvinüñ şüretin yazup (6) zeyt yağıyla çerākda yağa, her kimüñ adın dilerse
 bile yağa, Allāhu (7) ta'ālānuñ emriyle ol kişinüñ qararı kalmaya, saña gele, āşufte ola. (8)
 Ammā gerekdür kim yazarken tatlu yiye, ekşi ve acı nesneler yimeye. Gāyet (9) mücerrebdür.
 Ve Kādî Halāşî rahmetu'llāhi 'aleyh bu a'māli dāim iderdi. (10) **Şüret-i tekvin inest:**
 (Resim)

Der beyân-ı menzil-i 'Avvā: Kāmer 'Avvā (11) menziline gelse Allāhu ta'ālānuñ
 emriyle (12) bir melek gelüp aña müvekkel olur. (13) Anuñ adına *عاطا صايل* dirler. (14)
 Hemān firişte şüretine beñzer. İki kanadı (15) var. Ve iki eli var ki kemān çeker ve üç ok
 tutar. Öñünde bir şem' ve bir (16) şem'dān var. Ve nişāna ok urmak dileyen bu tılsımâtı geyik
 derisine (17) yazup yayına bağlaya Kavs tālî'i içinde. Ammā kim misk ve za'ferān ile (18)
 yaza, ve ak güvercin kanıyla yaza. Ol kemāndan ok atıldıkça ekseri 76b-(1) haṭā itmeye.
 Kerrāt ile tecrübe olunmuşdur. **Şüret-i firişte inest:** (Resim)

(2) Ve dahi dilerseñ kim ādemilerüñ gözlerin bağlayasın, gerekdür kim ḥaffāş kanıyla (3)
 ve mûş kanıyla bu tılsımât[1] kazların derisine yaza ve koltuğı altında götüre. (4) Ve 'Uṭārid
 buḥūrın vire. Ve ḥalvethānede yaza kim kendüden gayrı canlu (5) kimesne olmaya. Ammā
 çeharşenbih gicesi yaza, ve ayuñ evvelinde olur. Tılsımāt budur: (Resim)²⁴²

77a-(1) Ve dahi ol cinnüñ menzilüñ tekvinidür. Anuñ şüreti köpege beñzer kim aña oklı
 (2) kirpiye dirler. Ve anuñ adına *عينور هوش* dirler. Ve dahi bu tekvinüñ üzerine (3) altı dīv
 müvekkeldür. Ol dīvlerüñ adları inest: *عما طاها طورش* (4) *سغما طاها طورش* , *فلاطاها خورش* ,
 (5) *عما كاقورش* , *عما طاها طورش* . Bu altı adları yaza, zānūsına (6) bağlaya. Şüret-i tekvin inest:
 (Resim)

Der beyân-ı menzil-i Simāk: Kaçan (7) Kāmer Simāk menziline gelse bir melek gelüp
 aña müvekkel olur. Şüreti ādeme beñzer. (8) Bir kürsî üzere oturmuş ve iki elinde iki balık
 tutar. Adına *سغما كايل* (9) dirler. Eger bir kimesne deñiz korkusundan emîn olmak dilese bu
 tılsımâtı (10) misk ve za'ferān ve gül şuyı ile ve balık kanıyla bir pāre geyik derisine [yaza]
 (11) ve sefinesine bağlaya, garkdan emîn ola. Ammā gemi içinde yaza, mevcden ve seylden
 (12) emîn ola. Ve dilerseñ kim yağmur yağdırasın, bu tılsımâtı balık derisine (13) yazup bir
 taş altına koya, ve andan Kāmer da'vetin okuyup Kāmer buḥūrın vire. (14) (Tılsım) (15)
 Evvel buḥūr vire, andan yetmiş kerre okuya, andan soñra yetmiş kerre bu melāyike (16)
 adlarını okuya kim yağmurlara ve bulutlara müvekkeldürler. **Nāmḥā inest:** (17)
 "Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, sübhāneke lā ilāhe illā ente yā Rabbi küllü şey'in (18) yā men
 en'amu bi-ḥavlihi yā men ekreme bi-tūlihi yā men 'adele bi-luṭfihi yā men te'azzeze 77b-(1)
 bi-ḫudretihi yā men ḳadderehu bi-ḫikmetihi yā men ḫakeme bi-tedbirihi yā men debberehu bi-
 'ilmihi yā men (2) 'alā fî zunūbihi yā men zebānī 'uluvvihi sübhāneke lā ilāhe illā hüve ente yā
 men (3) yaḥluku yeşā'u yā men yaḡfiru li-men yeşā'u yā men yu'azẓibu men yeşā'u yā men (4)

241 "Filan oğlu filan muhabbet için filan oğlu filan "

242 Tılsım yerine resim konmuştur.

· yetūbu 'alā men yeşā'u yā men ye'ūbu fi'l-erḥame keyfe yeşā'u yā yezīdu (5) fi'l-ḥalki mā
 · yeşā'u sübhāneke yā lā ilāhe illā ente yā Rabbe yā men lem yelid (6) ve lem yüled yā men lā
 · şerike fī ḥikmeti eḥaden yā men ca'ale li-küllü şey'in kâderen (7) yā men lem yezel rahmen
 kerīmen yā ca'ile'l-melâ'iketi ve rusulen yā men ca'ale fi's-şemâ'i (8) burūcen yā men ca'ale fī
 şems sirācen ve kameren müniren yā men ca'ale'l-arze karāren (9) yā men aḥşā küllü şey'in
 'ilmen ve lā ḥavle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²⁴³ Nāmḥā (10) inest: جيطايل ,
 (12) عماطينايل , افلاكوطازايل , ورطاعماجايل , هماكاسلايل (11) شماكاعاهايل , كماكاهاييل , خبيطاهايل
 ستهماكاتايل (13) طماكاعايل , غفراطاهايل , ورساعاهايل , كهماغاريفايل . **Ve daḥı bu adları levḥ ideler**
kim Âdem peygamberüñ muşḥafından (14) çıkarupdururlar. Ve çünkim bu adları okuyasın,
 derḥāl o cinnilerden müvekkelden (15) geleler ve ol melek-i müvekkeli götüreler âdem
 şeklinde. Ammā kim göricek be-ğāyet (16) heybetlü görüp şalābet birle gelür. Gerekdür kim
 şabr idesin, yoksa helāk ider. (17) **Şüret inest: (Resim)**

78a-(1) Ve daḥı ol cinnî kim bu menzilüñ tekvinidür, anuñ şüreti âdeme beñzer. Ammā
 kim (2) başı deve başına beñzer. Boyının uzadup murabba' oturupdur. (3) Ve iki eli vardur
 âdem eline beñzer. Bir elinde bakır dutar, ve bir elinde varaḳa dutar. Adına (4) ملاطينورس
 dirler. Ve daḥı ol cinnî kim bu menzilüñ tekvinidür, şüreti (5) âdeme beñzer. Bunuñ emrinde
 tokuz yüz biñ ve daḥı tokısan tokuz biñ (6) firişterler vardur. (Resim)

(7) **Der beyân-ı menzil-i Ğafre:** Kamer kaçan Ğafre menziline gelse bir melek gelüp
 aña müvekkel (8) olur. Anuñ adına كفاطاهايل dirler. Şüreti âdeme beñzer. İki eli (9) ve iki başı
 var, ve iki ayağı ve iki kanadı var. Bir elinde zenberek (10) ve bir elinde âfitāb tutar. Ve daḥı
 bu melek 'āşî cinniler üzerlerine (11) müvekkeldür. Ve eger bu cinniler üzerine müvekkel
 olmayaydı 'āşî cinniler (12) 'ālemi ḥarāb iderler idi. Hāḳ sübhānehu ve ta'ālā bu firişteyi
 müvekkel (13) idüpdür, tā kim bunuñ korkusından zebān idemezler. **Şüret-i 78b-(1) firişte**
inest: (Resim)

(2) Ve daḥı bir ḥastaya ve yāḥūd bir âfet irmiş kişiye timār itmek dilerseñ ki (3) ol rencden
 emīn ola, gerekdür kim evvelā bir ḳara ḳoç ḳoyun ḳurbān ide. (4) Ve bu tılsımâtı misk ve
 za'ferān birle yaza ve ol kişinüñ boyınına bağlaya. (5) Bi-emri'llāhi ta'ālā ol marāzdan şifā
 bula. (Tılsım) (6) "bi-ḥaḳḳi ḥāzihi'l-esmā'i'l-'izāmi's-sifār hüve bi-mektūbin fī barādiḳ el-
 'arşike el-'azīm **79a-(1) ve bi-hürmetihi melâiketi'l-muḳarribine ve enbiyāike'l-**
mürselin."²⁴⁴ Ve çünkim bu 'amele başlayasın, evvel (2) üç kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı
 okuyasın, ve üç kerre buḥūr-ı Müşterî viresin. Andan (3) soñra bu tılsımâtı bir pāre kâğıda
 yazup ol kimesnenüñ boynına bağlayasın. (4) Hāḳ ta'ālā ol kimesneye şifā vire. Ve andan soñra

243 Burada parça parça âyetlerden alıntılar yapılmıştır. "lem yelid ve lem yüled" bölümü 112 İhlas 3: "O doğurmamıştır ve doğmamıştır." Diğer bölümleri "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Senden başka Tanrı olmadığına, herşeyin ilâhı olduğuna, bütün nimetleri verdiğine, adalet verdiğine, kudretinle övünüldüğüne, kadir yöneticisi olduğuna, ilminde bilgili olduğuna, istediğini yaratacağına, bağışlayacağına, işkence edeceğine, istediğinin tövbesini kabul edici olduğuna, çocuğun rahimde erkek mi, kız mı olduğunu bildiğine, doğup doğurmayacağına ortağın olmadığına, kader yarattığına, rahîm ve kerîm olduğuna, melaikeleri, peygamberleri, yıldızları yarattığına, güneşteki aydınlığı ve ayın ışığını senin yarattığına, yaşamak için yeryüzünü yarattığına, herşeyin ilmini bildiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

244 "Bu yüce isimlerin hakkı için bu senin yüce katında yazılmıştır ve sana yakın olan peygamber ve melaikelerin yüzü hürmetine."

bu adları kızıl şıgır (5) ödiyle yazup âteşe ata. Ol cinniler münhezim olup kaçalar. Ol adlar (6) **İnest:** (Adlar) (7) Ve dahı ol cinnî kim bu menzilün tekvinidür, anuñ adına هیطاکاطور dirler. (8) Ve şüreti iki yılan birbirine sarılıpdur. Bunlaruñ başlar[ı] âdem başına (9) beñzer. Ammâ kim ikişer kanadları vardır. Ol şüret-i tekvin **İnest:** (Resim)

79b-(1) Der beyân-ı menzil-i Zubânâ: Kaçan kim Kamer bu menzile gele, Allâhu ta'âlânun emriyle bir melek (2) gelüp müvekkel olur. Anuñ adına هیطاییل dirler. Şüreti firişte (3) şüretine beñzer. Bir kürsi üzerinde oturur, ve önünde bir minkâl ateş (4) yanar. Ve bir qarûre dahı bir تنطدن elinde durar. Ve bir elinde dahı gülverân (5) tutar. Ve eger bir kimesne dilese kim bir makâmı harâb kıla, hergiz âbâdân olmaya, (6) bir siyâh kalemün ucın yağa, ve Kamer bu menzile irişdükde Zuhal buhûrın virüp (7) hüdhüd ve güvercin ve karga kanları ile bu tılsımâtı bir kâğıda yazup (8) ol makâmı defn ide. Ol makâm bir dahı âbâdân olmaya. Tılsım **İnest:** (9) (Tılsım) **Melek İnest:** (Resim)²⁴⁵

(10) Ve dahı ol melek-i müvekkelün hâtemi vardır. **İnest:** (Hâtem) (11) Ve dahı tesbîhi vardır. Her kim bu tesbîhi okusa müfâcât ölümünden emîn ola. (12) Ve bir kişinün oğlu ve kızı olmasa Âfitâb Cedy burcınun on beşinci derecesine **80a-(1)** geçicek bu tesbîhi yetmiş kerre okusa ve bu tılsımâtı dahı misk ve za'ferân (2) ve Nisân yağmuru suyu ile yazup er ve 'avret boyunlarında götürüp (3) ve hem bir ak tās içine yazup suyu erile 'avret andan içseler (4) ve Zuhal buhûrın virüp yetmiş kerre 'Ahd-nâmc-i Süleymânı okusalar ve erile (5) 'avret firişte tütsüsün kendülere tütsü virseler, Allâhu ta'âlânun (6) emriyle hâtunı hâmile ola. Tesbîh **İnest:** "Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, (7) Allâhümme yâ bedî'a's-semâvât ve'l-'arzîn ve yâ nûre'l-melâyiki'l-mukarribîn ve yâ 'avne'l-enbiyâ' (8) ve'l-mürselîne. yâ men tevâza'a küllü şey'in li-kudretihi yâ men zelle küllü şey'in (9) li-'izzeti yâ men ḥaza'a küllü şey'in li-heybeti yâ men enḳâde küllü şey'in li-melekûtihi yâ men dānehu (10) küllü şey'in li-maḥāfetihi yâ men eşfeti'l-cibāl min ḥaşıyyeti yâ men kâmeti's-semâvâti (11) bi-emrihi yâ men istaḳarrati'l-arzu bi-iznihi yâ men lâ yu'tedâ 'alâ ehli memleketihi (12) ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm."²⁴⁶ Ve dahı bu tılsımât cümle murâdât için yazılsa hâşıl olur.²⁴⁷ (Tılsım) (13) Tekvin-i cinnî **İnest:** (Resim)

80b-(1) Der beyân-ı menzil-i İklîl: Çün Kamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Şüreti âdem şüretine beñzer. İki başı var it başına beñzer. İki eli var âdem eli gibi; (3) bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tutar, gide yoru. Anuñ adına صیهرعنبال (4) dirler. Bir kişi itler ve kurdlar ve gayr ve ejdehadan emîn olmak dilese bu tılsımâtı (5) misk ve za'ferân birle Müşteri tâli'de olduğu vâkı Zühre buhûrın virüp (6) yaza ve üzerinde götüre. Bunlardan emîn ola. Tılsımât **İnest:** (Tılsım)

245 Resim yeri boş bırakılmıştır.

246 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, yerin ve göğün güzel yaratıcısı, melaikelerin ışığı, peygamberlerin yardımcısı, herşeye kadir olan, herşeyi indiren ve yükselten, herşey senin yüceliğinin altındadır. Herkes senden korkar, dağlar korkudan yarılar, gökler senin izninle yükselir, yerleşilmiş yerler senin izninle, kurulur. Memleket ehlinin haklarına kimse tecavüz edemez, sınırlarını aşmaz. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

247 Bu kısım derkenardadır, cümleyi tamamladığı için metinde verilmiştir.

(7) **Der beyân-ı menzil-i Kâlb:** Çün Kâmer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (8) Anuñ adına صعباطال [dirler]. Şüreti âdem şüretine beñzer. Bir kürsî üzerine oturur. (9) Başı şıgır başına beñzer. Bir elinde zincir ve bir elinde çanak tutar. Her kim dilerse kim 81a-(1) meliki veyâ bir pâdişâhı veyâ bir ğayrı kimesneyi kendüye muṭî' ve münkâd kılmak (2) dileseñ, gerekdür ki bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve yağmur suyu birle (3) yazup bir yeñi çölmek içine koyup bir tennür altına göme kıya. Ammâ (4) gerekdür ki ol vaktde tâlî'-i Şevr ola ve yâhūd Esed ola, tâ kim (5) murâd hâşıl ola. Tılsımât inest: (Tılsım)²⁴⁸ (6) Ve dağı bu menzilüñ tekvini kim vardur. Şüreti ejderhâya beñzer. İki kanadı (7) ve iki eli vardur âdem eli gibi. Bir ağaca şarılup turur. Ol ağacuñ (8) altında bir akar bınar var. Her kim dilerse kim sâkin olduğı hânesi (9) içine hergiz dîv ve peri gelmeye, bu tekvinüñ şüretini yaza ve üzerine (10) bu yedi isimleri dağı yaza. Esâmî inest: طامكال , طهمال (11) صطال , سهاطال , عماطال , فلاتال , عورطال . **Tekvîn inest:** (Resim)

81b-(1) Der beyân-ı menzil-i Şevle: Kaçan Kâmer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına حنطهاعایل dirler. Şüreti bir çıplak at üzerine süvâr olmuş (3) âdeme beñzer, kendüsi dağı bir ürehne. Bir elinde atuñ 'inânın tutar, bir elinde harbe. (4) Gök kır atdur. Her kim dilerse leşker arasına gire çıka, hiç bir vechile aña haṭâ (5) irişmeye, gerekdür kim bu tılsımâtı ve bu adları misk ve za'ferân birle yaza, (6) dağı boynına ve kolına bağlaya. **Nâmhâ inest:** "عطيبوب , صطيبوب , سيطيبوب , yâ emānu'l-ḥālîkîn, yâ delîlu'l-munḥarîn, yâ vehhâb, yâ tevvâb, (8) yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve ve lâ ḥavle ve lâ kuvveten illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'aẓîm."²⁴⁹ (9) **Tılsımât-ı 'aẓîm inest:**

82a (Tılsım) (1) Ve dağı bilgil kim bu melegüñ tekvini kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına عنططال (2) dirler. Şüreti aru şüretine beñzer kim oturur. Ve her kim dilerse kim (3) arusına âfet irişmeye ve nazardan ve ḥarâmiden ve ḥaşerâtdan emîn (4) olup balı ve oğulları çok ola, gerekdür kim bu tılsımâtı bir pâre (5) kâğıd üzerine yazup arular makâmında kıya. Ve 'ûd ile şekeri (6) karışdurup buhûr vire. İnşa'llâhu ta'âlâ haṭâ ırmeye. **Tılsım inest:** (Tılsım)²⁵⁰ (7) Bundan soñra bilgil ki ol zıkr olınan melek ki müvekkeldür, şüreti inest: (Resim)

82b-(1)²⁵¹ Ve dağı ol melegüñ tekvîn[i] kim zıkr olındı idi, şüreti inest: (Resim)

87a-(1) Der beyân-ı menzil-i Ne'âyim: Çün Kâmer menzil-i Ne'âyime gele, bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Anuñ adına غصينطاييل dirler. Anuñ şüreti âdeme beñzer. İki başı var; bir başı (3) koyun ve bir başı kuş başına beñzer. Ve iki eli ve iki kanadı var. Bir elinde (4) varağa ve bir elinde kılıç tutar. Bir kimesne dilerse kim atı ve katırı kaçmaya (5) ve kaçarsa girü gele, gerekdür kim bu tılsımâtı yazup boyunlarına bağlaya ve yedi kerre (6)

248 Tılsımın kenarlarında 3 Âl-i 'İmrân 31: "Kul in kuntum tuḥibbûne'llâhe fe'ttebi'ûnî yuḥbibkumu'llâhu ve yağfir lekum zunûbekum va'llâhu ğafûrun raḥîm." şadâka('llâh): "(Resûlüm! De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

249 "Ey yaratıcıların güveni, ey kurban edicilerin delili, ey verici, ey bağışlayıcı, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

250 Altta: "eş-şâni', eş-şâni': güzel yapan, güzel yapan."

251 vr. 82b'den sonra vr. 87ab ve sırasıyla 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab ve 90a gelmelidir. Bu karışıklık "Nüşa Tavsifi" kısmında anlatılmıştır. Burada da metnin doğru şeklini vermek amacıyla transkripsiyon bu sırada yapılacaktır.

okuya. Ve adları yazduktan sonra tılsımâta buhûr vire. **Nâmhâ İnest:** (7) "*Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm, Allâhümme yâ hâliku't-tevvâb ve'l-hayâl ve'l-hamûlât yâ yebbu'l-meyyit* (8) *yâ Rabbe'l-منحيت ve'l-meveddet fî kulûbi'l-halâyık yâ Rabbe'l-erbâb yâ müdebbiru'l-umûr* (9) *yâ 'âlime fî's-şudûri yâ Rabbe'l-erbâb yâ müsebbibe'l-esbâb* (10) *yâ müfettile'l-ebvâb yâ hüve ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²⁵² (11) **Tılsımât İnest:** (Tılsım)

(12) Ve dağı bu melegüñ şüreti **İnest:** (Resim)

(13) Bu menzilüñ tekvîni adına طاعال dirler. Şüreti karakulağa beñzer, ammâ başı (14) âdemî başına beñzer. Her kim anuñ şüretin evinde nakş itse ol evde sihr kâr itmeye. **87b-(1) Şüret İnest:** (Resim)

(2) **Der beyân-ı menzil-i Bula':** Çün Kamer bu menzile gele, bir firişte gelüp Kamere müvekkel olur. (3) Adına سيطافينايل dirler. Şüreti hemân bir âdeme beñzer bir erkek sığır üzerine oturmuş. Ve bu tesbîhi dâ'im okur: "*Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm, (4) sübhâne'l-cebbâru'l-cebbâr, sübhâne'l-rezzâku'l-vehhâb, sübhâne'l-gâfuru's-şekûr, (5) sübhâne'l-mu'izzu ehlu'l-cenneti, sübhâne Rabbi'l-kiberi ye'vi'l-'azamete, sübhâne kâhîru'l-cebbârîne, (6) sübhâne münîru'z-żalemât, sübhâne mu'taku'r-rukķâb, yâ hüve, yâ hüve (8) yâ hüve, yâ hüve, yâ hüve, yâ hüve.*"²⁵³ Ve her kim bu tesbîhi yetmiş kerre okusa Hâk ta'âlâdan (9) ne hâcet dilese kabûl ola. Ve her kim bu tılsımâtı yazup kendüzünde götürse (10) müfâcât ölümünden emîn ola ve dağı emîn ola. **Tılsımât İnest:** (Tılsım)

83a-(1) "*Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²⁵⁴ Ol melek-i müvekkel şüreti (2) **İnest:** (Resim)

(3) Ve dağı ol firištenüñ tekvînüñ adına عنيكال dirler. Şüreti hemân (4) kurbaga şüreti gibidür. Bir çeşme ve bir ağaç altında durur. Her kim dilerse (5) bir kimesnenüñ yolını bağlaya ve ol şehrden girü gitmek mümkün olmaya, ol (6) yollar ve tağ taş aña dükeli kurbaga ve yılan ola, gerekdür kim 'avret kanıyla (7) kim feşşâd almış ola, ve sığır sidigiyle kim ol sidik tokunduğı hâkden (8) bir kurbaga düze. Ve bir yeñi çölmege koya ve yir altına defn ider. Ve anuñ adını (9) bile yaza. Ve bu tılsımı ol kurbaganuñ üzerine mürekkeb ile yaza. Ve eyide kim: (10) "Fülân oğlu fülânüñ yolını ve izini cinnîlerle bağladum." diye. **Tılsım İnest:** (Tılsım) (Resim)

83b-(1) Der beyân-ı menzil-i Su'üd: Çün Kamer bu menzile gele, bir firişte gelüp aña müvekkel (2) olur. Anuñ adına صنيهاكاييل dirler. Şüreti hemân âdeme beñzer bir ak (3) katır üzerine süvâr olmuş. Yeşil giyer, ve yeşil ... Ve bir yeşil harîr üzerine (4) yeşil hatt ile bu âyet-i şerîf yazılmış, elinde tutup durur kim (5) ol âyet-i şerîf **İnest:** "*Bismi'llâhi'r-*

252 "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla! Ey tövbe edicilerin yaratıcısı, sevenlerin Rabbi, Rahlerin Rabbi, işleri çeviren, gönüllerin içini bilen, sebeplerin müsebbibi, kapıların açıcısı, O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

253 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Güçlüye rızık verene, bağışlayana tesbîh ederim, cennet ehlini aziz kılana tesbîh ederim, büyüklerin Rabbine, yücelerin Rabbine tesbîh ederim, güçlüleri kahredene tesbîh ederim, karanlıkları aydınlatana, köleleri azad edene tesbîh ederim, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O."

254 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

rahmani'r-rahīm, e lā ila'llāhi (6) *teşiru'l-umūr.*"²⁵⁵ Her kim Ka'be yolına gitmek dilese bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve gül (7) şuyı ile yazup bâzūsına bağlasa Hâk ta'âlānuñ emriyle hergiz zarar görmeye. (Tılsım) "Ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm." (8) **Şûret inest:** (Resim)

84a-(1) Hikâyet olunur ki mağrib üstâdlarından Süleymân Mağribî dirler, bu 'ilmde bir üstâd (2) vardır 'ilm-i tılsımâtıda mâhir bir kimesne idi. Bir eflâk[e] nazar idüp bir tâli' buldı. (3) Ol tâli'de Âfitâb burc-ı Hamel içinde, şerefinde, teşlîşde ve şâhib-'Uḫarid (4) ve müstakîm ve Kâmer daḫı şerefinde Şevr burcında ve Zuḫal tesdisde ve Mirriḫ ve Zühre (5) teşlîşde ve Âfitâb tâli'-i Esedde ve Kâmer menzil-i Su'ûdda idi. Bir kuyumcı getürüp (6) eyitdi: "Baña bir şandık zer ile bir şahz yap." diyüp bir miqdâr altun (7) virdi. Ve kuyumcı daḫı bir şaḡır altundan bir şanduk ile bir şahz yaptı, (8) getürüp Süleymānuñ önüne kodi. Süleymân ol sâ'atde şandukuñ (9) içine ol şahzı koyup kuyumcıya hitâb idüp: "Bu şanduk kendü kendüye (10) hareket ider mi?" didikde kuyumcı: "Bî-rûḫ olan şey nice hareket ider?" didükde (11) Süleymân-ı Mağribî ol şandukuñ altına bir altun kodukda şanduk (12) hemân kendü kendünden harekete başladı. Ve çünkim altunı şanduk altından (13) aldı, şanduk hareket itmedi. Kuyumcı te'accüb eyleyüp eyitdi ki: "Yâ üstâd-ı (14) 'âlem! Bu şûretüñ aşlı nedür kim altunı göricek hareket ider?" Süleymân-ı Mağribî (15) cevâb virdi kim: "Otuz yıldur kim 'âlem içinde bu sâ'ate ve bu ittisâlâta (16) tâlib idüm. Henüz vâşıl oldum. Ve bir kerâmete vâşıl oldum ki her nerede (17) genc-i hafî olsa anı bulmak elümden gelür. Hemân bu şandukı üzerine kodukda (18) eger genc var ise hareket ider." didi. Kuyumcı bu kâre hayrân oldu. Ve Süleymân (19) daḫı ol şehrden gitdi. Ve bu hikâyeti bu maḫalde anuñçün irâd eyledüm ki tâ (20) erbâb-ı ma'ârif murâd ittükde ne kuvvete kâdir olurlar, anı beyândur. Ve daḫı (21) bu firiştenüñ tekvîni kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına غيظال dirler. Şûreti (22) bir at şûretine beñzer. İki başı var, bir murgzârda şu içer. Her kim dilese kim (23) atına renc gelmeye, bu şûreti ve bu tılsımı yazup boynına bağlaya. Dükeli rencden emîn ola. Şûret inest: (Tılsım)²⁵⁶

84b (Resim)

(1) **Der beyân-ı menzil-i Ahbiye:** Çün Kâmer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Adına كنهياطاييل dirler. Şûreti hemân âdem şûretine beñzer, silâḫ-gîr, (3) bir kara ata süvâr olmuş. Ol firiştenüñ şûreti inest: (Resim)

(4) Her kim gice ile korksa bu tılsımâtı Kâmer bu menzile geldükde tilki kanıyla yazup (5) kendüzinde götüre, havfdan emîn ola. Tılsımât inest: (Tılsım) "Ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm." Ve daḫı **85a-(1)** bu menzilüñ tekvîni kim vardır, anuñ adına طعاطال dirler. Şûreti hemân bir hātûna (2) beñzer. **Şûret inest:** (Resim)

(3) Bir oḡlancık uyḫusunda korksa bu tılsımâtı yazup boynına bağlasalar hergiz (4) korkmaya. (Tılsım)

255 42 Şūrâ 53'ten iktibas: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla, ... Dikkat edin, bütün işler sonunda Allah'a döner."

256 Bu kısım derkenardadır.

(5) **Der beyân-ı menzil-i Muḳaddem:** Çün Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp Kamer müvekkel olur. (6) Adına *كهياط اعابيل* dirler. Şüreti hemân bir pîr-i nûrânî gibidür, ak cāmeler (7) giyer. Murabba' oturmuş, önünde bir rahle ile bir açuk muşhaf-ı şerîf turur. (8) Dâ'imâ Kur'ân okur, zühd [ü] vera' şahibidür. Her kim dilerse kim ḥalayık (9) içinde 'azîz ve muhterem ola ve anuñ sözinde nüfûz ola, gerekdür kim **85b-(1)** bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve gül şuyı ile yazup üzerinde götüre. Tılsımât (2) inest: "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm*, (Tılsım)"

(3) Şüret-i firişte-i mezkûr inest: (Resim)

(4) Ve daḥı bu menzilüñ tekvîni vardur. Anuñ adına daḥı *هينان* dirler. Şüreti hemân (5) oḡlancığa beñzer. Bir elinde cevḡân tutar. Her kim bu tılsımâtı oḡlancıklar renci için **86a-(1)** ve tabî'atları inşirâh bulmak için bir kâğıda yazup 'üd ve şeker ile buḥûr (2) virüp üzerinde götürse tabî'ati münşerih olup ḥıfzı ziyâde ola. (3) **Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

(4) **Tılsım inest:** (Tılsım)

(5) **Der beyân-ı menzil-i Mu'aḥḥar:** Çünkim Kamer bu menzile gele, aña (6) müvekkel olan melegüñ adına *قطبناهايل* dirler. Şekli piyâde bir âdeme beñzer. (7) Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan var. Ve eger dilesen kim bir kişiyi (8) âdemiler ortasında ḥor u ḥakîr kılasın, bu tılsımâtı ol kişün (9) adına yaza, mürekkeb yirine jenkâr ve sirke ola, ve kâfur ile buḥûr idüp (10) Cühûdlar maḳberesinde defn idesin. Bi-emri'llāhi ta'âlâ ol kişi nâs (11) ortasında ḥor u ḥakîr u rüsvây olup 'âlem aña şetm ideler. Ammâ lâyıḳ (12) olan budur ki Ḥak ta'âlâdan ḥavf idüp olur olmaz âdem için (13) bu 'ameli itmeyesin, meger bir zâlim-i bî-din ola. Tılsımât inest: **86b-(1)** (Tılsım)

Şüret-i firişte inest: (Resim)

(2) Ve daḥı bu menzilüñ tekvîni[n]üñ adına *غياهاال* dirler. Şüreti hemân turnaya (3) beñzer. Ammâ iki başı var. Ve tılsımâtı vardur. Bir kimesnenüñ her ne renci olursa (4) bu tılsımâtı misk ve za'ferân ile yazup götürse ol renciden şifâ bula. (5) **Tılsım inest:** (Tılsım) (6) **Şüret-i tekvîn inest:** (Resim)

88a-(1) Der beyân-ı menzil-i Rişâ: Çünkim Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına *قطبناكاييل* dirler. Şüreti bir âdem şüretine beñzer. Çanakdan şu içer. Her kim (3) dilese maḳâmında şu çıka ve yâḥûd bir kuyuya şu getüre ve yâḥûd bir kurumuş (4) çeşmeye şu gele ve yâḥûd yağmur yaḡdıra, bu adlar[ı] yaza sifâle üzerine nâr (5) suyuyla. Ol kuyunuñ içine ve eger çeşme isc içine bıraḡa. Ve eger yağmur dilerse (6) bu adları mürekkeb-i mışrîyile bir pâre kâğıd-ı baḡdâdiyeye yaza. Ve bir tāsı şu ile (7) doldura ve bu adları ol tāsüñ üzerine bıraḡa. Ve daḥı eyide kim: "İlāhi (8) yağmurı yaḡdıran sensin ve bize yağmur virgil, bi-ḥürmeti *Kabe kavseyni ev* (9) *ednâ*²⁵⁷ ve'l-maṭar²⁵⁸" Ve daḥı bu du'âyı okuyasın, inest: "*Allāhümme yâ ḥāliku'l-mā'e ve'l-maṭar* (10) *Allāhümme yâ cā'ilu'l-mā' 'ale'l-arzi ve 'uyūnun 'ani'l-cibāli*, *Allāhümme akzā ḥāceti* (11) *yâ za'l-menn ve'l-'atāyā zu'l-'afv ve'r-rizā bi-ḥürmeti Ḥasan ve Hüseyin şehidu Kerbelā* (12) *yâ kâziye'l-ḥācāt ve yâ mucib*

257 bkz. Dipnot 69.

258 "ve yağmur".

ed-da'vet bi'llāhi bi-rahmetike erḥame'r-rāḥimīn."²⁵⁹ (13) Ve daḥı çünkim bu adları yazasın, ve Kāmerüñ buḥūrın viresin, bi-emri'llāhi ta'ālā (14) elbette yağmur yağa inşa'a'llāh. Ve daḥı bu menzilüñ tekvīni vardır. Anuñ adına (15) عفراطال dirler. Şüreti pıl şüretine beñzer bir beyāz fildür. **Şüret inest:** (Resim)

(16) Ve daḥı tılsımâtı vardır. Ve her kim dilerse deryā seferi kıla ve yilden ve seylden (17) emīn ola, bu tılsımâtı Kāmer menzil-i mezbūrda iken yazup bile götüre, emīn ola. **88b** (Tılsım) (1) **Şüret-i tekvīn inest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Belde:** Çün Kāmer bu menzile gelse bir firişte gelüp Kāmere müvekkel olur. (3) Adına غنيمكاييل dirler. Anuñ şüreti bir kal'aya beñzer ki bir yüce tağ (4) başında ola. Ve ol kal'anuñ içinde dört ādem şekli şahzlar vardır. (5) **Şüret inest:** (Resim)

89a-(1) Ve her kim bir şehri veyā bir kal'ayı fetḥ idüp kendüye muṭī' kıla, ve yāḥūd bir şehri ḥarāb (2) kıla, Kāmer menzil-i mezbūrda iken bu tılsımâtı misk ve za'ferān birle yazup ol şehrüñ (3) ḥammāmlarınuñ suyuna bırağa ve Müşterī buḥūrın vire. Ol şehir gün-be-gün ḥarāb ola. (4) Tılsım inest: (Tılsım) (5) Ve daḥı bu menzilüñ tekvīni vardır. Anuñ adına عتطال dirler. Şüreti hüdhüd (6) kuşına beñzer kim kafeş içinde ola ki maḥbūsdur. Her kim bu şekli sā'atinde yazup (7) üzerinde götürse, eve gitdükde çok kuş eline gire. Ve yazup güvercin (8) kümesi eşigine defn eylese güvercini çok olup hergiz āvāre olmaya. (9) **Şüret inest:** (Resim)

(10) **Der beyān-ı menzil-i Zābiḥ:** Çün Kāmer bu menzile gelse bir firişte gelüp Kāmere müvekkel olur. (11) Anuñ adına صغيناييل dirler. Şüreti bir ādeme beñzer. İki kanadı vardır. **89b-(1)** Bir koyun koçın dutup тұrur ki boynuzlarından yapışmışdur. Şüreti **inest:** (Resim)

(2) Ve daḥı her kim dilerse ḥalāyık ortasında 'azīz ve mükerrem ola, bu tılsımâtı misk (3) ve za'ferān ve yağmur suyu ile bir pāre āhū derisine yazup üzerinde (4) götürse ḥalk arasında 'azīz ve muḥterem ola. Ammā Kavs tāli'inde ola. **Tılsım inest:** (5) "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm*, (Tılsım)"

90a- (1) Ve daḥı bu menzilüñ tekvīni adına كفيال dirler. Şüreti kuşa beñzer. İki başı (2) ve iki kanadı var. Ve yedi melāyike anuñ üzerine müvekkeldür. Şüreti **inest:** (Resim)

(3) Her kim bu yedi melegüñ adlarını misk ve za'ferān birle yazup bir maşru' (4) kişiye virseler şifā bula. **Nāmḥā inest:** روعاطفيناييل , سلاطهماييل , كهفناييل (5) صطفهماييل , طفهماييل . Çünkim bu isimleri yaza, 'ūd ve şeker birle buḥūr kıla. (7) Ve andan soñra bir sırça çanak içine daḥı yaza ve ta'āmı daḥı andan yiye. (8) Bi-emri'llāhi ta'ālā tizcek şifā bula. Ve daḥı bile ki cemī'-i sā'atlerden özge (9) sā'at Kāmer sā'atidür. Bu sā'at bilinmez ise hiç bir 'amel dürüst olmaz. (10) Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi kad vağa'a'l-farāğa (11) min şuhūri Ramażani'l-mübārek li-seneti erba'a 'aşere ve mi'c ve elf (12) min hicretin men lehu'l-'izzu ve's-şeref.

259 "Ey yerlere ve dağların tepelerine suyu veren, benim isteğimi kabul et. Herşeyi veren, nimetleri veren, bağışlayıcı olan Allah, Kerbela şehidi Hasan ve Hüseyin hürmetine. Ey Allah, hacetlerin gidericisi, isteklerin cevaplandırıcısı, rahmet edicilerin büyüğü."

7.3. DİZİNLER

7.3.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini

- A -

'Abdu'llāh ibn 'Abbas 39a-11
'Acem 18b-9, 18b-12
Ādem Peygamber 3a-6, 40a-3, 43b-21, 44b-3, 77b-13
'Alī 44a-2
'Alī ibn Ebū Bekir 2a-19
'Alī Seyrānī (Şeyh) 2a-17
'Arab 16a-16, 16b-2, 17a-1, 19a-8, 19a-9, 24b-8, 26a-8, 26b-2, 27a-8, 27a-14, 27b-14, 29a-5, 29b-2, 30a-2, 30a-16, 30b-1, 30b-14, 30b-23, 31a-10, 31a-12, 31b-16, 32a-2, 33a-8, 34a-1, 34a-12, 42b-14, 65b-10
Aristo 42a-23

- B -

Bābil 33a-20
Balıkesir 1b-4
Baṭlemiyos Hākim 15b-20, 23b-7, 28a-4, 35b-11
Bāyezid II (Sultān) 1b-6
Belinās Hākim 43a-17, 43a-18, 43a-21, 43a-23, 43b-2, 43b-3
Büzürcümihr Hākim 2a-21

- C, Ç -

Ca'fer-i Şādık ('İmām) 2a-20, 4a-1, 43a-17
Çin 30a-4

- D -

Dakāyıkū'l-ḥakāyık 1b-10
Dāvūd 40a-6, 41a-9, 41a-11, 41a-12, 43b-23

- E -

Ebū Bekir 44a-2
Ebū 'Alī Sinā 2a-21, 3a-6, 4a-6, 4b-12, 6b-3, 54a-1
Eyyüb 43b-22

- F -

Faḥr-ı Rāzī ('İmām) 41a-17
Firdevsī 1b-3, 45a-22
Frengistān 28b-15, 29a-1

- G -

Hālāşī (Kaḍı) 76a-9
Havvā 43b-21
Hāzire-i Kuds 41a-23
Hızr 41b-7, 44a-1
Hind 52b-12
Hūd 44a-1
Hürmüz Hākim 2a-22

- İ -

İbrahim Meşnevī 2a-18
İbrahim 40a-5, 40a-13, 40a-14, 40a-15, 40a-16, 40a-17, 40a-19, 40a-20, 43b-23
İdris 2b-1, 40a-5
İlyās 44a-1
'İsā 40a-6, 44a-1
İshāk 43b-23
İskender 43a-18, 43a-20, 43a-22, 43b-2, 71a-7

- K -

Ka'be-i şerif 2b-23, 83b-6
Kaḫ tagı 2b-21
Keşiş Dağı 70a-8
Kirmān 49a-4
Kitāb-ı Da'vet-nāme 1b-10
Kitāb-ı Engilün 49b-7
Kitāb-ı Miceşti 15b-20
Kudūs-i şerif 2b-23

- L -

Levh-i mahfūz 39b-19, 39b-21, 52b-16
Loḫmān 43b-22
Lūt 40a-9, 40a-10, 43b-22

- M -

Maḥmūd Gaznevī (Sultān) 4a-3, 52b-9
Me'cüc 71a-7
Medīne-i münevvere 2b-23
Mesne aşası 29a-1
Meryem 44a-1
Muşaf ü'l-kevākib 1b-10
Muḥammedü'l-Muşafā 40a-7, 40b-20, 42b-18, 44a-1
Muḥammed bin 'Osmān 2a-18
Musā 40a-5, 43b-22

- N -

Naşir-i Tūsī 2a-20
Nemrūd-la'in 40a-13
Nīl 31a-16, 32b-22
Nūḥ 43b-22
Nüşirevān 65b-10

- O, Ö -

'Osmān 44a-2
'Ömer 40b-18, 40b-21, 40b-23, 44a-2

- P -

Pāris 49a-4

- R -

Rum 28a-5
Rus 12b-22

- S -

Şakālibe 12b-22
Şālih 43b-22
Sidretü'l-müntehā 40a-14, 51a-19
Sūdān 12b-20
Süleymān 43a-8, 43b-23
Süleymān-ı Magribī 84a-1, 84a-8, 84a-11, 84a-14,
84a-18

- T -

Şemsü'l-ma'ārifi'ş-şagīr 1b-10
Şām 32a-14
Şit 40a-4, 43b-21
Şu'ayb 43b-22

- T -

Tamṭam-ı Hindi 2a-23

- Ü -

Üveys el-Karāni 38a-2
'Üzeyr 43b-22

- Y -

Ya'kūb 43b-23
Yemen 28a-6, 32a-15,
Ye'cūc 71a-6, 71a-7
Yohannās Hakīm 2a-23, 6b-10
Yūhannā Hakīm 2a-22
Yūnus ibn 'Alī 2a-19
Yūsuf 43b-23

- Z -

Zekerıyyā 43b-23
Zengibār 56b-12

7.3.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini

- A -

‘Acîn 25a-5
‘Aczü'l-esed 28b-1
Āfitāb 10b-10, 18a-1, 47b-2, 48a-20, 57b-7, 61b-3,
63a-13, 67a-6, 67a-7, 68a-8, 69a-12, 73b-6,
78a-10, 79b-11, 84a-3, 84a-5
Agnām 20b-7
Aḥbiye 32b-17
Āḥirü'n-nehr 27a-2
akdār 15b-9
‘Aḳreb 6a-2, 24b-1, 24b-4, 24b, 33a-17, 44a-23,
55b-11, 55b-12, 64b-5
‘Amūd 21a-9
‘Arḳuve 21b-6
‘arş 27a-2, 38b-18, 38b-20, 38b-22, 38b-23, 39b-9,
39b-18, 46a-8, 47a-4, 50a-4, 68a-15
‘arş-ı ‘azim 8a-18, 35b-18, 40b-8
‘Arşü'l-cevzâ 27a-9
‘Arşü's-simāk 28b-1
arż 8b-2, 8b-3, 9a-7, 9a-8, 9b-1, 10a-11, 11a-1,
11b-4, 13b-5, 14a-10, 14a-11, 14b-8, 14b-9,
15a-22, 15a-23, 31a-11, 35b-14, 35b-23, 36a-
11, 36b-5, 38a-10, 39b-8, 40a-9, 41a-7
āsumān 40a-10
‘Avāyid 17a-2
‘Avvā 17b-6, 18a, 18b-1, 18b-2, 24a-2, 24a-3, 32b-
23, 33a-2, 34b-6, 76a-10
‘Avvāü'l-berd 24a-4
ay 8b-2, 9a-14, 9a-19, 9a-20, 9a-22, 9a-23, 9b-3,
9b-4, 9b-5, 9b-6, 9b-9, 9b-11, 40b-4, 65a-4,
72b-13
‘Ayn 20a-5
‘Aynü's-sevr 22b-18
‘Ayyuk 20a-4, 23a-1
Azfarü'z-zaneb 17a-5
‘azm-ı evvel 15b-9
‘azm-ı rābi 15b-11
‘azm-ı sādīs 15b-12
‘azm-ı şālīs 15b-10
‘azm-ı şānī 15b-9
‘azm-ı ḥāmīs 15b-11
‘Azārā 27b-5
‘Azrā 23b-12

- B -

Bāḥiyye 28a-10, 28b
Baṭn-ı Hamel 30b-18

Baṭnu'l-ḥūt 22a-5, 28b-10, 30b-19, 33a-11, 34b-8
bedr 9b-6
Belde 32a-19, 33b-17, 56b-7
Benāt 16a-17, 16b-4
Benāt-ı na's-ı kübrā 16a-3, 17b-9
Benāt-ı na's-ı şuḡrā 16a-16
Berşāvuş 19b-1, 19b
Beyz 27a-5
burc 2a-1, 2a-4, 10a-13, 11a-2, 13a-1, 22b-3, 30a-
23, 31b-8, 35b-2, 35b-9, 35b-11, 35b-13, 44a-
16, 44a-17, 44a-18, 44a-19, 44a-20, 44a-21,
44a-22, 44a-23, 46a-7, 46a-8, 46a-13, 47a-3,
47a-4, 47a-10, 47b-2, 48a-1, 48a-4, 48a-12,
48a-13, 48a-19, 48b-3, 50a-1, 50a-3, 50a-10,
50b-17, 51a-6, 51a-14, 51a-18, 51b-12, 52b-
15, 52b-16, 53b-3, 54a-8, 54a-9, 55a-10, 55b-
11, 55b-12, 57a-7, 61a-2, 62b-2, 64b-5, 79b-
11, 84a-4
burc-ı ‘Aḳreb 6a-1
burc-ı Delv 7a-1
burc-ı evvel 4a-5
burc-ı Şevr 4a-9
burūc 1b-17, 4a-4, 11b-19, 14b-10, 22a-13, 22b-2,
30b-2, 31b-1, 31b-7, 44a-16, 54a-2, 60b-1,
62a-13, 62b-4
burūc-ı cenūbi 13a-3
burūcāt 2a-1
Buṭayn 22b-11, 22b-12, 30b-18, 31a-21, 31b-23,
33a-20, 64a-3

- C -

Cāşi 18a-8, 20b-9
Cebhār 26a-12, 26b, 26b-19, 27a-10
Cebhe 23b-10, 32b-8, 32b-19, 34a-15, 34b-14,
72a-8, 72a-12
Cebhe-i Esed 32b-8
Cedy 25a-1, 25a, 79b-11
Cedy burc 6b-7, 6b-10
cellād-ı felek 13b-3
Cenāḥü'l-feres 21b-4
Cevn 16b-6
cevzehr 1b-19, 8b-5
Cevzā 23a-7, 23a, 26a-12, 31b-22, 32a-5, 32a-6,
32a-12, 44a-19, 48a-12, 48a-13, 48a-19, 48b-
3, 51a-14
Cevzā burc 4b-1, 4b-8
cezr 9a-5, 9a-6, 9a-8, 9a-10

Cidyān 20a-5
 cihān 43a-11
 Cudeyy 16a-19

- D -

dāire-i felek-i 'Uṭārid 10a-15
 dāire-i felek-i Şems 12a-3
 dāire-i felekü'l-burūc 35a-6
 dāire-i mu'addilü'n-nehār 35a-7
 Deberān 22b-17, 23a-5, 31a-19, 31b-9, 31b-17,
 65b-12
 Deberān Kelbleri 31b-20
 Decāce 19a-1, 19a
 Delfin 21a-7, 21a-10, 21a
 Delv 7a-5, 25b-1, 25b, 51b-12
 derece 2a-5, 11b-19, 19a-13, 35b-3, 35b-4, 47b-2,
 48a-4, 53b-3, 53b-8, 55a-10, 61b-1, 79b-11
 derecāt 42b-4, 42b-4
 Dervişler çanağı 18a-5
 devr 2a-12, 8a-23, 8b-1, 10a-3, 10a-4, 10b-8, 11b-
 4, 13a-12, 13a-13, 14a-3, 14b-2, 14b-3, 15a-
 17, 15a-18, 30a-9, 30a-22, 30b-1, 31b-7, 34b-
 20, 35a-1, 35a-2, 35b-20
 devr-i evvel 8b-2
 devr-i şānī 8b-2
 Dübb-i aşgar 16a-15, 16a
 Dübb-i ekber 16b-1, 16b-21, 16b
 dünyā 3a-21, 3a-22, 43a-11, 45a-11

- E -

Edḥa'n-na'am 27a-4
 eflāk 1b-17, 7b-7, 7b-12, 7b-14, 8a-7, 8a-11, 8a-
 17, 11b-6, 11b-18, 15a-1, 15b-18, 34b-17,
 34b-22, 35b-2, 35b-17, 35b-20, 35b-22, 36a-3,
 36a-11, 38b-19, 42b-16, 84a-2
 eflāk-i seyyārāt 8a-9
 eflāk-i tedāvir 8a-13
 en-Necm 23a-3
 el- یتھ el-Hamel 31a-2
 Erneb 27a-8
 Eşāfi 18b-8
 Esed 16b-12, 23b-6, 23b, 24a-4, 32b-19, 44a-20,
 51a-18, 51b-12, 63a-16, 67a-6, 81a-4, 84a-5
 Esed burc 5a-1, 5a-2, 61b-7
 Eşrāt 30b-14
 evāsiṭ-i burūc 22b-2
 evc-i Şems 13a-1
 Evlād-ı Zibā 16b-21, 17b-11

- F -

Fahl 31b-20
 Fekke 18a-4, 18a-7, 18a, 29b-2
 felek 1b-18, 4b-5, 7b-9, 8a-2, 8a-4, 8a-10, 8a-12,
 8a-14, 8a-17, 8a-19, 8b-3, 8b-7, 8b-11, 8b-12,
 10a-5, 11b-5, 13a-2, 13a-15, 14a-8, 14b-5,
 15a-3, 15a-7, 15a-13, 15a-14, 15a-18, 15a-19,
 30a-7, 30a-9, 30a-22, 30b-1, 31b-7, 34b-18,
 34b-19, 34b-20, 35a-14, 35a-16, 35a-18, 35a-
 20, 36b-10, 37a-3, 39a-9, 42b-16
 felek-i atlas 8a-18, 35b-18
 felek-i a'zam 8a-7, 8a-8, 15a-16, 35a-1, 35b-17,
 35b-21, 36a-2, 36a-4, 36a-10, 42a-18, 42a-19,
 42a-20, 42a-23
 felek-i burūc 15b-1, 35a-4, 35a-12, 34b-16, 34b-17
 felek-i cövzher 8b-6
 felek-i dāire-i Kāmer 8b-16
 felek-i esfel 8b-9
 felek-i evvel 8b-5, 41b-1
 felek-i ḥāmis 41b-3
 felek-i ḥāricü'l-merkez 8b-7, 10a-6
 felek-i ḥāvi 15a-4, 15a-8, 15a-9, 15a-10
 felek-i Kāmer 7b-14, 8a-22, 10a-3, 10b-11, 13a-13,
 39a-9
 felek-i kevākib-i şābite 15b-1
 felek-i külli 10a-8
 felek-i māyil 22b-3
 felek-i Mirriḥ 8a-2, 11b-2, 13a-10, 13a-13, 14a-2,
 14a-5
 felek-i müstakil 34b-17
 felek-i Müşteri 13a-11, 14a-1, 14a-5, 14b-2
 felek-i rābi' 11b-16, 41b-3
 felek-i sābi' 41b-5, 41b-5
 felek-i sādis 41b-4
 felek-i şāliṣ 8b-6, 41b-2
 felek-i şānī 8b-5, 41b-2
 felek-i şevābit 8a-9, 14b-2, 15a-14, 15a-15, 15a-20,
 35b-5, 35b-10
 felek-i Şems 8a-1, 10b-6, 10b-8, 10b-11, 10b-12,
 11b-1, 11b-6, 11b-12, 13a-12, 35a-2
 felek-i tedvir 8b-1, 8b-7, 10a-5, 10a-6, 110a-9, 11b-
 7, 11b-8, 11b-9, 15a-2, 15a-3, 15a-5, 15a-6,
 15a-7, 15a-11
 felek-i tedvir-i merkez 10a-7
 felek-i 'Uṭārid 8a-1, 8a-21, 8b-5, 10a-1, 10a-8, 10a-
 9, 10b-7
 felek-i Zuḥal 14a-2, 14b-1, 15a-16
 felek-i Zühre 8a-1, 10a-2, 10b-5, 10b-11, 10b-13,
 11a-5, 11b-3, 13a-14, 14a-5
 felekiyyāt 36a-3
 felekü'l-eflāk 8a-17, 35b-16

- Femu'l-hût 29b-5, 27a-6

- Ferd 27b-4

- Feres-i A'zam 21b-1, 21b

- Fer'-i Mukdim 32b-23

- Fer'-i Mu'ahhar 33a-5

- Ferg-i Delv-i mukdim 34a-21

- Ferg-i Delv-i mu'ahhar 34a-22

- Ferg-i evvel 34a-21, 34b-2

- Ferg-i şânî 34a-22, 34b-4

- Ferkadân 16a-18, 32b-3

- Fevâris 19a-3

- Fırka 17b-2

- G -

- Ğafr 30a-21, 30b-18, 33a-12, 33a-14

- Ğafre 24a-9, 78a-7

- Ğanâm 17b-5 -

- Ğarib 30a-16

- gök 5a-2, 7a-4, 7b-2, 37a-7, 38a-3, 39b-11, 39b-17, 40b-13, 41a-5, 81b-4

- Ğurâb 28b-2, 28b

- H -

- ħafiyye 15b-14

- Ĥamel 4a-5, 16a-9, 19a-13, 22b-12, 22b, 35b-7, 44a-17, 46a-7, 46a-8, 47a-4, 64b-5

- Ĥamel burcı 4a-5, 4a-6, 22b-5, 84a-3

- Ĥatt-ı İstivâ 33a-9

- Ĥamil-i Re'su'l-ğül 19b-1

- Ĥâric-i merkez 8a-12, 8b-6, 10a-5

- Ĥâricü'l-merkez-i şânî 10a-7

- Ĥâricü's-şüret 16a-9

- Ĥârisü's-semâ 17b-13

- Ĥârisü's-şimâl 17b-13

- Ĥavvâ 20a-8, 20b, 20b-1, 20b-8, 20b-11

- Ĥavz 16b-15

- Ĥaytü'l-kettân 25b-15

- Ĥayye 20b-1, 20b-4, 20b-10

- Ĥaziz 10a-9

- Heḡ'a 26b-2, 31b-22, 33b-11, 66b-8

- Hen'a 32a-4, 33a-1, 33b-17, 68a-3

- Ĥimareyn 23b-4

- Ĥişâr 27b-5, 28b-11

- hilâl 30a-3, 42b-15

- Ĥût 25b-5, 25b-12, 25b, 29b-3, 29b, 34b-9, 61a-2, 61b-1

- Ĥût burcı 7b-1, 7b-3, 34b-7

- İ -

- İklil 24b-2, 29b, 31a-17, 33a-21, 33a-22, 56b-7

- İklil-i Cenûbî 29b-1

- İklil-i Şimâlî 18a-4, 29b-2

- İnâḡ 16b-5, 16b-6

- inkılâb-ı şayfî 35a-15

- K -

- ḡadr-i evvel 18a-3, 20a-4, 26b-4, 26b-6, 27a-1, 27b-15, 27b-11, 28a-5, 29b-6

- ḡadr-i şâliḡ 20b-3, 22a-9, 28b-4

- ḡadr-i şânî 19b-6

- Ḳafzât-ı Zibâ 16b-10

- Ḳafze 16b-10, 16b-11, 16b-19

- Ḳâhil-i Esed 32b-15

- Ḳâ'id 16b-4, 16b-18

- kā'inât 42a-2, 42a-3, 43a-20, 52b-10, 56a-2, 61a-10

- Ḳalb 31b-21, 33b-2

- Ḳalbü'l-'aḡreb 24b-3, 33b-4

- Ḳalbü'l-esed 28a-8, 32b-21

- Ḳamer 2a-6, 2a-12, 2a-15, 2a-17, 4a-6, 4a-9, 4b-8, 4b-12, 5a-2, 5b-5, 5b-10, 6a-2, 6b-4, 6b-10, 7a-5, 7b-3, 8a-19, 8a-20, 8a-23, 8b-3, 8b-8, 8b-9, 8b-11, 8b-13, 8b-14, 9a-1, 9a-2, 9a-3, 9a-4, 9a-5, 9a-6, 9a-7, 9a-8, 9a-9, 9a-11, 9a-13, 9a-16, 9a-17, 9b-2, 9b-9, 9b-12, 9b-14, 9b-15, 10b-3, 11b-17, 11b-20, 11b-21, 12a-1, 12a-6, 30a-2, 30a-7, 30a-10, 30a-12, 30b-1, 30b-4, 31a-19, 31a-23, 31b-2, 32a-15, 49b-7, 51a-2, 51a-3, 51a-14, 51b-12, 55a-12, 61b-7, 62a-14, 62b-1, 62b-2, 62b-5, 62b-7, 62b-8, 63a-5, 64a-3, 64b-4, 65a-11, 65b-12, 66b-8, 68a-3, 69a-4, 69a-9, 69a-10, 72a-1, 72a-6, 72a-8, 72a-12, 72b-7, 72b-8, 73b-2, 73b-2, 75a-9, 75a-10, 76a-10, 77a-6, 77a-13, 78a-7, 79b-1, 79b-6, 80b-1, 80b-8, 81b-1, 83b-1, 84a-4, 84a-5, 84b-1, 84b-4, 85a-5, 86a-5, 87a-1, 87b-2, 88a-1, 88a-13, 88a-17, 88b-2, 89a-2, 89a-10, 90a-9

- Ḳantûrus 16a-2, 28b-5, 28b-16

- ḡarn 42b-1, 42b-11

- ḡarn-ı Ĥamel 30b-10

- Ḳarḡa 17b-1

- Kâs 28a-10

- Ḳavs 24b-5, 25a, 33a-13, 33b-10, 57a-7, 76a-17, 89b-4

- Ḳavs burcı 6b-1, 6b-4

- Ḳayḡavus 17a-8, 17b, 19a-7

- Ḳayḡus 26a-6, 26a, 26b-11

- Kebidü'l-esed 16b-19

- Keffü'l-cezmâ 26a-8

- Keffü'l-ḡazib 19a-9, 19a-11, 19a-14, 26a-9

- Kelb 27b-2, 27b-14, 27b-14, 27b-16, 28a-4

- Kelb-i aşḡar 27b-10, 28a

- Kelb-i ekber 27b-12, 27b, 28a-3

- Kelb-i Mukdim 27b-10

- Kelbeyn 23a-5

- Kelbü'r-râ'i 17b-4, 20b-9, 20b-10

keri 7b-9, 7b-13, 11b-1, 36a-13, 38b-20
 kevâkib 2a-16, 8b-13, 8a-15, 11b-15, 15a-1, 15a-2, 15a-4, 15b-9, 15b-10, 15b-11, 15b-12, 15b-13, 15b-14, 15b-19, 16a-4, 16a-5, 16a-13, 16a-16, 16a-17, 17a-10, 18a-8, 18a-9, 19a-8, 20a-9, 20a-10, 20a-11, 20b-4, 20b-5, 20b-12, 21a-2, 21a-7, 21a-13, 21b-2, 21b-5, 21b-6, 22a-4, 22a-10, 22a-11, 22a-12, 22a-14, 22a-15, 22b-4, 22b-12, 22b-14, 22b-17, 23b-1, 23b-6, 23b-13, 24a-10, 24b-5, 25a-1, 25b-13, 26a-1, 26a-3, 26a-4, 26a-6, 26a-12, 26b-9, 27a-6, 27a-8, 27b-12, 28a-3, 28a-10, 28b-1, 28b-2, 28b-5, 29a-5, 29a-6, 29b-1, 29b-3, 29b-7, 29b-8, 29b-10, 34b-21, 34b-22, 35b-6, 35b-7, 35b-10, 62b-8, 63a-1
 kevâkib-i ħâfiyye 31b-13, 33a-13, 33a-15
 kevâkib-i Kantûrus 29a-5
 kevâkib-i Mekke 17b-9
 kevâkib-i şâhite 15a-19, 15a-20, 15a-22, 15a-23, 15b-6, 15b-7, 15b-17, 30a-12, 30b-2, 30b-3
 kevâkib-i seyyâre 15b-21
 kevkeb 1b-18, 8b-9, 11a-3, 11a-9, 11a-10, 11b-6, 13b-2, 16a-8, 16a-15, 16b-1, 16b-15, 17a-1, 16a-16, 16a-17, 16a-18, 16b-2, 16b-3, 16b-4, 16b-5, 16b-6, 16b-7, 16b-9, 16b-11, 16b-13, 16b-18, 16b-19, 17a-2, 17a-3, 17a-4, 17a-5, 17a-6, 17b-1, 17b-2, 17b-4, 17b-7, 17b-12, 18a-2, 18a-4, 18a-6, 18a-9, 18b-5, 18b-7, 18b-8, 18b-12, 19a-2, 19a-7, 19a-9, 19b-4, 19b-5, 17b-5, 17b-10, 17b-11, 18b-4, 20a-3, 20a-4, 20a-5, 20a-6, 20b-3, 20b-8, 20b-9, 21a-3, 21a-8, 21b-7, 21b-8, 22a-5, 22a-8, 22b-1, 22b-5, 22b-8, 22b-9, 20b-2, 20b-7, 21a-4, 21b-3, 21b-4, 22a-8, 22b-10, 22b-18, 23a-2, 23a-3, 23a-4, 23a-8, 23a-10, 23b-3, 23b-4, 23b-8, 23b-9, 23b-10, 24a-2, 24a-3, 24a-5, 24a-9, 24a-11, 24b-1, 24b-2, 24b-4, 24b-8, 24b-9, 24b-11, 24b-12, 24b-14, 24b-15, 25a-3, 25a-4, 25a-5, 25b-2, 25b-5, 25b-6, 25b-7, 25b-9, 26a-2, 26a-8, 26a-9, 26a-11, 26b-1, 26b-4, 26b-5, 26a-10, 27a-5, 26b-7, 26b-10, 26b-11, 26b-12, 26b-13, 26b-14, 27a-1, 27a-8, 27b-2, 27b-3, 27b-4, 27b-5, 27b-10, 27b-14, 27b-16, 28a-5, 28b-3, 28b-9, 28b-10, 28b-11, 28b-12, 29b-5, 30b-9, 30b-13, 30b-19, 31a-2, 31a-3, 31b-12, 31b-20, 31b-23, 32a-15, 31b-19, 31b-21, 32a-20, 32b-3, 32b-8, 32b-9, 32b-13, 32b-18, 33a-6, 33a-7, 33a-9, 33a-17, 33a-18, 33a-21, 33a-23, 33b-2, 33b-3, 33b-8, 33b-13, 33b-18, 33b-19, 33b-22, 34a-5, 34a-10, 34a-16, 34a-23,

34a-23, 34b-7, 34b-18, 34b-20, 34b-19, 35b-9, 35b-18, 48b-3, 55a-13
 kevkeb-i Cevzâ 27b-13
 kevkeb-i Cüdây 17a-9, 17b-4
 kevkeb-i ħafî 33b-19, 34a-1
 kevkeb-i Zühre 11a-6
 kevkebetü's-semekeyn 25b-12
 Kılâş 31b-21
 Kıt'atül-feres 16a-1, 21a-12, 21b
 Kubbe 29b-2
 Kurĥa 17b-1
 kuṭb 15a-18, 34b-19, 35a-5
 kuṭb-ı cenûbî 35b-19
 kuṭb-ı dâ'ire-i burûc 15a-19
 kuṭb-ı felekü'l-buruc 35a-22
 kuṭb-ı mu'addilü'n-nchâr 16a-19
 kuṭb-ı şimâl 29b-11, 29b-12, 35b-19
 kürre-i arz 15b-16
 kürre-i nâr 8a-22, 36a-11
 Kürsîyü'l-cevzâ 27a-3, 27a-9
 - M -

mâh 36a-11, 72b-10
 maḥaḥ 9b-7
 Maḥbûz 32a-14, 32a-15
 Mebsût 32a-14, 32a-15
 Mecerre 20b-12, 27b-2, 33b-13, 33b-14, 33b-14, 33b-15, 43a-2
 medd 9a-2, 9a-4, 9a-7, 9a-8, 9a-9, 9a-10
 Melisâ 32a-7
 menâzil 8a-7, 30b-4, 31a-18, 31a-22, 31a-23, 31b-8, 62b-5
 menâzil-i Kâmer 22b-12, 22b-17, 24a-3, 25b-11, 26b-3, 62b-5,
 menâzil-i Yemânî-i Ġafr 30a-21
 Menkibü'l-cevzâ 26b-4
 Menkibü'l-feres 21b-4
 menzil 1b-19, 2a-6, 2a-12, 2a-13, 2a-15, 30a-2, 30a-10, 30a-11, 30a-13, 30a-16, 30a-17, 30a-18, 30b-1, 30b-8, 30b-15, 31b-2, 31b-4, 31b-5, 31b-6, 31b-8, 31b-9, 32a-15, 44a-3, 62b-3, 62b-6, 63a-5, 63a-7, 64a-3, 65a-11, 65b-12, 66b-1, 66b-8, 68a-3, 69a-4, 70b-3, 72a-1, 72a-6, 72a-8, 72a-12, 73b-2, 75a-9, 76a-10, 77a-1, 77a-6, 78a-1, 78a-4, 78a-7, 79a-7, 79b-1, 79b-6, 80b-1, 80b-8, 81a-6, 81b-1, 82a-7, 83b-1, 84a-21, 84b-1, 84b-4, 85a-1, 85a-5, 85b-4, 86a-5, 86b-2, 87a-13, 87b-2, 88a-1, 88a-14, 88a-17, 88b-2, 89a-2, 89a-2, 89a-5, 90a-1
 menzil-i Ahbiye 84b-1
 menzil-i 'Avvâ 76a-10
 menzil-i Belde 88b-2

- menzil-i Bula' 87b-2
 - menzil-i Buṭayn 64a-3
 - menzil-i Cebhe 72a-8
 - menzil-i Deberān 65b-11
 - menzil-i Ġafre 78a-7
 - menzil-i Heḳ'a 66b-8
 - menzil-i Hen'a 68a-3
 - menzil-i İklīl 80b-1
 - menzil-i Kālb 80b-8
 - menzil-i Kāmer 30b-4
 - menzil-i Mu'aḥḥar 86a-5
 - menzil-i Muḳaddem 85a-5
 - menzil-i Ne'āyim 87a-1
 - menzil-i Neṣre 70b-3
 - menzil-i Riṣā 88a-1
 - menzil-i Şārfe 75a-9
 - menzil-i Simāk 77a-6
 - menzil-i Su'ūd 83b-1, 84a-5
 - menzil-i Şüreyyā 65a-11
 - menzil-i Şāmī-i Şeraṭeyn 30a-21
 - menzil-i Şeraṭeyn 63a-4
 - menzil-i Şevle 81b-1
 - menzil-i Tarfe 72a-1
 - menzil-i Zābiḥ 89a-10
 - menzil-i Zirā' 69a-4
 - menzil-i Zubānā 79b-1
 - menzil-i Zübre 73b-2
 - Mer'et-i Müselsele 22a-1, 22a
 - merkez 8a-11, 8a-12, 8a-22, 10a-1, 10b-6, 11b-2, 11b-5, 12a-9, 13a-11, 14a-3, 15a-17, 35a-5
 - merkez-i 'ālem 8a-11, 8a-12, 10a-1, 10b-6, 11b-2, 11b-6, 13a-11, 14a-3, 15a-17, 35a-5
 - merkez-i arz 35b-10
 - merkez-i Şems 35a-3
 - Metnül-feres 21b-5
 - Mınḳarü'l-ğurāb 28b-3
 - mınḳatü'l-burūc 16a-7, 16a-11, 22a-11, 26a-1, 30b-3
 - Micmere 29a-6, 29b
 - miḥver 15b-1
 - Mınḳar-ı Decāce 20b-12
 - Mirriḥ 11b-17, 13a-10, 13b-2, 52b-5, 61b-7, 64b-10, 65a-22, 67a-6, 67a-7, 72b-8, 84a-4
 - Mirzem 27b-14
 - Mirzemü'l-'abūr 27b-3
 - Mizān 15b-23, 24a-10, 24a, 33a-13, 44a-22, 54a-8, 54a-9, 55a-10, 55b-7
 - Mizān burc 5b-9, 5b-10
 - mu'addilü'n-nehār 35a-6
 - Muḥallifīn 27b-6, 27b-9, 28b-12
 - Muḳdimü'l-feres 21a-12
 - Mültehib 17a-8

Mümsikü'l-'inān 16a-4, 20a-1, 20a
 Münāfiḳ 10b-1
 Mürvī 24b-16
 Müşelleş 22a-7, 22a
 Müştereke-i Delv 21b-6
 Müşteri 11a-4, 11b-18, 14a-1, 47b-6, 48a-5, 49b-3, 55b-7, 55b-8, 58a-3, 58a-7, 58a-8, 61b-7, 62a-7, 63a-16, 73b-6, 79a-2, 80b-5, 89a-3

- N -

naḥs-ı aşgar 13b-2
 naḥs-ı ekber 14b-6
 Nācid 26b-5
 Nakḳār 17b-6
 Na'ş 16a-17, 16b-3, 16b-5
 Nāṭiḥ 16a-9, 22b-10
 Ne'āmāt 26a-10
 Ne'āyim 32a-13, 33b-12, 33b-18
 Ne'āyim-i Şādire 24b-13, 33b-14
 Ne'āyim-i Vāride 24b-10, 33b-13
 Nehr 26b-9, 27a-1, 27a-3, 27a-5, 27a
 Nesāḳ-ı Yemānī 20b-6
 Nesāḳ-ı Şāmī 20b-5
 Neṣre 32a-19, 34a-4
 Nesr-i Tāyir 20b-12, 21a-1, 21a-3, 21a-5, 21a-7
 Nesr-i Vāḳi' 18b-5, 21a-5, 33b-4
 nev' 30a-18, 30a-19, 30a-20, 31a-15, 31b-16, 32a-3, 32a-12, 32a-17, 32a-18, 32b-1, 32b-5, 32b-11, 32b-16, 32b-22, 33a-4, 33a-11, 33a-19, 33b-1, 33b-6, 33b-10, 33b-16, 33b-21, 34a-3, 34a-8, 34a-14, 34a-20, 34b-3, 34b-6, 34b-12, 34b-14
 nişf-ı mınḳatü'l-burūc 15b-21
 Nizām 26a-10
 nokṭa-i felekü'l-burūc 35a-10
 nokṭa-i inḳilāb-ı şayfī 335a-11, 35a-13
 nokṭa-i inḳilāb-ı şitevī 35a-11, 35a-17, 35a-19
 nokṭa-i i'tidāl-i ḥarīfī 35a-8, 35a-15, 35a-17
 nokṭa-i i'tidāl-i rebī'i 35a-8, 35a-13, 35a-19
 nokṭa-i mu'addilü'n-nehār 35a-9
 nücüm 5b-5, 6a-3

- P -

peyk-i felek 9b-13

- R -

Rāfız 17a-2
 Rā'i 17b-3, 20b-8
 Rāḳış 18a-8
 Rāḳib 30a-16
 Rāmih 18a-2
 Ravza 20b-7
 Re's-i 'Aḳreb 33a-21, 33a-22
 Re'su'l-ğül 19b-5
 Riclül-cebbār 26b-6

- Rimāl 27a-6
- Rişā 30a-22, 34b-7, 34b-8
- Rub' 17a-3

- S -

Sa'd-ı asgar 11a-3, 11a-4
Sa'd-ı Bula' 25b-7, 25b-11, 32b-7, 34a-5
Sa'd-ı ekber 14a-9
Sa'd-ı Zābih 25a-3, 25b-11, 32b-2, 33b-18, 33b-22
Sa'dü'l-aḥbiye 25b-9, 25b-11, 34a-15
Sa'dü'l-bāri' 21b-8
Sa'dü'l-behāyim 21b-7
Sa'dü'l-maṭr 21b-8
Sa'dü'l-melik 25b-6
Sa'dü's-su'ud 25b-7, 25b-11, 32b-12, 34a-10
Şagire 23b-7
Sākū'l-esed 24a-7
Sākibü'l-mā 25b-1
Şannāc 17b-6
Şarfe 16b-11, 16b-17, 23b-11, 24a-1, 32b-18, 32b-19, 33a-9, 34b-4, 75a-9
saṭḥ 8a-20, 13a-10, 14a-1, 15a-15
saṭḥ-ı a'lā 8a-20, 10a-2, 11b-2, 11b-12, 13a-11, 14a-1, 14b-1, 15a-16
saṭḥ-ı ednā 10a-3, 11b-3, 13a-11, 14a-2, 14b-2, 15a-16
saṭḥ-ı esfel 8a-21, 11b-12
sāzende-i felek 11a-9
Sebu' 28b-8, 29a-5
Sefine 28a-3
seḥābiyye 15b-14
Sehm 20b-11, 20b
sehr 42b-2, 42b-15, 42b-21
Selsele 21b-3
semāvāt 36b-5, 39a-11, 40b-15
semā 3b-2, 9a-3, 9a-4, 9b-5, 12b-14, 28b-14, 29a-1, 30b-11, 31a-7, 38a-10, 39a-23, 39b-8, 41a-6, 41b-22, 57a-7
Semā-i Neyyih 29a-5
semāviyye 38b-2, 38b-3, 54a-8
sene-i Şemsiyye 30a-4
Seng-püşt 18b-12
Senām-ı Nāke 19a-10
Seretân burc 4b-10, 4b-12
Serü'l-envā 30b-23
Serir-i Na's 16b-14
sevābit 8a-15, 18a-2
Sevr 4a-9, 22b-14, 23a-6, 23a, 31b-12, 31b-14, 35b-7, 44a-18, 46a-13, 47a-3, 47a-10, 47b-2, 48a-1, 48a-3, 55a-11, 55b-7, 81a-4, 84a-4
Seyfiyye 28a
Seyfü'l-cebbār 26b-5

seyyāre 8a-15, 8a-16, 15a-13, 22b-3, 55a-13
Simāk 24a-7, 33a-5, 34b-13, 77a-6
Simāk-ı A'zel 24a-6, 30a-21, 33a-5, 33a-7, 33a-9
Simāk-ı Esed 33a-8
Simāk-ı Rāmiḥ 17b-13, 18a-2, 24a-6, 33a-6, 33a-7
Sulḥafat 18b-4, 18b-11, 18b
Süheyl 27b-2, 27b-7, 27b-8, 27b-12, 27b-13, 28a-5
Sünbüle 5b-1, 23b-12, 24a, 44a-21, 52b-15, 52b-16, 53b-3, 53b-8
Sünbüle burc 5b-5
Şüreyyā 22b-17, 23a-2, 23a-3, 31a-2, 31a-3, 31a-4, 31a-9, 31a-14, 31a-15, 31a-17, 31a-18, 31a-22, 31b-10, 31b-12, 33b-2, 65a-11

- Ş -

Şāmi 30a-16
Şehā 16b-6
Şelyāk 18b-4
Şems 2a-1, 2a-4, 8b-10, 9a-1, 10a-14, 11b-1, 11b-7, 11b-8, 11b-9, 11b-14, 11b-15, 11b-16, 11b-20, 11b-21, 11b-22, 12a-4, 12a-7, 12b-1, 12b-2, 12b-6, 12b-7, 12b-8, 12b-10, 12b-12, 12b-13, 12b-15, 12b-16, 12b-18, 12b-20, 12b-23, 13a-3, 13a-9, 19a-13, 30b-12, 34b-16, 34b-22, 35a-14, 35a-16, 35a-18, 35a-20, 36a-5, 36a-10, 42a-22, 43a-1, 43a-2, 44a-15, 44a-17, 44a-18, 44a-19, 44a-20, 44a-21, 44a-22, 46a-7, 46a-8, 46a-9, 46a-13, 46a-19, 46a-21, 46b-10, 46b-11, 47a-2, 47a-3, 47a-4, 47a-5, 47a-10, 48a-3, 48a-12, 48a-13, 48a-14, 48a-19, 49a-5, 50a-1, 50a-2, 50a-5, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 51a-18, 51a-20, 51a-23, 51b-12, 52b-15, 52b-17, 53b-3, 53b-8, 54a-8, 54a-9, 54b-1, 55a-10, 55b-7, 55b-11, 55b-12, 55b-14, 57a-7, 57a-8, 61a-2, 61a-3, 61b-1, 62a-12, 62b-1, 62b-2, 62b-7
Şeraṭeyn 22b-9, 22b-11, 30b-7, 30b-9, 31a-20, 31a-22, 63a-7
Şeretân 23b-1, 23b, 23b-9, 30b-6, 33a-16, 44a-19, 50a-1, 50a-3, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 67b-2, 67b-4
Şevle 24b-4, 32a-4, 33b-7, 33b-6, 33b-13
Şi'ra'l-yemānī 27b-15
Şi'ra'l-'abūr 27a-12, 27b-14
Şi'ra'l-gumeysā 27b-11, 28a-8
Şi'ra's-şāmī 27b-11
Şucā' 28a-7, 28a, 28b-2, 28b-3
Şükr 36b-1

- T -

Tābi' 16b-11
Tābi'-i Şüreyyā 23a-1, 31b-13
Tācü'l-cevzā 26b-7

· Tāli' 30a-15
 · Tāli'ü'n-necm 23a-1
 · Tarf 23b-9, 32b-2
 Tarfe 23b-4, 32b-2, 34a-10, 72a-1, 72a-6
 Tevābi'-i 'Ayyuk 20a-7
 · Tev'emeyn 28a-2
 Tev'emān 23a-7
 Tinnin 17a-1, 17a-4, 17a-7, 17a, 18b-2, 18b, 20b-10

- U -

'Ukāb 21a-1, 21a
 'Ukūd 21a-9
 · 'Unukū'l-hayye 20b-3
 'Utārid 10a-1, 10a-4, 10a-7, 10b-1, 10b-3, 10b-4, 11b-17, 66b-4, 72a-6, 76b-4, 84a-3

- V -

vasat 7b-9, 8a-11, 8a-13, 8b-4, 8b-5, 9a-3, 9a-14, 9b-5, 11b-5, 12b-14, 16b-5, 19a-9, 30b-11, 31a-7, 34a-16
 Verekü'l-esed 33a-3
 Vezn 28b-12

- Y -

Yek-pā 18b-9
 Yemānī 30a-17
 yıldız 8a-16, 8a-18, 8b-11, 10b-2, 11b-16, 12a-5, 18a-1, 18b-2, 19a-3, 26b-15, 31a-3, 32a-6,

32a-7, 32a-8, 32a-14, 33a-1, 34b-9, 36b-1, 36b-2, 43b-15, 47a-2

- Z -

Zābih 25a-4, 33b-22
 Zalīm 27a-5, 27a-6
 Zaneb 23b-11, 55a-13
 Zaneh-i Delfin 21a-8
 Zanebeyn 17a-5
 Zanehü'l-esed 23b-11
 Zātü'l-kürsī 19a-4, 19b
 Zer 32a-7
 Zērā' 28a-1
 Zērā'-ı Mabkūz 28a-1
 Zevāyibü'l-ccvzā 26b-8
 Zibā 16b-16, 16b-20, 17b-10
 Zirā' 32a-13, 32a-15, 32b-19, 69a-4
 Zirā'-ı Esed 32a-13
 Zirā'-ı Mebsūt 23a-10
 Zubānā 31a-1, 33a-17
 Zuhal 11b-18, 13b-3, 14b-1, 14b-6, 14b-9, 48b-4, 66a-11, 72b-8, 79b-6, 80a-4, 84a-4
 Zübre 23b-10, 32b-12, 32b-15, 32b-18, 32b-19, 34a-20
 Zühre 10b-5, 10b-9, 10b-10, 10b-11, 11a-1, 11a-7, 11a-10, 11b-18, 14b-10, 48a-1, 48a-5, 55a-9, 55a-11, 55a-13, 55b-7, 63a-14, 68a-8, 72b-7, 73b-6, 80b-5, 84a-4

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES & LITERATURES

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

Published at Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations

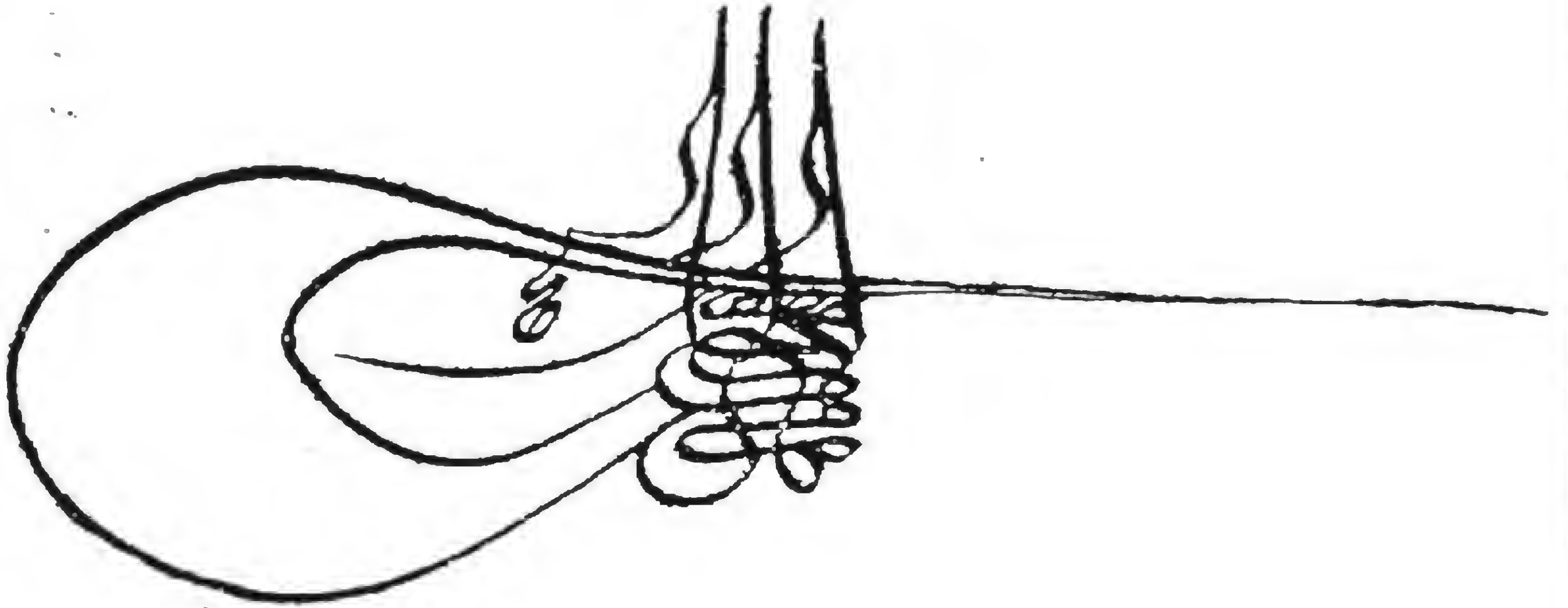
1. *The Uighur Translation of Sthiramati's Commentary* by Şinasi TEKİN (231 pages, 1970)
2. *Menāhicü'l-inşā, The Earliest Ottoman Chancery Manual* by Şinasi TEKİN (158 pages, 1971)
3. *Ahmed-i Dā'i and His Çengnâme* by Gönül Alpay TEKİN (58 pages, 1973)
4. *Şaltuk-nâme, The Legend of Şarı Saltuk, Facsimile with critical Analysis and Index* by F. İZ & Gönül A. TEKİN (7 parts, 1287 pages, 1973-84)
5. *Heşt Bihişt, The Tezkire by Sehl Beg*, by Günay KUT (423 pages, 1978)
6. *The Book of Advice, The Earliest Ottoman Version of Kābūsnâme*; text in facsimile from the unique 14th Century Ms. by Eleazar BIRNBAUM (264 pages, 1981)
7. *Maḥmūd el-Kāşgarī, Compendium of the Turkic Dialects (Divanü Lügāt-it-Türk)*. Edited and translated with Introduction and Indices by Robert DANKOFF in coll. with James KELLY. Part I:xxii+416 pages, 1982. Part II:iv+381 pages, 1984. Part III: 337 pages, 1985
8. *Shaikh Jamālī Dihlavī, Maṣnawī Mir'at ul Ma'ānī (Persian text)* by Hameed-ud Din [Edition has been prepared by Gönül Alpay TEKİN, 30, lxxvix pages, 1984]
9. *Kanūn-nâme-i Sultānī li-'Azīz Efendi* by Rhoads MURPHEY (x+82 pages, 1985)
10. *'Alāuddawla Simnānī, Opera Minora (Persian & Arabic texts)* W. M. THACKSTON, Jr. (xxxi+263 pages, 1988)
11. *The Seyahatname of Evliya Çelebi, Facsimile of TS Bağdat 304: Part 1 [1^a-106^a]* by Fahir İZ (14+215 pages, 1989)
12. *The Seyahatname of Evliya Çelebi, Index [Part I]* edited by Şinasi TEKİN and Gönül Alpay TEKİN (241 pages, 1989)
13. *Munyatu'l-ghuzāt, A 14th Century Mamluk-Kiptchak Military Treatise* by Kurtuluş ÖZTOPÇU (iv+223 pages, 1989)
14. *An Evliya Çelebi Glossary, Unusual, Dialectal and Foreign Words in the Seyahatname* by Robert DANKOFF (131 pages, 1991)
15. *Şem' ü Pervāne, Feyzī Çelebi, A Seventeenth Century Ottoman Meşnevi in Syllabic Meter; Text, Interpretation and Facsimile* by Gönül Alpay TEKİN (157 pages, 1991)
16. *Çengnâme, Ahmed-i Dā'i, Critical Edition and Textual Analysis* by Gönül Alpay TEKİN (502 pages, 1992)
17. *Vāḥidī's Menākīb-i Hvoca-i Cihān ve Netīce-i Cān, Critical Edition and Analysis* by Ahmet T. KARAMUSTAFA (293 pages, 1993)

18. **Zahirudin Muhammad Babur Mirza, *Bâburnâma***, Chaghatay Turkish Text with Abdul-Rahim Khankhanan's Persian Translation; Turkish Transcription, Persian Edition and English Translation by W. M. THACKSTON, Jr. (Along with Maps, Charts, Annotations and Indices) Part I: 1-245, Part II: 246-537, Part III: 538-904 (1993)
19. **The Seyahatname of Evliya Çelebi**, Facsimile, Part 2: 106^b-217^b by F. İZ (p.216-438, 1994)
20. **Ottoman Dervish Costume**, by Nurhan ATASOY (ca. 500 pages, 1995)
21. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations I: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Gül den SAĞOL (410 pages, 1993)
22. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations II: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Esra KARABACAK (396 pages, 1994)
23. **Cemâli. Hayatı, Eserleri ve Dîvânı**. Critical Edition with Facsimile by İ. Çetin DERDİYOK (170 pages, 1994)
24. **Khwandamir. Habibu's-Siyar**, Tome Three. Translated and Edited by W. M. THACKSTON. *Part One*: Genghis Khan - Amir Temür, p. xxx, 1-306. *Part Two*: Shahrugh Mirza - Shah Ismail, p. 307-697 (1994).
25. **Sources and Studies on The Ottoman Black Sea, I. The Customs Register of Caffa, 1487-1490**, by Halil INALCIK. [Osmanlı Karadeniz'i Üzerinde Kaynaklar ve Araştırmalar, I. Kefe Gümrük Bekâyâ Defteri, 1487-1490], p. vii, 1-203 + maps and documents (1995).
26. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations III: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary) by Gül den SAĞOL (310 pages, 1995)
27. **Recognition of the Armenian Catholic Community and the Church in the Reign of Mahmud II. (1830)** by Kemal BEYDİLLİ (298 pages, 1995)
28. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations IV: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary: *Section One*, p. 1-384. *Section Two*, p. 385-786) by Esra KARABACAK (1995).
29. **Firdevsî-i Tavîl and His Da'vet-Nâme**. Interpretation, Transcription, Index, Facsimile and Microfiche by Fatma BÜYÜKKARCI (277 pages, 1995)

*Back issues of the Sources of Oriental Languages & Literatures
and the Journal of Turkish Studies are available from*

Journal of Turkish Studies
P.O.Box 1447
Duxbury, MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796

JOURNAL OF TURKISH STUDIES

TÜRKLÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

Edited by
Şinasi TEKİN & Gönül Alpay TEKİN

The Journal of Turkish Studies (TUBA) publishes scholarly studies relating to the Turkish world and to the cultural regions with which the Turks have had relations in the course of their history

The Journal of Turkish Studies appears in parts of varying sizes, with one or more parts making up one volume annually.

Articles, monographs and other studies may be submitted to

The Journal of Turkish Studies

Harvard University

Department of Near Eastern Languages and Civilizations

6 Divinity Avenue, Cambridge MA 02138 USA

Back issues of the Journal of Turkish Studies and those of the Sources of Oriental Languages and Literatures are available from

Journal of Turkish Studies Inc.

P.O.Box 1447

Duxbury MA 02331 USA

Tel & Fax: (617) 585 8796

کتابخانه
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
۲۰۸
دفتر کتابخانه فروردین ۱۳۰۸

اورینون - کتابخانه فروردین ۱۳۰۸
کتابخانه فروردین ۱۳۰۸
کتابخانه فروردین ۱۳۰۸

۲۶. ۲۰۸

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين ، والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه
اجمعين ، يوفى قدره ووسى تاريج جهرتك سكر بوز طغسان وحبیبی ساند
شهر بالی کسرده بر مقام علونده ساکن اولوب عمری تحصیل معارف کلبه
و غیره بخشنده کجورب علوم ربانیت از مشغول ایمن بوجیه سلطه زیارید
خان مجلس شریف علونده ذکر اولوب اول مجلسده یونسان اجبار لردن
بری بوفیری مدح اجمش انردخی سعادله برانارین کورسک دیشلر
بنار علی ذلک بوز یاسنی نالیف ایلیوب حضور عالیله اهدا ایلدم
ناکیم بوجندن معرفتم اشکار اولوب ارباب معارف قدرلری قلمونده
عالی اور ، و بو کتاب دعوت نامه شمس المعارف الصغیر دن و مصحف
الکواکبدن و دقایق الحقایق دن و یونلردن باعدا محراب مصحف دعوت
کتابلردن کیم کائنات ایلکنده نادر الو فوعدرا آنلرک عربیستدن و دخی
فارسیستدن ترکی سانه ترجمه ایلدم و یوندن صکره بو کتابه مطالعه ایلدن
اخوان روحانی دعا خیردن فراموش انجیرا و اشبو کتاب سکر باب
اوزرینه مشتمل در باب اول حق سبحانه و شفا حضرت علی بو ملکوت ارواحی
نه و جهله براندی و قاج بلوک در و هر برسی نه نوکلدر و وطنلری قنده
آنی بیان ایدر باب ثانی حق سبحا بو افلاک اونی ایکی بروج اوزره خلق
ایدوب ویدی خلکده برر کوکب عظیم خلق ایدوب و هر برسک صفتلری
و سیرلری و شکلری و منزلی و خورهری نه مقدار در آنی بیان ایدر باب ثانی
ارواح دعوت ایند سنک طریق نه و جهله در و سیر ایلدی نه در ناکیم آنلری دعوت
ایده بجا کت حضرتلری ابر شمه و دعوت ایلایت ایدر آنی بیان ایدر باب سراج

شمس بر دجانی سیر ایدر کن هر بر جده اولان ارواح کلوب شمس ناظر
اولوب موکل اولور لر آنک دخی دعوتی و طلسمانی و صفتی و جاسوسی
و ترجمانی وار در و آنک دخی اشکالری نچه در و شرابطری دخی خود
آنی بیان ایدر باب خامس شمس هر کونده فتنی بر جده واروب و نه
در جده اولد و فتن بلدر که دعوت ایلنه بغایت لازمه در باب
سارس نکرک بکرمی سکر منزلی بیان ایدر باب هر منزله در سه
ملکوتن ارواحلرک فتنی ملکوت له دخی کلوب موکل اولور لر، و اول
ملکوت لک تسکلی و هینتی و احکامی و طلسمانی و دعوتی و جاسوسی و سوره
کلوب کور بنور لر و ترجمانی نه سکله در و طلسمانی باز بلور کن بکوری
نه در و شرابطری نچه در آنی بیان ایدر باب سابع ملکوت که
مغربین در آنک دخی دعوتی و شرابطری و بکوری و مندی لرین
بیان ایدر باب شمس نکرک بکرمی سکر منزلی بر آیده و در ایدر باب
هر منزله فتنی کون کلور و اول منزله لک سعد و کشتن بلدر و باز بر اکیم
بر کشتن اگر دعوت و اگر نا چخات و اگر طلسمانی و اگر دخی و سایر فی الجمله
احمال که هر نه باز مق و بلدر نکرک ساعن و منزله ک و سعد و کشتن
و بوندن ماعد اکو اکب سنه نکرک احوالی علیه اعمالی صحیح اولما زانما
جمع اعماله نکرک احوالی بلنک لازمه در باب اول حضرت شیخ علی تبرانی
روایت ایدر ابی طهیم خنود بن اولدخی روایت ایدر محمد بن عثمان اولدخی
روایت ایدر علی ابن ابوبکر دن اولدخی روایت ایدر یونس ابن عبدین
اولدخی روایت نصیر طوسیدن اولدخی روایت ایدر جعفر صادق دن اولدخی
روایت ایدر ابو علی سینا دن اولدخی روایت ایدر یوزر جمهر حکیم دن
اولدخی روایت ایدر یوزر حکیم دن اولدخی روایت ایدر هر حکیم دن
اولدخی روایت ایدر یوزر حکیم دن اولدخی روایت ایدر هر حکیم دن

اولدخی روایت ایدر او در پس از آنکه در آن که بوجله علو کث است و پدید
و دخی بوجله علم دعوت کث و طلسم کث است و در پدید رضوان است و علم
و پیشتر در کیم حق تعالی حضرت علی بوجله و جوده کنوردی و اچکند ارواح
و جنتری دخی ناری نور دن خلق ایلدی و زفات آشتن بارتدی و دخی
آدم یونعلان غبار دن خلق ایلدی فور نشا خلق انسان من صلصال
کا لغتار و خلق الحان من مارج من مارا صلصال دیو غبار لطیف و بر لر
تر کیده قصور غا فار سیده باد و سجایه و در لر و دخی مارج دیو آتش بایکند
در لر مثلا بر آتش باز کن یایی در لور و لور و لور بوندن معلوم اولدیک
بعضی باینک بعضی باینک اوزر بر مرتبه سی وارد در ایلدی حق تعالی
ارواحی دخی مختلف یاردی مثلا بعضی ارواح مسلماندر و بعض
ارواح جهود در و بعضی ترسا و بعضی نمرانی و بعضی افتاب پرست
و بعضی بت پرست و بعضی آتش پرست و بعضی بزوان پرست در
و دخی ارواح کث اچکند ملکری وارد در و اول ملک کث دخی وزیر لری
و قاضیری و مدر سلی و محسیری و خطبیری و جاسوس سرب
و ترجمان لری وارد در دخی مقامی دخی مختلفه بعضی بی هواده و بعضی
بر آتشد و بعضی بی وجه طاغوره و بعضی خراب و کرمی اچکند
و بعضی بی حاده اولور و بعضی دخی در بارده و بعضی بی طوره
و بعضی بی متا بر لورده و بعضی بی صوبه و ترنده و بعضی بی او جاقدر
و فر لورده و اسکی بانی بر لورده اولور و بعضی از واطر دخی موکلدر
بعضی ارواح و خوشه و بعضی طوره و اسطوره و از دماره و برنجی
جانه و لرده و بعضی ارواح دخی بکری جانه و لرده و بعضی ارواح دخی فاف
طاغنده عجایب و غایب بر لورده اولور و بعضی ارواح دخی بناره
و مسجد تر نعلره موکلدر کجند تریف و حدس تریف و بدنه نوره و مکان

و مکان مبارکه که در کبی ایل مخلوق بر آدم بر مکان ده حست اول
 اول مکان کت نو کت بن صاحب دعوت اول کت دعوت ابد و عهد
 سلیمان یوسف و اسم ویره اول حست کت شفای کون مثلا دعوت
 تا صاحب النور و احکام و بوب قسم ویره قسمی زبل بخایه ذکر
 اول نور و صاحب طبع اول مناسبت مجد را دعوت ترکیب ابد و
 قرأت ابد حکایت صفحه النار شهر است ابو علی سبنا ابد آدم و کت
 مصحفه کنور شد در کیم حق تعالی قوم صفی باز نردن مقدم بر شخص
 یار ندی کیم آرد صفحه النار و در انکت شکل شوی ایدی کیم باشی آدم
 باشی کبی و ایکی الی آدم الی کبی و ایکی باغی آدم باغی کبی اما باشند
 باغی دکن آدم بوزی کبی النور و باغی و فرزند و باشند
 فی الجمله درت بکت بوزی وار و هر بوزی آدم کبی کوزی و فاشی
 و بوزی اغزی و ایدی حق تعالی آن اود ایل هوادن خلق انش
 ایدی صوابه خاک که فارشاستدی حق تعالی انما طغوز بوز بکت
 بل عمزوری بر صفحه النار استعابه مناجات ابد و ب ایدی کیم
 الهی و مولای بوعبد کی بالکز باز نکت بکار مونس و بولد اش بوقد
 کیم انکله انیس طوطام حق تعالی دعاست قبول ابد و اول مناجاتی
 نفسندن بر نور ظاهر اولوب بردشی صفحه النار خلق اولندی
 و بوزی آدم نفسی کبی نفس و بر بوب جماع ایلد بر دیشی عالم
 اولوب بر مدندن حکم درت بکت او غلان طوغودی طغوز بوز
 بکت بیل بکنده صفحه جماعت کیم ایدی نسلی اوردی و صفحه کت
 نسلی دنیا بوزنی طوغودی و صفحه قنایه و اوردی خاک و باد اولدی
 اوشت و قویجی جو کیم صفحه فانی اولدی و اولدی لری جو غودی دنی
 دودی فساد و بکت بر تسبیح و تهلیل اوند بر هفت زمین اکلدی

الله تعالى حضرت اوزر زدن رغن رجا ایلدی خوشحاله و شگلا حضرت لری
 رخی بهیجی میانک ملکلر زامرا ایلدی که صخره نومبله جنک ابدوب ملا
 ابدوب ریس ملاک ایتدین عابض اولد ملر نالتش ایتد ملر حق تعالی حضرت لری
 حق تعالی شدن اکی ملک کوندردی بو ملک آدی حول و برکت آدی
 قوه اهی کلوبه چیلری ملاک ایلدی ملر اندون همان اکی کس
 قالدی بریسی ارگک و بریسی ایلدی بو قلدان چیلر انکرش
 شلندن اولوب صکره ~~بر~~ حق تعالی انکرش اوزر لری
 بر ملک موکل فودی این سارا شگلا برنده بر برین یسه ذکر ابدوب
 اول صخره انکارک صورتی نوم سوال اوزر لری

در فواید این بیان به شرحه ایست در امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده که
 شبی صورتی بهشته که نور آن آدمی را در سایه بود و بکار نشسته و موز و کرم او را
 و سلطان محمود غزنوی شبی بهشته که نور روی او در کل خلایق انداخت
 ایدوب امر که مطیع و منقاد او بود و را بیدی با به تانی او نیک بر روی
 بیان نماید در سج او را حمل بر بوی حل بر چنگ و طغنی مطابق جهان
 بقون فوجند بکند او را بوی حل بر چنگ و طغنی مطابق جهان
 با تعلق و بکار بوزن کور بکند و بکشی بکار و سوره کلمه
 ایدوب و اشکالی به صورت او زره در

در بیان برج تو صفی او کوزه بکوزد قرطره کله اش را بسلطان و نشان
 و شجاع و جنگ و بکشی و ملک آتق و طوار آتق و کن الکت و دعوت
 انیمک ایدوب و اشکالی به صورت او زره در بکیم نصیب او لندی

در باره برج جوز بر فوز اخا جی شکسته در پیش برینه ایکی باشلواوم
 شکلی آدم بر کو بکشدن فرق کون اصلور فرق کون عام اولد فده بندوکی
 بود قدن اوز یور اول اخا جک بوداغی بیلین اون ایکی ای سیر ابدوب
 یور یعنی جوارحه کرز تا کیم برچی مد نزن صکره الله نغابنک امرط باد
 خان کبی بریل اسم اول ایکی آدم باشلواستلواک اولوب بدیخی فلک کبد
 و آند نهیج قبولر داول اخا جک بر بیراغی زمینه دوشسه عالمی اور نردی
 صفتی

چونکیم فرجوزا برجه کله کابده بجا لواتلک و اشعار او فریق وجه
 کوند رکت و نامه جازمن و حساب کتاب اینک و وکیل نصب اینک
 ووز را بوزین کورکت ایودر در بیان برج سلطان اسناد
 خوینچ بائن انکجه بکزر شول اولور کیم بدی در بالی بر کوزنه قوسار
 سنور و ولید ابوعلی سینا ابد چونکیم فرسه طان برجه کله
 استقام اینک و یکی بچوب اینک و نامه ورسول کوند رکت
 و شکار اینک و صوفو شری اولامن و شربت اینک ایودر
 صفتی بومشوال اوزره در

در بیان برج اسد مطلق اسلاز بگز انکف اولو لوطی بدی فاع
و بدی فاع کولری بر لغز ایدردی فغن کراسد بر جند کله رعون انکف
اشلره بکلمق و بادشاه پوزین کورک و اولو لوطه حاجت سولک
و عهد پیمان خلق و او داشلرین اسلک و دشمن او زینه غم ابلک
و جنک جدال خلق و الت خوب دوزک و عهد لکون طلسمان یازمق
و صورتی بود

در سند صفتی بعینه آدم کسیر اما اینست و ایامی که بر مغری
 سند بکرز نموده نقد قبل و از اوله فی سند بکر و اولو لغنی
 بوذن بیل که الیله اولان اورانی دنیا دن سوکت در دیرلر بچین
 وقتی اولیحق الیله کی اورانغ ایله نموده اولی سنبلری بکورد صابر فخر
 نم سنبله بوجنه کلمه تعلیم علم و تعلیم خط و خط و علم نجوم او کریمک اورد
 و سماع اینک و الحان او ایزه شلیق و کور بوزین کوریمک و حاجت
 سو بکیمک و نام بارمنق و غارت اینک و نقش و تصویر خلق و دعوت
 اینک و یکی اسباب کیمک اعلا در تصویرنی بود

در بیان بیج خیران صفتی بعینه بکر کیمک و ایامی که بر مغری
 فکیمک و ایامی که بر مغری فکیمک و ایامی که بر مغری
 و یکی کیمک و ایامی که بر مغری فکیمک و ایامی که بر مغری
 اینک و ایامی که بر مغری فکیمک و ایامی که بر مغری
 اینک و ایامی که بر مغری فکیمک و ایامی که بر مغری

در بیان برج عقوب صفتی عقوب بگز بر کوزه دنیا صوفی اولوی
اولی در پنجه فر عقوب بر جبهه کله او غلام مکتبه و برکت و تعلیم علم انبیا
و خط بار حق و علم هندسه و نجوم او کریم و جامع است و الحان آواز
و شکست داولور بوزین کورمک و عمارت خلق آما حماره کریم باره فردر

در بیان برج قوس صفتی آدم باشی کسی باشی و آت کسی کوده سی و اندر
 کسی قوس و غی و آرد در گاه گاه آدمه حمله قبلور آدمی و غی اعلی ابله و در
 بنده حمله قبلور به سوال او زره قیامت کث جنگ ابد را بود علی بنا ابد
 فرقی قوس بر چنه کلسه دار در اچک و حمله کریمت بود و طغان
 شکار نه کتیک و دو شمنه قصد انیمت و کیا دوزیمت و جماع انیمت
 و عمارت قلمق و دو شمنه نامه باز من بود را شکلی بود را

در بیان برج جدی صفتی شول کچی به بکوز که انکا ابا کجسی و بر لر
 اولو لوفده عظمتی شول و کلو در کیم قاف طاعلرک ابکی بو سوزی
 ار اسنه قوسک بر صحراده بر طباق قوسک کسیدر و بر لر
 بو سوزی کیم ابد ر قجن کیم تر جدی بر چنه کلسه مشایخ عظم
 بوزین کوریمت و عمارت انیمت و سوزه حرکت انیمت و صید
 شکار نه کتیک و آنه سوار اولمن و نامه باز من و رسول کوندیمت
 و اولور بوزین کوریمت و اولور زره سوزونی سولیمت بود را

در بیان برج دلو صفی بر عظیم چادر کیم اول جاکت ایچ
 ایل صلو در و او زنده بر مفره ابله بر قوه وار و اول قوه اورغان
 ابله اصلو در قوه سبکم فجن صوجنفره بحر محیط انکت قشده
 قطره اولما به و اول فبوزنک اغزی بدی فانت کو کلردن بیو کدر
 فتن قمر دلو کله بوستان انکت و زراعت و عشرت اینک ایدور

در بیان برج هفت صفتی باقی صورته در آماش و قدر بسو کرد که
بدی قات کو کلری بر نولونکث اور زینه قوسه لر بعضی بری بوش
تا نوردی فن قمر حوت بر جند کله دار و لرا چک و حمامه کر یک و علی
و مشایخ بوزین کور یک و مار بجات باز من و بکلر قانز و ارد و بجات
طلب فلماق و غبارت ابد و ب حق تعالی به مناجات اینک در عشق
ایملک و اعیان دعوت اینک اعلالار و صورنی بود

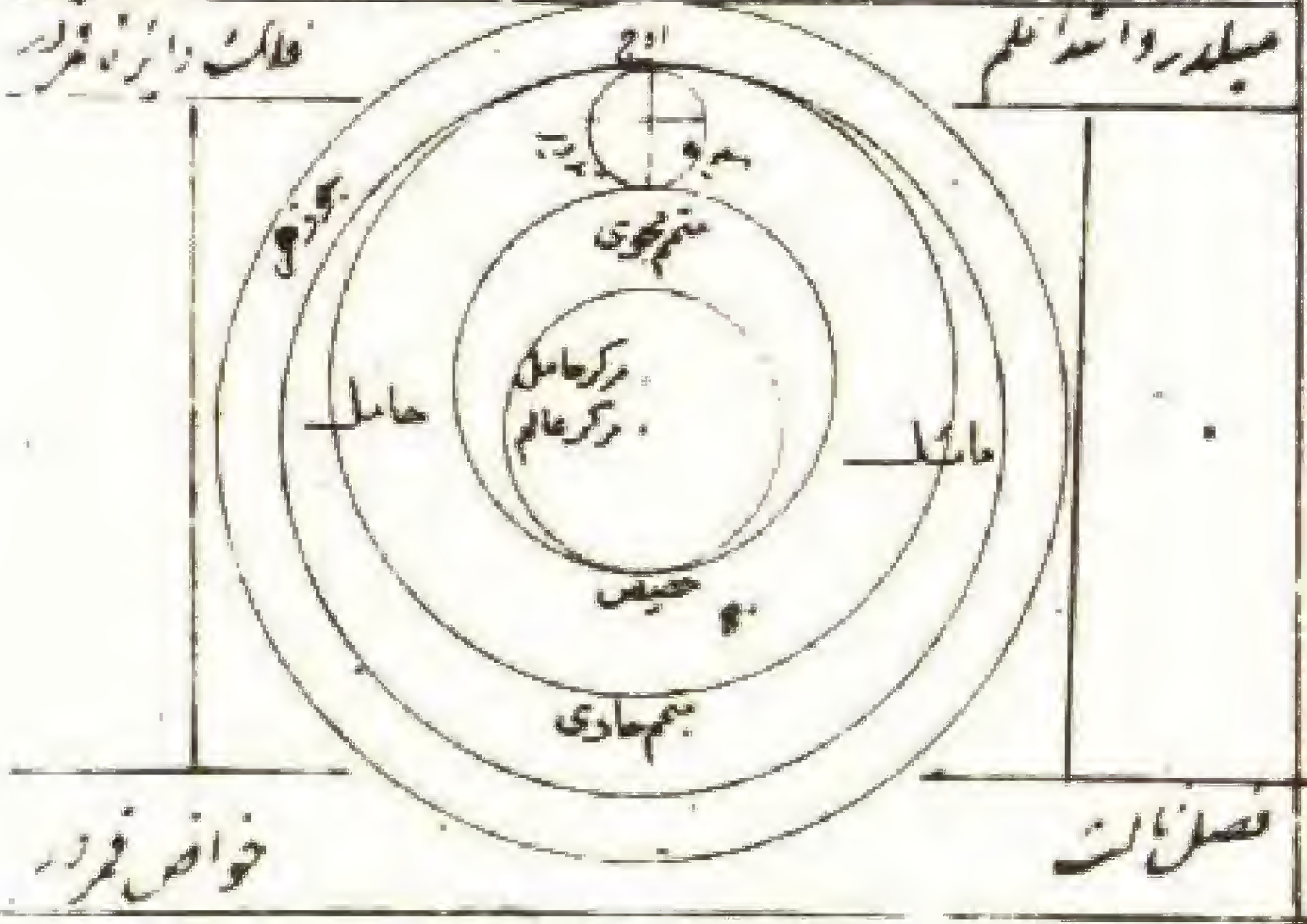
در بیان خلوبات نظر بونده بر پنج امده در اول افلاک حقیقته
و شکل نده و وضع نده و حرکت نده در بطریق الاجال پس که حکما
در لر که فلک جسم بسط کری در که مشتمل در وسطی منجر که انک در
ونه حقیقته و نه ثقل و نه خار و نه بار و نه رطبه و نه بایسدر
ونه بر لطف و نه بشتکه قابل دکلر و حکایت بونلرون هر ریزه دبلری
و ادو کتب حکمنده کنو مشر بزم کابیر انک صد دنده دکلر و افلاک
کر بلر در بعضی بعضی محبط در و جمله سندن بر کری حاصل اولو که
اکا عالم در لز و جمله افلاک دن عناصره اقوی فلک قمر در اذن صکره

فلک عطار در آذن صکره فلک زهره در آذن صکره فلک شمس در
 آذن فلک و بخدر آذن فلک شتر بر آذن فلک رطل و در فلک
 بر مکانی دارد بر آذن حرکت ابدی و اول مکان آذن حرکت ابدی و حرکت
 بوزل و فلک شمس و اول فلک سر عینی بر نسبت انک اولی
 آدم بدو کی حرکت در بر غایبند در که علم هندسه ده ثابت اولی
 آن ثابت سرعت ابدی سکرته با این فالدر ب کر و بر و پنج حرکت
 فلک اعظم بک فرسخ مقداری قطع منازل ابدی و افلاک در بعضی
 حرکتی مشرق در مغرب در فلک اعظم کبی و بعضی حرکتی مغرب
 مشرق در فلک ثوابت و افلاک سیارات کبی و بعضی حرکتی زه
 نسبت دولا و بعضی رحوی و بعضی حایلی در و بعضی فلک
 مشرق وسطی و انک مرکزی مرکز عالم در قطب افلاک بود
 و بعضی مرکزی مرکز عالم در خارج مرکز فلک کبی و بعضی مشرق
 و کله و سطحی افلاک ندا و بر کبی و فلک هر رسی شرح و بیان
 اولی حرکت انست الله تعالی چون بلد که بدی فلک کوکب سبعه
 سیاره نک فلک در و بر فلک دخی فلک ثوابت در و بر کبی که ثوابت
 شول سیاره اولی و ب سیح کبی بجلش بلد لر در که انک اعداد
 انست الله تعالی و بر فلک که جمیع افلاک مشرق افلاک در
 و آذن هیچ بلد بود و آنو چون انکا فلک اطلس در بر عرش عظیم
 ندر انکا که فلک فزده ابدی آذن بر قاج فصل دارد در فصل اول که فلک
 فزده در بکل که فزده یکی سطحی دارد در سطح اعلاسی که انکا محدب در
 فلک عطار و کت ایچ باینه مماس و متصل در سطح اسفلی که انکا مقعر
 در بر کره ناکت محتبه مماس در و فلک فزده مرکزی عالم که کره
 و فزده بر روی بکره کونده خام اولی و اول دو که انکا مخصوص

مغربن مشرق در افلاک تدویری اول درت کونده بر دور ایدر
 دور اولنده ایکث منور اوله بوزی ارض جانبیه اولور و دور ثانی
 منظم اوله بوزی ارض جانبیه اولور و مرکز فلک کلیسی درت منظم
 منقسم اولور اوجی مستحده وسطی بری کوچیک در مشتمل دکلدر
 وسطی فلک اوله جوزهر در بر لر که اول مماس در فلک عطارده فلک
 ثانیسی مماس در فلک جوزهره فلک ثالثی خارج مرکز در اما کوچیک
 اوله فلکی که فلک خارج الم مرکز نختنده در اکا فلک تدویر در
 و قرآنده مرکز در و حرکت فرائض حرکتی ایل اولور فصل ثانی که جم
 نموده در بیکل که بر کوکب در که انک مکانی فلک اسفل در و انک
 جرمی منظم در آتشدن نور قبول ایدر اشکال مختلفه ایل شدن
 بعدی سببی ایل و جمله فلکی بر آیده قطع ایدر و هر جمله بلذرکت
 کوچکی در آشفه فلکده اولوب بزه اقرب اولد و همچون سوک کور نور
 و هر جمیع کواکبدن اسرع و در انکچون اکا بیک فلک در لر و مرکز
 جرمی برکت او نور طغوز جودن بر جود و ربع جود در و مرکز
 دایره سی در بنوز الی ایکی مبلدر و دایره سنک قطری بوز فرق در

بمکل که حرکت نایزانی رطوبت سببی ابله در نیت کیم شکست نایزانی حرارت
سببی ابله در ابدی چون فراق فدن بر افنده اولسه دکن آندره مدنی
زیاده ابدی در حرکت سیرت موافق چون فراق اول موضعک وسط ساسنه
و اول زیاده غایت مذ اولوز چون فراق وسط سعادن منخط اولوب
اشق انکده اوله جور یعنی صواکسکده اولوز ناکادک که فراق اول مکانک
مغربه ابر سورا اول زیاده غایت جور اولوز چون فراق اول مکانک مغربه
زابل اوله کروت ظاهر اولوز اول وقت که فروند ارضه ابره اول وقت
غایت مذ اولوز و چون فروند ارضه زابل اول غایت جور اولوز و اگر
کرونده شروع ابدیه ناکادک که فراق شرق ابره اول موضعده کروت غایت
مذ اولوز و هر کجی ده و کوند زده اول مکانده اکی مدواکی جور اولوز خواص
فردند که حیواناتک بدتری فمزاده اولدوغی دقتده اقوی اولوب غوی
غالب اولوز و اگر سبک بدنده دخی اخلاط ظاهره میل ابدی و طری
جندان منلی و ملاز و بوا مو رطب ابله ظاهره خواص فردند که اطبا
دبشرد که هر چند که ایک نصف اولنده مریض اوله انک طبیعی
رفع مریضده اقدرا اولوز نصف نایند حن اولاندن زیر نصف
اولده حرکت نوری زیاده اولمده در پس طبیعت فوت و برده نوا
فردند که حرکت نوری زیاده اولد فچه حیواناتک بدنده قبل زجک
بکوب زیاده اولوز و مملرند سود لری دخی زیاده اولوز و برط
اغی دخی بویله در و آبی آید ننده استیازجک فاسد اولوز رطوبتی
سببی ابله و چون آدم آبی آید ننده جوق او نورس رطوبت زیاده
اولوب او بخو غلبه ابدی و کاکه یک زیاده اولوز و اعضا کوشتر یک
و صداع حاصل اولوز و آتی بر کجی آبی آید ننده فوسک طعامی بوز اولوز
و دخی آبی اولنده بالقلر زیاده اولوب سموز اولوز و نصف اولنده

خسترات ارض بیلان و جیان و بو جملو بدن طسره جوق جنور و حکم
 صوفی لسه زهر لر نیک تاثیر زیاده اولور و خواص فرودند که افواجی
 ایک نصف اولنده که ردو شر و بستی جوق اولور و جهک و چوب
 بستی و نمق ایک نوری زیاده اولدوغی زمانده اولسه ابو اولور و اگر
 اول زمانده ایک نوری اکسیده اولسا وسط سمارن زایل اولدوغی
 وقتده اولسه ابو اولسوب بستی آیه اولور و اذکر و بشلر ای بندر
 اولنجه که بوسی زیاده اولور مخافه و انچه بوسی اکسلور و بوامر
 بو شایله قنده ظاهر در خصوص استغنا لو و موسم و قانون و قار پوز
 و حیاه و دقیق ای آیدنده بو کودکی اظهار در و نور فرمیشلر اوزرینده واقع
 اولر زکات و الوافه قابلیت کوی و برر قزل و بشل و صا و و بونلور
 غیری ایک نصف اولنده اولم زکات اخبرنده اولم زکندن احسن
 اولور و نو فرودند که نصف اولنده ظاهر اولم معدنیات چوهری
 نصف آفرنده ظاهر اولان دن زیاده اولور اهل معدن قنده بودی
 ظاهر در و قره عوام الناس و کاز پلر و نماز لر و حسود لر غسود لر

صورت

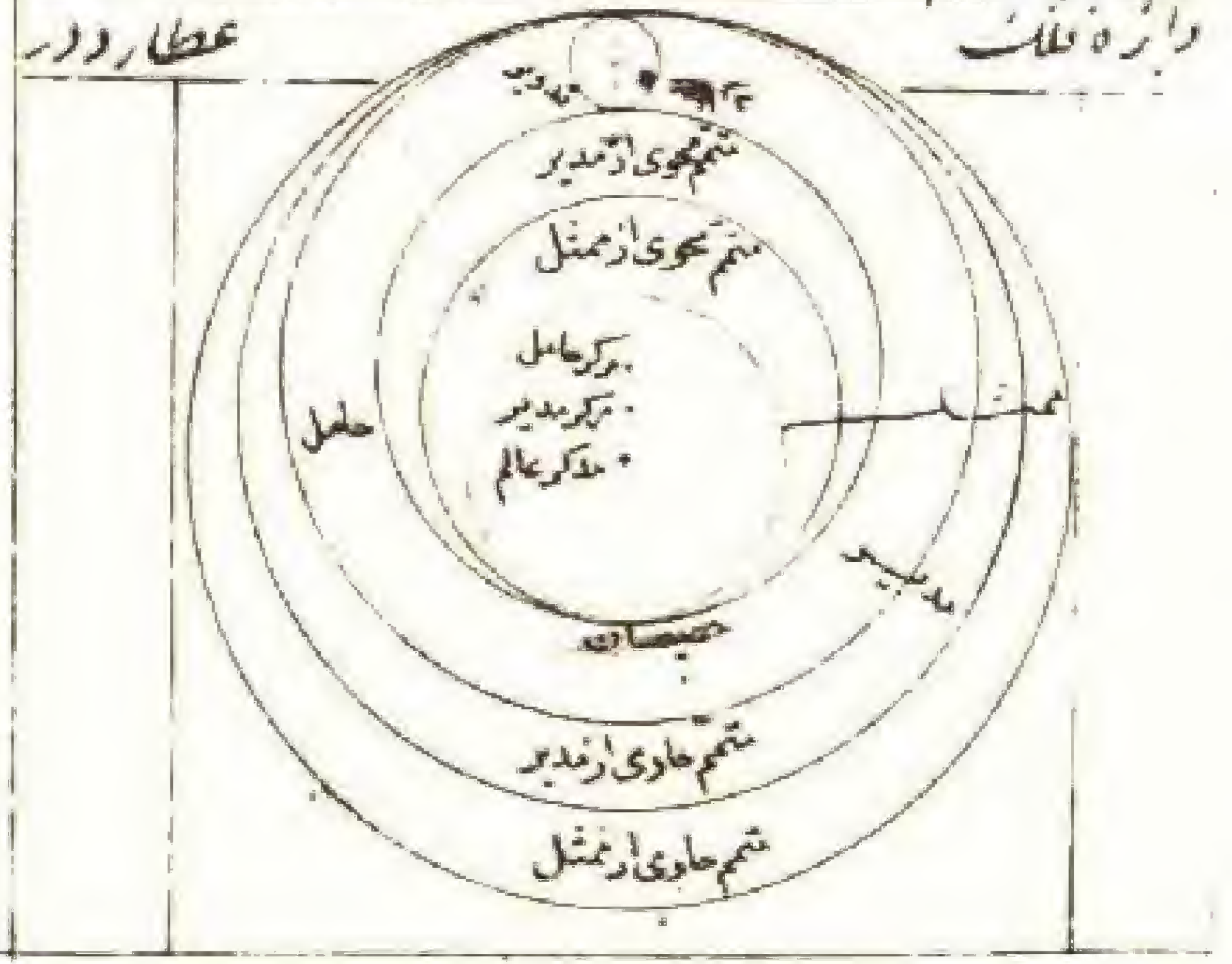
فرمود

ایک

در بیان انواع فلک عطار دکن مرکزی مرکز عالمید
انک متحد بی یعنی سطح اعلاسی فلک زهره نکت منفرد محاسن در مقهور
یعنی سطح ادناسی فلک قمر متحد بنده محاسن در اول دور که مخصوص
مورین مشرق در بودخی بر سیده دورن نام ابد و عطار دکن
بر فلکی دخی وارد خارج مرکز و انک فلک تدویر در اول
فلک تدویر در فلک خارج مرکز دخی منفصل اولور انکا
خارج مرکز ثانی در لر و عطار و فلک تدویر مرکز در پس لازم
اولور که فلک عطار دکن ایکی اوجی اوله بری فلک کلید ویری
نکت تدویر ده و ایکی حسیضی اوله بولرده و فلک عطار دکن
حسی اوجیوز بکت سکر بوز سکسن بکت در نیوز سکسن میل در
وانک جرمی جرم ارض بکرمی ایکی جودندن بر جوددر و جرمش
دایره سی ایکیوز سکسن التی فرسخه و قطری ایکیوز نیمش اوج
میل در و هر بر بر جده بکرمی بدی کون اکلتور وانک رجوعی
و استغاضی جوفه و فصل شمس اطرافده دولور ایرلمز

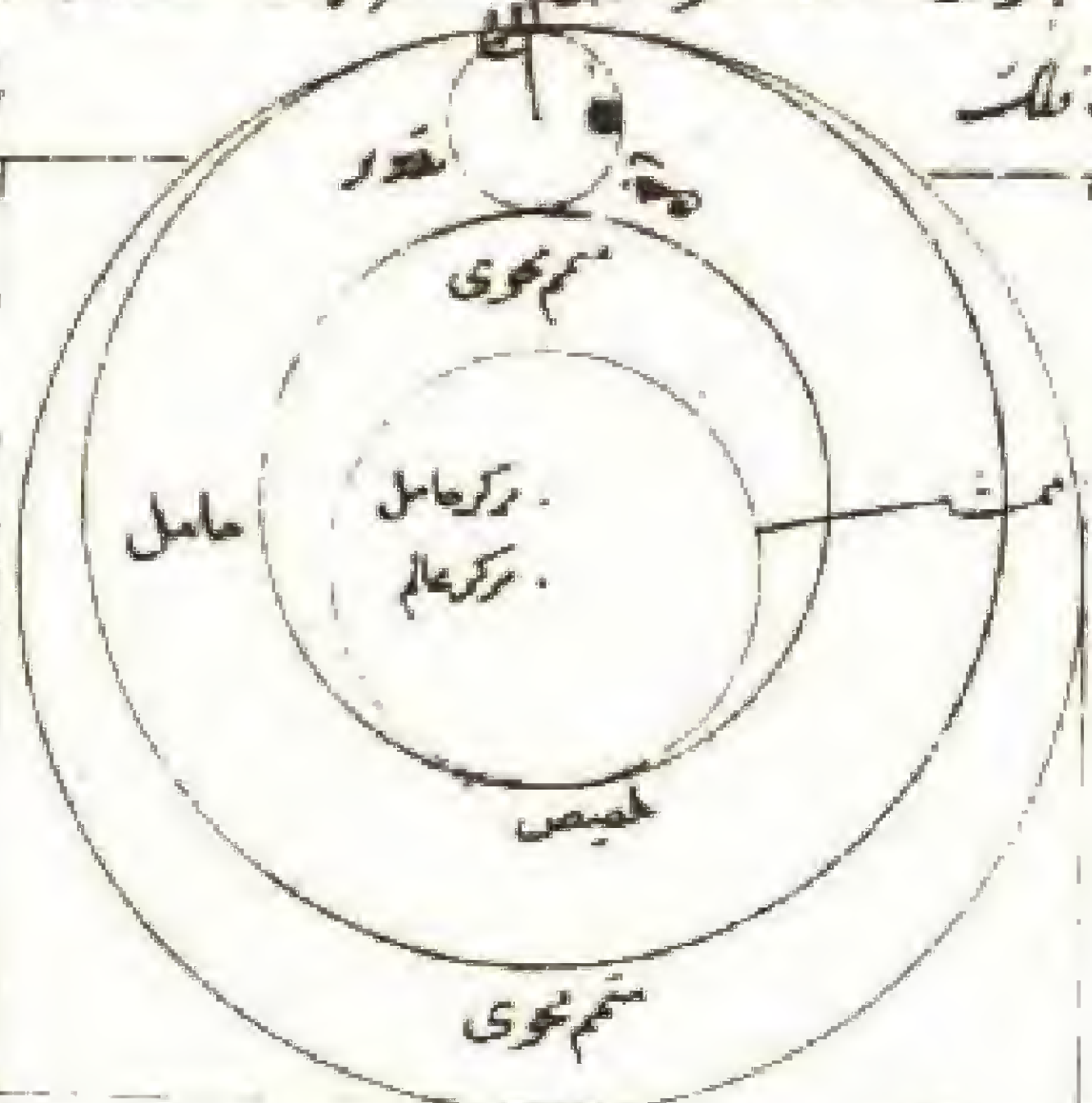
و بسکلی عطار در کوب مختلف در که منجمد بود کافران در بر لر زبرا
 سعد بلذرا بله سعد و بخش بلذرا بله بخشد برالنده کلیم طوبوب
 یاز و یاز رب قره عرض ابدرا و عطار دره اهل دیوان و کانبلر و حسلر
 و یازر کانر و معلر و عمل و اریلر بنسودر صورت عطار و بودر

در بیان احوال زهره بسکلی که فلک زهره محدود در یکی حد ابد که
 انک مرکزی مرکز عالمدر و عدا اعلاسی محاس در فلک شمک مقنونه
 و عدا اناسی ماسدر فلک عطار در کت محدبته واکه مخصوص اولان
 دور مغربین مشرقدر و بر بلیده دورن تمام ابدر فلک شمک
 کبی الا بوقدر وارد که زهره نک فلک تدویری آن سیر ابدی
 سیر افنا بک مخالفی در و فنا که مستقیم اوله زهره اوکته و دشر
 و فنا راجع اوله زهره کبر و دشر فلک زهره فلک قره و فلک شمک
 مشابره و اگر فلک شمک تدویری اولیدی هیچ فرق اولمزمی
 و فلک زهره نک جرمی او جیوز بک بدیوز طقسا بنش میل در

و جرم زهره جرم ارض است او نوز درت جزو دین بر جود در وانک
 قطری درت بوز قرق طغوز میل دخی سدس میل در و هر بر جده
 او تونه دی کون اکتونور و بوبر کوکب سعد که منجلر بوکا سعد صفر
 دیر لر انجلون سعد اسود در لی که مشر بدین اکسکدر سعد اولفده
 صورت فلک زهره در

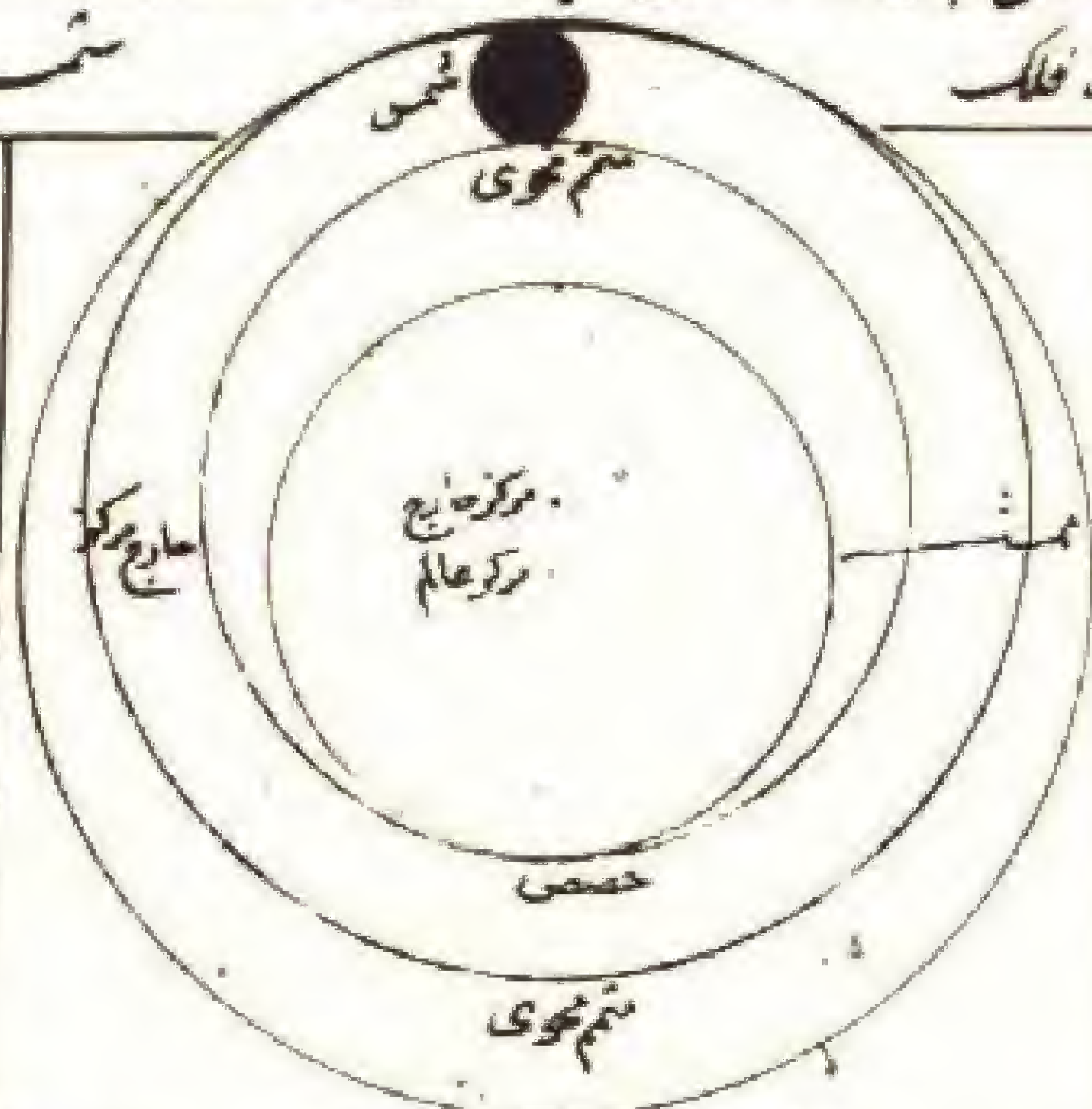
در بیان احوال کوکب زهره بوکا نظر فرج و سرور و بر اگر برگشته
 شورش عشق اولسه زهره به نظر ایل محنت حاصل اولور و محبت و الفت
 و جامع الکا متعلقه و زهره حسته الحال اولدوغنی وقت بر عوزنه نکاح
 اولسه بیلر نده زیاده محبت اوله و بو کوکب سازنده فلک دیر لر حامل
 و خاتون لر د اهل عشرت و ارباب هوا بو کوکب منسوب در صورت زهره

در بیان این که فلک شمس محدود در یکی سطح متوازی گویا
ایند که مرکزی مرکز عالم در سطح اعلاسی محاسد فلک مرتجعات منقرض
و سطح اونا سی محاسد فلک زهره نک محدب و اکا مخصوص اولان
دور مغربین مشرقه در او جیوز الشمس النی و ربع کونده دورنی تمام
ایدر و آذن بر فلک منفصل اولور که مشتمل در وسطی و آنک مرکزی
خارج در مرکز عالم دن و فلک شمس کند و دن اشغ کو کبدت افلاکی
کسیدر الا بوقدر وارد در که جوم شمس فلک تدویر مشابه سنده در که
شمس فلک تدویری بوقدر حق جل و علا غایت لطیفدن شمس
ایچون فلک تدویر خلق اینامش و اگر شمس فلک تدویری اولیدی
چونکه راجع اولور دی صیفه حرارت متضائف و شتاده برودت
مشند اولوب هربری النی آی متمد اولدقده حیوانات و نباتات
هلاک اولور لایدی و فلک شمس تخنی یعنی سطح اعلا سندن سطح
اسفلت و کت مسافه او جیوز اللی بش یکت نبش و رت میل در و جوم
شمس یوز الشمس النی جرم ارض قدر در و جوم نک فطری فرق بر یکت
طفوز یوز طیفن سکر میل در و دخی شمس حله کو اکبک اکبر بدر
نورده و آنک مکانی فلک راجدر و منجلد بر لر که شمس بلند لر
باد شاهیدر و قمر و زبر بدر و عطارد کانی و مرج صاحب جیشی
و مشتری قاضیسی و زحل خزیه داری و زهره جاریسی و افلاک
اقلیدر و بر و جلر شهر لر و درجه لر قریه لر و دقیق لر قریه لر کسیدر
و بون شبیه شبیه طبع در و سبب کسوفی قمر شمس عایل اولمقد
بزم ابله شمس اوز ناسنده شعاع محو طی اول جرم قمره ابرر پس نور
شمس رو بنه عایل اولور و کس مقدار کسوف مختلف اولور از وضع
مساکن اخلا قبله منظر سببی ابله کاه اولور بعضی و لایسته کسوف اولور

بعضی دلاشته و واقع اولماز اول ولایت ایلده نظر جلدوت قسماً
اولدوغنی ایلدن در ایل صبت قسماً ندره مت بد در م
دائرۃ فلک شمس در

حواس بس بلکل که شمسک تاثراتی صلو بایند و سفلیاتده ظاهر
اما علویاتده تاثری بود که کمال نوری ایلده جمیع بلذری نابدید ایل
و قمره نجر و برر اما سفلیاتده تاثری بجرده و برده و جاد جیوانده
اولور مجوده تاثرینک اثری بود که شمسک حواری ایلده در باردا
بحار فالق که اول بحار مرکبدر اجزاء نارتبه و اجزاء مابنه دن بس
اجزاء نارتبه کند و مرکز نه قصد ایلدر چون هوا ناره ایلر مشکاف
اولوب سحاب حادث اولور و آذن مجور پیدا اولوب خوشی
رید و کی بر لره نازل اولور حیات بلاد و عباد سبب اولور
و آذن ار مقدر و اشعه لره ظاهر اولوب میوه لره و اکندره باعث اولور
نیشکیم حو شیا بیور و هوالدی برسل ایلچ بشر ایلچ دی رنه
حتی اوقات سحابا ثقل استغناء لبند صبت فائز نابه الماد
فاخر نابه من کل التیات و برده و جادده تاثرات و خواص

شمسند را هم معادن زیر این چون اجزاء آب اجزاء ارضه ابله مخلوط اوله
باطن ارضه عصارات ظاهر اولور و حارات شمس اکانفج و بر رواندن
جسام معدنی متولد اولور هر موصلت استعدادی حسبجه آلتون
و کومش و سایر پونده ده اریکه قادر اولنلر فلزات کیمی و باقوت و زبرد
و بونلردن غیر بلر زبوه و کبریت و زرنج کیمی و بونلر غیر بلر دسح
تأثیرات شمسند در ودخی اولور و اکندر و اغا جلد زبر اینا تا بکثرت جلد
حارات شمس ابله بتر و هر مکانکه آندده حارات شمس اولمه آندده سنه
بتر خاواکر دبلر سکت که نباتاتده تاثیرات شمسی بیکسن نظر قبل حرکت
بومیه حسبی ابله نیلوفره و خطمی به و کته اوتنه که اول نهاده چون
شمس ارتفاعدن اوله پنجه قوتلنور و بلند اولور و چون شمس حد
زواله ابرشته بونلرده وصولتی اثری ظاهر اولور و حیوانده تاثیرات
و خواص شمسدن قوت قلب که چون ضیح ظاهر اوله ابدان حیواناتده
قوت و نشاط پیدا اولور شمس طلوع ابدوب مرتفع اولدنی
اول قوت زیاده اولور تا اول دقیقه دکت که وسط سباه وارر
اندن صکره قوت و نشاط ضعیف اولور شمس غروب قریب اولدنی دکت
ضعف زیاده اولور قوت شمس غروب ابدده حیوانا مسکنه رجوع
ابدوب ودخی ضعیف القلب اولوب بومه توجه ایدر لر ودخی خواص
غریبه بسندندر که شول قوتکه سمت راستنده شمس اوله انحرک بوزاری
اینجه دلو نلری سیاه و بد نلری ضعیف و خلقلری برنجیلر کیمی اولور
و بونلر بلاد سوران خلقی در و اول قوتکه شمس انحرک سمت راستدن
بعید اوله انحرک بوزاری بقی دلو نلری آف و بد نلری غلیظ و خلقلری
بهاجم خلقی کیمی اولور خام اولد نلری ایچون و بونلر بلاد روس و صفالیه
خلقید را ودخی خواص شمسند در اکندر صارتن و بیلری کور سکت

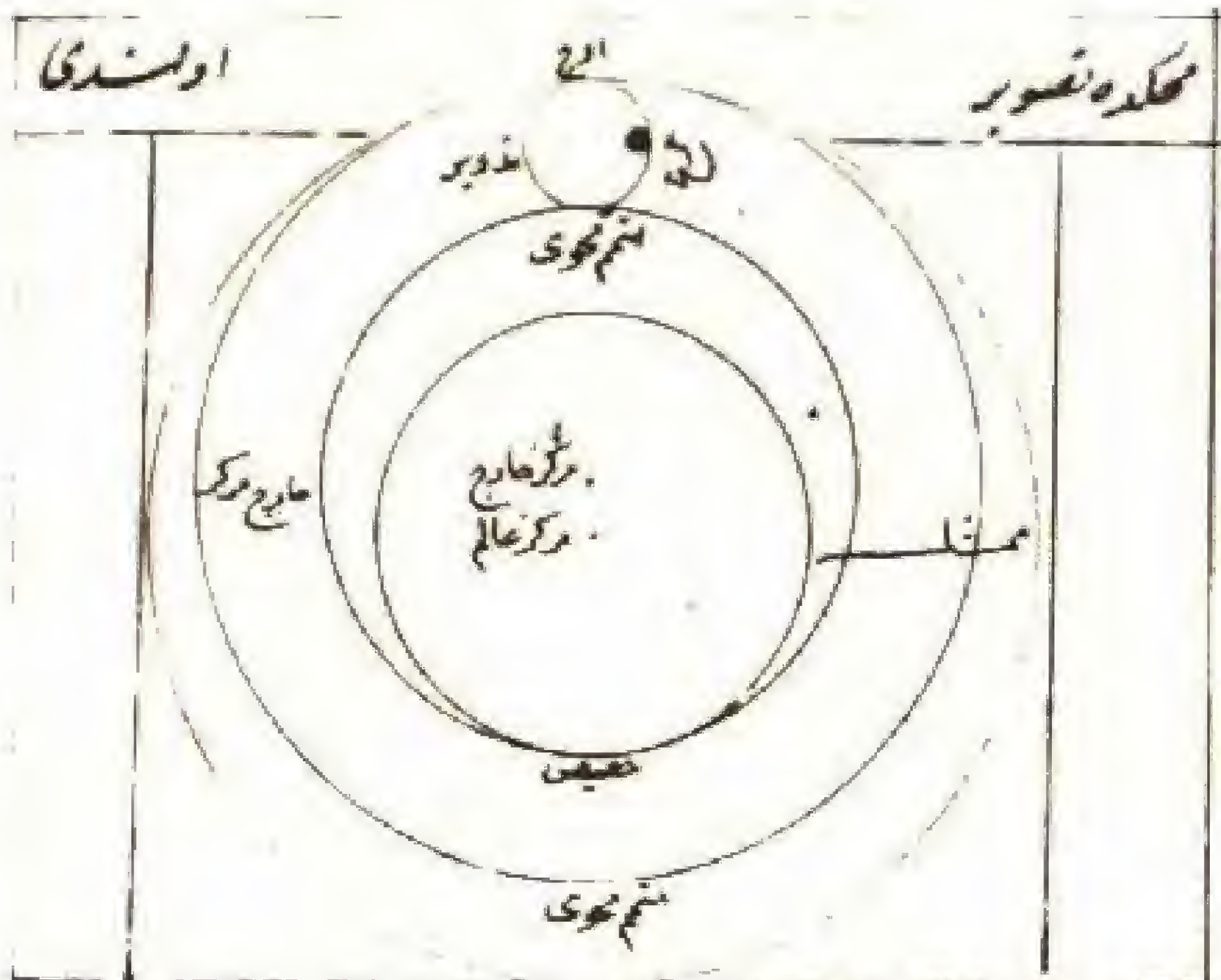

و بر این زعم ابدی که اوج شمس هر بر بر جده اوج بکت میل اکتونور
 ابد اوله جلد فلکی او نوز بکت بیلده تمام دور ابد و شویله دیر که
 چون شمس بر دوج جنوب به ابرسه خشیات زمین متبدل اولوشده
 خراب و خراب ابادان اولور و جنوب شمال و شمال جنوب اولور
 و دگر لور و دگر لور دگر اولور و اسد اعلم بصیحه ذلک اگر واقع
 اولور سه خاصه عجیب و انشر عربیدر و بزم اعتقاد فرده خشتی
 کلام مجیدنده بسور و غنه در یوم تبدل الارض غیر الارض و اسهوش
 و بر زو اسد الواحد الیه حکایت غولی صحیح اولد و غنی تقدیر جبارده
 الله در صورت

در بیان احوال مرجع بکت که فلک سرخ و غی اکی سطر ابد محدود در
 و انکست مکرری مرکز عالم در سطر اعظم فلک مشرقی به محاسد و سطر
 از ناسی فلک مشرق محاسد و دوری مفردین مشرق در و بر بیل
 اکی ای و بکت می اکی کننده دورن تمام ابد و فلک مرجع و صعد فلک
 فرده و فلک زهره بیش به در اما آنکس درن ابد در که فلک کل بکت
 بکت و او جنوب بکت طغوز بوز طغوز سکر بیل در و فلک شمس

بلكل که مزج بر کوکب غدر که بوکا بنجد بخش اسف در بر لر ز بران خو شسته
 ز خلدن اسکدر و آنی وصف ایدر لر قدر و غلب اید و جلا و فلک و یوسمید
 اول نور و یول کسجید و فساد شیلندره منو بد و جرمی بر بحق حرم ارض
 مقدار ایدر و قطری طغوز ز یوز پکت سکر یوز او توز بش میل در و صورت
 بر شکل

در بیان امور نجومی که فلک مشرق و فلک دخی یکی سطحی دارد و سطح
 افلاک فلک زحل و ماسد و سطح افلاک فلک مریخ و فلک و فلک
 مرکزی مرکز خالدر و دوری مریخ و فلک مشرق و دوری فلک و فلک
 و یکی ای و فلک و فلک کونده تمام ایدر و بر فوله و فلک و فلک و فلک
 و فلک و فلک کونده تمام ایدر و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک
 کبیر و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک
 و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک
 و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک و فلک

و صورت فلکی بود

ای یکی فلک مبلدر

سجده یونکا سعد اکبر و بر لر علمای عظام و وزیر کرام بود که مینویدند و جرمی
 سکس درت و دخی ملت و ربع ارض قدر در و نظری درت و دخی ربع
 و سدس قطر جرم ارض مقدار بدرد و صورتی بود تصویر اوزر در

و در بیان آن زحل بکل که فلک زحل چون دخی یکی حد دارد سطح
 اعلا فلک ثوابه محاسد و سطح از ناسی فلک شتری به محاسد و دوری
 موبدن مشرق و دوری بکرمی مغرب و بیل و بشرای و اوج کونده تمام ابد
 و جرمش ثخن بکرمی بر یک کر یکت و البتوز و نوز النی یکت و البتوز مبلد

بکل که زحل بر بخش کو کبد و مجمل بو کا بخش اکبر در لر و خرابی و هلاکی
 و فساد و خوفی و خرابی اشکاستاد ابد لر و بو کا زکل و عوالم مستوی
 و جرم زحل سکن بر جرم ارض مقدار بدر و قطری فرق دخی ثلثان قطر
 ارض مقدار بدر و در لر که زحل نظر انبک فساوت قلب و بر زینه کیم
 زهره به نظر سرور و بر و هر بر بر جده یکی بیل دور و صورتی
 اشو شکل

فسر در بیان حواشی اندک که رجوع کوئیده و انحراف استقامت در
 بکل که کوئیکت رجوعی در استقامتی فلک تدویر نسبت در شول وقت که
 فلک تدویر حرکتی اکا حاوی اول فلک حرکت موافق اوله حرکت
 کوئیکت زیاده اولور زیرا یکی حرکت اجتماعی اولور بری فلک حاوی
 حرکتی و بری فلک تدویر حرکتی بوداده مستقیم اولور و ایندار استقامت
 فلک تدویر اعلی شدن اولور و شول وقت که فلک تدویر حرکتی
 اکا اولور فلک حرکت مخالف اوله مادام که حرکت فلک تدویر اعلی اوله
 فلک حاوی حرکت مستقیم کور نور آتا بود در وارد که اول حالت
 آنک سیری اکیسرت اولور و چون آنک حرکتی فلک حاوی
 حرکت تدویر زیاده اوله راجع اولور زیرا حرکت فلک حاوی اگر
 فلک تدویری و در رکن فلک تدویر یکی جزء حرکت ابدی
 اولیه بر جزء مقابل اولوب بر جزء زیاده فالور اولیه
 راجع کور نور چون بدلت که بدی فلک هر بریدن سبب سبب
 بری وارور شد نگیر و سکزخی فلکی بیان داده لم که اکا فلک
 ثوابت در لر بکل که فلک ثوابت ایکن رضی یکی سطح وارور سطح
 اعلاسی فلک اعظم مصدر و سطح ادناسی فلک زحل مصدر و آنک
 مرکزی مرکز عالم در و در خاص مغربن مشرق در و در بزر بزر در
 سطح ابدی و در النسی بزر بزر در تمام ابدی و بود فلک قطبی
 قطب دایره بود در و تفصیلی که کرد و جلد کوئیکت ثابته بود فلک
 مرکز در انجمن کوئیکت ثابته نکت سیر لری مختلف و کله در فلک
 ثوابت تختی ادوز درت بکت کز بکت و بدی چون درت بکت
 و جرم اعظم ثوابت کوئیکت طغسان درت کرده و خمس جرم ارض قدر
 و جرم اصغر کوئیکت ثابته ادن سکز کرده جرم ارض قدر در و قطر فلک

این کتاب در بیان حواشی
 و در بیان حواشی
 و در بیان حواشی
 و در بیان حواشی

شماره جوامع نوشته				کواکب ثابتة که محور فلک البروج در ابوزالتی بر یکت کزنیکت و شبوز او نور			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	بدی یکت بوز سکه در رت میلدر و شول کسکه که علم هندس در خردار			
				اولمید بواجواکت مفاد بره شکر او نور اما علم هندس بدست کشنده مستبعد			
				دکلهز بلکله بر هفت لکت شاگرد در ین تعلیم ابدوب او کرد در اول			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	ساعت سجده ابدوب حی سحانه و نعلینک وحدایه نه برمان استمر			
				بودن کواکب ثابتة بری در حی بیان ابدلم			
				بلکل که کواکب ثابتة در حی مقدارده برابر دکلهز در بعضی کبر و بعضی			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	اصغر در پس بوضعتک اهل النی مرتبه اعتبارا منشر در اول مراتبه			
				اقدار و اعظام دیوآد و بر منشر در عتار اولده اولده ۵ کواکب در و غنم			
				ثابته اولده ۵ کواکب در و غنم ثالثه اولده ۸ کواکب در و غنم			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	رابعه اولده ۷ کواکب در و غنم خامسه اولده ۱۷ کواکب در			
				و غنم سادسه اولده ۹ کواکب در بونک جمله سی ۱۰۰۸ کواکب در			
				و بومراندن خارج اوق درت کواکب در حی وارد در که طغوزنه			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	حقیه و بشنه سحابیه در بر لر جمعاً ۱۰۲۲ اولور بو کواکب مرصود			
				اولاندر غیر مرصود اولانی انحن اند تبارک و شفا حضرت علی سلورما			
				کن علی عظام اول مرتبه معلوم اید نمشد که بر آدم کوه ارضی الله انوب			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	قوم ابدوب تعداد اینک لازم کلسه نه مقدار عدد اولور سه کواکب ثابتة			
				آذن زیاده در دیشلر افلاکات علی انحن حی شفا حضرت علی نه مخصوصه			
				و بونکردن بعضی صور ملر توهم بیشلر در اول صور ملر کواکب لری شملدر			
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر	بطلیموس حکیم کتاب محسطیه ثبت ایلند با بونکر بعضی نصف شایده			
				و بعضی منطقه البروج اوزرنده در که طرخی کواکب شمایره در بعضی			
				نصف جنوبیه و بعضی صورت انسانده و بعضی صورت حیوانده و بعضی			
				جایخ نه رصورننده میزان کبی و بعضی بعضی نه به شبیه بیشلر در که طر			

تمام اولما شند. فطرت الفرس کبی و بعضی جانورون بعضی
نصفه و بعضی آذن غیری بر جانکوت نصفه بکر فطرت کبی و بعضی
اول صورت لرون تمام اولما نمانه غیری صورتون انجا بر شند ضم ادر سن
مسک الفسان کبی بو صورت لری آنونچگون تصور بر ایشلدر در کمانه کواکب لری
آنرا ایل بیلد لر و غیره بلده دره لر، و چون کواکب لری ذکر اینک
دبله بلر در لر که فلان صورتک فلان حصونه شمال طرفه باخو
منطقه البروج اوزرنده با جنوب طرفه در دیر فی الحال معلوم اولور
درخی بونلرون غیری کواکب لری که صورت لری فریده اوله فنی صورتون برب
ایسه اکا اضافت ادر لر، و آنره خارج صورتون برب لر حمل بشتدن
بوقار و در عو بلر انجا ناطح دیر لر، و بوقر سکر صورتون جانب شماله
بکری بر در و منطقه البروج اوزرنده اون اکبدر و جانب جنوبه درخی
اون بشدره اوله جانب شماله اوله صورت لری که بکری بر در و بونلرک
کواکب لری اوم حیور اوتوز بر در و خارج صورت اوله کواکب لری بکری
طغوز در جمله سی ۶۰ در اول بکری بر صورتون صورت اوله
دب اصو در بونک صورتون اوله کواکب لری بدیر و خارج صورتون
بر در و عوب بویدی کواکب نبات نقش صغری بر لر اول درت کواکب لری
مرتبدر انلر نقش بر لر واقع کواکب قور و غی اوزره در آنره نبات دیر لر
اول درت کواکب لری یکی نیرنه فرقدان در لر و اول کواکب نیرنه قور و غی اوزره
انجا جدی در لر و قبله آنون ایل بیلور لر و قطب معدل النهار اوزره جدی

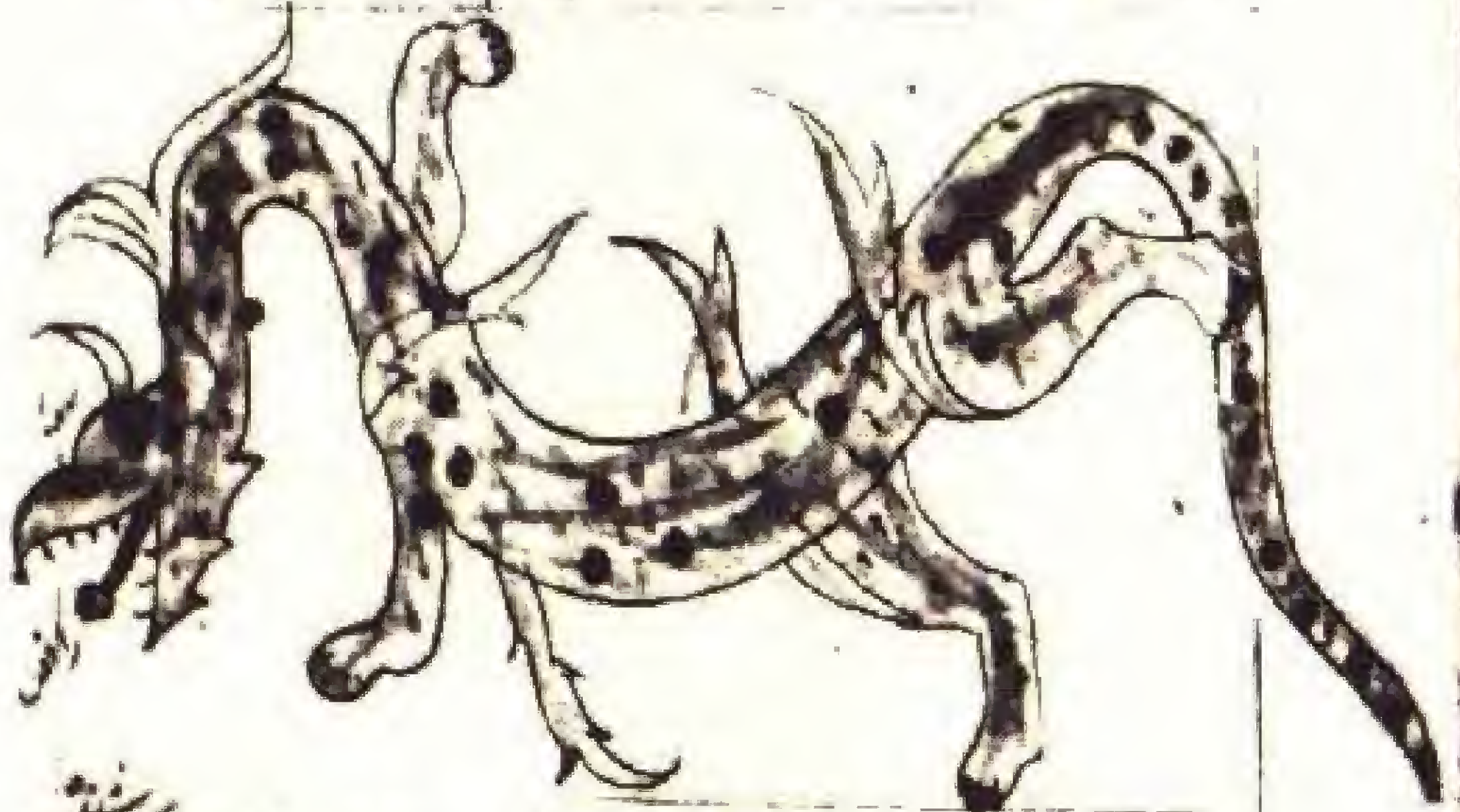

بری دخی و بت آید در یونکت صوزنده اوله کوکبلی بکرمی بدیدر و خارج
صوزنده سکزد در و عرب اول درت کوکب نیره که مربع اوزره در و اوج
کوکب که قوبروغی اوزره در انکاشات نفس کبر ~~بر~~ در دی نفس و اوجی
بناتدر و اول کوکب قوبروغی اوچنده در انکا فاعده در اول کوکب
وسطنده در اکه عناق در اول کوکب نفس قونده و قوبروغی رنده
جوف در و عناق اوزنده بر کوکب وار در انکاشا در
انکت ایل کوزک حدتن امتحان ایدر و هر کیم که بو کوکب نظر ایدوب
دیس که انکو ذرت استهیه من کل مغرب و مینه اول کچه زهر لو
جانه و لر دن این اول و اول النی کوکب هر ایاغنده اکی کوکب
وار در و اوج یاغنده در قغرات طبایر در هر یکس بر قغره در
و اول قغره که صاخ ایاغی اوزره در انکا ~~نوع~~ و اول کوکب
نیز در که اسد قوبروغی اوزره در و عرب در که ضرب الاسد بنده الارض
تغزات الطبایر اول بدی کوکب که بونی اوزره و کوکسی اوزره و اکی
دز لری اوزره در کانه نصف دایره در سر بر نفس در و بعضی
انکا خاص در اول کوکب که فاشلری و کوز لری و قولاعی و بور بی
اوزره در انکه طبایر در که ارسلاندن نجدی و اروب حوضک صوب
ابحر و اول کوکب که صرفه اوزره جمع اولش در انکه هلیه در اول
سکز کوکب که اکبسی هلیه ایل فایده اوزر ناسنده در که نری زیاده روشی
انکا کبد الاسد در و النی کوکب که اوچنجه قغره آئنده و حصول
الی اوزر نده در که اوجی آنلرون زیاده روشندر طبایر در
باقیسنه اول و طبایر در و بکل که دتا کبر بر سوک ایا
صوزنده در که درت ایاغی اوزره طور ایا
اسد صالوب قوبروغی اوزر نفس و سکی بودر

بری دخی تنین در بونکت کوکبیری اونوز بر در عرب دلی اوئنده
 دله کوکبه رافض بر لر و درت کوکب که باشی اوزره در اگا هوا بد در لر
 و اول درت کوکب اور نمسینه بگوکب صغیر وار در اگا ربع دیر لر که
 دوه باور سی معانسه در و اول کوکب روشن که آفتابین ده در
 زنبین دیر لر و اول ایکی کوکب که اکی کوکب روشن فر بنده در اگا اظفار
 الذنب در لر و قوبر و غنی دبنده بر کوکب وار در اگا ذنج دیر لر ارکاکت
 سلطان معانسه و تنین از در بر در بوکلم بوکلم سور بنه بود در

بری دخی قیفادس در بوکا ملتهب دیر لر بر جل سور بنده در که با
 نقیسی وار رقص اور ایکی الذین آجش و انکت ایکی ابا هدی کوکب
 جدی ایل شکل ملت در بونکت داخل سور بنده اوله کوکب ایکی اون بر در

و خارج صورت او هم ایکی کوکبه در عرب بنامند و اول کوکبه فرجه
دیر لر و ضایع او موزی او زره او هم کوکبه فرجه دیر لر و اول کوکبه ضول
ایمانی او زره در اکا راعی دیر لر و ایکی ایمانی او بنامند بر کوکبه
کوکب وار در اکا کلب الراعی دیر لر و انکث ایمانی ایله کوکب جدی
او بنامند کوکبه حجت کوکبه وار در انرا غنام دیر لر صورتی بود در

برای دفعی عتوا در اول و بیجی معانسته در بوخا نقار در بر لر و صلیح در بر لر
بوخت داخل صورتند اوله کو کبیری بکری ایکی در و خارج صورتند
اوله بر در و بوی بر جل صورتند در که ایکی اللرین اوز غش و صلیح الی
عصا وارد در و بو کو اکب کله و کو اکب بنات نقش کبری اوز ناسنده در
باشند و امو ز لونه و عصا سنده اوله کو کبیره ضلیح در بر لر و وصول
الی اوستنده و بکنده و التکت اطرافند اوله حوزده کو کبیره اولاد ضلیح
در بر لر اول خارج صورت اولان بر کو کبیر که احمد و نیر در او بلغی او رسنده در
اکا سماک راجح در بر لر و عارس السما و عارس الشمال دفعی در بر لر ز راغانده

روشن بلور نماید اول نماز آتش خالص آفتاب بلند نماید اول نور وصول
بالدیده اول کوکبه ریح در بر اول سماک ریح اقسام نواخته فسر
اول نور
صورتی بود

صورتی بود

بری رخی فکته آفتاب کنار بدر کوکبه سکر در اکلیل شمالی رخی در بر اول و هوام
پید و پید چنانی در بر که در می کنند بر پاره کدوکی دارد کنار می کنند
نقیر لچنانی کبی در و اول سکر کوکبه بری فایتده روشنند و بالگر
اشکاف رخی فکته در بر
صورتی بود

صورتی بود

بری رخی چنانی در بوخا رخی راقص بر بر بوکمت داخل سوزنده اولان
کواکب بکری سکر در و بر کوکب خارج سوزنده و بر بر جل سوزنده

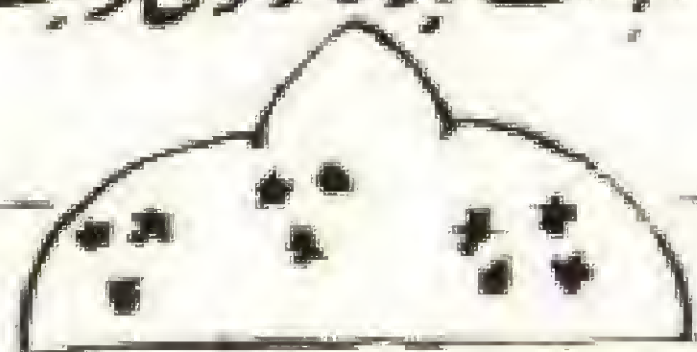

ایکی التربن آچشد ایکی دیزی اوزرینه چو کشت در صاغ ایاغی عمو جانینه
 و رسول ایاغی شول مدت بلدر جانینه در که تنهن باشی اوزرینه در که انله عوا
 دیدیلر
 صورتی بود

صورت جانی
۷

بری دخی شلیاق در بوخا سلخاۃ دخی در لر بونک کو کبیری اون در
 و کوکب نیرنه نسر واقع در لر زیر اناک ایلد کی کوکب صغیر وار در
 کو با انلر قنادلری در کند و نغنه ضم ایدوب قیغی نشد در پس شول
 کرک بکوز که ایکی قنادنی دوریش بریره قوغشدر و اول کوکب نیر
 ایلد بو ایکی کوکب صغیره عوام اثافی در لر یوساج ایاق معنسنده که
 مجلد یکپا در لر زیر التلرک اوجی کوییا اوج طلشد که اوج
 ره قوغشدر اوزر لرینه چو ملک قوغنی ایچون و بو صوتک
 قابلو بغه کی ارقوسی یومری اولدو عینچون سلخاۃ در لر قابلو بغه
 معنسنده که مجلد سنک بشت در لر و اول کوکب نیرندن غیری کوکبان
 اسم خاسی بو قدر
 صورتی بود

صورت شلیاق
۸

بری دخی دجاچه در بوبر بوبنی اوزون اور دک کبدر فناورن
 آچش اول بونک کوبی داخل سوزره اون بدی وتر و خارج
 سوزده ابکی در و فنا و لری او سنده اوله بلذره غوارس بر لر

بری دخی ذات اکر می در بوبر مورت سوزنده در که بر کرسی
 اوزنده اونورش و اول کرسی نکت ایا قلمی وار در منبر ایا غی کبی
 و اول مورت اوزسن مسنده طبعش و ایا قلمش اشغافه زینش
 و بجه او زینشده در قیف و سکت باشی او سنده کی کو کبدن
 یوتار و ده در جبه نکت کو ابکی اهن او جدر و عرب اول کو ابک
 نتره که وسط مسنده در کف الکصب بر لر عرب بو کو کبی کف
 مبسوطه شبیه بشدر در و سنام نافه یعنی دوه او بر کبی و بکله دخی
 مشهور در بجن کف الکصب نصف النهار و اصل اوله دهار
 منجاب اولور بر لر کن مهور بقبر بر کتابده کور دیکه
 نور و کوسه شمس حمل بر جنک درجه اوله سن
 کلده کف الکصب منجاب کله اول کون نصف النهار ده
 بید بولور کر دعا اول فنده منجاب اولور بر لر و شاغلر
 بونی محبوس نکت الینه شبیه ادر لر منجاب اوله و چون سوزنی بود

سوز - بر سادش
۱۰

بر می دخی حامل رأس الغول در بوخار سادش دخی دیر لر بو زر جل
صورت نده در که صول باغی او در ر صاع ابا فنی فالد مش
صاع النی باشی او زره قوش صول الفده بر غول باشی وار و آنک
راخل صورت نده بکری النی و خارج صورت نده اوج کوکب وار و اول
کسکت باشد بر کوکب نیز وار در که اکا رأس الغول دیر لر و بو کوکب
قدر ثمانی در غول یا بان آدمی دیکدر و صورتی بود

سوز - بر سادش
۱۱

بری دخی مسک العنان چه او بیان دو بختی معانند بو بر فایم رطل
 صورنده در بر انده قبی و بر انده او بیان و خوش و بونک
 کوکبیری اون درت در و اول کوکب بتر که صول او موزنده در
 اکا عیون و بر لر قدر اولد بندر و اول کوکبک صول در سکنده در
 عین و بر لر و ابکی کوکبک صول بکنده در اگر جذبان و بر لر و اول
 کوکبک صاغ شکبند در و بر لر و ابکی کوکبک صول بکنده در
 نواب عیون و بر لر صور سبک بود

صور سبک
 ۱۲

بری دخی حوا بو بر فایم رطله که ابکی القری ابله بر سبک طلوع
 و بونک داخل صورنده اولان کوکبک بکرمی درت در
 و خارج صورنده اولان کوکبک بشدر و بوجله
 کوکبک بر بونک اسم مخصوصی مودف
 دکل در و صورنی بود
 کاغذ آر دنده در

سورت حور و ...
۱۳ ۱۴

برای دخی حیت در بوبر بیلاندر که حورانی یکی ایل طوئشدر
 و اول بیلان پیشید نویر و غنی فالدر شد و نوینکث کوکبلی
 اول سکر در مشهور اولان غنی الحیه و بدکلی کوکبدر که قدر
 نداشتند و اول صف کوکب که حیه نکث باشی اوزره در آنلره
 نسق شامی دیرلر و اول صف کوکب که بوبنی آلتند در آنلره
 نسق بجانی دیرلر بوا یکی صفکث اوزر ناسنده اولان مبدان
 روضه دیرلر و اولین کوکبدر که روضه ده و زانلره افغانم دیرلر
 و اول کوکب که حورانکث باشی اوزره در اکا راعی دیرلر و اول
 کوکب که جانی باشی اوزره در اکا کلب الراعی دیرلر و اول کوکب که
 نینکث صاع آموزنده در اکا دخی کلب الراعی دیرلر و حیه نکث
 صورتی حورانکثه تصویر اولغشدر برای دخی سهم در نوینکث
 کوکبی بشدر شفقار و جاجه ایل شیطا اوزر ناسنده و مجره غفیلده و نو
 بر اوق صورتند در که نمرانی بشرق جابنده در و اوزر و غنی یکی ذاعدر
 صورتی بودر

صورت
سهم
۱۵

بری دخی غناب وریوکانر طایر دخی ویرر قنادرین آیمش اوچر
 کرکه بکتر داخل صورتده اوک کواکبی طقوز درو خارج صورتده
 اوک آتید و قنادی اوستنده برکوب بتر وارو اکا دخی نر طایر
 ویرر ایکی طرفده اوک کویک کویا قنادر بر پس قنادرین آیمش
 طیرانده کبیر وریوکانر طایر دیک نر واقع مقابلکسند وافع
 اولدو و منجوند که اول قوشدر اوچارا صورتیله بودر

صورت غناب
۱۶

بری دخی دلفین در بونک کواکبی اوند نر طایر نه مابعد اول
 کویک کویا و غنده در اکا زنب دلفین ویرر کواکب کویک
 وسطنده در عوب انگره عقود ویرر اوزر زنده اولنه عود ویرر
 و دلفین عوام یونس بالقی دبد کلر بر انسانی سور کبیر یا پنجیل
 کبیر و غرق اولان انسانی قوز مارا صورتیله بودر

صورت دلفین
۱۷

بری دخی فقط الفرس ده بوکامقدم الفرس دخی ویرر ز بر آه
 اغراسی کسلش نصف مقیم فالش ورس کبیر وکواکبی دندور

برای دخی فرس اعظم در بو بر آت صورتند در که جلی وایکی اوکن
ایبغی و ننی وار آکا صاعزسی وایکی قح آیفردی بو قدر و نیکت کوایی
یکو میدر و اول کو کبلر که بشند در سسله دیرل و اول کو کبلر که ارشند
جناح الفرس دیرل و اول کو کبلر که صاغ او مزنده در مشکب الفرس دیرل
وصول او مزنده اولان متن الفرس دیرل و آذن حکنه درت کو آب
دخی وارده آکا مشرکه دلو دیرل ایکی مقدمه عرقه دیرل وایکی کو آبکه
بایشی اوزره در آکا سعد البهائم دیرل وایکی کو کب که صورتی اوزره
آکا سعد البایع دیرل وایکی کو کب که دخی اوزره در سعد المظربل
صورتی

سورت مراد ۷۷

بری رخی مراد مسلسل در بوبر عورت صورت زنده در فایده القرب
آچش ایکی با قلزنده زنجیر وار و بوبر نک صاع الی شمال جانب
وصول الی جنوب جانب آچش و ایکی ایاطری اوز ناسنده جمع
اولش جوق کو اکبیل وار کو بیازنجیر در و بونک کو ایکی بکری
او جدر و اول کو کب نیز که هزار فی پانده در اکا بطن اکوت

بودر

آبرر صورتی

بری رخی جانب شماله اوز بکری بر صورت نک افری اولان
بونک کو اکبیری در زنده در صورت زنده در و پانده اولان کب

صورت نک ۷۸

قدر نالنده در

شده به دکت جانب شماله اوز کو اکبیل بیان اولند که جمعا
او جیوز انمش کو اکبیل ایکی خمدن حکزه منطقه ابروج اوز زنده
اوز کو اکبیری و صورت لری بیان اوده لم انکر رخی اون ایکی صورت زنده
در که اون ایکی بر دج اوز زنده در و بواون ایکی بر دج بوقار و دره
ذکر او نمش ایدی شمدی بو محله رخی صورت لری ذکر کو اکبیری ابله
ذکر اوده لم و بونک کو اکبیری ایکیوز سکسن طغوز در و خارج صورت

اوله، اتلی بیدی کو کبدر که چله سی او جیوز فرق اتلی اولور و بواون ایگی
 بروجک صورتی فریبدر شول دایره به که او اسط بروج اوزره
 مرد را بدر فلک بابل اوزرنده که طریق ستاره در هر برج نه صورت
 محل ایبه انکث اسمی ایلده کورد و کو اکی رخی بیان قلندر اولی
 برج حمل ارکک فوز بدر بونکث داخل صورته اون اوج کو کبدر ادر
 و خارج صورته بشدر ایگی بو بنزلی فوزی صورته نده در که اوکی
 مغرب و اودی مشرق و ارفس شمال طرفه وارونه بقوب اغزی ایلده
 ارفس قشر کبدر و ایگی کو کبدر که بو بنزلی اوزرنده در آنلره
 شرطین دیرلر و خارج صورته اوله بر کو کبدر که بو بنزندن
 یوقار و در اکا ناطح دیرلر و شول ایگی کو کبدر که او یلغی اوزرنده
 منکث شکل در ضلعی برابر در بونلره بطنین دیرلر شرطین
 بو بطنین منازل فرزندلر و حمل کو اکبنت بونلردن غیری اسمی معود
 یوقدر صورتی

سورت حمل

نور ارکک صفدر بونکث داخل صورته اوله کو اکی او نور ایگی
 و خارج صورته اوله اون بر در بور صونک نصف مقدمه
 کو بکنه دکت بایش آشفا نمشد و سوسمک استرکی اوکی مشرق جانبد
 انکث کو اکبند در برابران که منازل فرزندلر و دیران جنوب
 جانبدن کوزی اوزره اوله نزل کو کبدر که عین الشور رخی دیرلر

ذاتی البخم یعنی تابع نیز باد حقوق در بر و انکشا طرافنده اولند
 فلاس در بر و نیز باغرنده او که کوبل در جلد سی اوزوم سلفی کبی
 اولد و عجبون بر کوب بر نه قیوب البخم در بر نیز باد و کلر نیک دجهی
 بیان اولند که در و ایکی بر بر نه قریب او که کوبل که قولای اوزره
 کلین در بر شول زعمه بنار که آنلر در انک کلبلر بد بعضی تفصیل
 کلر کرک نورک صوریه بود

صورت نور

بنوزا بوکاتو امان دخی در بر بو نیک داخل صورتند امان سلک و خارج
 صورتند بدی کوب وارد بو ایکی او غلبتی صورتند در که بر نیک
 بو نیک قولرین صالمشدر باشلر مشرق و شمال جانبند و ایکی نیز
 کوبل که بو نیک باشی اوزره در آنلره ذراع ميسوط در بر صورتی

اوزره در

بو سوال

صورت جوزا

سر آن بونک داخل صورتند او را کواکبی طغوز و خارجند اولاً
درند و بونکج صورتند و ز مقلدی مشرق مؤخری مغرب طغوز در
و بونک کواکب نیزند در آنک آردند اولاً یکی کواکب
خارج و در اول کواکب جنوب طغوز او را ابا غنزه در طرف در بر
بود

سورق

سورق سرطانی
۴

اسد بونک داخل صورتند او را کواکبی بکری بدی و خارج صورتند اولاً
بشدر اما بطلیبسی اوج دخی دارد و بوب اکا صغره دیو آد و بر مشد
و بوار سلطان صورتند در و اول کواکب ارسلانک بوزند در صورت
سرطانن خارج او را ایل طرف در بر و اول درت کواکب بوینند و قلبند
جهه در بر و اول کواکب جقورده در زبره در بر و اول کواکب مؤخر
زنده و سندن اسد و صرفه دخی در بر و وجه شمسی بیان اولنه کرکدر

سورق اسد
۵

سبند بونک عذرا دخی در بر و داخل صورتند بکری بدی و خارج صورتند
النی کواکب وار در بر برتر صورتند در که یکی قناری وار و انکن صالی
و برش و صول النی آشفه صالی و برش و صاغ النی او مزه برابر فالدرش

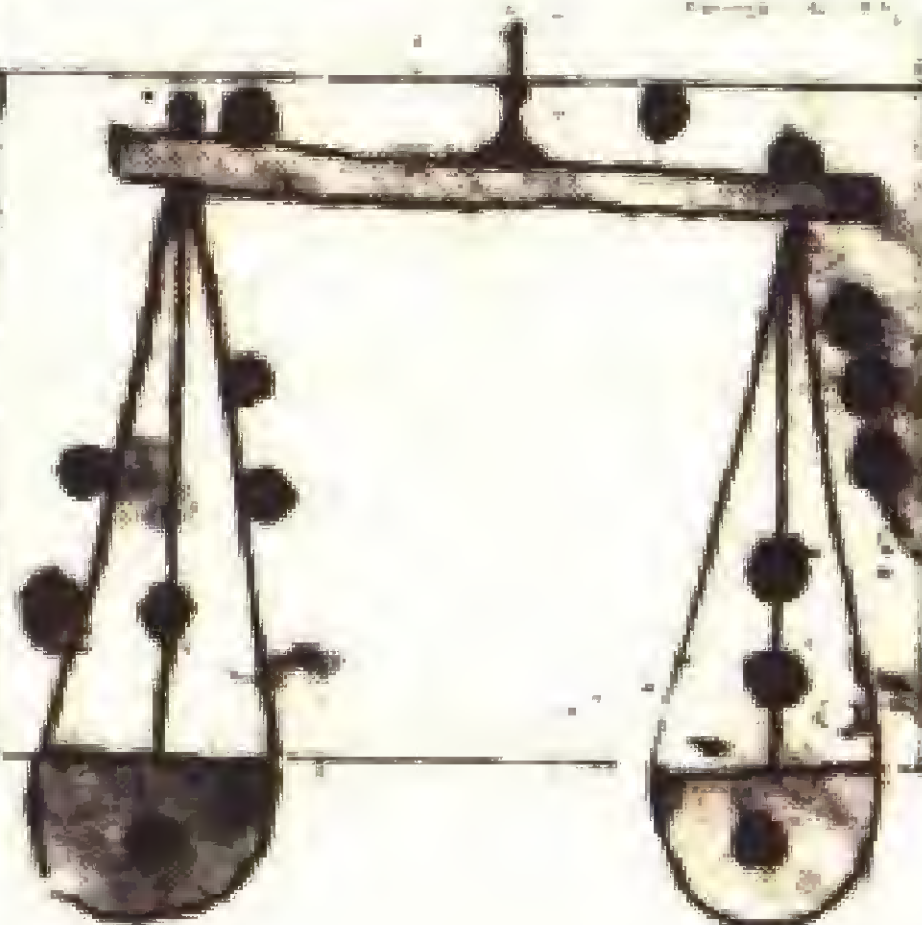

بر سبیل طلوعش و باشی صرفه نکست جنوبه در و آبقری بر بر خن ارا قدر
 وصول مشکبی اوزرنده اوله کوکب نبره عواد بر لر و اول اول و بجنی
 منزل در منازل فردن و بعضیل عواد اول کوکب دیر لر که قرنی اوزره در
 کانه کلبلر در اسد آرد پنجه اور لر و عواد البرودخی دیر لر زیر چون
 طلوع ایده قبش ظاهر اولور و اول کوکب نبره که ائنده اولان سبیل سنه
 بقیندر اکا سماک اغزل دیر لر اغزل بر اقسنر معناسنه در زیر اسلاچی بوقدر
 و انکست مغایده سنده اولان سماک راجح دیر لر و منجملر بوا یکی سماک ساق
 الا سد دیر لر آشقیده تفصیل اولنسه کر کدر وصول اباعی اوستنده اولان
 کوکب غفره دیر لر وجه شمس سی ذکر اولنسه کر کدر صورتی بودر

صورت پنجم

میزان بونکست داخل صورت سنده اوله کوکبی سکر و خارج صورت سنده اوله
 طغوز در دیر تر از و صورت سنده در عمودی مشرق جانبند و کفری مغرب
 طرفه در کوکب مشهوری بوقدر

صورت شانزدهم

عتق بونک داخل صورنده بکرمی بر و خارج صورنده اوج کوکب در
 مغرب صورنده در اوج کوکب که آلتی اوزره در اکلیل در اول کوکب
 احمر که بدنی اوزره در قلب المغرب در بر و نور و جاننده اوله ایکی
 کوکب شوله در بر

صورته مغرب

قوس بوکادخی در بر بونک کوکبی او تو ز بر در بو بر جانده صورنده
 به که مرکب را دم ابله آتق بو بیند و ارنجب دکت آت در و بیندن
 یو فاروسی او جبر و النده بای طوفان او فوقی و اولد و بر مغرب
 جانده جکر و طوب اول کوکب که نمرن اوزره در اول کوکب که
 نبضه کان اوزره در اول کوکب که طرف جنوب اوزره در اول
 کوکب که صانع الی طرفه در نعیم وارده در بر مجرة اراغی که تشر
 کویا انلر دوه قوسلر بدر صوابجه که کتلر در اول کوکب که اذک
 در بر اوزره در اول کوکب که صول اومری اوزره در اول کوکب
 قونقنی آتنده در نعیم صادره در بر کانه صوابچوب دونوب
 کتلر در اول ایکی کوکب که کائنات کوش شالنده در انکا
 طلین در بر اول کوکب که صول اوبلغی اوزره و انجوکی اوزره
 مریین در بر

صورت خوش
۹

جدی از کتک او غلاقه را کوی می سوزد و بونصفه دگ او غلاق
صورت سده در اکی پوشوزی دارد و نصف آخری بالقی نصفی کسب
و اول اکی کو کیکه اکیجی پوشوزی او زره در سعد زایج دبر و انک
کو کب نیزنی ذایجه شب اندر و کو کب صغیری چون بکرت اول
بونی بو غلر و اول اکی کو کب نیزنه که فومند غی او زره در عجب دبر

صورت جدی
۱۰

دلو بوخا ساکب الما دخی دیر لر بوخت داخل صورنده قرق ایکی خارج
 صورنده اوج کوکب وار در بو بر جل صورنده در قایم باشی شمال
 جانبه ایقلری جنوب طرفه مشرق جانبه مشوجه اولمش ایکی الما
 اوزنمش برالنده بربر داق وار بشتن آشفه انمش صوابکی ایقلر نه
 دو کلفش و صوابا غنی آتشدن حوت اغونه انمش و اول ایکی کوکب که
 صایغ اوزنده در سعد الملتک دیر لر و اول ایکی کوکب که صول اوزنده در
 سعد السعور دیر لر و اول اوج کوکب که صول الی اوزره در سعد بلوغ دیر لر
 وانی تشبیه انمش در شول اچیش اغزه که برشته بوتمق استر و اول
 کوکب که صول اوزنده در و اول کوکب که صایغ الی اوزره در سعد الاچیه
 دیر لر و برینجهون طلوع ایده حشرات بر آتشدن کز لنور لر قشیدن اوزنده
 سعد ذابح و سعد السعور و سعد بلوغ و سعد الاچیه منازل فخره در ایکی

صورت دلو

حوت بوخا کوکب السکین دخی دیر لر بوخت داخل صورنده
 اولان کوکبی اوتوز درت و خارج صورنده اولان درت در
 بو ایکی بانی صورنده در که بربرینه باخلمشد ایلک ایلکه
 اول ایلکه خبط الکشان دیر لر صورتی بودر

صورت صوت

و چون منطقه البروج از رزنده اوله سوزن د کواکبل بیان اونده
داخل سوزنده و خارج سوزنده اوله مجدسی و جیوز قرق الی کوکبدر
شبه کبر جانب جیوزده اوله سوزن لری و کواکبل بی بیان ایدم
صورت لری اون بشدره داخل سوزنده اوله کواکبل ایکیوز
طغشکنیدی و خارج سوزنده اوله اون طغشکنیدی که جمعا
۳۱۶ اولور قیطس بنکث کواکبی بکرمی ایکیوز و جیوز
جیوی سوزنده در که ایکی اباعنی وار و قوش قویر و غنی کبی قویر و غنی
وار اوکی مشرق جاننده و جیوز بشنده اوله کواکبه کف الجدا و برلر
بر اندادی کف الحصب امتدادن اکسکدر و بش کواکب که
الکرنده در نعامات و برلر و اول کواکبل که قویر و غنده در نظام درلر
و اول کواکبه قویر و غنکث چنانده در صندع ثانی و برلر

صورت قیطس

جبار عالم بوکا جوز از فی و برلر کواکبی آق اولد و جیوز بنکث کواکبی

او نو صد او رها مخلصه ... صاع سده عصاره و بنده
 خط خوشامس و مر ... اول ... بر رانی دمی و برار که
 اسازل نموده ... جان اول ... اول ... عظمه صاع او مرزده در
 یک منکب الجوزا و بر سر ... اول ... کوکب صول او مرزده در
 تاجه و بر سر و اول اوج کوکب که بر سر ... اکه سبب الجبار و بر سر
 او اول نیز اعظم که صول اباعی او ر ... حل ... و بر سر ... قدر
 اول ... و اول ... کوکب ... سوس در یکی او زنده تاج الجوزا
 و بر سر و وایب الجوزا
 دمی و بر سر ...

صورت جبار
 ۳

نهر بونکت کو اکبی او نو ز در ... بر ارماق صورت زنده در ابتدا
 جبار اباعی او ز زنده اول ... کوکب ... و مرور ایدر جنوب ...
 بوکلم بوکلم نا اول درت کوکب ... و در که قبطس سینه سی او زره
 بس مرور ایدر جنوب طرفه اوج کوکب او زره که در جوع ایدر
 شرق جانبه اوج کوکب او زره اندن بر جوع ایدر جنوب صوبه
 اوج کوکب مجتمع او زره اندن منقطع اولور و مرور ایدر جنوب
 او زره اول یکی بلزره که بر بونکت ... در اندن مرور ایدر

اوج کواکب متغایر به آندن صکره ابر شوره پیکو که که آخر نهد ده قدر
 اولدند و انکت آدی آخوالته در واد کلبه عرف وایکجه و او جهی
 کرسی الجوزا در لر واول درت که نهرا و سنده در واول درت اولد که
 جانب آفنده در اوخی الشعام یعنی دوه خوشی بویه سی در لر واول
 کوبلر که اطرافنده در و بیض در لر واول کلبه که آفنده در واول
 در لر و بوطلم ابل فم الحوت اوز ناسنده اولان جوق کواکب رمال
 در لر دوه خوشی بر طه سی مفاسد در شکل بودر

صوت نهر

ارنب جونکت کواکبی اون اکتیدر و عرب اول درت کواکب که اکیسی مدنی
 اوزره و اکیسی ایاغی اوزره در کرسی الجوزا در لر و خوش الجوزا دخی در لر
 و بوجبارکت ایاغی آتنده در طوتان صورتند در اوکی مغرب جابنده

دوند مشدر

و بکشی آردند

صوت ارنب

کلب اکبر جونکت داخل صورتند اولد کواکب اون سکره و خارج صورتند
 اولد اون بر در و بوبر کلب شکله در که کواکبی جوزا آتنده در انو جوق
 بوکا کلب در لر و عرب اول کواکب که کلب اغنی اوزره در و شوی القیور
 و شوی البقانی در لر که قدر اولدند و بر قوم جابنده بوکا عبارت
 ابد لر ایدی زیر ابو کلب فلکی عوضا قطع ابد خلاف سابر کواکب در

حق تعالی آنکه بچون سیور دانه نوریت آشود و شوی العیور آنکه بچون
 ویدیر که مجزودن عبور ایدر سهیل قشده و اول کوکبه چکل کلب در
 مرزم العیور دیرلر و اول درت کوکبه صف مستقیم اوزره در صورتون
 خارج فرد دیرلر و اول درت کوکبه باغونده و اولین ده و قوبر قده در
 عذاری دیرلر و ایکی کوکبه نیز که خارج صورتده در حصار دیرلر و در
 محققین دیرلر زیرا ایکی کسده بونیزک بری ایچون بین الیشلر در زیرا
 بونیز سهیلدن اول طلوع ایدر لر پس بر کسده بین الیشلر که بوسهیل در
 و کسده که آنون خیر اعیش بین الیشلر که بوسهیل و کلدلر پس خلف
 یعنی بین اولند و بچون محققین و بچلر در

صورت کلب

کلب اشعر بونلا کلب مقدم دخی دیرلر بونک کوکبه ایکیدر برزندن نیزده
 اول نیزده شوالشامی دیرلر قدر اولند و شوی القیضا دخی دیرلر
 زیرا اول سهیلک نیزده اشیدر و شوی العیور سهیل قشده مجزودن
 عبور ایدر ب اول شمال و شرقیده قیلوب سهیل ایچون اعلدی پس
 ویدیر بر حتی غمضت عینا با و اول برنه مرزم دیرلر و بویکی کوکبه

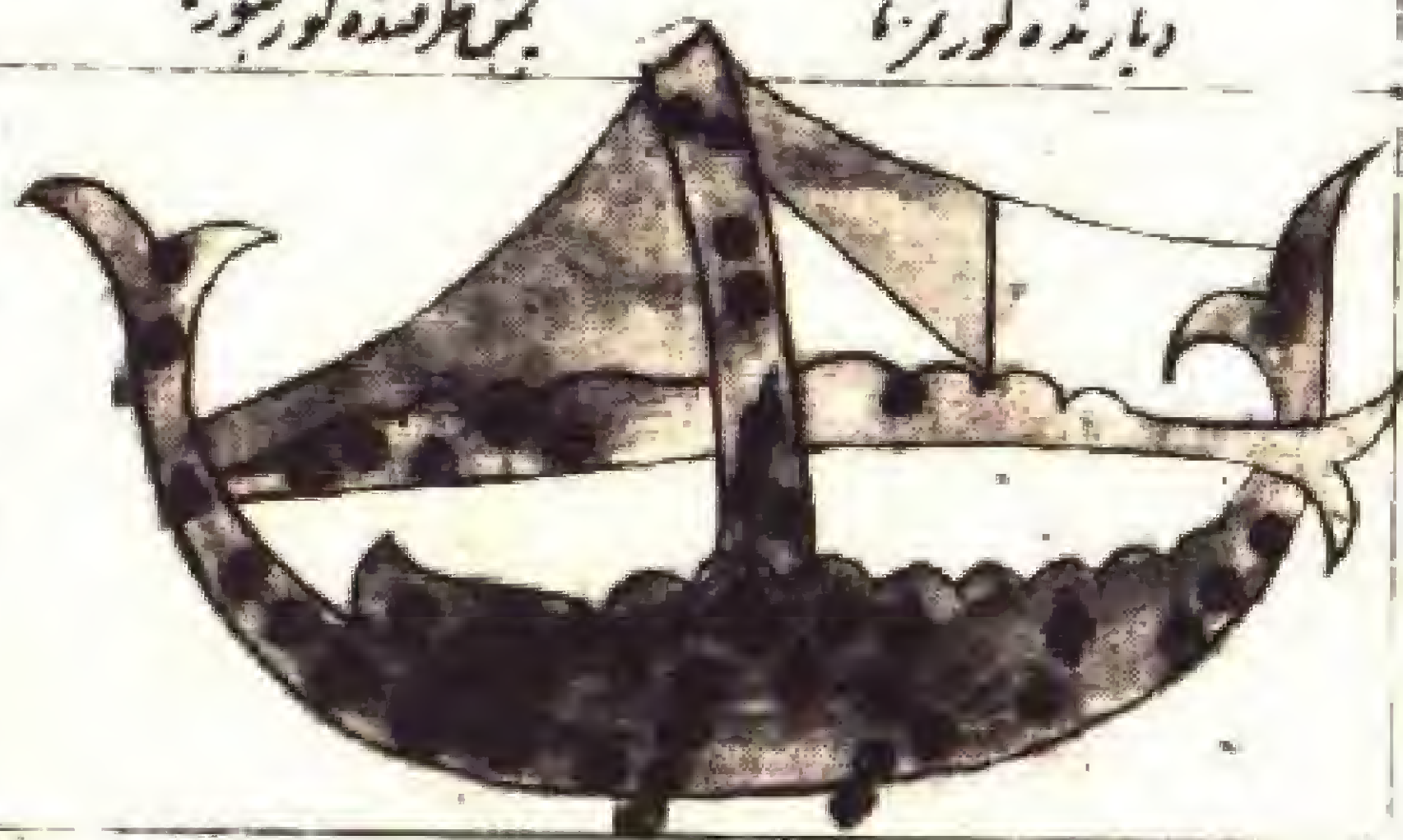

از راع مفسوس در بر از راع آفزون شناخورد و بوزن اولی یکی بزرگ
نواچین اوزره و وزر لر شکلی بود

صورت کلب اسف

۶

سفینه بونک کواکبی فرق بشد و بوزن سفینه در که یکی فناد لو کلب کبر
عقیقچ دوز و بطلیموس ریش اول کلب نیر که جنوب جانبنده اولان
فناد اوزرنده در سهیل در لر قدر اولان بره روشن گو کبدر روم
دیارنده کورنزا بمن طافنده کورنزا

صورت سفینه

شجاع بونک داخل صورتنده اولان یگرمی بشن و خارج صورتنده اولان
اکبدر و بوشوی القیضا ایلد کلب اسف اوزنما سنده در جانب جنوب
ایل برانچ اوزون پیلان صورتنده در ، و صورتینه بود

صورت شجاع

۸

باطلب بوشاکاس دخی در لر بونک کواکبیری بد بد و بو

بر شکل مسند بر در خاق کبی و بو کو که مهر افسد و طوس سماک در

صورت با

غراب بونک کو اکی یو بد رو بو بر فرود شجاع ارقه سی اوزره و کو اکی
شجاع ن بر کو کبی منقاری ابط و دلمشده و اول کو که منقار الغراب
در اندر

صورت غراب

قنطورس بونک کو اکی ام نوز بد رو بو بونک صورتی بهشتی
اوکت ایا فلر نه کلنج اوم صورتی گبده و اوکت ایا فلر نه اشف
آت صورتی بهشتی یوزی مشرق جانبته آردی موب جانبته در
و بر انده اکی صلقم وار در رو بر انده سنج ایا فلر نه طوش
و اول آت فرس اوزر نه بر کو کب نیر وار در که انما
بطن اکوت در رو دخی صاغ طرناخی اوزره بر کو کب دخی
وار در که اکا خصار در رو دخی بر کو کب وار در که
اکا وزن در رو دخی اول کو کب در که مختلفین در رو دخی
او نمشده می خور فقیر ایدر که بکث الشمس بدی نار بکیده بعد صلوة
سماد بر آتش پیدا اولدی عالمی منور قیلدی احکامندن سخن
عاجز فالد بلر بر سر در و رندن صکره و نکستاندن باز کار کلوب
خبر در دگر که اشیو قنطورس شکنده بر حیوان او جیوز ذراع مقدام

بوی و از فرنگستانده اولان مسدا طاسن سمارن دوشوب و افرادم
و حیوان هلاک ایدوب بالاغوه اوستاد لر عرب را ایل طوب بر سدا ایدوب
اوزرنده اولان آدمی اوردوب هلاک ایلد کده آت دخی هلاک اولوب
صورتی ولایت بولایت کز در دیر اند تعالینک بوده بر عجا ببنده

صورت قنطورس

سبع بونک کو اکی اون طغوز در عرب کو اکب قنطورس اکی سبع سنانج در لر

صورت سبع

مجره که بیم اول دفع ثانی ایلد بخور دان معانده بونک کو اکی بدید

صورت کمر

آفتاب جنوبی بونکت کواکبی آنون او جدر و بوجنوبی ایل قید اولندی زیرا
نکته اکتیل شمالی در و بوجنوبی شکل او زره در که هر یک بونکت در و

صورت طیل

حوت بونکت داخل صورت زده اولان کواکب را ون بر و خارج صورت زده
اولان آتیدر و بوجنوبی بونکت بالقی صورت زده و در باشی مشرق جانب
و قوبر و غی مغرب طرفه در و اول کواکب نیز که اغزنده در اکافم اکوت
دیر که قدر اول و ندر

صورت حوت

جانب جنوبی اولان صورت زده کواکب را بونکت بیان اولندی
لکن اجمالاً تفصیلی داخل صورت زده اولان کواکب را بونکت بیان
و خارج صورت زده اولان طغوز در که جلد سی و جیوز اون
آتیدر و جلد صورت زده فرق سکر در و جلد کواکب را بونکت بکرم اکتیدر
سمت فواید قطب شمالی بیان ایدر لم اکتانظر کوزده اولان رمد و شفا
در نظر کن کیفیت بود که کواکب را بونکت عرض او بکشد بکشد بکشد بکشد
شمالی بر ایدر دور بکشد اکتانظر ایدر و بر کوشش میلی کل صورت زده و الدور

ایکی کوزلر نه چکه بر صفت بو کا مداومت ایدیه با ایدیه شفا بولده
دوره سکره قوت بکرمی سکره منین بیان ایدیه لم چونکه عطر بیابانده
ساکن اولد بلر قنلر نه بلال اعتبار اولسه بیل اول مختلف اولور ایدیه
گاه صیف اچکنده دگاه شتا اچکنده اولوب ضبط سال اچون سنه
شسته اعتبار نه دفعی محتاج اولد بلر تا که سنه بکت فضولنی بیلر و
فصلده نیه مشغول اولوق کرک و بیل افده و قشلا فده بیه حرکت انجان
کرک بس قوت خانه نظر ایند بیلر شود بولد بلر که فلکی اونوز کچه ده قطع
ایدیه اما آخونده ایکی کچه کوزلر لاجرم اول ایکی کچه بی صابر ندن
استفاط ایدوب بکرمی سکره کچه به اعتبار ایند بیلر بس دور فلکی
بکرمی سکره قسمت ایدوب هر قسمته بر منزل اعتبار ایدوب هر کچه
بو منزل دون برنده اولور دیر بیلر و هر منزله بر علامت وضع ایند بیلر
و بو علامت لری کو اکب ثابت دن اعتبار ایند بیلر طریق قمره قریب اولوق
اونوزره و بو بکرمی سکره منزله کچه هر کچه اون دردی برون بوتقار اولور
واون دردی برون اشاعی اولور و هر کاه که بولر لر مشرق دن طلوع
ایدوب مغربده غروب ایدر لر طلوع ایدجک طالع و غروب ایدجک
غارب دیر لر و رقیب و می دیر لر و عو بلر اون درت منزله شامی
واون درت منزله بانی دیر لر و فجر و قشده برینک مغربده ساقط اولور
و برینک مشرقده طلوع اولمسه سنه نو و دیر لر و هر منزله که بر منزله کت
نوخده واقع اولور یا غمور و غار دن و بلدن و اسبدن و صوفدن
انکاست ایدر لر و چون نوالر تمام اولد بیلر خزه ابر مشق اولور و اول
منزل شامی بخت طین و اخوی سکا اقول در و اول منازل بانی غفر
و اخوی رشاد و بو بختی بر نظر ایدیه دفعی بچن ایدیه لم حکما در فلکی
اون ایکی قسمه نصیب ایند بیلر و هر قسم بر برج دیو آد و بر دیر بو بختین

و بر دخی روز ملک شکره معتمد در سه و سه روز در دهن بود
 نزولی چون و منتهی به روح چون کوکب بار در ملک صوت در نوم اندر
 و بخلیس بنزد دخی صوت در نوم احد در سه کوکب باشد که منقطع البر وجه
 قریب اول که حرمه قریب با محارب در حال در بر سه بدنه منازکست
 اسطرین و وجه شمیر این و بعضی احوال در اسطرین و بعضی احوال در
 بیان ایده لم اولکسی شرطان در ضیق شب در گاه بود حالت رفع اید
 استعمال اول نور، گاه شرطین در حالت نصب و در اید استعمال اول نور
 و بولفظ فتح سین و را اید غنیه شرط در علامت معنای زبر اید منزل
 علامت احوال سین و امارت تبدیل زمیندر و شرطین یکی کوکب نزدیک
 بونکرک محلی قرن حمله و ایکینکث از زماننده بعد بر یاکث ایکه
 باشی قدر در چون وسط سایه ایره لویه بری شمال ناچیه سنده و بری جنوب
 ناچیه سنده اولور چون شمس بونکره ایره زمان معتدل اولوب کبی
 و کوندوز برابر اولور و بونکرک بر یینکث برابرنده بر کوکب حقی دارد
 بعضی بر آتی بیل اعتبار ایدوب اشراط در شکل بودید
 و بونکرک طلوعی نیسان ایکث اود النی سنده اولور و سقوطی
 تشرین اولکث اود سکرنده اولور و بونکرک طلوعی محمور در زمان دها
 ابو اولور و بیلر بوشق اسر و صول زباده اولور و بونکرک رقیبی
 غفر در ایکینجی سی بطن در تصفیر بطن در که اول بطن بطن حمل در و تصفیر
 اولندی زبر بطن حوت نسبت اصغر در و بواج کوکب حیدر مثلث در
 و سکلی بودید نیسان در بر کبچ فایضی دو غر تشرین اولون بر کبچ
 فایضی ساقط اولور چون اول ساقط اوله و کنز لمضطرب اولور
 و قوطان و قرفوج سواحل و غریجه بر آلتز کبر و بونکرک طلوعی مذموم در که
 با غمر با غمه اول بیل قزلق اولور و بر بوشا شرا لا نوا در بر بونکرک

طلوع غنّه از طرف خورشید و در پاره حصادی بر می شود و چون رقیب زبانه دارد
و از جبهی شریک در بوخا اینه الحکل در لایستی گویند که در طالع زنده خورده
بگذرد و در بوخا نیز با دیدن کثره گویند که چون با انک طلوع غنّه بموارد
نزد یعنی غنّه اول و زبر اثر یا نصیر نرودی در و نرودی نایب نرود و
کثر المال دیگر شکلی بود $\frac{1}{2}$ ایارک ان او جند دوعز
و شرب انوکث ان او جند ساقط اول و چون مشرق طلوع ایده
قیس ظاهر اول و هر کج بود و قافرا و وسط ساهایره قیش کلان
مور و صولر طوعی مبارک در رسول الله علیه و سلم میور و در
از طلوع النجم لم یبق من الوایته شیء یعنی قین نیز با طلوع المیه باقی مانده
افت میوه دن برنت و عطر بونک طلوع غنی محمود و نرودی
غایب غنّه نافع اول و زبر اول وقت ارض مور و صوب محتاج اول و
عطر در لایره از طلوع النج یا ریح البحر و اختطت الراج و سلقه
نعمه الجن علی المیاء و رسول الله علیه و سلم دخی میور و من رکیه البحر
بعد طلوع النج یا فقد برأت من الذمه یعنی برکت نیز با طلوع غنّه
صکره کیه غنّه حق نایبک حفظ غنّه جیش اول و نیز نایبک نودن
هواده اسبلر اول و میوه لایره و اخونده نیل ارت و جوانمرد
سود زبانه اول و بونک رقیب اکلیل در و جیه که نیز با اظهر
منزله ندر شول کسه که منازلی بلک و لیه که اول نیز با دن ابتدا
ایده که طریق نمر اوزره در و آذن طلب دیران ایده انک جانب
شرقیسند بر کوند مقداری برده در و آن صکره طلب شرطین قبله
جانب غربیسند یکی کوند مقداری برده در و آذن طلب بطین
قبله که نیز با و شرطین او رطه سند در و منازل رابعه معلوم اول و قدن
صکره باقی منازل بلک طریق نمر اوزره در و محقق دکلر که منازل

بلجک اون ایکی بروج دخی سببوز و بوقار دده ذکر اولندی که
 نر بکرمی سکر منزلدن هر برنده اولور اما سیری غشابه و کله
 گاه سریع حرکت ایدر گاه بطی حرکت ایدر گاه برکون نصف النهار
 بر منزلت اولنده اولور و یوم ناینده نصف النهار دده منزل ناینده
 اولور و گاه اولور برکون نصف النهار دده بر منزلت اولنده اولور
 و یوم ناینده نصف النهار دده اول منزلت آفرنده اولور و وقت که
 دور فلک گاه اون ایکی بروج اعتبار یله منقسم اولوب و گاه بکرمی
 سکر منزل اعتبار یله منقسم اولوب ایدی هر برجک حصه سی منازل
 مذکوره دن اکی منزل و ثلث منزل اولدی، در برخی ذرآن بعضی
 ضمیمین ایل او قیوب وجه شمس بیان ایدوب شربانک آفرنده اولور
 بویله شمس اولندی و بعضی فحشین ایل او قیوب وجه شمس بیان ایدوب
 خورک یاغری کسیدر دیدیلر و بوج منزل کو کبدر شیر بادون صکره طلوع
 ایدر و بونک تابع شیر بادخی دیرلر و انک ایل کو اکب حصه لردار محط
 بشتی اوزره در بونک موقعی نور ارفه سیدر شکل بود * * *
 و بونک طلوعی محمود و کله در فحش یاغور جوق یاغور اول بیل فلق اولور
 و بونک خوانده اسی زیاده اولور و خوب دیرلر اذا طلوع الدبران
 بیست افند از فحش طلوع ایلد دبران کو بلجکر فور و انسی سببوز
 و باد سموم ظاهر اولور و بونک طلوعی ابارک اون النی سنده در دخی
 سقوطی شریک اولک بکرمی النی سنده در و بونک فائده اوله کو کبدر
 دبران کبیری دیرلر و بعضی اول منزل کو کبدر فصل دیرلر و اطرافنده
 اوله خوزه کو کبدره قلاص دیرلر و بونک رفیعی قلب در، بشتی
 کشف در آت کو کسند کی رابره به دیرلر و بوجوزانک باشد
 و بواج کو کبدر بعضی بعضی قریب بطین کبی شکل بود * * * وجه شمس

[illegible]

و بونکت نوئی محمود در روزه و انباره فساد ایدر و بونکت رقیبی
 سعد زاجدر و طلوع زنجی در فیه در بونکا طرف دخی در لر کوز مناسنه
 بویکی کوکبدر فرقه ان کی بر مقدار اگری در بونکره ارسلان کوز ربه
 در شکل بودر * * طلوعی آب آشک اولنده و سقوطی کانون
 نایکت اولنده در و بونکت نوئی محمود در بونکره باغیه جوق فایده
 ایدر و خوناومی کسور و اسی کسیدر کچ و کوند برابر اولوب کچه
 اوزمق باشد و انده افضل خان اولور و بونکت رقیبی سعد بلع در
 او جیحی جبره در بونکا جبهه اسد در لر بودر اگری کوکبدر در هر یکی
 کوکبکت اورطسی بر قیچی مقداری کور بنور شکلی بودر * * طلوعی
 آب آشک اون در دنده و سقوطی شبانکت اون در دنده در
 بونکت نوئی محمود در بونکره باغیه نبات جوق بتر و انجا جبره افلند میل
 ایدر و بونکت رقیبی سعد اسعد در و اون بر جیحی زبره در ضم زاندر
 بنور بارچه سی دیکدر بوبر کوکب بتر در که باننده بر کوکب اسنو وارد
 ایکسینکت اورطسی بر قیچی مقدار بر احکام و نبات طاعت اولوب
 زبره دغشدر بونکره کامل اسد در لر شکلی بودر * * طلوعی
 ابولکت ایکسینده در و سقوطی آذکت ایکسینده در بونکت نوئی
 محمود در بونکره جوق باغ و کچ بر صوت اولور و بونکت رقیبی انجیدر
 اون ایکجی عده بوبر کوکب بتر در زبره طاعتی اولور شکلی بودر *
 بلکل که ذراع و جبهه و زبره و صرف اسد سوزنکت اخرا سندنه بونکت
 طلوعی ایدر بودت منفرد اولور و سقوطی ایدر عارت منفرد اولور
 و بونکا قلب اسد دخی در لر طلوعی ابول آبکت اون بشنده و سقوطی
 آذکت اون بشنده در و بونکت نوئی نبل ایدر و ایام بر دغش کبر
 و بونکت رقیبی ذراع مقداره اون او جیحی عواد در عابله و فخر ایدر جیحی

معنیست در پیش بلند در صول ال ایل بازشش لام کمی بنده کیم است و ایل در
و بونی کلبه نشینانند که ارسلان آرد بجه اور و و انوکچون عتوا
ریشدر و بوکا ورت اسد در لاطلوعی ایلول ایکت بکرمی سکرده
و سقوطی آذرتک بکرمی سکرده در بونکت فوئی محمود در و بونکت رقیبی
فرع مؤخر در اوان در دخی سماکت در بوکا سماکت اغزل در بر رافسر
معنیست در بونکت بانده بر کوکب دخی بوقدر اما سماکت رامج بانده
بر کوکب دخی وار در و اول انکت رمجید در بر لابس سماکت اغزل سماکت
رامج نسبت بر رافسر در و عوب ایکی سماکت اسدک ایکی ساقید در بر لابس
و سماکت اغزل خط استوا فرسده در و بر کوکب بر در صرغه کمی شکلی
بودر * بونکت طلوعی نترین اولک بشنده و سقوطی بسانکت در دند
و بونکت فوئی غیز در و واقع اولور که بمور رامجید و بونکت رقیبی
بطین اکت در و اوان شنجی غفر در فتح غین و سکون فایله او رنکت
معنیست در و بواج کوکب خفیه در قوسه شبیه و موقعی منرا اندر شکلی
بودر * * بوکا غفر در لربو طلوع اید بکت بکت تازه کلی اولور
کنند و سی کوکب خفیه در نظر دن او طلوعی نترین اولکت اوان سکرده
و سقوطی بسانکت اوان البینده در و بونکت رقیبی شرط اندر و اوان شنجی
زبانادر فتح زایل بو ایکی کوکب بر در بونکره عقرب بونتری در لربو ایکی
کوکب را و رطبی پیش ارشون مقدار بدر شکلی بودر * * طلوعی نترین
اولکت آفونده و سقوطی بسانکت آفونده در بونکت آفونده بطلع اسد و اطم
بایله خلق اولرینه کبر را و شدت شنا ابر و بونکت رقیبی بطین در
و اوان بدیخی اکتیل در تاج معنیست در بودرت کوکب را و جی راس عقرب
اوزره در انوکچون اکتیل دید بر بعضید راس عقرب اوزره اولانی اعتبار
ایدوب اوج کوکب دید بر شکلی بودر * * طلوعی نترین اچون اوان

طغوزنده و سقوطی ابارکث اون طغوزنده در بونکث خوانده صورت ابر
 و بونکث رقیبی نژاد را و اون سکر بخی قلب در بوبر کوکب اهر نژده در
 بونکث ایل ایکی کوکب صفر دخی وار در برمی آندن بوقار و برمی آندن اشقی
 شکلی بود در چو کا قلب مغرب در لر بونکث و نسر و افکث طلوعی
 نژین آفوکث بکرمی الی سنده در و سقوطی ابارکث بکرمی الی سنده در بونکث
 نوئی مذموم و صوق اولوب انجل صوبی نوریدر بونکث رقیبی در بران در
 و اون طغوز بخی شوله در فتح شین و سکون و اوایل در مغرب نور دخی
 سنانده در و بوا یکی کوکب نژده در که بر رینه متقارب در بونکا مغرب نور دخی
 انکشتون دیدلر که مرتفع در شال بدنه دن در شکلی بود در چو طلوعی کانون
 اوکث بکرمی سنده و سقوطی حوزر انکث بکرمی سنده در بونکث خوانده
 اعاجلر کث بر اخی دو کلوز و بخور جوق باغ و بونکث رقیبی مغرب در و بکرمی
 نغایم در و بوجع نغایم در و نغایم دده فوشنه در لر و دخی فونکث جوقی اعاجله
 در لر و بوسکر کوکب شوله برابرنده در ردی مجره ده در آنر نغایم وارده در لر
 کوبیا مجره دن صوابچولر و در ردی مجره دن خارج در آنر نغایم صاوره در لر
 بونر مجره دن طشره اولد و چون کوبیا صوابچوب طشره کثشدر در شکلی بود
 * * * * * طلوعی کانون اوکث بکرمی ایکی سنده در بونکث نوئی قیسی اوکثده
 اولور کچه و کندز برابر اولد قده و بونکث قیسی هنده در و بکرمی بیخی بلده
 در بوبر میدان در نغایم ایل سعد ذابج اور نمانده و آنده کوکب بوقدر
 انا بک کوکب حنی دارد در که کوچ ایل کورینور و بعضی بونی الی کوکب در
 در لر قوس کی و شکلی بود در چو * * * * * طلوعی کانون آفوکث در دنده
 و سقوطی قنوزکث در دنده در بونکث خوانده صورت دوز و بونکث
 رقیبی ذابج ده و بکرمی ایکی بخی سعد ذابج در بوا یکی کوکب صفر در
 ایکی سنانکث اور طسی بر ذراع بوقدر بر بوقار و در جانب شمال و بری

آشفته در جانب جنوب و انکث بانده بر کوکب حقی و ارد در عرب انکث بونکث
 نمیشی در بر بوانی ذبح انکث استر شکلی بود * * * طلوعی کانون
 انکث اون بدینده و سقوطی قوزک اون بدینده در بونکث نوزده
 اغاجله صوبور بادم و جوزا غاجی و کت کلور و بونکث رقیبی نزه در
 بکرمی اوجی سعد طبع در بوانی کوکب در حرکتی برابر انا برسی برنگ
 بویو کدر کویا اول برن بود و بوری قوا بد شکلی بود * * * بونکث
 وجه شمیه ظاهر در که آنی بونکث آفرانچند و طلوعی کانون نایبکث
 بر کویسی قیاسی و سقوطی آب انکث بر کویسی کچکث در بونکث نوزده
 بونکث چوق باغ و قوربعه او تک بشرد و سره جاع ایدر کوا و جنوب اسر و بونکث
 رقیبی طرفه در بکرمی سعد السعد در بوانی کوکب بری نتر در
 انکسی حقی در شکلی بود * * * بونکث و قشده وجه معاش ظاهر اولور
 انسان و حیوانه و عرب بونی مبارک عدا ایدر و انکثون بواسم ایل شمیه اولور
 و طلوعی شباطکث اون انکسینده در و سقوطی آب انکث اون در رنده در
 بونکث نونی محمود در که او تر بشرد و قوشلر او تر اغاجله بر افشود و فریغ
 کلور و بونکث رقیبی جهه در بکرمی شبنجی سعد الاشمیه در جمع خیار
 جادر معنانه بود در ت کوکب در اوجی خیار چور تنده برسی و سلطه
 کویا بوانی انکث جادر بد شکلی بود * * * وجه شمیه بونکث ظاهر
 و خشرات بر آنته کز نور قیشتن انکثون بواسم ایل شمیه اولور
 طلوعی شباطکث بکرمی بشنده و سقوطی در رنده در بونکث
 نونی محمود و کلور با غنور چوق اولور با غلر کلور در رقیبی زبره در
 بکرمی انکثی فرغ اول در بوانی کافرغ و لو مقدم و فی در بر بکرمی بونکث
 فرغ ثانی در بوانی کافرغ و لو مؤخر و فی در بر بونکث و فرغ قورق در بونکث
 بره در بر بونکث هر برسی انکث کوکب در و هر کوکبکث او در طبع

بش ذراع مقداری کورینور شکری بود * بونر بواسطه شنبه
 اولند بر زیر بونرک و قند ثبوت بر جوف اولور فرغ اول طلوعی
 آذرک طلوع زنده و سقوطی ابلوگک طلوع زنده در بونک نونی
 محو در و بونده او جیحی جبهه دوش و بونک رقیبی صر در فرغ
 ثانیات طلوعی آذرک بکرمی ایکسند در و سقوطی ابلوگک بکرمی
 ایکسند در بونک نونی محو در و رقیبی عتو در و بکرمی سکر بخی
 رشت در قوغه اور غانی معاسند در بونر کوکب بنره در که حوت
 بر جنک بطنده در ایکون بونکا بطن الحوت دمی در ر آثار شاد بکرمی
 اول جهند در که سول خوزه بلد زار که آنردن جسم حوت نویم و بنشد
 آتی قوغه در و بونری قوغه اور غانه شبیه ایدر لکه * * * * *
 صورتی بود طلوعی بسانک در دنده و سقوطی نثر بن ابلوگک بشنده
 اولور بونک نونده صور طاشه داو و بنره و جیحی کلر ابلور و بونک رقیبی
 سناک در وقت المنارن محل و علی و بندر که بیل درت جوار در هر خزان
 بدی نو و هر نو و اون اوج کوندر و بری یعنی جبهه بر کون زیاده در
 اوله اوله تمام سند او جیور انقش بش کون اولور بومقدار زمانه
 شمس فلک بروجی قطع ایدر چونکه بونر معلوم اولدی فلک بروجی دنی
 بیان دوم فلک بروج بر فلک مستقل و کله ز سایر افلاک کبی بلکه امر
 مو هو مبدر و بوندن اول ذکر اولند بکه هر بر کوکبک فلک مخصوصی دارد
 داول فلکک ابکی قطبی دارد و کوکبک بر بری فلککده مرکوز در و چون
 فلک بر کوه دور ایده اول کوکبک فلککده مرکوز در آندن بر دایره حاصل
 اولور و کوکبک مشرفدن مغرب حرکاتی فسرته در زیر اول حرکات که
 کوکبک افلاک مخصوصه مغربن مشرفه در مثلاً شمس ابکی سیری دارد
 بر سیری زاننه و بر سیری فسرده بر بیلدن بر بیل قطع ایدر کی سیر و ایدر

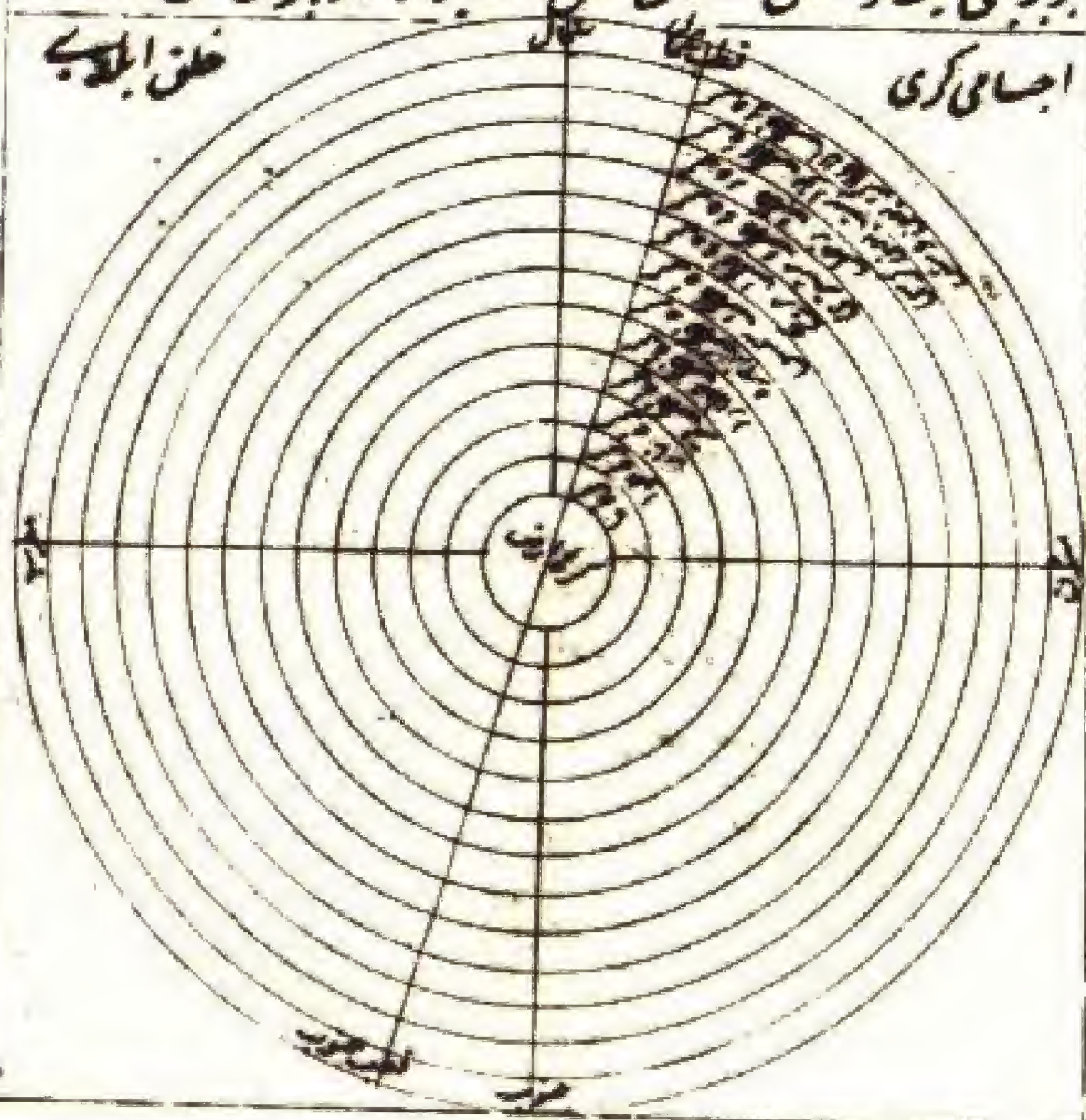
مکبوره و کوندرده بر کره دور ایند یکی فلک اعظم است و در مسی ابله حرکت
مشرقیه ابدی فجن فلک شمس بر کره دور ایده و چون مشرق بر دایره
عظیمه نوبهم اول نور مرکز شمس دن اول دایره عالمی قاطع اولور اول دایره
فلک البروج دیرلر آن دن صکره بر دایره دخی فرض ایده زر دایره
عظامه دن که انکث مرکزی مرکز عالمه و انکث ایکی قطبی شمال و جنوب
اولور اول دایره به معدل النهار دیرلر و چون فرض ایده و زر که دایره
فلک البروج دایره معدل النهاری قطع ایده نصفین ایکی نقطه متقابل
اوزره برینه نقطه اعتدال ربیعی دیرلر و برینه نقطه اعتدال خریفی دیرلر
آن دن صکره بر دایره دخی فرض ایده و زر که نقطه معدل النهار اوزره
و نقطه فلک البروج اوزرینه کجرا ایکی نقطه متقابل ابله بری شمال
بری جنوبی شمالیه نقطه انقلاب صیفی و جنوبیه نقطه انقلاب شتوی
دیرلر پس بویکی دایره فلک البروجی درت قسم متساویه به منقسم قبلور
اول که نقطه اعتدال ربیعی و نقطه انقلاب صیفی اوزر نامسند و در زمان
ربیع دیرلر زیرا شمس ادا که فلکینه بوقور مسامت اول زمان ربیع اولور
و ربع ثانی که انقلاب صیفی و نقطه اعتدال خریفی افراسند و در زمان
صیف دیرلر زیرا شمس ادا که فلکینه بوقور مسامت اول زمان صیف
اولور و ربع ثالث که نقطه اعتدال خریفی و نقطه انقلاب شتوی افراسند
و در زمان خریف دیرلر زیرا شمس ادا که فلکینه بوقور مسامت اول زمان
خریف اولور و ربع رابع که نقطه انقلاب شتوی و نقطه اعتدال ربیعی
اوزر نامسند و در زمان شتا دیرلر زیرا شمس ادا که فلکینه بوقور
مسامت اول زمان شتا اولور و آن دن صکره ایکی دایره عظیمه فرض
ایده و زر قطب فلک البروج دن خروج اید و ربع ربیعی انکث متقابل
صیفی دن هر ربیعی اوج قسم متساوی به منقسم اید و جلد دایره النی اولور

و چون نوهم آمده در آنتی دایره که خطی قطع ابدی یکی نقطه ششما بل اوزره
 هر برسی افلاکات اون یکی قسم ~~الاول~~ هر بر قسم بر برج در بر و هر بر
 اوتوز و قسمت ایدر لر و هر قسم بر درجه در لر پس دایره عظیمه او حیوز
 الشمس درجه اولور تنکیم بوقار و ده ذکر او نمشد و چون بوا اعتبار
 معلوم اولدی ابدی بکل که فلک ثوابتی انکث ایله اعتبار ایدر لر
 اون یکی قسم اولور و هر قسمده کوکب وارد اشکال مختلفه ایله
 بر قسمده اولان کوکب صورتی حل ایله در برنده اولان صورت ثوابی
 در هر بر قسمه انکث شکلی ایله آد و بر دیر اخرا فساد دکت چون در لر
 فلك کوکب فخر بر جده در معناسی اولدر که اگر بر خط مستقیم فرض
 ایستکت مرکز ارضون کوب کوکبه ابریه و کوکبه دن کوب فلک
 ثوابته ابریه اول قسمده واقع اولور بطلمیوس حکیم دیش هر حرکت
 دایره سی در نیوز سکن الی بیکت ایکیوز الی طغوز بیکت بدیوز بکرمی
 وسیع میلدر و هر بر حرکت طویل او توز طغوز بیکت کز بیکت و او حیوز
 سکن بیکت او حیوز اون میل و نصف و سدس میلدر و عرضی
 بیکت کز بیکت و او حیوز بکرمی ایکی بیکت طغوز بوز فرق اوج میل
 و حرکت میلدر بوز در ~~الافلاک~~ و اکافلک افلاک
 انکچون دید بر که جمیع افلاکی محیطدر و اکافلک اعظم رخ دیر و اهل شع
 عرس عظیم در و فلک اطلس رخ دیر و آند هج کوکب بوقدر و حرکتی
 مشرفدن مغربدر که ایکی نقطه اوزرینه حرکت ایدر بری قطب شمالی در بری قطب
 جنوبیدر و دورنی بکرمی درت ساعده تمام ایدر و انک حرکتی ایله جمیع افلاک
 حرکت ایدر بعضیدر بیشتر فلک اعظم طرفدر طرفلک حرکتی منظر و فلک حرکتی
 مستقیمدر بونکا وارد اولور که اول دید و فلک آینه ده در افلاکات حرکتی
 حرکت وضعیه در بودید و فلک صبیح اولور و غی نقد برجه عناصر دارض رخ

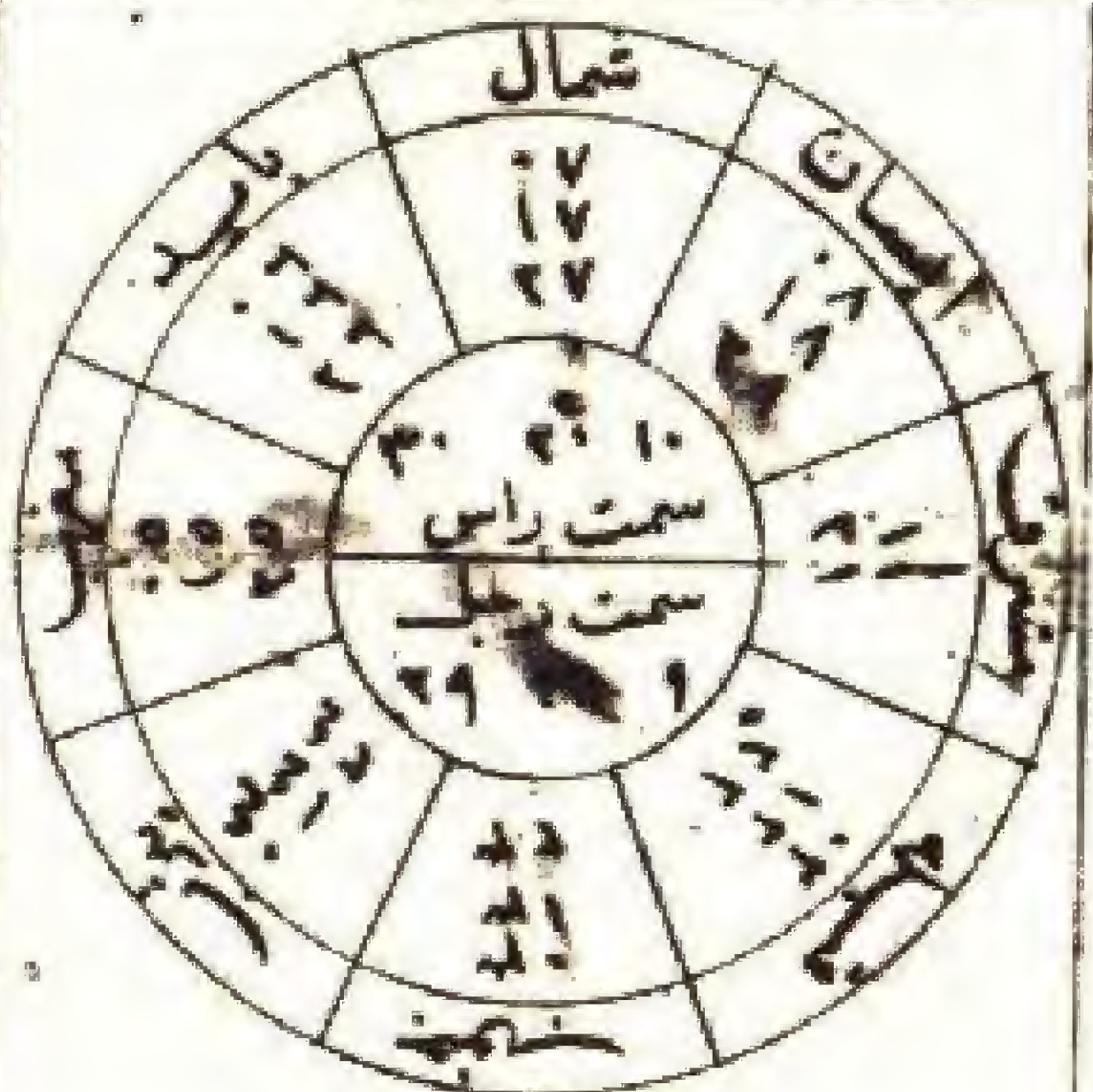

حرکت اولی کرک ابدی ابدی صلی الله علیه و آله بود که سبب حرکت نفسانید
 جسمانی و کله در بعضی حق تعالی فلک اعظم بر فزونی فزونی که اول فزونی فلک
 اعظم کند و سائر افلاک و اندر اولان فلکین حرکت کند فزونی
 این فزونی بخلاف فزونی فلک اعظم سرعت حرکتی انسان مشاهده ایندی
 هر چند فلک حرکت کند سرعت که اندر ده ثانیه که شمس حرکت فزونی ابدی
 حرکت ابدی انسان با فزونی فزونی دکن سکر فزونی مقدار ابدی
 قطع ابدی و بود معنی فلک صحت دلیل اولدی که روایت وارد اولمشدر
 رسول الله علیه السلام جبریل علیه السلام سوال ابدی دخول وقت
 صلوات جبریل علیه السلام لانم دیدی و بیان ابدی که بنی لادینجه
 شمس شبوز فزونی مقدار ابدی بر حرکت ابدی دیدی فلک اعظم
 جمیع افلاکی و کره ناری و هواری و مالی و ارضی مشتمل بر جمیع سیاه و کره
 بر بر بنی محیط و احسن الاشکال شکل است بر اولدی و همچون حق تعالی

و درین باب که حکم شکر از کور بگذرد استخارج افشرد و بوی بگذرک ببری سر عبود
شود که بر آید و جیع عالمی سیرا بر پن بر هم عمل اوله بوی بگذرک بکورت که کرد که
اول شینک آرد و نده اوله که حصص غایب اولوب مرادی حاصل اوله و هر کون
نه محمد بن طو غدی و نه مجله اوله و غی یو دایره دن معلوم اولوز دایره بود

بودند مکره سموات وارضه اولات ملکری بیان ابدالم ملائکه بر حوض
 بسیطر صاحب حیات و صاحب نطق و پاکد رطلیات شهوانیه دن
 و کدورات نفسانیه دن غصب و عصیان کبی و اشکال مختلفه ابله تشکله
 قادر کرده و بنظرده بکث و ابجکث اولما ز طعالمری تسبیح و شریلمری
 تقدیسده و صورتلمری مختلفه در و مقدارلمری متفاوتدر بولیه مخلوق
 اولدلمری اصلاح مخلوقات ایکندر و طکرده ملکرا اولدلمری دلیل نقلی
 ابله ثابتدر آثار دلیل عقلی ابله دخی ثابتدر زیر ارضی سبحانه و تعالی حضرتلمری
 بکوردده او فخر مظللمری بیله عالی فیلهدی معلومدر که پنج پنج مخلوق داردر
 و جو هوایی دخی عالی قوامدی آنده دخی انواع طبعور خلق ابلدی و بیابان
 یا بسنی و جبال عالیله لری دخی عالی قوامدی آنده دخی و حوش و سبع
 خلق ابلدی و طلمات ترابه دخی عالی قوامدی اجناس حضرت خلق ابد و

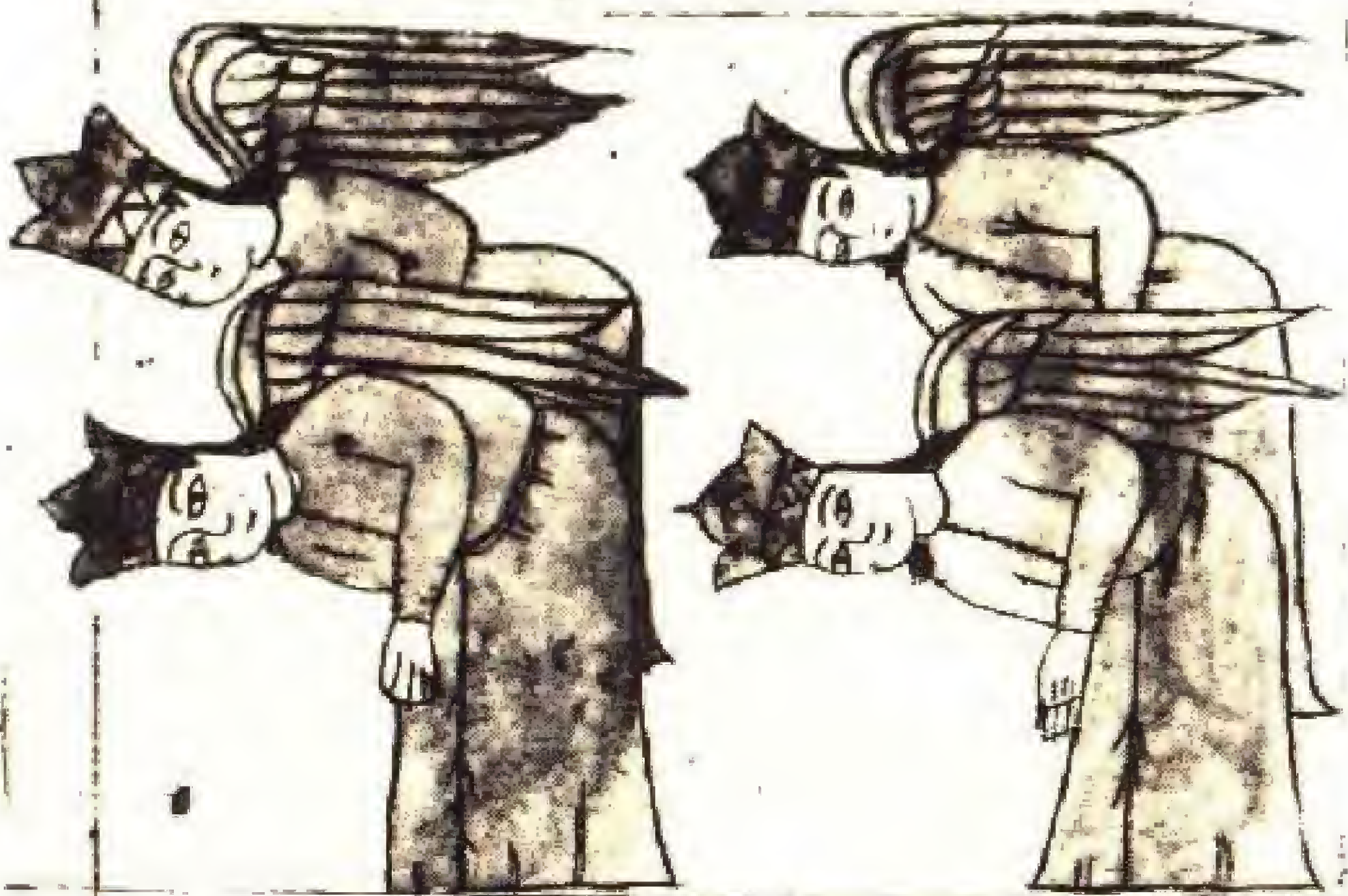
در نو در لوحان نور را به بالا مال ایلمدی یکی را با خاک بحد و غی بری نور
 زمینه و اینجی قاز سکت بنجه در لوحها بخدر بولورسن پس خلاق مطلق
 جل و علا حضرتی بو نورانی و شفا ف خلق ایلمدی فیکری فجن اوله که
 مکلردن عالی قید و مکلرک افو فجنی کنت بنجه آلا فنی سحانه و نکا بلور
 و بنجه کم بورد و ما بعلم جنود برکت آلا بود همان شود نکلو معلومدر که حضرت
 رسول احد خبرد و بشد که ذرات عالمدن بر زره بود که اکابر مکت
 موکل اولیه و بیج بر قطره بود قدر آلا آتی بر مکت انزال ایدر بر لره و کولرده
 بیج بر موضع بود که انده بر مکت عبادت مشغول اولیه و دفعی ملایکه رکن
 هر بر صنفک عبادت لری بر دکلد و معاملری دفعی مغایر در قال الله تعالی
 و اما مثلاً آلا مقام معلوم و اما نحن الفنا و قون و اما نحن المستبحون
 لا جوم بعض ملایکه صلواته اولان بنی آدم کبی مسوف بنسبوس منبقم القاء
 بو سوال اوزر

دورر

و بعض ملائکه که عده اولوب عبادتین اسکنار انزل فرستیم حق تعالی بپور
 و پس عده ای بسناب و نخل و غیره از آسمان فرستادند تا نزد آن ملائکه
 و بعض ملائکه که عده اولوب عبادتین اسکنار انزل فرستیم حق تعالی بپور

و بعض ملائکه که عده دوم در وانگه فرستاده شد و جایز فرمود بلکه واقع در بوشا حق تعالی کلامی
 و بعد از آنکه عده اول ملائکه اسکنار انزل فرستاد و انرا که عده اول فرستاده شد و انرا که عده اول
 فرستاده شد و انرا که عده اول فرستاده شد و انرا که عده اول فرستاده شد و انرا که عده اول
 فرستاده شد و انرا که عده اول فرستاده شد و انرا که عده اول فرستاده شد و انرا که عده اول

و بعضی ملائکه رخی مقود شده در پس شول کنند که صلوات بر اوست ابد و جمله
 ملائکه ثوابین بولور عبارت او پس القائل حضرت علی در ایست حق تعالی حضرت را
 شوی عبارت ابد و بن کیم کوکده ملکه را بدر پس بر کیم در لرا ابدی کیم
 بو کیم قیام کیم سیدر اول کیم صبا و کت قیامده اولور لرا ابدی و اتره سی
 کیم در لرا ابدی بو کیم رکوع کیم سیدر اول کیم صبا و کت رکونده اولور
 لرا ابدی و بن بو کیم سجود کیم سیدر دو صبا و کت سجوده ده اولور لرا ابدی

و حکما در بشرد ملائکه جواهر مجرّه ده در نفوس ناطقه به محال قدر در حقیقت
 و منفس در ایکی قسم بر فسمتک حالی استغفار در حقن بخره استغفار اولور
 بقیم حق تعالی سیدر سچون امیل و الشارک بقرون بو نظر علویات در یعنی
 ملائکه مقربون در بر فسمتک حالی تصرف و تدبیر در سعادن ارضه قضا و
 ازل و واقع اولور و رخی اوزره بقیم حق تعالی حضرت پیورده و خدایات حق
 و انانیت نشط و ساجات سجده استقامت استقامت استقامت
 امر ملائکه در کت منهد قناد لری دارد در ادنی مرتبه ایکی قنادی اولور جبریل

عجله اسلامت بشو ز قناد لرشی وار در بنده کیم حق تعالی بسور ج و عجله
 رسلا اولی اجنحه شنی و ثلاث و رباع و دخی ملائکه نکت بعضی مساوی
 و بعضی ارضیه در مساوی اول ملائکه لری اول قدر محبوب خلق اولم شد کیم
 انسان کور که طاقت کنوره فر مشاهده فلسه تسلیم روح ایدر نور انبیا
 طاقت کلیم نافتبارک الله احسن الخالقین و در بیگل که حله عرش
 درت ملک در بری آدم صور تنده در دایما بنی آدم ابون شفاعت
 ایدوب زر قلین دیلیوب حضرت خضر دعا ایدر بری دخی او کوز
 صور تنده در دایما بهایم ابون دعا ایدوب زر قلین دیر بری دخی
 ارسلان صور تنده اولوب دایما برنجی جانه در لور ابون دعا ایدوب
 زر قلین طلب ایدر بری دخی که کس خوشی صور تنده اولوب دایما
 خوشتر ابون دعا ایدوب زر قلین طلب ایدر بنده کیم حق تعالی بسور
 سبحون بحمد ربهم و یستغفرون لمن فی الارض اما یوم قیامتده
 سکر اوله لور کور بنده کیم حق جل و علا بسور و بیگل عرش ربک فوقهم
 یومئذ نایه و دخی بون بیگل که حله حله عرش و ملائکه مغربون مؤمن
 ابون استغفار و طلب مغفرت ایدر بنده کیم حق سبحانه و تعالی بسور
 الذین یحلمون العرش من حوله سبحون بحمد ربهم و یؤمنون به
 و یستغفرون للذین امنوا ربنا وسعت کل شیء و رحمة و عظمی
 حله عرش اشرف ملائکه در سائر ملائکه از انزه سلام و بروب تعظیم و تکریم
 قبلور و انظر ابله حق تعالی حضرت توحید ایدر لور اگر سوال اولنور که افلاک
 کری اولد و غی تغیر چه که مذہب حکما در عرش دخی کری اولور کری اولن
 کنور ملک محتاج اولماز و کنور ملک پنجه اولور انکون کیم حله اوله زایدور که
 عرش کنور مکن مراد انک حفظدن و انک تدبیردن مجاز در و صاحب
 دیک دخی فریدن کتابه در و دخی سوال اولنور که قیامتده حله عرش پنجه

سکرا و لور بزا بدور ز که حق تعالی جل جلاله حضرت عظیم اظهار اکون
نبته کیم بر سلطان کذولی خلفه کوسنرکت است نه تختکث قرینه عظیم الشان
کسرا احضار ایدر نما که خلفه مهابت ایدر کوردن و دخی جمله ملایکه دن
ری دخی روح دید کوری ملک در که قیامنده سایر ملایکه لر بر صف اول
اول با کز بره عا اولور دیشدر یا جند سنکت عظیمندن و با عند الله
عظیمندن و بعضی دخی ملایکه روح بر صف اولور لر دیشدر قوله تعالی
یوم یقوم الروح و الملایکه صفا بعض مفسرین بو که زایب و مشرر که
روح دبو شمه اولندی که هر نفس انکث انفا سندن بر روح خلق اولور
دبو ملک موکلدر فیکلری دوزخدر که دملک قمر التندره اولان عناصره و نباتات
و حیوانات و بو ملک اکبر و اقوی و انقدر سایر ملکدر دن بعضی دیشدر که
سبع سموات باننده بر لقمه اولور دی و عباد الله این عباسدن روایت
اولور که روح دید کوری ملک پیکت باشی وار دهر باننده پیکت بوزی
وار هر بوزنده پیکت اغنی وار دهر اغنده پیکت دلی وار دهر دلی ایدر
بشمس ایکی در لولغت ایدر حق تعالی حضرتن سبج و نهیل ایدر در
بر کتابده کورد که بو ملک بر کون کذولی کورد ب حق تعالی حضرتن بن
بوقدر لسان ایدر بوقدر بیکن بیلدر سبج و نهیل ایدر رم دیر حق تعالی
دخی ایدر که زمینه نازل اول اولدخی زمینه نازل اولدیده کور که بر
ضعیف بنی آدم بولده هم کیدر و هم حق تعالی حضرتن سبج ایدر دیر که
سبحان الله عدد و ماستحه المستحون منذ فقط الی الابد اضعا فامضا عفا
ابد اسر مد الی یوم القیمه ولا اله الا الله عدد و ما یله المهللون منذ فقط
الی الابد اضعا فامضا عفا ابد اسر مد الی یوم القیمه بو نکا کوره تحمید
و تمجید ایدر ب کیدر چون کیم روح بونی کوردی بهود اولوب حق تعالی
حضرتندن حجاب ایدر ب استغفار مشغول اولدی و بنه سابعه و ایدر

خداوند اولدی و بنی حق تعالی حضرتی ذکر ایله هر برافزون طاهر
کسی نور بر جعفر و اگر اولفته ملائکه رسیج و تسبیح انکه اولسه لر
انک نوردن باز لر ابدی و انک بر قدمی بید و غی بر بدی بیک طلق
مسافه در و انک بیک کره بیک یعنی اون کره بوز بیک قناری وارده
و بولکه روح الایمن دخی در لر و بونک تصویر ی مفد و بر دکلدر
و جلد ملائکه دن بری دخی اسرافیل، در که حق تعالی حضرتنک امرنی غیره
ادل او شدر و جسد لره ارواحی اول نفع ابد و صور انک انکه در که
بویوز کسید و بور و اغزی کبی اغزی واردر اما عرضی بنی السماء و الارض
و صورک حق و لوکلری واردر و هر بر دلوکنده الی بیک جان واردر و غش
جانبه دایما نظر ابدی که بچن امر اوله تا که نفع ابد و بویوزی اوج کره
او فرسه کر که نفع اولده جمیع برده و کوکده او شدر خوف انه لر که در
بنی که حق تعالی بویوز و یوم بنی فی الصور فترج منهن السموات و الارض
فی الايام و الايام و نفعی نمانده جمیع مخلوقات اجل ابدی کر که
قوله تعالی و نفع فی الصور فترج منهن السموات و الارض و نفعی نمانده
بنی اراشده و نفعی نمانده جمیع مخلوقات حیات بولسه کر که در قوله تعالی
ثم نفع فیما فیها و نفع فیما فیها و نفع فیما فیها و نفع فیما فیها و نفع فیما فیها
بری مشرفده و بری مغربده و بری دوشه مشدر بر دن کوکده و رجه و بری
دخی بوزنه برده انشدر حق تعالی غطشدن و باشی عرش آتنده در
و ابکی آیتلر بدیجی بر دن آشدر در و لوح محفوظ که جوهر روحا بندر انک
اوکنده در بنی حق تعالی برسته ابد و انک دایله قلمه امر ابدی که آتیه
لوح محفوظه باز و اسرافیل، اول امری کور و بیکابیل، ابرشدر در
و انک ملائکه دن بونجه اعوانی نفع روح ابدی و با الفاء فوت ابدی
جمیع موجوداته و بری دخی جبرائیل علیه السلام اکا ابنی الوحی دخی در لر

و خازن القدس و روح الامین در لاف و شغل و نزال بر روح الامین نیست
 نیک و روح المقدس و ناموس اکبر و طایفه ملائکه و غنی در بر راضی و غایب
 حضرت علی انکث دلی ایله بوز درت کتاب انزال ایلدی اون صحف آدم
 علیه السلام اوزره و الی صحف نبی علیه السلام اوزره و اونیوز صحف
 ادریسیم اوزره و اون صحف ابرهیمیم اوزره و توراتی موسییم
 اوزره و زبور ی داودیم اوزره و انجیلی عیسییم اوزره و زقرانی
 خانم الانبیاء محمد المصطفی علیه السلام اوزره و حق تعالی جبرائیل حنفیه
 بیور ر ذی قوۃ عند ذی العرش ملکین و انکث قوتی شولیه در که الی
 باره شهرستان قوم لوطی قنادینک بر توبی ایله ارضدن قالدوب
 آسمانه جفوب ملائکه لکث تسبیح قوم لوط ایشدوب و انکث
 خوسلری آواز غنی دخی ملائکه لرا ایشدوب آذن صکره بایش آشی
 صابوروب قوزمینه قهر ایلدی و او چمقده دخی شول دکلوقوشیه
 وارد در که غرود لعین ابرهیم علیه السلامی اولدم آتش آتقده حوشت
 حضرت یونس یا جبرائیل دیوب سدره دن حضرت ابرهیم بر نفسده
 بنشدر و حضرت ابرهیم سنی آتشدن خلاص ایدیه بنی دبدکده
 حضرت ابرهیم علیه السلام دخی جبرائیل خطاب ایدوب ایدر که موسی
 بنم احوالی بیور می دبدکده جبرائیل دخی نعم یا ابرهیم دیر ایلدی سکا
 رجا اولمز رجا انحن اول زانه در دبدکده حق میل و علا حضرت علی دخی
 آتش خطاب ایدوب یا ابرووس بر دوا و امانت ابرهیم دبدکده
 آتش بر کلشن اولوب حضرت ابرهیمکث بر مبارک فیله خطا کلمه مسند
 و جبرائیلکث آتسوز قادی وارد در و مغامی کوسیده در دبدکده غیر ایکی
 قنادی دخی وارد در آخری آجر ایلا بر خومکث ملاکی ایچون آجر و بونکمل احوالی
 وارد در عامه نوکلدر بر بونملرکث شاند در قوت خصبه و غیرت احداث

انسانده و سایر حیوانده دفع شر و ضرر ایچون حیات اولور که بر کون
 رسول الله صلی الله علیه وسلم جبرائیل علیه السلام دید که دیرن که سنی کند و
 صورته کورم جبرائیل علیه السلام دخی دید که اذن حق اولور سه بوکجه نصیبده
 ای آیدنده کل کوریدی رسول علیه السلام اول کجه نصیب جنوب کوریدی که
 جبرائیل علیه السلام افغانی سدا نمش بو حال کوریده مغشئی علیه اولدی یعنی
 بایلدی چون کند و لرینا کله دیرینه اولکی صورته بولدیر و دیدیلر که بن
 سزی بولدی ملن انیز ایدم جبرائیل علیه السلام دخی دیدیلر که بار رسول الله
 بو قیصرو نه وار اسرافیل حضرت غریبی کوریدکث که عرش عظیم او مرغه و ایکی
 آنقدری بدی قوت برون استغدر هر کون حق سبحانه و تعالی حضرت غریبک
 عظمتندن سرجه یاوروسی قدر خالور دیدیلر و جلّه طایفه دن بری دخی
 میکایل علیه السلام که جمیع خلقت زرقنه موکلدر اجساد ایچون دعلم حکمت موکلدر
 رواح ایچون بنده کیم حیات ابدان خدا ایل اولور بوخلین حیات نفس حکمت
 و معرفت ایل اولور و مکاین میکایل برنجی کوکده در بجه مسجور اوزرنده
 و انکث قناد لرینکث عددن و اوزر لرینکث حاکم اولدوغی عددن حق چکا بلور
 و اگر اغریب آجسه حله سموات باننده انحن بر لغه اولیدی و اگر نوری ایلر تخلی
 ایلر کائنات نورندن باندی و انکث احوافه وار و انکث شاندن
 قوت قیام و برکت عناصره و موکلده و غایبده هر شئی ابرتدر که اول
 حله دن در اوراق مکانت عمر رضی الله عنه بر کون یهوریلرک در سجانه لرین
 کیمیدی سده بختده جبرائیل علیه السلامی سوال ایلدی دیدیلر که اول بزم
 دشمنمزد و بزم اسرار مره محمدی واقف ایدر و اول حسف و غذاب ملکیده
 و میکایل او خولتی و قزلین ملکیده و عمر رضی الله عنه دیدیکه بونلرک حق شایسته
 آفتنده منزله سی نجه در دیدیلر که جبرائیل صانع باننده و میکایل صول
 باننده در و اکسینکث اورط مسنده عداوت دارد در دیدیلر عمر رضی الله عنه

و بدینکه آن مرد و دکلرد و ستر از مر کبلردن اگر ستر عمر رضی الله عنه
 رسول الله علیه السلام حضور ز کلمه بن بواست کرده نازل اولدیک
 من کان معی و مات و لم یکنه و رسد و جبریل و میکال فاتن الله عدد
 المکاترین و جلد ملایکه دن بری و فی عزرائیل علیه السلام در بر ملایکه
 و کانه تسکین و فیض ارواح اچون موکلدر و انکث مقامی اشقی گوکرده در
 و باشی سماء علیاده و ابافلری بدی فات بر دن آشفه در دیوزی لوح
 محفوظ دن بخادر و جمیع ارض انکث نظر زده بر نبی کبیر و لوح محفوظه
 هر کسند نک کیم اجل ساعتی کلمه اول وقت اول حق روحنی فیض ایدر
 یا بالذات یا اعوایه ایل حکایت بر کون عزرائیل حضرتی داود و
 حضور زده ابدی ایکی کسند دعوا به کلمه بر عزرائیل بر بسی اچون بنو مکث
 عمری بدی کون فالدی و بسو داود و پیغمبر خبر دیروی بر پنجه و دن
 صکره داود علیه السلام اول کسند حضور زده کوردی عزرائیل دن سوال
 ایدوب عزرائیل جواب و بر دیکه اول سنکث فائیدن کد بجاک بر نقره
 صدق انبش اول فقرده دعا ایدوب الله تعالی سا که عمر و برسون
 دیش حق تعالی دعاس قبول ایدوب اول کسند به بکرمی بل و فی عمر
 دیودی پس بونده الصدقة تر و البلاء و ترید العمر فخر اسی ظاهر اولدی
 بمحو الله ما یشاء و نیت و عند ام الکتاب مضمونی باهر اولدیک
 امام فخر رازی رحمه الله علیه دیش که بواست تر بقده ایکی قول دارد
 بری اولدر که عام اولد هر سنه به نجه کیم ظاهر لفظ آتی اقتضا ایدر
 اولیه رزقه و اجله و سعاده و شفاونه و ایمانه و کفره عام اولور
 و قول ثانی اولدر که خاص اولد بعض سنه به آما ظاهر اعمو طر و ملایکه
 کر و بسوند بر بنو رسول ملکدر که بوقار و ده ملایکه مغربون و بودکر
 اولمشدر بر بنو عاکفدر در حضیره قدس ده الله تعالی دن عیزه الشفات

انحراف و بعضی کجا بلورده مسطور در که طایفه فلک اول بقدر صور تنده در
 و طایفه فلک ثانی طو شجیل صور تنده در و طایفه فلک ثالث کرکس
 صور تنده در و طایفه فلک رابع آت صور تنده در و طایفه فلک خامس
 قز صور تنده در و طایفه فلک سادس او غلار صور تنده در و طایفه
 فلک سابع از نور صور تنده در و فلک سابع دن یوقار و اول بقدر طایفه
 وار در که اعدادن اینچ ~~مجموعه~~ شمس و کثر نردن بر بر لری طر و حضرت
 خد سبح و تملیل اید لغت مختلفه اید و طایفه دن بعضی سنده کراما کاتبین
 و حفظ دخی در لرح حق تعالی سبور ران علیکم کما فطین کراما کاتبین علمون
 ما نغفلون حق تعالی بونری وصف اید می کراما و یک اید اسد شمس فتنده
 مکرم اولد قلمری چون و دخی وصف اید می کاتبین و یک اید اعمال عباد
 باز د قلمری چون و دخی وصف اید می عالم اولد لری افعال عباد زبیرا
 باز د قلمری ظن اید و کل بعضی اید در یاد بونرک علمی مخصوص اولد افعال
 جوارحه یا عالم اولد افعال قلوب اما افعال قلوبی جلد قلمری بویله اولد
 کر که رک خیر نیتی را یک طیب اید شر نیتی را یک کریمه اید بیلور لر و حفظ
 مکلری ایکید بر بری صاغ بانده خبرن باز بر بری صول بانده شربن
 باز و صول بانده او فلک او زرنده صاغ بانده او فلک حاکمده
 شر نیتی بوی ساعته و ارنج باز در مریکله نوبه قید دیو و بر ملک دخی وار در
 مرکز بانندن ابر لمر انک اید اوج اولور انده نور دن خوبه وار در دایما
 آنی حفظ اید راجعه شردن فتن آدم و خات انبه حق تعالی امر اید بر قلوبک
 قبری او زرنده دور کث انوک چون قیامت دکت سبح و تملیل فلک دیر و طایفه
 بعضی معقبات دیر لبر کات اید نازل اولور لر و ارح اعمال نی آدم اید
 سیاه صعود قیلور لر و طایفه دن بعضی منکر و بکر در کند لری قره و کوز لری
 مائی و خابت هیبتلو مکلر در قره داخل اولور لر و بسته سوال قیلور لر

اولاد بدون بعضی سببا چون در که دایما مجالس ذکر الهی و مجالس علمی از یوب
 آذنه حاضر اولور و طایف بدون بعضی غیر موکلدر اصلاح کائنات و دفع فساد
 و کائنات دن هر بر فرد و بونجه طایفه که لر موکلدر در مثلاً خدا خدا اولمز بر بجه
 ملک عمل انبیه و اکل بدن کسند دن جز اولماز طایفه عملی اولمبجه ایدی
 بر ملک خدای جوارحه و عطر جذب ایدر زیر احاد در بقدر حرکت اینمز
 و بر ملک آذنه امساک ایدر تا که حرارت آذنه عمل ایدر و بر ملک صورت دم
 کبدر و بر ملک فاضلی دفع ایدر و بر ملک لحم و عظمی و عروق فیما بین ایدر اگا
 لایق اولان ایدر و بر ملک پیشدر در صورت عظم کسب ایدر فی عظمه و صورت
 لحم کسب ایدر لحم و بر ملک مقدار رعایت ایدر پیشدر مقداره تا که در گی
 اولان عصوکت و کرملکی و بعضی اولمز عصوکت بصلغی و مجوف اولانک محملگی
 باطل اولمبجه ارا اگر خدادن هر عضو مناسب اولمز شکلدن غیری شنه زاید
 ضم اولمز متغیر صورت اولوب انفع اولور ایدی ایدی خدائک رفیع کوز
 قیافه و صافیسی کوز بکند و غلیظ اولمز مقدره و صلبی عظم متصل اولور قدر
 و شکل رعایتی ایدر پس هر عضو مناسب اولمز شکلی ایدر نشود نه اولور بعض
 عضو صبی ایکن اولدوغی اوزره قانور کبر اولوب باندام اولماز ایدر
 بود کلو ملکر سکا خدمت ایدر لر حال بود که سن بونزدن بی خبر سن
 حقیقت زمان سبانه بود بونع بش مذہب واردر اولکی اولدر که حکما
 قسده زمان جوهر مجرود در ایکنجی اولدر که زمان نفس فلک اعظمه و اصبعی
 اولدر که زمان نفس حرکت فلک اعظمه در دخی اولدر که زمان حرکت
 فلک اعظمه بشنجی اولدر که زمان متحد و معلومدر که انک ایدر نقد بر
 اولمز متحد و مبهم مستلحقین و نسب زید نه وقت کلدی دینلور کون
 طغندوغی وقت فجن مخاطب بله وقت طلوع شمسی مشهور اولمز مذاب
 راجد که اسطوکت و اصحابک مختار بد که زمان مقدار حرکت فلک اعظمه

و بویستی زمان منقسم اولور قورغزه و قورغ منقسم اولور سنه لره و سنه لره
 منقسم اولور شهر لره و شهر منقسم اولور هفت لره و هفت لره منقسم اولور
 ایام و ایام بی و ایام و ایام منقسم اولور ساعت و ساعت منقسم اولور
 درجه و درجات منقسم اولور دقیقه و دقیقه منقسم اولور ثانیه و ثانیه منقسم
 و آنجه و عاشره منقسم اولور آنجا و آنجا منقسم اولور شصت و شصت
 یعنی آنجا و آنجا منقسم اولور آنجا و آنجا منقسم اولور شصت و شصت
 سنه عمر گذر و عمر و آنجا منقسم اولور سنه و سنه منقسم اولور
 پس مدت عمر بر مساوی کبیر که منقسم آنجا قطع ایوب کبیر سنه بر آن
 قرار کت بود و هر یک بر کونک منقسم اولور و هر یک بر کونک منقسم اولور
 بر فرسنگ و هر کون بر سبیل و هر سبیل بر آید و هر آید بر نفس
 کبیر نیز یک نهان و آنجا منقسم اولور هر یک و کونک منقسم اولور
 سبیل و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور
 آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور
 و عوب قنده سنه و حیوانی درت کونک و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور
 طغوز اولور و شهر یکی بلال و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور
 موجب حوادث و صنایع فلک و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور
 شعریاتی سهام الد هر حیث لا اری ما و کیف بمن بر می و لیس برام
 چون شریعت محمدیه ظهور اید و پ حوادث قضا و الهی مقدر و تقدیر
 حق اید و کی معلوم اولدی ما حوادثی غیره استناد منهن اولوب سول
 رب العالمین بیورد و هر که لا شتو الد هر فاتی الد هر الد هر پس
 خالق در منصرف شهر اولور رباعی نیک و بدکم متصف در هر بشر
 شاد و غمگین و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور و آنجا منقسم اولور
 چونکه سرگشته در اول سنه ن تره ایام بیان اید و آنجا منقسم اولور

بوم غروب غامده طلوع شمس ایل غروب شمس اوز یاسنده اولان زمانه
 در لر انا شرعه طلوع فجر ایل غروب شمس اوز یاسنده اولان زمانه در لر
 و بیل غروب ایل طلوع اوز یاسنده اولان زمانه در لر طلوع دخی قوبلین
 اوزره در و مجموع بیل و نهار کبری درت ساعت اولور و قنوبین دخی
 فضول ارجو به تشبیه الیحد در صباح زمانه بهار کبیر نصف النهار
 ضعیف کبیر اختتام زمانه کوز کبیر نصف الیل شنا کبیر
 باب ثانی در بیان شرایط دعوت کردن ارواح امام جعفر صادق
 ایدر بر کنشی دعوت اینک دلسه آرواحدن برین حاضر خلق دلسه و بیلمان
 کبی ارواحی کند و به مطیع اینک و اکا حکم اینک و جمله مقصود کن بولمن
 و کنج خانه لر و دین لر آحق و طلسمات بوزمن و دیواره حکم اینک
 و جهان خلق کن و به مطیع و متقا و خلق دلسه و دنیا بوزنده هر نه
 مقصودی و ارا به انکار یک دلسه و غایبیدن زلف الوه کبر سون و به
 و بار مجبوی و تشکیل حاضر خلق دلسه پس اول نه طریق دونه کیم بود که
 اولی عملی کسوره عملی بود که اولان مقصود لر که کرکه ارواح ایل
 استماع کسب اینک کر که و علم دعوتده ما هر اولمن کر که زیر اینک
 کبی کار ار و اهل علمیدر آنک قونیده عملی کلور بد و بو عملک و شاد
 بنیاس حکیم ایدر بو علم دعوت اولو عملی و طریق انبیا در اول جهندن کیم
 بو دعوت علمی علمداران صلیبه متعلقدر بنیاس حکیم که اسکندر علیه السلام
 حاص وزیر ایدی و بو علم دعوتده ما هر ایدی و طلسمات عملی دخی
 نظیری یوق ایدی و اسکندر کث قوت باهره سی کابینه ضبط الیحد
 اعداسنه خلف بولدوغی بو بنیاس حکیم علم دعوتده ما هر اولدوغی
 سبی ایل ایدی اول زمان کیم اسکندر بر جری ایل جنک ایدوب عاف
 قاسم بنیاس حکیم دعوت قونیده ارواحی جمع ایدوب ارواح دخی

نگویند لری جمع ایدوب مغلوب ایکن غایب اولور لودی و دینی بربرده
 دینده اوله بیناس حکیم اول دینده اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 حوسنه انعام ایدودی بس بیناس حکیم ایدر که بو علم دعوتک سکر
 شرطی وارور اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 و کند و نفسی کند و به مطیع قل و چون نفس کوشمال ویره لاجرم
 نفس روحانی فوت طوئه و چونک نفس روحانی غایب اوله اوله کشی
 اوله اوله نفس اوله و بنای کیم هر کونده ایکتر انک بی کیم بوز دریم
 اوله و دایما طهارت اوزره بوروب و عبادتدن حالی اوله بو باید
 معنی زیاده اولور ایچ شرطی اولدر کیم دعوت ایلنه بدی شیت کر کیم
 هر شیت ده هر بر کونک ملک موکلی ادرین و شکلی و خاتمی و غیره
 و جاسوسی و زجانی و سوال و جوابین ملک کر کدر زبر دعوت
 ایلنه بولری ملک کر کدر ان شانه شانه آشفیده بیان قبلالم اوچین
 شرطی اولدر که ساعتین و جورلین بلد کدن صکره دعوت ایلنه بدی
 کرسی دیدی مجر دیدی جور و بدی در لو جامه دهر جامه نک زکی بدی
 بلدر نکنده اوله دیدی خطبه دیدی مندل دیدی دور لو مدح و بدی
 ملکوت اسلرک و بدی جنتی اولور نیک آدرک ملک کر کدر ان شانه
 زنده بیان اولور در دینی شرطی اولدر که صاحب دعوت بر بوجه مفاده
 بار بوجه و پاره و بار بوجه کوشکده و یا آب روان کنار زنده و یا خود
 بر جسته کهن یا زنده اوله و یا بر قبو یا زنده اوله و دخی دعوتک اوزره
 بکرمی درت پیغمبرک شکلی یا زلیش اوله کا خدا اوز زنده و یا خود دیوار بوزنه
 هیچ اولدره باری اسم شریفی مسطور کر کدر آدم ۲۱ حوام شیت ۴
 نوح ۵ شعیب ۶ موسی ۷ لوط ۸ صالح ۹ عزیز ۱۰ لقمان ۱۱ ابوب
 ۱۲ ابرهیم ۱۳ داود ۱۴ سلیمان ۱۵ زکریا ۱۶ یعقوب ۱۷ اسماعیل ۱۸ یوسف

۱۹ عیسیٰ ۱۰ مریم ۱۱ یهو ۱۲ حضرت ۱۳ الساس ۱۴ محمد المصطفی
و درت بارکیم ۱۵ ابو بکر ۱۶ عمر ۱۷ عثمان ۱۸ علی در بنوعردنی باز به شیخی
نظمی اولدر که صاحب دعوت منزله هر بره و کلب و قاطر و خودس و همون
و بیلان و بنوعردنی بکزر خانه در در و نمبه زبر ارواح بنوعردنی انجور لره
دعوت کلر لر و قشور دن رخ کلب آوازی اشند لب و دعوت ایلد و کی خانه
خاسدر و بی ناز لر و غوز لر قومیه و خانه سنده اوق و قلیج و نو فک
و آلت حرب اولمیه بونک کبی سلا حردن قورقار لر ۱۹ شیخ شهر علی اولدر که
صاحب دعوت سفره کند کده در لومندل کتوره ویدی در لو غایم بیلد
و هر شهرت کیم ایچند کیره و آنده دعوت قیلد چقدر کر کدر کیم شهره کر کلک
عهد نامه سلیمان اوقیه و بخورن قیلد جو کیم اول شهرت نو کلر بن کیم دعوت
قیلده و اشتاق قیلد اول کرویه کند و به مطیع قیلوب محبت ایده و دخی
کر کدر کیم هر آئی بکشد عهد نامه سلیمان اوقیه و بخورن قیلد اگر
در سنکم بخوری ندر عود و شکری و ولاد و مصطکی
و کند روکم اوق اوله و جنطیان و بوالنی اطلا علی بخور قیلوب طغوز کره
اوز رینه عهد نامه اوقیوب بقا بدخی اولدر کیم شمس هر آیده یعنی اوتوز
کونده بر برجه کویل ایدره بالاده مسطور بر و جلدره اهل دعوت کر کدر که
یدی تلکی دعوت قیلد جو کیم شمس حل بر جند کلا تلک امره دعوت قیلد
و جو کیم شمس نور بر جند کلا تلک و آتش دعوت قیلد و جو کیم شمس
جوزا بر جند کلا تلک مبطل و تی دعوت قیلد و جو کیم شمس سرطان بر جند
کلا تلک مبهون افضل دعوت قیلد و چون شمس اسد بر جند کلا تلک
شهر و رخی دعوت قیلد و جو کیم شمس سنبه بر جند کلا تلک و جو
قیلد و جو کیم شمس میزان بر جند کلا تلک ابی احسن دعوت قیلد و جو کیم شمس
عقرب بر جند کلا تلک ابی شمس دعوت قیلد بنوعردنی دعوت ایند کدن مسکه

بش ملک دخی وار در کیم یونم دخی شیطانی و بول او زر لریه نوکلدر
 و درت فرشته دخی وار در یونم مغرب من عند الله و بونکرک
 اولوری آدم علیه السلام معصومه بیان او نمند حکایت موب
 او ستاد لرندن استماع او نمند که جنتی لک ملکاری بهجدر انا هر بر
 مقامده بر کرده نوکلدر وار در صاحب دعوت اولان کند اول مقامه
 اولام نوکلری دخی دعوت قبله پس معلوم اولد که صاحب دعوت
 اول محلات نوکلرین دعوت ابدوب الکتور میجک بوباید معصوم
 حاصل اولمیه اگر شهرد و اگر فریده و وکلینده بر ملک نوکل
 وار در کیم اول جنبه اول ملک نوکلرک محکومیدر دخی ملکل که جنبه
 اوست ای و وزیر لری و قاضی و بکلر بکلری و واعظ لری
 و خطیب لری و محتسب لری و مدرس لری و معلم لری و جاسوس لری و
 یونم حاضری قبله اولد قده اول ملک نوکل دعوت قبله بکلر
 ابد کیم ای ملک نوکل بخار جنتی اولوسی کرک کیم با وزیر بدن با قضا
 با واعظ بدن یا مدرس بدن یا محتسب بدن یا شحذ بدن و با خود غیر بدن بر
 نوکل جنتی است اول ملک موکلیندن البته طلب ابد و کی نوکل و بر
 اگر دیر سن کیم ملک جنبه حاضر قلماسن و بونم بدن حاجت دلیه سن کر کیم
 اوج کون اوج طوره اوج کونم صکره بر بوجه طافه و با خود اول شرح
 ابد بکلر کی بوجه اوده مندل براغه سن کیم اول مندلک دایره سی
 بر کار صفت اول و مندلک چوره سنده ایت الکرسی باز مندل اول
 و صاحب دعوت اول مندلک اوز ناسنده او توره و بخور قبله
 و کند و کتابن او کنده قوبه و بر فلج و بر خوبه یکین دخی بالین ابد
 دکا قوبه کم و بولردن این اوله زبر اکیم جندر و بولر اکت حردن
 قور قار لر آذن صکره بر بکلر نماز بنک ازانن او قید سن اذن

بر بیان دور مایح، شلهوی، شلهوی، ککلبوی
ککلبوی، ماهر، ماهر، مهالکی، مهالکی، قروب، قروب
چنگ، چنگ، چامندی، ربیت، توحید، و ربیت یوحید
و ربیت یس و القرآن الحکیم و آبا محمد سید المرسلین
اخصرونی و اصغرونی و دشمنان صکره عهدنامه سلیمان بن
داودی اوقبه بدی کره و دخی بخور فیلد آذن صکره هر نه کیم دیلر سه حاجن
دیله و هر کره کیم عهدنامه سلیمان بن داودی اوقبه باشن آچه و مر کره کیم
عهدنامه تمام ایده سجده قبله در ایلم عهدنامه سلیمان اوغماچی دعوت
فلک دعوت اجابت اولماز و ملک حتی کلز نیمه کیم آب الکری اوغماچی
مسلمان لر ملکن دعوت انکث اولماز و انخلاین در کیم عهدنامه سور دخی
ملک موکل کلز، و عهدنامه نک صحیح دنیا پوزنده آز بولمور بو عهد نامه
نجه بلور در سرین جلوب اونوز بیلده بولدق، و تجره ایملک اکحدته راست
کلدی بس کر که رکیم جنبلدون سکامطیع اولیب و یا خود زبان فلتن دیله
صاحب دعوت حد و اوله کر که رکیم ملک موکل اول جنبدن شکایت قبله
ملک موکل اول خفته باکو شمال و بر رو با ملک ابدر سدر بهر طلی اولدر که
صاحب دعوت اولان کنسه بو عهدنامه سلیمان بن داودی ملک
کر که رکیم و لازم در عهدنامه سر عمله کلک ممکن دکدر اول عهدنامه عظیم
بودر، بو عهدنامه غایت ابدر عزیز طلوعن کر که رکیم حق سبحانه و تعالی
اولو اولان اسلری بوند زکر او نمشدر، دیباده حسابی عهدنامه
مالکث او مقدر چونکه مالکث اولندی اونسی اسان اورزه در ایلمی
بو فقیر بر تفصیر روح و فن کتم اینجوب ناما خوب ایلم که بو کتاب مالکث
او نه کنسه اسلامت یکبوب منزه می اولما نزدوسی نقیری دفتر حکمانی
دخی خبر دعاد ن فراموش بورمه ار عهدنامه سلیمان بن داودی بودر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله على ما نقول وكل
آية التوفيق

بِمَا يَقُولُونَ وَكُلُّهُ وَعَاهِدْتُمْ بَعْدَ اللَّهِ وَمِيثَاقَهُ ه
وَأَسْمَائِهِ الْمُقَدَّسَةِ ه بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَاتِ ه وَبِعِزَّتِهِ
وَسُلْطَانِهِ وَجَبَرُوتِهِ ه وَطَاعَةِ فِي خَلْقِهِ وَعَظَمَتِهِ ه
وَعَرْشِهِ وَكُرْسِيِّهِ وَآرْضِهِ وَسَمَوَاتِهِ وَجَنَّتِهِ وَنَارِهِ
فَخَلَقْتُمْ لِسُلَيْمَانَ ابْنَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ه أَنْ لَا يَخَالَفَ
عَهْدِكَ وَلَا مِيثَاقَكَ وَلَا عَنْ مَا يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَيْكَ مِنْ أَسْمَائِهِ
الْمُبَارَكَةِ الْمُمَوَّنَةِ الْمُقَدَّسَةِ ه أَنْ لَا يَبْعُدَ شَيْءٌ مِنْ مَعْصِيَتِكَ
بَعْدَ يَوْمِنَا هَذَا وَذَلِكَ يَوْمُكَ الَّذِي تَسْمِيَةُ ذَلِكَ الْيَوْمِ
مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى مُنْتَهَا قَافِئِهِ كَرُوحَهَا هَذَا الْعَهْدِ وَهَذَا الْيَوْمِ
الَّذِي عَاهَدْتُمْ بَيْنِي اللَّهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كَفِيلٌ وَكُلُّ
وَهَذَا يَطَالِبُكُمْ مِنْكُمْ أَنْ أَنْتُمْ خَالِفْتُمْ الْحَدَّ مِنْ بَنِي آدَمَ
وَبَنَاتِ حَوَا وَبِخَالَفَ أَحَدٌ مِنْ جَنَسِكُمْ عَلَى أَنْ تَأْخُذُوهُ
أَعْلَى بَرِّيَّتِهِ فَآخُذْتُمْ بِذَلِكَ وَقَدْ تَمَّ سَمْعُنَا وَأَطَعْنَا
لِهَذَا الْمَلِكِ الْمُسْلِمِ عَلَيْنَا وَبِخَاتِمِ السَّحْرِ الَّتِي تَحْتَرِكُنَا
لَهَا وَآفَرَرْنَا بِذَلِكَ فَيَفْطَرُسُ وَمُبُوسُ وَأَوْسُ وَكُسْفِينَا
فَإِنِّي خَلَقْنَا عَهْدَكَ وَأَرْزُهُ فِي جَمِيعِ بَنِي آدَمَ وَبَنَاتِ حَوَا
فَأَنْتَ فِي حِلِّ مِينَا وَمِنْ دِمَائِنَا وَأَشْعَارِنَا وَأَبْشَارِنَا

وَالْحَاوِي عِنْدَكَ وَلَا تَعْفِكَ نَا بَعْدَنَا وَتَعْدَكَ
وَنَحْنُ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَى الْجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ مِنْ
الْإِسْلَامِ عَلَى الْجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ وَالْفِيلَانِ السَّحَرَةِ
وَأَمَّ الصَّبِيَّانِ وَالْآيَاتِ وَبِحُرْمَةِ هَذِهِ الْعَهْدِ وَاللَّعْنَةِ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
معلوم اوله که بوسه شرایط ابله بوعهد نامه بلین بر وجه ابله دعوت
قادر و کلد رابیع رابع شمس حمل برجته کلمه ملک امری دعوت قبل
بسم شمس حمل برجته کلمه الله تعالی ملک امری عرش آئین بر فرشته
مکروب شمس ناظر اولو و اول فرشته ملک حکنده او جیوز بک ملک فرشته
وارد و بون ملک دفعی هر بر بک حکنده او جیوز بک ملکوت وارد
و اول ملکوت ملک دفعی هر بر بک حکنده او ن بک جیلر وارد
او بون ملک صفیری نادر و دعوت و شرایطی بجه در و بود ذکر اولن
ملکوت شمس نور برجته و آنچه اونوز کون بر بوزنده فرمان الهی ابله
بونجه مختلف اشعه شروع ایدر لوه و اول فرشته ملک آونه صحابا طایفه
در بر صورتی آدم صورت بکر در برت باشی و درت بوزی و درت الی
و در بر و لونی صار و در التون کبی نوره غوق اولمشد یا بر الله یا منش
موم طو تر و بر الله دفعی خط یا منش و صار منش نامه طو تر و بر الله
بر داق و بر الله یا من طلع طو تر و انک خانی بود را ها انا الله
و بر کتبکم بو خانی شرف تحفه بر عقیق طیش اوزره یا زور ب کتوبه بکل
و بار سا بر ننده غریز اوله و کتوبه شریفه زیاده اوله و در بر بون فرشته ملک
نسبجی بود و دعوت اید بک درت کزه او فومنی کر که ز و بخور شمس

يا قهقري تركدر نسبي بود در رسم اند الرحمن الرحيم اللهم باخلاق
 الانذار الانذار الاظهار المعالي سبحانك انت القادر على كل شيء
 والسبابة يغني بامرك سبحانك يا دايماً النعم انت الغالب على
 كل شيء سبحانك يا ربمان الارواح وخالق الاصباح سبحانك
 يا قديم الامان يا مانع الامان سبحانك يا خالق الخلق بطرفة العين
 انت الخالق كل مخلوق وانت رازق كل مرزوق ولا حول ولا قوة
 الا بالله العلي العظيم و لوقی رنی بود رب سم الاله ال
 اگر دیلر سن کیم جمله صلیق اوزر سنده ، ح م ن ال د ح ی م
 مقبول الکلام اولوب بکلر و شایکلر ، ع ی ن ک ا ه ر
 فرمان برین اوله بولومی شرف تحیده بر باره کاغذه نقش ایدوب و آردنه
 دخی اشیودرت اسمایی بازوب شمس بخورن دیروب و بازرقدن صکره
 اوزرینه درت کوه عهدنامه سلیمان اوقیوب آندن بولومی آق موم
 ابعده قیوب مصاری حویه صاروب باینده کنوره سن اسما اینست
 تمخینا ، شمخینا ، تمشینا ، سپومسینا ، ، ،

و دخی بو باز بیلان کونین صورتی یازوب چسبند و با خود کلبه سنده کتور
 بو نکت صورتی از سلاطین بکوز داد زنده شمس ابد بر پلوز دارد و انکت
 خانی بود باید بر آلا مور شمس نور بر زنده بخوبی ایلست ملک
 و خشنی دغوت قیلد شمس حمل بر جبهه کلبه عرش آتشدن روحانلر مقادیر
 بر فرشته نرذل بدوب شمس موکل اولوب ناظر اولوز صفتی و احکامی
 و کونینی و خانی و حواصتی بجه در آتی بیان ایدیه لم اول فرشته نکت
 مکنده بدی بوز بیکت فرشته دارد و اول فرشته لکت هر ربیکت
 امر لنده بدیشتر بوز بیکت فرشته لکت دارد و اول فرشته لکت
 هر ربیکت امر لنده دخی بدیشتر بوز بیکت جنیلر دارد در کیم انلره مطیع
 اولمشلر در چون شمس نور بر جبهه کلبه اول فرشته لکت بو پنجه اشلره
 شروع و اول جنیلر بو پنجه شتوره شروع ایدر لکه و اول فرشته کیم
 جمله نکت اولوسیدر انکت آون نغمانجا بیل در و انکت خانی بودر
هه هه هه هه و اول ملک آدم بکوز ایکی فنادی و اثر بر انده خوب
 رطب و بر انده دخی شیباده طوتر نسبیجی بودر بسم الله الرحمن الرحیم
 اللهم باد ابرار ان لا اله الا انت الفادر العلی العظیم الکبیر سبحانک
 یا معبود الابدی السلطان سرمدی سبحانک لا اله الا هو رب
 التواب سبحانک لا اله الا الغفور الشکور بارزق الخلق وقاسم
 الارزاق بید قدرتک سبحانک لا اله الا هو انت الکی لا یوت ابد
 ولا حول ولا قوه الا بالله العلی العظیم و اعلی جنی نکت صورتی کیم
 دو کلی جنیلر اوز رینه موکلدر انکت آون قبطا غودوش در صور بجه
 صفزه بکوز آنا ایکی باشی و ارضزه بکوز و ارضه سنده بر پدها و خور
 انکت دخی ایکی بشه و اول پدهکت نسبیجی بودر اللهم یا خالق الکین
 عن المعارج القوی سبحانک یا امان انت قادر علی الاجساد الناج

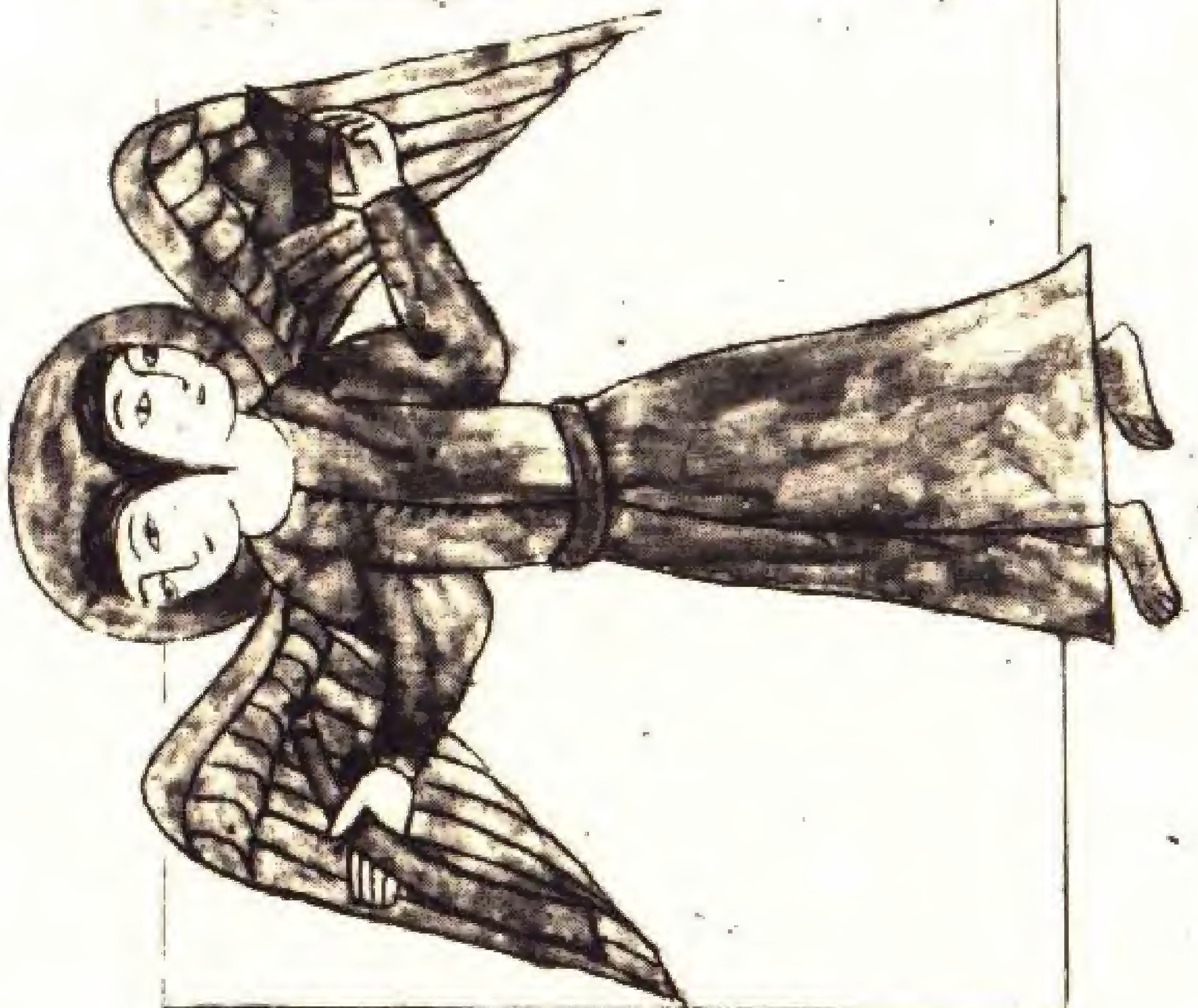
و هر کیم بگویند که صورتی زهره نور بر چنده ایکن بازوب آن تنلو
 بهایمی نکند بوییکه بقدر اول بهایم نکند برینه ضرر را بر شمع بهایم نکند
 در آن بر کسند نکند حیواناتدن طالعی اوله بوضوحی شمس نور
 بر چنده ایکن آتاید بخیز درجه سی اول اول کونده بازوب خایه نکند
 سفینه پنهان اید و باز رکن مشرقی و با خود زهره بخورین و بره
 و بواسطی او قیوب و بازوب با نده کونوره بهایم نشمندن طالعی
 زباده اوله اسما ایست با غفران بادیان با مستطیع النور مستطیع
 النور با مستطیع با بیان با خالق الاشیا من العدم اقصی حاجتی
 بحق النور المقدس الظاهرة و بحق با قوة الاحمر المعلق بيمينی عرشک
 یا مهینج یا معص یوه و و ال شدای صباوت اذ و نایه
 الوم موسی و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم بوندن صکره عجیب
 مشایخ اید سن شمس جوزا بر چنده کله کده ملک مستطیع و فی دعوت
 قبله سن چون شمس جوزا بر چنده کله کله کرد بیان مقامندن است تعالی نکند
 امر به بر فرشته نزول ایدوب شمس موکل اولور و اول فرشته نکند امرند
 اون بش کره یوز بیک فرشته واردر و بعد بر فرشته دخی امرند در شکره
 یوز بیک فرشته واردر و الملک دخی هر بر بیک امرند ابکشر یوز بیک
 نکون واردر و بگویند جنبلر اوز رینه موکلر در اما اول معظم
 فرشته و نکوننی و ادلرینی و دعوتنی بیان اید لم بوفرنش نکند دعوی
 اولدر که فخر شمس جوزا بر چنده واره ارسلان در سنه بوضوحی باز
 و او کنه قیوب آفتاب بخورین و بره و ذکر ی آنی نسبی بدی کره و ذکر ی
 مسبوق دعوت نامه سلیمان بدی کره اوقبه و بو طلسمانی بدی فانیله
 و مسک و زعفران و کل صولی اید بازه اتاکیم بدی اولدر مبه اتاکیم
 قولای د بندن بر پاره فان الکفایت مقداری آندن آزاد اید

[illegible]

چه از خود دغی کسی بر تخت لوح ایکی باشد و زده سن و اول باز و لو اولها آوری
 غیر دلیجه کیم باز و لو در بازه سن و آذن صکن اول نکون صورتی در سخا
 سنده سفت او زده صفیه اصلا اروا اعدا اذن فجز و خلا بق کوزین
 شری کورن و دولتی کون بکون زیاده اوله پارس و کرمان استاد لری
 بونکله چون عمل ایدر لر، اما اولی وقت بازه کیم شمس شرفنده اوله موافق
 اولور و صورت فرشته ایست

درخی اول صورت جنی کیم انک نکون سید صفی قبونه بکره تکیم
 مابشی اکبید و ابا قلری قوش ابا غنه بکره و او کسند بر آقا خ
 وارد در قوزا غا جنه بکره و او زنده درت قومی قوشی وارد
 بز کو کر جن ایل کلمات ایدر کبی اول افا جده طور در صورت نکون

و بونگوینک آدمی عبطا قو حیف رنن در بل و اگر برکت اصرع دوش
 بونگوینی دعوت قبله و سوره قل اه صیحا یعنی صوبی ابله بر شیت
 اوزرینه مشنری بخور بله بازه و بواسلمیده آتیه بازوب بونگه غلبه
 اما مسکت و زعفران ایلا اوله در حال شفا بوله و دخی بواسلمی بر آبی
 اول مصرع ایچون او فتن کر که راسما ایست یا طه شیعه یا کیمه شیخ
 یا کیمه شیخ یا ضعیفها یا کیمه طیبها یا طه شیخ یا کیمه بر آبی
 سول اسلم در کیم قرک بوزنده بازوب در کتاب انکیلوند شری
 مسطور در دبو طلسی بر باقر لوح اوزرینه بازه لر داو غلج قرک بون
 اصالر دیودن و بر بدن این اوله لر و هر نه کیم او کر نور لر و انشیار
 و عظیم زبرک و فصیح اللسان اوله لر و نبش ایکی در لو خواصی واردر
 هر کیمک اغوی اکله بری بلی و جتی فعلندن اولور بولوحی بزه
 و صوبه براغه و جینی جنان غل اول صودن اجسه در حال شفا بوله

آنوقت آئینه در کایش در بر صورتی آید بگزار باشی بر در آینه بشنوده
درش کوزی وارد و بر او غمی و درش الی و در بر آینه مصحف و بر آینه
آنوقت بنام و در و بر آینه عصا و بر آینه آئینه و در بر

و در حق اول ملکوت خانی است با امر با حق و در حق اول ملکوت ششمین
بسم الله الرحمن الرحيم اللهم يا سامع السامعين يا من يعلم مراد المرابين
يا من يعلم حوائج السائلين يا من يستجلب السر الواعلي يا من يرسم
بكار الخائفين يا من يعلم حمد العالمين يا من يقبل عذر التائبين يا من
يصلح عمل المفسدين سبحانه بالاله الا انت خلصنا من النار يا رب
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم و هر کیم شبی مضاف و معرکه آورنده
او قوسه اول دشمنی جریسی بخور بکشدن زیاده اولور سه با هر سه منهدم اوله و در حق
بر طمسهای شمس سه بر جنده و قمر و در حق اولور جنده ایکن بکنک خانی و بیلان

ایست

و در حق میگویم تسبیحی نیست بسم الله الرحمن الرحیم اللهم بارک اسم البقا
یا خافیه الخطا، یا سامع الدعاء، یا عظیم العطا، یا قدیم البقاء، یا کبیر
الموت، یا شریف الجوار، سبحانک یا لا اله الا هو انت رب الارباب
و یا سبب الاسباب، و یا مفتاح الابواب، سبحانک یا شفیف، یا
رفیق، یا حفیظ، یا محیط، یا مجید، یا مجید، یا منقبت اللهم یا خالق
الملکوت فی السموات العلوی، اللهم یا نور السموات والعلی سبحانک یا رب
یوم الدین یا غفران یوم الی جزین انت نور الانبیاء والمرسلین و صلی الله
علی محمد وآله اجمعین و در حق میگویم تسبیحی نیست بسم الله الرحمن الرحیم

ابو علی سینا بولولوی چوق شرح اتمشده اما شهید روار کیم بولولوی
 ساخته و برو جند . پس لولوی از زرنه نقش ادوب کیر سنده
 کنور سه مالی ز باره اولوب جمیع مقصودانت و اصل اوله .

بوصوت نکوبنی ژنکاری آبادی کاغذ او زرنه مسک و زعفران و حباب صولی
 یازوب باغک و یابستانک او زرنه سنده طیراغ ایچنه پنهان ایچنه لر چکر که دن
 و ترنگدن و قهنگدن و غیره مضربانه ویر لودن اول باغ بام لودن عالی این اول
 و آفت سعادیه دخی ایر شمه شمس میزان برجه کله که کتانی
 به چون شمس میزان برجه کله آفت نقابنک امر علی ملک اهلادن برتر

نزول ابد و بسمه موکل اولو و درت باشی و او آدم باشی کبی اما هر پوزند
 درت کوز می و ارا و درت الی و ارا بر النده سبج طوز و بر النده بهر طوز
 و بر النده ابرقی و بر النده میزان طوز و اول ملکات آدمی طما نور ایل
 و انک حکمده اون سکره یوز بکث فرشته و اید در و انک دخی هر سبک
 امرنده یوز بکرمی در در بکث فرشته و اید در و انک دخی هر سبک امرنده
 یخیر بکث کوبی و اید در کیم یوز بکرمی یوز بکرمی انوب ابودن و بادزدن
 تاثیر ایدرن با مر لسه قعال صورت فرشته ایست

و دخی بو نکونیک صورتی ملاوس بکوز و ایکی الی وار آدم الی کسی برالنده کچه

لو	هو	و باد
هو	هو	هو
هو	هو	هو
هو	هو	هو
هو	هو	هو
هو	هو	هو
هو	هو	هو
هو	هو	هو

و برالنده کاسه طوز و ایکی باشی وار

و اول فرشته نک لوصنی بازوب

او ایکنده صلیبا همیسه اول او

ایکنده سازلق و نعمت فراوان اول

و دخی بولوحی زنگار و کافور و عرق

و کل صوبی ابله شمس برانده و طالع نه و ساعت زهره و مشتری

و عوتن اوقیوت بازه بعده او زربنه مشتری بخور بل عهده نامه سلیمان

اوقیه بیکل کیم ارواح اشعه هیچ برایش اولماز کیم عهده نامه سلیمان

اوقیه دخی بیکل کیم مشبو طوس صورتی اولان نکونیک

آونه طیر اغوشینوش در لر شمس عقرب برجیه

ملک ابیض و نه ت قبیلنه جو نکیم شمس عقرب برجیه واره

خونقالبیک ادریه کرو بیان مقامندن بر فرشته نزول ایدوب

شمس موکل اولوز و اول فرشته نک زبر حکمنده اون شمس نور الشمس

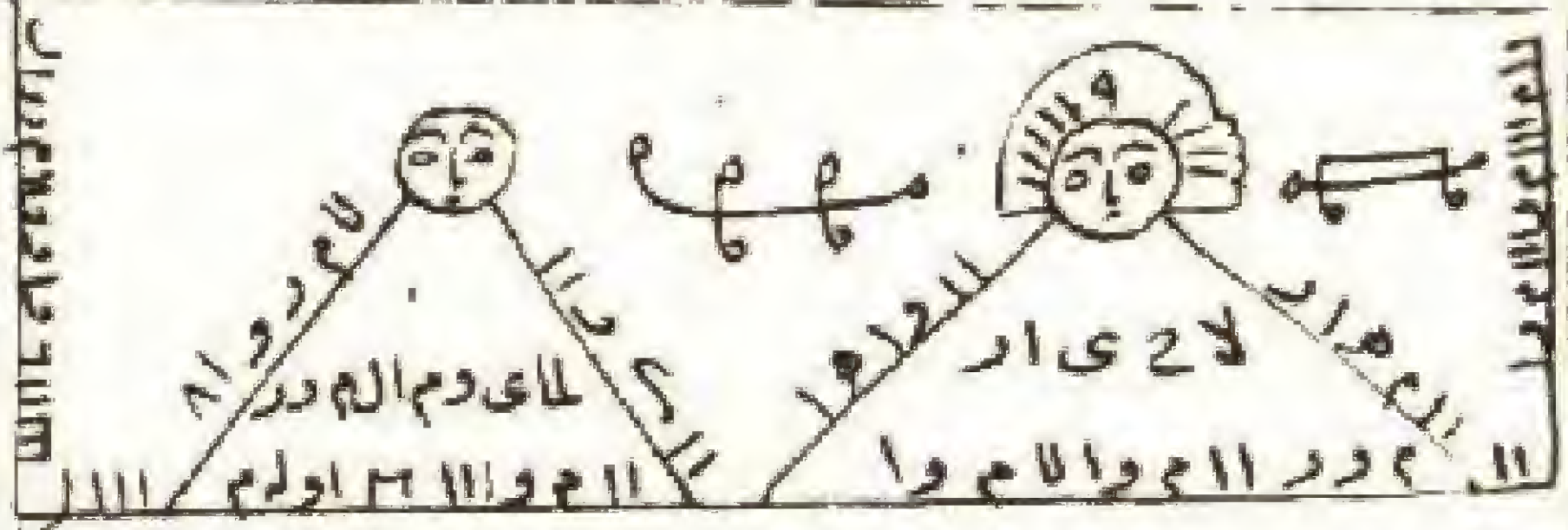

بخت فرشته دارد و هر بر بخت ز بر عکسده دخی در تیر بخت فرشته را دارد
 در دخی هر بر بخت بخت بدنده او خیز او تو ز بخت جنید دارد در کیم بو کاینا
 بچنده تا اثرات ابدی را و اول بخت معظمت صورتی آدم صورتی بکر را و ج
 باشی و آنتی الی دارد و بر النده قلع و بر النده بای و بر النده رباب
 و بر النده خیار و بر النده ابرقی و بر النده کلاه طوتر و خانی
 یا **علا** و دخی بر عکسده اول ملک شبیجن او فوسه بلار
 این اول تسبیح اینست بسم الله الرحمن الرحیم یا نور النور العلی الاعلی یا رب
 یا من هو رب کل شیء یا من هو الکل شیء یا من هو خلق کل شیء یا من هو صانع کل شیء
 یا من هو فوق کل شیء یا من هو قبل کل شیء یا من هو بعد کل شیء یا من هو عالم کل شیء
 یا من هو قادره کل شیء یا من هو یغنی و یغنی کل شیء سبحانک لا اله الا انت
 روف الرحیم و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم طه ما عا یملک

و درخی برکشد و دشمنی هلاک اینک هستند بوطسمانی فاره کدی فانیله
 خطای کاغذ او زربنه بازه و سنگی نوک اغزنه بغلبه اول سنگی نوک اغزنی
 محکم ایده آغلین که آوازه و بر سبه و بر جوکک ابجند فویه دخی باشی اشغ
 اصافویه اغزنی جوکک اسکی سرکه برله طوله دره چلک اغزنی محکم
 با بچقله صوه به کیم سرکه دو کلمبه آندن کافر مزارنده دمن ایده دخی
 کر که کیم بر پاره اسکی کفن پاره سنی الا و اول عدد نک آونی کفن ابجند
 بازه انا کر که کیم بد طالع ابجند بازه با منزل با کلبل ده با بلده ده بازه

الم دت قی ردن سم سی روح سام دارن روح در سوات
 ال رداس ک درم ال اراع سراج وک ل م دع ی ن
 آمین آمین آمین شرح کوین لوح او و دخی اول ملک موکک نکوبی
 وارد در انک دخی لوحی وارد در اول زمانیم بو عملی ابله کن شکره بولوی دخی
 بر پاره اسکی با بون او زربنه بازه و اول دشمنک آرین سید بازه و نو نکونیک
 صورین طوز صوبله و خانون فانیله شکل ایده و لوحی دخی انوخله بازه حجر بدر
 زنگبار ابجند اوله استار لردن نقل اول نور کیم بولویک او نور الی حواصی و
 لوح اینست اما کیم بو عملی صغلی کر که

تا کیم بار و عز الله و شنبه زیر اکیم
 بو عملی بن آدم برکشد ابله حصوت
 ابله در حال بو عملی شروع ایدوب
 اول کسکه نک بلکن قصد ایدر ایدر

یا دانی التمام یا برام سهندن او توری بر مظلومک باشند قصد اید در دخی
بزرگوینک صورتی بر باشی آدم باشی در باشی خودش باشی و بر باشی او کوز

صورتی

باشی کسبدر

و دخی بر کسند مدعی سبک جو فلقندن حد را بدوب و لاری نعلنی مراد
ایست بولومی بازه و اول مدعی سبک او لاری بیل بازوب بر قوز اعا خک
آتش کوه قوسه جمیع مدعی سبک و لاری و اغاری نعلنی جوابه قار و لیسو
ضرری بام اسد و فاع اوله قمن شمس و لاری و لاری و لاری و لاری
مقام اعلا دن بام اسد و فاع بر فرشته نزول ایدوب شمس نوکل اولوز
انک ام کده سکر یوز سبک سبک فرشته ردارده و انک هر یوز سبک
حکمنده ایکیوز کره بکرمی ایکی سبک فرشته لردارده و یوز سبک دخی هر یوز سبک
زیر حکمنده یوز بکرمی بشر سبک جنید و اردر کیم بولور زمینه ایدوب تا اثرات
ایدر لاول فرشته مغلک آرد کفها عا یبل در صورتی آدم بکر بر

دار و ایکی ایله وار در بر المده حویث و بر المده آینه ددر صورت و شنه طر

است

درفی بو شنه نك خاتمی وار در بر كنه نك خاتونی ایله الفنی اولماسه
 بو خاتمی سكك در عفران ایله بر باره كاغده یازوب اول اوبن اچنده
 دفن اقبه لر بر بر لر نه عظیم محبت اوزره اولار خاتم ایست
 ۱۱۹۴۱۱ م ط السحر و درفی بو ملكك شبحی وار در دایما شبحی
 ۱۱۹۴۱۱ م ط نو تیلد آغابه نوكل اولوب او فور و هر کیم دیر سه کیم
 زهد و صلاحیت اوزره اوله بو شبحی بختنه کونی اول ساعنده
 ملازمت قبله حق تعالی اول کس نه به عنایت قبلوب جمیع اعمالی خیره
 متدل اوله و درفی و بر سکک کیم جمیع خلق و عالم سکک ابوکن سوبله

مؤلفی ربارہ کاغذہ بازوٹ کلاہندہ کنورہ سن طلسمات

۱۱۱۱ ع ۱۱۱۱ ۲۰۱۱ ع ۲۰۱۱ ۳۰۱۱ ع ۳۰۱۱

المجلد ١٠٠٠ ر ١ ر ٢ ر ٣ ر ٤ ر ٥ ر ٦ ر ٧ ر ٨ ر ٩

« ر ل و ا ا ا ا در ل ط د ر د ا د

۱۲ اردو زبان اور ادب کے نام پر امتحان کیا گیا۔

ولای دل ولای وقت الاله الی لای را در اوطارم

در فی محبت ایکن بولوی بر باره

فلای او زنده مشتری ساعتده، بزوبه اهتیا شرا هیا اذونایه

وادل مراد ابد کن کہ نکستی رخصت ال شری محب قلب ہے

سید یازدوب حمام خرمیند براقه در حال ہے فلا نہ بنت فلاں المحبت ہے

اول کنشی که محبت اید و لوح

و در حق تسبیحی شتری تسبیحی در کتب بود ملاحظه تسبیحی یا بر ما مشایخ ابدی بزرگی یا باریق

انامکونی مشنری صفندہ در سجاده اوزرہ اونور مشنری بیج ایدر سفتی

نسخه مرده بود مملوده ایکی برد جنگ احکامی باز بسوی عالم شد و مخزن کتاب فیض رخی

بش صیغه با صرکاء غنوه منمده را نشان دادند تعالی نما میله نسخی بولند قد
 خیر اوله نمس و نه بر جنبه همد که مقام اعلا دن بامر الله تعالی
 کرد بیان فرشته زدن بر فرشته نزول ابدوب شمس نوکل اولور
 آینه شمس که عابدیل ویر بر عظیم مبارک فرشته در حق تعالی آن رحمت
 در بهندن بار و پدر بوملکک صورتی آدمه بگز بر باشی و یکی الی
 وار در بر الله غشوری وار و او زنده نصر من الله و فتح قریب آیت
 کریمه سی باز شد و وصول الله حربه طوز و تصویر ایست

و در حق بوملکک تخت بدند اوان بدی کز بک و در حق شمس بدی بک
 ملک و ارد و آن ملک هر بر بک حکمنده در حق بوز بکر مدی بک ملک و ارد
 و هر ملک امر ند در حق سک و سک بک نکوبین و ارد که بوکا نشانه
 نزول ابدوب ابدوب و باور دن تا بر ابد و اول ملکک خانی است
 با تمام الم الم الم و هر کم و بر کم بر قوم و با بر شکر نعمت بود

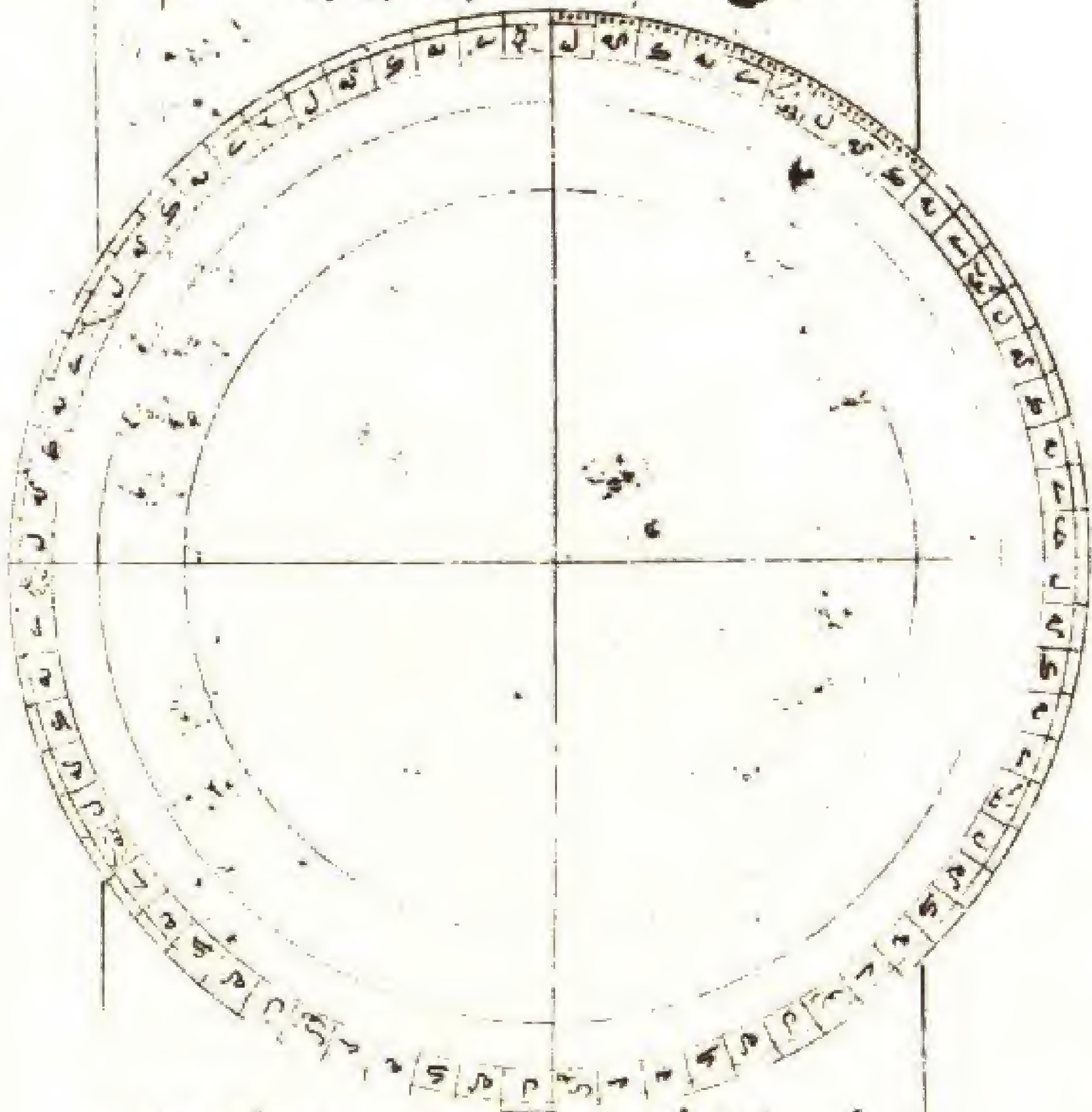

باب خامس شمس و قمر بر سنه که در هر کوزه واقع او و نیز کوزه
 بیان ایدر شمس و قمر که هر کوزه قمر بر جده و قمر
 منزله اوله و قمر شمس و ایزه ده بیان ایدر حسابی رومی آیدر حسابی
 و با خود بروج حسابی اولور اصحابه شمس و ایزه ده معلوم اولور

باب ششم منازل قمری بیان ایدر ابدی قمر و منازل او و نیز کوزه
 و هر بر منزل کله که بر ملک موکل اولور و انک تخت حکومتی که یک کوزه
 و جنبیری دارد شمس و بیان اوله و قمری که قمری بود که یک کوزه
 ملک دارد که اعداد این انک حسی و شمس و قمری بود و قمری که یک کوزه

ادنی سبده دار قبس آنکه سائر کو اکبر دخی بود قبس و سوب بجه ملائکه
 دخی آنکه خدمت ابدی بود که بدی خج سحانه و شفا حضرت یک قدر نسی گشت ارک
 آنرا بخت بد کند قدر نسی کندی بود بر او ن سکر بکت عالم بکند اولان
 محقق بکند قدر نسی جبران و سرگردان در بیان بخت
 بخت کر که کیم خج سحانه و شفا حضرت نری نری بر منزل کلد که بر ملک موکل
 ارسال ابر و انکت زیر حکومتند دخی بخت ارواح و تکوین اولوز
 و اول فرشته نکت کیم صورتی شریطن منزله موکل از ارسال بنشیند
 اولان ارسال نکت ایکنی باشی و سکر ایامی و ارا و او زنده بر آدم صفی
 او زنده بر ملک و ارا در آید نیش و بر ارا بر آدم که درت الی و ارا
 بر المذبه سر و ان در المذبه و ستارجه در المذبه آینه و بر المذبه قرا
 طونار و اول شبرکت آینه سبط سابل و بر ارا نکت خانمی دخی بخت
 ۱۱۹ ط ۱۱۱ در محل بر دبر سکت کیم بر ملک موکل دعوت بیدس ذبله
 اولان بدی فرشته نکت ادنی او قبس و اول وقت افتاب بخورن بخت کر که
 و هم بخور زهره بر ملک کر که و بخوری فرشته را من کر که و قرص کی
 وزن ابدوب اوده امتی کر که و اگر محبوب بختی بختی و اکابر بختی
 طالعی اسد دن و شلیدن ماه و شتری بر جنده ایکن بازه سن دخی
 بر طالع نکت النی و دینی و کوز دنی بختی و بدس مناسب طالعده بواسطه
 بازوب بر طالع شهادت کومر قوبس ابد سن کیم طالع او علی فلا نکت
 باوز کوزینی و باوز النی و باوز دینی بختی و بدس و بد قانبله بازه سن
 آناه هی اولدر مبدس قولای دیندن فان آتوب از ابد سن دخی
 صورت تکوینی ببله بازه سن و طالع سانی دخی ببله بازه سن صار و قوبس
 و یوزنی تکوین جانب و دند و رهن سانی و بدس
 خطاها هینور دش، خطا هینور هور دش، کخا لیسو هور دش

است برشت . . . مفیطار ایل طارها غالد کما علی سور
 فیما طایستارده لا فیما طارنور فیمنور سبیطا عاری
 کما طار هورش سبیطا طارو طاکا عاییل سقا کاروس
 فلا طار غورش و درخی اول جتی که تکون فرشته در صورتی لطفه بکر
 درت ایغی وار و او کند و بر جنای صو وار در آدینه سلو طاهای در
 بدای غری دفع انجک ایچون بازوب اردلر بواسنه قویه و درخی ایوکی
 و حامیلری دفع انجک ایچون بانه اول برده قویه دفع ایده اما کرکدر
 میمون قانبله بازه خاتم ایست لا اله الا الله
والله اعلم بالصواب

عرب و سنادرلی در لر کیم بو خانی نوشروان باز و درج بوا فنده
 کنور دی جمله عدولری دفع اولدی در بیان منزل و بران
 یقین کیم قمر و بران منزلت کله حق تعالی نک امر بله بر ملک موکل اولو
 آدینه انیر طاییل در لر صورتی از دمایه بکرز ایکی باشی و ایکی فنای

و در حق اول جنی کهیم بومنزله موکلدر انکت صورتی بجا به بکرز ابکی باشی و ار
 انگر ندن سلطان طومار و انکت آدینه سلفا اهور دیر بر اگر دیر کند
 کهیم جنیدر انکه کله بر پاره مائی کا خدا و زربنه بواسطری بازوب و کرم
 قطعی ایچنه بر افه سن و عطر و بخورن دیره سن ارواح حد متنده نک بو
 اوزره اوله اول دیورک اسلمی بودره خلجیفوش حفیطوش
 خیطیفوش سلفا اهیوش سلجاطوش سلجاطوش
 اول نمونه جنی نک صورتی انست

و بیان منزه حقه جون هر حقه منزله کاس بر فرشت اگر موکل اوله
 انکت آدینه همانا بیل در حق تعالی آن آدم شکنده باره دویدر دست
 الی و یکی ایغی و باشی ارسلان باشند بکرز و ایقلری دوه ایچنه بکرز
 بر امده مرنا و بر انده سبر که و بر انده خنجر و بر انده طارق و در
 و فرق فرشته و حق اگر موکلدر اسلمی است بحار ایل، مخاطاها بیل،
 مکاکا بیل، بو طار عا بیل، بقا طار عا بیل، سقمها طار بیل، قطار طار بیل
 قطار طار بیل، حور جا بیل، قلاطامای بیل، عربا طار بیل، ولا لاسا بیل
 فلاطور ایل، فنا غار ایل، فناها بیل، شما طار غا بیل، ورا غار ایل
 طوفار غا بیل، فنا طار ایل، افلاطامای بیل، نو غار ایل، شرنا ایل
 نورانا بیل، طبکار ایل، مکاکا بیل، کبر کا بیل، مرغ طار بیل، حور ایل

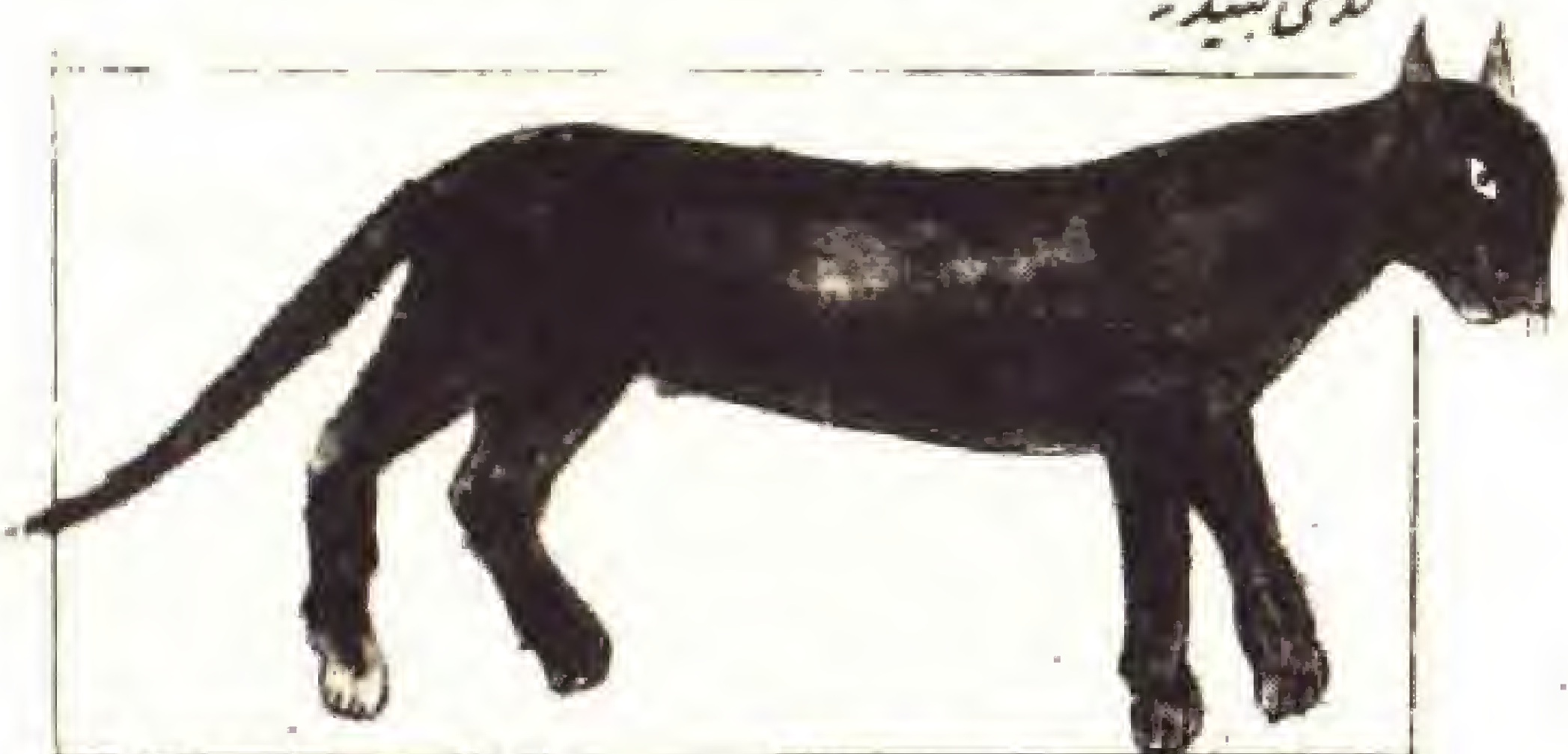

دیر لر بر برده کیم فو بروغی اوزون و با عقرب اولسه دفع انکچون
 بر پاره کاغده آق صوغان صولی ایله اشبو سرطانی صورتنی بازوب
 اول اوده دفن ایتسه لر هر بیلان و عقرب اول خانه به کرمیه صورت
 سرطان
 اینست

و دخی بخت کر که رکیم اول ملکوت نکوبنی کیم و بشد کن انکت دخی صورتی
کدی کبید.

در بیان منزل همنه فجن کیم فمر همنه منزلت کلمه با مر لسه تعویذ
بر ملک ~~مطلوب~~ رکیم انکت آدینه قعها طائیل و بر صورتی فیصل
صورتی بگزنا و زرنده درت آدم او نور برینک الله قلیع و
و برینک الله تیر و کان و برینک الله شبته و زرفه و سنان
طوتار و یکد برینک کیم برینک اول و دولت ابرینه بو صورتی او کسند
فدیه و قنا کیم آفتاب زهره ابله تسلیمده اوله بو طلسماتی مسکت و زعفران
و بهد قانی و بمو صولی ابله کبک درین بانه بازه و او زرنده کتوره و در
مصری النون ابله هیکل آونه خطا واقع اعلیه لکن ریاضت و عهد نامه
سرا و طراز و دخی بو طلسمات الله بانه باز من کر که و باز رکن و بخت
کر که رکیم ظاهر او غلی فلانک دولت اقبالی کنو و دم فلان او غلی فلانک
باشنه او روم الله تعالی بخت امر بده و با اندن صکره بو نمش بخت آدین
نیمش کره اوقیه بدی کون تقوی ایده و جماع انیمه و هر کون اوقیه کیم
بوار و اح عرش اعظمه ناما ~~بخت~~ طار غاها بیل طار غا طار ایل
کما قاده ایل سلا طار ایل و لا طار عایل فطاطا حایل
طوطار ایل افلا طور ایل صفا طور ایل سقا طور ایل

و دخی بو صورت نکونی کیم باز من کر کدر اول جهنم کیم بازوب کنون
کسند حلاقی ارا سنده اخفی زیاده اول و باور دلدن بری اول و
بو کنونک صورتی بر آت در کیم ایکی باشی وار صوتی

در بیان منزل ذراع چون کیم قمر ذراع منزل کله بر ملک کلوب نوکل اول
انکث اوینه حضا نایل در لر صورتی آدم بکثر درت الی وار آدم
الی کبی و ایکی اباعی و آت اباعی کبی بو النده بد و فوشی و بر النده
لوح و بر النده جنح و بر النده قامش طوتر بر ملک در اگر دیر سک
کیم بر بوله تیز تیز کیدوب و بهیج اول بولده بر سنه کی ضایع نموب
بور لمبه سن کر کدر کیم بو طلسمانی شرف فرده بازه سن مسک
وزعفران برله بعده بخور فخر ایله نجبر ایدوب فولتو نکث لنده
مشما برله صاروب کنوره سن باذن اسد نعلای نه قدر بول کیم
کیدر سه بور لمبه بر روایتده افخاب بخوری و بر ملک کدر طلسم
بسم الله الرحمن الرحیم

الهم لا ولا ح اعاد الله والوراء والوالاء

الروح الا الله اعاد الله والوراء والوالاء

توریه ایست

۸	۱	۶
۳	۵	۷
۴	۹	۲

ودخی بودی دیو آذر بنی نبش کره اوقیه نام دیو
 شطاغیو ذش، کطاغیو ذش، طماطما هورش، و علاطینورش
 کماطلاغیو ذش، سفماطلاغیو ذش، عماطینورش، و ربه
 اشبو فرشته صورتی بیده باز مق کر کرد و رنگینی نیلگون اشک
 کر کرد تا کیم حاصینی ز باره اوله بو طکت آدم صورتند و در
 یکی فساد می وارد در لکن اسمی نسخ مزده اولده و غمی اجلدن
 بندگی خور ابله و ک
 بو لنور سه اشبو آجن محله کتب اولده صورت می شدند
 بر غیری نسخده

و دخی بوزشنه نکشت کوی بی صورتی بر دوه کبیده اوج باشی داره
 ارفه سنده بر آدم او تور زبشند و بشل عامه سی وار در دوه نکشت
 مهارن طوتر آدینه را طینوشش دیر از کیا اوزرینه موکل و دخی
 دیر از کیم بو نکشت بر عکومتنده اون دیو وار در آنکوردی کیا اوزرینه
 موکل اولوب اول علی اشیدن کسکه لکن باطل ایدر و اشلمک
 مانع اولور بوفنه طالب اولانه اوللا لازمه که بر بوجه طاغ کیم دایما
 اوزر ندون فاراکسک اولیه مثلاً کشش داعی کبی و اگر دیر سکیم
 کیا صلی الکنوره سن بودی بولوی اول بوجه طاغده دعوت
 قیده سن میمون اعظم غریبه بعد از اندرون مرادک حاصل ایدر
 و بودی برین اسماری بودی خود جوش و جملوش و خلیضوش

وخلیقایش وخطیفنش و سلجیوش و کلجیوش و هلهینوش
و جهلاطوش کاملوهینوش صورت ربانوس

در بیان نموده چون بو منزل کشت بر ملک موکل کلور کیم آید
تو با بیل در لر صورتی قیون قوجه بکزر و اوز زنده بر لعلق قوی
او نور ر بوری قور و غندن بکا طور اما ابقری آدم ایا غنه بکزر
و دخی انکث نکوبن جنبینکث آدینه سعتلا طور در لر صورت
هیکلی آدم هیکلنه بکزر اما دت باشی وار در هر باشی بیلان باشی
بکزر و دخی آدم الی کسی ایکی الی وار در بر السده بلبازه طومار
و بر السده بالیق طومار بر عجیب هیکل فرشته در دخی انکث
خانی وار در صورت خاتم انست با

و اگر در سبک کیم بر کشیدنت دلتی و افعالتی بطلب سن و بو صورتی
 او کنه قویه سن و بو طلسماتی بر زنگار رنگت کا غذا و زربنه کا قویه
 و زعفران ابله یاره سن بعده اشک در سینه ال با بکت ابله صاره سن
 کیم نزا و غلات ابلکی اوله و ابد کیم فلان این طلاکت شدن طر و اوله
 انجمنی و دلتی بخدم ابدی نیم قصدم سوز سوایمیه قاله ابدی سد با جوج
 کیم حضرت اسکندر با ابدی با جوج و با جوج غمزد فم اسد تعابینک فغلی
 بر ل انک کبی سد بخدم دبه انجمن بفتش او بسو دبه بعده بر
 اغر طش آنته قویه طلسم ایست

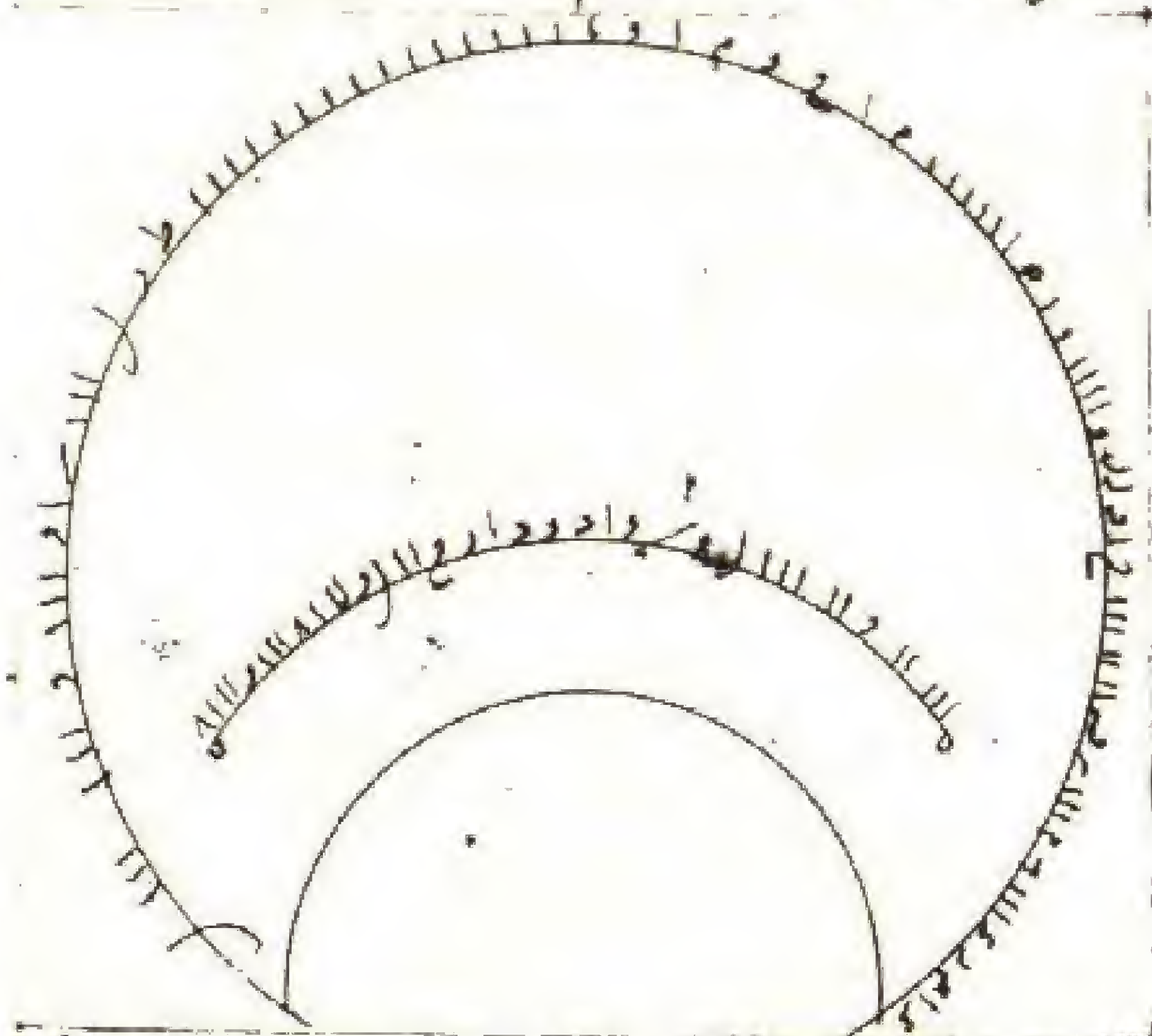
این مژگان در چون قمر طرفه نمر لند کلبه بر ملک کلوب نوکل اولو رانک
 آویند قمر لند کلبه در صورتی غازه طویشش تجت او نورش سجاده اوزرند
 او نورش آدم بگز او کنده فذیل بنار ایکی فنادی وار بر ملک در دخی
 انک بر خانی وارد بر خانی مسک و زعفران و کل صوبی ایل سمرقند
 کاغذ اوزرند بازوب کنورس اومیلر و اولو بکلر ارسنده عزیز و محترم اول
 اما بوعلی باز رکن قمر طرفه نمر لند اولو بکلر دکت بخورن و بره و عهد نام
 سیم آویند قمر لند کلبه در صورتی غازه طویشش تجت او نورش سجاده اوزرند

در بیان قمر لند کلبه بر فرشته کلوب قمر نوکل اولو رانک
 آویند قمر لند کلبه در صورتی غازه طویشش تجت او نورش سجاده اوزرند
 او نورش آدم بگز او کنده فذیل بنار ایکی فنادی وار بر ملک در دخی
 انک بر خانی وارد بر خانی مسک و زعفران و کل صوبی ایل سمرقند
 کاغذ اوزرند بازوب کنورس اومیلر و اولو بکلر ارسنده عزیز و محترم اول
 اما بوعلی باز رکن قمر طرفه نمر لند اولو بکلر دکت بخورن و بره و عهد نام
 سیم آویند قمر لند کلبه در صورتی غازه طویشش تجت او نورش سجاده اوزرند

بازده و نیم فلک اول غنی فلک است و بخوشی بگذرد و اگر محبت ایچون بازرسه و نیم
 فلک اول غنی فلک است و محبت ایچون بگذرد و محبتی زیاده ایچون
 العزالت غایت الشانه عظم ایچون

چونکیم بوطلسی بازده و یواضسونی اوقیه بر کره اول فلک اوره ویدی کره قدی
 ابد و نیم الفنا النار والنیران فی محبت موده عشق فلک بن فلک و آندن
 اول غنی اوده براغه و کر که رکیم او و نو تو نشر اوله و دخی بکشد و با اوده
 کو فی اوله و بر طالع اختیار قیل محبت ایچون اولورسه قمر زهره ابد تسدیده
 و با شلیده اوله و اگر عداوت ایچون اولورسه قمر مرجع ابد و با رطل ابد و بعد
 و با متعادل و با متعادل اوله و یواضسونی اوقیه ایشیت فعل آمد نفسان
 ماه آمد تابان ابر آمد نار ان شیر آمد عزان پیل آمد خوان مار آمد غلطان
 برق آمد درختان دیو آمد بازان پیدا آمد لرزان آب آمد سبیل خاک آمد
 دیران نار آمد سوزان بازا آمد و ازان شیر آمد خوان سیف آمد و تازان
 دیر و دیسا بولج اوقیه فعل کلهه با یلسانه ای کلدی تابان نه بلوط

کلدی باران نه ارسلان کلدی عران نه بیل کلدی خراجان نه بیلان
 کلدی غلبان نه برق کلدی رخسان نه دیو کلدی یازان نه سکود کلدی
 لرزان نه صوک کلدی سبلان نه طبراق کلدی ریزان نه اود کلدی سوزان
 نه بیل کلدی اوزان نه اوق کلدی بران نه قلیچ کلدی که عشق کلدی
 تازان که اود کلدی سوزان ده کیم فلان کلدی کریان کلدی ننی
 لرزان کلدی دلی بریان کلدی بیره غلطان کلدی بوصله جان کلدی
 که خوشان کلدی لر جان کلدی کیم جان کلدی کیم رمان کلدی کلدی
 کیم هیان کلدی کلدی کیم بیان کلدی کلدی کیم ارسلان اغنه کلدی
 آذن صکره در کیم بو ملک جنگ خاتمی جیحون سن راست کنور کل در
 انون نعلی اوره قیاب عجایب کوره صورت کوبن ایست

ودخی بو فرشته نک نکوبنی صورت رواقه کبیر پاشینی آرد سنه فوسنی

آدمی سو عورتش و برادر صورتی اینست

در بیان منزل زبرد و جو نکیم قمر بو منزل کله بر ملک کلوب قمره موکل اولاد
آدمی ها کا و لاییل و برادر انکث صورتی همچنان فرشته کبیر در دست الی هم
اتا باشی قوش پشته بگز و درت انده دخی رجا موکل طونار و اگر بر کشی
دیده کیم ارواحی کند و به مطیع قبله اولاکر کور کیم فرق کون اربعه کربوب
اورج طونوب جو انانیدن برهیز ایده بخور مشری و بخور زهره و بخور افساب
ایله فرزند و رب قرض ایده آذن بو فرق کون اچنده بر کون ایله بر کچمه ده
سکس اعد و قرض بخور ایده و کچمه ده و کوند زده بد لشکر کرة عهد نامه سلمی
اوقیه و دایم طهارت برله او توره فرق کون تمام اوله قده مندل کبر استی
بر بوجه طلاع پشته دوشه بوب ارواحی دعوت قبله و تیش کره قل او حی
سوره سن او قیوب بو طلسه تان اول ساعت اچنده مسکت و زعفران ایله
بازوب موم ایله قبله بوب کند و ده صغلا به ماداکه بو طلسه او زرنده
اوله فرق حقی انکث حکم رام اوله و باخور بو طلسه مسکت و زعفران و ده
او کو کر جن قانبله اوله انا بیاض کو کر جن اوله بنه کیم ذکر ابلدک قول افلا

هر کیم دیر سه عوز تر اکا بجنت ایدہ بو صورتی بر بارہ کاغذہ و بواسطی اولد
 صورتک بتوقار و سہ بازہ آدن صکرہ اول صورتی سیمہ سی اور رینہ او تو بوس
 اورہ و ایدہ کیم در فسون هتجو اقلوب الشار فی الملا العالم، تمجیدنا،
 هتبیاد اشققنا بحق الله الاکبر اعظم و بحمده هذه الدعوة الحق،
 و دعوة الملائکة: الوحا الوحا، الوحا، العجل العجل العجل الساعة الساعة
 الساعة بالک الاکبر، الا سرق میمون الا اعظم جو کیم بود جلد او قیادان
 بخور و برہ و بود عا و اوقیدہ بسم الله الرحمن الرحیم اللهم بطف کر مک
 مع الملائکة المقربین و انبیاء المرسلین اسئلك بحق رب العرش العظیم
 ابنها السیرہ الرطبہ المقدسہ اللطیفہ احسن الخلق الفنی کنه صاحب الزینہ
 و الجبلتہ و الذهب و الجواهر و الطرافہ و اللہو و الطراب و القنا بنحرک

بها الاذمار والعبدان واللعب والجراح والمقامت والغايمة واللطف
 العادلة السخيفة على الانكحة محبت العشرة والطرب وسروران والطيب
 مسلك من زينك بزينة الاكواكب وزينة الله والطرب تفعل به كذا
 وكذا چونكیم بود دعوتی اوقبه سن تابو نساوت ابل سكر كره بخور در سن
 ورنكلو طوندر كيه سن و جواهر ابل زين اول سن و باخود براز جواهر
 كنوره سن آذن حكره بوخانی مسك و زعفران برله بازه سن اون
 بر كره بخور و بره سن بست هه داوا ابراهم الالح داوا عما

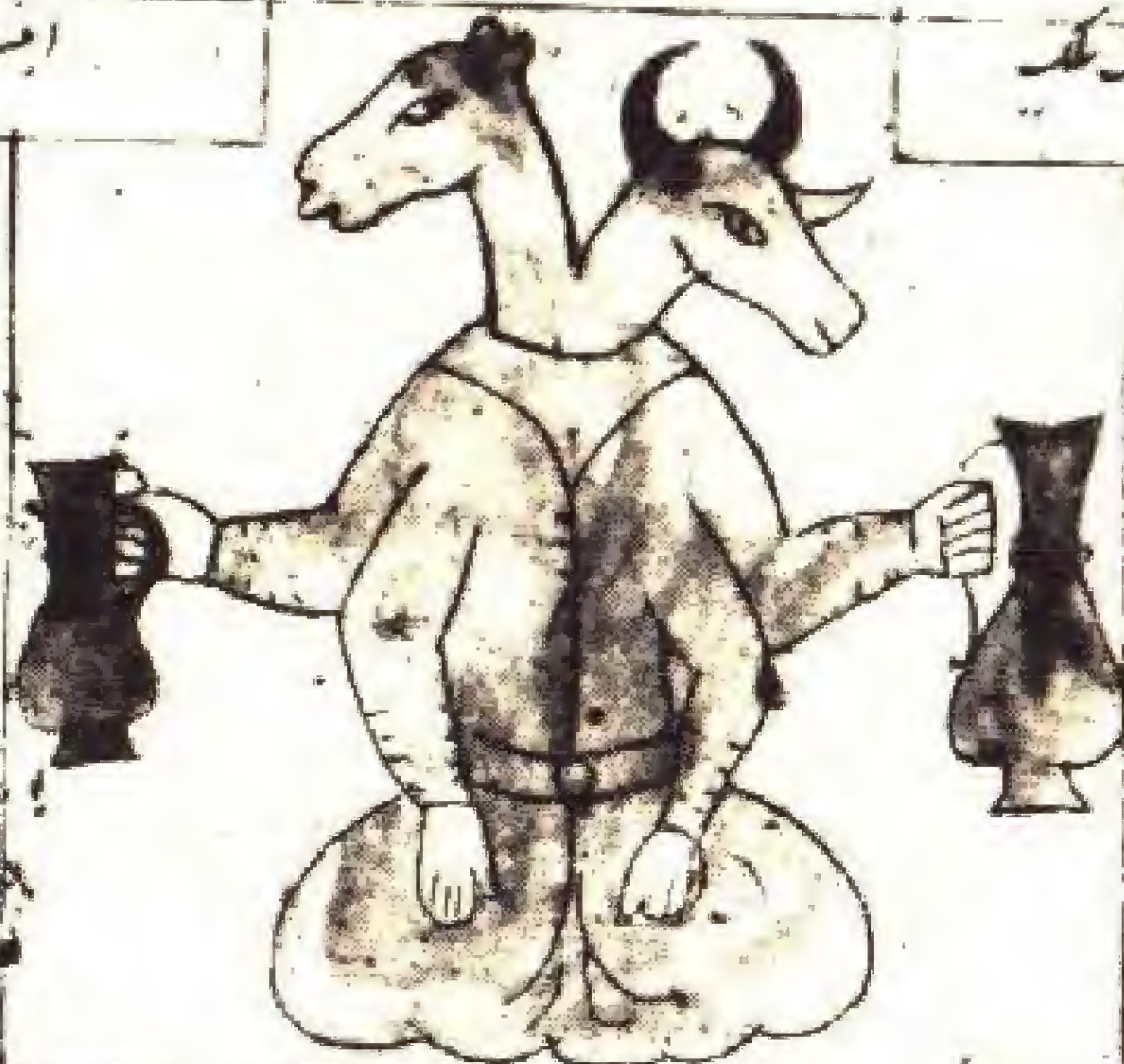
نور انكش آدنه ۷۲۶ تا ۷۲۷ در لوصورتی آدمه بكرز آيا كيم
 باشي وار در بر باشي صفه باشي و بر باشي دوه باشي بكرز و درت الي وار در
 برانده دستي و برانده برداق ملور بر كنه عشق ابل آوده قلبي و لكش

کر که رستم بر طلسهائی کوشش لوح اوزرینه بازه و آن آنوک صاحبی ابد صا رب
 بر فراگوشیو بر باغ و بدی کره عهد نامه اوقیه و عود و شکر و لادن و مسکلی
 و شود و ربه بد بازه و اول و لد و کن کشته نک آدن مندل میمون اوزرینه
 جکا اچو و کروب او نوره هموز مندل دن طشره کلیدین دلد و کی کشی حاضر اوله

است

صورت کله

و غمیت و نارنجات و طلسه بود و ما غمیت علیکم یا اصحاب السجود و السجود
 و اهل النار من جنود الجیس سید الشیاطین و ابی عشره الذی یوسوسون
 فی قلوب بنی آدم و نبات حوا اجمعین شهوات مختلفه و لذات شنی و تطیقات
 فی العالم بقضای حوایج بمواظطه بمواظطه بمواظطه بمواظطه بمواظطه بموا
 کصو حشته بموا عظمت نموا عظمت حشته نموا لشته نموا بموا
 الوحا الوحا الوحا یا ملک الجتن و الشیاطین بحق محمد و جوشش
 و حنطوشش و حنطینقوشش و خلیفوشش و بامین عشره استغفر
 الربحنه و لا یات الذی من نفعه دایم و اما مو الذین انصروا بعد مع غوا
 و احوارک و جنود اولادک ملک ابیض و ابیک بنی مره و خلیفوشش
 الوحا الوحا یا ملک الشیاطین بحق نفس حاتم سیدنا ابن داود علیهما السلام

خطایمجه کرات ایل بحربه اولمیشدر تصویریه بیست

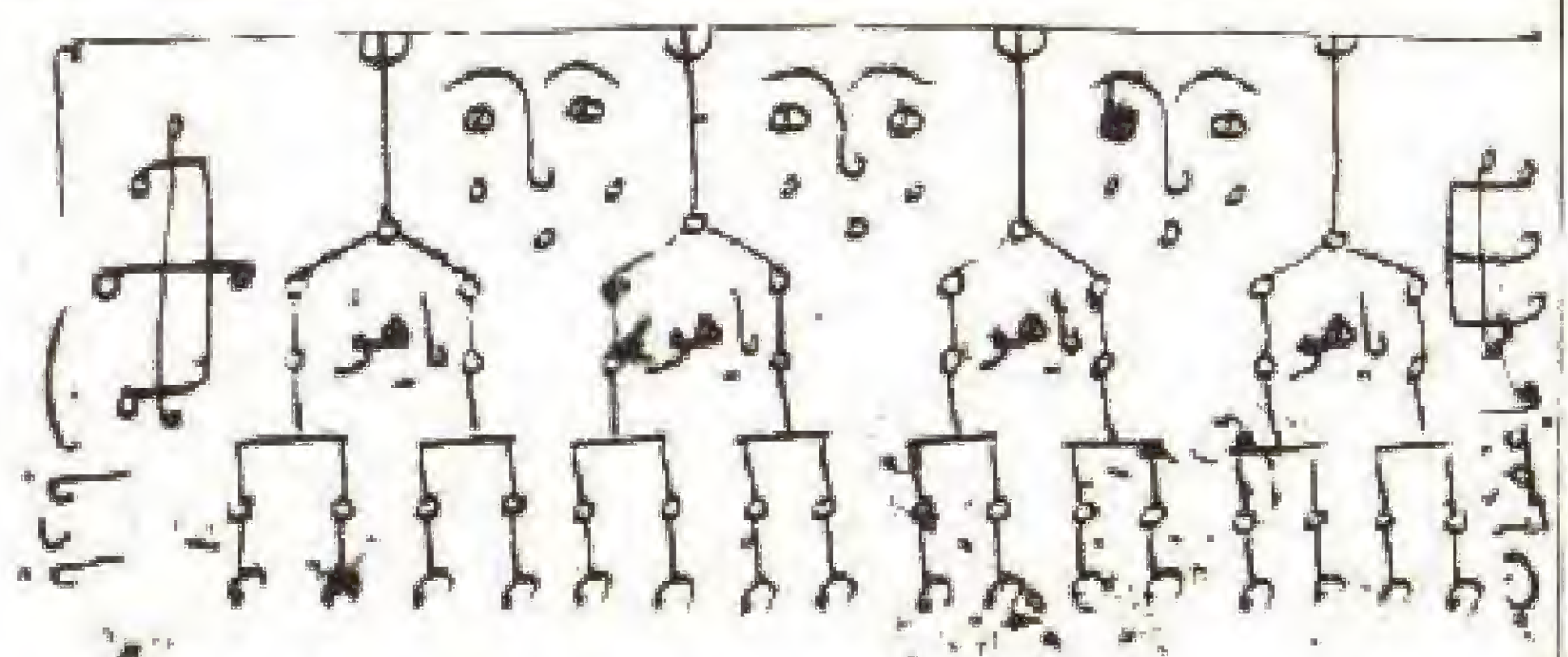

دوخی و برکت کیم ارمیلرک کوز لوبن بغلباسن کیم کیم خفاش فانیله
و موسی فانیله بو طلسما فازه لری درسته یزه و قولتی آتنده کتوره
و عطار و بخورن و یره و خلوت فانه ده فازه کیم کتودن غیره جانیله
کیم اولیا اما چهارشنبه کیم سی یازه و ایکلف اولمیش اولمیش بودر

و درخی اول جنون منزلیت نکو بندر انکث صحرانی کو که بکریم انکا افلی
 کر به در لر وانکث آدینه نویس در لر و درخی بو نکو بنکث آدرینه
 انکی دیو موکل در اول دیو رکث آدری ایست عطا طاهیا طورشن
 سفاط عا طورشن ، فطا طاهیا طورشن ، عطا کا فاقورشن
 فطا کا غورشن ، سطا طاکا فورش ، بو انکی آدری بازه زافوسنه
 بغلیا صورت نکو بن ایست در بیان منزل سناک
 فجن قمر سناک منزله که بر ملک کلوب که نوکل اولو صورتی آرمه بکر
 بر کرسی از ره او نورشن دایکی السده یکی باقی طومار آدینه
 در لر اگر یکسکه دگر نور فوسندن این اولوق دیله بو طلسمایه
 مسک و زعفران و کل صوبی ایله و باقی قانبله بر باره کینک درسه
 و سفینه سده بغلیه غقدن این اوله اما کی ایچنده بازه موجودن سله
 این اوله و دیگر سن کیم بجهور با عذره سن بو طلسمایه باقی درسه
 بازوب بر طاس آتیه نور و آذن قمر دعوش او قلوب قمر بخورن

ای ب از رخ ، دای ت و افتاد ب روح ، ف خ لانی بو کجا
 اول بخور و زده آذن نمیش کره او قید آذن صکره نمیش کره بو ملاکه
 آدرینی او قید کیم بجهور له و بو طره موکلدر ناما ایست
 بسم الله الرحمن الرحیم سبحانک لا اله الا انت یارب کل شیء
 یا من انعم بحوله یا من اکرم بطوله یا من عدل بطفه یا من تعزز

بقدرت بامن قدره بکلمه بامن حکم بند بیره بامن دیره بجلوه بامن
 عظمی و توبه بامن و بانی مخلوق سبحانک لا اله الا هو انت بامن
 بخلق ما بشار بامن بفره لن بشار بامن بعذب من بشار بامن
 بنوب علی من بشار بامن یعوب فی الارحام کبیر بشار باید بید
 فی الخلق ما بشار سبحانک بالاله الا انت بارب بامن لم یلد
 ولم یولد بامن لا شریک فی حکم اعدا بامن جعل کل شیء قدرا
 بامن لم یزل رحما کریم با جاعل الملائکه و رسله بامن جعل السما
 بروجا بامن جعل فی شمس سراجا و قمر امینا بامن جعل الارض قرا
 بامن احصی کل شیء علما و لا حول و لا قوة الا بامر العلی العظیم
 است جسطائیل خبط باییل کما کما باییل شما کا عالم باییل
 شما کا سلا باییل و رطاعا جابیل افلا قوطا زابیل عا طین باییل
 کما ما غار باییل و رسا عا باییل عفر اطا باییل طما کا عا باییل
 سقما کا ط باییل و دنی بودری یون ابد و رکیم آدم بنمیرک معضدن
 جفا و بدر لر و جو کیم بودری انباس در حال او جسد و دن موکلان
 کلا رد اول کت موکل کینه ره لر آدم تسکنده اما کیم کور بکشت بغایت
 بایسلو کور ب صلابت بر له کلور کر کیم صبر ابد حسن بوقسه پاک ابد
 صورت

اودخی اول جینی کیم بو منز لک نکونیدر آنوک صورتی آدم بکزر تا کیم
 باشی دوه پشته بکزر یون او زاده سبج او ز پدیه لک الی دارد
 آدم این بکزر برالنده با فردو تر و برالنده و زده و تر آریسه
 بلا طینوس در اودخی اول جینی کیم بو منز لک نکونیدر صورتی
 آدم بکزر بو نک اهرنده طقوز یوز نک و دخی طفسه طقوز نک
 فرشته لردار در

در بیان منزل غفره و فرج غفره منزله کلمه بر ملک کلوب که موکل
 اولور انک آدنه کفیا عا با بس در لردار صورتی آدم بکزر ایکی ایلی
 و ایکی باشی و از و ایکی اباعی و ایکی فساد و از برالنده ز نبرک
 و برالنده افتاب طوتار و دخی بو ملک عاصی جنیلر او ز لردار
 موکل در و اگر بو جنیلر او ز ربه موکل اولیا بدی عاصی جنیلر
 عالمی خواب ابد لردار بدی، حق سبحانه و شعا بو فرشته موکل
 ابد و بدش تا کیم بو نک نور فوسندن زبان ابده غرر صورت

درختی رحمت به و با خود بر آفتاب بر مش کشتی به تبار انبیا و بزرگان که
 اول بر بختن این اوله کر که رکیم اوله بر قوه قیوم قربان این
 و بو طلسمی تنی مسک و زعفران برله یازده و اول کشتنک بو یمنه بغلیه
 بامر لشد تعالی اول مرصدن شفا بوله

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله

[illegible]

دردخی اول ملک موکلن خانی وار در بست ۸۲۰ دے ۱۱۱ عر لہ
دردخی شبحی وار در ہر کیم بوشیحی اوقسہ مفا جان اولو مند ن این اولہ
در کشکات او علی دفری اولکسہ افتاب جدی بر جنبک اون شبحی درجہ

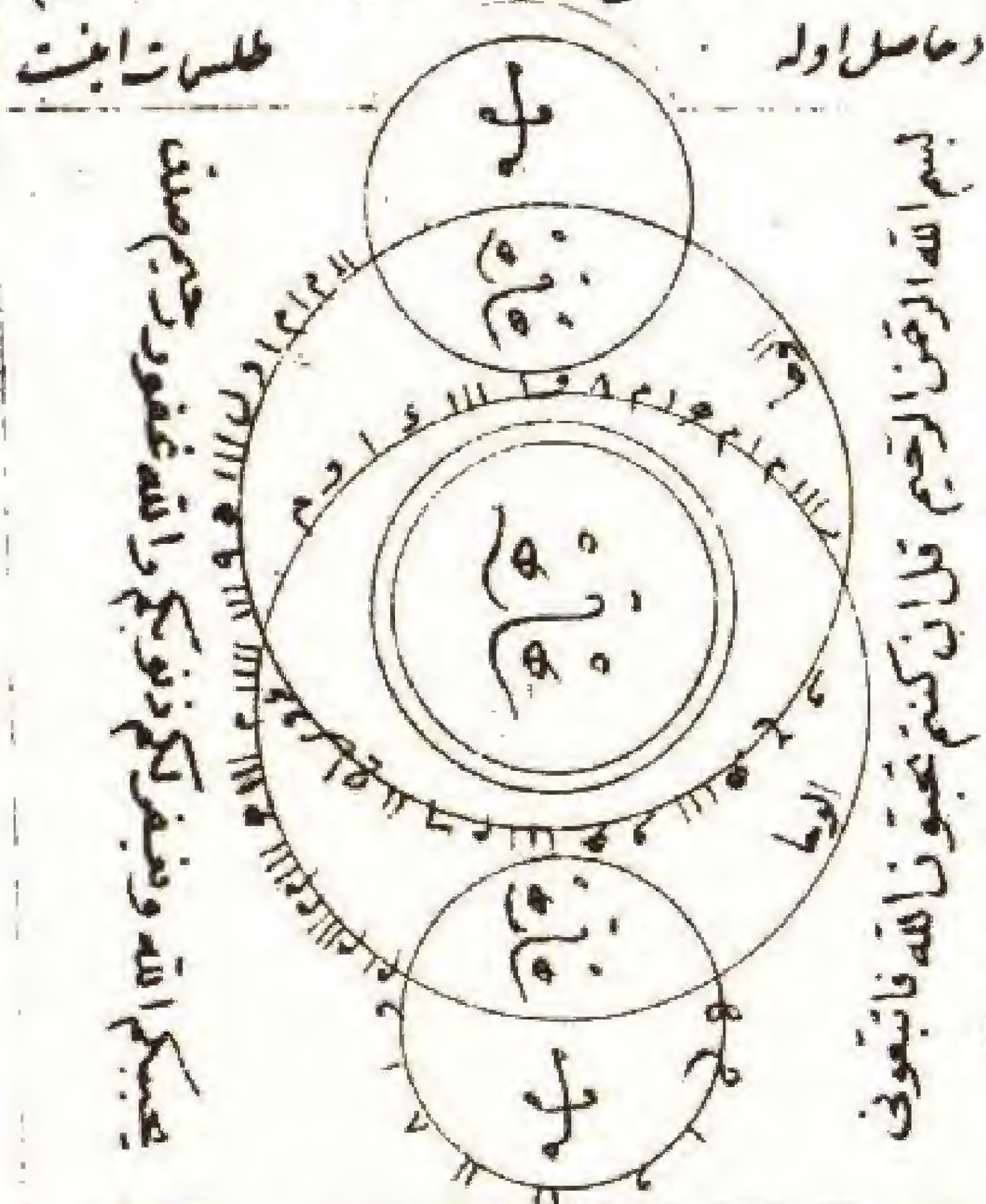

کل و بار بادشاهی و بار بختی کسندی کند و به مطیع و منفاد قلمی
 و بسکت کرد که در که بوطلسمانی مسکت و زعفران و بختور صولی برله
 یا زوب بر بختی جو ملک ابدت قیوب بر تنور آلتی کوم فویا انا
 کر کرد که اول و قنده طالع نور اول و با خود اسد اول تا کیم
 مراد حاصل اوله

و درخی بو فز لکث تکوینی کیم وارد در صورتی از درایه بکثر ابکی خادی
 و ابکی الی وارد در آدم الی کبی برا غاچه صار بلب طور اول اغاچه
 آلتی بر آفر بخار واره هر کیم دیر سه کیم ساکن اولدوغی خانه سی
 ابدت هر که دیو و بری کلمه بو تکوینک صورتی بازه واد زربنه
 بویدی اسدی دخی بازه اسامی است طهال - صاکال -
 عور طال - فطال - عا طال - سهما طال - سطل - مو

در بیان منزل شعله فتن قمر بوغزل کله بر ملک کلوب نوکل ادلور انکشت
 آدینه حفظه معانیل در لر صورتی بر جیلاق آت اوزر به سوارا و لشکر
 آدم بکرز کند و سی دخی بر حننه بر انده آشکات بهیابن ملون بر انده هم
 کوکته فراتدر بهر کیم دیلر سه لشکر ارکند کبره جفا بهیابن بر دجهل که خطا
 ابر شمع کر کدر کیم بو طلسی و بو آدری مسکت و زلفه فران برله یازه
 دخی بویننه و قولنه بغلیه نام با نیست سبطیوب صبطیوب عبطیوب
 کیطیوب یا امان الخالقین بادیل المنخرین یا و باب یا ثواب
 یا هو یا هو یا هو یا هو یا هو و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 طلسیات عظیم اینست

دختر اول ملکوت نکو شکم ذکر اولندی ای دی صورتی است

ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم اول ملك موكل صورته

ابست

و در حق اول فرشته نكت كونيكت ازينه عظيم كمال در هر صورتي جهان
 قريبه صورتي كسي در چشمه و براغاج آكنده دور در هر كيم ديگر سه
 بر كسته نكت يولني بغلبا د اول شهر دن كبر و كلكت همكن اوليه اول
 يولر و طاع طاش كه د كلي قريبه و بيلان اوله كر كدر كيم صورت فانيلا
 كيم فضا المش اوله و صفر سبد بلكه كيم اول سبد كن طفتند و غي خاکدن
 بر قريبي دوزه و بر يكتي چو ملكه قوبه و ير آلتد دغن ابد و انك آرمي
 بيله بازه و بو طلسي اول قريفا نكت اوزرينه مركب ايله بازه و ابد كيم
 فلكن او غلي فلاك نكت يولني و ازني جنبه لرله بيلدم ديه طلسم ابست

۷ ۱۱ ۱۳ ۱۵ ۱۷ ۱۹ ۲۱ ۲۳ ۲۵ ۲۷ ۲۹ ۳۱ ۳۳ ۳۵ ۳۷ ۳۹ ۴۱ ۴۳ ۴۵ ۴۷ ۴۹ ۵۱ ۵۳ ۵۵ ۵۷ ۵۹ ۶۱ ۶۳ ۶۵ ۶۷ ۶۹ ۷۱ ۷۳ ۷۵ ۷۷ ۷۹ ۸۱ ۸۳ ۸۵ ۸۷ ۸۹ ۹۱ ۹۳ ۹۵ ۹۷ ۹۹ ۱۰۱ ۱۰۳ ۱۰۵ ۱۰۷ ۱۰۹ ۱۱۱ ۱۱۳ ۱۱۵ ۱۱۷ ۱۱۹ ۱۲۱ ۱۲۳ ۱۲۵ ۱۲۷ ۱۲۹ ۱۳۱ ۱۳۳ ۱۳۵ ۱۳۷ ۱۳۹ ۱۴۱ ۱۴۳ ۱۴۵ ۱۴۷ ۱۴۹ ۱۵۱ ۱۵۳ ۱۵۵ ۱۵۷ ۱۵۹ ۱۶۱ ۱۶۳ ۱۶۵ ۱۶۷ ۱۶۹ ۱۷۱ ۱۷۳ ۱۷۵ ۱۷۷ ۱۷۹ ۱۸۱ ۱۸۳ ۱۸۵ ۱۸۷ ۱۸۹ ۱۹۱ ۱۹۳ ۱۹۵ ۱۹۷ ۱۹۹ ۲۰۱ ۲۰۳ ۲۰۵ ۲۰۷ ۲۰۹ ۲۱۱ ۲۱۳ ۲۱۵ ۲۱۷ ۲۱۹ ۲۲۱ ۲۲۳ ۲۲۵ ۲۲۷ ۲۲۹ ۲۳۱ ۲۳۳ ۲۳۵ ۲۳۷ ۲۳۹ ۲۴۱ ۲۴۳ ۲۴۵ ۲۴۷ ۲۴۹ ۲۵۱ ۲۵۳ ۲۵۵ ۲۵۷ ۲۵۹ ۲۶۱ ۲۶۳ ۲۶۵ ۲۶۷ ۲۶۹ ۲۷۱ ۲۷۳ ۲۷۵ ۲۷۷ ۲۷۹ ۲۸۱ ۲۸۳ ۲۸۵ ۲۸۷ ۲۸۹ ۲۹۱ ۲۹۳ ۲۹۵ ۲۹۷ ۲۹۹ ۳۰۱ ۳۰۳ ۳۰۵ ۳۰۷ ۳۰۹ ۳۱۱ ۳۱۳ ۳۱۵ ۳۱۷ ۳۱۹ ۳۲۱ ۳۲۳ ۳۲۵ ۳۲۷ ۳۲۹ ۳۳۱ ۳۳۳ ۳۳۵ ۳۳۷ ۳۳۹ ۳۴۱ ۳۴۳ ۳۴۵ ۳۴۷ ۳۴۹ ۳۵۱ ۳۵۳ ۳۵۵ ۳۵۷ ۳۵۹ ۳۶۱ ۳۶۳ ۳۶۵ ۳۶۷ ۳۶۹ ۳۷۱ ۳۷۳ ۳۷۵ ۳۷۷ ۳۷۹ ۳۸۱ ۳۸۳ ۳۸۵ ۳۸۷ ۳۸۹ ۳۹۱ ۳۹۳ ۳۹۵ ۳۹۷ ۳۹۹ ۴۰۱ ۴۰۳ ۴۰۵ ۴۰۷ ۴۰۹ ۴۱۱ ۴۱۳ ۴۱۵ ۴۱۷ ۴۱۹ ۴۲۱ ۴۲۳ ۴۲۵ ۴۲۷ ۴۲۹ ۴۳۱ ۴۳۳ ۴۳۵ ۴۳۷ ۴۳۹ ۴۴۱ ۴۴۳ ۴۴۵ ۴۴۷ ۴۴۹ ۴۵۱ ۴۵۳ ۴۵۵ ۴۵۷ ۴۵۹ ۴۶۱ ۴۶۳ ۴۶۵ ۴۶۷ ۴۶۹ ۴۷۱ ۴۷۳ ۴۷۵ ۴۷۷ ۴۷۹ ۴۸۱ ۴۸۳ ۴۸۵ ۴۸۷ ۴۸۹ ۴۹۱ ۴۹۳ ۴۹۵ ۴۹۷ ۴۹۹ ۵۰۱ ۵۰۳ ۵۰۵ ۵۰۷ ۵۰۹ ۵۱۱ ۵۱۳ ۵۱۵ ۵۱۷ ۵۱۹ ۵۲۱ ۵۲۳ ۵۲۵ ۵۲۷ ۵۲۹ ۵۳۱ ۵۳۳ ۵۳۵ ۵۳۷ ۵۳۹ ۵۴۱ ۵۴۳ ۵۴۵ ۵۴۷ ۵۴۹ ۵۵۱ ۵۵۳ ۵۵۵ ۵۵۷ ۵۵۹ ۵۶۱ ۵۶۳ ۵۶۵ ۵۶۷ ۵۶۹ ۵۷۱ ۵۷۳ ۵۷۵ ۵۷۷ ۵۷۹ ۵۸۱ ۵۸۳ ۵۸۵ ۵۸۷ ۵۸۹ ۵۹۱ ۵۹۳ ۵۹۵ ۵۹۷ ۵۹۹ ۶۰۱ ۶۰۳ ۶۰۵ ۶۰۷ ۶۰۹ ۶۱۱ ۶۱۳ ۶۱۵ ۶۱۷ ۶۱۹ ۶۲۱ ۶۲۳ ۶۲۵ ۶۲۷ ۶۲۹ ۶۳۱ ۶۳۳ ۶۳۵ ۶۳۷ ۶۳۹ ۶۴۱ ۶۴۳ ۶۴۵ ۶۴۷ ۶۴۹ ۶۵۱ ۶۵۳ ۶۵۵ ۶۵۷ ۶۵۹ ۶۶۱ ۶۶۳ ۶۶۵ ۶۶۷ ۶۶۹ ۶۷۱ ۶۷۳ ۶۷۵ ۶۷۷ ۶۷۹ ۶۸۱ ۶۸۳ ۶۸۵ ۶۸۷ ۶۸۹ ۶۹۱ ۶۹۳ ۶۹۵ ۶۹۷ ۶۹۹ ۷۰۱ ۷۰۳ ۷۰۵ ۷۰۷ ۷۰۹ ۷۱۱ ۷۱۳ ۷۱۵ ۷۱۷ ۷۱۹ ۷۲۱ ۷۲۳ ۷۲۵ ۷۲۷ ۷۲۹ ۷۳۱ ۷۳۳ ۷۳۵ ۷۳۷ ۷۳۹ ۷۴۱ ۷۴۳ ۷۴۵ ۷۴۷ ۷۴۹ ۷۵۱ ۷۵۳ ۷۵۵ ۷۵۷ ۷۵۹ ۷۶۱ ۷۶۳ ۷۶۵ ۷۶۷ ۷۶۹ ۷۷۱ ۷۷۳ ۷۷۵ ۷۷۷ ۷۷۹ ۷۸۱ ۷۸۳ ۷۸۵ ۷۸۷ ۷۸۹ ۷۹۱ ۷۹۳ ۷۹۵ ۷۹۷ ۷۹۹ ۸۰۱ ۸۰۳ ۸۰۵ ۸۰۷ ۸۰۹ ۸۱۱ ۸۱۳ ۸۱۵ ۸۱۷ ۸۱۹ ۸۲۱ ۸۲۳ ۸۲۵ ۸۲۷ ۸۲۹ ۸۳۱ ۸۳۳ ۸۳۵ ۸۳۷ ۸۳۹ ۸۴۱ ۸۴۳ ۸۴۵ ۸۴۷ ۸۴۹ ۸۵۱ ۸۵۳ ۸۵۵ ۸۵۷ ۸۵۹ ۸۶۱ ۸۶۳ ۸۶۵ ۸۶۷ ۸۶۹ ۸۷۱ ۸۷۳ ۸۷۵ ۸۷۷ ۸۷۹ ۸۸۱ ۸۸۳ ۸۸۵ ۸۸۷ ۸۸۹ ۸۹۱ ۸۹۳ ۸۹۵ ۸۹۷ ۸۹۹ ۹۰۱ ۹۰۳ ۹۰۵ ۹۰۷ ۹۰۹ ۹۱۱ ۹۱۳ ۹۱۵ ۹۱۷ ۹۱۹ ۹۲۱ ۹۲۳ ۹۲۵ ۹۲۷ ۹۲۹ ۹۳۱ ۹۳۳ ۹۳۵ ۹۳۷ ۹۳۹ ۹۴۱ ۹۴۳ ۹۴۵ ۹۴۷ ۹۴۹ ۹۵۱ ۹۵۳ ۹۵۵ ۹۵۷ ۹۵۹ ۹۶۱ ۹۶۳ ۹۶۵ ۹۶۷ ۹۶۹ ۹۷۱ ۹۷۳ ۹۷۵ ۹۷۷ ۹۷۹ ۹۸۱ ۹۸۳ ۹۸۵ ۹۸۷ ۹۸۹ ۹۹۱ ۹۹۳ ۹۹۵ ۹۹۷ ۹۹۹ ۱۰۰۱ ۱۰۰۳ ۱۰۰۵ ۱۰۰۷ ۱۰۰۹ ۱۰۱۱ ۱۰۱۳ ۱۰۱۵ ۱۰۱۷ ۱۰۱۹ ۱۰۲۱ ۱۰۲۳ ۱۰۲۵ ۱۰۲۷ ۱۰۲۹ ۱۰۳۱ ۱۰۳۳ ۱۰۳۵ ۱۰۳۷ ۱۰۳۹ ۱۰۴۱ ۱۰۴۳ ۱۰۴۵ ۱۰۴۷ ۱۰۴۹ ۱۰۵۱ ۱۰۵۳ ۱۰۵۵ ۱۰۵۷ ۱۰۵۹ ۱۰۶۱ ۱۰۶۳ ۱۰۶۵ ۱۰۶۷ ۱۰۶۹ ۱۰۷۱ ۱۰۷۳ ۱۰۷۵ ۱۰۷۷ ۱۰۷۹ ۱۰۸۱ ۱۰۸۳ ۱۰۸۵ ۱۰۸۷ ۱۰۸۹ ۱۰۹۱ ۱۰۹۳ ۱۰۹۵ ۱۰۹۷ ۱۰۹۹ ۱۱۰۱ ۱۱۰۳ ۱۱۰۵ ۱۱۰۷ ۱۱۰۹ ۱۱۱۱ ۱۱۱۳ ۱۱۱۵ ۱۱۱۷ ۱۱۱۹ ۱۱۲۱ ۱۱۲۳ ۱۱۲۵ ۱۱۲۷ ۱۱۲۹ ۱۱۳۱ ۱۱۳۳ ۱۱۳۵ ۱۱۳۷ ۱۱۳۹ ۱۱۴۱ ۱۱۴۳ ۱۱۴۵ ۱۱۴۷ ۱۱۴۹ ۱۱۵۱ ۱۱۵۳ ۱۱۵۵ ۱۱۵۷ ۱۱

بیان منزل سعور چون فر بو منزل کله بر و شدن کلوسم اکیه موکل
اولو راتک آدینه سمقما هاس در لر صورتی صاف احمد بکرده شاق
قاطر او زین سوار اولش بشل کبر دیشل ملاطفت خود فوج پیشل صبر او زین
بشل خط ایله بوایت شریف بازملش الله طودوبت دور رکیم
اول آیت شریف است بسم الله الرحمن الرحيم آلا ایله الله
تصیر الامور هر یکم کعبه بولنه کنک دلیسه بو طلسم سکوت وز عفران و کل
صوفی ایله یازمه با زین خنده بغلبه حق تعالی شک امر طبع هرگز ضرر کور می
الله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله
والله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله
والله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله
والله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله اعلم بالله

عاینه و نور که مغرب اوستاد لریدن سلیمان مغربی در این بوعلیده بر او ستاد
 و در علم طلسمی نده ماهر بر کسند ایدی بر افلاک انظار ایدوب بر طالع بولدی
 اول طالعده افتاب برج حمل اچنجه شرفه نشیند و صاحب عطارد
 و مستقیم و قمر دخی شرفه نور بر چنده در خل شد سیده و مرج و زهره
 نشیند و افتاب طالعی اسیده و قمر منزل سعورده ایدی بر قیومچی کوزوب
 ایندی با که بر صندوق مذرا بله بر شخص باب دیوب بر مقدار التون
 و بر دی و قیومچی دخی بر صغیر التون بر صندوق ابله بر شخص باب دی
 کوزوب سلیمانکث او کنده قودی سلیمان اول ساعتده صندوقکث
 اچنجه اول شخصی قیوب قیومچی خطاب ایدوب بو صندوق کند و کند و
 حرکت ایدرمی دید کرد قیومچی سلیمان روح اوله شیخی حرکت ایدر دید کرد
 سلیمان مغربی اول صندوقکث آیت بر التون قودقه صندوق
 همان کند و کندی حرکت ایدر حرکت ایدر حرکت ایدر حرکت ایدر
 ایدی صندوق حرکت ایدر قیومچی تعجب ایدوب ایندی که با اوستاد
 عالم بوضوینکث اصلی ندر کنیم التونی کور بخت حرکت ایدر سلیمان مغربی
 جواب و بر دیکیم او نور بلدر کیم عالم اچنجه بو ساعتده و بو اتصاله
 خطاب ایدم بنور و اصل اولدم و بر کرامت و اصل اولدم که هر نره ده
 کینج حقی اوسته آنی بولق المدم کلور همان بو صندوقی او زرنه قودقه
 اگر کینج و ارایه حرکت ایدر دیدی قیومچی بو کاره جبران اولدی و سلیمان
 دخی اول شهر دن کندی و بو حکایتی بو محله اچنجه ایدر ایدر مکته
 ارباب معارف مراد ایند کده نه قوته قادر اولور لر آنی بجا ندر و دخی
 بو فرشته نکث کونیکم بو فنکث موکلیدر آدینه غفیطان در لصوره
 بر آت صورته بکر را یکی باشی و ارباب مرغزارده صوابی هر کیم دیکیم
 آنه رنج کلیمه بو صورتی و بو طلسمی بازوب بو بنه بغلیا دکللی بر نجه ایدر

ایندی که با اوستاد
 عالم بوضوینکث اصلی
 ندر کنیم التونی کور
 بخت حرکت ایدر
 سلیمان مغربی
 جواب و بر دیکیم
 او نور بلدر کیم
 عالم اچنجه بو
 ساعتده و بو
 اتصاله
 خطاب ایدم
 بنور و اصل
 اولدم و بر
 کرامت و اصل
 اولدم که هر
 نره ده
 کینج حقی
 اوسته آنی
 بولق المدم
 کلور همان
 بو صندوقی
 او زرنه
 قودقه
 اگر کینج
 و ارایه
 حرکت ایدر
 دیدی قیومچی
 بو کاره
 جبران
 اولدی و
 سلیمان
 دخی اول
 شهر دن
 کندی و
 بو حکایتی
 بو محله
 اچنجه
 ایدر ایدر
 مکته
 ارباب
 معارف
 مراد ایند
 کده نه
 قوته
 قادر
 اولور
 لر آنی
 بجا
 ندر و
 دخی
 بو
 فرشته
 نکث
 کونیکم
 بو
 فنکث
 موکلیدر
 آدینه
 غفیطان
 در
 لصوره
 بر
 آت
 صورته
 بکر
 را
 یکی
 باشی
 و
 ارباب
 مرغزارده
 صوابی
 هر
 کیم
 دیکیم
 آنه
 رنج
 کلیمه
 بو
 صورتی
 و
 بو
 طلسمی
 بازوب
 بو
 بنه
 بغلیا
 دکللی
 بر
 نجه
 ایدر

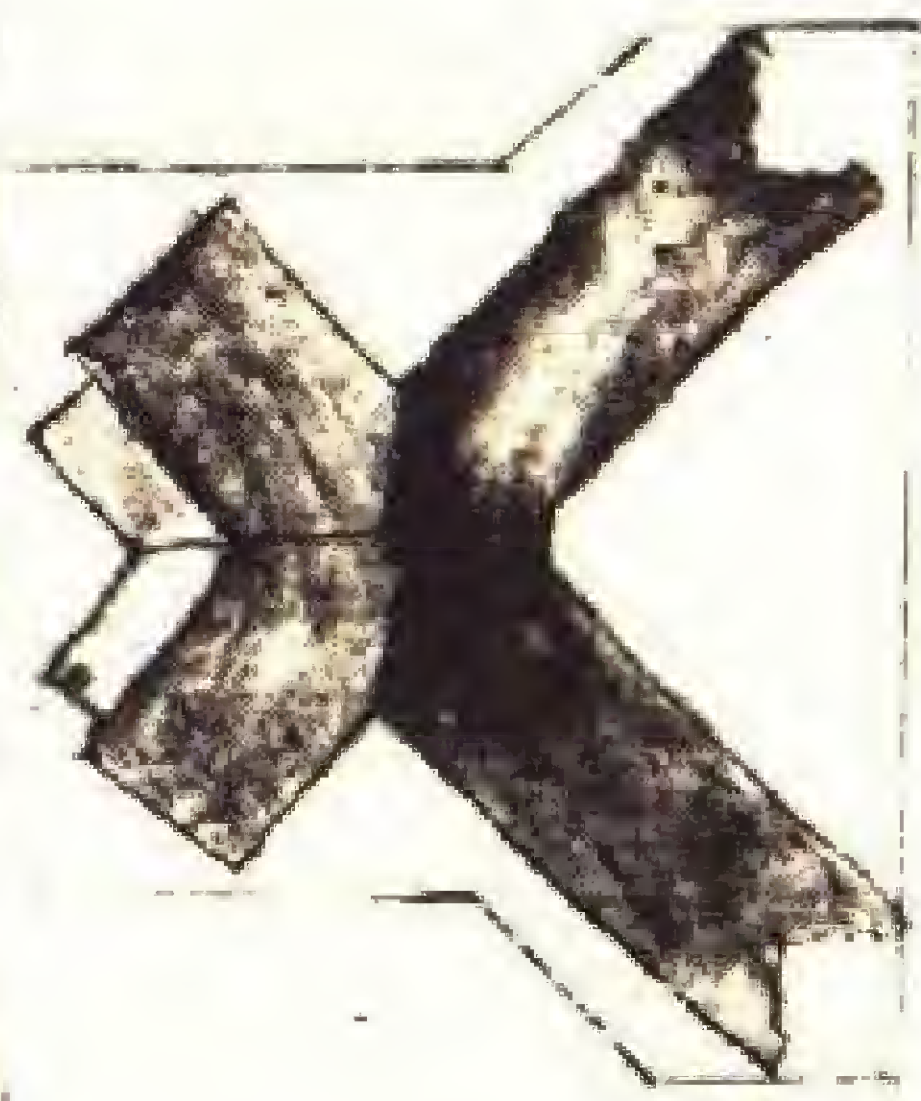
بو طلسی سکت وز عفران و کل صوبه با تو با او ز زنده کسوزه طلسی
 ایست بینه بسم الله الرحمن الرحیم

لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله

لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله

لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله

صورت فرشته مذکور ایست

و درخی بو مزکف نکوبنی دارد در انگشت آوند دخی هینان در صورتی همان
 او غنچه بکر برالنده جوکان طوثر هرکیم بو طلساتی او غنچه در بنی ایجون

و طبعی انشراح بولش ایچون برکانه بازوب عود و شکر ابله بخور
 و دروب اوز زنده کنور طبعی شنیخ اولوب حفظی زنده اوله

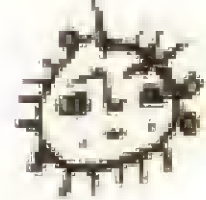
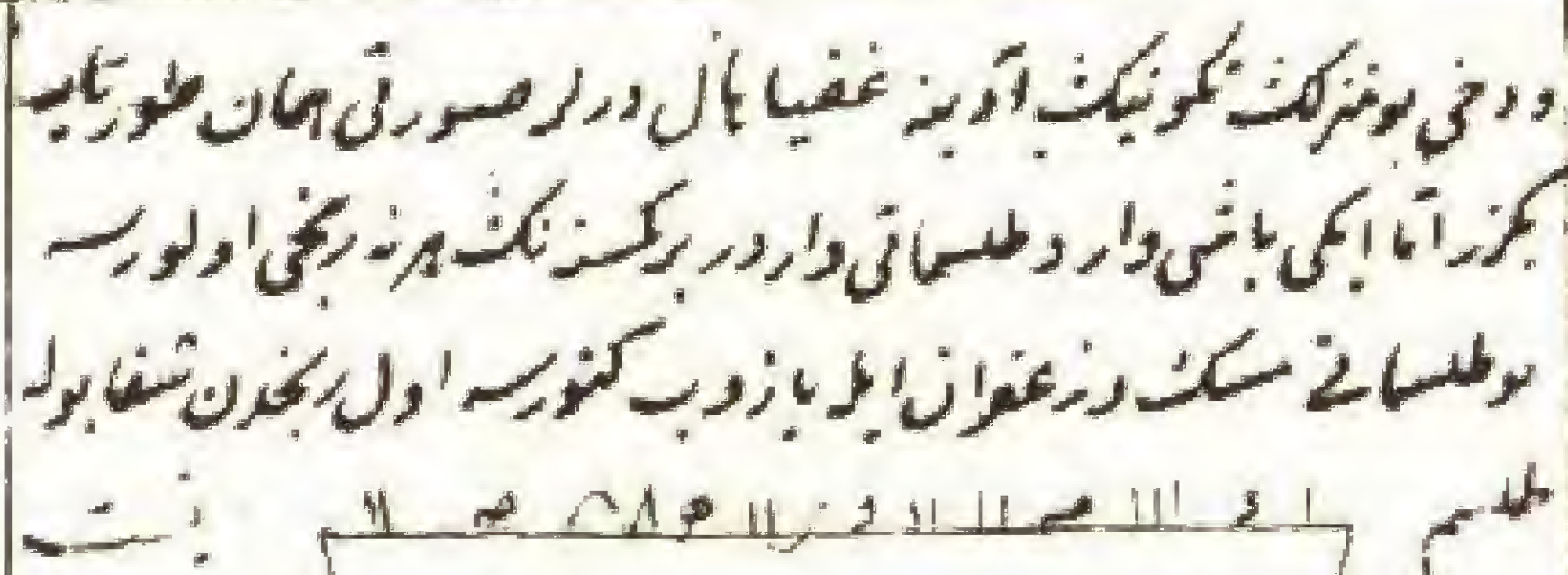
مورث نکون

طسم بیت ما مان ممان ممان ممان ممان ممان
 عالاک ما مان طال در بیان منزل موخو چونکیم قمر بو منزل کله اکه
 موکل اوله ملکک آدینه قطینا یا بیل در لر شکلی پیاده بر آدم بکرز
 برالنده کوز و برالنده قلقان واره واکر دلیسک کیم برکشی و
 ادمیلر اوزنا سنده خور و خیر قبله سن بو طلسهاتی اول کشینک
 آدینه بازه مرکب برینه زخار و سرکه اوله و کافور ابله بخور ایدوب
 جملور مغیره سنده دفن ایدو سن بامرا سدنالی اول کشی ناس
 اوزنا سنده خور و خیر و رسوای اولوب عالم اکه شتم ایدو لر انا لابن
 اوله بودر که حق تعالی دن خوف ایدوب اولور اولماز ادم ایچون
 بو علی ایتمه سن مکر بر نظام بی دین اوله طلسهات ایست

صورت فرشته

ملامه الا الا الا

صورتوں کی فہرست

وہابیہ

و در این منزل نماز چون قمر منزل نماید که بر ملک کلوب موکل اولور
 انکشا اوده غصبتا بیل در لر انکشا صورتی آدمه بکزر ایکی باشی وار بر باشی
 بیون در بر باشی قوشش بکزر و ایکی الی و ایکی قنادی وار بر انده
 فرقه و بر انده قلیج طوتار بر کسند دبلریم کیم آیت و قاطری قاجمید
 و قاجوسه کیر و کله کر کدریم بو طلسم بازوب بو بیلرینه بغلیا ویدی کره
 اوقیه و بو آدری باز و قدن صکره طلسم بخور ویده نامها بکشد
 بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا خالق التواب و الخیال و المحو لا یا میت
 یا رب المنجیت و المودة فی قلوب الخلائق یا رب الارباب یا مدبر
 الامور یا عالم ما فی الصدور یا رب الارباب یا مسبب الاسباب
 یا مفتاح الابواب یا یز و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 الحمد لله رب العالمین
 و در خنی بو ملک صورتی آدمه بکزر ایکی باشی وار بر باشی

بو نمز کشت کلوبنی آدنه ملعانان در لر صورتی قاره قلاغه بکزر آما باشی
 آدمی بکشد بکزر هر کیم انکشا صورتی آدمه بکزر ایکی باشی وار بر باشی

در بیان نموده است جو کیم قرین و منزله کل بر ملک کلوب موکل او نور انک
 آینه قصه شاه سل در صورتی بر آدم صورتی بکمر چنان قدر صواب هر کیم
 در خانه صوفیه و یا خود بر قیود صوفیه و یا خود بر قیود و مش
 چشمه صوفیه و یا خود بر قیود صوفیه و یا خود بر قیود و مش
 صوفیه اول قیود است اجتناب از حبس و یا حبس و یا حبس و یا حبس
 بود لری مرکب مصری بله بر پاره کاغذ بغدادی به بازه و بر طاسی صواب
 و لدوره و بود لری اول طاسک او زینت بر آینه و فی ابد کیم الهی
 بنوری با عذر حق سسشن و بزه بنوری و بر کل بحمت حاجت فوسین او
 اوئی و المطر و دخی بود عالی او قیود سن است اللهم یا خالق الماد و المطر
 اللهم یا جاعل الماء علی الارض و حیون عن الجبال اللهم انقض حاجتی
 یا ذا المن و العطا یا ذا العفو و الرضا بحمت حسن و حسین شهید کربلا
 یا قاضی الحاجات و یا مجیب الدعوات یا الله برحمتک یا ارحم الراحمین
 و دخی جو کیم بود لری بازه سن و فم کت بکمر و بزه سن یا ارحم الراحمین
 البته بنوری با عذر حق سسشن و بزه بنوری و بر کل بحمت حاجت فوسین او
 بنوری و لدوره و بود لری اول طاسک او زینت بر آینه و فی ابد کیم الهی

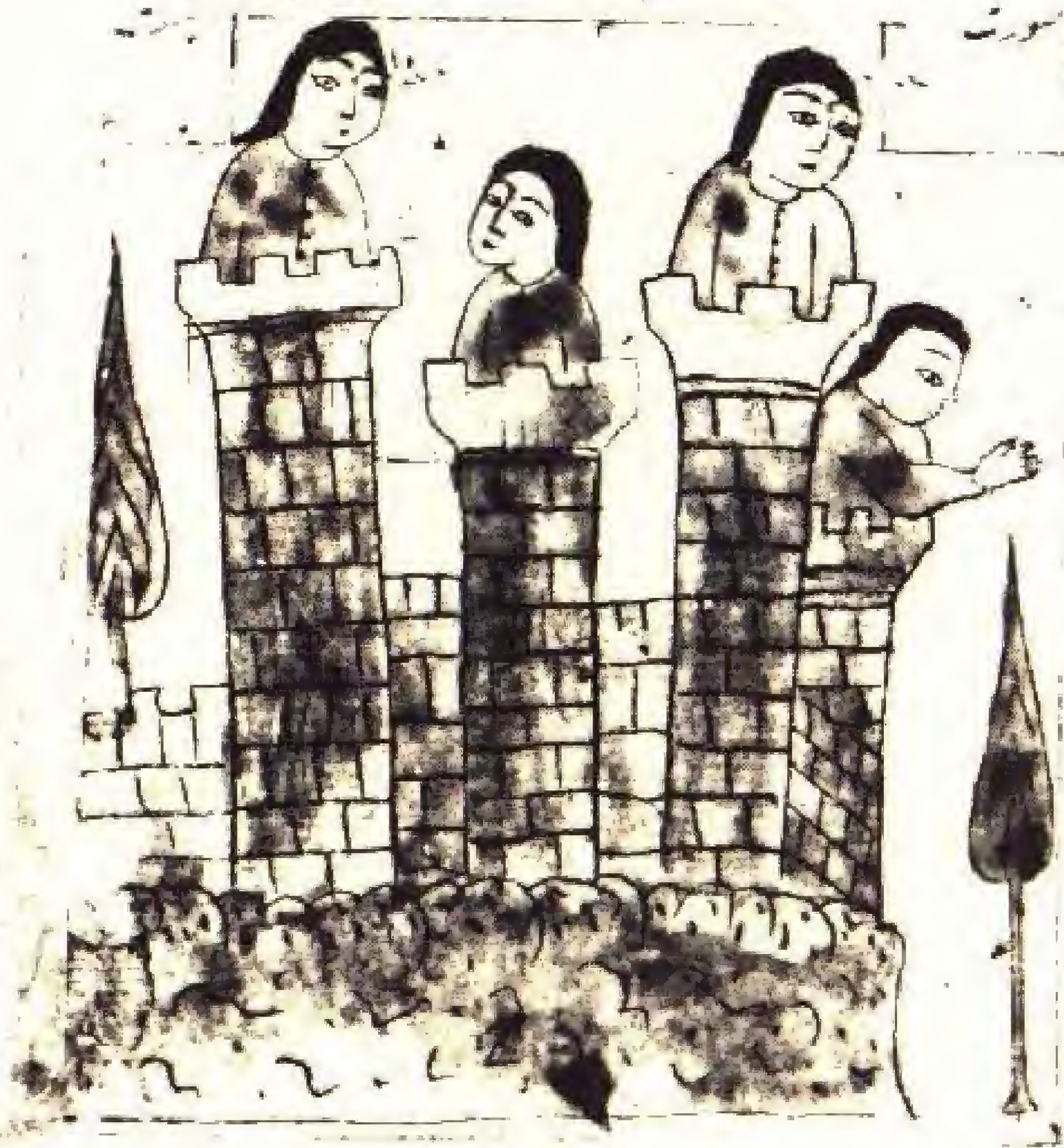
و دخی طلساتی دارد و هر کیم در سده در با سفری خید و سبلدن و سبلدن
 این اوله بو طلساتی قرین و منزله کل بر ملک کلوب موکل او نور انک

لا اله الا الله محمد رسول الله
 لا اله الا الله محمد رسول الله
 صورت کون

در بیان منزل بلده چون فرموده کلبه بر فرشته کلوب نمره موکل اولو
 آوین غصینکا بیل درل انکث صوریت بر قلعه ی بکرز که بر وجه طایغ
 باشند اوله و اول قلعه کث الجنده درت اوم شکل شخیص وار در
 صورت

بر قیون فوجی و توپ طور که بویوز از دین با بشتش در صورتی اندک

در فی مکه بدین سه خلافتی اور قیمنده عزیز و کرم موله بر طلسی مسکن
 در غایت بنور صوفی ایلی بر باره آید در بخت یازوب ادر زنده
 کتور سه خلقی از اسنده عزیز و کرم موله آقا قوس طاعت موله

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 وآلِهِ الطيبين الطاهرين
 من ذرِّهِ الطيبين الطاهرين
 أجمعين
 اللهم صل على محمد
 وآل محمد
 وسلم

و دخی بو منگت نکوبنی آدینه کفیا در لر صورتی قوت بکرز ایکی بانه
و ایکی قنادی وار ویدی طایکه انک او زرتیه موکلدر صورتی

مرکیم بودی ملک آدرینی شکست در غفران جمله بازوب بر معروض
کنید و بر خال شفا بوله ناچ است طغما بیل غصطها بیل
که هفا بیل سلاطینها بیل در عا طغینا بیل طوطینا بیل
سلاطینها بیل جو کیم بوا سلاطی بازه نیم دو شکر برله بخور قبل
و آندن صکره بر سرم جناب اچند دخی بازه تو طعاسی دخی آندن بر
بامر لسه متاعی حرکت شفا بوله دخی بیل که هیچ صاعلردن آوند که
ساعت فر ساعتی در بوماعت بلنزا به هیچ تر عمل در رست و باز
نت الخاب بعون اسد الملک الوهاب قد دفع الفواع
من شهر رمضان المبارک لسه اربع عشرة و مائة و ثمان
من بحرة من العز والشرف

مکتب
مکتب
مکتب